Proletari din toate țările, uniți-vă

FLACARA

Nr. 1 (345) — 6 ianuarie 1962

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TIRGU-MURES

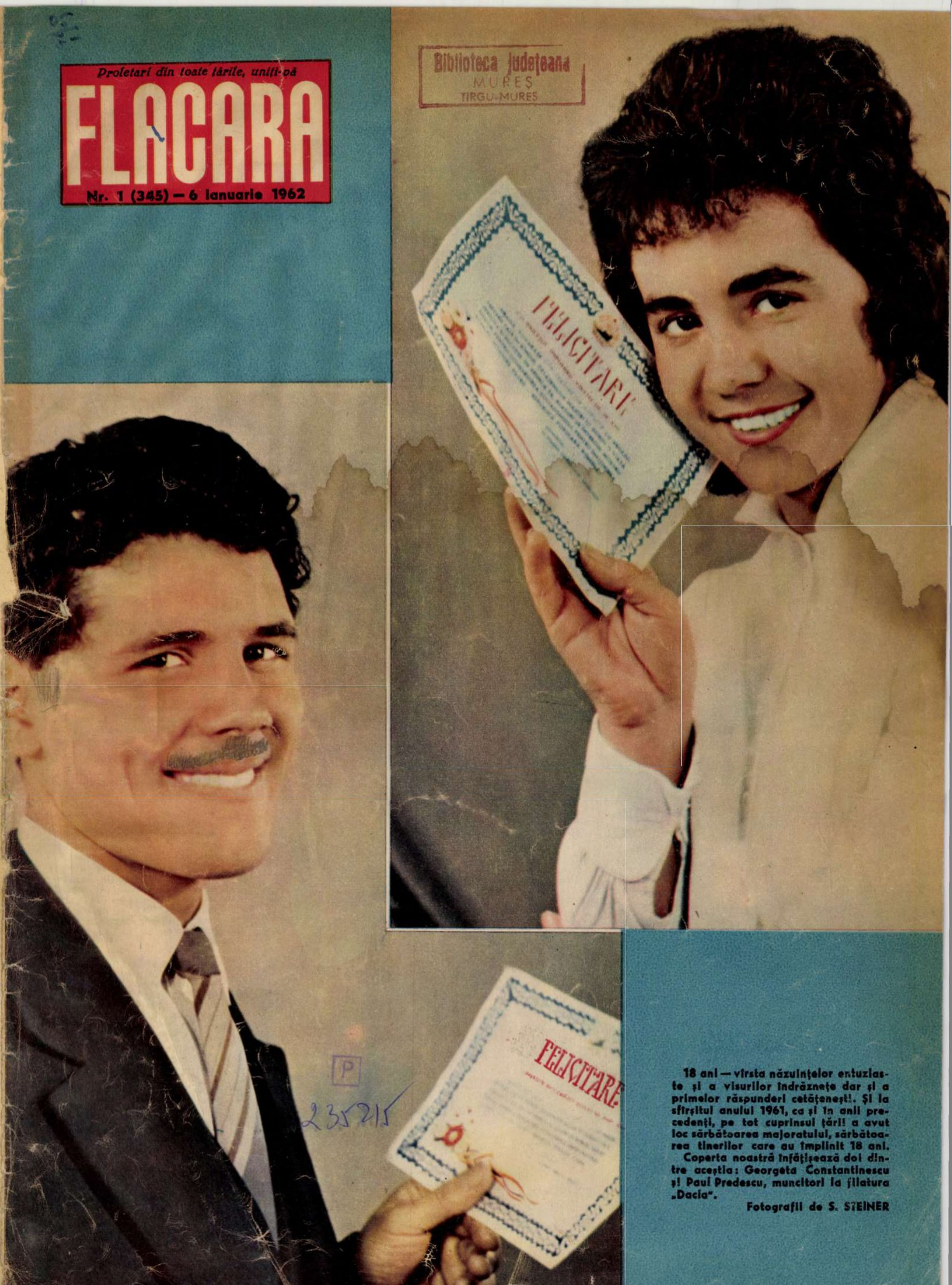

P
235215

18 ani — vîrsta năzuințelor entuziaste și a visurilor îndrăznețe dar și a primelor răspunderi cetățenești. Și la sfîrșitul anului 1961, ca și în anii precedenți, pe tot cuprinsul țării a avut loc sărbătoarea majoratului, sărbătoarea tinerilor care au împlinit 18 ani.

Coperta noastră înfățișează doi dintre aceștia: Georgeta Constantinescu și Paul Predescu, muncitori la filatura „Dacia".

Fotografii de S. STEINER

fotocronica FLACARII

1

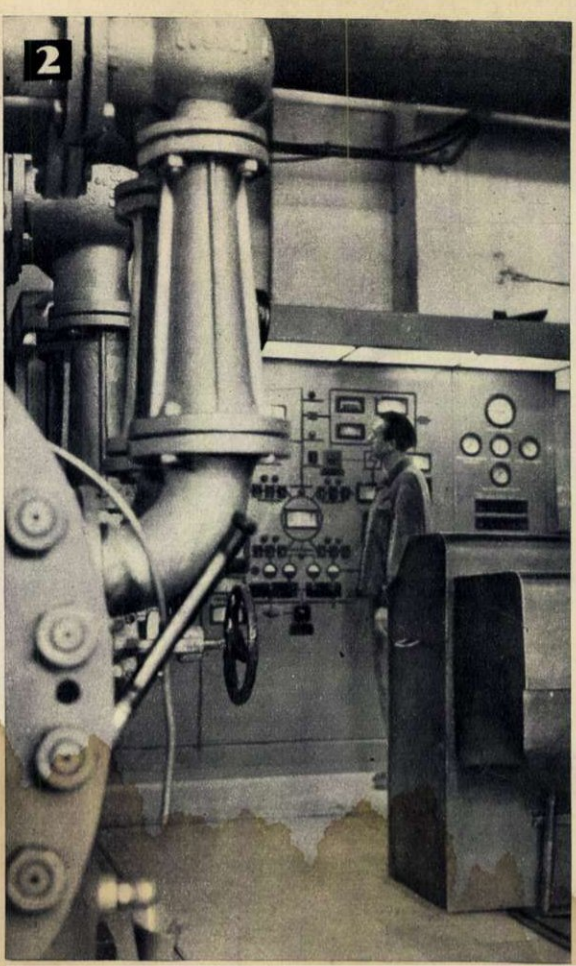
2

3

4

① Uzinelor „Semănătoarea" li s-a conferit „Ordinul Muncii" cl. I pentru contribuţia de seamă adusă la înzestrarea agriculturii şi pentru crearea de noi tipuri de maşini agricole perfecţionate, pentru rezultate obţinute în creşterea productivităţii muncii şi reducerea preţului de cost. Colectivul uzinei a primit cu bucurie distincţia ce i-a fost acordată, socotind-o un imbold pentru realizările viitoare. În fotografie: aspect de la înmînarea distincţiei în prezenţa tov. Fl. Dănălache, prim-secretar al Comitetului orăşenesc Bucureşti al P.M.R.

② În prima zi a anului 1962. În timp ce aproape întregul oraş se odihneşte, în unele întreprinderi activitatea continuă în mod obişnuit. Printre acestea se numără şi uzinele care asigură oraşului şi întregii ţări energia electrică. Iată-l, în dimineaţa zilei de 1 ianuarie 1962, pe mecanicul de turbine Fr. Bruş de la Uzinele electrice Grozăveşti, la datorie în primul schimb al noului an, la fel ca mulţi alţi tovarăşi de muncă, oţelari, sondori, lucrători sanitari, mecanici de locomotivă etc.

③ Tinerii care au împlinit 18 ani în anul 1961 au fost sărbătoriţi de tovarăşii lor de muncă în întreprinderi şi instituţii. În cinstea lor au fost organizate programe culturale speciale şi li s-au înmînat felicitări aşa cum au primit şi aceşti tineri de la uzinele „Republica" (vezi şi fotografiile de la filatura „Dacia" de pe coperta noastră).

④ Ca în fiecare an, orăşelele copiilor au atras un numeros public format din cei mici şi chiar... mai puţin mici. N-au lipsit standurile cu dulciuri, jucării, cărţi, zăpada de zahăr, toboganul, rachetele cosmice reduse la dimensiuni liliputane şi, binefnţeles, pomul de iarnă cu al său Moş Gerilă. Într-un asemenea cadru desigur că o fotografie cu moşul cel bun şi diferite personaje de basm devine de-a dreptul o obligaţie.

REVELION 1962 ÎN CAPITALĂ

Încheierea anului 1961 an de însemnate victorii în lupta pentru desăvîrşirea construcţiei socialismului, şi trecerea în noul an au fost sărbătorite, în Capitală, ca şi în întreaga ţară, sub semnul bucuriei, optimismului, încrederii în viaţa fericită spre care ne călăuzeşte partidul.

În pagina de faţă redăm cîteva imagini de la revelioanele organizate în unele întreprinderi şi case de cultură bucureştene.

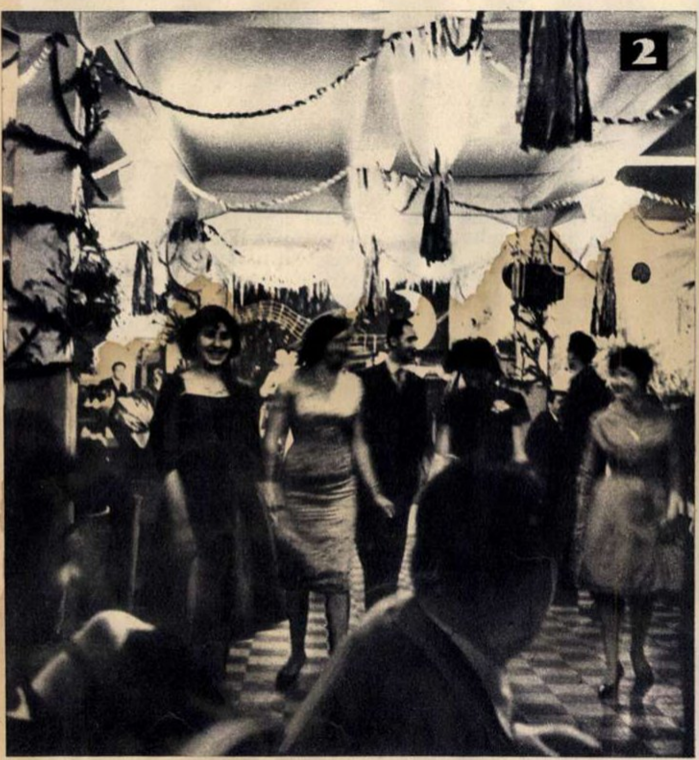

1) Uzinele Griviţa Roşie. Harnicii metalurgişti de aci au organizat revelionul în sala frumoasei lor cantine, întîmpinînd anul 1962 cu bucuria celor care zi de zi dobîndesc noi succese. 2) Uzinele textile „7 Noiembrie". Miezul nopţii a trecut de mult, dar harnicele ţesătoare, care au dat patriei sute de mii de metri de ţesături peste plan, se arată tot atît de neobosite. 3) De Anul nou un toast în cinstea bucuriilor viitoare! La casele de cultură ale tineretului şi-au petrecut împreună revelionul tineri muncitori, elevi şi studenţi (aspect de la revelionul organizat la Casa de cultură a raionului 1 Mai). 4) Fabrica de confecţii şi tricotaje - Bucureşti, una din întreprinderile fruntaşe ale industriei noastre uşoare, a găzduit la rîndul ei un revelion de neuitat.

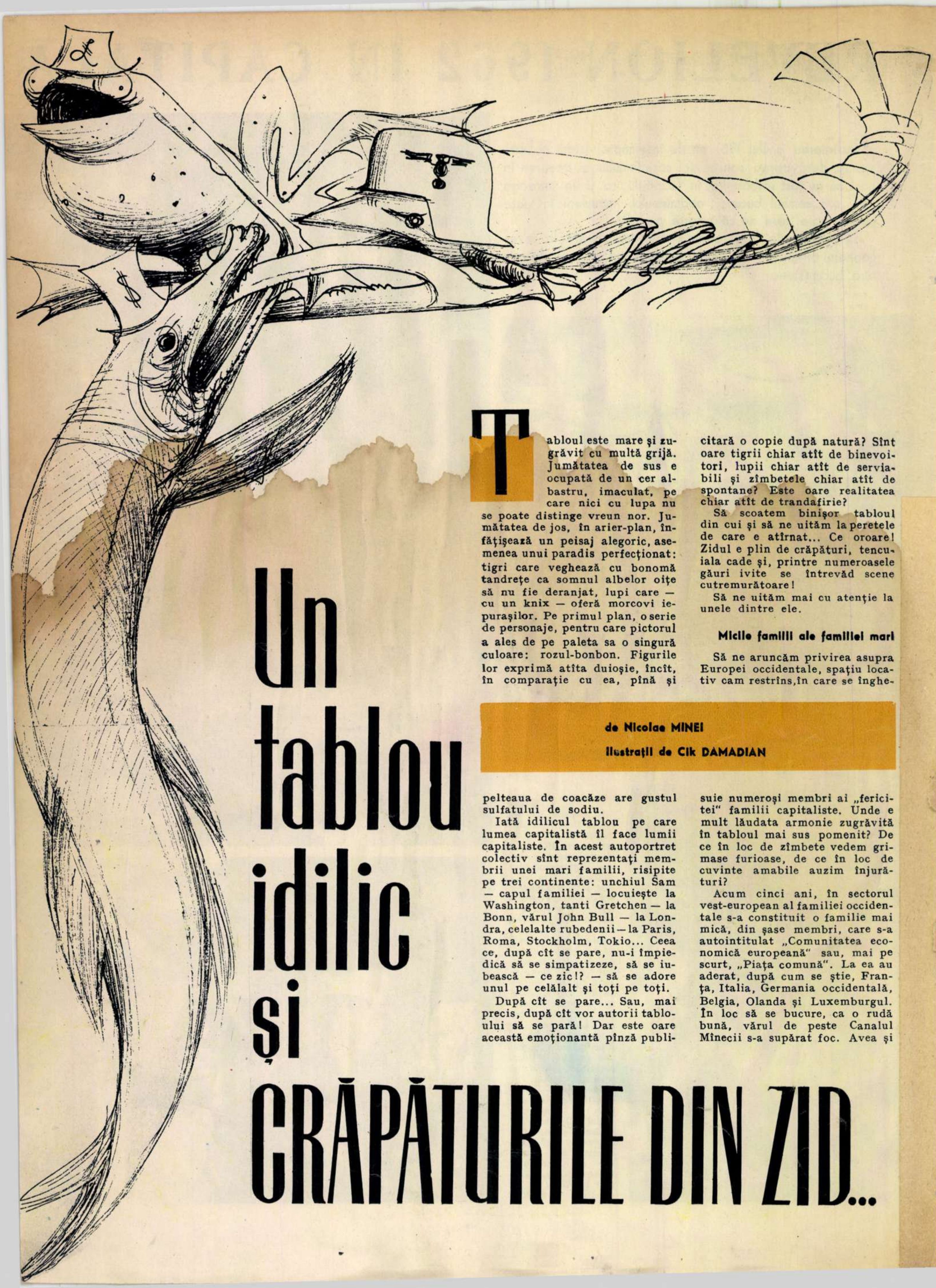

Un tablou idilic și CRĂPĂTURILE DIN ZID...

de Nicolae MINEI

Ilustrații de Cik DAMADIAN

Tabloul este mare și zugrăvit cu multă grijă. Jumătatea de sus e ocupată de un cer albastru, imaculat, pe care nici cu lupa nu se poate distinge vreun nor. Jumătatea de jos, în arier-plan, înfățișează un peisaj alegoric, asemenea unui paradis perfecționat: tigri care veghează cu bonomă tandrețe ca somnul albelor oițe să nu fie deranjat, lupi care — cu un knix — oferă morcovi iepurașilor. Pe primul plan, o serie de personaje, pentru care pictorul a ales de pe paleta sa o singură culoare: rozul-bonbon. Figurile lor exprimă atîta duioșie, încît, în comparație cu ea, pînă și pelteaua de coacăze are gustul sulfatului de sodiu.

Iată idilicul tablou pe care lumea capitalistă îl face lumii capitaliste. În acest autoportret colectiv sînt reprezentați membrii unei mari familii, risipite pe trei continente: unchiul Sam — capul familiei — locuiește la Washington, tanti Gretchen — la Bonn, vărul John Bull — la Londra, celelalte rubedenii — la Paris, Roma, Stockholm, Tokio... Ceea ce, după cît se pare, nu-i împiedică să se simpatizeze, să se iubească — ce zic!? — să se adore unul pe celălalt și toți pe toți.

După cît se pare... Sau, mai precis, după cît vor autorii tabloului să se pară! Dar este oare această emoționantă pînză publicitară o copie după natură? Sînt oare tigrii chiar atît de binevoitori, lupii chiar atît de serviabili și zîmbetele chiar atît de spontane? Este oare realitatea chiar atît de trandafirie?

Să scoatem binișor tabloul din cui și să ne uităm la peretele de care e atîrnat... Ce oroare! Zidul e plin de crăpături, tencuiala cade și, printre numeroasele găuri ivite se întrevăd scene cutremurătoare!

Să ne uităm mai cu atenție la unele dintre ele.

Micile familii ale familiei mari

Să ne aruncăm privirea asupra Europei occidentale, spațiu locativ cam restrîns, în care se înghesuie numeroși membri ai „fericitei" familii capitaliste. Unde e mult lăudata armonie zugrăvită în tabloul mai sus pomenit? De ce în loc de zîmbete vedem grimase furioase, de ce în loc de cuvinte amabile auzim înjurături?

Acum cinci ani, în sectorul vest-european al familiei occidentale s-a constituit o familie mai mică, din șase membri, care s-a autointitulat „Comunitatea economică europeană" sau, mai pe scurt, „Piața comună". La ea au aderat, după cum se știe, Franța, Italia, Germania occidentală, Belgia, Olanda și Luxemburgul. În loc să se bucure, ca o rudă bună, vărul de peste Canalul Mînecii s-a supărat foc. Avea și de ce: producția lor este de două ori și jumătate superioară celei engleze. Dar, mai ales, Anglia pierdea importante poziții economice pe continent și vedea ridicîndu-se vechile sale rivale — Germania și Franța. Ceea ce l-a determinat pe primul ministru Macmillan să-și amintească de blocada lui Napoleon.

Reacția a fost imediată. Anglia a cerut ca în locul „Pieței comune" să se creeze o „mare zonă de comerț liber" (liber pentru capitalismul monopolist în general și pentru cel britanic în special), care să cuprindă toate țările vest-europene.

Au urmat propuneri, contrapropuneri, oferte, contraoferte și, pînă la urmă, „Comunitatea economică europeană" nu a acceptat recomandarea Angliei, ci a invitat-o în mod grațios să intre ea în „Piața comună".

Anglia nu numai că a declinat invitația, dar a pus pe picioare o altă familie economică „Asociația europeană a comerțului liber": Anglia, plus alte șase state occidentale mai mărunțele.

Între cele două combinații — „comunitatea" și „asociația" — cunoscute mai larg sub numele de „cei șase" și „cei șapte", a început un adevărat război economic, un război așa cum îl pot purta între ele numai niște rude animate de cele mai capitaliste sentimente de dragoste reciprocă. În numeroase declarații publice sau private, „cei șase" i-au calificat pe „cei șapte" drept bandiți, iar „cei șapte" i-au descris pe „cei șase" drept niște tîlhari de drumul mare.

De pildă, deputatul laburist Anthony Greenwood și-a prezentat astfel motivele pentru care se opunea unei aderări a Angliei la „Piața comună":

„Mai întîi, avantajele economice dubioase ale unei piețe libere ar fi mai mult decît anulate, după părerea mea, prin renunțarea la dreptul de a ne cîrmui propriile noastre afaceri. În al doilea rînd, nu doresc să dau puterea politică în mîinile doctorului Adenauer sau președintelui De Gaulle sau să leg viitorul nostru național de astfel de aliați instabili. În al treilea rînd, cred în Commonwealth și aș deplînge orice schimbare care ar slăbi legăturile noastre cu el. În al patrulea rînd, „Piața comună" presupune permanența războiului rece și o Europă divizată și aceasta nu poate fi punctul de plecare pentru acea lume pe care aș dori eu s-o văd".

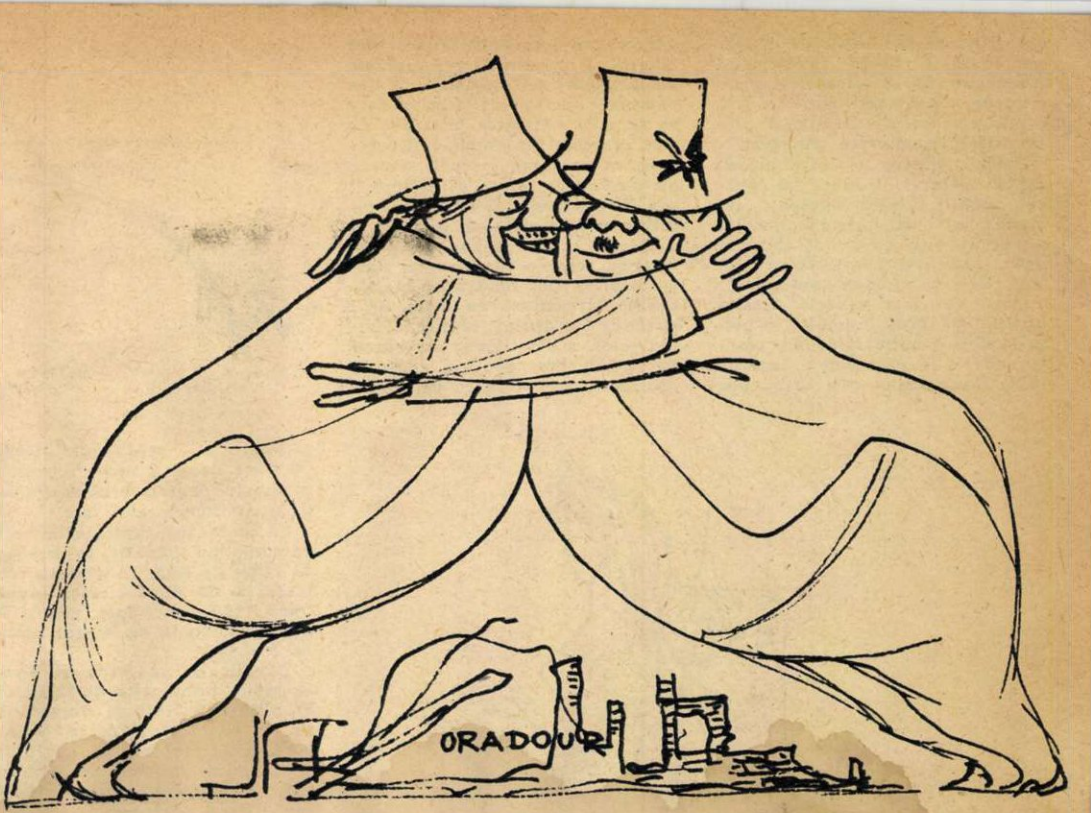

La rîndul său, ziarul vest-german „Hamburger Echo" a caracterizat astfel relațiile existente în grupul „celor șapte":

„Anglia nu se poate dezbăra de vechile sale năravuri imperialiste. Pierzînd coloniile africane și asiatice, ea și-a îndreptat atenția asupra blonzilor indigeni din Peninsula Scandinavă, pe care intenționează să-i exploateze cu aceeași ferocitate. Partenerii săi din « Asociația europeană a comerțului liber » au tot atîta drept la libertatea comerțului, cît aveau în urmă cu 30-40 de ani locuitorii Indiei sau Tanganicăi. Nu e de mirare că, în afară de Suedia, toate celelalte participante la grupul « celor șapte » duc tratative bilaterale cu grupul « celor șase »".

În ceartă s-au amestecat și țările — dominioane și foste colonii ale Marii Britanii — care formează Commonwealth-ul. În cadrul acestei familiuțe (a treia la număr, după cum se vede), Anglia se bucură de așa-numita „preferință imperială", adică își exportă produsele industriale în țările respective, plătind taxe vamale foarte reduse. În schimb, produsele agricole ale „asociaților" săi din cadrul Commonwealth-ului intră fără vamă în Anglia. Intră — atîta vreme cît Marea Britanie nu devine o membră a „Pieței comune"; căci din acel moment scutirea de vamă se aplică numai țărilor din „Comunitatea economică europeană", toate celelalte — deci inclusiv țările Commonwealth-ului — trebuind să plătească un impozit de 15-25%.

Ceea ce a determinat pe primul ministru al Noii Zeelande, H.J. Holyoake, să declare că adeziunea Angliei la „Piața comună" ar fi un dezastru pentru țara sa, iar ziarul australian „Sun" să afirme că „Australia va fi nevo-

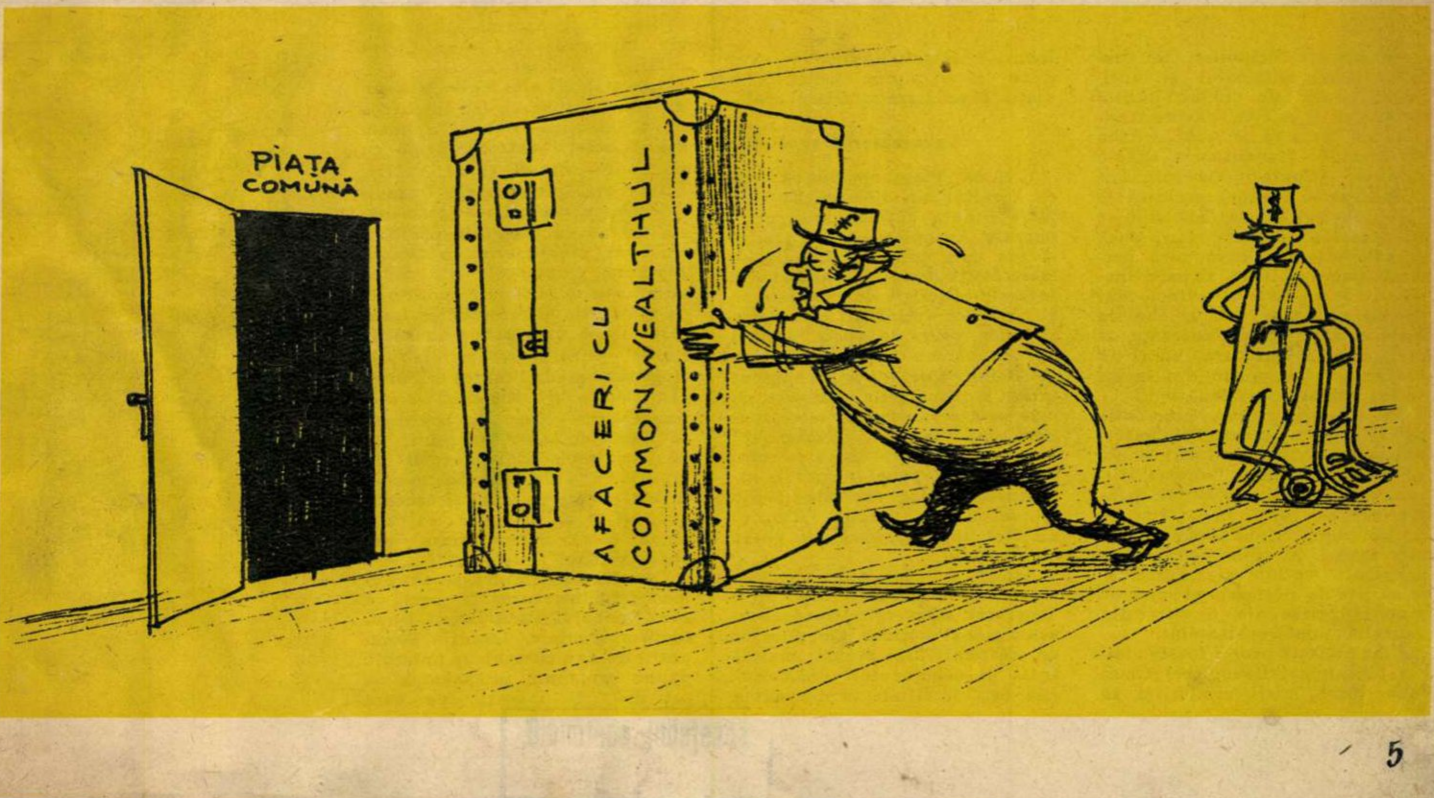

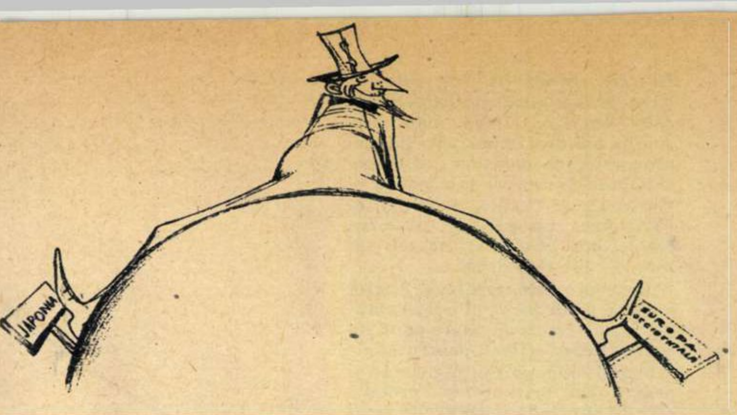

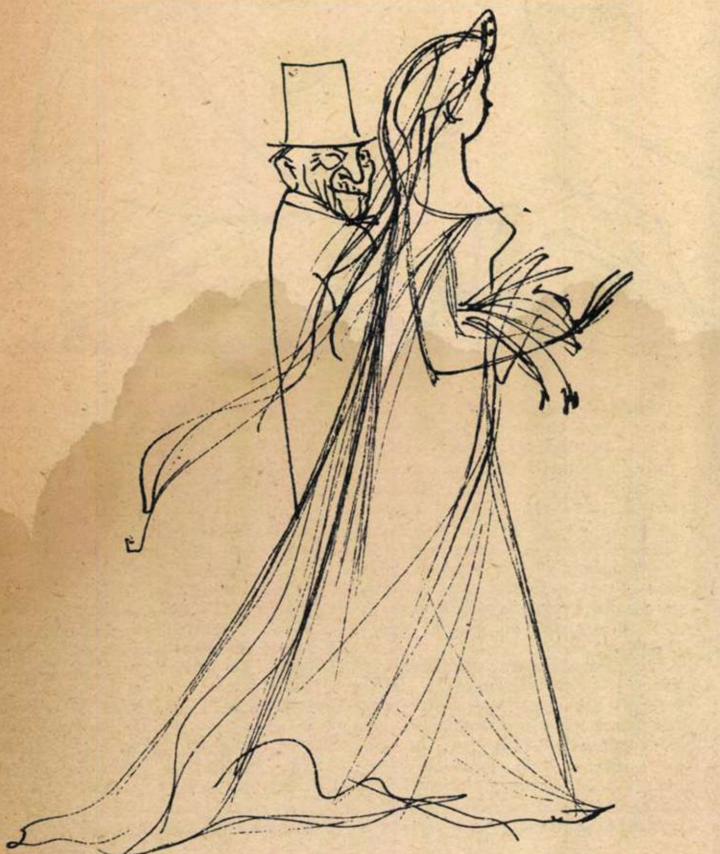

ită să caute noi pieţe de export pentru mărfurile ei, întrucît nu intenţionează să accepte o pierdere de 170 de milioane de lire sterline pe an..." de dragul „Comunităţii economice europene".

Bătălia dintre „cei şase" şi „cei şapte" a durat 13 luni. La capătul acestui fatidic termen, „cei şapte" au ieşit înfrînţi. Anglia a fost nevoită să ceară, în mod oficial, admiterea sa în sînul „Comunităţii economice europene".

Care au fost cauzele acestei capitulări? Fără îndoială, în primul rînd poziţia profund reacţionară — în problemele interne şi internaţionale — a cercurilor conducătoare britanice. De dragul anticomunismului şi antisovietismului, de dragul blocului agresiv al N.A.T.O., guvernul englez s-a decis să se facă „prieten cu dracul". Macmillan a spus-o deschis: „Consecinţele scindării economice a Europei occidentale încep tocmai să se facă simţite în domeniul politic. Dar, dacă această sciziune economică persistă, fisura politică în mod inevitabil se va lărgi şi adînci. Mai curînd sau mai tîrziu, aceasta trebuie să afecteze coerenţa şi forţa noastră militară. Va fi un cancer care va roade din însăşi inima alianţei occidentale".

Pe de altă parte, presiunile americane s-au făcut şi ele puternic simţite. Ministrul de Finanţe al Statelor Unite, Douglas Dillon, a luptat din răsputeri pentru ca „cei şase" să se împace cu „cei şapte". Unul dintre motive este că S.U.A. abia aşteaptă să acapareze vechile şi tradiţionalele pieţe de desfacere şi surse de materii prime ale Angliei din cadrul Commonwealth-ului.

Cine plăteşte preţul foarte ridicat al înfrîngerii engleze? Clasa muncitoare, micii fermieri şi, în general, toţi oamenii muncii din Anglia. Unul dintre principalele efecte ale intrării Angliei în „Piaţa comună" va fi necesitatea în care se va găsi industria britanică de a se prezenta pe pieţele vest-europene cu aceleaşi preţuri scăzute ale produselor sale ca şi partenerii săi. Compensaţia (pentru că, evident, capitaliştii nu pot fi în pierdere) se va căpăta pe piaţa internă, ceea ce va duce la ridicarea preţurilor de detaliu la produsele alimentare cu circa 9%, sporirea şomajului, creşterea impozitelor, a chiriilor şi a preţurilor mărfurilor de larg consum. „Noile măsuri — arăta deputatul laburist Harold Wilson — vor duce la o rapidă scumpire a vieţii, la scăderea salariului real".

Dedesubturile unei idile

Crearea „Pieţei comune" a avut ca rezultat un îndelungat flirt între Franţa şi Germania occidentală. Apropierea nu s-a produs — aşa cum probabil bănuiţi — între foştii deţinuţi francezi din lagărele hitleriste de exterminare şi foştii lor deţinători care deţin şi acum ceva, în speţă posturi de răspundere în guvernul de la Bonn. Nu, idila s-a născut între monopolurile franceze şi cele vest-germane. Şi cînd spunem „s-a născut", greşim cel puţin pe jumătate: înaintea celui de-al doilea război mondial, raporturile dintre capitaliştii din stînga şi din dreapta Rinului au fost totdeauna cît se poate de cordiale.

Aşadar, născută sau renăscută, idila s-a desfăşurat din plin. Trusturile siderurgice franceze au achiziţionat acţiuni ale minelor de cărbuni din Ruhr, marele trust al cauciucului „Michelin" şi-a deschis filiale în Germania occidentală, concernul textil „Gilbert-Taon" a creat tot acolo sucursale pentru producerea de fibre artificiale etc., etc.

La rîndul lor, capitalurile vest-germane au năvălit în Franţa. În clipa de faţă, în această ţară lucrează 65 de societăţi industriale, 130 comerciale, cîteva de asigurări, toate cu sediul social în R.F.G.

Băncile de la Paris şi Lyon au întins mîna celor de la Bonn, Frankfurt şi Köln şi, împreună, au început să danseze vesela horă a prieteniei, în cadrul a două consorţii special create.

Cu atîţia naşi, era inevitabil ca idila să se transforme într-o adevărată nuntă. Dar, încă înainte de a ajunge în faţa altarului, tînărul mire Konrad a început să joace tot felul de feste viitoarei sale „jumătăţi". Astfel, Ministerul de Război vest-german, care promisese să-şi echipeze Bundeswehrul cu avionul de vînătoare francez „Mirage III", a lăsat făgăduinţa lui să intre în domeniul mirajelor, făcînd în schimb importante comenzi de material militar în Anglia.

Tot astfel, angajamentele privitoare la importul de produse agricole din Franţa nu au fost nici ele respectate. În ciuda obligaţiilor pe care i le impunea „Piaţa comună", Germania occidentală s-a adresat vechilor săi furnizori — Canada, Australia şi Danemarca — pentru necesităţile sale în cereale, carne şi unt. Evident că, de pe urma acestor tranzacţii, agricultura franceză — ale cărei enorme dificultăţi sînt bine cunoscute — nu a avut nimic de profitat.

Cercurile de afaceri de la Bonn nu şi-au ascuns de loc intenţiile de a întreţine — ca să spunem aşa — relaţii extraconjugale cu Commonwealth-ul şi cu Anglia. Fritz Berg, preşedintele Uniunii federale a industriei germane, s-a arătat un categoric partizan al unui compromis cu Marea Britanie. Concernele din Ruhr au refuzat să lărgească acordurile cu trusturile electrotehnice franceze. După cum arăta monsieur Biclet, consilier comercial pe lîngă Ambasada Franţei la Bonn: „În timp ce vederile noastre (ale francezilor — n.n.) se limitează la „Piaţa comună", germanii nu au făcut niciodată un secret din faptul că acest cadru este prea îngust pentru ei şi că îl acceptă doar ca pe un prim pas, ca pe o etapă către o organizare mai cuprinzătoare".

Cu atîtea adulteruri, se pune în mod firesc întrebarea: ce soartă va avea menajul Paris-Bonn? După toate aparenţele, intenţia Bonnului este de a ţine sub un puternic papuc economic pe scumpa sa soţioară. O intenţie pe care Germania a mai avut-o şi altădată şi care s-a soldat cu trei războaie: în 1870, în 1914 şi în 1939.

Şi unchiul Sam?

Avînd de dirijat o familie atît de puţin unită, cum o duce unchiul Sam? Cum se descurcă el în încurcatele harţe dintre „cei şase" şi „cei şapte", dintre Anglia şi Commonwealth, dintre Franţa şi Germania occidentală?

Statele Unite nu sînt nici ele scutite de efectele unei legi pe care exegeţii capitalismului o contestă, dar care nu acţionează din această cauză cu mai puţină rigurozitate: legea dezvoltării economice şi politice inegale şi în salturi a ţărilor capitaliste.

Dovezi? Iată cîteva: în 1948, ponderea S.U.A. în producţia industrială a lumii capitaliste era de 56,6%, în 1960 ea scăzuse la 47% şi în 1961 a coborît, desigur, şi mai jos. Cota americană în comerţul mondial capitalist, care era de 20% în 1957, s-a diminuat la 18,1% în 1960. Tot în 1957, exporturile Statelor Unite depăşeau importurile cu 6,5 mi-

liarde de dolari; în 1960, depășirea scăzuse de șase ori, coborînd sub un miliard de dolari (și să nu uităm că această depășire se menține grație creditelor și „ajutoarelor“administrate cu de-a sila unei serii întregi de țări). În sfîrșit, încă un simptom: în 1950, S.U.A. dețineau 65% din rezervele de aur ale întregii lumi capitaliste; zece ani mai tîrziu, ele dispuneau numai de 45% din aceste rezerve.

Am minți dacă am spune că Statele Unite au privit cu patriarhala bucurie a unui cap de familie această știrbire a avuției lor, în favoarea celorlalte rude. Dimpotrivă, S.U.A. au reacționat cu violență, folosind toate mijloacele de constrîngere pentru a-și menține și întări supremația.

În acest sens a acționat Fondul monetar internațional, organizație în care americanii și țările dependente de ei dețin majoritatea și care a transformat de fapt întreaga lume capitalistă într-o uriașă zonă a dolarului. Cele 72 de state participante la Fondul monetar internațional sînt obligate să respecte prețul aurului fixat acum treizeci de ani de S.U.A. și să-și efectueze diferitele lor plăți fie în aurul socotit la acest preț, fie direct în dolari.

Rezultatul a fost că, în ultimii ani, numeroase țări capitaliste au fost silite să-și devalorizeze moneda în raport cu dolarul. Pentru a lua numai exemplul francului francez, acesta se găsește la cea de-a cincea devalorizare a sa după cel de-al doilea război mondial, conținutul lui în aur fiind exact de 160 de ori mai mic decît în 1913.

Pe de altă parte, au sporit considerabil investițiile de capital american în statele din Europa occidentală. În ultimul deceniu, aceste investiții au crescut în Franța de la 217 la 641 milioane dolari, în Belgia de la 69 la 219, în Germania occidentală de la 204 la 1010, în Italia de la 63 la 319, în Olanda de la 84 la 257.

Sînt încă vii în mintea tuturor dramaticele discuții prilejuite în Anglia de acapararea unor mari uzine de automobile de către maiestatea sa Henry Ford al II-lea. În Germania occidentală, peste 600 de firme aparțin unor monopoluri americane. În Italia, capitalul american invadează repede și sigur industria metalurgică, electrotehnică și a construcțiilor navale.

În declarațiile oficiale, Statele Unite arată Japoniei aceeași frățească iubire pe care în Europa o rezervă Germaniei occidentale. Însă, vorba ceea: frate, frate, dar brînza-i pe dolari! Principiile fundamentale care reglementează raporturile economice dintre Washington și Tokio sînt exprimate, concis și grăitor, în lozincile: „cumpără tot ce e american!“ și „folosește pentru transport numai vase americane!“ În prima jumătate a anului 1961, exporturile japoneze în S.U.A. au scăzut cu 7%, iar exporturile americane în Japonia au crescut cu 30,7%. Efectul: rezervele de aur ale Japoniei s-au diminuat cu 25%.

Iată numai cîteva din lucrurile pe care le-am zărit — fugar și incomplet — printre crăpăturile zidului de care era atîrnat idilicul tablou al lumii capitaliste. Cum se face că zidul nu se prăbușește cu totul? Care e mortarul care îl mai ține în picioare? De ce rămîn împreună — vorba fabulistului — racul, broasca și cu știuca?

Răspunsul e simplu: trecînd peste dezbinările și divergențele lor, statele capitaliste se simt unite prin solidaritatea imperialistă de clasă, prin ura oarbă și frica deznădăjduită de comunism și de mișcarea de eliberare națională. Nu degeaba Winston Churchill numea veacul nostru „groaznicul secol al XX-lea“. Nu degeaba, urmașul său, Anthony Eden, spunea despre lumea capitalistă că „se află în derută și trece printr-o primejdie foarte mare“. Nu degeaba, președintele Kennedy recunoaște că americanii „văd în comunism valul viitorului“.

Tovarășul N. S. Hrușciov arăta, pe bună dreptate, că liderii statelor occidentale trebuie să țină seama de existența Uniunii Sovietice și a întregului lagăr socialist și că se tem să înceapă un război între ei. Căci contradicția fundamentală a lumii contemporane este contradicția dintre socialism și imperialism.

Această contradicție pune în umbră antagonismele dintre statele capitaliste, împingîndu-le în alianțe și blocuri militare antisovietice. N.A.T.O., S.E.A.T.O., C.E.N.T.O. și alte inițiale care desemnează asemenea blocuri apar ca adevărate formule magice, menite doar să împace ciocnirile de interese și să aplaneze disensiunile.

Dar ireconciliabilul nu poate fi conciliat. Contradicțiile profunde care sfîșie lumea capitalistă nu pot fi înlăturate. Orice alianță între imperialiști rămîne „*o uniune de tîlhari, în care fiecare caută să smulgă cîte ceva de la celălalt*“.

Această caracterizare a făcut-o Lenin și ea rămîne pe de-a-ntregul valabilă și astăzi.

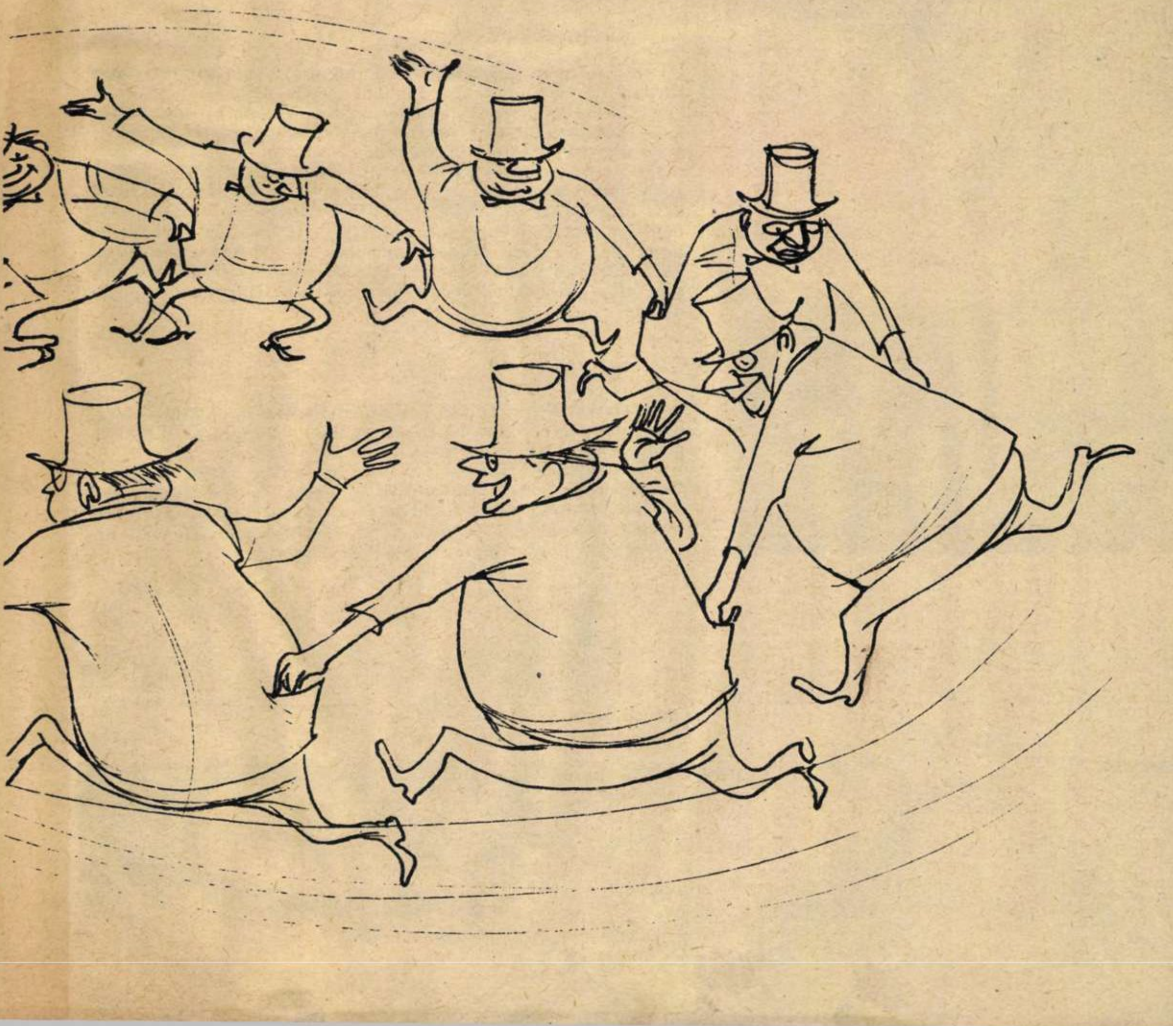

AGENDĂ

● Cunoscutul compozitor sovietic Boris Mokrousov a compus o partitură plină de elan și melodicitate pentru opera „Ceapai“ a cărei premieră a avut loc de curînd pe scena Teatrului muzical dramatic din R.S.S.A. Ciuvașă. Opera este închinată figurii legendare a eroului războiului civil, Ceapaev.

● Aleksandr Tvardovski, redactorul șef al cunoscutei reviste literare „Novîi Mir“, anunță apariția, chiar în primul număr din 1962, a povestirii „Minunea secolului XX“, aparținînd Tatianei Esenina, fiica marelui poet Serghei Esenin.

● Un fost șofer, Henrikas Kuraskas (în fotografie), realizează la Teatrul academic de dramă lituanian o creație care atrage admirația spectatorilor. În rolul lui Osvald din piesa „Strigoii“ de Henryk Ibsen, interpretarea sa dă o nouă viață acestei puternice drame ibseniene.

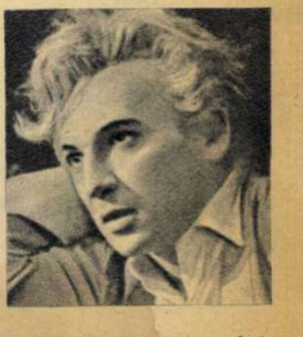

● Una din ultimele lucrări ale compozitorului englez Malcolm Arnold se intitulează „Concert gastronomic pentru Oaspeți, Maître d'hotel și Orchestră“ și a fost executată în primă audiție la „Festival Hall“ din Londra. Concertul face parte din seria „festivalurilor Hoffnung“ organizate în cinstea șefului școlii muzicii concrete Gerard Hoffnung. Cu prilejul acesta și alți compozitori și-au prezentat „creațiile“ lor, compuse în același gen, pentru a fi executate la cratiță, ventilator, linguriță etc.

● „Ascensiunea lui Arturo-Ui poate fi oprită“ — puternicul și virulentul pamflet antifascist al lui Bertolt Brecht, continuă să cucerească scenele lumii: la Milano, pe Broadway, la Varșovia și în curînd la București. Pe scena teatrului „Berliner Ensemble“ rolul principal a fost creat de Ekkehard Schall (în fotografie) considerat drept unul din cei mai valoroși interpreți ai lui Arturo-Ui.

● Edilii orașului american Oakmaidge (din statul Oklahoma) au dat de curînd următoarea ordonanță: de astăzi înainte strada principală a orașului se va numi Strada Cedrilor. Motivul schimbării este redat în următoarele rînduri: „Este absolut absurd să botezăm străzile noastre cu numele unor străini necunoscuți, care în afară de asta mai prezintă și serioase dificultăți de pronunțare“. Mai înainte se numea strada Napoleon.

● Nu de mult compania de televiziune din New-Orleans anunța: „În atenția spectatorilor! Astăzi transmitem un documentar pentru pisici! Vînătoarea de șoareci“. „Nu neglijați să îndepărtați cîinii casei din camera în care se află televizorul dumneavoastră. Prezența lor în timpul transmisiunii poate duce la urmări nedorite“.

ZOOTEHNIȘTII DIN

Cine vizitează Gospodăria agricolă de stat din Carei, regiunea Maramureș, are prilejul să vadă cum se face zootehnie modernă. Pentru gospodăriile agricole colective din regiune, G.A.S. din Carei este un exemplu; în strădania tuturor oamenilor muncii din agricultură de a aduce la îndeplinire sarcinile șesenalului, colectivul din Carei se află în primele rînduri.

Prezentăm cititorilor noștri cîteva imagini din activitatea colectivului acestei gospodării de stat.

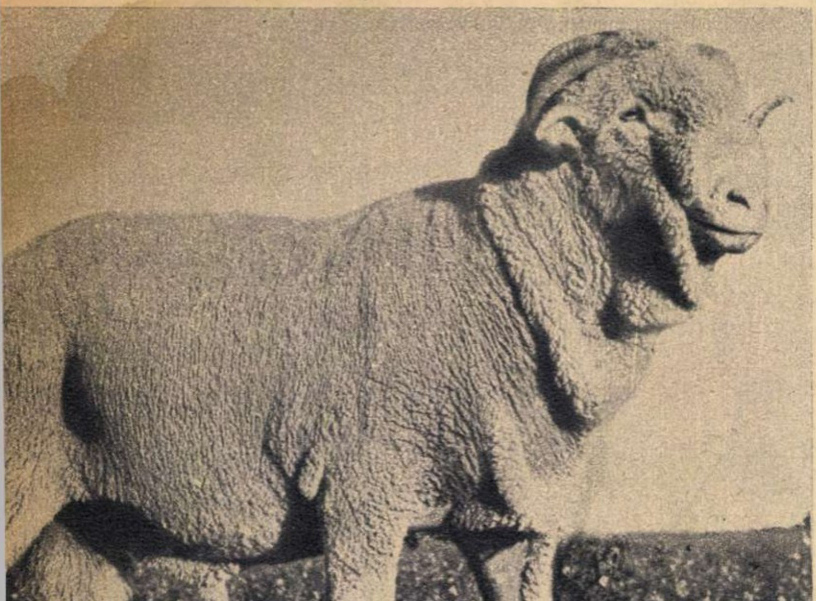

În albumul gospodăriei am admirat „portretele" unor berbeci de rasă aduși aici în anul 1952: niște matahale de peste 90 de kg greutate fiecare, cu lînă bogată și fină. Metodele științifice folosite pentru îmbunătățirea raselor de ovine, grija depusă la creșterea mieilor, hrănirea rațională a animalelor, toate acestea au făcut ca producția de lînă a gospodăriei să crească de la 4,09 kg în medie de la fiecare oaie în 1954, la 7,230 kg în 1961. Turmele de oi ale gospodăriei numără în prezent aproape trei mii de capete. În anul 1961 au fost predate statului 14.000 kg de lînă fină. În fiecare an pleacă de aici la alte gospodării de stat din țară cîte 150-200 berbecuți merinos de elită pentru reproducție.

Fermele de porci ale gospodăriei numără 8.732 capete, din care peste 5.000 la regim special de îngrășat. În 1961 gospodăria a livrat statului 1.250 tone de carne.

În timpul verii scroafele fată în tabere păzite de „păstori electrici". La îngrășătorii, troacele automate pentru uruieli uscate și mecanizarea alimentării cu apă ușurează munca oamenilor. Metoda e și foarte economicoasă: un singur om poate îngriji 60-80 de scroafe.

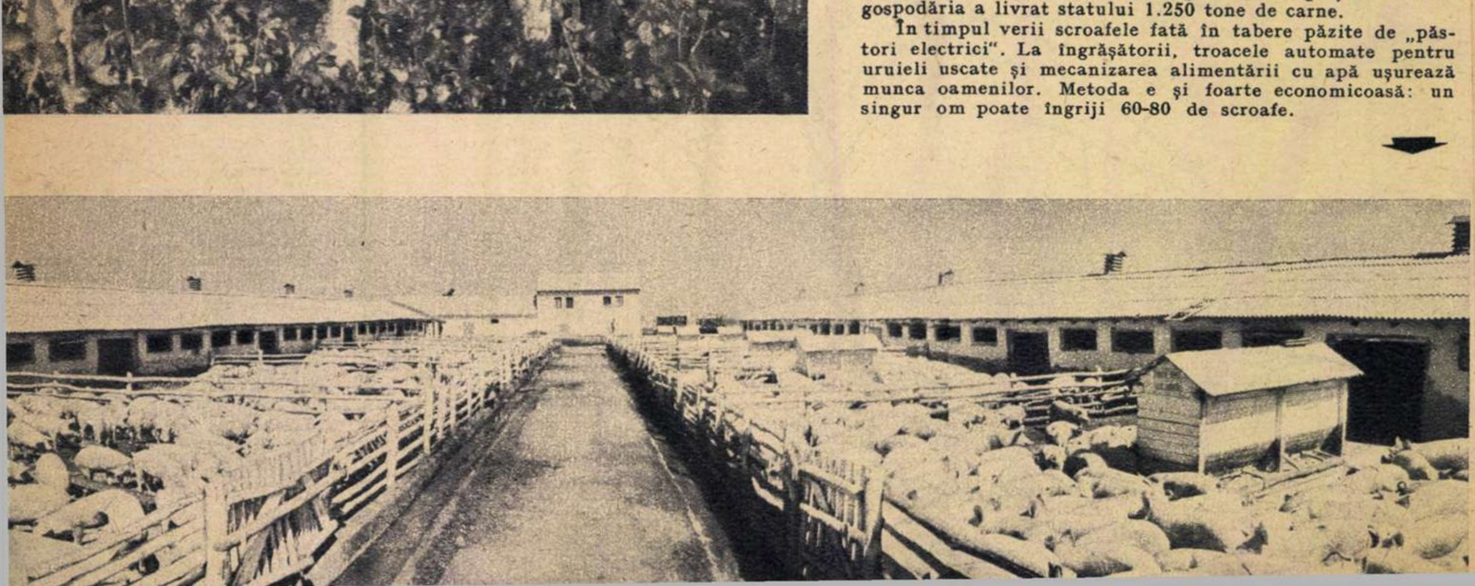

CAREI

În secția Domănești a G.A.S. din Carei, la creșterea vacilor se aplică un soi de „autoservire". Specialiștii îi spun stabulație liberă. Grajdul este deschis, iar vacile nu sînt legate. În jurul padocului se află silozurile la suprafață și clăile de fîn, iar în grajd adăpătoarele automate; vacile se hrănesc și se adapă singure. Maistrul zootehnist Anton Ackerman ne asigură că blîndele rumegătoare s-au obișnuit repede cu „civilizația", că sînt mai robuste și mai rezistente la boli, și că, din 16 îngrijitori la 200 de vaci cîți lucrau aici, astăzi mai sînt necesari doar șase.

Planul de producție al gospodăriei a prevăzut predarea în 1961 a unei cantități de 15.254 hectolitri de lapte, dar muncitorii de la fermele de vaci l-au depășit cu peste 1.000 de hectolitri.

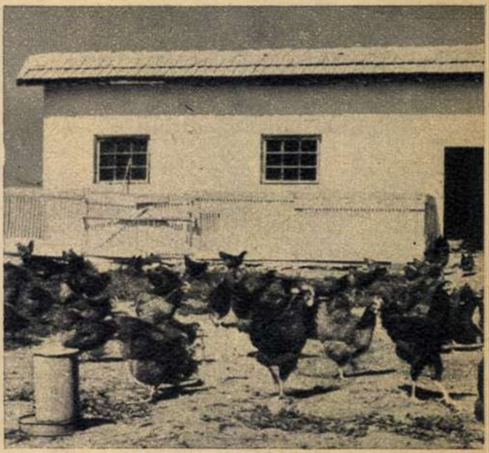

Scurt popas la ferma de păsări a gospodăriei. Scurt, pentru că nici nu prea sînt multe de văzut aici. Se pare că sectorul avicol al G.A.S. Carei nu s-a bucurat de toată atenția cuvenită din partea conducerii gospodăriei. Este de presupus însă că spiritul gospodăresc ce s-a vădit la celelalte sectoare se va face simțit în curînd și în ce privește creșterea păsărilor și că exemplul G.A.S. Giarmata, menționat în cuvîntarea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej la Consfătuirea pe țară a țăranilor colectiviști, va fi urmat și de G.A.S. Carei.

Fotoreportaj de Silviu PODINĂ (text)
și Claudiu SLAVU (fotografii)

La „creșa" vițeilor... Sugarii sînt hrăniți cu lapte, cu uruieli cernute, cu fînuri vitaminice uscate la umbră și cu alte „delicatese". Pentru a li se grăbi creșterea și a-i feri de boli, în rațiile de hrană se adaugă și biostimulatori, produși ai fabricii de antibiotice din Iași.

Constatăm cu surprindere că toți viteii sînt lipsiți de atributul firesc oricărei cornute: coarnele. Ni se explică pricina. Chiar după cîteva zile de la naștere, vițeii sînt supuși unei operații simple și nedureroase: pe locul unde ar trebui să le crească coarnele, se aplică o substanță chimică și cornutele încetează să mai fie... cornute. Utilitatea operației e evidentă: se înlătură pericolul rănirilor de mai tîrziu, cînd vițelușii devin bătăioși.

☆

În tot cursul anului avioanele ajută la îndeplinirea cu succes a obiectivelor campaniilor agricole. Centrul de însămînțări artificiale al gospodăriei de stat din Carei, a cărui contribuție la ameliorarea raselor de ovine (și de bovine, de altfel) din regiune e cunoscută, folosește deseori și avionul în rezolvarea operativă a sarcinilor sale.

KARTING

Milan Poldauf (R. S. Cehoslovacă) şi-a construit, ca numeroşi alţi adepţi ai acestui sport, un kart dotat cu un motor de 125 cmc.

Pe pista de zgură trec vîjîind nişte autovehicule. Datorită vitezei cu care gonesc, nu poţi să-ţi dai prea bine seama dacă e vorba de motociclete, scutere sau de alte maşini. În sfîrşit, unul dintre concurenţi trece primul linia de sosire, încetineşte şi apoi opreşte. Să privim şi noi la vehiculul necunoscut.

Este un fel de automobil de curse foarte mic — aproape o jucărie! — fără caroserie sau, dacă vreţi, o „motocicletă" joasă cu patru roţi. Lungimea unei astfel de maşini este de circa 1,80 m, înălţimea de 0,60 m, iar lăţimea de aproximativ 1,20 m. Aceste vehicule sînt dotate cu motoare variind între 50 şi 125 cmc şi pot dezvolta o viteză de 35 pînă la 80 km pe oră. E vorba de o nouă disciplină sportivă, numită karting, iar vehiculele respective poartă numele de karturi. Kartingul se practică în multe părţi ale lumii, deşi es un sport de dată relativ centă. Tinerii din sute de col tive sportive ale Uniunii Sov tice practică cu multă pasiu noul sport. În R.P. Unga R.P. Polonă şi R.D. Germa kartingul a atins un asemen nivel, încît permite sportivi

S-a dat startul.

electronice ale Institutului de fizică atomică al Academiei R.P. Romîne. Primele rezultate au şi fost transmise la Pulkovo, unde au fost apreciate pozitiv.

Anul viitor se încheie munca la catalogul de stele slabe urmînd ca peste cîţiva ani studiile să fie reluate.

Să părăsim însă cerul şi să aruncăm o privire într-un domeniu mult mai... palpabil — cel al endocrinologiei, unde, în colaborare, oamenii de ştiinţă romîni şi sovietici au reuşit să proiecteze

O rază de lumină într-un cîmp întunecos

Şcoala endocrinologică romînească este bine cunoscută în Uniunea Sovietică, de altfel ca şi în întreaga lume. Între fondatorul acestei şcoli, acad. prof. dr. C.I. Parhon, şi oamenii de ştiinţă sovietici există trainice legături de prietenie, statornicite de multă vreme.

Printre domeniile cele mai importante în care colaborează endocrinologii celor două ţări este şi acela al raportului dintre glandele cu secreţie internă şi boala canceroasă. Oamenii de ştiinţă din ţara noastră şi din U.R.S.S. studiază numeroase aspecte ale corelaţiilor privind cancerul glandelor endocrine, precum şi în general felul cum se manifestă influenţa hormonilor asupra tumorilor. De pildă, Institutul de endocrinologie al Academiei R.P. Romîne, împreună cu Institutul de oncologie din Moscova, şi-a propus să cerceteze rolul hormonilor glandulotropi hipofizari în cancerul endocrin. Cercetătorii romîni au reuşit să demonstreze experimental rolul defavorabil al acestor hormoni în procesul de cancerizare.

Aceste cercetări, care se efectuează sub conducerea acad. Şt. Milcu, aduc o contribuţie în problema atît de spinoasă a depistării şi combaterii cancerului şi a agenţilor care îl provoacă. Studiile efectuate în acest domeniu la Moscova şi Bucureşti vor fi prezentate în comun la cel de-al VIII-lea Congres internaţional de cancer.

În aşteptare, putem aminti despre alt domeniu în care se apreciază că

„Lucrările romîneşti au o mare importanţă ştiinţifică şi practică"

Cu aceste cuvinte a caracterizat profesorul A.Z. Jurovski, de la Institutul de combustibili fosili al Academiei de ştiinţe a U.R.S.S., rezultatele obţinute de colectivul alcătuit din profesorul I. Blum şi inginerii V. Cîndea şi I. Nistor, de la Institutul de energetică al Academiei R.P. Romîne, în direcţia desulfurării cărbunilor pentru cocs. Pornite de la date oferite de literatura sovietică de specialitate, aceste cercetări prezintă o deosebită însemnătate. De ce?

Răspunsul e simplu: 0,1% sulf mai puţin în cocsul obţinut din cărbunele desulfurat duce la micşorarea consumului de cocs cu 2-2,5%, precum şi la mărirea productivităţii furnalului cam cu acelaşi procent. Fonta care se obţine este curată, ceea ce uşurează elaborarea oţelurilor în cuptoarele Siemens-Martin.

„Considerăm că prin procedeul propus de colectivul nostru — ne-a spus inginerul Victor Cîndea – o uzină cocso-chimică mare poate obţine o creştere a valorii tehnologice a producţiei în proporţie de 20-25 la sută.

Cu rezultatele obţinute la Bucureşti, specialiştii romîni au plecat la Moscova pentru a întreprinde împreună cu specialiştii sovietici noi experienţe şi a discuta despre direcţia viitoare a cercetărilor şi aplicaţiilor. Cu această ocazie s-au studiat cîteva posibilităţi noi pentru realizarea cît mai avantajoasă a desulfurării cărbunilor".

...Cărbunele, fierul reprezintă bogăţii ale patriei noastre. Pentru a cunoaşte bine aceste bogăţii şi, în general, geografia Republicii Populare Romîne, un grup de oameni de ştiinţă au străbătut, de-a lungul şi de-a latul ţării,

Peste 20.000 km, mai mult cu pasul

Aşa s-a născut, din munca asiduă şi îndelungată a unui mare număr de cercetători romîni şi sovietici — geografi, botanişti, hidrologi, economişti, cartografi — „Monografia geografică a Republicii Populare Romîne".

Peste 20.000 km au străbătut aceşti specialişti de la un capăt la altul al ţării noastre. Apoi, fiecare s-a retras la locul lui de muncă, pentru a studia materialul adunat. În repetate rînduri s-au întîlnit cu toţii, fie la Bucureşti, fie la Moscova.

Astăzi, lucrarea elaborată în decursul a cinci ani de muncă intensă a luat forma concretă a unor tomuri masive. Pînă acum au apărut volumele I şi II, fiecare cuprinzînd două părţi.

Primul volum descrie amănunţit geografia fizică a ţării noastre. Dar nu este o simplă descriere. Autorii, păşind pe drumurile nebătute ale unui nou principiu metodologic, rezolvă o serie întreagă de probleme teoretice şi practice din domeniul geografiei fizice. Cu acest prilej, au fost introduse corecturi privind unele date asupra reliefului ţării noastre, notate eronat în vechile hărţi.

Nu mai puţin interesantă este şi prima parte a volumului următor, care se ocupă de geografia economică pe ramuri. Vast tablou sinoptic al dezvoltării economice a ţării noastre, lucrarea consemnează nu numai toate obiectivele economice create în anii regimului democrat-popular, ci şi cele mai importante momente din istoria dezvoltării economice a ţării noastre.

Cele 1.800 de pagini ale monografiei — editată concomitent în R.P. Romînă şi în Uniunea Sovietică — cărora li se adaugă sute de fotografii, hărţi, scheme, planşe, grafice, constituie atît prin proporţii cît şi prin nivelul ştiinţific de tratare, una din primele lucrări de acest gen realizate în lume.

★

Iată deci că cercetarea ştiinţifică reprezintă terenul unei colaborări deosebit de rodnice între oamenii de ştiinţă romîni şi sovietici, cărora cîmpul larg al construcţiei desfăşurate a comunismului în Uniunea Sovietică, desăvîrşirea construcţiei socialiste în ţara noastră le deschid noi şi noi posibilităţi pentru a ridica această preţioasă colaborare pe trepte tot mai înalte.

Adrian COSTA şi
Dan LĂZĂRESCU

actualităţi CINEMATOGRAFICE

Горького
66
(x)

Se filmează o scenă din noua realizare a regizorului S. Gherasimov (x) intitulată „Oameni şi fiare".

O POVESTE DESPRE OAMENI ŞI FIARE

Pe autostrada Moscova-Simferopol, un „Moskvici" goneşte spre sud. La volan e doctoriţa Ana Andreevna: se grăbeşte să-şi ia în primire noul post, într-un sanatoriu de pe litoral. Tania, fiică ei, o însoţeşte. Şi iată, deodată, o întîlnire neaşteptată... Cine o fi omul acesta, ale cărui trăsături îi răscolesc Anei Andreevna amintiri vechi? O fi chiar el, Orlov, ofiţerul care, în zilele tragice ale blocadei Leningradului, le-a salvat de la moarte, pe ea şi fetiţa ei?

Cu această întîlnire tulburătoare începe noul film al cunoscutului regizor S. Gherasimov, după un scenariu de Tamara Makarova, intitulat „Oameni şi fiare". Iar scena mai sus amintită îi aduce pe ecran pe cei trei interpreţi principali ai filmului: Tamara Makarova (doctoriţa), tînăra actriţă Jana Bolotova (Tania) şi Nikolai Eremenko (Orlov). Filmul e mai mult povestea dramatică a vieţii lui Orlov, pentru care anii ce s-au scurs de la prima întîlnire cu Ana Andreevna au fost ani de cumplite încercări: el se întoarce abia acum în patrie, după un timp îndelungat petrecut printre străini. În faţa ochilor miraţi ai Taniei prind viaţă, din descrierile lui Orlov, imagini de adevărat coşmar. Maidanek şi Buchenwald, care erau pentru ea doar noţiuni cunoscute din istorie, au fost pentru Orlov o tragică realitate. Dar mai cumplită, poate, a fost confruntarea sa cu realităţile „raiului" capitalist. Din portul Hamburg în pampasul argentinian, de sub cerul îngheţat al Canadei pînă sub soarele arzător al Sudanului, dramatica sa odisee l-a învăţat pe Orlov să deosebească oamenii de fiare. „Şi care-i cea mai primejdioasă dintre fiare?" — întreabă într-una din scenele cheie ale filmului tînăra Tania. „Iepurele"... — remarcă cu tîlc omul care a trecut prin aspra universitate a vieţii.

Întîlnirea cu Ana Andreevna va fi hotărîtoare pentru Orlov. Intransigenţa comunistei, aliată cu gingăşia femeii, îl vor ajuta să-şi găsească locul printre oamenii sovietici, printre constructorii comunismului.

O ciudată făptură nocturnă, tragică şi grotescă totodată... (Giulietta Masina în „Nopţile Cabiriei").

Neştiutoarea Iris (Giulietta Masina) e zguduită de tragica revelaţie: soţul ei „Picasso" (Richard Basehart) e un escroc... (Scenă din filmul „Escrocii", realizat de Federico Fellini).

Chipul gingaşei Gelsomina, eroina filmului „La Strada", a adus-o pe Giulietta Masina în rîndul marilor vedete ale filmului european.

„PROCESUL MAIMUŢELOR"

Sala tribunalului din orăşelul american Hillsboro fierbe ca un cazan încins. Se judecă procesul unui „periculos criminal", vinovat de „otrăvirea în masă" a tinerilor cetăţeni ai oraşului: ca profesor de biologie la liceul din localitate el a îndrăznit — nemaipomenită nelegiuire! — să expună elevilor săi principiile teoriei evoluţioniste a lui Darwin, punînd sub semnul întrebării întreaga cosmogonie biblică. Dar legislaţia statelor sudice are ac de cojocul unor asemenea „profanatori"! Profesorul se află acum în boxă, acuzat de crimă în virtutea unei legi destinate să prevină orice atingere adusă literei sfintei scripturi...

Acestea sînt faptele — autentice — în jurul cărora se desfăşoară acţiunea filmului „Procesul maimuţelor" realizat de regizorul progresist american Stanley Kramer, pe baza unei cunoscute piese de teatru a dramaturgilor Jerome Lawrence şi Robert E. Lee. Inspirată dintr-un răsunător proces care a avut loc la Dayton, statul Tennessee, în anul 1925, piesa „Moşteni-va furtuna", depăşeşte cadrul faptului divers care i-a servit drept punct de plecare, pentru a atinge sfera luptei de idei, a opoziţiei dintre libera cugetare şi forţele obscurantismului retrograd. Despre rezonanţa actuală a temei vorbesc înşişi autorii, atunci cînd — în anul procesului soţilor Rosenberg — precizau: «Nu este vorba de anul 1925. Indicaţiile de regie definesc timpul acţiunii cu cuvintele „Nu de mult..." Ar fi putut fi ieri. Dar ar putea fi şi mîine...»

Spre deosebire de alte filme bazate pe afaceri judiciare, în „Procesul maimuţelor" se dezbate nu numai soarta inculpatului ci şi aceea a libertăţii conştiinţei în Statele Unite ale Americii. În apărarea modestului profesor care le-a deschis elevilor săi calea spre o gîndire înaintată, eliberată de frînele bigotismului, avocatul Darrow aduce argumentele care de-a lungul veacurilor au apărat dreptul oamenilor de a gîndi şi de a-şi făuri o concepţie materialistă despre lume. Oponentul său, William Jennings Bryan, fost candidat la preşedinţia Statelor Unite, apără o dată cu litera sfintei scripturi, principiul „sacru" al imuabilităţii unei orînduiri bazate pe nedreptatea socială, orînduirea capitalistă.

Duelul dintre cei doi adversari capătă astfel o tensiune excepţională. În interpretarea magistrală a doi mari actori ai ecranului american Spencer Tracy (Darrow) şi Frederic March (Bryan) — această ciocnire de idei devine un spectacol de o neobişnuită forţă dramatică.

Filmul este cu atît mai actual cu cît în momentul de faţă asistăm la o nouă răbufnire a reacţiunii americane, care încearcă să desfiinţeze orice urmă de libertăţi democratice prin aplicarea „legii excepţionale" poliţiste McCarran.

În fotografie: Spencer Tracy, în rolul lui Darrow şi Frederic March în cel al lui Bryan. În centru: adevăraţii eroi ai procesului de la Dayton — Darrow şi Bryan.

AL 4-LEA ACTOR VERTINSKI

Pe Aleksandr Vertinski, actor de vază al scenei şi ecranului sovietic, ni-l amintim din filmul „Ordinul Anna", unde-l interpreta cu prestanţă pe cneaz. N-o putem uita nici pe S. Vertinskaia, fascinanta Pasăre a fericirii din filmul „Sadko". Recent, „Pînze purpurii" a relevat — în rolul visătoarei Assol — un nou talent din această familie de artişti: Anastasia Vertinskaia, fiica celor doi actori, care s-a dovedit o actriţă cu resurse rare de gingăşie şi prospeţime. Şi iată că, acum, pe platourile studioului „Mosfilm" şi-a făcut apariţia şi mezina familiei...

Marina Vertinskaia era în ultima clasă a şcolii medii cînd în primăvara aceasta regizorul A. Efros i-a propus un rol în filmul „Familia Kuprianov". Acum, Marina a devenit un personaj de film — Katia Bortaşevici — şi dă replica unor actori consacraţi ca Inokenti Smoktunovski (Ghenadi Kuprianov) şi E. Fadeeva (Dorofeea Nikolaevna).

Numele personajelor vi se par cunoscute? Nu e de mirare. E vorba doar de eroii remarcabilului roman al Verei Panova „Anotimpuri". Pentru debutul său în cinematografie, cunoscutul om de teatru A. Efros s-a oprit asupra scenariului scris de Vera Panova după unele motive din romanul ei. Ca pivot al acţiunii a fost aleasă povestea celor două familii, Kuprianov şi Bortaşevici, poveste ce prilejuieşte dezbaterea problemelor fidelităţii faţă de idealurile tinereţii, ale cinstei şi intransigenţei, ale moralei comuniste.

GIULIETTA MASINA

Silueta ei ne-a rămas întipărită în memorie: Cabiria, o ciudată făptură nocturnă, micuță și grotescă, în care poezia se îmbina cu stîngăcia, în care suferința omenească se împletea cu ridicolul. De-a lungul „Nopților Cabiriei" trăiam, o dată cu ea, tragica alternanță de speranță și deziluzii, lupta exasperată a unei ființe mereu lovite și umilite, pentru a-și conserva intactă curățenia sufletească, demnitatea și încrederea în oameni.

Așa am cunoscut-o noi pe Giulietta Masina. Puțintică la trup, de loc arătoasă, ea nu posedă atributele „vedetei", nu are prea mult comun cu stelele ecranului occidental, a căror faimă se bazează deseori mai mult pe contururile lor fizice decît pe cele spirituale. De altfel, tînăra licențiată în filozofie, care se căsătorea în anii războiului cu un gazetar obscur pe nume Federico Fellini, nici nu se visa actriță. Perioada postbelică, cu avîntul pe care l-a luat cinematografia neorealistă, i-a atras însă pe amîndoi spre arta filmului, Fellini consacrîndu-se mai întîi dramaturgiei cinematografice și apoi regiei, iar Giulietta Masina afirmîndu-se ca una din cele mai originale personalități artistice ale ecranului italian.

Genul de personaje create de ea are drept coordonată comună tema aspirației spre comunicarea umană, spre dragoste, fericire și puritate. Încă de la primele sale filme, „Luminile varieteului" și „Șeicul alb", Masina a început să sugereze trăsăturile personajului care avea să-și găsească desăvîrșirea în Cabiria. Adevărata revelație a talentului Giuliettei Masina a adus-o însă creația ei din filmul „La Strada", poetica figură lsominei. Făptura gingașă și iubi- , care străbate șoselele Italiei, alăle un saltimbanc ambulant, brutal oist, a devenit, prin zguduitoarea oretare a Giuliettei Masina, un ol al aspirației neobosite spre căl- și înțelegerea omenească.

sonajul Irisei din filmul „Escrocii" erior Cabiriei și anticipează și el din trăsăturile eroinei. Naivă stită, ea nu bănuiește în ce constau „afacerile" soțului ei, nevolnicul „Picasso", nu-și dă seama în ce lume de escroci și profitori a nimerit. Trezirea e cu atît mai dureroasă, mai brutală. Prăbușită, dezamăgită în fața crudului adevăr, Iris găsește totuși resurse de generozitate și iubire pentru a ierta și a încerca să reia viața de la început.

Speranța în mai bine, vitalitatea și forța de regenerare, generozitatea își găsesc însă exprimarea cea mai autentică în Cabiria, mica prostituată fără apărare, care a știut să-și păstreze nealterate spontaneitatea și puritatea sentimentelor în mijlocul realităților inumane. Într-o lume de cruzime, de înșelăciune, de indiferență, acest Charlot feminin pare să sfideze prin incurabilul său optimism, destinul ostil. Tragicomicul elanurilor ei subliniază neadaptarea, înstrăinarea la care e condamnată într-o astfel de lume o făptură în care omenia nu se lasă înfrîntă.

Dacă ar fi de dat o caracterizare globală creației artistice a Giuliettei Masina, ea s-ar putea defini deci ca o lecție de optimism, de speranță. Dincolo de datele individuale ale fiecărui rol, răzbate o personalitate în care și-au dat întîlnire observația realistă și fantezia, umanismul generos și umorul. Premiul de interpretare de la Cannes în 1957, Premiul Oscar în 1958, Premiul Uniunii cineaștilor sovietici în 1959 la Moscova, Panglica de argint a cinematografiei italiene sînt doar cîteva din distincțiile care au subliniat, în ultimii ani, triumful Giuliettei Masina. Intelectuală preocupată de problemele teoretice ale artei filmului (a susținut recent o teză de doctorat pe tema situației sociale și psihologice a actorului în Italia), artistă de o acută sensibilitate, Giulietta Masina cucerește și prin spontaneitatea și căldura comunicativă a creațiilor sale. Chipul acesta rotund și palid, cu sprîncenele ridicate a mirare, pe care sentimentele se oglindesc cu atîta sinceritate, a devenit familiar publicului din lumea întreagă, a devenit chipul unei prietene a oamenilor simpli.

Ana ROMAN

N PUMNAL MIC ŞI ASCUŢIT – LILA

n orășel din Bulgaria antebelică în care totul, și aerul, și florile, sînt impregnate de aroma otrăvitoare a tutunului. Stăpîni absoluți sînt aci marele concern țigări „Nicotiana" și... tuberculoza. acest fundal se proiectează drama ților-dușmani Boris și Pavel, eroii ncipali ai romanului „Tutunul" de mităr Dimov, frescă de mari propor- a vieții sociale din Bulgaria anilor 0-1945, pe care o transpune pe ecran izorul Nikolai Korabov. Scenariul nului urmărește drumurile diverite ale celor doi frați. Mînat de o biție de neînfrînt, înăbușindu-și toate nirile omenești, sacrificîndu-și pînă ubirea, Boris trece de partea celor boi, ajungînd în cele din urmă stăpînul tputernic al „Nicotianei", în timp ce vel, împreună cu soția sa Lila, intră rîndurile luptătorilor antifasciști. actriță aproape necunoscută a fost asă pentru rolul eroicei Lila. O fată blondă de-abia ieșită de pe băncile Institutului de teatru și care nu apucase să joace prea multe roluri la Teatrul din Smolian. E firesc, dar, ca Miroslava Stoianova să fie frămîntată de problemele primului său rol de film:

«„Un pumnal, un pumnal mic și ascuțit", astfel e caracterizată Lila de către un alt personaj, și chiar așa mi-am imaginat-o după lectura cărții. Dar acum, de cînd a început turnarea filmului, de cînd am început să trăiesc zi de zi viața ei, mi-am dat seama că ar însemna să-i sărăcesc portretul dacă m-aș limita la trăsăturile care fac din ea doar luptătoarea neînduplecată. Aș dori ca spectatorii să simtă în ea fata simplă, obișnuită, aidoma mie și altor mii de fete, cu sufletul cald și iubind, cu înflăcărarea vîrstei, oamenii și viața».

Miroslava Stoianova — Lila — într-o dramatică scenă din filmul „Tutunul". ↓

Cadouri de Anul nou

Speciale pentru cititorii „Flacării"

Printre scrisorile și felicitările pe care le-am primit în aceste zile la redacție se aflau și plicuri cu surprize. Surprize pentru dumneavoastră, dragi cititori. Revistele surori din cîteva țări prietene vă trimit, o dată cu caldele urări de fericire în noul an, mici daruri vesele: schițe, răvașe, fotomontaje, istorioare, jocuri hazlii... Le veți găsi în aceste pagini.

ОГОНЁК

MOSCOVA

Mulți dintre cititorii „Flacării" au urmărit, desigur, în noaptea de Anul nou, programul festiv transmis la televiziunea romînă. Spre amuzamentul lor le povestim pățaniile celor doi eroi ai schiței de mai jos, Nikodim Ivanovici și Maria Vikentievna, care au dorit și ei să vadă la televizor emisiunea distractivă din noaptea revelionului.

TELEVIZORUL ŞI PLĂCINTA

de I. ZISKIND

Eseara de revelion. Nikodim Ivanovici, un bărbat de vîrstă mijlocie și de statură potrivită, încearcă să „îmblînzească" televizorul. Pe ecranul cenușiu linii ciudate, alb-negre, gonesc cu o viteză amețitoare spre dreapta; apoi înghesuindu-se și strîngîndu-se o iau în sus; în locul lor aleargă în dezordine niște litere schimonosite, și ele într-o grabă demență. Pînă la urmă perseverența lui Nikodim Ivanovici triumfă. Tremurînd încă după atîta goană literele „îmblînzite" se așază una lîngă alta, formînd cuvintele „Program festiv".

Nikodim Ivanovici se lasă mulțumit în fotoliu.

— Mașa! — strigă el.

— Ce vrei? — se aude din bucătărie vocea soției.

— Hai, vino repede. Începe.

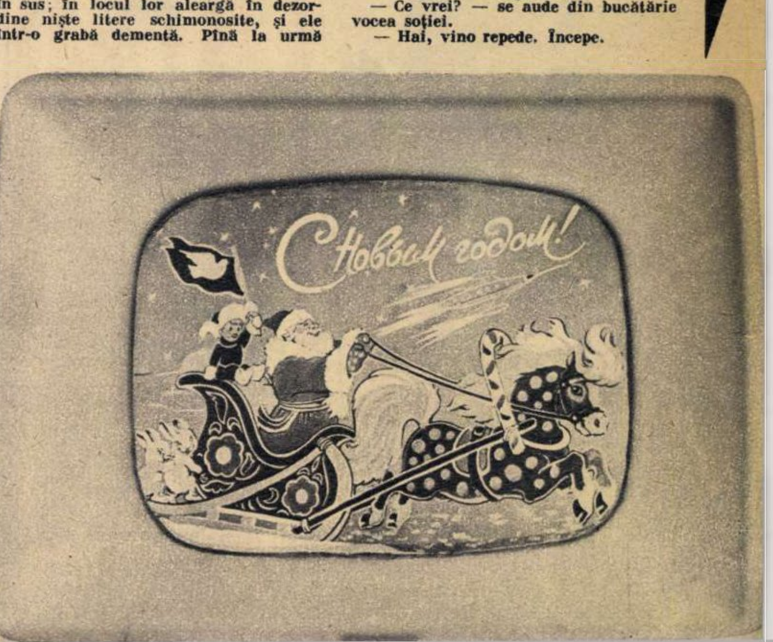
С Новым годом!

După două secunde Maşa — mai bine zis Maria Vikentievna — intră în cameră. Ţine în mîini o tavă abia scoasă din cuptor, în care abureşte ceva cam prea rumenit.

— Începe acum. Stai jos.

— Ce „stai jos“! Nu vezi? — face ea cu năduf, arătînd cu ochii spre tavă.

— Ce-i asta?

— De vină-i numai blestematul tău de televizor.

— Televizorul? — se miră sincer Nikodim Ivanovici.

— Da, televizorul! — îi răspunde nervoasă Maria Vikentievna. S-a ars, plăcinta, nu vezi? Plăcintă cu mere. Înţelegi? Şi astăzi e o zi... Am invitat familia Moroz, familia Snejkov, o să vină şi Snegurkina... Şi — poftim! Trebuie să le servesc plăcinta asta arsă. Închide televizorul! Închide o dată pacostea asta a casei noastre!

— De ce să-l închid? Peste un minut începe programul festiv...

— Azi plăcinta mă interesează mult mai mult decît toate spectacolele din lume. Ah! Cît de bine am trăit înainte de a fi intrat în casă calamitatea asta! Citeam, mă plimbam, făceam vizite, mergeam la teatru — dar acum am devenit sclavii acestei cutii negre.

— Ce tot spui, Maşa! Televizorul este una din cele mai mărețe realizări ale tehnicii. Televizorul aduce oamenilor lumină...

— Lumină? O prostie ca asta numai tu poţi să spui! De cînd avem în casă televizorul, trăiesc într-o beznă totală! Ca ăla, cum îi zice... Ei, animalul ăla din care se fac paltoane ieftine...

— Urson?

— Ursonul nu e animal — e o blană sintetică. Pretinzi că eşti intelectual şi habar n-ai de lucruri elementare. Dar cum i-o fi zicînd...? E un animal cenuşiu... Sapă galerii în pămînt... — încearcă Maria Vikentievna să-şi aducă aminte. Arici!

— Arici? Paltoane din arici? Aud pentru prima oară aşa ceva! După cîte ştiu din arici nu se fac decît mănuşi!

— Cîrtiţă! Da, sigur că da: cîrtiţă! — îşi aminteşte în sfîrşit Maria Vikentievna. Apoi, reluînd: A fost pe la noi Ivan Petrovici! Ce om fericit! Stă în provincie şi nu şi-a cumpărat televizor. Ştii ce mi-a spus?

— Nu ştiu.

— Mi-a spus aşa: „Altădată, cînd veneam la prietenii mei din Moscova, mă primeau omeneşte. Mă pofteau la masă, îmi dădeau de mîncare, tăifăsuiam la un pahar de vin. Acum, nici nu apuc să intru ca lumea în casă şi, încă din vestibul, sînt primit pe întuneric şi condus cu precauţii în cameră: «Sst! Ssst! Vezi să nu te împiedici de bunicuţa noastră! Ia loc şi taci!»“

— Nu ştiu ce părere au alţii, dar eu prefer să mă uit la televizor decît să flecăresc cu prietenul tău din copilărie, Ivan Petrovici.

— Dar nu e numai prietenul meu, e şi prietenul tău din copilărie. Din cauza televizorului ai fi capabil nu numai să-ţi renegi prietenii din copilărie, dar chiar şi pe propria ta soţie — spune cu tremur în glas Maria Vikentievna.

— Da, îmi place televizorul! Nu fac din asta un secret. Tu însă eşti un duşman al televizorului.

— Sînt. Îmi place în schimb radioul. Îţi toarce la ureche şi tu — asculţi, nu asculţi — poţi să-ţi vezi de treabă. Dar ăsta? La ăsta trebuie să stai ca legat în lanţuri! Recunosc, sînt un duşman al televizoarelor!... Sînt pentru radio! Televizorul e aparatul trîntorilor. Stai pe întuneric şi te tot uiţi la nişte crainice drăgălaşe.

— Cum?! — sare ca ars Nikodim Ivanovici.

— Crezi că nu văd? — trece la atac Maria Vikentievna. Cum apare pe ecran bruneţica aceea cu o umbră de mustaţă, devii altul.

— Mustaţă???

— Da, mustaţă.

— N-are mustaţă. Ţi se pare, din cauza paraziţilor.

— Paraziţi-neparaziţi — suspină cu durere Maşa — dacă nu-ţi era teamă de mine, de mult ai fi chemat-o la telefon.

— Ah, Maşa ce greu i-e omului să iasă la capăt cu tine — rosteşte înciudat Nikodim Ivanovici şi se trînteşte în fotoliu, după ce în prealabil a închis televizorul.

— Ce crezi, cu tine e mai uşor? — i-o întoarce pe acelaşi ton Maria Vikentievna, dînd să iasă din cameră.

Dar, uitîndu-se la ceas, Maria Vikentievna, care în timpul discuţiei cu soţul ei nu privise — din principiu — spre televizor, zice deodată:

— Decît să te cerţi cu mine, mai bine ai da drumul la televizor!

— Cum adică — să-i dau drumul? Tu doar erai...

— Ce eram?... — întreabă Maria Vikentievna luînd o poză războinică.

— Erai împotriva televizorului!

— Eu? Împotrivă? Prostia asta n-ai putut s-o crezi decît tu! E drept, am şi eu anumite pretenţii. Unele emisiuni ar putea fi mai bune, mai interesante, dar televizorul aduce oamenilor lumină.

— Lumină? Doar acum o clipă ai spus că din pricina lui stăm tot timpul pe întuneric!

— Foarte bine că stăm pe întuneric! Din cauza televizorului am făcut o plăcintă pe care n-o să le-o pot servi musafirilor decît pe întuneric. Dar pentru că astă-seară este o transmisie specială de revelion, programul o să fie cu siguranţă frumos şi musafirii n-o să bage de seamă că plăcinta mea e atît de nereuşită.

Şi, zicînd aceste cuvinte, Maria Vikentievna se instală solemn în faţa televizorului.

Наша родина

SOFIA

Poate că şi pe la voi se mai găseşte cîte un personaj asemănător cu cel din instantaneele pe care vi le trimitem. Urarea noastră este ca în noul an să nu mai întîlnim nici noi, nici voi asemenea figuri.

MĂ RECOMAND: ACESTA-I FELUL MEU...

Da, acesta-i felul meu:
gîndesc matur, gîndesc
mereu...
Eu chibzuiesc
în meditări adînci
şi-atunci,
abia atunci,
mă hotărăsc...

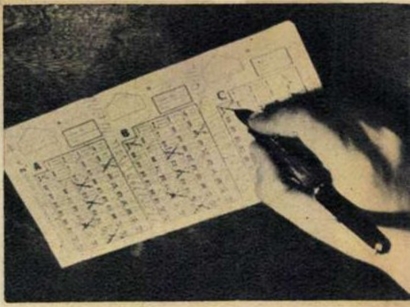

...Dar mi se-ntîmplă asta mai ales
cînd joc la „Toto“ (sau „Expres“)

Da, acesta-i felul meu:
tăcut, discret şi blînd
mereu...
De-i văd în urmă-mi blestemînd
pe unii, puşi pe ceartă,
eu nu observ nimic
şi tac chitic
şi-mi zic:
„Să taci, e-o artă“...

...Şi mi se-ntîmplă asta mai ales
cînd primul la urcat mă-ndes.

ZB
ZEIT IM BILD

DRESDA
R. D. GERMANĂ

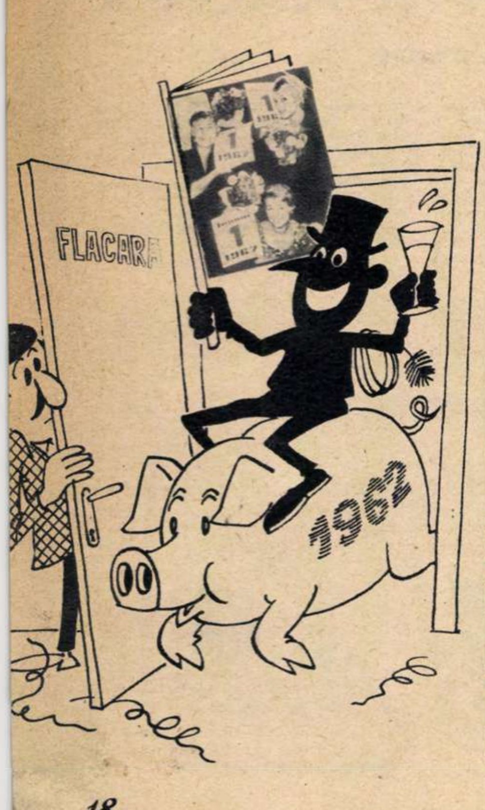

URARE PRIETENILOR ROMÎNI

Ridicînd paharul
închină hornarul
(vechi simbol german):
belşug cu... toptanul
nu numai la anul,
ci la... mulţi, mulţi ani!

Restaurant
STADTKÜCHE

NBI

BERLIN

„Bucureştiul“ din Berlin salută „Berlinul“ din Bucureşti

Nu. Nu e o eroare. E vorba de cele două restaurante mari, mult apreciate de locuitorii din două capitale prietene. Bucureştenii găsesc la „Berlin“ bunătăţi specifice ale bucătăriei germane, stropite cu celebra bere „Radeberger“, iar berlinezii savurează la „Bucureşti“, pe lîngă Cotnari sau Murfatlar, renumitele specialităţi ale artei culinare romîneşti: mititei mustoşi, sărmăluţe, ciorbă de perişoare etc., şi pe deasupra minunatele melodii populare romîneşti.

E noaptea de revelion. Ca şi la „Berlin“, desigur, paharele cu vin chihlimbariu se ciocnesc, urările se încrucişează pe drum.

La mulţi ani, prieteni!

ORSZÁG VILÁG

BUDAPESTA

Să vă povestim cum am petrecut de Anul nou şi cu acest prilej să vă învăţăm cîteva jocuri distractive.

Am înfiinţat deci o

„UNIVERSITATE... DE JOCURI“

Lector: Rátonyi Róbert
Asistenţi: Falus Peter, Karikás Peter şi Bekö Eva.
Materia: bună dispoziţie, distracţii glume.

Lecţia I — dans-jonglerie

O pereche de dansatori ţin un bec cu fruntea, cu nasul sau cu bărbia. Condiţia este ca obiectul să nu cadă pînă la sfîrşitul dansului. În caz contrariu, perechea iese din dans. Becul poate fi înlocuit şi cu un alt obiect, de pildă cu un pahar, o minge, o chitară. Jocul este cu atît mai distractiv cu cît partenerii sînt de înălţimi diferite. (foto 1).

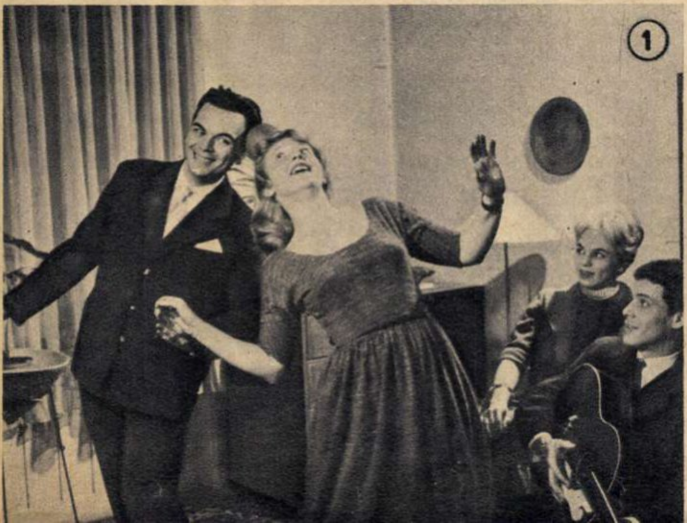
①

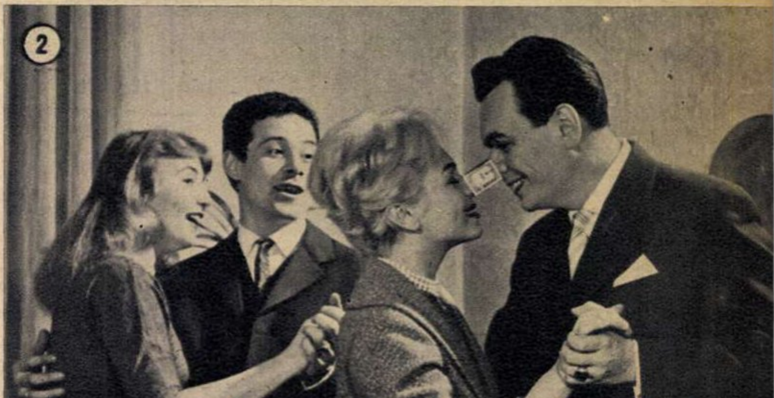
②

Lecţia a II-a — dansul chibritului

Hazul jocului constă în faptul că — în timpul dansului — capacul unei cutii de chibrituri trebuie să fie transmis de pe nasul unui dansator pe cel al partenerului. Cine nu reuşeşte s-o facă şi cutia îi cade, iese din joc. Cel rămas va invita un partener nou la dans... Jocul se termină cînd pe ringul de dans rămîne o singură pereche (foto 2).

Lecţia a III-a — săritură de la înălţime

Se aşază pe jos o carte de telefon, iar peste ea se pune o planşetă de desen. Se leagă la ochi unul dintre oaspeţi care după aceea se urcă pe ea, sprijinindu-se de umerii a două persoane aşezate în dreapta şi în stînga lui. Acestea pun în mişcare planşeta lăsîndu-se, în acelaşi timp, pe nesimţite în jos. Planşeta va fi mişcată din ce în

ce mai repede. La un moment dat, cei doi „asistenți“ se lasă brusc în jos, creînd celui de pe planșetă impresia că a fost ridicat. După aceasta el este invitat să sară jos, lucru pe care de obicei refuză să-l facă, de frică să nu cadă. În rîsetele celor prezenți el coboară din „înălțimi“ abia după ce i s-au dezlegat ochii (foto 3).

Světv obrazech

PRAGA

De la Praga vă trimitem, dragi colegi de la „Flacăra“, o scurtă istorioară pentru pagina veselă a primului număr pe 1962 al revistei voastre.

HURVINEK ȘI MANIKA

de Pavel SOLTTESZ

Fiecare copil din Praga îi cunoaște, însă voi nefiind copii praghezi, trebuie să vi-i prezint: HURVINEK și MANIKA — cimpanzei din grădina zoologică din Praga. Cu prilejul Anului nou ciocnesc și ei un pahar de.. lapte.

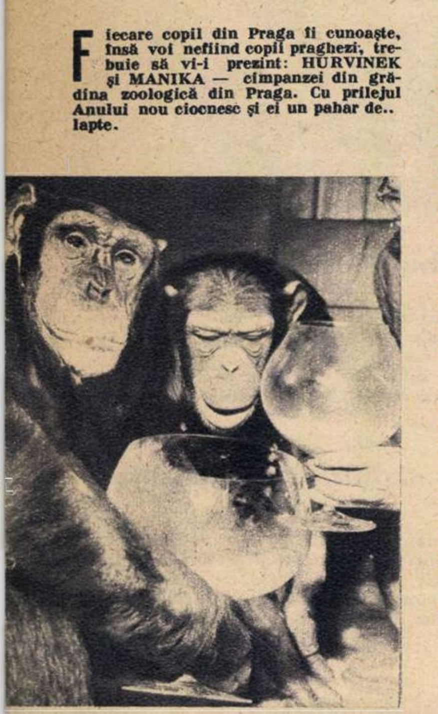

În legătură cu maimuțele, vreau să vă povestesc o istorioară a scriitorului german Wilhelm Hauff. Un cetățean cam... original cumpărase de la niște comedianți ambulanți un cimpanzeu dresat pe care-l dusese acasă, în micul său orășel de provincie. Vecinii, aflînd că are un oaspete, erau curioși să-l cunoască. Ca să-i liniștească le spuse că are în vizită o rudă din Anglia și imediat ce aceasta își va însuși manierele locale o va introduce în societate. „Englezul“ a devenit centrul atenției — tinerii voiau să vadă cum se îmbracă, cum mănîncă, cum fumează, iar pe tinerele fete le interesa dacă este necăsătorit. Cînd în sfîrșit „englezul“ se prezentă în societate, snobii orășelului au început să se întreacă care mai de care să-i semene mai mult, iar fetele din cele mai bune familii erau gata să se căsătorească cu cimpanzeul...

Vi se pare exagerat?

Gîndiți-vă însă: maimuța știe să se îmbrace ca un om, știe să se așeze la masă și să mănînce cu tacîmul ca un om, se uită cu aceeași plăcere în oglindă, savurează cu aceeași plăcere o țigară bună...

Pe noi ne amuză acestea. Darwin a descoperit că ne tragem din maimuțe — însă cu mult înainte de Darwin înțelepții omenirii au știut că nu tot ce pare demn este într-adevăr demn, că nu tot ce pare uman este într-adevăr uman.

Dar să nu filozofăm... Să ridicăm paharul și să căutăm să tragem învățăminte din povestea maimuței.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

PE TEME GRAMATICALE

1 D	2 O	3 U	4 Ă	5 P	6 U	7 N	8 C	9 T	10 E	■
2 E	X	C	L	A	M	A	T	I	V	A
3 C	I	C	A	L	I	T	■	J	O	B
4 L	D	■	T	A	L	U	Z	■	N	R
5 I	O	N	U	Ț	■	R	A	I	D	E
6 N	N	■	R	A	M	A	■	T	I	V
7 A	■	C	E	L	E	■	M	A	E	I
8 R	U	L	A	■	T	I	Z	■	E	E
9 E	L	E	■	O	R	C			■	R
■	M	O	R	F	O	L	O	G	I	E

ORIZONTAL: 1) Semn ortografic (2 cuv.). 2) Propoziție care relatează în mod spontan o stare afectivă. 3) Participiul celui bătut la cap — Buzunar (reg.). 4) O consoană lichidă și una dentală — Teren în pantă — Nota redacției. 5) Unul din frații Jderi — Vizită scurtă (pl.). 6) Dublă consoană — Omonim la tablou și la barcă — La marginea unei țesături. 7) Adjectiv demonstrativ care poate fi și articol adjectival — Substantiv pentru fripturi la cuptor (pl.). 8) Verb pentru filme — Tizic — E de două ori. 9) Pronume personal — Substantivul unei căruțe de care se prind șleaurile. 10) Parte a gramaticii.

VERTICAL: 1) Trecerea unui substantiv, adjectiv, pronume, numeral sau articol prin toate cazurile gramaticale. 2) Cuvînt cu accentul pe ultima silabă — Arbore. 3) În plin succes!— Cleopatra, în familie. 4) Adverb lîngă cineva. 5) Sunet articulat prin atingerea limbii de cerul gurii — Interjecție care exprimă o stare sufletească. 6) Adjectivul celui cu atitudine supusă — Prefix care poate fi și tren subteran. 7) Lumea înconjurătoare — Abreviere comercială. 8) Controlul tehnic — Ochi de lanț — Formație muzicală. 9) Tijă fără coadă! — Fir — Consoane velare. 10) Verb reflexiv care arată că în starea subiectului s-a petrecut o schimbare (pl.). 11) Prescurtare.

DEZLEGĂRILE JOCURILOR DIN Nr. TRECUT

LA MASA DE REVELION

ORIZONTAL : 1) Sifonari — Tunar. 2) Peneș — Țanțoși. 3) Z — Pompier — Arad. 4) Ab — Roit — Am — Ani. 5) Pana — Răstit — Ac. 6) Atu — Farfurie — O. 7) Ducat — Ieri — Rol. 8) Ațin — R — Ra — Tal. 9) A — Amîna — Aa — Am. 10) I — Glume — Prunci. 11) Bilete — Caș — Ait.

1962

ORIZONTAL : 1) Mirat — Imi — S. 2) Inedită — Sut. 3) Număr — Ralia. 4) Unic — Pari — L. 5) TD — Ama — Aca. 6) Ael — Lebăda. 7) C — Getax — Rug. 8) Ena — Itai — Ne. 9). Halbe — G — Iar. 10) Osii — Focare. 11) Vi — Pronume.

COLȚUL COSMETICIENEI

DIN NOU DESPRE UNELE NEPLĂCERI PROVOCATE DE FRIG

Neplăcerile pe care anotimpul rece le aduce obrazului pot fi evitate printr-o îngrijire specială.

Seara. Dacă tenul este uscat sau normal, se va șterge cu un lapte demachiant gras (Velur); pentru tenul gras se recomandă loțiunea Mimoza. Obrazul și gîtul se ung apoi cu o cremă ce se alege în funcție de natura pielii; pentru tenul gras recomandăm o cremă neutră, de exemplu crema de zi Elida sau Carmen.

Femeile tinere pot folosi crema Lanolina, o cremă fină, ușoară. Celor mai în vîrstă le indicăm o cremă mai grasă, hrănitoare, ce pătrunde ușor în straturile profunde ale epidermei și activează circulația, prevenind astfel roșeața și uscăciunea pielii. Crema Velur are aceste calități. Vă mai dăm o rețetă a unei creme asemănătoare: lanolină 10 gr, unt de cacao 10 gr, ceară albă 8 gr, apă 40 gr, ulei de măsline 80 gr.

Cremele, aplicate printr-un masaj ușor, se păstrează 1/2-1 oră, apoi se înlătură cu ceai de tei călduț.

Dimineața. Obrazul se spală cu apă obișnuită, la temperatura camerei, apoi se aplică o cremă de zi și se pudrează. Crema de zi va fi albă pentru tenurile ce sînt ușor iritabile și pentru acele ce au tendință de cuperoză și poate fi colorată pentru celelalte tipuri de piele. Iată două rețete ale unei astfel de creme:

1) Lanolină 10 gr, ceară albă 5 gr, ulei de măsline 20 gr, apă distilată sau de roze 20 gr;

2) ceară albă 16 gr, ulei de parafină 50 gr, apă 33 gr, borax 1 gr.

★

În timpul iernii folosiți un ruj de buze gras, cum sînt rujurile Superb și Cosmetica.

Ochii se înroșesc și lăcrimează din cauza frigului. Pentru a preveni acest neajuns, se recomandă băi cu apă de albăstrele (o linguriță de flori la 1/4 pahar cu apă fiartă și un vîrf de linguriță de acid boric).

Georgeta MĂLIN

ACASĂ...

...în orele destinate treburilor casnice sau odihnei, femeia din zilele noastre a adoptat o ţinută în care simplitatea şi confortul au primul cuvînt. Adio capoate lungi şi incomode, adio haine de interior de o eleganţă aproximativă! Rochiile de casă sînt acum scurte şi largi, acordînd o libertate nelimitată în mişcări. Şi tot mai mult se impune ca ţinută de interior pantalonul. La treabă se poartă cu un halat scurt sau cu un şorţ, iar în orele de odihnă cu un pulover sau o bluză uşoară.

Noua colecţie de modele a întreprinderii „Arta modei" ne-a oferit cîteva interesante sugestii pentru ţinuta de interior. Studenta sau eleva care petrece în casă multe ore de studiu şi lectură va opta cu plăcere pentru acest costum cu o linie sportivă, tinerească (foto 1). E uşor de purtat şi de întreţinut, fiind confecţionat dintr-un material neşifonabil: o ţesătură groasă de bumbac, pepit roşu cu alb.

Noutatea care se impune tot mai mult în moda actuală e pantalonul ajustat, din material în carouri (foto 2). Dar, atenţie: o asemenea ţinută pune frumos în valoare numai siluetele suple. Şi încă o recomandare: partea de sus, fie că e tricot sau bluză, numai din material într-o singură culoare.

Pentru o după-amiază, petrecută cu cartea în mînă sau pentru a primi oaspeţi mai apropiaţi, se cere o ţinută confortabilă şi totuşi elegantă. Ansamblul de interior compus din pantalon de catifea neagră şi cazacă în dungi (foto 3) e avantajos pentru orice siluetă, fiind totodată original şi feminin.

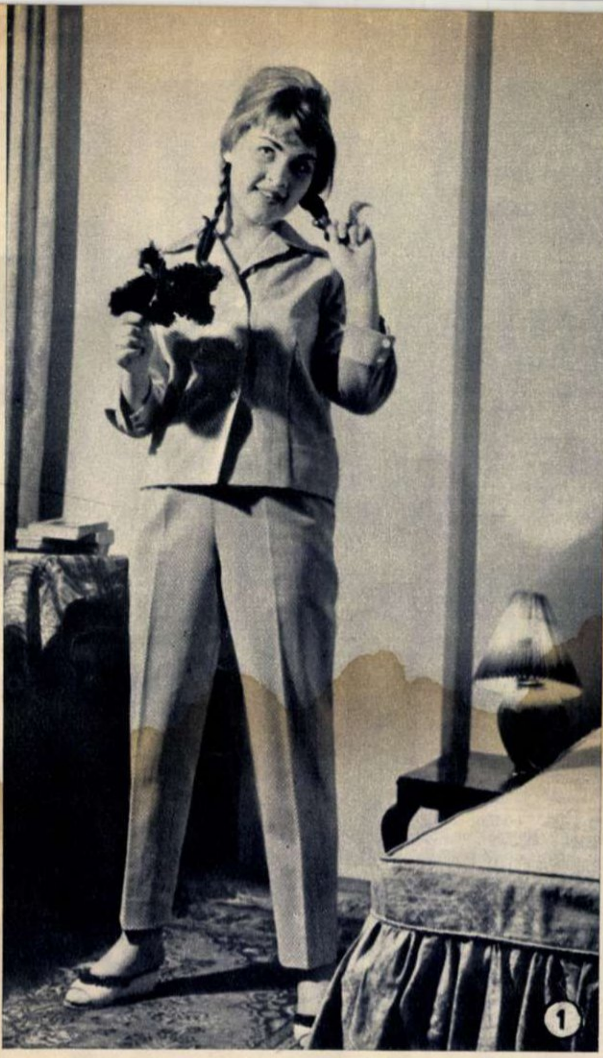
①

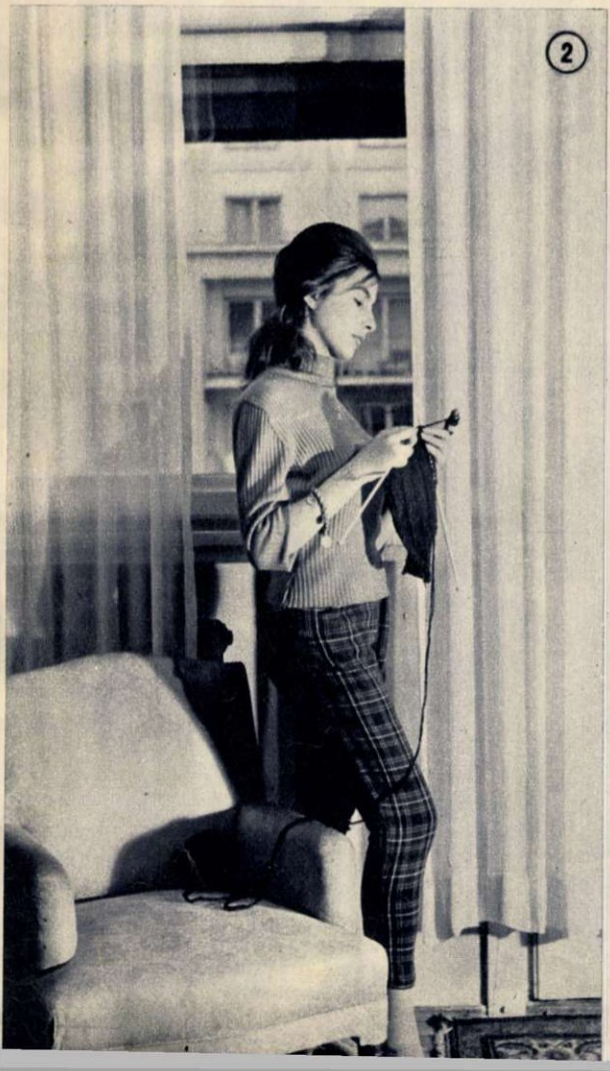
②

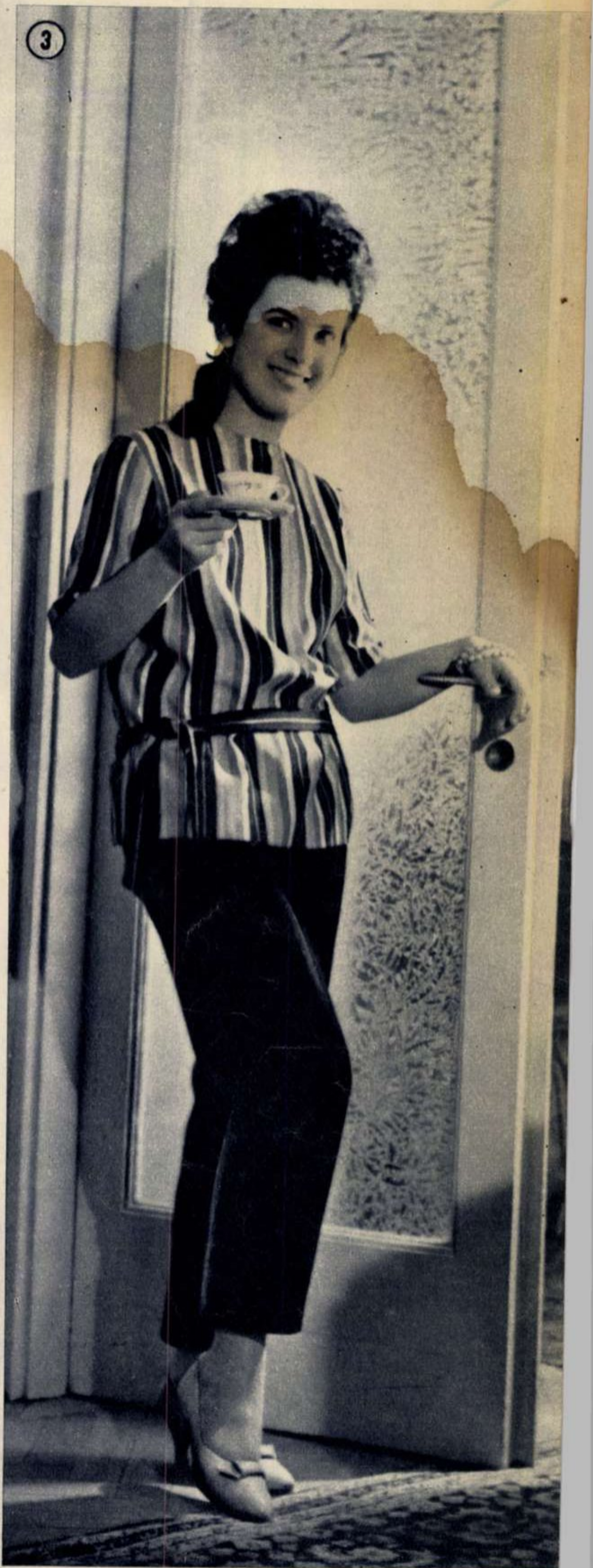
③

Micul comentar

BRĂDUȚUL CU DARURI AL LUI FRANZ-JOSEF STRAUSS

de Florica ȘELMARU

În această perioadă a bilețelelor către Moș Gerilă, Moș Crăciun, Santa Klaus și cum i se mai spune personajului cu barbă de vată și tolbă cu daruri, rotofeiul ministru de Război al Bonnului a făcut și el cunoscut ce daruri anume ar dori să primească pentru al său Bundeswehr.

E adevărat că Herr Franz-Josef Strauss a depășit binișor vîrsta relațiilor cu Moș Crăciun. Dar nu este Bonnul copilul răsfățat al coaliției atlantice, iar Strauss unul dintre copiii răsfățați ai Bonnului (alții fiind Globke, Heusinger etc)?! Ajutat de împrejurările propice, ministrul de Război vest-german și-a păstrat, dacă nu candoarea copilăriei, dar un dinamism juvenil și care se vrea cuceritor (în sensul cel mai nefigurat și cel mai... teritorial al cuvîntului).

În loc să adreseze lui Moș Crăciun un mesaj caligrafiat cu îngrijire sau să-i comunice verbal, cu palmele împreunate și ochii ridicați pios către tavan, dorințele sale, Herr Strauss a folosit mijloace mai moderne — radioul și televiziunea. Într-o cuvîntare rostită la posturile bavareze, d-sa a ținut să sublinieze, pentru o cît mai exactă informare a lui Moș Crăciun:

1) că străduințele guvernului vest-german pentru înarmarea nucleară a N.A.T.O. (și deci a Bundeswehrului) nu înseamnă în nici un caz renunțarea la cursa înarmărilor nenucleare;

2) că în consecință guvernul vest-german continuă să se ocupe și cu întărirea forțelor sale dotate cu arme convenționale;

3) că însă N.A.T.O. trebuie transformată în „putere nucleară", astfel ca „partenerii mai puțin importanți" ai alianței atlantice să aibă și ei dreptul de a hotărî în privința folosirii acestor arme.

„Partenerii mai puțin importanți", spune Strauss, dar se gîndește la Germania occidentală pe care nimeni (și în primul rînd el) nu o consideră partener „puțin important" al coaliției. Se pare că, orice s-ar spune, Franz-Josef Strauss e un modest, un discret.

Nu credeți? Iată încă o dovadă — ultimul punct al cuvîntării sale din ajunul sărbătorilor: pe un ton foarte categoric el s-a declarat împotriva discutării „în piață publică" a problemelor echipării Bundeswehrului. În această privință, a spus modestul orator al radioteleviziunii bavareze, hotărîrile trebuie luate în sînul organelor competente ale N.A.T.O. și în cadrul unor convorbiri de la guvern la guvern.

Ce vreți, chiar în „piața publică" occidentală se fac auzite glasuri, foarte puțin entuziasmate de apetiturile partenerului vest-german în materie militară.

Ministrul de Război al Bonnului a procedat în consecință. A cerut lui Moș Crăciun - N.A.T.O. și arme convenționale, și arme atomice, și... dreptul de a apăsa pe buton. Dar nu vrea zarvă mare în „piață publică". Preferă ca bradul împodobit cu mult rîvnitele daruri să-i fie trimis la domiciliu, într-un ambalaj nebătător la ochi.

Modest și discret cum spuneam.

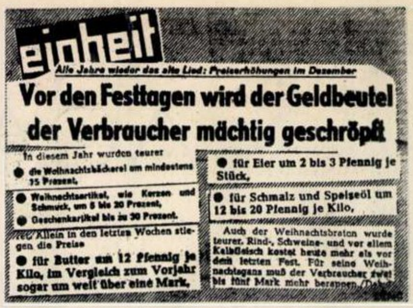

einheit

Alle Jahre wieder das alte Lied: Preiserhöhungen im Dezember

Vor den Festtagen wird der Geldbeutel der Verbraucher mächtig geschröpft

In diesem Jahr wurden teurer

- die Weihnachtsbäckerei um mindestens 15 Prozent,
- Weihnachtsartikel, wie Kerzen und Schmuck, um 5 bis 20 Prozent,
- Geschenkartikel bis zu 30 Prozent.

Allein in den letzten Wochen stiegen die Preise

- für Butter um 12 Pfennig je Kilo, im Vergleich zum Vorjahr sogar um weit über eine Mark,
- für Eier um 2 bis 3 Pfennig je Stück,
- für Schmalz und Speiseöl um 12 bis 20 Pfennig je Kilo,

Auch der Weihnachtsbraten wurde teurer. Rind-, Schweine- und vor allem Kalbfleisch kostet heute mehr als vor dem letzten Fest. Für seine Weihnachtsgans muß der Verbraucher zwei bis fünf Mark mehr berappen.

O recunoaștere a „miracolului economic" din Germania occidentală în chiar unul din ziarele vest-germane — „Einheit". Sub titlul „În fiecare an același cîntec vechi: majorări de prețuri în decembrie. Înainte de sărbători punga consumatorilor se subțiază simțitor" — ziarul arată că la sfîrșitul lui 1961 în R. F. Germană s-au scumpit untul, ouăle, uleiul, carnea de vită și de porc, produsele de patiserie etc.

↑

Polițiștii împotriva invalizilor pe străzile Parisului. Bătrîni, oameni cu cîrje sau în cărucioare de invalid au ieșit recent în stradă pentru a protesta împotriva situației grele în care se zbat și care, după recunoașterile presei burgheze din Franța, constituie una din cele mai rușinoase pete pentru această țară. Cei ce cereau „Pîine pentru bătrîni", „Măriți-ne pensiile" au fost reprimați cu brutalitate de poliție.

La Bogota, în capitala Columbiei, a avut loc o puternică demonstrație a funcționarilor bancari împotriva politicii economice a guvernului. În fotografie: poliția atacă pe demonstranți. ←

fotocronica FLACARII

La invitația primului ministru al Ceylonului, d-na Bandaranaike, maiorul cosmonaut Iuri Gagarin a vizitat de curînd această țară. Iată-l după sosire, însoțit de oficialități ceyloneze. ←

Eliberarea teritoriilor Goa, Daman și Diu, aflate sub dominație portugheză, a marcat prăbușirea a încă unui bastion al colonialismului. În fotografie: populația teritoriilor eliberate întîmpină trupele indiene. ↓

Cu o plută improvizată alunecăm pe oglinda lacului din fundul grotei.

PRIMII ÎNTR-O PEŞTERĂ MONUMENTALĂ!...

Este vorba de o peşteră de proporţii deosebit de mari, situată lîngă comuna Roşcani, regiunea Hunedoara, şi pe care noi, cîţiva tineri turişti hunedoreni, folosind doar mijloace rudimentare, am reuşit s-o explorăm. Intrarea în peşteră a fost descoperită, de fapt, încă în 1938, şi în împrejurări puţin obişnuite. Cîţiva ţapi dispăreau de parcă intrau în pămînt, ori de cîte ori turma din care făceau parte trecea pe sub coasta dealului Firezu; şi nu mult mai tîrziu aceiaşi ţapi reapăreau. Intrigat, ciobanul şi-a urmărit ţapii şi astfel a aflat că ei intrau într-o peşteră. Localnicii, care au venit şi ei să cunoască peştera, n-au pătruns însă în adîncul ei. Aceasta pînă în 1961 cînd, într-o bună zi, ne-am hotărît s-o explorăm. Cu ajutorul unor frînghii am coborît într-o grotă adîncă de 30 de metri prin care trece un pîrîiaş; alături am găsit alte grote, tot atît de mari, în care numeroase stalactite colorate se reflectau într-un lac adînc. Mijloacele noastre rudimentare nu ne-au permis să explorăm şi mai mult peştera.

Ar fi bine ca Institutul de speologie să cerceteze acest monument al naturii.

Ioan LAZEA
Hunedoara

N.R. Institutul de speologie ne informează că explorarea ştiinţifică a grotei de la Roşcani se va face în cadrul campaniei de cercetări a anului acesta.

SÎNT SAU NU SÎNT BILETE?

Faptele de mai jos, riguros exacte, s-au petrecut recent în faţa casei de bilete a cinematografului „Republica" din Capitală.

— Prin urmare aveţi bilete numai pentru orele 23! — afirmau, unul după altul, toţi cei care se perindau sub ferestruicile celor două casieriţe.

Intervenţia era de fapt inutilă. Un afiş anunţa cu litere de-o şchioapă: Bilete se dau numai pentru orele 23. În schimb, după începerea spectacolului de la orele 19, casieriţele au început să anunţe pe toată lumea adunată în faţa casei că mai sînt bilete pentru această oră.

Prin urmare, în timp ce filmul rula, în faţa casei a început bătălia după bilete, iar primii pătrunşi în sală au observat că un sfert din numărul scaunelor erau neocupate.

Cei care am fost de faţă ne-am întrebat, nedumeriţi, cui folosesc asemenea practici care încurcă pe spectatori şi păgubesc cinematograful?

Ilie VĂDUVA
asistent la I.S.E. „V. I. Lenin"
Bucureşti

CITITORII NE SCRIU

AM OBŢINUT 5.970 KG PORUMB BOABE LA HECTAR!

Vă scrie o colectivistă de pe meleagurile dobrogene. Am împlinit nu demult 20 de ani; de la vîrsta de 16 ani sînt membră a gospodăriei colective din satul Moşneni. În 1961 am avut o mare satisfacţie: pe lotul demonstrativ pentru cultura porumbului, pe un teren neirigat, de două hectare şi jumătate, ce l-am avut în primire, am realizat o producţie de 5.970 kg porumb boabe la hectar. Este cea mai mare producţie atinsă în colectiva noastră. De aceea, la bucuria mea s-a adăugat şi bucuria celorlalţi colectivişti. Cum am reuşit? În primul rînd am semănat cu seminţe dintr-un soi de mare productivitate pe un teren arat adînc (32-35 cm) şi bine îngrăşat cu îngrăşăminte naturale. Apoi, am prăşit de trei ori la intervale scurte, iar cînd porumbul a crescut, am făcut polenizarea artificială.

Pentru anul 1962 mi-am luat angajamentul să dau peste 6.000 kg porumb boabe la hectar pe o suprafaţă de trei hectare din cele 315 de pe care gospodăria noastră este hotărîtă să recolteze o producţie medie de peste 5.000 kg porumb boabe la hectar.

Peta MUNAVER
colectivistă, Moşneni, reg. Dobrogea

SUCCESE... SATISFACŢII!

Anul 1961 mi-a adus multe satisfacţii. Despre ele scriu şi revistei „Flacăra", al cărei cititor sînt.

În primul rînd o brigadă de miezuitori — altădată cu rezultate mai slabe în muncă — brigadă a cărei conducere am preluat-o la începutul lui 1961, s-a aflat la sfîrşitul anului printre brigăzile fruntaşe din turnătorie (ea a realizat şi economii în valoare de 25.000 lei). Apoi, două din inovaţiile mele din vara lui 1961 au contribuit ca la fabricarea unui anumit reper (lanţul de tasare) productivitatea să se dubleze, iar rebuturile să fie reduse pînă aproape de zero.

Tot în anul 1961, am făcut o frumoasă călătorie în U.R.S.S., vizitînd, ca turist, Moscova, Kievul şi alte oraşe.

Constantin MATACHE
şef de brigadă la uzina „Vasile Roaită" — Bucureşti

UN TITLU DE CINSTE: ÎNVĂŢĂTOARE FRUNTAŞĂ

Sînt învăţătoare fruntaşă şi de 20 de ani duc permanent muncă la catedră. Contribuţia mea modestă la educarea multor serii de elevi mi-a adus o bucurie deosebită: în 1961 mi s-a acordat titlul de învăţător fruntaş. Această mare satisfacţie personală a coincis cu un important eveniment legat de şcoala romînească: în acelaşi an s-a hotărît în ţara noastră trecerea la învăţămîntul general de opt ani.

În 1961 am mai avut o bucurie: în toamnă, tovarăşii din organizaţia de partid mi-au arătat din nou încredere, realegîndu-mă pentru a treia oară secretara organizaţiei de bază.

Lidia ZIDARU
învăţătoare la Şcoala nr. 6
Braşov

PE SCURT

Sandrino Petrescu, muncitor—Reşiţa. Fără îndoială că, după absolvirea şcolii medii şi obţinerea diplomei de maturitate, puteţi urma cursurile Institutului politehnic, bineînţeles dînd examenul de admitere. În ceea ce priveşte bursa, este bine ca în această privinţă să cereţi relaţii la serviciul de cadre şi învăţămînt de pe lîngă întreprinderea în care lucraţi.

Traian Pîrvulescu — Turnu-Severin. Ne bucură faptul că v-aţi gîndit să ne trimiteţi fotografii din oraşul dv. Ar fi de dorit ca ele să redea imagini din domeniul construcţiilor, din activitatea oamenilor muncii în producţie, aspecte de viaţă etc. Informaţiile pe care le-aţi solicitat în legătură cu tehnica fotografierii în culori vi le-am expediat prin poştă.

Marcela Icsărescu — Brăila. Rectificarea pe care ne-aţi cerut-o a fost făcută: adresa dv. apare din nou şi exact la rubrica „Cititorii către cititori". În ceea ce priveşte adresele unor actori, cerute de dv., ele sînt următoarele: Iurie Darie, Bucureşti, Teatrul de comedie, str. Bălăceanu nr. 2; Florin Piersic şi Silvia Popovici, Teatrul Naţional „I.L. Caragiale", Bucureşti, str. 13 Decembrie nr. 3; Irina Petrescu este studentă la Institutul de artă teatrală şi cinematografică, Bucureşti, bd. Schitu Măgureanu nr. 1.

Prof. Dan Monica — Sibiu. Condiţiile necesare înscrierii dv. la aspirantură le puteţi afla adresîndu-vă Biroului de aspirantură al Universităţii „C.I. Parhon" din Bucureşti. Puteţi face acest lucru personal sau prin poştă. Biroul de aspirantură se află în clădirea Universităţii din bd. 6 Martie nr. 64, Bucureşti.

Gh. Pîrvan, muncitor — Tg. Jiu. Ne bucură aprecierile dv. asupra materialelor apărute în „Flacăra". Dacă doriţi să ne scrieţi lucruri interesante legate de activitatea locală, trimiteţi materialele însoţindu-le şi de o fotografie sau două. Adresa învăţătorului T. Iliev Tvetkov din Bulgaria o găsiţi în nr. 47 al revistei noastre.

A.I.D. — Bucureşti, I.J. — Constanţa şi S.M. — Tulcea. Pentru a vă putea răspunde prin poştă, vă rugăm a ne comunica numele şi adresa dv. exacte.

Cititorii către cititori

Doresc să corespondeze pe diverse teme (literatură, artă, istorie, muzică, cinematografie, sport, filatelie) următorii:

Miroiu Petrică, elev, Tr. Severin, str. V. Roaită nr. 12; *Voica Virgiliu*, student, Bucureşti, Intr. Spinului nr. 9, raion T. Vladimirescu; *Botez Constantin*, muncitor, Brăila, str. Mihai Bravu nr. 27; *Constantinescu Tamara*, studentă şi *Constantinescu Ileana*, elevă, Bucureşti, str. Buturugilor nr. 3, raion Lenin; *Bunescu Florica*, studentă, comuna Dăeşti-Fedeleşoiu, raion Rîmnicu-Vîlcea, regiunea Argeş; *Mîndru Doina*, elevă, Piatra Neamţ, str. Gh. Vicol nr. 10; *Croială Despina*, studentă, Iaşi, Complexul studenţesc „Tîrguşorul Copou" bloc C; *Icsărescu Marcela*, elevă, Brăila, str. Vulturului nr. 6.

NOI RĂSPUNDEM

DISPAR PICTURILE...

Am aflat din ziare că multe picturi de valoare dispar în mod misterios din muzeele publice ale unor oraşe din Occident. Aş dori să ştiu ce tablouri s-au furat în ultima vreme şi cum de a fost posibilă dispariţia lor.

Constantin POHRIB
student, anul III, la Institutul de arte plastice „N. Grigorescu"

În ultima vreme în Occident furturile de tablouri au devenit o adevărată molimă. După dispariţia din pinacoteca milaneză a vestitei pînze a lui Rafael: „Căsătoria fecioarei" sau a celor patru tablouri de Rubens de la Amsterdam, în vara acestui an au fost furate din muzeul din Aix-en-Provence — cu prilejul unei retrospective — opt picturi de Cézanne, valorînd în jurul a zece milioane franci noi. Printre pînzele dispărute se numără „Jucătorii de cărţi", aparţinînd „Louvre"-ului. Abia trece o săptămînă, cînd de la Londra se anunţă că a fost furat de la „National Gallery" un alt tablou celebru: „Portretul ducelui de Wellington", de Goya.

Este firesc ca toată lumea să-şi pună întrebarea: care este scopul acestor furturi cînd orice tablou poate fi lesne identificat şi deci cu neputinţă de comercializat? Şi de ce aceste lovituri au loc mai ales la muzeele de stat?

În ultima vreme, cînd valoarea dolarului şi a altor valute scade cu repeziciune, cînd din pricina marasmului economiei capitaliste şi a eliberării fostelor colonii de sub jugul metropolelor investiţiile de capital sînt nesigure, în ţările occidentale cel mai avantajos plasament de capital au devenit capodoperele picturii universale. Acestea nu numai că nu se depreciază, dar pe măsură ce trece timpul acumulează o valoare mai mare. Nu este o enigmă pentru nimeni că, după război mai ales, multe picturi celebre au devenit obiectul unor tranzacţii comerciale. Licitaţiile se ţin lanţ. Se oferă sume fabuloase. La ultima licitaţie care a avut loc recent la New York, tabloul lui Rembrandt „Aristotel contemplînd bustul lui Homer" a fost vîndut cu fantastica sumă de un miliard o sută treizeci de milioane de franci vechi.

Afacerile interesează deci în aceeaşi măsură atît pe bogătaşi cît şi pe hoţi. Aceştia din urmă alimentează cu capodopere furate bursa neagră a tablourilor. E o zonă unde poliţia ajunge cu multă greutate, deoarece pînzele sînt scoase din circulaţia oficială şi se îngroapă în colecţii particulare.

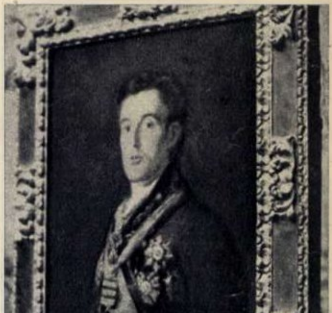

Celebrul „Portret al ducelui de Wellington" furat de la „National Gallery" din Londra.

Succesul gangsterilor de tablouri este înlesnit de lipsa elementarelor măsuri de securitate ale muzeelor. Statul burghez le înzestrează cu bugete atît de sărace, încît nu numai că nu pot participa cu succes la licitaţii („National Gallery" a cumpărat tabloul lui Goya „Portretul ducelui de Wellington", numai după ce opinia publică a determinat guvernul britanic să participe cu 40.000 de lire la suma de 100.000 lire pe care a donat-o o fundaţie particulară!) dar n-au nici suficienţi paznici! Au demonstrat-o cît se poate de bine doi reporteri de la revista „Paris-Match", care au înscenat în plină zi un „furt" la muzeul „Jeu de Paume" din Paris făcînd să dispară un tablou de Gauguin.

FLACĂRA
Revistă social-politică
şi literar-artistică

Anul XI — Nr. 1 (345)
6 Ianuarie 1962

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII
Căsuţa poştală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Reg.

Comportarea lui... în anumite împrejurări

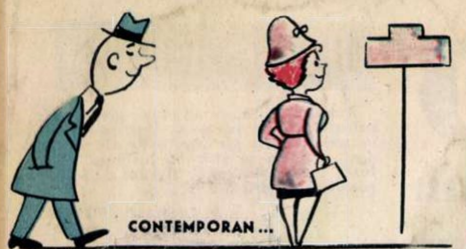

CONTEMPORAN...

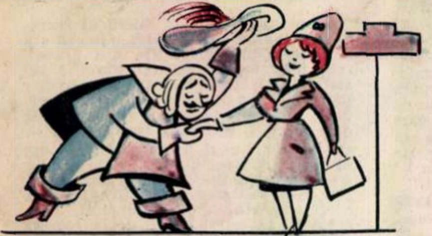

EVUL MEDIU...

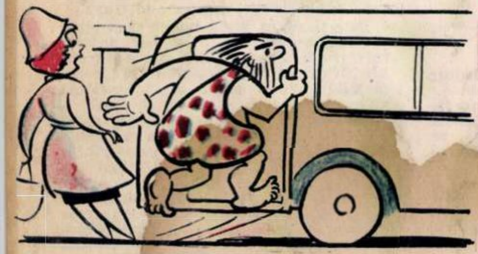

... PREISTORIE ...

ÎN UNELE ORE DE AUDIENȚE

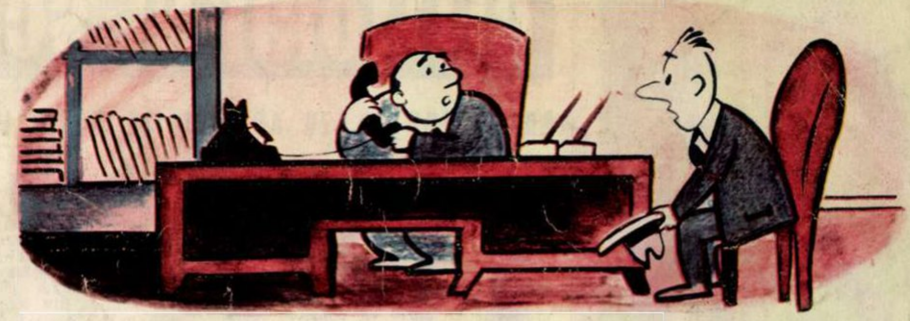

— De ce te-ai oprit? Continuă, că eu pot vorbi la telefon fără ca d-ta să mă deranjezi cîtuși de puțin!...

DE TOATE PENTRU TOȚI

Desene de Nell COBAR

GELOZIE

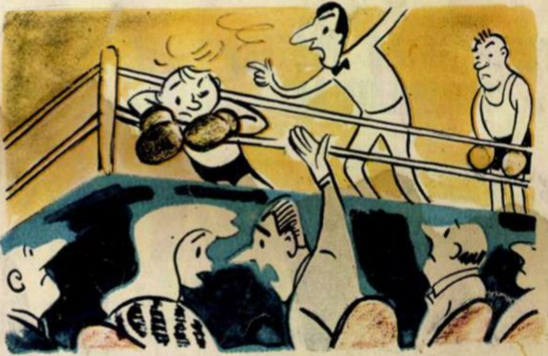

El: Mie să nu-mi spui că nu e nimic între voi: ia privește ce pierdut se uită la tine!!...

CADOURI:

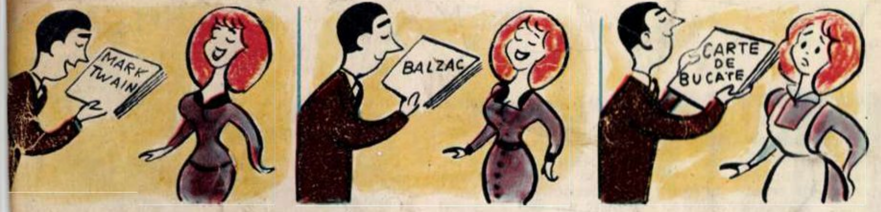

Prieteni | Logodiți | Căsătoriți.

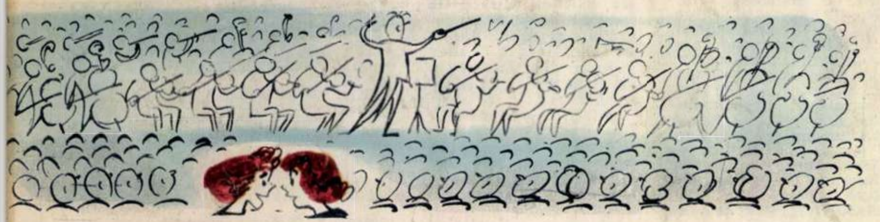

— Oh, acum mi-am amintit: întîi bați bine trei ouă și pe urmă adaugi o linguriță rasă de zahăr...

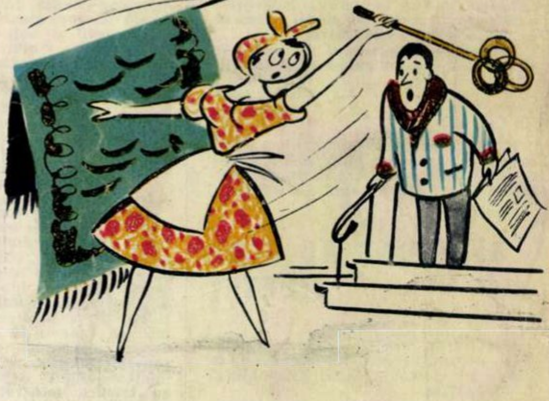

— Ce faci, dragă, asta-i treabă de femeie? Vino în casă imediat și pune-ți pantalonii!...

LA GARDEROBĂ

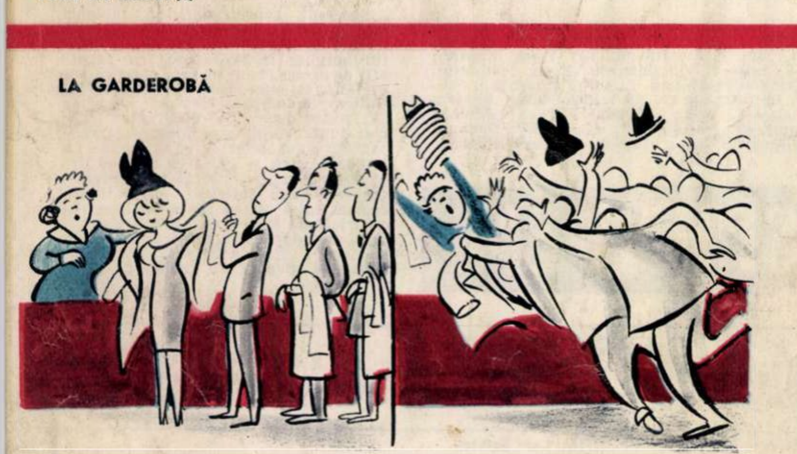

La sosire... ...la plecare...

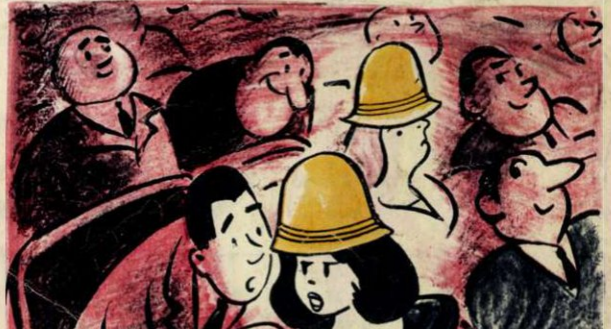

— Vă rog, fiți amabilă și scoateți-vă pălăria!
— Vă deranjează?
— Nu pe mine, pe soția mea! Vedeți, are și ea una identică!

05

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 2 (346) — 13 ianuarie 1962

La „Ciufulici" sînt și urși, și elefanți, și scutere... Dar Angela preferă măgărușul: e atît de blînd!...

Fotografie de E. IAROVICI

LA CUMPĂNA

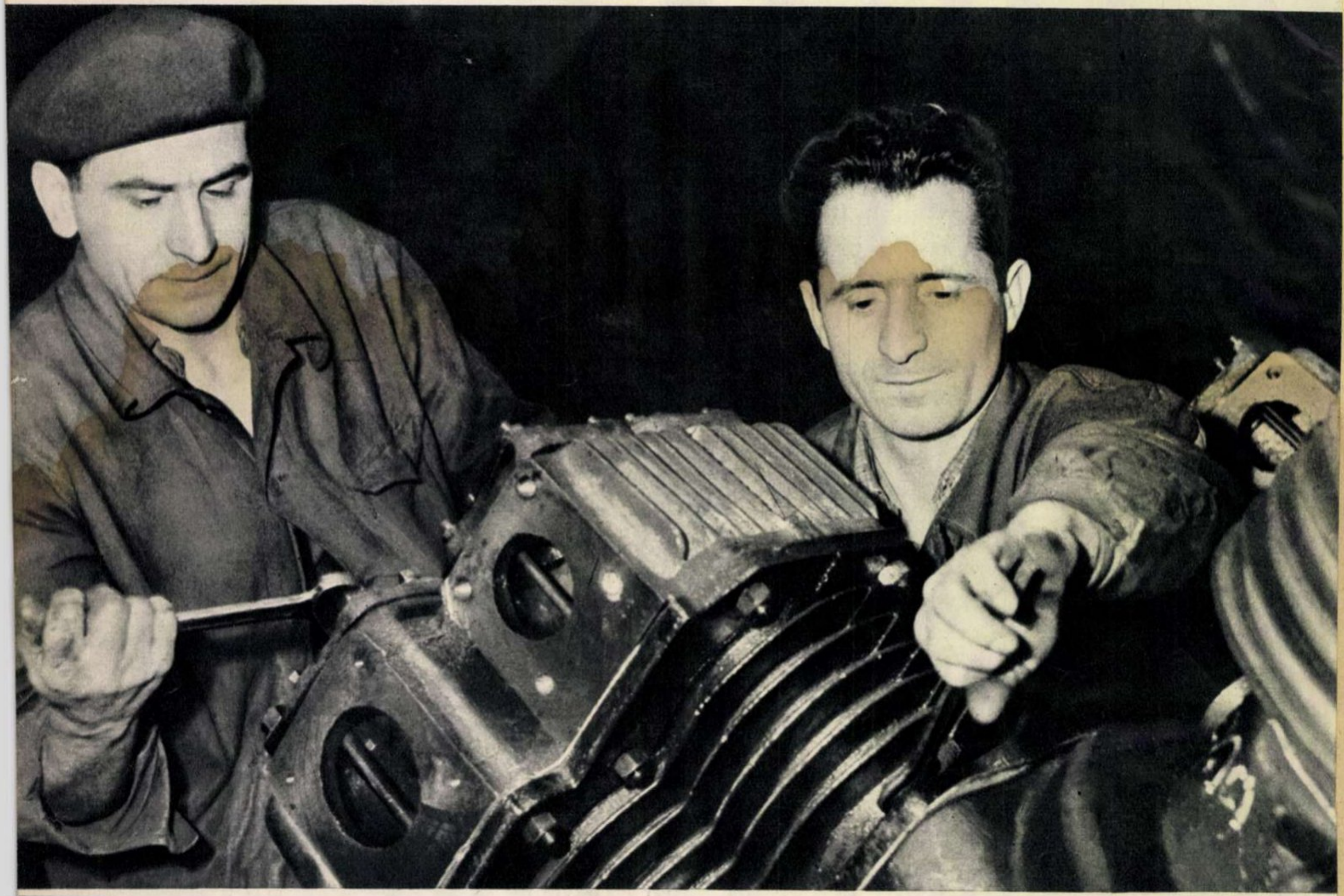

Ce legătură ar putea să aibă Dîmbovița cu Nilul sau valea Ialomiței cu agricultura egipteană?

Mergînd două zile după Anul nou pe strada Foișor din București, prin ninsoarea care se așeza dens peste mine și stradă, m-am gîndit nu atît la amurgurile violete din valea Nilului, cît la irigații. Știți cît de greu se iriga această vale în antichitate: un soi de puț cu cumpănă din care un grup de sclavi scoteau într-o oră de sforțări istovitoare cam 1.200 litri de apă ce trebuia urcată pe un teren înalt.

Pînă să se fi sfîrșit anul 1961, fără rememorările de istorie veche pe care le fac abia acum, într-o dimineață m-am dat jos din autobuz și am intrat într-o hală a uzinei „Timpuri noi". Dîmbovița curgea printre zăpezi. Căutînd din ochi oamenii pe care voiam să-i cunosc, am dat de un panou în care se arăta voința colectivului de la montaj de a adăuga celor 130.000 lei, propuși să fie economisiți pînă la sfîrșitul anului, încă 75.000. Această economie (dar și cifra asta a fost depășită!) muncitorii au dăruit-o sărbătorii noastre de la 30 Decembrie.

Sărbătoarea iernii, Anul nou, începe la noi mai devreme: o dată cu aniversarea proclamării Republicii populare. În ajunul ei am cunoscut întîi echipa mecanicului montor Niculaie Tăbăcuțu.

Am zărit o figură ușor acvilină, un trup sprinten mișcîndu-se în ritmul sigur al muncii. Ritmul acesta îmi spunea că omul prevăzuse încheierea anului încă de la început. Consecvența vioiciunii însemna planificare. Anul nou, cum se obișnuiește să se spună, bătea la ușă și cu toate că în hala uzinei nu mirosea a curcan fript, echipa lui nea Nae se și simțea înnoită, căci ochii se puteau opri odihnitor pe vopseaua plăcută, în culorile lăptucii proaspete, care mai lucea umedă pe un șir de motocompresoare noi.

Niculaie Tăbăcuțu îmi spunea din cînd în cînd, fără să-și întrerupă nici activitatea, nici atenția, că stă pe Magistrala Nord-Sud, că acum are 36 de ani (arată mai puțini, totuși băieții din echipă și chiar alții îi zic „nea Nae", dînd apelativului un ton în plus, de respect), că a venit în București a doua oară și definitiv în 1949, de pe Olt, fiind vîlcean. Era specialist în motoare diesel și prima lui creație (el n-o numea așa, ci zicea pur și simplu „am făcut") mi s-a părut foarte semnificativă: angajat la o fabrică, „Fonta", de pe Dudești, a transformat un motor de tanc de 500 c p într-un compresor. Făcîndu-și stagiul militar către sfîrșitul războiului, și-a menit energia de luptător celeilalte activități, de reconstrucție postbelică a țării. După vreo opt luni s-a angajat la uzinele „Timpuri noi", unde a lucrat o vreme la transformarea motoarelor mașinilor de război în motoare de compresoare.

— După aceea ce-ai mai făcut?

— Dacă am terminat cu mașinile de război, am început să facem compresoare și motocompresoare noi, piesă cu piesă, ale noastre.

— Ești însurat?

— M-am însurat în 1953, înainte de viscolul cel mare.

ANULUI

de Victor KERNBACH
Fotografii de Elena GHERA

1 Niculaie Tăbăcuţu (dreapta) a făcut numeroase inovaţii, aplicate cu succes. Viitoarea inovaţie la care se gîndeşte este simplificarea sistemului de pornire al motoarelor.

2 Prima dată l-am văzut pe Ion Neagu în preajma noului an, la uzină. Fostul plugar mi-a arătat motoare de 6-8 c p şi semidieselele la care lucrează.

1

2

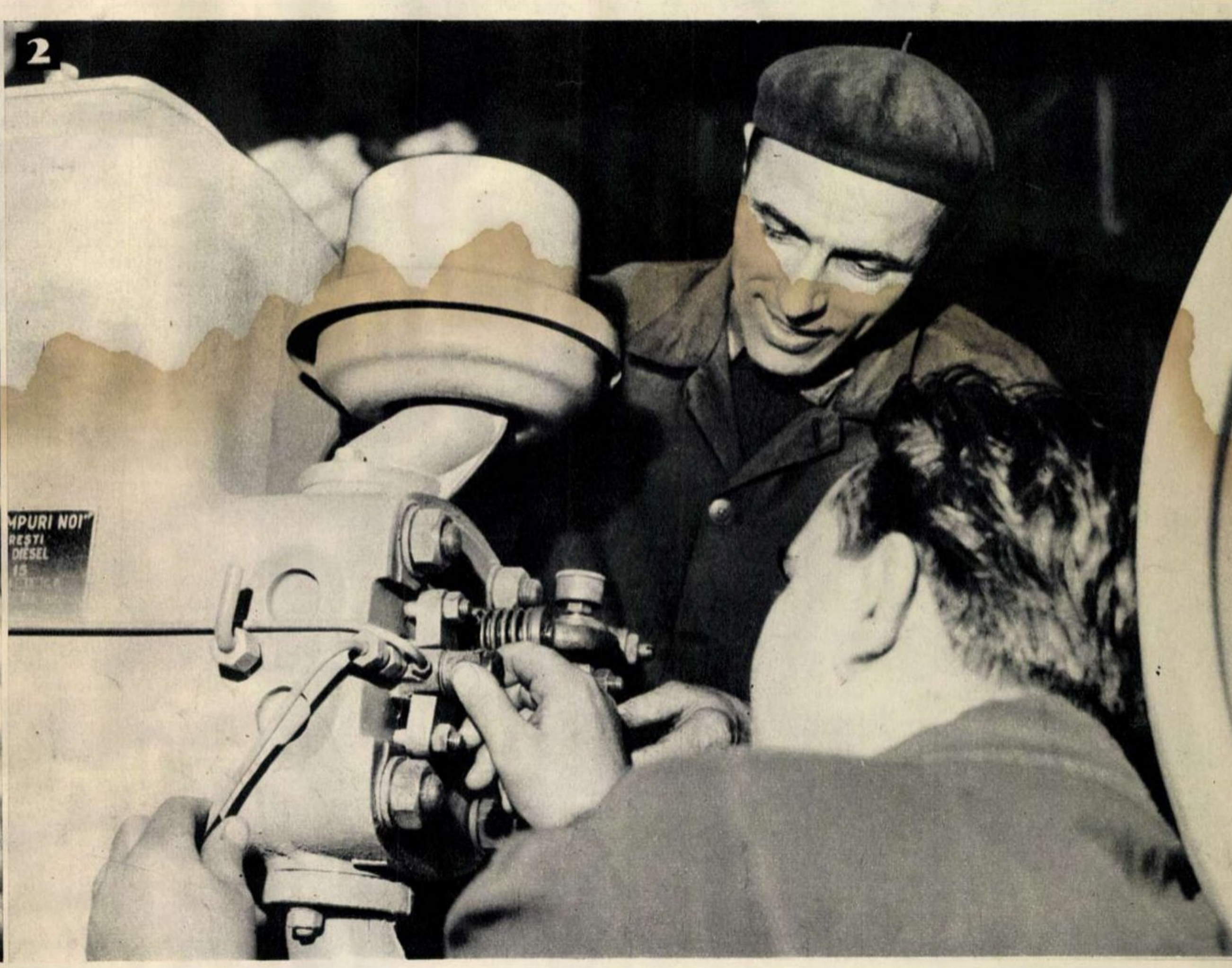

Dintr-un panou mai aflu că e inovator constant. Dar el nu zice decît rar inovaţie, ci spune tot ca între altele: „am făcut". Cînd se lucrau compresoarele, operaţiile de trasaj îngreunau ritmul producţiei, pentru că se făceau încet, cu metrul, pînă cînd meşterul a imaginat un şablon care, după asamblarea reperelor, se fixează direct pe şasiul compresorului, excluzînd şi erorile, mărind şi productivitatea muncii şi dînd lucru de mai bună calitate. În alt rînd, a propus înlocuirea pistoanelor de fontă ale compresoarelor cu pistoane de aluminiu, pentru reducerea trepidaţiei. Din numărul inovaţiilor imaginate de N. Tăbăcuţu, 12 s-au şi aplicat cu succes. În clipa de faţă, el se gîndeşte cum să simplifice sistemul de pornire al motoarelor, vrînd să reducă tot alaiul de repere şi supape la un singur disc.

În aceeaşi secţie a uzinei, într-o altă echipă, lucrează mecanicul montor Ion Neagu, care pînă în 1950 a muncit pe cîmp, în familia lui de ţărani (azi colectivişti), pe bucăţica de pămînt de lîngă Ialomiţa. El e acela pe care l-am găsit, după Anul nou, pe vreme de ninsoare, în blocul clădit de uzină pe strada Foişor. Venisem ca un alt Moş Gerilă fiindcă zăpada îmi anihilase pentru cîteva minute diferenţa dintre pălărie şi umeri; dar m-a recunoscut îndată şi m-a primit în casa în care abia se încheiase petrecerea revelionului. Prima dată l-am văzut însă tot în preajma sărbătorii, la uzină. Fostul plugar mi-a arătat motoarele la care lucrează el cu echipa lui, din care unele sînt destinate agriculturii. E vorba de motoare diesel de 6-8 c p şi motoare semidiesel de 25 c p.

Pare foarte tînăr, e înalt, are paşi gravi de om de pe cîmp. Am închis ochii, să mi-l închipui printre bulgării răsturnaţi de plug pe malul Ialomiţei. I-am deschis şi l-am văzut lîngă luciul intact al motoarelor la care a lucrat. Şi m-am gîndit: Ion Neagu contribuie, alături de întregul colectiv al uzinelor „Timpuri noi", la irigarea văii Nilului.

Într-un imn egiptean de acum patruzeci şi patru de veacuri închinat Nilului, există acest vaiet speriat:

Dacă Nilul întîrzie
cu mănoasa lui revărsare,
amorţesc răsuflările vieţii
şi oamenii ajung cerşetori.

Important este însă altceva: aceste motoare ajută azi omului să-şi supună apele Nilului.

Cînd tînărul plugar a venit din raionul Feteşti să înveţe să le facă, probabil cînta alt cîntec:

Cînd eram pe Ialomiţă,
Mă iubeam cu o fetiţă...

Îl rog să mă ierte dacă întîmplător nu e aşa (nu l-am întrebat despre asta, dar cîntecul e prea răspîndit ca să nu-l fi cîntat măcar o dată...).

Cînd mă duceam prin ninsoare spre locuinţa lui de pe strada Foişor, am zărit în geamul unei vinării din cartier un afiş cum nu mai văzusem niciodată: „Vin nu mai este" — adică îl băuse cartierul de Anul nou. (Bineînţeles, a doua zi a fost iarăşi, ca de obicei, pentru uzul curent, dar oamenii l-au întrebuinţat spre a se veseli, după ce izbutiseră să-şi desăvîrşească, ba chiar să depăşească planul anului abia trecut şi se întorseseră în familie cu bucuria izbînzii).

La Ion Neagu, revelionul a durat trei zile. Faptul nu e singular: un popas înainte de alt an. În popasul de reconfortare, muncitorul s-a gîndit:

— Lucrul nostru trebuie să facă cinste ţării. Asta-mi propun pentru 1962: oamenii care folosesc motoarele noastre să nu piardă nici o clipă din pricina vreunui defect. Nu numai atît: să se gîndească la republica noastră cu mulţumire, cînd motoarele noastre or să le uşureze munca şi traiul.

Nici la Ion Neagu, nici la Niculaie Tăbăcuţu n-am observat stări sufleteşti preliminare surprizei. În pragul altui an, la fel cu toată industria ţării, ei cunoşteau dinainte planul. Lunile de studiu, de discutare şi pregătire a planului au deschis după revelion o poartă a cărei cheie era pregătită din timp.

Într-asta am văzut profilul distinct al maturităţii.

Vinul revelionului s-a băut, dansul sărbătoresc s-a dansat şi oamenii reintră în uzină să continue cu spor mai intens construcţia industrială a republicii pe care au serbat-o a paisprezecea oară.

— Ştii unde se duc motoarele noastre?

I-am răspuns lui Neagu că ştiu.

Îl încîntă faptul că munca mîinilor lui dă fertilitate şi unei ţări africane. Fostul plugar de pe Ialomiţa este la curent cu lupta popoarelor din fostele colonii şi se bucură că o poate sprijini, alături de alţii, şi el.

Are o familie cu relaţii duioase. Fiecare din membri se gîndeşte la ceilalţi. Ion Neagu mi-a mărturisit că vrea să-i facă soţiei o surpriză de 8 Martie: un televizor.

— Uite, muncim, şi e bine că putem să ridicăm prestigiul ţării şi peste hotare. Am ajuns muncitor într-o ţară care era dintre cele mai înapoiate, şi acum lucrul mîinilor mele se duce în străinătate, să-i ajute pe oameni.

Cînd am ieşit de la el, coborînd scara blocului, m-am uitat la literele decupate în metalul uşii: T.N. — „Timpuri noi".

Pe stradă ningea, în anul 1962, pe care, ca şi toată ţara, mîinile lui Ion Neagu îl întîmpinau şi mai harnice.

Dincolo, pe magistrală, în blocul 4, într-un apartament mare de la parter, familia vîlceanului Niculaie Tăbăcuţu sărbătorise şi ea Anul nou, după ce nea Nae venise mulţumit de îndeplinirea şi depăşirea planului. Ultimele compresoare şi motocompresoare îşi uscau vopseaua în abundenţa luminii fluorescente din hală.

În luminile acestea am ascultat ritmurile alegre din simfonia realităţilor vii cărora le dă naştere munca poporului nostru: am privit-o o clipă în oglinzile ochilor celor doi muncitori, salutînd şi ei anul 1962 al ţării.

Oamenilor acestora cînd le spui „La mulţi ani", ştii sigur că n-ai rostit o urare complezentă: ei te iau în serios şi înmulţesc sporul de fericire al anilor patriei.

3

3 **Prima zi din anul 1962. La secţia montaj, Ion Neagu şi cîţiva din tovarăşii săi de muncă verifică repartizarea sarcinilor de plan pe luna ianuarie.**

4 **Acestea sînt primele compresoare — din anul 1962 — la care echipa lui Tăbăcuţu efectuează recepţia.**

5 **1 ianuarie 1962. Ca în toate casele oamenilor muncii din ţara noastră, în familia lui Niculaie Tăbăcuţu domnesc pacea, bunăstarea şi încrederea în viitor.**

4

5

MINCIUNA „MIRACOLULUI" ŞI ADEVĂRUL MIZERIEI

Există un „miracol" vest-german?

Seara — la Köln, la Hamburg sau la Frankfurt strălucesc vitrinele, joacă frenetic luminile barurilor, se înşiră unele după altele maşinile cu capota lăcuită. Oameni care n-au parcă altă grijă decît să rîdă şi să petreacă umplu restaurantele luxoase, teatrele, localurile în care Salomee moderne leapădă unul după altul vălurile în faţa unor snobi avizi de goliciune...

Dar cînd luminile se sting?

Dar acolo unde pur şi simplu nu sînt lumini?

Dar cei ce nu ajung să vadă bulevardele pe care e greu să deosebeşti ziua de noapte?

Adesea, amatorii de contraste pleacă în ţinuturi îndepărtate, să vadă cum coexistă încă la mijlocul secolului nostru luxul unor nababi cu sărăcia celor mulţi, sanatoriile ultramoderne cu leproşii care umplu străzile, strălucirea diamantelor cu apatia ochilor stinşi de foame. Dar turistul vest-european n-are nevoie să meargă prea departe pentru a vedea cu propriii lui ochi toate acestea. El poate lua trenul de Hamburg sau de Köln, se poate opri la München sau la Frankfurt, poate vizita Ruhrul sau Bavaria...

Pretutindeni politicieni cu vocea mieroasă, directori cu clanţe de aur la uşi sau speculanţi cu limba împleticită de whisky îi vor vorbi de „miracolul vest-german". Dar dacă turistul va prefera convorbirii cu un politician convorbirea cu zecile de mii de alegători ai acestuia, informaţiilor primite de la un director, informaţiile primite de la zecile de mii de muncitori ai acestuia, destăinuirilor unui speculant chefliu, destăinuirile a zeci de mii de familii strîmtorate de datorii — atunci miracolul va dispare ca prin farmec şi realitatea va apare crudă şi fără perdea...

— Miracol! — ar putea striga oricare dintre politicienii lui Adenauer. Avem în Republica federală 10.000 de milionari, oameni îmbogăţiţi după război. Fiecare dintre ei posedă cel puţin 7,5 milioane!

— Sîntem 20 de milioane — ar putea răspunde oricare dintre muncitorii şi funcţionarii marilor întreprinderi. Şi nici unul dintre noi n-are nici un fel de avere!

— Miracol! — ar putea striga directorul unei mari întreprinderi. Uzina îmi aduce în fiecare an beneficii de 2 milioane, poate chiar mai mult!

— Cînd cîştigăm 500 de mărci pe lună — ar putea răspunde cel puţin jumătate din numărul familiilor muncitoreşti — înseamnă că e o lună bună. Dar de obicei avem mai puţin de 300...

— Miracol! — ar putea încerca să susţină în gura mare speculantul. Are loc o adevărată apropiere între păturile populaţiei. Priviţi: înainte în Germania erau patru clase la trenuri. Acum nu sînt decît două. Muncitorul poate lua loc pe banchetă lîngă patron, poate intra şi ieşi pe aceeaşi uşă cu el. Dar asta nu-i nimic. V-aţi gîndit că duminica şi patronii, şi muncitorii merg la aceleaşi meciuri de fotbal şi văd aceleaşi programe de televiziune? Deosebirile dintre clase dispar, nivelul de viaţă se nivelează. Miracol! Miracol! Miracol!...

Aici ar fi trebuit poate să răspundă strigînd, bătîndu-şi joc de ridicola minciună, 119 mineri de la mina Dalbusch din Gelsenkirchen. Dar ei nu mai pot striga, nu-şi mai pot bate joc de mincinoşi. Cei 119 mineri au murit în urma unor catastrofe, ca urmare a egalităţii care dă unora posibilitatea să dispună de viaţa altora. Patronii n-au luat nici o măsură de securitate şi încă înainte ca muncitorii din subteran să se fi răzvrătit de mînie, minele i-au îngropat pe mineri în adîncuri. În ziua unei catastrofe, pentru a preîntîmpina noi explozii, stăpînii au dat dispoziţie ca 24 de mineri prinşi într-o galerie să fie pur şi simplu închişi de vii în frontul de abataj. Oamenii băteau cu ciocanele în peretele care îi despărţea de viaţă. Dar direcţia a dat ordin ca lucrările de salvare să înceteze. „Miracolul" e clădit pe cadavre...

Pe risc propriu...

Afişul de lîngă uşă spune: *„Pericol de prăbuşire. Cei ce intră — o fac pe riscul lor!* (fotografia 2).

Dar ce se petrece înăuntru? Ce ameninţă pe cei ce ar intra?

Pare o baracă. Poate o baracă de circ în care se desfăşoară o cursă a morţii? Dar nu. E o locuinţă. Şubredă, trosnind de cîte ori trece un camion, ameninţînd să se prăbuşească în orice clipă. Înăuntru se desfăşoară în adevăr o cursă a morţii: cinci familii îşi expun în fiecare zi viaţa — pentru că nu au destui bani să-şi asigure locuinţe în care copiii ar putea dormi fără spaime.

Ne aflăm la München, oraş al cărui primar spune: *„150.000 de oameni aşteaptă încă o locuinţă omenească"*.

Dar poate că în altă parte...?

La Düsseldorf referentul social spune: *„Numai în oraşul nostru avem 30.000 de oameni fără locuinţe"*.

La Bonn guvernul ştie: *în R.F.Germană sînt necesare de urgenţă 2 milioane de apartamente.*

Şi se clădeşte. Se înalţă blocuri sfidătoare, comode, cu camere spaţioase, cu geamuri prin care copiii pot privi fără frică, cu balcoane pe care pot creşte flori... (fotografia 1).

Dar cine se poate muta aici? Numai cine poate plăti o chirie mare, în afara unei sume iniţiale de 3.000-4.000 mărci. Iată ce i-a declarat ziaristului Rolf Seeliger doamna A. dintr-o periferie müncheneză. Ea locuieşte împreună cu bărbatul ei şi 6 copii într-o baracă de scînduri construită prin mijloace proprii: *„Nu. N-avem lumină electrică. Doar o lampă de petrol. Apă? Puţul cel mai apropiat e la 500 de m. Cel mai prost stau lucrurile iarna. Mă gîndesc cu groază la ea. Vom supravieţui cu toţii? Unul dintre copii a suferit anul trecut de plămîni. Soţul meu lucrează la construcţia de şosele. Cîştigul lui nu ne ajunge pentru plata unei chirii ridicate..."*

Şi atunci? În mijlocul „miracolului" oamenii sînt nevoiţi să locuiască în barăci pe care e scris: *„Cei ce intră o fac pe riscul lor"*.

Polii din centrul Europei

Revista vest-germană „Metall" scrie: *„În prezent în R.F. Germană o treime din numărul celor ce lucrează sînt consideraţi invalizi înainte de împlinirea vîrstei de 65 ani, pentru că în urma suprasolicitării, forţele lor sînt irosite şi uzate înainte de vreme... Cîtă mizerie omenească se ascunde în spatele faptului că numai din 1951 pînă în 1957 peste un milion de muncitori, oameni în floarea vîrstei, au fost condamnaţi să ducă o viaţă de invalizi"*.

Şi iată şi adevăraţii profitori ai miracolului: valoarea cursului acţiunilor a peste 620 de societăţi a crescut de la 10,6 miliarde mărci în 1953 la circa 100 miliarde mărci în 1960.

Iată „miracolul":

Milioane la capitolul oameni sfîrşiţi şi miliarde la capitolul profituri al stăpînilor;

275 de mărci pe lună pentru o familie de muncitori şi 90 de miliarde în timp de 8 ani pentru cîteva mii de deţinători de acţiuni.

Sărăcia la un pol şi bogăţia la celălalt.

Şi totuşi ceva e prea mult...

Un muncitor, un copil, un bătrîn actor, un chelner de bar. Ce poate fi comun acestor oameni din R.F. Germană? Şi totuşi îi uneşte ceva: „miracolul" economic.

Nimeni nu-i ştie numele. Supraveghetorul îi ştie doar numărul. Poate 108, poate 524.

1

...Se înalţă ↑ blocuri moderne. Dar pentru cine?

Supraveghetorul are grijă ca muncitorul să lucreze într-un asemenea ritm încît la sfîrşitul schimbului nici chiar el însuşi să nu poată spune cum îl cheamă (fotografia 3).

Un muncitor, şi lîngă el altul, şi lîngă ei alţii, şiruri lungi de oameni care lucrează pînă la istovire. Statisticile indică cifre cutremurătoare: datorită ritmului infernal şi lipsei de protecţie a muncii, numai în ultimii 10 ani s-au produs în uzine şi mine 50.000 de accidente mortale. Din sudoarea celor vii, din sîngele celor ucişi s-au născut cei 10.000 de milionari vest-germani de după război. O parte a milioanelor se cheltuiesc în baruri şi în localurile cu strip-tease. O altă parte a milioanelor este plasată în industria de război vest-germană. Uzinele fabrică avioane, tancuri, submarine. Patronii cîştigă astfel alte milioane.

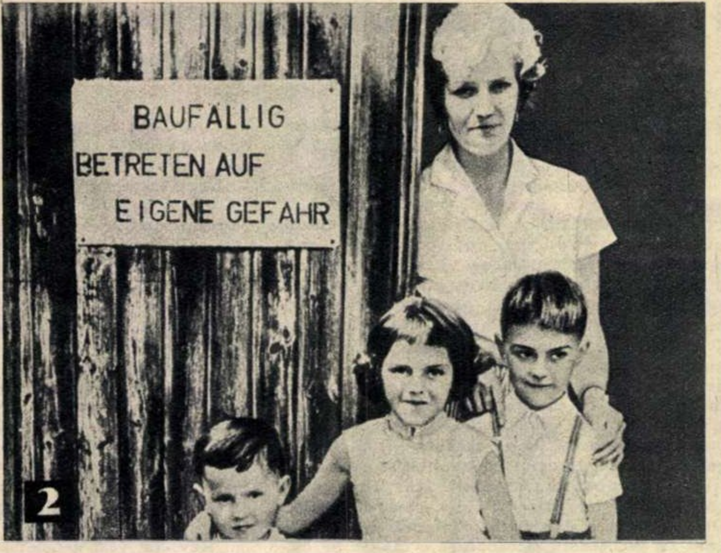

2

„Pericol de prăbuşire. Cei ce intră o fac pe riscul lor..." →

Cu ce se aleg muncitorii din toate acestea? Cu venitul mediu de 277 mărci lunar (cîte sute de luni ar trebui să nu mănînci ca să poţi aduna un milion?) şi cu pericolul de a cădea într-o zi victimă armamentului care aduce astăzi milioane unora.

„Miracolul" a pătruns şi în lumea copiilor (fotografia 4).

— Te împuşc!

— Am murit!

Cine i-a învăţat acest joc sinistru?

Părinţii sînt plecaţi la lucru. Nu există creşe. Nu există destule grădiniţe, nu sînt destule şcoli. În oraşul Bucholz e o singură şcoală, care are o singură încăpere de clasă şi un singur învăţător. El povesteşte: „În majoritatea cazurilor elevii stau şi pe catedră, şi pe pervazurile ferestrelor, şi chiar pe duşumea. Dar asta nu e tot. Cînd elevii mai mari fac exerciţii de lectură, cei mici trebuie să iasă din clasă şi să aştepte pe scări". În şcoala din Schönbrunn copiii stau pe jos, iar profesoara scrie din genunchi la o tablă sprijinită de o masă... (fotografia 8). Şi nu sînt singurele cazuri.

Nu sînt bani pentru şcoli în care copiii să înveţe cum trebuie să trăiască. Sînt în schimb bani pentru „şcoli" în care copiii învaţă cum trebuie să moară: la fiecare colţ cinematografe cu filme în care abundă omorul. La vîrsta la care ar trebui să umble cu penarul, „miracolul" le pune în mîini pistolul.

Nu sînt bani pentru cărţi. Sînt în schimb bani pentru una din cele mai hidoase feţe ale „miracolului": cărţi ieftine care exultă militarismul, care aţîţă la violenţă, la crimă, la supunere oarbă în faţa celui ce are în mînă o armă (azi jucărie, mîine adevărată)!

Bătrînul are 70 de ani şi trăieşte de azi pe mîine dintr-o pensie de mizerie (fotografia 5).

— Eu sînt Albert Lohmer.

Oamenii dau nepăsători din umeri. Totuşi pe vremuri numele lui era cunoscut, apărea şi pe afişe: actorul Albert Lohmer.

Bătrînul reflectează desigur adesea: în Germania federală, numai actoria politică îţi asigură o bătrîneţe lipsită de griji.

Dar ce fac ceilalţi, cei care au muncit cinstit o viaţă întreagă? Trebuie să trăiască cu o pensie de 150 de mărci pe lună, într-o ţară în care e un adevărat miracol să poţi găsi o locuinţă fără o chirie de 300 mărci lunar...

Tînărul e chelner numai pe jumătate (fotografia 6). În realitate e student. Dar pentru a plăti ceea ce învaţă ziua, el trebuie să-i servească noaptea, într-un bar, pe cei bogaţi. Să ne mai mire că mulţi sînt nevoiţi să renunţe la studiu? E drept că „statul dreptăţii sociale" e foarte generos cu tinerii. El e gata să le pună la îndemînă hrană, locuinţă, îmbrăcăminte, totul în mod gratuit. Cu o singură condiţie: ca tinerii să devină soldaţi.

Oamenii s-au săturat de toate: de lipsa de protecţie a muncii, de lipsa de şcoli, de lipsa perspectivei privind ziua de mîine. Alături de alţi muncitori, 20.000 de mineri din Bochum au scris pe placardele lor: „RĂBDAREA NOASTRĂ A AJUNS LA CAPĂT". Şi au demonstrat pe străzi, ca să arate tuturor că au răbdat prea mult binefacerile „miracolului" pe care l-ar dori cît mai curînd îngropat în adîncul minelor lor... (fotografia 9).

3

Nimeni nu-i ştie numele. În uzine, muncitorii poartă doar numere: 108, 524...

4

„Miracolul" a pătruns şi în lumea copiilor: „Te împuşc!" „Am murit!"

5

Actorul septuagenar Albert Lohmer... În Germania federală, numai actoria politică îţi asigură o bătrîneţe lipsită de griji!

6

Ziua student, noaptea chelner.

Oameni şi munţi

Trăim într-o epocă în care visele pot deveni realităţi. Bolile cele mai crunte pot fi izgonite de pe planeta noastră. Pămîntul însuşi îşi poate schimba înfăţişarea. Oamenii pot săpa noi mări şi înălţa noi munţi acolo unde e nevoie...

În R.F. Germană unii înţeleg în felul lor posibilitatea miracolului. Ei izgonesc bolile din spitale — dar cu om cu tot. Ei pun pe oameni să înalţe munţi, dar tocmai munţii de care e cea mai puţină nevoie pe pămînt.

Priviţi fotografia 10. Ea a fost luată la München. O femeie zace într-un pat de spital. Dar spitalul e atît de plin, încît ea a fost depusă în camera de baie. Doctorii spun: „Pentru a muri e bine şi aici".

Dar femeia vrea să trăiască...

Singură, dorinţa de viaţă nu e însă suficientă. În 1960 au fost refuzaţi — din pricina lipsei de locuri în spitale — aproape jumătate din cetăţenii Bavariei cărora medicii le-au recomandat internarea de urgenţă în spital. Numai în 7 luni ale anului 1961 au fost refuzaţi la spitalele din München 16.000 bolnavi. Din 1937 populaţia oraşului a crescut cu 300.000 de oameni, în timp ce numărul paturilor în spitale a crescut doar cu 341!

Dr. Krohn, inspectorul secţiei sanitare din oraş, dă alarma: *„Femei grav bolnave sînt internate în barăci care n-au fost reparate de o jumătate de secol. Prin ferestrele mici ele*

7

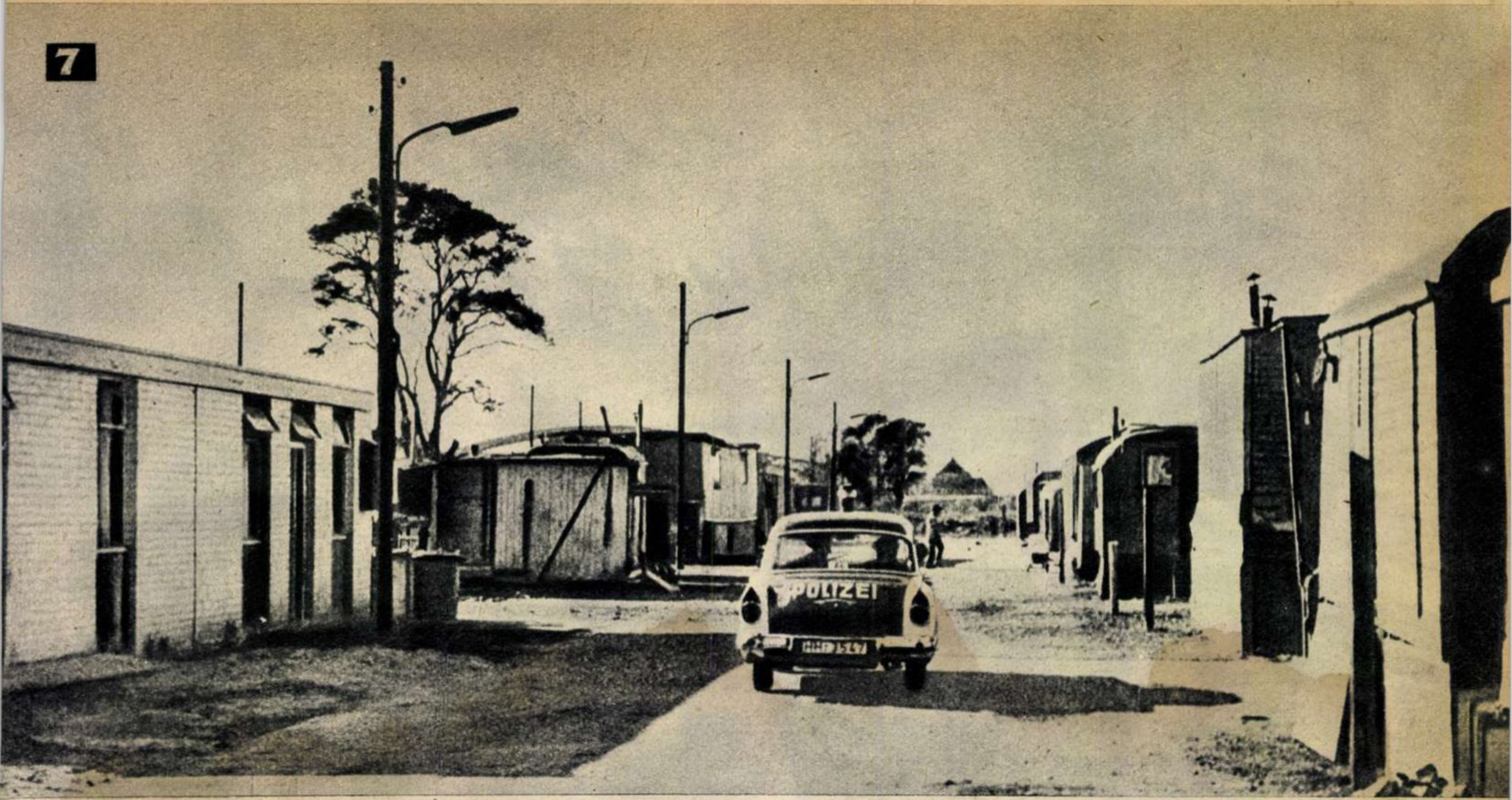

La Hamburg, unul din cartierele oamenilor „de categoria a II-a". Un oaspete nedorit, dar permanent prezent: poliția.

8

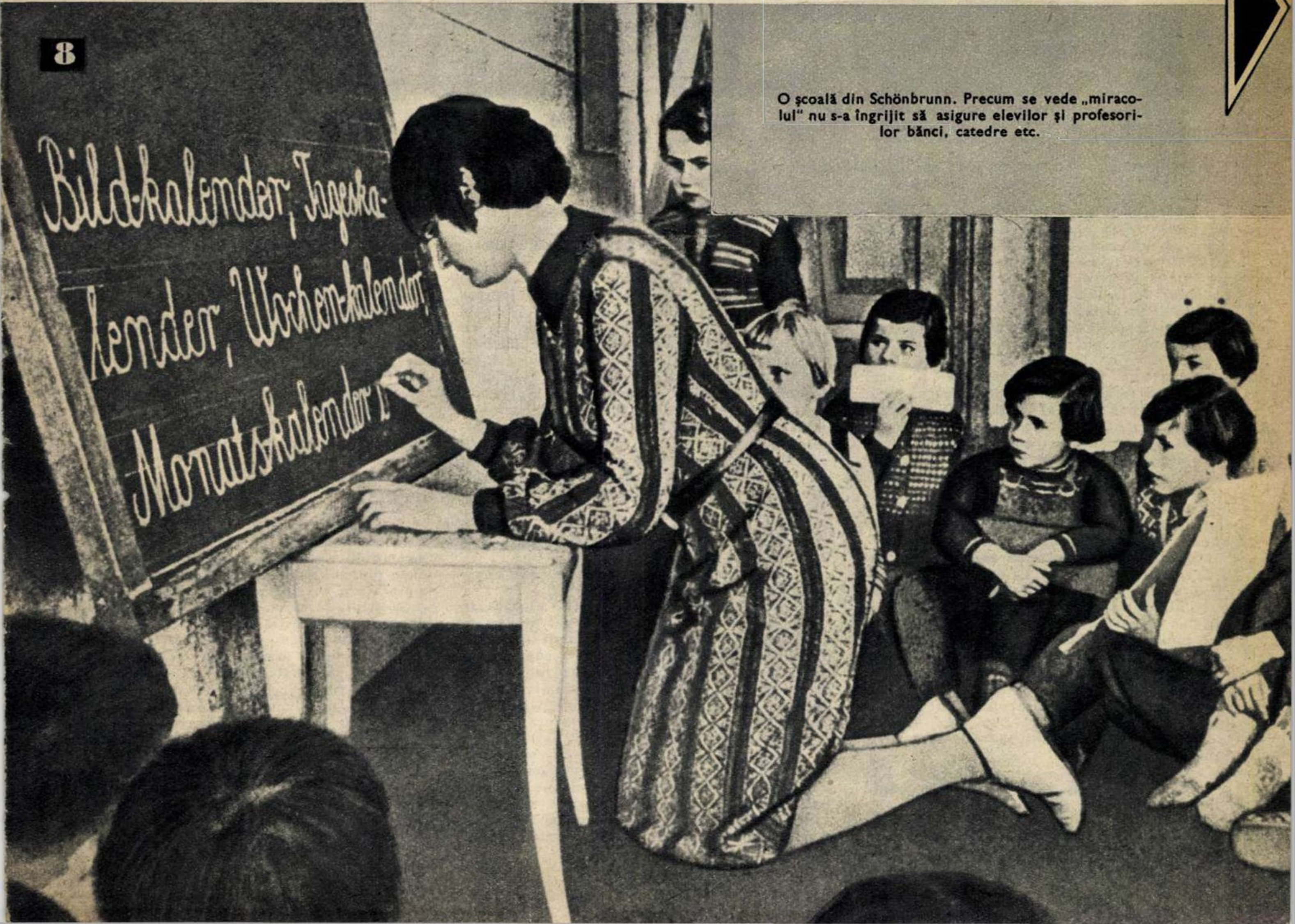
Bild-kalender, Tageska-
lender, Wochen-kalender,
Monatskalender 1.

O școală din Schönbrunn. Precum se vede „miracolul" nu s-a îngrijit să asigure elevilor și profesorilor bănci, catedre etc.

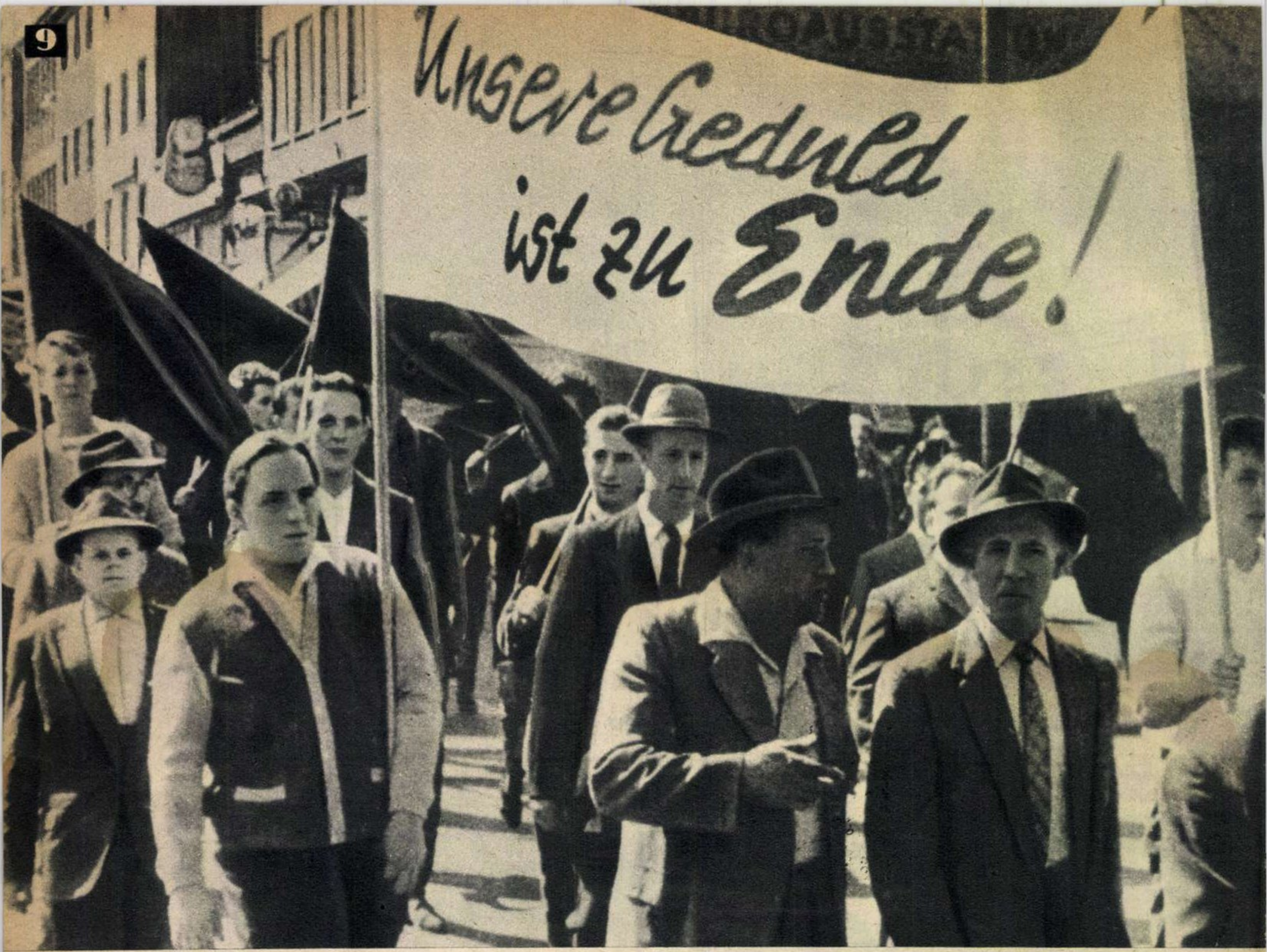
Unsere Geduld ist zu Ende!

9

Glasul minerilor din Bochum răsună cu mînie: „Răbdarea noastră a ajuns la capăt!"

pot privi numai mormanele de moloz și camera morților... E de ajuns ca într-un oraș mai mare să izbucnească o epidemie de gripă, și cetățenii R.F. Germane se trezesc într-o situație extrem de grea. În familiile celor bolnavi domnește disperarea deoarece bolnavii nu pot fi primiți în spitalele locale"...

La alarmă, conducătorii Uniunii creștin-democrate, partid de guvernămînt, oferă „consolări": populația din München, de pildă, va primi un spital ultramodern a cărui construcție va costa 250 milioane mărci. Cînd va începe construcția? Curînd. În... 1971!

1971? Poate că pînă atunci se vor vinde și munții de cărbune care s-au adunat în Ruhr (fotografia 12). Unii se alarmează de eventualitatea declarării unei epidemii de gripă. Minerii se alarmează cînd cărbunele zace nevîndut din lipsă de cumpărători. Boala sistemului e mult mai gravă decît boala unuia sau altuia dintre oameni.

Minerii scot cărbunele la suprafață și clădesc cu el munți întregi. Ei dovedesc că pot — dacă vor — să schimbe fața pămîntului. Patronii sînt însă incapabili să miște munții din loc. Nu sînt cumpărători. Iar dacă nu sînt cumpărători, atunci stocurile de cărbune cresc, minele se închid, minerii rămîn șomeri și nu le rămîne altceva decît să-și încrucișeze brațele. Brațe care au dovedit că pot clădi munți, pe care însă „miracolul" vest-german le condamnă la șomaj. Dar cînd brațele se vor ridica și pumnii se vor strînge a mînie?

Încă o față a „miracolului"

Există la Frankfurt, ca peste tot în R.F. Germană, localuri în care cei bogați sorb tacticoși șampanie scumpă (o sticlă = salariul unui muncitor pe cîteva zile) și privesc ațîțați la femeile care se dezbracă încet, obsedant de încet (fotografia 14). Cămășile bărbaților strălucesc albe sub policandre, pielea femeilor strălucește albă sub lumina reflectoarelor. Dar gîndul te duce spre acele nenumărate femei vest-germane care au cu totul alte griji decît să distreze bărbați bogați, obezi și plictisiți. Multe din ele lucrează de dimineața pînă seara în fabrici și birouri pentru un salariu care reprezintă doar 63% din cel al bărbaților. Și în plus, majoritatea femeilor sînt muncitoare necalificate. Seara, stăpînii se duc să privească pielea albă a femeilor pe care le cumpără cu cîteva mărci. Sînt însă nemăsurat mai multe femeile muncitoare pe care le jefuiesc zilnic fără scrupule.

Proporție grăitoare

Politica unui stat se oglindește și în bugetul său.

Pentru știință și cultură sînt alocate în R.F. Germană 47 de mărci anual pe cap de locuitor. Pentru înarmare se cheltuiesc 310. Asta înseamnă că înarmarea e considerată aproximativ de șapte ori mai importantă decît știința și cultura. Goebbels poate să zburde în mormînt de bucurie, deoarece „miracolul" vest-german a supraîmplinit lozinca sa despre raportul dintre militarizare și cultură: pentru fiecare marcă consacrată culturii (și ce cultură!) guvernul vest-german investește alte șapte mărci în avioane, tancuri, submarine, bombe. Au dreptate studenții care poartă placarde pe care au scris cu amară ironie: „Este oare înarmarea mai importantă decît pregătirea de ingineri?" (fotografia 13).

Taberele mizeriei și moara de neon

La Hamburg (și Hamburgul e doar un exemplu) nenumărați oameni sînt nevoiți să-și ducă viața în așa-numitele șapte tabere ale mizeriei (fotografia 7). Aici trăiesc oameni despre care cei bogați (ca de pildă proprietarii uzinelor Phönix-Rhein-Rohr, care au cîștigat anul trecut de pe urma comenzilor militare 120 milioane de mărci) vorbesc cu dispreț, molfăind trabucul în gură: „oameni de categoria a II-a". Cine se ocupă de astfel de oameni?

Asistență socială? Nu!

Caravane culturale? Nu!

Serviciu de salubritate? Nu!

De oamenii din cele șapte tabere ale mizeriei din Hamburg (și Hamburgul e doar un exemplu...) nu se ocupă decît poliția. Sirenele poliției sînt singurele care sfîșie tăcerea dezolată a acestor pereți de lemn.

N-ai plătit chiria? Poliția e gata să ajute la evacuarea chiriașilor.

Vreo firmă sau vreo bancă are nevoie de terenul taberei pentru a-și întinde tentaculele? Poliția pentru asta există — să-i evacueze pe toți.

Nu ești pe placul vreunuia din proprietarii acestor vagoane de circ transformate în locuințe? Poliția are de pe acum pregătit repertoriul care se potrivește unor oameni „de categoria a II-a": furt, vagabondaj, prostituție, bătăi. Fiecare din ele poate deveni un cap de acuzare...

În același timp luminile din centrul Hamburgului joacă amețitor... (fotografia 11).

„Bikini“ — ţară de vis... „Moara celor tineri macină mereu...“ „Galop“... „Cazino — jocuri de noroc“. Plăteşti şi te cufunzi cîteva clipe în iluzia miracolului. Dar „Bikini“ nu e decît o firmă mincinoasă. „Moara“ nu macină altceva decît nădejdile, lăsînd cenuşa dezamăgirii. „Galopul“ duce spre tristeţe. Iar cazinoul cu jocurile de noroc e o lecţie vie despre „miracol“: oricum s-ar învîrti roata, cei care cîştigă sînt întotdeauna patronii...

Falimentul lui Borgward

La Bremen a dat faliment dl. Borgward, proprietarul a trei fabrici de automobile. Întreprinderile lui Borgward ocupau al cincilea loc în industria de automobile a R.F. Germane.

Motivul falimentului: numărul mare de automobile nevîndute.

Consecinţele falimentului: 16.000 de oameni rămaşi fără lucru, 3.100 de creditori care nu-şi vor mai vedea datoriile plătite...

Răscumpărîndu-le copios, senatul din Bremen a preluat uzinele lui Borgward o dată cu grijile acestuia... Cine preia grijile celor 16.000 de muncitori şomeri care demonstrează pe străzile oraşului cerînd să le fie asigurate locuri de muncă? (fotografia 15).

Bineînţeles că averea lui Borgward, evaluată la 3-4 milioane de mărci, a rămas neatinsă. Să rămîi la cei 70 de ani ai lui Borgward cu 3-4 milioane în seifuri, iată o soartă despre care nu s-ar putea spune că e chiar vitregă! Mai rău e pentru muncitorii concediaţi. Mai ales că acei peste 50 de ani au tot atît de puţine şanse să capete de lucru, cîtă poftă are dl. Borgward să împartă cu ei milioanele adunate de pe urma „miracolului“ vest-german.

Acestea sînt faptele.

Vitrinele strălucitoare, luminile barurilor, limuzinele luxoase sînt prezentate drept „miracol“. Dar cei mulţi, care în locul bulevardelor unde e greu să deosebeşti ziua de noapte, cunosc întunericul dărăpănăturilor unde se intră „pe risc propriu“, ştiu să deosebească minciuna „miracolului“ de adevărul mizeriei.

Radu ŢIULESCU

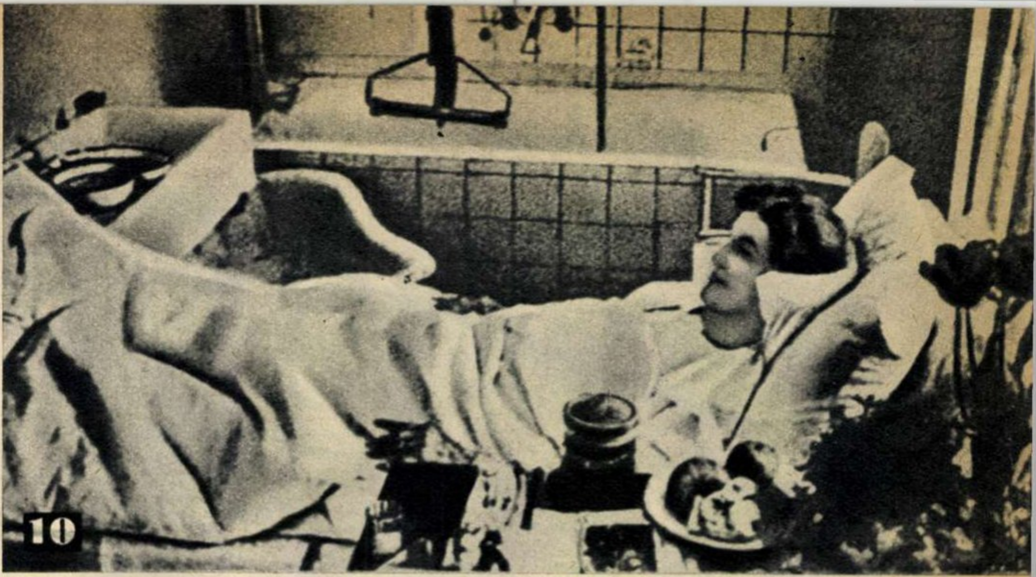
10

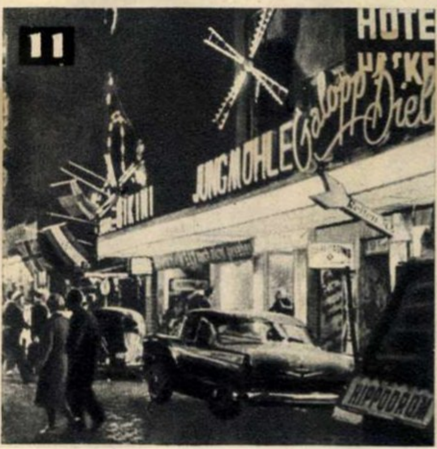
11

12

13
Ist Aufrüstung wichtiger als Ingenieurausbildung?

14

15
ARBEITSPLÄTZE

10. La München spitalele sînt atît de pline, încît pentru această bolnavă n-a mai fost loc decît în baie...

11. Luminile Hamburgului — iluzia miracolului.

12. Munţi de cărbune nevîndut în Ruhr.

13. „Este oare înarmarea mai importantă decît pregătirea de ingineri?“

14. Strip-tease pentru ca beneficiarii „miracolului“ să-şi poată combate spleen-ul...

15. „Asiguraţi locurile noastre de muncă!“

Fitotronul

Articol scris special pentru „Flacăra" de Ian SOROKO (U.R.S.S.)

Fotografii de M. KULEŞOV

„Curtea luminoasă" constituie secţiunea centrală a Staţiunii de climă artificială.

La parter şi la etaj — oameni în halate albe, pereţi îmbrăcaţi în faianţă sclipitoare, mese acoperite cu sticlărie delicată de laborator; la subsol — compresoare voluminoase, conducte împletite în reţele complicate, maşini care vuiesc fără întrerupere...

Într-una din încăperi, într-un seif de o formă ciudată, cu uşi de grosimea unei porţi de cetate medievală, stă ferecat... gerul. Un ger de minus 70°. Două etaje mai sus, tulpini graţioase de graminee se pleacă sub suflarea unui vînt uscat şi fierbinte. Într-o altă încăpere, reflectoare puternice revarsă zi şi noapte o lumină orbitoare, tot atît de intensă ca cea a soarelui; într-un laborator alăturat domneşte o beznă de nepătruns.

Ne aflăm la Staţiunea de climă artificială aparţinînd Institutului de fiziologie a plantelor de pe lîngă Academia de ştiinţe a U.R.S.S. Aici, la marginea Moscovei, în apropierea Grădinii botanice, „se studiază influenţa diverşilor factori ai mediului exterior asupra vieţii şi dezvoltării organismelor vegetale" — după cum defineşte laconic profesorul Ivan Tumanov, membru-corespondent al Academiei de ştiinţe a U.R.S.S., sfera activităţii staţiunii.

Poate că formularea savantului deprins cu limbajul precis al ştiinţei vi se va părea seacă, lipsită de interes. Dar dacă un interlocutor neiniţiat în tainele fiziologiei plantelor l-ar ruga pe profesorul Tumanov să-i vorbească mai pe larg şi mai pe înţeles, ar avea ocazia să afle o serie întreagă de fapte deosebit de interesante.

VARIAŢII DE TEMPERATURĂ DE 300 DE GRADE

Staţiunea de climă artificială mai poartă şi o altă denumire, incomparabil mai sonoră şi mai frapantă — fitotronul — denumire apărută prin analogie cu ciclotronul, cu ajutorul căruia, după cum se ştie, s-a pornit la rezolvarea problemei nr. 1 a fizicii moderne: cunoaşterea tainelor nucleului atomic.

Nu e lipsit de interes faptul că nu cu mulţi ani în urmă termenul „fitotron" era încă folosit cu o nuanţă de ironie. Importanţa realizărilor obţinute la fitotron a fost însă atît de mare, încît noua noţiune şi-a cîştigat recunoaşterea deplină.

În general, oamenilor de ştiinţă nu le place să discute despre lucrări încă neterminate. Acesta este poate şi motivul pentru care, vorbindu-ne despre activitatea staţiunii, profesorul Tumanov n-a pomenit nimic în legătură cu problema de bază a fiziologiei moderne a plantelor, fotosinteza, a cărei elucidare va constitui un pas important pe calea creării vieţii în laborator. Există printre fiziologi părerea că fără fitotroane, fără instalaţii perfecţionate care să îngăduie observarea plantelor în prezenţa diverşilor factori ai mediului exterior, creaţi şi dirijaţi în condiţii de laborator, este cu neputinţă să se înlăture vălul de mister ce mai acoperă încă acest proces.

Dezvoltarea plantelor este influenţată de temperatura aerului şi a solului, de intensitatea şi calitatea luminii, de cantitatea de substanţe nutritive consumate, de umezeală. Modificînd aceşti factori conform unui anume program şi studiind comportarea plantelor, se pot găsi răspunsuri la multe probleme încă insuficient cunoscute.

Cercetătorii de la fitotron au la dispoziţie instalaţii speciale, mulţumită cărora în fiecare

• Căldura umedă a tropicelor, gerul uscat al Antarcticii, frigul intens al spaţiilor interplanetare — reproduse în „fabrica de climă" • Fitotronul ajută pe savanţii sovietici la dezvăluirea tainelor lumii vegetale, la crearea de noi soiuri de plante rezistente la frig

2
ОНТРОЛЬ
·253

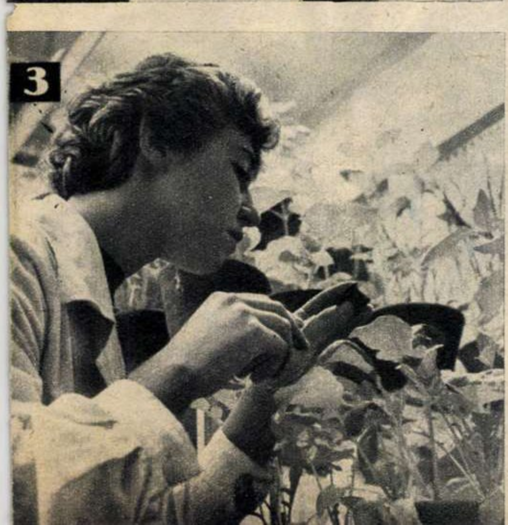

1 De la acest panou central de comandă se controlează regimul de funcţionare a tuturor instalaţiilor „fabricii de climă".

2 Profesorul Ivan Tumanov, conducătorul laboratorului de rezistenţă la frig, şi laboranta Galina Kuzina controlează starea unor plante care au suportat cu bine temperatura de minus 253°.

3 În laboratorul de lumină de zi artificială.

din cele 33 de camere de experienţă ale staţiunii se poate reproduce rapid clima oricărei regiuni a globului — de la căldura umedă a tropicelor la gerul uscat al Antarcticii — sau chiar frigul spaţiilor interplanetare.

Instalaţiile de condiţionare a aerului fac să treacă zilnic prin filtre, prin dispozitivele de umezire şi termoregulatoarele lor 1.750.000 m c de aer! Laboratoarele staţiunii dispun de frigidere voluminoase, în care încap chiar şi mici arbori, precum şi de aparate de produs radiaţii ultraviolete şi infraroşii, becuri de xenon de înaltă presiune etc.

Desigur, nu vom trece în revistă întregul utilaj al staţiunii; vom preciza numai că temperaturile obţinute variază între plus 45° şi minus 253°, că umiditatea aerului poate fi modificată cu 20-90% şi că aici se pot crea curenţi de aer şi lumină de tip solar de cele mai diverse intensităţi.

FRIGUL COSMIC... NU ÎNGHEAŢĂ PLANTELE

Autorii de romane ştiinţifico-fantastice au înfăţişat în lucrările lor şi viitorul chirurgiei. Ei au scris despre laboratoare în care inimi, braţe, picioare sau chiar capete separate de trup trăiau de sine stătător pe măsuţe de cristal. Nu era vorba, bineînţeles, decît de plăsmuiri.

Într-unul din laboratoarele Staţiunii de climă artificială vizitatorii pot vedea însă, de pildă, o eprubetă în care trăieşte şi se dezvoltă, *de 21 de ani*, un fragment de ţesut vegetal, un cocoloş gălbui de celule asemănător cu un ochi gigantic de libelulă.

Celulele de ţesut vegetal sînt cultivate izolat pentru a facilita studierea influenţei factorilor mediului exterior asupra fiecăreia dintre ele, avînd în vedere faptul că în organismul plantei celulele exercită influenţe reciproce extrem de complexe, care pot deruta pe cercetători. Această metodă permite studierea celulei vegetale, cum s-ar spune, „în stare pură".

O altă direcţie spre care se îndreaptă cercetările este urmărirea proceselor ce au loc în organismul plantelor sub influenţa temperaturilor scăzute.

Din cauza frigului, apa conţinută în celule îngheaţă, ceea ce duce la distrugerea protoplasmei. Rezultatul? Planta moare. S-a demonstrat însă, cu ajutorul fitotronului, că procesul acesta poate fi preîntîmpinat printr-un regim de călire, care creează condiţii pentru o circulaţie rapidă a apei în celule.

Prin cercetările efectuate la fitotron au fost infirmate şi unele presupuneri privind efectele distrugătoare ale frigului cosmic. Butaşi de coacăz, supuşi în prealabil regimului de călire, au fost îngheţaţi la minus 253°, temperatură apropiată de zero absolut — adică minus 273°. Dezgheţaţi apoi treptat şi sădiţi în pămînt, aceşti „pionieri" ai frigului au căpătat, după un timp, un strai de coacăze tot atît de bogat ca cel cu care se mîndresc semenii lor din grădinile regiunilor din zona temperată...

Cercetătorii de la fitotron urmăresc, în linii mari, studierea vieţii plantelor în scopul de a le face să suporte cît mai bine cele mai neprielnice condiţii climatice. În acest sens, atenţia lor se îndreaptă în primul rînd spre crearea, prin selecţie, a unor soiuri de plante rezistente la frig.

Cine poate prevedea cîte descoperiri, cîte noi realizări ştiinţifice se vor naşte din numeroasele date obţinute cu ajutorul fitotronului — „fabrica de climă"?

acum la tre

Aşadar, iarna la ţară nu mai este un anotimp care să exceleze doar prin pitoresc, ca-n poezia lui Alecsandri. Nu. Iarna la ţară a devenit un anotimp viu. În ce priveşte iarna lui 1962, trebuie spus că ea a sosit la ţară chiar în zilele cînd 1.800 de ţărani colectivişti se reîntorceau de la Bucureşti, unde au ţinut mare sfat pentru sporirea necontenită a bogăţiei agriculturii socialiste. Întorşi în gospodăriile colective, cei 1.800 de delegaţi ai ţărănimii noastre au spus de-a fir-a-păr ce au învăţat la consfătuire şi împreună cu ceilalţi colectivişti au chibzuit şi au luat măsuri pentru ca recoltele lui 1962 şi ale următorilor ani să fie cît mai îmbelşugate.

Măsurile pe care le iau gospodăriile agricole colective, în lumina consfătuirii de la Bucureşti, vor urca agricultura noastră socialistă pe noi trepte ale belşugului.

Interviu la început de an

Mi s-a întîmplat şi de data aceasta, ca-n multe alte rînduri, să întîlnesc oameni care, deşi au obţinut realizări importante, să fie totuşi nemulţumiţi.

Intervievîndu-l pe preşedintele colectivei din Ceacu, comuna Cuza Vodă, raionul Călăraşi, i-am spus:

— Gospodăria dv. colectivă, tovarăşe Peicu, a primit Ordinul Muncii clasa I.

— E adevărat.

— Sînteţi cineva!

— Şi asta e adevărat.

— În anul care a trecut aţi avut rezultate frumoase. Şi totuşi sînteţi nemulţumit. De ce?

— Cum de ce? Fiindcă n-am dat tot ce se putea da.

— În anul acesta veniturile realizate de gospodăria din Ceacu ating 10.000.000 lei. E o sumă impresionantă.

— Da, dar putea fi şi mai impresionantă. La consfătuire l-am auzit pe preşedintele gospodăriei colective din Macea (raionul Arad) spunînd o cifră care pe de o parte m-a bucurat, pe de altă parte m-a nemulţumit. Gospodăria din Macea a obţinut numai pentru roşii 8.400.000 lei.

— De ce v-a nemulţumit cifra?

— Fiindcă n-am avut-o şi noi.

— După cîte ştiu, cultura roşiilor a adus venituri frumoase şi gospodăriei dv.

abă !

În sat vestea s-a răspîndit ca fulgerul:
A venit tovarăşul Peicu de la consfătuire. Preşedintele gospodăriei agricole colective din Ceacu, comuna Cuza Vodă (cel din mijlocul fotografiei), înconjurat de colectivişti, se îndreaptă spre sediul gospodăriei.

— Avem o mare bucurie cu decorația asta, tovarăşe preşedinte.

— E meritul vostru, fraţilor. Asta ne obligă însă la realizări şi mai frumoase.

Iată-l pe mulgătorul fruntaş Ion Mitan la lucru. El şi tovarăşii săi de muncă de la G.A.C. din Hărman şi-au propus, în lumina recomandărilor Consfătuirii pe ţară a ţăranilor colectivişti, să obţină 3.200 litri lapte de la fiecare vacă furajată.

— Văd că nu mă-nţelegeţi: la roşii am avut rezultate bune. Noi le vrem însă foarte bune. Ştiţi, e chestie de nuanţă.

— Spuneţi-mi o nemulţumire mai mare.

— Vă spun: cu porumbul. În 1949, cînd am obţinut 1.000 kg boabe la hectar, se mirau cîte unii din vecini şi ziceau: „Bravo, 1.000 kg porumb boabe la hectar e frumos". Noi am zis: e puţin. În 1954 am ajuns la 1.700 kg boabe la hectar. Iarăşi au spus unii: „E foarte frumos". Noi eram însă nemulţumiţi. În 1961, de pe toată suprafaţa cultivată cu porumb, adică de pe 1.100 hectare, am recoltat o producţie medie de 3.100 kg boabe la hectar neirigat.

— Şi?

— Avem tot dreptul să fim nemulţumiţi. Vrem să obţinem 5.000 kg boabe la hectar de pe terenuri neirigate şi de pe suprafeţe tot mai mari.

— Am auzit că staţi foarte bine cu construcţiile zootehnice.

Aveți 44. Și în privința aceasta sînteți nemulțumiți?

— Aici m-ați prins. În 1961 am avut planificate 11 construcții zootehnice.

— Și?

— Am realizat 22.

— Ați avut credite?

Gheorghe Peicu e nițel încruntat.

— V-a supărat ultima întrebare, tovarășe președinte?

— Sigur că da. Pentru ce să ne dea statul, de vreme ce sîntem colectivă multimilionară? Cînd am avut nevoie, statul ne-a dat credite serioase, dar acum stăm pe picioarele noastre. Zău, n-am avea obraz dacă am cere statului. Gospodăriile rămase mai în urmă sau cele tinere, mă rog, au nevoie de credite; dar noi, să fim serioși, tovarășe!...

— Cît a fost valoarea zilei-muncă în 1961?

— 41 lei.

— Frumos.

— La anul va fi mai mare.

— Și ce faceți pentru asta?

— Modificăm cifrele planificate.

— Adică?

— Poftim: vom cultiva 1.100 hectare cu porumb. Prin măsurile luate sîntem siguri că vom obține o producție medie de 4.000 kg boabe la hectar de pe întreaga suprafață.

— În ce constă modificarea?

— Aveți răbdare: cînd am plecat la consfătuire am hotărît ca de pe 150 hectare să obținem 5.000 kg boabe.

— Și după ce v-ați întors?

— Colectiviștii au spus: 5.000 kg nu de pe 150, ci de pe 600 ha!

— Modificați cifrele și la grîu?

— La toate, absolut la toate. Poftim: 2.500 kg grîu la ha în loc de 1.700, 2.000 kg floarea-soarelui la ha în loc de 1.700, 30.000 kg la sfecla de zahăr în loc de 29.000 kg.

— Am auzit că vreți să modificați serios, deși stați bine, și cifrele privitoare la sectorul avicol.

— Dacă la primăvară veți veni la Ceacu, o să auziți piuind 80.000 de pui de o zi.

— Cifra asta vă mulțumește?

— Da, dar numai pentru 1962. Pentru anii viitori trebuie s-o modificăm.

— V-aș ruga să-mi explicați un lucru. Pe ce vă bizuiți dv. cînd spuneți: vom mări producția la porumb cu atît, la grîu cu atît și așa mai departe?

— Pe puterea noastră de muncă, tovarășe; pe condițiile pedoclimatice, pe un studiu amănunțit în toate sectoarele de producție. Colectiviștii cu experiență n-or fi ei proroci, dar buni prevăzători sînt.

În încheierea interviului cu președintele gospodăriei colective din Ceacu, reporterul are o singură întrebare:

— Deci dv., tovarășe Peicu, rămîneți un om nemulțumit?

Omul rîde de-i tremură mielul de pe cap.

— Credeți că e ceva rău în nemulțumirea asta? Eu zic că nu. Asta să ne fie toată paguba.

Beau molanul, mă sui în sanie și doi cai ce mănîncă nori zboară cu mine peste Bărăgan. Omul care mînă caii mă întreabă:

— Tovarășe, știi carte?

— Oleacă.

— Atunci spune-mi dumneata ce scrie pe zăpadă?

— Te ții de șotii, nene.

— Ba nu. Vorbesc serios. Nu vezi o cifră și cîteva cuvinte?

— Nu.

— Să-ți spun eu: cel puțin 5.000 kg porumb boabe la hectar.

Ambițioșii de la Hărman

— Florile? Unde-s florile?

— Vin, vin la timp.

— Dar program artistic n-avem.

— Păi se poate, măi tovarășe?

— Noroc că ne dă o mînă de ajutor o echipă artistică de la „Steagul roșu" și ne scoate din încurcătură. Trimit orchestra de mandoline.

— Da, am invitat și pe tovarășul președinte al gospodăriei agricole colective din Prejmer.

Zbîrnîie telefonul.

— Noroc, Anghel. Da, azi la două. Sigur, sigur, te așteptăm.

... Ne aflăm în biroul tovarășului Ioan Gîrceag, președintele G. A. C. „Tudor Vladimirescu" din comuna Hărman, regiunea Brașov.

Forfotă mare. Chiar și fără să fi știut că doar cu cîteva zile înainte gospodăria a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I și că astăzi această înaltă distincție urmează să fie înmînată într-un cadru festiv, și tot ți-ai fi putut da seama că la Hărman este zi de sărbătoare.

S-a încheiat încă un an — al 11-lea — de activitate rodnică a gospodăriei și oamenii se gîndesc la viitor, făuresc noi planuri pentru consolidarea succeselor obținute, pentru dezvoltarea și întărirea proprietății obștești, pentru creșterea efectivelor de animale și a producțiilor lor, pentru furnizarea către stat a unor cantități tot mai mari de produse agricole.

— Anul care a trecut a fost un an bogat — spune Otilia Zerbes. De zece ani de cînd sînt șefă de echipă, nici un an n-a fost atît de îmbelșugat.

Dar ce va aduce anul ce vine? Desigur că nimic nu se va realiza de la sine. De pe acum se fac pregătiri, se discută în mod concret despre viitoarea activitate, căreia recomandările Consfătuirii pe țară a țăranilor colectiviști i-au trasat noi jaloane. Iată, bunăoară, în sectorul avicol: gospodăria intenționează să treacă de la cele cîteva sute de păsări cîte are în prezent, la 15.000.

Desigur că o atenție deosebită va fi acordată în continuare creșterii vitelor și sporirii producției de lapte, urmărindu-se ca anul acesta să se ajungă la o producție medie de 3.200 litri lapte de fiecare vacă furajată (față de 3.000 în prezent). Și nu ne îndoim că această cifră va fi atinsă și chiar depășită. Căci colectiviștii din Hărman au ambiție.

Am cunoscut la treabă pe un astfel de ambițios: pe mulgătorul fruntaș Ion Mitan. El a realizat un adevărat record, de care el și tovarășii lui vorbesc cu îndreptățită mîndrie: de la zece vaci furajate a obținut cîte 4.721 litri de lapte, fapt pentru care a fost decorat și a primit o diplomă de onoare din partea Ministerului Agriculturii.

— Cum de-ai obținut asemenea rezultate, tovarășe Mitan?

— Am fost ambițios, tovarășe. Cum să nu fim în stare, cînd numai de noi depinde să mergem pe drumul creșterii continue a producției? Cu ajutorul întregului colectiv am reușit să îngrijesc vacile ca ochii din cap, să le fac albe... ca laptele pe care-l dădeau. Mă ocupam de furajarea lor pe baze științifice. Desigur, rezultatele obținute cu vacile „recordiste" au constituit o experiență pozitivă. Dar noi nu muncim numai pentru recorduri, ci ca să ridicăm producția la toate vacile noastre. Și o să reușim, fiindcă avem ambiție...

Roadele acestei ambiții de care sînt cuprinși colectiviștii apar peste tot: în cele 180 de case noi care fac din Hărman un mic orășel, în antenele de televizor cocoțate pe multe acoperișuri, în motocicletele din curțile oamenilor.

Da. Anul 1961 a fost un an cu adevărat bun. Și acum la treabă, pentru ca noul an să aducă un și mai mare belșug, și mai multă fericire!

George CIUDAN
și L. NIȚESCU

Fotografii de Elena GHERA
și Traian PROSAN

Pămîntul te răsplătește numai dacă-l ingrijești, numai dacă-l ingrași. Hrana cea mai bună pe care o vrea e gunoiul de grajd.

Fotoreporterul l-a surprins pe colectiviștii din Ceacu acum, în plină iarnă, la căratul gunoiului pe platformă.

▲

Printre nămeţi, cu un uriaş termometru în mînă, preşedintele G.A.C. din Hărman, Ioan Gîrceag, însoţit de inginerul agronom cercetează temperatura solului, pentru a cunoaşte starea sfeclei îngropate în pămînt, în silozuri.

— Ia să vedem cum stă sfecla în „repausul de iarnă".

— Nu s-a încins! Temperatura este tocmai bună.

— O să avem butaşi buni la anul.

Hărnicie + ştiinţă = recolte bogate. Cursul agrozootehnic a cuprins peste 500 de colectivişti din Ceacu. La casa-laborator, cursanţii studiază valoarea germinativă şi greutatea absolută a seminţelor.

▼

235.215

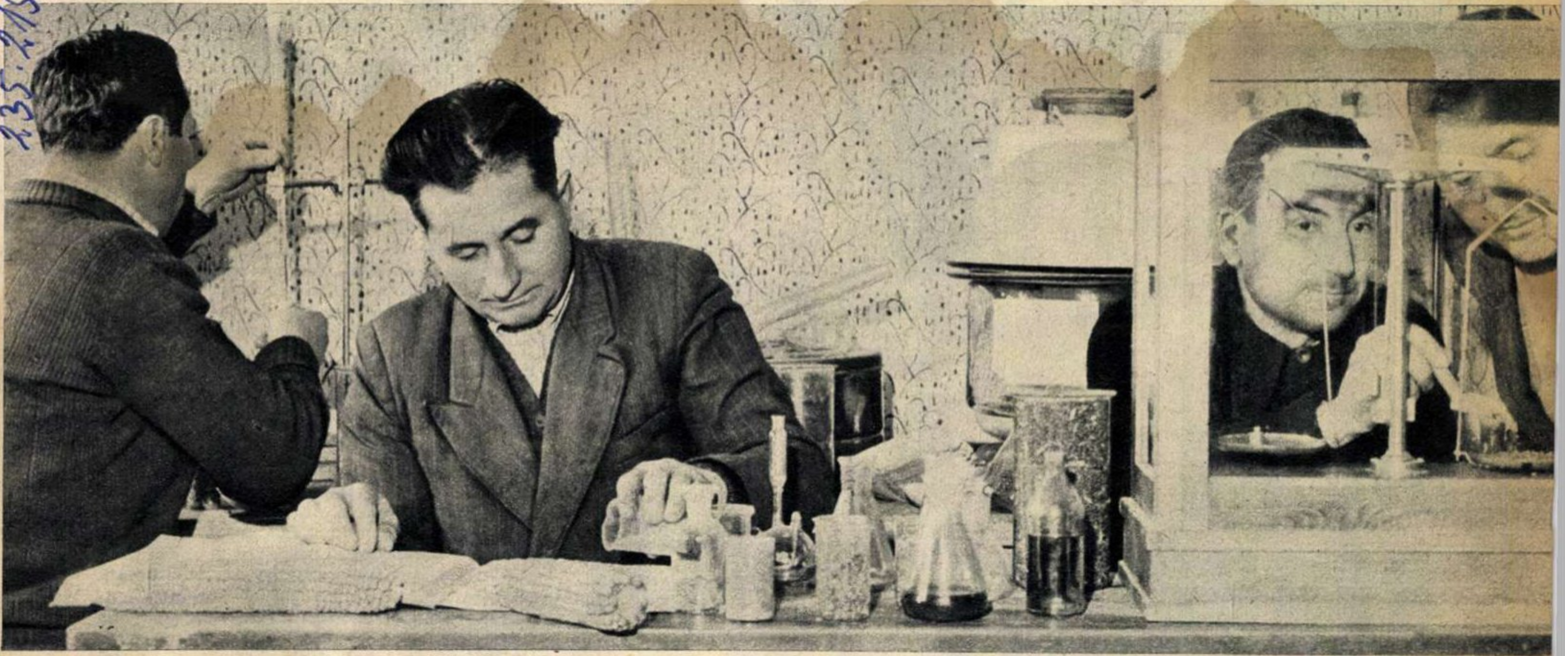

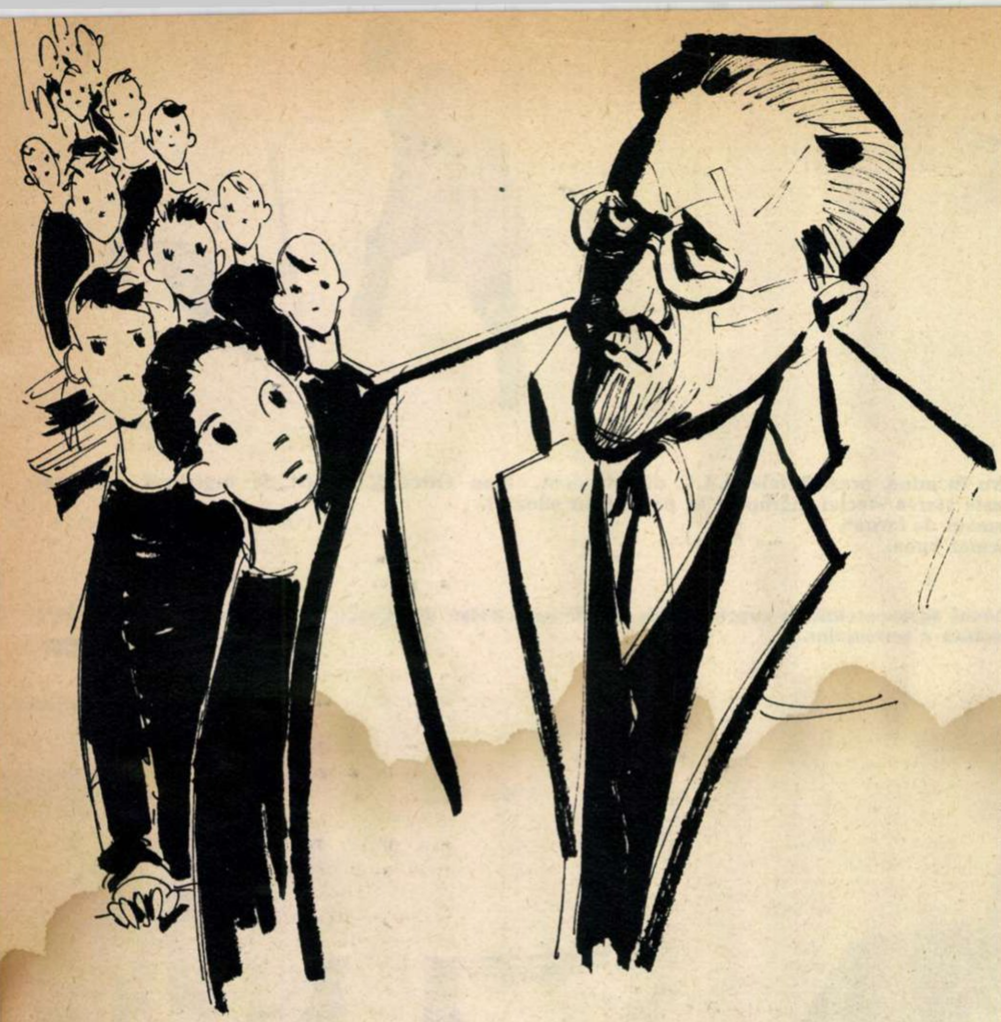

ORA DE GEOGRAFIE

Pavel STASOV
scriitor din R.P. Bulgaria

Ilustrație de
Tia PELTZ

Nici n-a pășit bine pragul clasei și școlarii au înțeles — profesorul lor astăzi este absent! De fapt n-a făcut nimic deosebit. A dat din cap — acesta era salutul său obișnuit — se apropie apoi cu pași mărunți de tabla neagră, punînd peste ea harta cea mare a lumii; apoi se îndreptă spre catedră cu aceiași pași mărunți, scoase din buzunarul dinăuntru al hainei un petic micuț de catifea și își șterse ochelarii demodați. Ca și altădată, așa cum făcea la toate orele de geografie.

Și, totuși, printre bănci se schimbară pe furiș priviri repezi și șoapte întretăiate de-o curiozitate nerăbdătoare... O, ștrengarii aceștia de copii au un simț uimitor, nu le scapă nimic din starea sufletească în care se află acum profesorul lor. Ochii lor iscoditori văd pînă și cel mai mic amănunt în mișcările și în mersul vîrstnicilor. Creierul lor neîmpovărat combină cu o iuțeală fulgerătoare. Niște antene nevăzute percep cine știe ce vibrații nedescoperite încă de știință, vibrații care poate chiar în clipa aceasta sînt emise de către capul aplecat și albit de vreme, ce poartă unicul barbișon din școală. Ochii obosiți ai bătrînului profesor clipesc acum parcă vinovați la soarele de primăvară, ale cărui raze strălucitoare au inundat sala de clasă, în timp ce degetele lui continuă să șteargă cu grijă lentilele ochelarilor.

Capetele neastîmpărate se aplecau care în stînga, care în dreapta — copiii se înțeleseseră fără prea multe vorbe: „Tovarășul Panaiotov e în clasă, dar de fapt... e absent!“

Oricum însă, întreaga clasă se ținu cuviincios. Ea trecea drept una dintre cele mai bune clase. Adeseori lua premiul I pe școală la învățătură, iar cît privește purtarea, nimeni nu avea de ce să se plîngă. Numai că și în clasa cea mai bună cu putință se găsesc uneori minți înfierbîntate, se întîlnesc hîtri puși pe glume și care cu foarte multă dibăcie o fac pe nevinovații, pe jigniții pe nedrept. Ce mai la deal la vale? Sînt cazuri cînd entuziasmul tineresc, amestecat cu ștrengăria și cu nesupunerea, dă foarte mult de furcă profesorilor, ba chiar și părinților unor copii care au îndeobște o purtare exemplară.

Așa se întîmplă și acum, la ora de geografie. Profesorul Panaiotov aruncă o privire oarecum indiferentă printre bănci, apoi întinse arătătorul spre Dragan:

— Ieși la tablă... Vorbește!...

Dragan se sculă în picioare, își petrecu degetele peste nasturii tunicii pentru a se convinge dacă n-a rămas vreunul neîncheiat, apoi se duse lîngă tablă și începu să vorbească.

Dragan era un elev bun. Știa și de data aceasta lecția. Dar iată că acum, deși nu excela prin curaj și nebunii ca alți copii, nu știu cum se născu și în el deodată dorința de a deveni „erou“ în fața colegilor săi. El observase că Panaiotov nu-l ascultă și că numai în mod mecanic, după un vechi obicei, bate încetișor cu talpa pantofului în dușumea și repetă mai mult pentru sine: „da“, „așa“; sau: „da“, „bine“... Și iată că Dragan, după ce zîmbi șiret și făcu cu ochiul către tovarășii săi, una începu să vorbească și cu totul alta să arate pe hartă. El vorbea despre orașe, iar pe hartă arăta rîuri, amintea de lacuri, dar le căuta în adîncurile oceanelor, ba mai mult, își permise să plaseze Ecuatorul undeva către Polul Sud.

Printre copii trecu un fior. Ei se priviră întîi uimiți de cutezanța colegului lor, apoi începură să-l încurajeze cu privirile lor luminoase și să rîdă pe înfundate. Veselia se întindea ca o molimă și deveni de nedescris cînd cu toții îl auziră pe tovarășul Panaiotov spunînd: „da“, „așa“ și: „da“, „bine“. Iar Dragan, prinzînd și mai mult curaj, se hotărî să folosească din plin prilejul ce i se ivise. Băieții făceau eforturi disperate pentru a nu izbucni în rîs, se însuflețiseră cu toții, începuseră să-și pocnească degetele și se vedea cît de colo că le părea rău că nu au încă îndrăzneala să-l aplaude pe „eroul“ lor pentru năzdrăvăniile lui.

Cînd rîsul copiilor se întinse în toată clasa, profesorul își aruncă privirea printre bănci și spuse aproape în șoaptă:

— Liniște, copii!

Și atunci o cumințenie prefăcută îi cuprinse pe toți, iar profesorul se întoarse din nou spre Dragan, îndemnîndu-l să continue. Și Dragan continuă, mîndru nevoie mare că prostiile spuse de el căpătau aprobarea profesorului — și asta spre hazul și bucuria colegilor săi.

De atîția ani de zile, profesorul Panaiotov se obișnuise cu manifestările nesăbuite ale copiilor. Generații întregi trecuseră prin mîna lui! Știa ce-nseamnă o clasă veselă, neastîmpărată. Observase că în clasă domnește o stare de spirit deosebită, dar astăzi gîndurile îi erau departe, cu totul absorbite de amintirea fiului său căzut în luptele de lîngă Drava. Și acum, după ce spusese „liniște, copii“, el se întoarse din nou cu gîndul la băiatul său, care acum zece ani... Și lui i-a fost profesor... El, tatăl, profesorul unicului său fiu... Și acum parcă îl vede acolo, în banca a doua, tot așa de neastîmpărat, cu aceiași ochi veseli și luminoși. Cola al lui...

Pe stradă trecu un autocamion. Duduitul puternic al motorului pătrunse prin geamuri. „Cu un astfel de autocamion a plecat și Cola... pe front... Și nu s-a mai întors... Și cît era de vesel! «Rămîi cu bine, tată! Să n-ai nici o grijă, îi batem și gata! O să vezi...» «...Să fie într-un ceas bun, fiule! Scrie!...»“ Cuvintele îi fuseseră înghițite de huruitul coloanei de mașini ce trecea și în urma căreia mai stăruia melodia veselă a unui cîntec ostășesc.

Dragan continua cu aiurelile sale, iar larma cuprinse întreaga clasă. Acum ștrengarii arătau cu degetul către profesorul care îi privea absent. Calacea, lunganul clasei, se ridică în picioare, își agită brațele și se așeză din nou în bancă, cu cel mai nevinovat aer din lume, lucru care-i înveseli și mai mult pe colegii săi.

...„Lîngă Drava, într-o mlaștină... Pe o pîclă deasă...“ — așa-i scrisese ajutorul de comandant. Cît de frumos îi scria el despre Cola... Cît de mult îl iubeau cu toții. Și ultima-i faptă vitejească, atunci... cînd cu automatul în mînă a intrat în mlaștină, pentru a opri de-acolo, din flanc, coloana dușmană ce înainta... Atîta tot. Cola nu s-a mai întors. De atunci au trecut zece ani...

Profesorul Panaiotov avea obiceiul ca în fiecare an, în ziua aceasta, să le povestească elevilor despre Cola al lui, despre sfîrșitul său și despre fapta sa eroică pentru patrie, pentru libertate. Le vorbea cu scopul de a trezi în ei și mai mult simțul patriotic și dragostea de a citi despre eroi. Voise să facă același lucru și de data aceasta, dar se răzgîndi, fiindcă își aminti că și anul trecut le vorbise despre Cola... „O să creadă copiii că m-am ramolit de tot... Nu se cade...“ — își zise și renunță. Și totuși nu reuși să se desprindă de amintirea fiului său. Ea stăruia, îl apăsa, punea stăpînire pe el, îl purta fără nici o logică înapoi, la anii copilăriei, la scrisorile lui Cola de pe front, ca să sară apoi la visurile tinereşti de viitor ale copilului său şi iar să se oprească asupra ştirii pe care o primise despre moartea lui timpurie. Iată-l pe cel din banca a treia, cel care strîmbă din buze. Cît de mult seamănă cu Cola, pe vremea cînd era elev. Ba nu, nu, de fapt... nu, nu seamănă de loc cu el... decît doar ca vîrstă...

Boris simţi privirea profesorului aţintită asupra lui, se astîmpără pe loc şi îşi privi speriat tovarăşii. Pentru un moment în clasă se aşternu liniştea. Dragan tăcu şi el. Terminase de spus lecţia şi acum îi întreba prin semne pe colegii săi ce să mai facă.

...„Cîtă linişte! Poate că tot aşa era şi atunci cînd Cola... Acolo, în mlaştină... Ajutorul de comandant..."

Calacea căscă zgomotos. Băieţii se însufleţiră din nou. Profesorul îşi îndreptă privirea spre ei, dar nu văzu pe nimeni. În locul lor zări pentru o clipă rînduri-rînduri de ostaşi... „Cu siguranţă că aşa stăteau şi ei..." Amintirile îl năpădiră tot mai mult, iar chinul creştea... „Astăzi... cu zece ani în urmă..." Gîndul acesta parcă-i ciocănea în conştiinţă, prefăcîndu-se într-un tunet ce nu mai contenea! Nu, nu era tunet, mai curînd era vuietul unei ape... Profesorul îşi ridică privirea şi deodată îşi reveni:

— Tu ai terminat? — îl întrebă el pe Dragan. Aşa, bine, stai jos.

Să-i spui „bine" unui elev care tot timpul a vorbit numai prăpăstii — asta nu era puţin lucru. Toată clasa rîse pe înfundate. Panaiotov încruntă din sprîncene, dar deodată simţi că în nici un chip nu poate să scape de mreaja gîndurilor sale! În urechi îi răsuna rîsul lui Cola.... ca atunci cînd făcea vreo năzbîtie! ... „Nu, ajunge cu aceste gînduri! Trebuie să încerc... Trebuie..."

Acum Boris fu cel care se ridică în picioare şi, făcînd cu ochiul tovarăşilor săi — ca şi cum ar fi vrut să le spună: „ia uitaţi-vă la mine ce ispravă sînt în stare să fac!" — îi puse profesorului o întrebare în legătură cu lecţia precedentă.

„Bravo, băiete — îşi zise profesorul. Lucrul acesta mă va ajuta să mă stăpînesc". Şi începu să explice cu pasiune, fără să observe că Boris a ieşit din banca sa în faţa clasei, că bate încet cu talpa pantofului în duşumea şi că la sfîrşitul fiecărei fraze spune cu foarte multă competenţă: „da, aşa", „da, bine" — încreţindu-şi totodată nasul.

Veselia puse din nou stăpînire pe întreaga clasă. „Măi, măi, măi... E dat naibii Boris ăsta!... Ia te uită la el: juri că-i Panaiotov! Uite cum îşi scoate ochelarii... cum şi-i şterge cu batista! Mare comedie... Bravo, Boris, bravo! Iar a zis: «da»... iar a zis «bine»!... Exact ca Panaiotov! Priveşte, Calacea i-a întins nişte rame goale, făcute la repezeală din sîrmă, fără lentile, în chip de ochelari!" Rîsetele nu mai conteneau. Privirea profesorului se opri însă pe neaşteptate asupra lui Boris, tocmai cînd ştrengarul îşi concentrase toate imitaţiile în ultimul său număr de atracţie. Bătea încet cu talpa pantofului în duşumea şi în acelaşi timp spunea: „da", „aşa", „bine, băiete", punîndu-şi totodată faimoşii „ochelari" pe nasul încreţit de atîta rîs.

Profesorul Panaiotov nu zise nimic. O grimasă dureroasă se ivi pe faţa lui. Bătrînul se duse la fereastră şi privi afară.

Prin întreaga clasă trecu din nou o rumoare. Cu toţii se aşteptau acum ca Boris să fie mustrat, pedepsit. Acesta se strecură în bancă în exclamaţiile pline de admiraţie ale colegilor săi. Panaiotov tot mai stătea la fereastră.

„Nu, n-o să scape cu una-cu două Boris — îşi ziceau copiii. Acu' se gîndeşte cum să-l pedepsească mai bine! Şi, cine ştie, poate că nici noi nu scăpăm prea ieftin! Dacă a văzut totul? Tovarăşul Panaiotov e bun, ce-i drept, dar ceea ce am făcut noi... a fost din cale-afară! Uite, acu' o să se întoarcă... Nu, nu se întoarce. Tace. Priveşte pe fereastră".

În clasă se aşternu o linişte adîncă. Băieţii se priviră vinovaţi, cîţiva îşi plecară capetele. Profesorul continua să stea la fereastră şi să tacă. Acum privirile lor nu aveau cum să se întîlnească cu ale lui. Se întrerupsese şi legătura invizibilă dintre ele. Nimic nu puteau ghici. Unul după altul, cu toţii, pînă la ultimul, îşi plecară capetele, inimile lor bătură mai iute, în obraji le apăru roşeaţa. Gînduri chinuitoare puseră stăpînire pe ei: „Ce-am făcut?! De ce l-am jignit atît de tare? Nici nu se uită la noi, nu zice nimic, tace, tace..."

Tăcerea deveni de nesuportat. Grea, apăsătoare.

Dar — ce se întîmplă? Rînd pe rînd capetele se ridicară.

Filio, micul Filio din banca întîi, care în comparaţie cu ceilalţi avusese purtarea cea mai cuviincioasă, sări de la locul lui şi se îndreptă către profesorul Panaiotov.

Cu Filio, un băiat mărunţel, cu înfăţişare bolnăvicioasă, dar destul de vioi totuşi, se întîmplase următorul lucru: încă de la început căscase şi el gura, înveselit de năzdrăvăniile tovarăşilor săi, dar mai tîrziu se apucase să dezlege nişte cuvinte încrucişate dintr-o revistă. Din cînd în cînd îl lovea cu cotul pe colegul său de bancă, Nicolai:

— Zi, mă, un rîu care să fie afluentul Dunării!

— Cîte litere să fie?

— Cinci! — îi şoptea Filio, dar gălăgia din clasă le distrăgea atenţia.

Acum, cînd se lăsă liniştea, Filio îşi dădu seama: Drava! Şi îl lovi din nou cu cotul pe Nicolai, aţintindu-l cu privirea...

— Cola! — apoi privi către profesorul Panaiotov, către fereastră...

Băiatul se sculă tulburat şi zise cu voce tremurată:

— Tovarăşe profesor, iertaţi-ne! Noi am uitat cu totul că fiul dumneavoastră a pierit azi zece ani lîngă Drava, pe frontul antifascist... Am uitat, tovarăşe profesor... Cu toate că ne-aţi povestit anul trecut... noi...

Micul Filio nu putu să-şi mai reţină lacrimile şi-şi plecă ochii în pămînt.

Băieţii se treziră la realitate. Abia acum, la vorbele lui Filio, îşi amintiră ei de ceea ce le povestise profesorul anul trecut. „Ce am făcut?! Astăzi se împlinesc zece ani!... De aceea era atît de absent, de aceea n-a observat nici una din blestemăţiile noastre! Cum am putut face una ca asta?! Şi Dragan, şi Boris, şi Calacea... Nu le e ruşine! Dar de ce numai ei? Cu toţii sîntem vinovaţi! Groaznic! Ce situaţie!..." De ruşine, unii îşi acopereau feţele cu palmele, alţii îşi muşcau buzele sau îşi mîncau unghiile.

Şi atunci — fără nici un ordin, fără vreun semn — toţi băieţii se sculară în picioare, rămaseră aşa nemişcaţi şi-l priviră pe bătrînul lor profesor, îl priviră cu ochi umezi în care se putea citi căinţa. În ochii aceştia, din care nu lipsi mult să curgă lacrimile, Panaiotov citi durerea şi jignirea pe care şi-o pricinuiseră lor înşişi, citi o promisiune tăcută şi solemnă: niciodată de azi încolo! În privirile îndreptate către el, profesorul citi cît de mult îl iubesc copiii aceştia, cît de greu le vine acum că l-au jignit atît de puternic, pe el, profesorul lor, şi cît de vie a rămas în mintea lor povestirea despre fiul căzut în luptă...

Panaiotov îşi scoase ochelarii de pe nas şi începu să şi-i şteargă cu peticul de catifea. Fără să vrea, după vechiul său obicei, el bătu încetişor cu talpa pantofului în duşumea şi zise încet: „da, aşa", „da, bine!"... Apoi îşi puse ochelarii, privi încă o dată rîndurile încremenite, ochii umezi şi întrebători îndreptaţi spre el — deschise gura, dar nu zise nimic. Îl mîngîie doar pe creştet pe micul Filio, care izbucni de-a binelea în plîns.

În clipa aceea sună clopoţelul. Pe coridor se auzi larma copiilor veseli, ieşiţi în recreaţie. Aici însă, în această sală de clasă, tăcerea continua. Numai că de data aceasta se aşternuse o altfel de tăcere: o tăcere de uşurare...

Panaiotov îşi mai petrecu o dată mîna peste creştetul micului Filio, privirea sa îi cuprinse pe toţi băieţii şi lor li se păru că îi mîngîie pe toţi, înţeleseră că îi iertase.

Profesorul porni spre uşă cu paşii săi mărunţi şi abia acolo, cu mîna pe clanţă, se întoarse şi spuse încet:

— Nu-i nimic, copii, nu-i nimic...

În romîneşte de Valentin DEŞLIU

---

evocare

MAGDA ISANOS

Văzută în lumina celor peste 17 ani, cîţi s-au scurs de la încetarea din viaţă a poetei, personalitatea ei se desprinde mai clar conturată.

Tînăra scriitoare întrunea în gingaşa ei plămadă un cîntăreţ plin de sensibilitate şi un rapsod-cetăţean cu o mare capacitate de a vibra de suferinţa celor asupriţi. Capacitate concretizată în poemele din volumele „Cîntarea munţilor" şi „Ţara luminii", în care, în expresive şi patetice imagini artistice ea slăveşte dragostea pentru oameni, înfierînd cu o mare putere de convingere pe aţîţătorii la războaie. Suferindă, Magda Isanos îşi exprimă în vers presimţirea finalului apropiat şi mîhnirea destrămării irevocabile, dar o exprimă cu o tonalitate atît de luminoasă, cu o atît de transfiguratoare forţă de a înălţa pe coardele orgii sale poetice durerea celor mulţi, încît obida ei personală trece pe plan secund, pe primul plan rămînînd rîvna pasionată de a zugrăvi suferinţele masei asuprite şi a fi crainicul nemulţumirilor şi al năzuinţelor ei către un viitor mai bun.

Mi-a fost dat să fiu aproape de poetă, să cunosc cîte ceva din procesul ei de creaţie. Cînd scria, tot ce trăia înăuntrul ei se oglindea pe chipu-i, căutătura îi devenea din ce în ce mai strălucitoare. „Am sentimentul — mi-a răspuns o dată la o întrebare — că cern, cu răbdare şi migală, un munte, pînă ce rămîne dinăuntrul său firicelul de aur al artei. Iată, de pildă, această poezie: avea 9 strofe; tot scriind, ştergînd şi rescriind au mai rămas doar trei strofe".

Magda Isanos iubea nestăvilit oamenii, se apropia personal de ei cu aceeaşi gingăşie şi fervoare cu care-i zugrăvea în versuri, cu cinstită dragoste şi rîvnă pătimaşă de a-i cunoaşte şi a le descrie faptele şi simţămintele. Din acest interes, din această dragoste intensă pentru oameni şi pentru restabilirea demnităţii lor s-a născut ţinuta cetăţenească a liricii sale, care-i asigură durabilitatea.

...Era în zorii unei zile de toamnă cînd ochii Magdei Isanos şi-au stins luminile. A rugat-o pe maică-sa, care o veghea, să dea deoparte perdelele ca să vadă răsăritul soarelui. Tot aşa ca-n stihurile ei de poetă a luminii şi a dragostei de oameni, ea a trecut dintre cei vii cu faţa îndreptată spre lumină.

Camil BALTAZAR

în căutarea cîntecelor

De cînd începe să se desprimăvăreze pînă tîrziu, sub primele fulguieli ale anului, ba uneori — cînd studiile o cer — şi pînă în miezul iernii, încăperile spaţioase ale Institutului de folclor sînt goale.

— Tovarăşul...?

— Pe teren!

Un răspuns pe care-l primeşti invariabil.

★

În vara care a trecut, două echipe au poposit una pe meleagurile Năsăudului, alta pe cele ale raionului Strehaia, în comunele Lupşa de Jos şi de Sus. Arhiva institutului, deţinătoare a multor mii de benzi de magnetofon cu şi mai multe mii de producţii, avea să se îmbogăţească cu noi piese. Noi nu numai în sensul proaspetei lor culegeri...

★

Cine a scornit întîi cîntecul, nu mai ştie nimeni, deşi de atunci nu s-au scurs decît vreo cîţiva ani. Dar el exprima simţăminte cunoscute şi cîntecul a început a flutura pe buzele multor năsăudeni:

„Foaie verde iasomie
Drag mi-a fi la vară mie
C-oi lucra-n gospodărie
Cu bădiţa lîngă mine
Ş-om lucra cu toţi deodată
Fete, ficiori laolaltă".

Pe năsăudeanca ce l-a cîntat în faţa cristalului sensibil al microfonului n-a interesat-o numele celui ce a potrivit versurile, ci faptul că îi vorbeau despre bucuria lor, „de a lucra laolaltă". Mai către sud, spre plaiurile olteneşti ale Lupşei de Jos, după ce au aflat cam ce-i interesează pe folclorişti, oamenii din partea locului i-au întrebat: „Da' pe Lenuţa lu' Vîlcu de ce n-o chemaţi?"

Lenuţa Vîlcu e o femeie tînără. Să tot aibă 35 de ani, dar este o poetă al cărei talent a fost de mult recunoscut de opinia publică a satului. Niciodată nu şi-a aşternut versurile pe hîrtie şi n-a migălit silaba în plus sau în minus care-i îngreunează troheul. Lenuţa Vîlcu creează cîntînd. Pe cîmp sau prin curte sau duminica, atunci cînd se adună lumea la horă, ea cîntă. Îmbiată: „Ia zi una, Lenuţo!" — femeia îşi potriveşte basmaua şi începe. Cîntă pe melodii ce le-a auzit de la mama şi bunica ei, cu chiuiturile specific olteneşti, însă cuvintele noi, create de ea, îi uimesc întotdeauna pe oameni. „Bine a mai potrivit-o!" Gospodăria colectivă, mecanizarea şi tot ce este nou în viaţa satului de astăzi şi-au făcut loc în cîntecul Lenuţei Vîlcu. Ca şi acum un veac sau două, oamenii îşi ascultă viaţa cîntată, numai că acum alta-i viaţa, altele sînt şi cuvintele cîntecelor.

Se pregăteşte în prezent un volum masiv, rod al activităţii Institutului de folclor în colaborare cu Casa centrală de creaţie populară. Cîteva sute de cîntece din folclorul nou, strînse între copertele sale, vor mărturisi că pe întinsul întregii ţări cîntecele-s noi după cum nouă este însăşi viaţa.

CEL MAI FRUMOS...

Faima bogăţiei folclorului romînesc a depăşit de mult cercul limitat al specialiştilor. Hotarele înseşi s-au dovedit prea înguste şi

Jocul s-a întrerupt, dar lăutarii îşi continuă cîntul: în Leşul Ilvei au poposit cercetători ai Institutului de folclor.

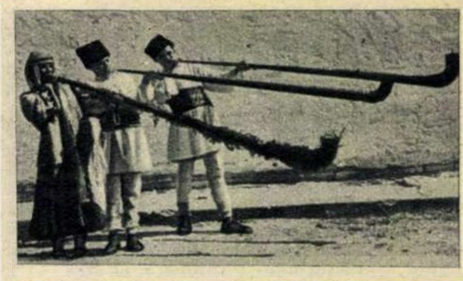

Tulnicele din Rîmnicu-Sărat. Depărtările vuiesc de chemările lor care, măiestre, au intrat şi în antologia muzicii populare romîneşti.

Măiestria vine o dată cu anii. Bătrînii meşteri fluierari din Hodoc nu pridideesc cu treaba. Cîţi oameni nu-şi vor încînta auzul datorită rodului mîinilor lor!

Schimbarea pieptănăturii de fată cu cea de femeie este şi ea, în regiunea Hunedoara, prilej de cîntec. În timp ce magnetofonul înregistrează, ochiul aparatului de fotografiat a surprins evenimentul.

Pe meleagurile sucevene, în comuna Fundul Moldovei, culegătorul V. Nicolescu transcrie unul dintre bătrînele basme din partea locului, pe care i-l povesteşte o femeie din sat.

astăzi Parisul ca şi Ulan-Batorul cunosc „Ciocîrlia". În condiţiile unui asemenea belşug, ideea unei antologii era mai mult decît firească. A îmbina cel mai frumos cu cel mai reprezentativ, dar în aşa fel încît nimic din ce-i specific să nu rămînă pe dinafară — iată ce se cerea. Deci, pe discuri. Primele trei dintre ele au apărut şi s-au epuizat. Înmănuncheau cîntece şi dansuri populare. Acum, în atelierele întreprinderii „Electrecord" s-au multiplicat cîntecele celorlalte trei discuri ale antologiei. Dacă ar fi să-l caracterizăm pe primul dintre ele, ar trebui să-l numim „Un an întreg şi o viaţă întreagă". Pe una din feţele lui este adunat folclorul obiceiurilor de iarnă, primăvară şi vară — paparudele în vecinătatea colindelor. Pe cealaltă, nunta şi înmormîntarea, cele două evenimente care solidarizează în bucurie şi jale cîte un sat întreg. Bocetul de fiică a fost cules în comuna Vădeni — Tg. Jiu. Pe disc îl cîntă o bătrînă femeie a cărei inimă a fost frîntă pe vremea primului război mondial: mama Ecaterinei Teodoroiu, care-şi jeleşte fata. Doinelor şi muzicii păstoreşti le-a fost dedicat al doilea disc. Pe acesta cîntă Gheorghe Moţoiu din comuna Clejani—Videle doina „Cînd a fost la '863

„...ţăranul amărît
Toată vara a muncit
Să fie şi el văzut,
Iar toamna cînd a sosit
Cu cîinii a fost gonit
În gura iernii-azvîrlit".

Cercetătorul istoriei literare ar putea găsi tot aici motivul „Revederii" eminesciene în doina:

„Ferice, codre, de tine,
Că nu-mbătrîneşti ca mine!
Vine toamna-ngălbeneşti
Primăvara lăstăreşti.
Primăvara cînd soseşte
Frunza-n tine lăstăreşte
Şi tot tînăr te găseşte".

În sfîrşit, ultimul disc al antologiei muzicii noastre populare este dedicat baladei. Mioriţa s-a alăturat meşterului Manole şi baladei despre răscoala din 1907. Legenda vieţuieşte alături de realitate. „Ion ăl mare" pe care îl cîntă lăutarul Lache Găzaru din comuna Desa—Calafat, *„Ion ăl mare din Popeşti/De -ncalecă cît clipeşti"* a existat aievea. S-a găsit dosarul juridic ce relatează fapta clăcaşului din sudul Olteniei de acum un veac, care — nemaicunoscînd altă ieşire — l-a ucis pe arendaş şi „s-a haiducit". Poporul nu l-a uitat. Îl cîntă într-una din cele mai frumoase balade, intrată în antologie alături de o serie de cîntece la fel de valoroase şi de realizate artisticeşte. Este adevărata tinereţe fără bătrîneţe sau vorba doinei:

„Ferice, cîntec, de tine
Că nu-mbătrîneşti ca mine!"

Radu RUPEA

DISC

Umorul, explozia de culori a paletei orchestrale, armonizarea originală, ironică, a bătrînului „Titanic vals", caterincile şi flaşnetele vechiului tîrg al Bucureştilor—„Tîrgul Moşilor"—fanfara panoramei, iată sugestivele elemente cu care Mircea Chiriac şi-a realizat tabloul simfonic „Tîrgul Moşilor" din suita „Bucureştii de altădată". Înregistrarea a apărut de curînd, pe un disc micro de 30 cm, la „Electrecord". Orchestra simfonică Radio, dirijată de Emanoil Elenescu, pune în valoare lucrarea unui tînăr şi dotat compozitor printr-o execuţie atentă. Tehnic vorbind, discul are acceptabile calităţi sonore.

„Dansurile simfonice" de Theodor Rogalski completează cea de-a doua faţă a discului de mai sus. (În afara celor trei dansuri simfonice „Dans din Ardeal", „Gaida" şi „Horă din Muntenia", înregistrate pe un disc mai vechi împreună cu „Păsările" de Ottorino Respighi, găsim aici şi alte două dansuri compuse în 1925 pentru formaţie redusă de orchestră şi pian la patru mîini). Regretatul Alfred Alessandrescu dirijează Orchestra simfonică Radio cu prestigiul şi generozitatea care l-au caracterizat.

Cele mai iubite melodii ale anului care a trecut au fost înmănuncheate pe un disc de 30 cm. Cele 14 piese împlinesc aproape o oră de muzică de dans. Succesul discului e asigurat de prezenţa solistelor Roxana Matei, Leia Ivanova, Carmen Moreno şi Marina Voica. Păcat că „Electrecord"-ul nu trece la imprimarea muzicii uşoare pe discuri de 16 turaţii. Mai ales că formula orchestrală a muzicii de dans, ca şi pretenţiile tehnic-acustice, îngăduie aceasta.

O altă culegere de muzică uşoară, de data aceasta fără solişti, asigură o altă oră de dans pe melodii mai demult cunoscute, dar care la vremea lor s-au bucurat de celebritate mondială. Regretabil că aranjamentele orchestrale, mai ales la „J'attendrai" şi „Moulin rouge", sună strident, cu pretenţii şi intenţii „modernizatoare". În emisiunile de la radio iubitorii acestor lucrări le-au putut asculta în execuţii într-adevăr moderne, dar care nu supărau urechea şi simţul ritmului...

AGENDA

● **Antonina Kopteaeva, autoarea cunoscutului roman „Ivan Ivanovici" apărut şi la noi, va publica în cursul acestui an în revista „Okteabr" ultima sa lucrare „Darurile pămîntului". După cum anunţă redactorul şef al revistei mai sus amintite, V. Kocetov, în centrul atenţiei autoarei stau relaţiile de muncă şi familie văzute în lumina eticii comuniste.**

● **Jerôme Lindon, directorul editurii franceze „Editions de minuit" a fost dat în judecată pentru opiniile exprimate de un personaj al unui roman editat de el. Întreaga presă progresistă este indignată de odiosul proces, atît de absurd, intentat de inspiratorii războiului din Algeria. Cartea editată se intitula „Dezertorul".**

● **În cursul anului 1962 revista „Novîi Mir" va publica a patra parte a memoriilor lui Ilya Ehrenburg, „Oameni, ani, fapte", din care în 1961 a apărut în editura „Sovetski Pisatel" un volum cuprinzînd primele două părţi.**

mozaic

IARNA PE ULIȚĂ

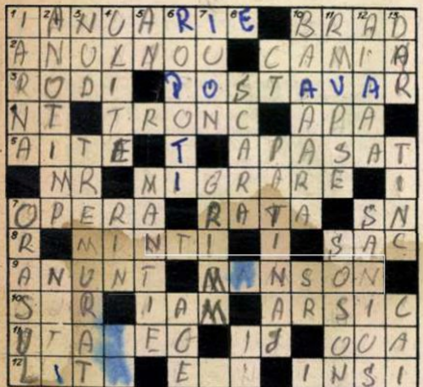

ORIZONTAL: 1) A treia parte din iarnă — Pom de iarnă. 2) Sosește în miez de iarnă, negreșit la miezul nopții (2 cuv.) — Muncă, glume și snoave în jurul focului, mai ales iarna, la țară. 3) A da roade — Muntele care străjuiește Poiana Brașovului, renumită stațiune a sporturilor de iarnă. 4) Net! — Hodoronc... pe gheață! — O victimă a gerului. 5) Răcituri (ard.) — Presat. 6) Mere! — Plecarea păsărilor spre meleaguri mai calde, înainte de sosirea iernii. 7) „Fata de zăpadă" de Rimski Korsakov — Zeița Venus la indieni — La începutul snoavelor! 8) A spune vorbe care îngheață apele — O traistă cu povești. 9) Înștiințare — Face concurență mănușilor. 10) Nins (fig.) — Sat în raionul Oravița — Oscior de miel folosit în jocul copiilor. 11) Bloc de piatră adus de ghețari — Marcă de motocicletă — Coaja albă, miezul galben, ghici ce e (pl.)? 12) Sîrmă subțire — Morfeu indigen — Persoane.

VERTICAL: 1) Anotimpul vîntului șuierător și al zăpezii imaculate — Urbe... hibernală pentru copii. 2) Iarna — Grații. 3) Pomul desfrunzit — Scrisul cu o mînă înghețată. 4) „Iarna pe...", cunoscuta poezie a lui George Coșbuc (pl.) — Fluviu în Europa — Pronume posesiv. 5) Are o singură iarnă — Paltoane. 6) A produce zgomote repezi și cadențate — Fire de gheață. 7) Pictor sovietic — Părinții... „Albei ca Zăpada". 8) Îți dă posibilitatea să faci ascensiuni în... casă! — Cămașă rustică. 9) Cete! — Sport de iarnă. 10) Meseriași de sezon — Sere! 11) Bilețele în plăcintă — Încălțăminte... pentru nămeți (sing.). 12) Cadru potrivit pentru povești la gura sobei — Lunecuș pe derdeluș. 13) Îl aduce Moș Gerilă... — ...pentru el — Au zurgălăi cînd trag la sanie.

Colțul cosmeticienei

Laptele în cosmetică

Laptele, aliment complet, joacă un rol important și în cosmetică. Iată cîteva din modurile în care poate fi întrebuințat cu deosebit de bune rezultate:

- *Pentru tonificarea pielii și strîngerea porilor se șterge obrazul cu un tampon de vată îmbibat cu lapte crud.*
- *Un pahar cu lapte băut zilnic ajută la menținerea aspectului luminos, neted al tenului.*
- *Roșeața pielii și ușoarele iritații pot fi îndepărtate dacă se șterge fața cu lapte crud amestecat cu suc de lămîie (proporția: la 20 gr. lapte — 5 picături de suc).*
- *Măștile în compoziția cărora intră laptele — sau un derivat al acestuia — dau, de asemenea, finețe și strălucire tenului; vă dăm mai jos două rețete:*

— 2 1/2 linguri ovăz boabe fiert în 300 gr. lapte, la care se adaugă 2 linguri apă de roze și 1/2 linguriță cu miere de albine. Se păstrează pe obraz 30 de minute, apoi se înlătură cu apă rece.

— O lingură frișcă, 1/2 linguriță zeamă de portocale, 1/2 linguriță miere. Se aplică pe tenul spălat, se ține 30 de minute, după care se dă jos cu lapte călduț. Pielea se șterge apoi cu apă de flori de portocal sau cu apă de roze.

Georgeta MĂLIN

DIN TOATĂ LUMEA

Periuță de dinți muzicală

Una dintre cele mai originale invenții brevetate în orașul Baltimore (S.U.A.) este o periuță de dinți muzicală, pentru copii. În afara rolului ei obișnuit, aceasta are și unul pedagogic: mecanismul care emite „muzica" — adică, mai bine-zis, niște „sunete plăcute" — nu funcționează decît atunci cînd periuța este acționată în sens vertical, adică așa cum recomandă regulile de igienă.

Broaște zburătoare

Cunoscute doar ca bune performere în domeniul săriturilor și al natației, broaștele — cel puțin unele din ele — posedă și o a treia însușire: zboară! Într-adevăr, în pădurile din provincia chineză Yunan trăiește o specie de broaște a căror caracteristică este aceea că forma labelor picioarelor le îngăduie să zboare din copac în copac și apoi să aterizeze cu foarte mare ușurință. Broaștele zburătoare circulă numai noaptea, ziua stînd ascunse. Hrana lor preferată sînt insectele și „se dau în vînt" după licurici.

Cumpărați aer, vă rog!

La marea familie a automatelor s-a adăugat de curînd încă un membru: „vînzătorul" de aer. Acesta a fost instalat în cartierul comercial al orașului japonez Osaka. În schimbul unei monede de zece yeni, oricine poate inspira — timp de douăzeci de secunde — o porție de aer pur, saturat de oxigen. Noile automate s-au bucurat de o largă apreciere în acest cartier, în care aerul este infectat de fum de fabrică și de gaze de evacuare.

ȘTIAȚI CĂ...

... la sfîrșitul veacului trecut, peste 90 % din trepanațiile efectuate de chirurgii europeni se soldau cu moartea bolnavului? În aceeași perioadă de timp, medicii din Africa de nord deschideau țeasta bolnavului cu o siguranță deplină și cu un număr neînsemnat de cazuri mortale.

... cu multe decenii înainte ca Wagner-Jauregg să primească Premiul Nobel pentru descoperirea metodei de tratare a sifilisului nervos cu ajutorul malariei (malarioterapie), în Africa răsăriteană sifiliticii erau trimiși să stea în mlaștini, pentru a se îmbolnăvi de frigurile tămăduitoare?

... provincia Kaffa din sudul Abisiniei e locul de baștină al cafelei și de acolo vine și numele ei?

Vestea despre existența arborelui de cafea a ajuns în Arabia și în insulele indoneziene în secolul al XV-lea și abia cu două sute de ani mai tîrziu arborele de cafea a devenit cunoscut în America de Sud și în alte părți ale lumii. În prezent se cultivă peste cincizeci de soiuri de cafea în aproape toate regiunile tropicale ale globului.

Dezlegarea jocului „PE TEME GRAMATICALE" apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Două puncte. 2) Exclamativă. 3) Cicălit — Jeb. 4) Lt — Taluz — Nr. 5) Ionuț — Raite. 6) Nn — Ramă — Tiv. 7) A — Cele — Tăvi. 8) Rula — Tor — Ee. 9) Ele — Orcic — R. 10) Morfologie.

E BINE SĂ ȘTIM

Povestea primului ... ipocrit

În Grecia antică, acum mai bine de 2.500 de ani, înflorea genul literar numit *ditiramb* — un fel de poem în care se povestea o legendă mitologică. Ditirambii, dedicați zeului Dionisos, erau interpretați de coruri, pe scenele teatrelor. Pentru a face reprezentarea lor mai captivantă, mai sugestivă, autorii au introdus o inovație: au înlocuit povestirea monotonă a corului cu un dialog între cor și un solist, care se identifica cu eroul legendei respective.

Acesta a fost germenele din care s-a dezvoltat tragedia greacă, așa cum o cunoaștem din operele lui Eschil, Sofocle, Euripide. Dar — ceea ce vi se va părea mai puțin firesc — tot acesta a fost și momentul nașterii cuvîntului *ipocrit*. Într-adevăr, solistul ditirambului a fost numit „cel care răspunde corului" sau, mai pe scurt, „cel care răspunde" — în greaca antică *hypokrites*.

Dar ce legătură este între „cel care răspunde" și *ipocrit*, adică „fățarnic, prefăcut"? Evoluția înțelesului nu e prea complicată: solistul de care vorbim era un actor; el exprima gînduri și sentimente care nu erau ale lui — deci se prefăcea.

În definitiv, nu spunem și noi cîteodată despre un ipocrit că... joacă teatru?

Sorin STATI

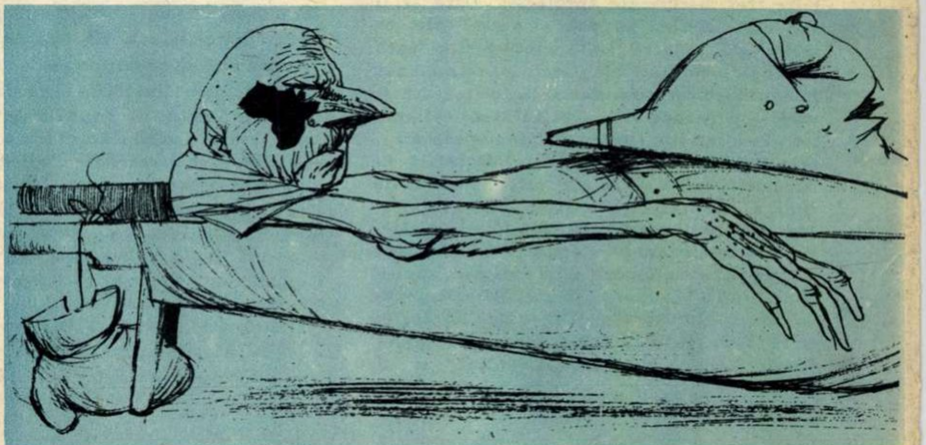

Pe ringul african: knock-out.

Desen de Cik DAMADIAN

fotocronica FLACĂRII

Pe porţile uzinei de tractoare din Braşov ies primele tractoare din producţia anului 1962.

Prima şarjă pe 1962 la Călan. Succesele obţinute în 1961 de colectivul secţiei furnale de la această uzină i-au permis să se angajeze ca în 1962 să realizeze – printre altele – un indice de utilizare cu 40% mai bun decît în 1959 şi să reducă procentul de declasare cu 5% faţă de cel admis.

Pe un timp minunat, sezonul de schi se desfăşoară din plin la Predeal, pe pîrtiile Clăbucetului.

Au reînceput cursurile la toate şcolile medii şi elementare. După neuitate zile de vacanţă pe care mii şi mii de copii le-au petrecut ca şi în alţi ani în tabere, staţiuni de munte etc., ei se întorc la şcoală sănătoşi şi plini de energie. Fotografia noastră înfăţişează un vesel grup de şcolari bucureşteni, aflaţi în vacanţă în staţiunile de pe Valea Prahovei.

Pe muntele Cozia, la o altitudine de 1670 m, s-a instalat şi pus în funcţiune prima staţie meteorologică complet automatizată. Staţia transmite cinci elemente de bază: temperatura, presiunea şi umezeala aerului, direcţia şi viteza vîntului.

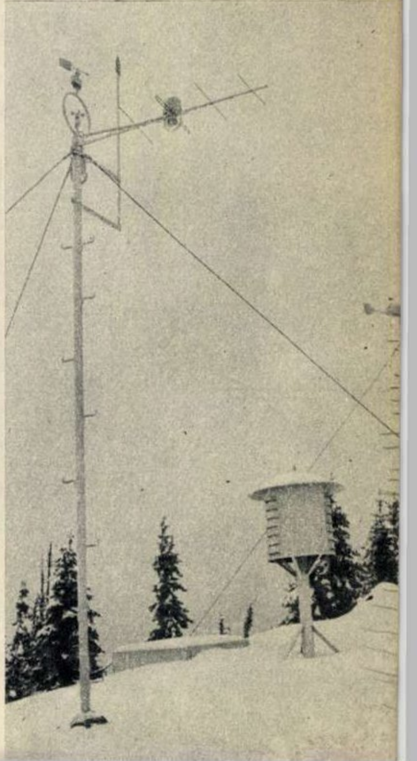

BAN THE BAN
WE DEMAND OUR RIGHT TO HEAR
FREE SPEECH
CONDEMNED

Pichete de studenţi new-yorkezi demonstrînd în faţa Departamentului Educaţiei, în semn de protest împotriva interdicţiei ca militanţi comunişti să ia cuvîntul la Universitate. Pe pancartele purtate de demonstranţi stă scris: „Libertatea cuvîntului — condamnată", „Cerem dreptul să ascultăm".

La tradiţionalul turneu internaţional de şah de la Hastings (Anglia) campionul mondial M. Botvinnik (dreapta), cîştigătorul turneului, a obţinut o frumoasă victorie. El a realizat un punctaj excelent: 8 puncte din 9 posibile, fără să sufere nici o înfrîngere.

70 de persoane şi-au găsit moartea într-un accident de cale ferată în Italia. În timp ce trecea cu viteză pe un pod, un tren de pe linia Soveria-Catanzaro s-a prăbuşit de la o înălţime de 50 metri. Tragicul accident a stîrnit un mare scandal, deoarece populaţia din Calabria avertizase autorităţile în repetate rînduri cu privire la proasta întreţinere a căii ferate, fără a obţine însă vreun rezultat. Societatea „Strade Ferrate del Mediterraneo", căreia i s-a cerut să efectueze refacerea căii ferate, a refuzat să execute lucrările necesare, fiind interesată să-şi menţină ridicate profiturile întreprinderilor sale de transporturi auto.

Les Jeunes
Les Mineurs
Jeunes

Hotărîrea guvernului francez de a abandona exploatarea bazinului carbonifer Decazeville — consecinţă a participării Franţei la Comunitatea europeană a cărbunelui şi oţelului — a stîrnit indignarea minerilor. Pentru a-şi exprima protestul împotriva acestei măsuri, 2.000 de mineri au ocupat mina din Aveyron. În fotografie: demonstraţie de solidaritate cu minerii grevişti.

fotocronica FLACARII

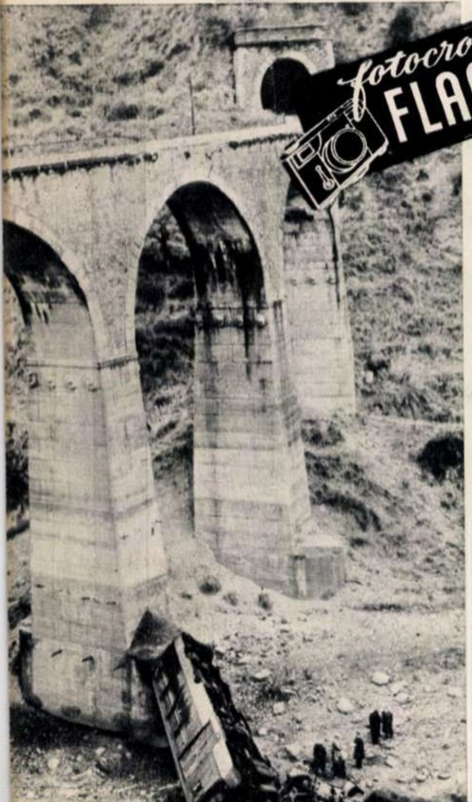

U.S. GO HOME
U.S. GO HOME

„Jos imperialismul american", „Americani, căraţi-vă acasă!" Sub aceste lozinci s-a desfăşurat la Phongsavan un mare miting al tineretului laoţian împotriva amestecului S.U.A. în treburile interne ale Laosului.

Micul comentar

O.N.U. şi neliniştile puterilor coloniale

de Florica ŞELMARU

Salazar reflectează la eventuala retragere a Portugaliei din O.N.U. Această declaraţie — făcută în cadrul discursului pe care dictatorul iberic l-a rostit în primele zile ale anului în faţa Adunării Naţionale — a inaugurat activitatea politică a Lisabonei pe 1962.

Este puţin probabil că Salazar, care nu se dă în lături de la nici o brutalitate în domeniile politicii interne şi politicii coloniale, şi-ar fi îngăduit asemenea insolenţe pe terenul politicii internaţionale — dacă nu s-ar fi simţit susţinut de solidaritatea unor aliaţi cu mai multă greutate decît a sa proprie. De pildă, de recentele succesive declaraţii ale lordului Home...

La 18 decembrie, în Camera Comunelor, şeful diplomaţiei britanice şi-a exprimat fără menajamente diplomatice nemulţumirea faţă de activitatea pe care majoritatea membrilor O.N.U. — în principal statele socialiste şi tinerele state afro-asiatice — o desfăşoară, în cadrul organizaţiei, în scopul lichidării colonialismului. E lesne de înţeles ce deplorabilă impresie a făcut această declaraţie în rîndurile statelor tinere, dintre care unele sînt de altfel membre ale Commonwealth-ului!

Totuşi, zece zile mai tîrziu, ministrul de Externe britanic a recidivat — în termeni şi mai... energici. El a declarat că s-a produs „o criză de încredere" în cadrul O.N.U., deoarece mai multe ţări, printre care membri ai Consiliului de Securitate, au sprijinit (lordul Home a spus: „au sprijinit fără ruşine!") o rezoluţie recunoscînd drepturile legitime ale Indiei asupra teritoriilor indiene Goa, Daman şi Diu. Opinia publică britanică a fost în mod explicabil indignată de cuvîntarea ministrului de Externe şi alarmată de ecoul ei în opinia publică internaţională. Într-un violent editorial, „Daily Herald" declara a doua zi: *„Lordul Home a pricinuit daune grave Naţiunilor Unite şi Commonwealth-ului"*.

Cercurile conducătoare din S.U.A. nu privesc nici ele cu ochi mai buni evoluţia acestei Organizaţii a Naţiunilor Unite în care maşina de vot se poticneşte tot mai des, iar acţiunile de reprimare a luptei popoarelor pentru libertate se lovesc de poziţia comună a ţărilor socialiste şi a statelor tinere din Asia şi Africa. În momentul în care cea mai mare parte a membrilor O.N.U. priveau cu evidentă satisfacţie lichidarea posesiunilor portugheze din India, delegatul S.U.A., Stevenson, ar fi declarat că această atitudine a majorităţii este... *„începutul sfîrşitului"*! Totuşi, în momentul de faţă, Washingtonul îşi propune să fie mai abil în privinţa O.N.U. Este semnificativ un articol destul de alarmant al îndeobşte ponderatului Walter Lippmann: *„Care este alternativa?"* întreabă cunoscutul comentator al lui „New York Herald Tribune". Şi răspunde: *„Nu există nici o alternativă. Să ignori O.N.U. cu tumultuoasa ei Adunare Generală, să te abţii de la lucrări şi de fapt s-o părăseşti? Aceasta poate să pară o politică înţeleaptă la Paris. Dar privită din Washington, ea arată ca o invitaţie — pentru marea masă a statelor care se ridică — să considere U.R.S.S. ca singurul lor prieten adevărat"*.

Walter Lippmann exprimă astfel îngrijorarea unor cercuri importante din S.U.A. faţă de prestigiul crescînd al Uniunii Sovietice şi al celorlalte ţări socialiste în rîndurile statelor tinere — care găsesc la lumea socialistă înţelegere pentru nevoile şi aspiraţiile lor, sprijin moral şi material nesubordonat nici unei condiţii limitative de suveranitate. Aceste din ce în ce mai sensibile deplasări de opinie în sînul O.N.U. şi divergenţele dintre puterile occidentale cu privire la funcţionarea organizaţiei au şi determinat hotărîrea Statelor Unite de a invita Marea Britanie la consultările bilaterale care au avut loc în ultimele zile.

Vor duce aceste consultări la o mai înţeleaptă şi, îndeosebi, mai leală poziţie a Occidentului faţă de Naţiunile Unite, tot mai puţin dispuse să-i accepte dominaţia şi controlul?... Pentru ca O.N.U. să poată într-adevăr răspunde sarcinilor, ar trebui ca toţi membrii ei, inclusiv marile puteri occidentale şi aliaţii lor (cu sau fără Salazar), să dea dovadă de luciditate şi realism. Adică să renunţe la eforturile — odioase, ridicole şi zadarnice — de a contracara mişcarea impetuoasă a istoriei către libertatea tuturor popoarelor, către progres, către cooperare pe bază de respect mutual şi avantaje reciproce.

CUBA TERRITORIO LIBRE

Cu prilejul celei de-a treia aniversări a victoriei revoluţiei, în piaţa José Martí din Havana, împodobită sărbătoreşte, a avut loc o mare paradă militară care a demonstrat hotărîrea poporului Cubei de a-şi apăra libertatea şi independenţa.

cititorii ne scriu, noi răspundem

de atunci sînt 50 de ani...

Prima expediție care a ajuns la Polul Sud a fost condusă de Roald Amundsen. De atunci au trecut 50 de ani. Aș dori ca prin intermediul revistei dv. să cunosc cîte ceva din împrejurările în care a fost cucerit Polul Sud de către exploratorul norvegian și de oamenii care-l însoțeau.

Prof. Lucia ZALĂ
București

Se poate spune că preocuparea lui Roald Amundsen pentru explorări polare s-a născut o dată cu întoarcerea glorioasă a lui Nansen din cunoscuta-i expediție în Groenlanda. Printre locuitorii orașului norvegian Cristiania, care se înghesuiau pe străzi în acea zi însorită de mai a anului 1889 pentru a serba victoria marelui savant, se găsea și un tînăr de 17 ani, Roald Amundsen, care își promitea să ajungă explorator al Polului.

Amundsen a primit botezul nordului în 1894, îmbarcîndu-se ca simplu matroz pe un vas ce pleca să vîneze foci. În anii 1897-1899 îl găsim pe Amundsen ca pilot, împreună cu naturalistul romîn E. Racoviță, pe vasul „Belgica" plecat să exploreze mările sudului. La întoarcere reia pregătirile pentru o nouă călătorie, de data aceasta din nou spre nord. Planul său urmărea găsirea drumului de trecere din Atlantic — prin nordul Americii — în Pacific. Nansen aprobă acest plan și astfel în 1903, îmbarcat pe iahtul „Gjöa", Amundsen pornește în călătoria sa care avea să dureze pînă în 1906 — terminîndu-se cu o victorie deplină. Realizase prima călătorie din Atlantic în Pacific, prin nordul Americii.

O dată cu începutul secolului nostru, cînd țărmurile Antarcticii deveniseră în parte cunoscute, începu o puternică ofensivă pentru cunoașterea interiorului acestui continent, în scopul cuceririi Polului Sud. Cunoscutul explorator englez Robert Scott făcuse mari pregătiri în această direcție și părea că el va fi cuceritorul.

Dar cel care a ajuns primul la Polul Sud a fost totuși Amundsen.

Navigînd spre Oceanul Înghețat de Nord pe bordul bătrînului și victoriosului „Fram", Amundsen află vestea că Polul Nord a fost atins de Robert Peary, ceea ce îl face să-și schimbe planul, hotărînd să se îndrepte către Antarctica. Cam în același timp, în strîmtoarea Mcmurdo făcea pregătiri febrile pentru a porni spre Polul Sud expediția engleză condusă de R. Scott.

La 20 octombrie 1911, Amundsen cu patru însoțitori se îndreaptă în sănii trase de cîini către Pol, începînd urcușul ghețarului Ross. O dată ajunși pe platou temerarii exploratori au fost nevoiți să-și sacrifice cîinii ca să-și asigure hrana necesară. La 14 decembrie 1911 Polul Sud a fost cucerit!

La numai cinci săptămîni după aceea, cînd englezul R. Scott și tovarășii săi au ajuns în același loc, extenuați și lihniți de foame, le fu dat să cunoască una din cele mai mari dezamăgiri. Chinurile drumului fuseseră zadarnice: ajunseseră la Pol după Amundsen. Decepția fu atît de cumplită, încît la întoarcere Scott și ai săi nu au mai putut rezista drumului și au pierit pe rînd cu toții. Jurnalul lui Scott, găsit mai tîrziu, descrie amănunțit tragicul lor sfîrșit.

Amundsen a mai luat parte și la alte expediții. Sfîrșitul lui a fost de asemenea tragic. El a pierit printre ghețurile Polului Nord, spre care plecase cu un avion la 18 iunie 1928, pentru a încerca să-i salveze pe membrii expediției italianului Nobile.

Alexandru ROȘU
cercetător științific la Institutul de geologie și geografie al Academiei R.P. Romîne

clubul plutitor

Pe cîteva din navele care găzduiesc în timpul iernii muncitorii angajați în campania de recoltare a stufului din Deltă, au fost amenajate cluburi. Înzestrate cu biblioteci, cu aparate de radio, cu mese de șah etc., aceste cluburi plutitoare contribuie la desfășurarea unei activități culturale intense. Tot aici se dau și spectacole, se proiectează filme etc. Cluburi pentru muncitorii care lucrează la recoltarea stufului au fost instalate și pe uscat, pe grindurile principale ale Deltei.

Gh. CIOROBEA
Constanța

pe scurt

Angela Hrubaru, elevă — Tecuci. Ne bucură faptul că prin intermediul „Flacării" ați reușit să realizați o frumoasă colecție de vederi din țară și din străinătate. În ceea ce privește amănuntele tehnice în legătură cu sportul dv. favorit, voleiul, le găsiți în „Regulamentul comentat al jocului de volei", editat de Federația romînă de volei. Vă puteți procura lucrarea de la librării sau de la sediul U.C.F.S. din orașul dv.

Popa V. Gavril — Olteţu. Cîți zimbri sînt azi în pădurile noastre? În prezent sînt patru exemplare. Cei doi zimbri maturi, aduși acum cîțiva ani din R.P. Polonă, și doi tineri născuți aici. Toți se găsesc într-o rezervație a Ministerului Economiei Forestiere, situată în apropiere de Hațeg.

A. Popescu din Bocșa ne informează printr-o scrisoare despre introducerea iluminatului fluorescent în halele uzinelor U.C M.M.A. Prin această măsură s-au creat condiții mai bune de muncă. De asemenea, ne informează că și în oraș s-a introdus lumina fluorescentă, ea extinzîndu-se și dincolo de străzile centrale ale Bocșei.

Eugen Dortete, învățător, com. Poiana Seciuri. Ne întrebați ce este imunologia. Este vorba de știința care se ocupă cu problemele rezistenței organismului la infecții microbiene și otrăvuri. Posibilitatea organismului de a se imuniza există în mod natural sau este creată în mod artificial prin inocularea de seruri etc. Imunologia constituie un capitol vast al biologiei, interesîndu-i în egală măsură pe bacteriologi, fiziopatologi, biochimiști și medici.

Sosigene — Cluj. Pentru răspuns, vă rugăm să indicați numele și adresa exactă.

cititorii către cititori

Doresc să corespondeze pe diverse teme și să facă schimb de ilustrate următorii:

Edward Kunin, *Lodz, ul. Zielona 11 m 9 (R.P. Polonă), dorește să corespondeze cu tineri (băieți sau fete) din R.P.R., în vîrstă de 14-17 ani, în limbile rusă, polonă, engleză, franceză sau greacă și să facă schimb de mărci poștale.*

Marasek Wojciech *din Lodz 7, ul. Astronautov nr. 1, bloc 213 (R. P. Polonă) schimbă timbre avînd ca temă viața și activitatea lui Lenin, Comsomolul, sportul. De asemenea, dorește schimb de ilustrate.*

Wojciech Radomski, *elev din Czervonak — Poznan, ul. Gdanska 47 (R. P. Polonă), dorește să intre în corespondență cu tineri, pe teme de literatură, sport, film și să facă schimb de ilustrate. Corespondența i se poate trimite în limbile polonă, rusă sau germană.*

Vari Alexandru, *student, Cluj, str. Miko 5-7*; Mihăilă Gheorghe, *elev, Brașov, str. Dr. P. Groza nr. 5;* Tucă Gheorghe, *tehnician, Reșița, blocul 23 August*; Manciu Nicolae, *tehnician, Reșița, blocul 23 August*; Bătrînca Ion, *oțelar, Reșița, blocul 23 August, ap. 431.*

Doresc să facă schimb de fotografii ale actorilor și schimb de ilustrate următorii:

Olaru Marinela, *studentă, Iași, căminul Copou, blocul C*; Scărlăteanu Clemansa, *elevă, com. Băneasa, regiunea Dobrogea*; Bloanță Ionel, *elev, Valea Sadului nr. 85, raionul Tg. Jiu, regiunea Oltenia*; Ionescu Petre, *Reșița, Căminul Dealul Mare nr. 1*; Bratosin Sofia, *elevă, Buzău, str. Vasile Golea nr. 26.*

Popescu Ștefan, Nicoară Ludovic și Triff Ioan, *elevi Cugir, str. V. I. Lenin nr. 174, regiunea Hunedoara, doresc să facă schimb de vederi*

ceasul dv. rămîne în urmă?

Vă scriu despre un aparat care stabilește instantaneu starea „sănătății" ceasului dv.: funcționează exact, „fuge", rămîne în urmă? Aparatul respectiv se numește regloscop electronic și îl folosim de scurtă vreme în unitatea noastră. Pentru a stabili „diagnosticul" unui ceas venit la reparații, atașăm ceasul respectiv de regloscopul electronic și în aceeași clipă putem urmări pe ecranul tubului catodic al aparatului o serie de impulsuri luminoase care indică diferența de timp cu care ceasul „fuge" sau rămîne în urmă. Pe un alt cadran se observă defectele care generează devierile.

În acest fel avem posibilitatea să facem corecția pe loc, operație la care în mod obișnuit se ajungea după zile întregi de controlare a ceasului.

Marin ANDREI
meșter ceasornicar la unitatea nr. 42 a cooperativei „Artă și precizie" — București

pe iazurile din regiunea Iași

Deși în regiunea Iași piscicultura nu este încă dezvoltată, totuși s-au obținut o serie de rezultate pozitive: în iazurile Întreprinderii piscicole, a căror suprafață este de 966 ha, s-a pescuit de la 1 ianuarie pînă la 1 decembrie 1961, o cantitate de 627.000 kg pește. Cantitatea respectivă este egală cu de patru ori recolta de pește a anului 1957.

Condițiile naturale ale regiunii Iași oferă largi posibilități pentru dezvoltarea pisciculturii. Multe văi ca cele de la Militeni, Frasin, Sacovăț se pretează la amenajări de asemenea natură. Iată de ce în planul de perspectivă a regiunii Iași se prevede ca pînă în 1965 să se facă noi amenajări de iazuri pe suprafețe mari.

Lazăr BENEȘ
corespondent

Lacul Sărca (raionul Pașcani). Folosirea îngrășămintelor organice și minerale pentru hrana peștilor a dus la o producție de 1.100 kg pește la ha.

de la fotocorespondenți

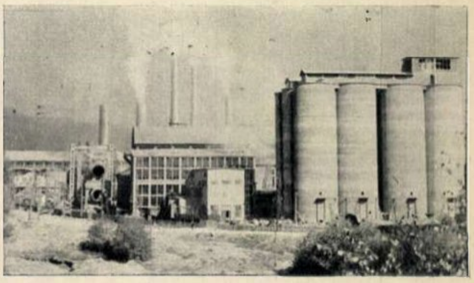

↑ Fotografia reprezintă un aspect de la fabrica de ciment „Ilie Pintilie" din Fieni, cu noile ei silozuri de mare capacitate ce vor fi date în curînd în folosință.

Fotografie de I. VERMONT

S-au terminat lucrările de construcție a noii centrale telefonice din orașul Piatra Neamț. Etajele clădirii sînt destinate instalațiilor centralei automate, iar parterul — cabinelor pentru convorbiri telefonice.

← **Fotografie de B. SURU**

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică
Anul XI — nr. 2 (346)
13 ianuarie 1962

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3507 of. 33 Tel. 17.60.10 int. 1744.
Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU
ABONAMENTE: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.
Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

ÎN CÎTEVA LINII

Legea junglei

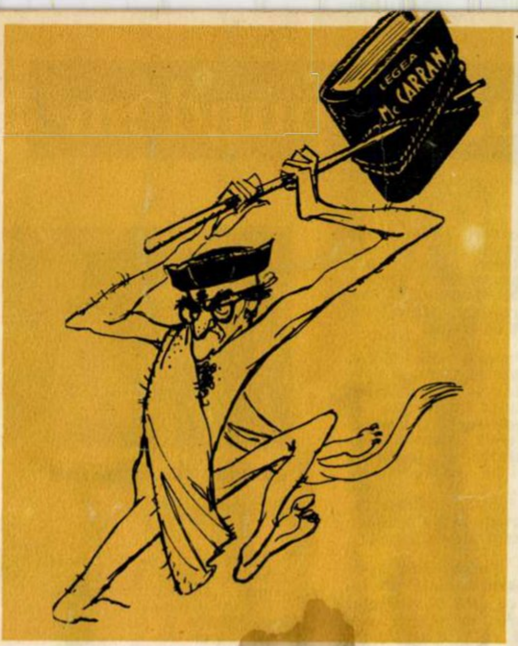
LEGEA McCARRAN

Bibl Rep

Vizitele emisarilor S.U.A. în capitalele țărilor Americii Latine se fac de obicei în elicopter.

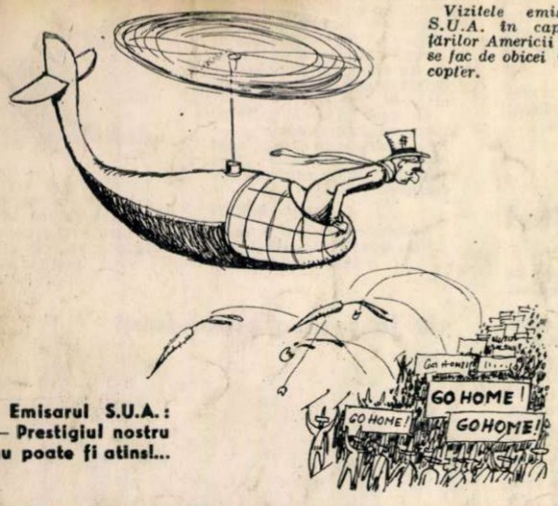
$
Go home
GO HOME!
GO HOME!
GO HOME!

Emisarul S.U.A.:
— Prestigiul nostru nu poate fi atins!...

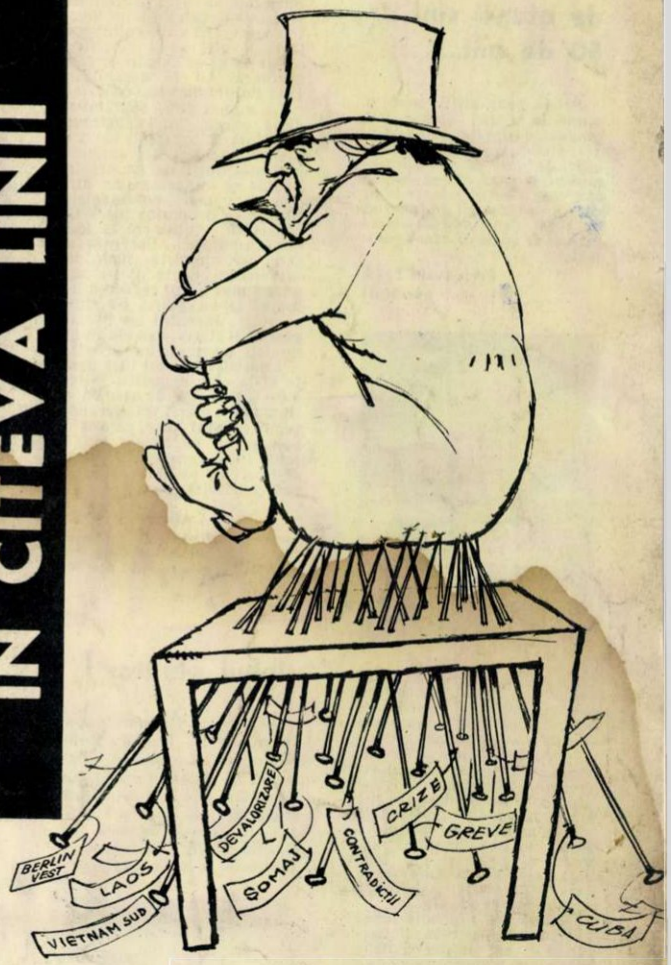
BERLIN VEST
LAOS
VIETNAM SUD
DEVALORIZARE
ȘOMAJ
CONTRADICȚII
CRIZE
GREVE
CUBA

SAM: — Nu știu ce am... Stau ca pe ace!...

S.U.A. continuă să pregătească mercenari pentru o nouă agresiune împotriva Cubei.

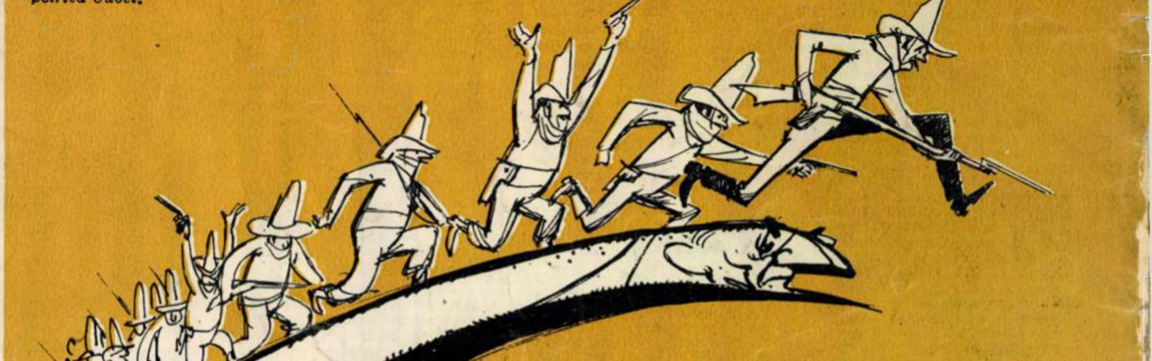

Un cap de pod care nu poate duce departe.

Desene de
Eugen TARU

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

FLACARA

Nr. 3 (347) — 20 Ianuarie 1962

e chiar atit de frig ?

(Citiţi reportajul in paginile 11-12-13)
Fotografii de A. MIHAILOPOL

Micul comentar

Cele 98 de Danaide

de Florica ŞELMARU

Versiunea originală a legendei Danaidelor, cea străveche şi elină, se petrecea în Argolida şi în Infern. În Argolida, unde patruzeci şi nouă din cele cincizeci de fiice ale lui Danaos îşi ucideau mirii — şi în Infern, unde, întru ispăşirea crimei lor, erau osîndite ca de-a lungul veşniciei să umple cu apă un uriaş vas fără fund.

O altă versiune a acestei poveşti, contemporană şi atlantică, se desfăşoară încă în momentul de faţă la Paris. Unde nouăzeci şi opt de persoane, pe care agenţia „France Presse" le consideră „cetăţeni de frunte ai ţărilor din N.A.T.O.", încheie azi, 20 ianuarie, o dezbatere de două săptămîni — despre cam ce s-ar putea face pentru întărirea unităţii alianţei atlantice.

Danaidele erau patruzeci şi nouă, participanţii la conferinţa atlantică din capitala Franţei sînt, cum se poate lesne socoti, în număr exact dublu. Dar sarcina pe care o au de îndeplinit depăşeşte cu mult şi dublul şi triplul şi înzecitul celei pe care verdictul zeilor o aşezase pe umărul nefericitelor uxoricide.

Dar s-o luăm de la început. Pe vremea cînd secretar al Departamentului de Stat era încă dl. Christian Herter, mai precis în septembrie 1960, Congresul S.U.A. a votat o lege prin care se decidea crearea unei comisii alcătuite din 20 de cetăţeni americani — persoane particulare, adică neocupînd nici o funcţie publică — menită să pregătească pentru 1962 o conferinţă atlantică însărcinată să studieze în mod temeinic şi să soluţioneze în mod radical (din punct de vedere teoretic!) spinoasa problemă a unităţii coaliţiei. Ceva mai tîrziu, după cum se ştie, dl. Christian Herter a devenit persoană particulară, aşa încît a putut lua conducerea grupului de iniţiativă american (ceea ce dovedeşte că, măcar în anumite cazuri, chestiunea şomajului îşi găseşte în S.U.A. rezolvări). Iar conferinţa de la Paris l-a ales acum preşedinte, adică un fel de Danaidă-şef. Sub energica domniei-sale conducere, Danaidele atlantice au purces să umple nu un singur butoi fără fund, ci un fel de butoaie comunicante şi toate defecte.

Iată, de pildă, ce obiective îşi propune:

— Armonizarea şi unificarea legăturilor economice dintre ţările N.A.T.O. (Danaidele, să recunoaştem, au umor: vezi de pildă problemele „pieţii comune").

— Acordarea de „ajutor" ţărilor slab dezvoltate printr-o acţiune comună (aici nu mai e vorba de umor: chiar formularea Danaidelor atlantice arată cu virtuoasă indignare că iniţiativele diferiţilor aliaţi atlantici în raport cu statele tinere sînt — cităm — „în prezent dispersate şi uneori concurente").

— Ajutorarea economică a ţărilor membre, în special a celor sudice (cu o admirabilă discreţie nu se spune că ajutorul este astfel condiţionat, încît producţia ţării — să spunem ajutate — să fie modelată după nevoile... să spunem generoşilor donatori).

— Întărirea legăturilor politice între membrii N.A.T.O. (dovedind o perseverenţă egală cu a fiicelor lui Danaos care turnau apă la nesfîrşit în vasul fără fund, conferinţa de la Paris îşi propune să rezolve ceea ce animatul cadril al întîlnirilor occidentale la nivel înalt şi semi-înalt n-a izbutit să rezolve în ultimii ani: divergenţele în problema tratativelor Est-Vest, în problemele coloniale, în problemele privitoare la funcţionarea Organizaţiei Naţiunilor Unite, ş.a.m.d.).

În plus, Danaidele atlantice îşi propun să „formuleze o doctrină politică unică", menită să constituie „un răspuns" la ceea ce ele numesc „sfidarea politică" pe care o reprezintă succesele şi influenţa crescîndă a comunismului în lume. Fiicele lui Danaos nu aveau de ce să caute logică în veşnicul lor dute-vino dintre pîrîul infernal şi recipientul ingrat: era o condamnare şi o executau. Danaidelor contemporane logica nu le este interzisă — şi nici cunoaşterea istoriei. Încă de la apariţia marxismului şi mai cu seamă de la Marea Revoluţie Socialistă, şi din ce în ce mai intens, pe măsură ce s-au amplificat realizările Uniunii Sovietice apoi ale sistemului mondial socialist, burghezia caută doctrine politice care să concureze forţa de atracţie a comunismului. Butoiul însă a rămas mereu gol. Danaidele d-lui Herter purced acum care cu găleţi, care cu oale, care cu căni şi ibrice — după puterea fiecăreia — să toarne în el ideologie. Dar este cel mai mare şi cel mai dogit dintre butoaiele comunicante pe care cele 98 de Danaide atlantice îşi propun să-l umple.

La Moscova s-a deschis expoziţia „Arhitectura şi construcţiile în R. P. Romînă". În fotografie: un aspect din expoziţie.
←

fotocronica FLACARII

Conferinţă de presă la Paris, organizată în comun de Confederaţia Generală a Muncii şi celelalte organizaţii sindicale — C.F.T.C., F.O. şi C.G.C. — în legătură cu greva minerilor din Decazeville. Ocupînd mina şi nemaiieşind la suprafaţă de o lună de zile, minerii cer anularea hotărîrii guvernamentale cu privire la închiderea minelor din acest bazin carbonifer care asigură de lucru aproape întregii populaţii din regiunile învecinate. Cei cîţiva mineri din fotografie (în prim plan) au ieşit din mină numai pentru a participa la conferinţa de presă.
↓

↑
Imagine din timpul unei operaţii desfăşurate de Armata de eliberare naţională din Algeria. „Noi luptăm — a declarat recent la Rabat şeful guvernului provizoriu al Republicii Algeria, Ben Khedda — pentru instaurarea păcii în Algeria, dar nu a unei păci colonialiste, ci a unei păci în condiţii de libertate, dreptate şi demnitate".

Vestitul pictor mexican David Alfaro Siqueiros, întemniţat pentru convingerile sale progresiste, a împlinit 65 de ani. În faţa sediului O.N.U. din New York, a avut loc recent o demonstraţie pentru eliberarea lui Siqueiros.
→

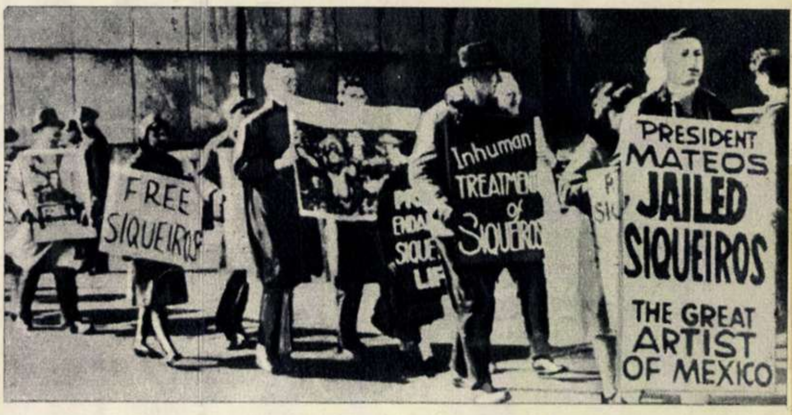
FREE SIQUEIROS
Inhuman TREATMENT of SIQUEIROS
PRESIDENT MATEOS JAILED SIQUEIROS
THE GREAT ARTIST OF MEXICO

Acordul cu privire la vînzarea de armament englez Germaniei occidentale a fost calificat de cercuri largi ale opiniei publice britanice ca „o trădare a intereselor Angliei".
(Ziarele)

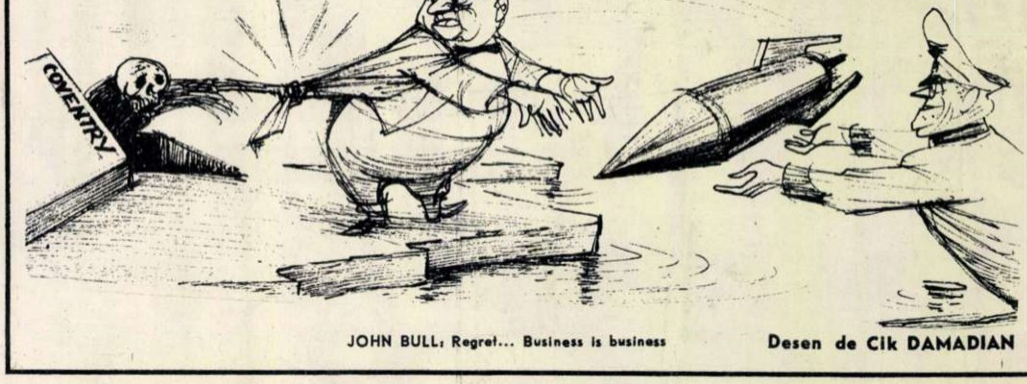

JOHN BULL: Regret... Business is business

Desen de Cik DAMADIAN

fotocronica FLACĂRII

1

1 Librăria cu autoservire din Urziceni desfăşoară o vie activitate pentru răspîndirea cărţii în mediul rural. În anul 1961 s-au vîndut cu 60 la sută mai multe cărţi (în special lucrări agrozootehnice) decît în anul 1960.

2 Un număr de 80 de colectivişti de la G.A.C. „Victoria Socialismului" din Gîrbovi, raionul Urziceni, frecventează cu regularitate cercul zootehnic condus de inginer Eleonora Ştefanschi, decorată cu Ordinul Muncii clasa a III-a, cu prilejul Consfătuirii pe ţară a ţăranilor colectivişti.

3 Fabrica „Rulmentul" din Braşov a păşit cu dreptul în 1962. Încă din primele zile ale anului colectivul fabricii a obţinut succese în producţie.

4 Un colectiv de cercetători şi tehnicieni ai Institutului de energetică al Academiei R.P.R. a proiectat şi realizat un calculator electronic analogic care efectuează în mai puţin de un minut operaţii care ar necesita săptămîni de muncă intensă pentru un rutinat matematician. O cifră interesantă: lungimea totală a firului de manganiu, folosit pentru bobinarea rezistenţelor de calcul, este de nu mai puţin de 300 kilometri.

5 Examenele universitare în plină desfăşurare. Studenţii anului III, grupa 801 de la Facultatea de fizico-matematici, de pe lîngă Universitatea „C. I. Parhon" din Bucureşti, fac acum dovada cunoştinţelor lor.

2

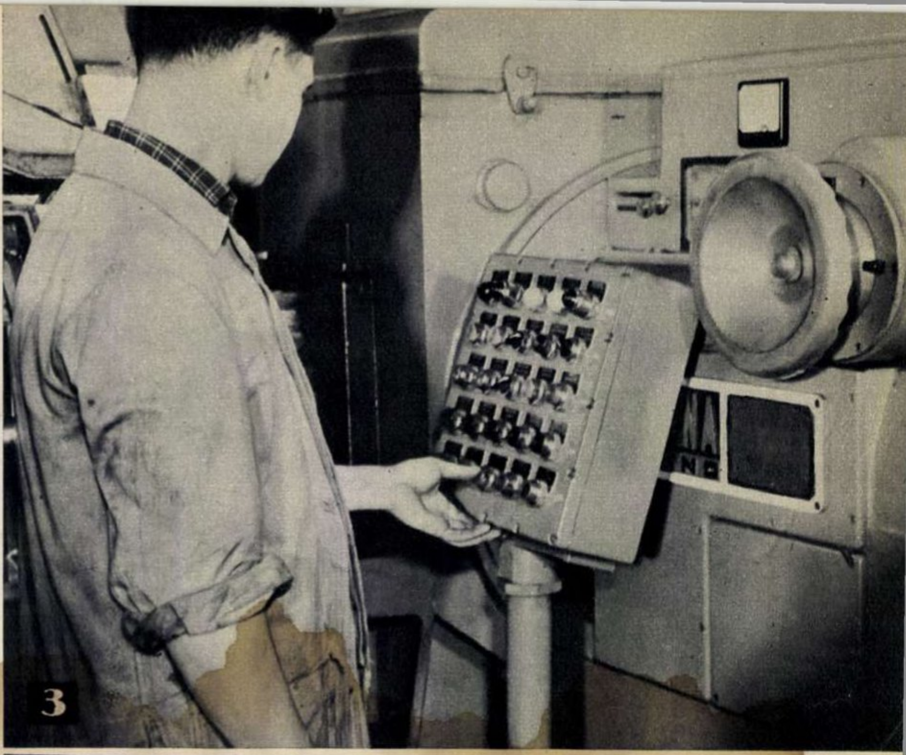
3

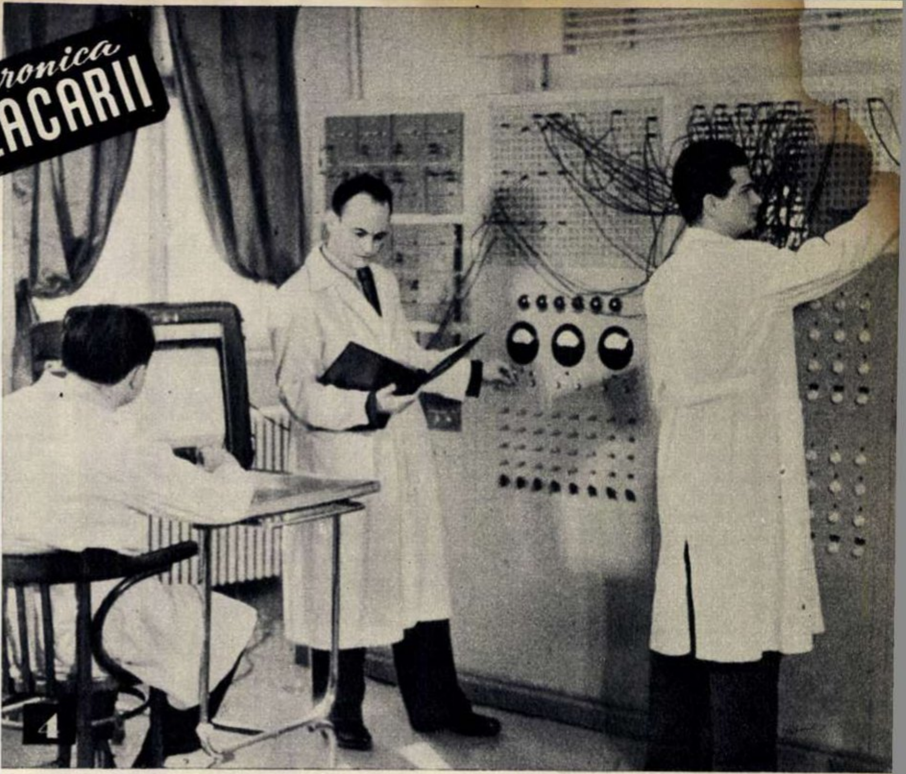
4

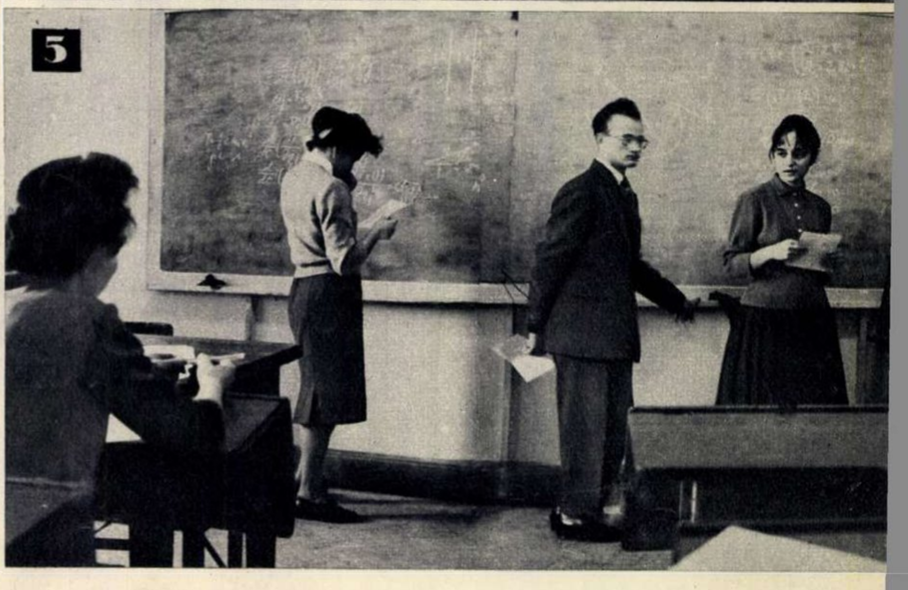
5

1

În general cititorii sînt curioşi. Iar reporterii se pasionează după subiecte care le oferă posibilitatea să dezvăluie secretul unei probleme la ordinea zilei.

Să faci ceva ce încă nu s-a făcut la noi în ţară şi să-l faci atît de bine, încît oamenii de specialitate din alte 25 ţări să ţi-l solicite; într-un an să obţii o producţie cu aproape o treime mai mare decît în anul precedent şi, în acelaşi timp, să mai realizezi, peste cele prevăzute, economii de 2 milioane lei; să faci toate astea lucrînd ritmic, să-ţi termini treaba pe un an cu aproape o lună înainte de termen şi toată lumea să fie mulţumită. Iată, ne-am spus, nişte rezultate care desigur că trebuie să ascundă un secret. Ne-am deplasat deci la faţa locului, în frumoasa Vale a Prahovei, la Sinaia, la uzinele „I. C. Frimu".

Dacă ne-aţi fi însoţit în vizita noastră la uzină, aţi fi descoperit ca şi noi secretul succesului, pentru care acest harnic colectiv a fost distins cu Ordinul Muncii clasa I, aţi fi văzut şi dumneavoastră:

① O masă obişnuită de lucru pe care se află cîteva grafice şi o casetă cu cartoteci. La masă, inginerul Constantin Neagoe care studiază şi urmăreşte ritmicitatea producţiei. El ne-a spus: existau, mai ales la secţiile de montaj, cazuri de producţie neritmică. Comitetul de partid a pus problema în discuţia activului de partid care, analizînd cauzele, a propus un plan de sarcini concrete, menit să rezolve această situaţie.

Secretul

2

③ Media vîrstei entuziastului colectiv de proiectanţi este de 28 ani! Produsele noi care se asimilează în uzină sînt proiectate de serviciul propriu. În 1961 s-au fabricat zece produse noi, dintre care unele — ca de exemplu regulatorul pentru grupuri electrogene — s-au realizat pentru prima oară în ţara noastră. În fotografie: inginerii proiectanţi Matei Iliescu şi Laurenţiu Doinaru împreună cu inginerul tehnolog Emilian Frîncu.

④ Muncitorul rectificator Vasile Caşarog lucrează pe una dintre cele mai moderne maşini de rectificat prin detalonare. El ne-a spus: maşina aceasta mi-a cerut să mă pregătesc bine pentru ca să pot lucra la ea. N-a fost suficient ceea ce învăţasem la şcoala profesională. A trebuit să pătrund secretele micronilor, să mă familiarizez cu aparatele de control moderne, cu microscoape, pasametre, orthoteste etc. Am, însă, acum încredere că pot cere maşinii mele cea mai mare precizie.

3

4

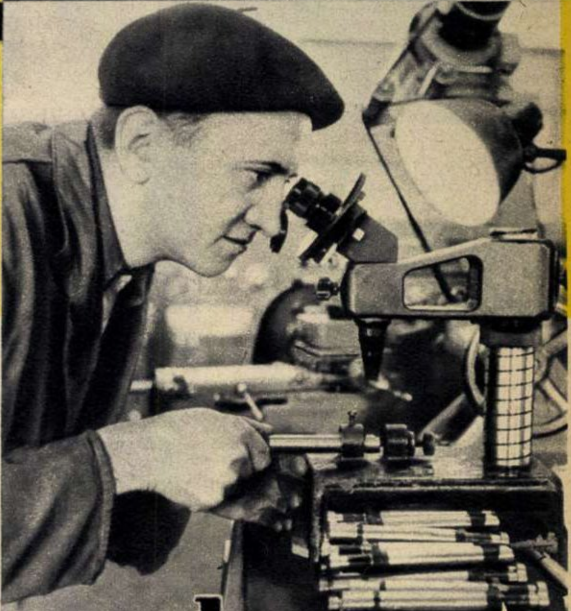

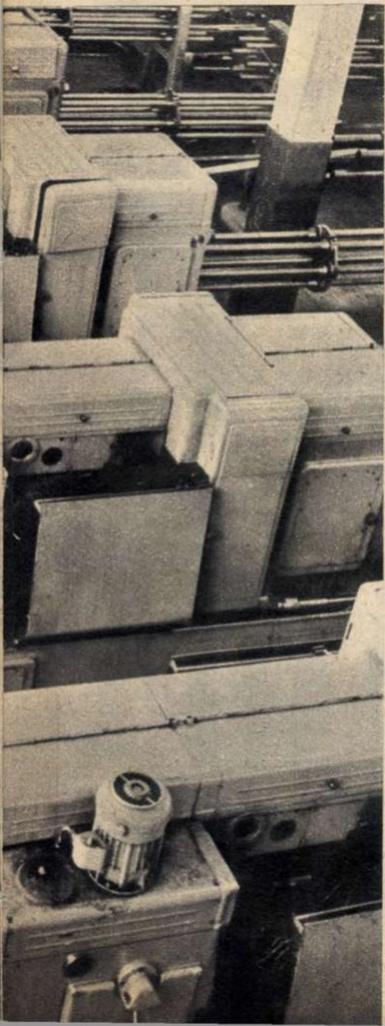

② Secţia de strunguri automate cu cîte 6 axe, înzestrată cu utilaj sovietic. Văzînd o întreagă hală în care maşinile lucrează automat, un singur muncitor plimbîndu-se calm printre ele, apăsînd doar cîte un buton ici, examinînd colo o piesă strălucitoare, aţi fi avut desigur acea senzaţie curioasă, de anticipaţie a uzinelor viitorului. Pentru crearea unei baze de utilaj perfecţionat în anul 1961 au fost achiziţionate şi puse în funcţiune 45 maşini-unelte noi, moderne, de mare randament.

succesului

⑤ Muncitorul Ștefan Voicu din atelierul de înfășurat arcuri era preocupat de multă vreme de calitatea nesatisfăcătoare a arcurilor de la pompa de injecție. Cu ajutorul colectivului și al cabinetului tehnic el a propus și realizat un dispozitiv care a pus capăt acestei deficiențe. Pe lîngă o calitate superioară, inovația aduce o economie anuală de 35.000 lei. Exemplul lui Ștefan Voicu nu este decît unul din multe sute.

6

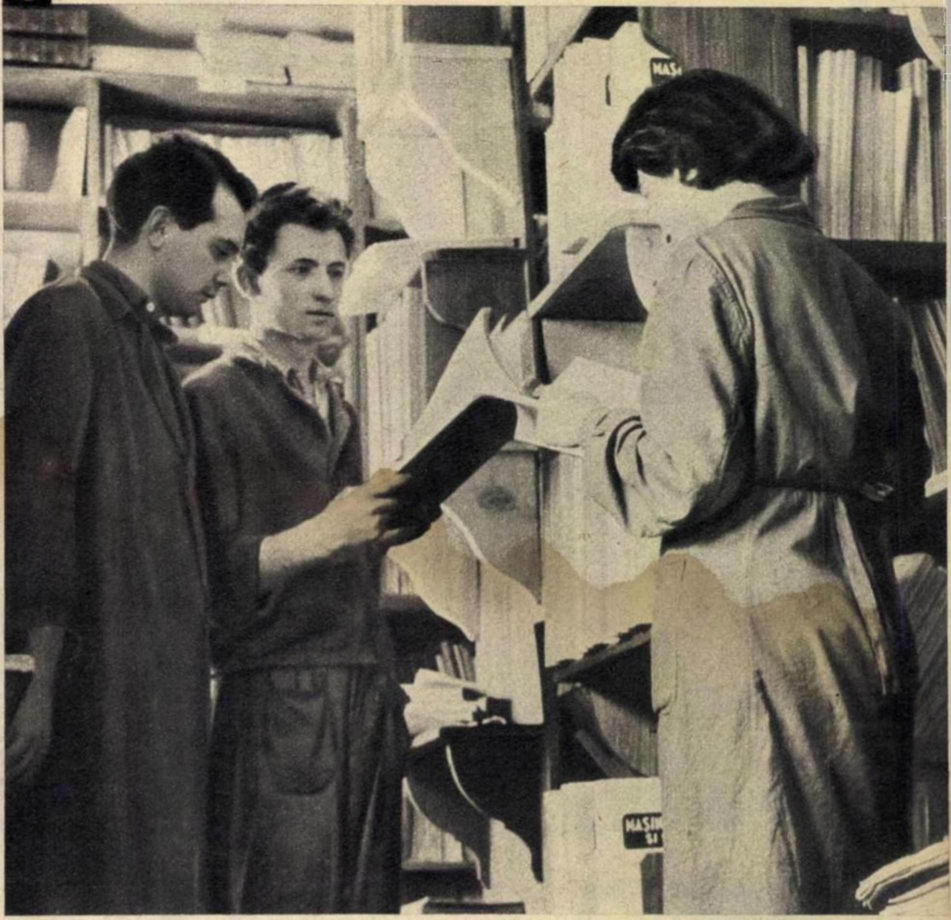

⑥ Pulsul luptei pentru o calitate cît mai înaltă, se simte și în biblioteca tehnică, unde se consultă lunar aproape 2.000 de cărți de specialitate. Introducerea tehnicii noi constituie o preocupare generală. În uzină se țin de către cei mai buni ingineri cursuri de ridicare a calificării. În ultimul semestru s-au ținut la cabinetul tehnic peste 40 de conferințe cu teme legate de cele mai stringente probleme ale producției.

⑦ Întrecerea socialistă cuprinde întreg colectivul uzinei. Pe tov. Gh. Bîrligă, fruntaș în producție la secția montaj, întrecerea l-a făcut să înțeleagă mai bine că principalul nu este numai numărul de piese, ci și calitatea lor; pe de altă parte, că nu ajunge ca el singur să fie fruntaș, ci trebuie să-i ajute și pe ceilalți din secție, mai ales pe tineri, ca să ajungă, la rîndul lor, la nivelul fruntașilor.

Fotoreportaj de Eugen IAROVICI

7

un manifest capitalist şi realităţile americane

O dată pe lună micul Jonathan Kimbach îşi aşteaptă tatăl cu mai multă nerăbdare decît în restul celorlalte zile. Este ziua în care oţelarul şomer Kimbach din Portage, de lîngă Johnstown, aduce acasă mizerul ajutor.

● Un profesor american lansează o gogoriţă răsuflată ● Teatrul în aer liber al miliardarului Dupont şi somnul în aer liber al şomerului Smith ● În „statul prosperităţii generale“ copiii înfometaţi caută mere putrede în gunoaie ● De ce s-a sinucis A. Cowy ● Bîte juridice pentru introducerea „armoniei sociale“ ● Un război în plină desfăşurare.

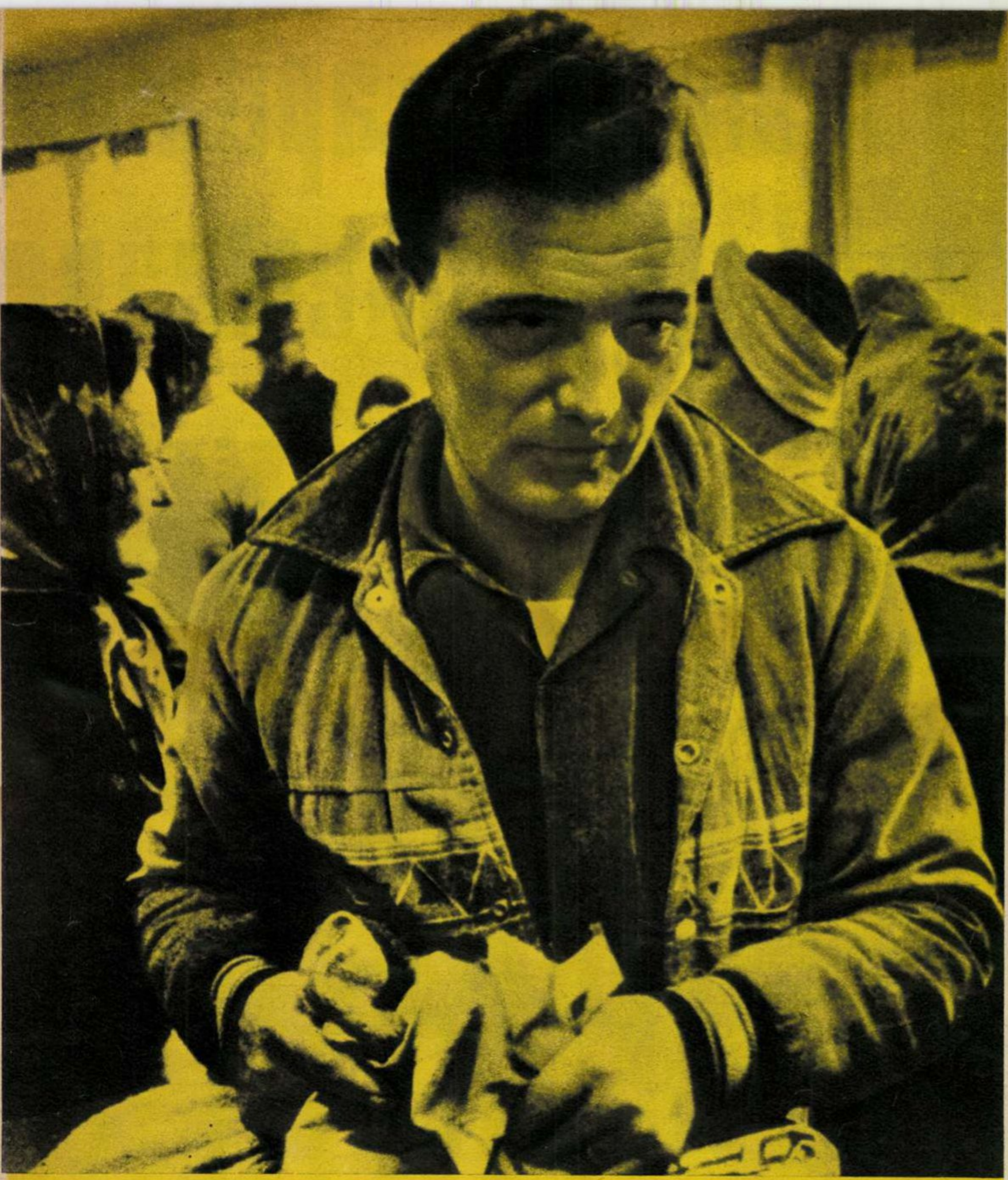

WORKERS
LAID-OFF
WIT
MACHINES

Cîtă amărăciune pe chipul șomerului Steve Alexander din Portage. E în floarea vîrstei — are 37 ani — și-i dornic să muncească. Dar în „țara tuturor posibilităților" nu are această posibilitate.

Cu cîtăva vreme în urmă, la Departamentul de Stat al S.U.A. a fost instalat încă un înalt demnitar: mister Walt Rostow. Funcțiile sale nu sînt prea bine definite, dar presa americană dă asigurări că mister Rostow va juca un rol important în elaborarea de perspectivă a politicii externe americane.

Cine este acest personaj? Profesor la Universitatea Cambridge (S.U.A.), mister Rostow a aflat că în „statul prosperității generale" — cum le place bogătașilor să numească bastionul capitalismului — cheia succesului o constituie publicity, reclama. Și, în consecință, a lansat cu surle și trîmbițe o broșură intitulată „Manifestul anticomunist". În intenția d-lui Rostow, această broșură este menită să devină un manifest capitalist, să insufle energii noi apologeților modului de viață american.

Promovarea d-lui Rostow la Departamentul de Stat arată că cercurile guvernante din S.U.A. n-au lăsat nerăsplătite eforturile profesorului — obscur pînă mai ieri — de a prezenta în culori trandafirii viața Americii de azi. Ba, mai mult, ea dovedește că rockefellerii și morganii doresc să facă din ideile lui Walt Rostow o marfă de export.

Să ne fie însă îngăduit și nouă să adăugăm cîteva fișe pentru autorul „manifestului capitalist"...

Cum trăiește Pierre Dupont și ce a văzut cu ochii șeriful din Mingo

Tema preferată a domnului Rostow este aceea a dispariției claselor în capitalism. D-sa pretinde că întrucît în capitalism există „un nivel înalt al consumului popular" această orînduire nu are nevoie de clase și de luptă de clasă.

Despre ce „nivel înalt al consumului popular" este vorba? Sau, mai precis, cine și cît consumă? Să vedem, de pildă, cum trăiește bogătașul american Pierre Dupont. Longwood, reședința lui din afara orașului, are o seră cu plante tropicale, pe șase acri, locuința sa are 200 de camere și este îngrijită de peste 100 de servitori. La Longwood există un teatru în aer liber cu 1.200 locuri. Aceasta este numai una din cele cîteva zeci de proprietăți ale lui Dupont. Înainte de cel de-al doilea război mondial, el și familia lui aveau peste 500 automobile.

Este adevărat că așa trăiesc cîteva zeci de familii în mîinile cărora se concentrează peste jumătate din venitul național al S.U.A.

În schimb, zeci de milioane de americani nu au nimic comun cu luxul desfrînat al marilor milionari. Lor le este hărăzită foametea și mizeria.

Actualul președinte al S.U.A., J. F. Kennedy, într-un discurs electoral a recunoscut că 17 milioane de americani se culcă în fiecare seară flămînzi. Potrivit datelor oficiale, în S.U.A. 22 milioane de oameni trăiesc în cocioabe și nu există nici o speranță ca situația lor să se îmbunătățească.

„Am găsit oameni la groapa de gunoi, unde băcanii aruncă gunoiul, și am văzut copii mici ce scoteau din această groapă mere sau resturi alimentare și le mîncau" — a declarat în fața unei comisii oficiale șeriful districtului Mingo (Virginia de vest). Să adăugăm aci doar faptul că aceasta este numai una din cele „99 regiuni de depresiune", cum numește presa americană regiunile de șomaj cronic de masă din S.U.A.

„Rana sîngerîndă a economiei americane"

Astfel definește ziarul „New York Times" șomajul. Datele oficiale cele mai recente vorbesc despre peste patru milioane șomeri totali. Este binențeles vorba numai de șomerii înregistrați la birourile de plasare. Dar milioane de americani, care au pier-

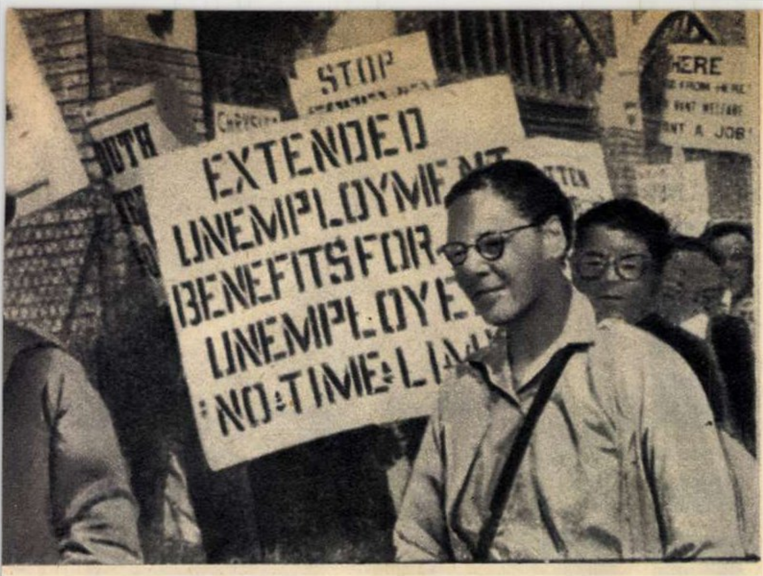
STOP
EXTENDED UNEMPLOYMENT BENEFITS FOR UNEMPLOYE NO TIME LI
HERE

Demonstrație a șomerilor — foști muncitori la uzinele Chrysler — care cer ca prin noile contracte de muncă să se asigure de lucru tuturor muncitorilor, iar ajutoarele de șomaj să nu fie date numai pe termen scurt.

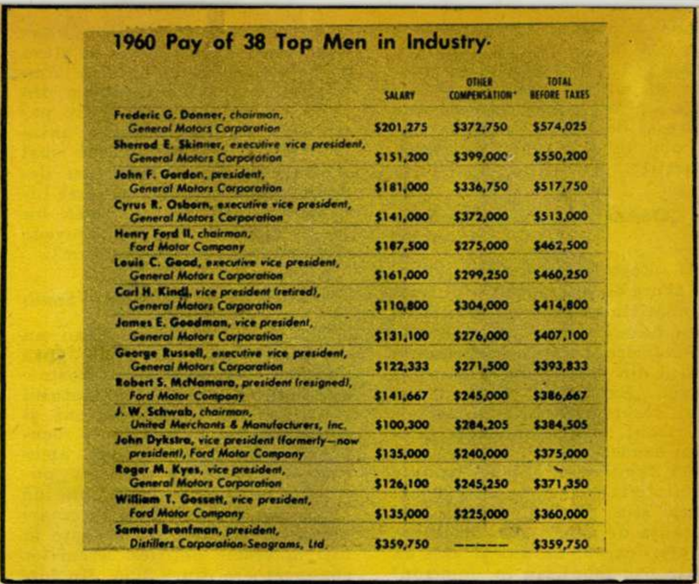

1960 Pay of 38 Top Men in Industry·

	SALARY	OTHER COMPENSATION*	TOTAL BEFORE TAXES
Frederic G. Donner, *chairman, General Motors Corporation*	$201,275	$372,750	$574,025
Sherrod E. Skinner, *executive vice president, General Motors Corporation*	$151,200	$399,000	$550,200
John F. Gordon, *president, General Motors Corporation*	$181,000	$336,750	$517,750
Cyrus R. Osborn, *executive vice president, General Motors Corporation*	$141,000	$372,000	$513,000
Henry Ford II, *chairman, Ford Motor Company*	$187,500	$275,000	$462,500
Louis C. Goad, *executive vice president, General Motors Corporation*	$161,000	$299,250	$460,250
Carl H. Kindl, *vice president (retired), General Motors Corporation*	$110,800	$304,000	$414,800
James E. Goodman, *vice president, General Motors Corporation*	$131,100	$276,000	$407,100
George Russell, *executive vice president, General Motors Corporation*	$122,333	$271,500	$393,833
Robert S. McNamara, *president (resigned), Ford Motor Company*	$141,667	$245,000	$386,667
J. W. Schwab, *chairman, United Merchants & Manufacturers, Inc.*	$100,300	$284,205	$384,505
John Dykstra, *vice president (formerly—now president), Ford Motor Company*	$135,000	$240,000	$375,000
Roger M. Kyes, *vice president, General Motors Corporation*	$126,100	$245,250	$371,350
William T. Gossett, *vice president, Ford Motor Company*	$135,000	$225,000	$360,000
Samuel Bronfman, *president, Distillers Corporation-Seagrams, Ltd.*	$359,750	------	$359,750

Pe prima coloană a tabelului de mai sus, reprodus din revista americană „U. S. News and World Report" sînt înscrise numele președinților și vicepreședinților corporațiilor, în cea de-a doua sînt trecute salariile acestora, iar în a treia alte venituri. La un loc — sute de mii de dolari. Și nu le amenință nimeni și nimic. În schimb milioane și milioane de muncitori americani pot de la o zi la alta să înceteze a mai primi și cei cîțiva dolari cîștigați săptămînal.

Americani, care nu mai primesc așa-zisul „ajutor de șomaj", puși în situația de a cerși o farfurie de supă la instituții de binefacere.

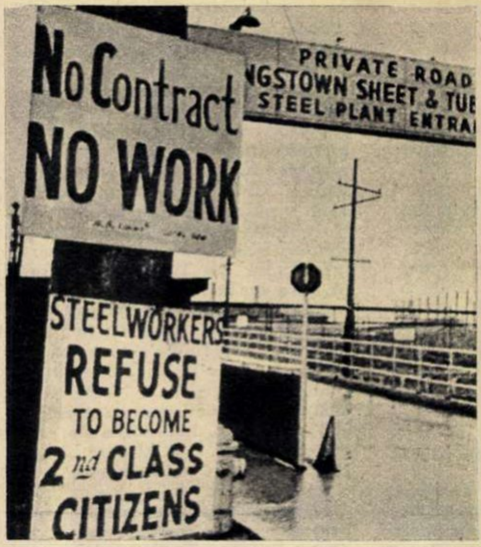

„Muncitorii oțelari refuză să fie considerați cetățeni de categoria a 2-a" — scrie pe o pancartă fixată la intrarea uzinelor metalurgice din Youngstown (statul Ohio), în timpul unei greve prin care oțelarii cer încheierea contractului colectiv.

dut speranța de a mai găsi de lucru în vreo întreprindere, nici nu se mai înregistrează la birourile de plasare. De aceea, experți cu autoritate apreciază numărul real al șomerilor totali la zece milioane, cărora li se mai adaugă multe milioane de șomeri parțiali.

Pentru cei ce vor să se convingă de „nivelul înalt al consumului popular" în S.U.A., e instructivă o vizită chiar la New York, în marea clădire cenușie de la intretăierea lui 98-th Avenue cu 3-th Avenue. Încă din zori, în fața ușilor închise ale acestei clădiri se formează uriașe cozi de oameni pe fețele cărora e întipărită oboseala și deznădejdea. Sînt cei ce așteaptă ore în șir pentru a primi pomenile date de autoritățile municipale celor mai nevoiașe familii. Cei cîțiva funți de făină, de bob și praf de ouă, pe care i-a primit pentru a doua oară anul trecut Helen Carlas — scrie corespondentul ziarului „New York Times" — nu au schimbat starea de semiînfometare a copiilor ei.

Priviți-l, în fotografia pe care o reproducem după revista americană „Life", pe minerul Steve Alexander din localitatea Portage de lîngă Johnstown. Steve e tînăr, are doar 37 de ani, și ar vrea să muncească pentru a-și cîștiga demn hrana celor 10 copii ai săi. În loc de aceasta, „statul prosperității generale" îi oferă din cînd în cînd un umilitor ajutor în alimente.

Și iată-l și pe Jonathan Kimbach, în vîrstă de 6 ani, fiul oțelarului Kimbach din Portage. Palid și resemnat, acest copil, căruia i s-a furat copilăria, privește spre tatăl său care, o dată pe lună, aduce acasă mizerul ajutor în alimente.

În același număr al revistei „Life" există și o altă imagine: o reclamă de conserve pentru cîinii bogătașilor, „bogate în vitamine, săruri minerale și alimente dătătoare de energie".

O societate în care flămînzesc milioane de copii, dar asigură potăilor rockefellerilor și dupontilor o hrană care-i face „sănătoși și veseli" — iată într-adevăr fapte demne de „manifestul capitalist" al domnului Rostow.

Să mai consemnăm în fișele noastre și declarația lui Walther Reuther, vicepreședinte al centralei sindicale AFL-CIO, cunoscut pentru vederile sale anticomuniste: *„Țara noastră este unica din lume... unde oamenii flămînzesc, deși există multe produse alimentare"*.

Trei șomeri pun întrebări

Să cităm, din relatările presei americane, ce spun șomerii americani.

David Hume în ziarul „New Jersey Times": „La 30 noiembrie 1960, după un serviciu de șase ani ca mecanic, mi s-a comunicat că nu mai este nevoie de serviciile mele cu începere de la 30 decembrie. Am o sănătate șubredă, soția era însărcinată, nu am economii. Atît eu cît și soția ne-am îmbolnăvit. Copilul care s-a născut înainte de vreme a murit. Ce putem face? Există oare vreo lege care să ne poată veni în ajutor?"

Un alt șomer, în ziarul „Union News": „De trei ani nu am de lucru. Sînt sănătos. Vreau să muncesc, dar nu pot găsi de lucru decît numai întîmplător. Vrem să fim un sprijin pentru soțiile și copiii noștri... Trăim în cea mai bogată țară din lume. Nu înțeleg de ce problema șomajului nu poate fi rezolvată".

Revista „Newsweek" publică un reportaj din orășelul Davy, situat într-o regiune bogată în lignit. Cu un deceniu în urmă, aici existau 12 mine. Acum minele sînt închise și Davy a ajuns unul din orășelele fantomă. Potrivit unor rapoarte, 60 la sută din populație este formată din șomeri. Printre aceștia se află Almin Parsons, un miner cărunt, în vîrstă de 53 ani, soția lui și opt din cei nouă copii ai lor.

Almin a pierdut speranţa de a mai găsi de lucru. „Am părăsit şcoala la 13 ani pentru ca să muncesc în mină — spune el. Toată viaţa am fost miner, dar acum nu mai este de lucru. Ce poate face un om în faţa unei asemenea situaţii?"

„Oamenii îşi pierd încrederea în viaţă"

Dl. Rostow se preocupă probabil acum de prezentarea cît mai trandafirie a situaţiei din S.U.A. peste hotarele ţării. Să-l chemăm de aceea drept martor pe corespondentul din New York al ziarului suedez „Expressen". Într-un articol despre tragedia şomerilor americani, corespondentul ziarului suedez scrie: „Să luăm, de pildă, familia lui Bill Riley, care locuieşte la 20 km de New York. Riley şi-a pierdut serviciul şi speranţa de a mai găsi de lucru. El are doar 33 de ani şi este un foarte bun tehnician în domeniul energeticii. Pe oamenii aflaţi în aceeaşi situaţie cu Riley îi îngrijorează viitorul. Omenii îşi pierd încrederea în viaţă".

„Pentru mulţi americani — relevă ziarul, în încheiere — situaţia este critică. Adevărul trist constă în faptul că sute de mii de americani — bărbaţi, femei şi copii — suferă literalmente de foame. Se extinde extrem de rapid criminalitatea. A crescut simţitor numărul sinuciderilor".

Iată bunăoară una din tragediile americane consemnate de ziarul „Chicago Daily Defender": „A. Cowy avea 33 ani. A luat parte la cel de-al doilea război mondial. Timp de mai multe luni nu a avut de lucru. Proprietarul casei i-a cerut chiria... Cînd a venit să schimbe broasca la uşa camerei lui Cowy, a descoperit că locatarul se spînzurase..."

Desperarea l-a împins la acelaşi gest şi pe Stanley Babich, care lucrase aproape 40 de ani la uzinele „Armour" din Chicago şi a fost concediat în pragul anilor de pensie. La vîrsta lui, orice speranţă de a mai găsi de lucru era zadarnică...

„Mitul armoniei de clasă"

În „manifestul" lui Rostow, ca şi în întreaga propagandă americană, revine ca un leitmotiv ideea dispariţiei claselor. Capitaliştilor nu li se mai spune capitalişti ci „conducători ai economiei", „lideri ai iniţiativei particulare", ba chiar „creatori-inovatori". Societatea americană n-ar fi, pasămite, împărţită în clase, ci doar în fumători şi nefumători, amatori de base-ball şi amatori de golf...

Iar dacă au dispărut clasele, nu mai rămîne, chipurile, decît un pas pînă la întronarea unei armonii sociale perfecte...

Viaţa dă însă peste cap asemenea afirmaţii.

Numai în luna septembrie 1961 în S.U.A. s-au înregistrat 530 greve la care au participat 390.000 muncitori. Greva celor 85.000 de marinari americani n-a putut fi întreruptă decît prin aplicarea, la cererea preşedintelui S.U.A., a legii Taft-Hartley, un prototip juridic grăitor al „armoniei de clasă". Greva celor 500.000 oţelari, care a durat 4 luni, a fost cea mai lungă din istoria industriei oţelului şi totodată unul din cele mai importante conflicte de clasă din perioada postbelică.

Revista americană „U.S. News and World Report" scria cu cîtva timp în urmă: „Se observă simptomele unui nou antagonism, din ce în ce mai puternic, între patroni şi sindicate. Acest antagonism se manifestă sub mai multe aspecte... Grevele au devenit mai îndelungate, mai înverşunate, iar reglementarea lor mai dificilă... Nu se întrevede sfîrşitul războiului în curs".

Între legile McCarran şi Smith

Modul de viaţă american nu are nevoie de clase şi de luptă de clasă — proclamă dl. Rostow din dosul perdelelor cabinetului său. Războiul între patroni şi sindicate este în curs — recunoaşte însăşi presa burgheză americană. Dacă viaţa spulberă „publicity"-ul despre „armonia de clasă", să impunem cu forţa armonia de clasă — aceasta este în ultima vreme politica cercurilor conducătoare din S.U.A. Cu forţa, cu ajutorul unor asemenea legi ca legile Taft-Hartley, McCarran, Smith — adevărate bîte juridice îndreptate împotriva maselor muncitoare.

Un singur partid din S.U.A a înscris în programul său lupta împotriva nedreptăţilor sociale din S.U.A. El vrea ca în bogata Americă să nu existe nici mizerie, nici huzurul deşănţat al cîtorva sute de familii; ca fiecare american să-şi aibă locul său de muncă, un salariu omenesc, dreptul la învăţătură, asigurări sociale, asistenţă medicală, pensie de bătrîneţe. Împotriva Partidului Comunist din S.U.A — exponentul năzuinţelor Americii muncitoare — au fost puse în mişcare toate bîtele „armoniei sociale". Într-o „societate liberă", cum le place apologeţilor S.U.A. să numească orînduirea lor — comuniştilor li s-a oferit „libertatea" fie de a se înregistra, în baza hotărîrii Curţii Supreme, „ca agenţi ai unei puteri străine" şi deci de a fi urmăriţi în baza legii Smith*), fie de a nu se înregistra şi de a fi, în consecinţă, condamnaţi în baza legii din 1950 „pentru securitatea internă", cunoscută sub denumirea de „legea McCarran". O alegere „liberă", demnă de o asemenea „societate liberă"...

Mijloacele juridice pentru înăbuşirea luptei poporului muncitor din S.U.A. în apărarea drepturilor sale vitale li se par unora insuficiente. Nu ajung nici comisiile „pentru cercetarea activităţilor antiamericane". Iată de ce — cu sprijinul financiar al unor mari monopoluri — apar asemenea organizaţii ca „Minutemen-ii", „Societatea John Birch" — bande fasciste care-şi propun, pe calea terorii, a asasinatelor, să combată comunismul. Iar comunişti, în accepţia acestor fascişti, sînt toţi cei care-şi exprimă chiar şi cea mai palidă nemulţumire faţă de stările de lucruri din S.U.A.

Dl. Rostow poate „desfiinţa" lupta de clasă. Dar nici publicity-ul „armoniei de clasă", nici legi monstruoase, nici organizaţiile teroriste nu vor putea împiedica poporul muncitor al Americii să lupte pentru drepturile sale vitale, pentru democraţie şi progres social.

Sorin STRUJAN

---

*) Aşa-numita „lege cu privire la înregistrarea străinilor" din 1940 şi care este denumită în S. U. A. „legea controlului asupra gîndirii".

AMERICANII LA PARIS

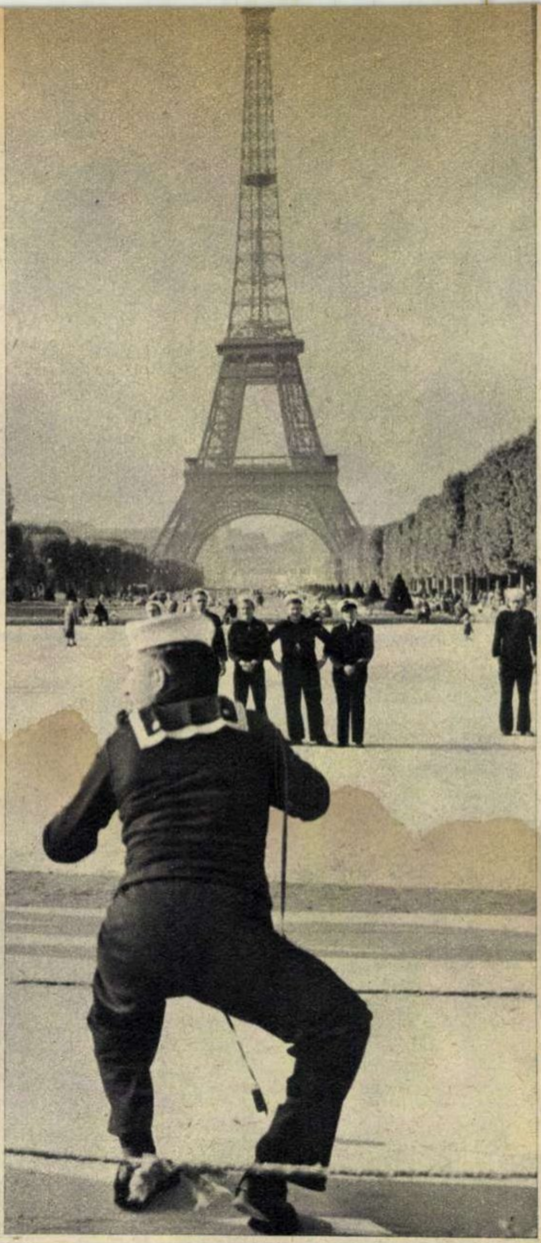

De curînd, gazetarul francez Jean Vidal a întreprins o anchetă deosebit de interesantă, ale cărei rezultate au fost redate în patru întinse reportaje în paginile ziarului „Libération". Jean Vidal s-a întîlnit cu numeroşi „americani la Paris". Unii dintre aceştia — în loc să-şi vadă de afacerile familiei la Detroit sau Chicago — se îndeletnicesc în capitala Franţei cu treburi care evident nu le pot fi prea agreabile francezilor.

Unul dintre cei anchetaţi este locotenentul de aviaţie John W.:

— Europa este aici — spune, lovindu-şi fruntea, aviatorul. Ea se află în capul meu. Am văzut-o de sus, aşa cum se priveşte o hartă.

John W., care zboară cu avionul deasupra Franţei şi deasupra altor ţări occidentale, îl linişteşte grijuliu pe gazetarul francez:

— E adevărat că bombardierele şi aparatele noastre de vînătoare transportă bomba atomică sau bomba H, dar accidentele care au survenit pînă în prezent nu au avut de loc consecinţe grave.

Cuvinte pline de gingăşie şi de grijă pentru soarta omenirii. Pînă acum, accidentele n-au avut, să zicem, consecinţe grave. N-ar fi exclus ca şi în următorii 2-3 ani, viitoarele accidente să treacă de asemenea fără urmări. După cum s-ar putea de asemenea ca lucrurile să nu se întîmple tocmai aşa, şi o bombă H „neascultătoare" să arunce în aer un sfert din Franţa.

— De fapt — precizează aviatorul, care este un adevărat „reprezentant al războiului rece" — sîntem aliaţi şi trebuie să suportăm riscurile împreună...

Evident, francezii trebuie să suporte împreună cu americanii riscurile de a fi aruncat în aer Parisul. Deşi, în treacăt fie spus, nici zgîrie-norii din New York n-ar fi feriţi de aceste riscuri în cazul unei conflagraţii nucleare.

— Ce impresie îţi fac inscripţiile „Go home" de pe pavaje şi de pe pereţi? — întreabă gazetarul francez.

— Propagandă comunistă — răspunde, nu prea original şi nu prea inteligent, aviatorul.

Simte totuşi nevoia să se scuze:

— Purtăm haina civilă şi nu deranjăm pe nimeni... Americanul mijlociu nu iubeşte haina militară şi nu se simte bine în Franţa, unde numai prostituatele, uneori, îi caută societatea.

Ciudat raţionament! Inscripţii ca „Go home!" sînt „propagandă comunistă", dar la Paris numai prostituatele îi agreează pe militarii americani!...

Pe lîngă acei americani, îndeosebi militari, oameni de afaceri, traficanţi de stupefiante sau turişti care se ocupă în orele libere cu spionajul, Jean Vidal a cunoscut şi altă categorie de americani care au venit nu pentru afaceri şi nici pentru distracţii.

— Pentru ce preferaţi Parisul, oraşului dv. natal? — îi întreabă gazetarul.

— Orice, numai să nu fiu considerat cîine... — răspunde un tînăr negru, refugiat în Franţa. Reîntoarcerea acasă nu-mi surîde de loc. În orăşelul meu natal, albii sînt organizaţi în bande împotriva noastră. La intrarea în grădina publică atîrnă o pancartă: „Nici negri, nici cîini în parc". Pe zidurile caselor sînt lipite afişe: „Spînzură-i pe negri!" sau: „Negrule, citeşte şi şterge-o! Iar dacă nu ştii să citeşti, şterge-o totuşi".

Unii nu se întorc acasă pentru că le e frică, alţii vor ca realităţile triste ale Americii contemporane să fie transplantate şi în Europa. Numai că dorinţa acestora din urmă nu este împărtăşită şi de popoarele din Europa. Şi de aceea sînt întîmpinaţi cu atît de vigurosul „GO HOME".

F. M.

e chiar atît de frig ?

Apa e într-adevăr... udă! Un salt reuşit sub privirile atente ale curioşilor şi ale fotoreporterului nostru. Maria Franchia elevă la Şcoala medie nr. 7 se pregăteşte de pe acum pentru performanţe viitoare.

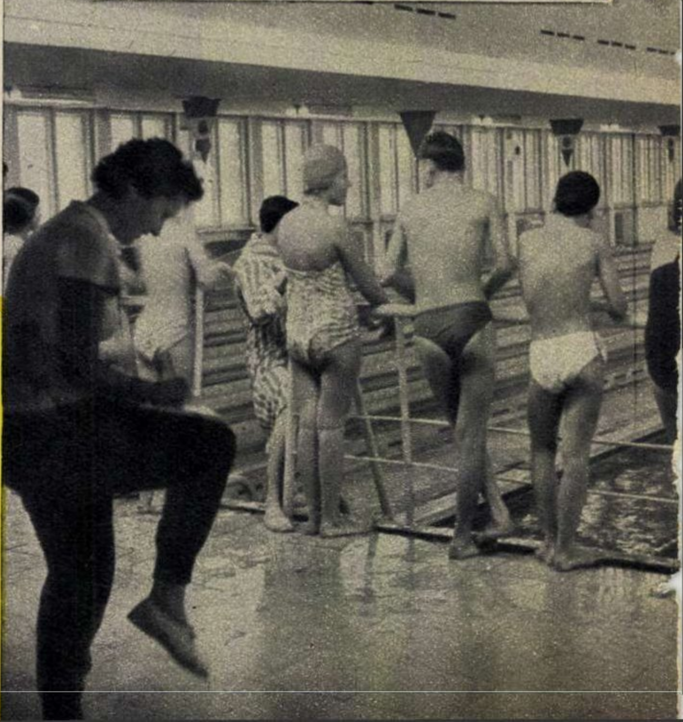

① Moment de relaxare pentru elevele Şcolii sportive nr. 2.

② Se urmăreşte o cursă de control a colegilor mai mici, iar prof. Maria Baciu (în stînga) îşi notează observaţiile pentru ca la sfîrşit să corecteze lipsurile fiecăruia.

③ „Cît mai am pînă la 1,70 metri?" Nadia Naum, ştirba de 7 anişori, vrea să crească mai repede.

O să vă pară curios dar tot vă spun la ce mă gîndeam în dimineaţa aceea de sfîrşit de decembrie! Luptam cu nămeţii, înviorat de razele unui soare cam... răcit, cînd îmi veniră în minte cuvintele lui Ion Creangă: «...*îmi zicea cu zîmbet uneori, cînd începea a se ivi soarele dintre nori după o ploaie îndelungată: „ieşi copile cu părul bălan afară şi rîde la soare, doar s-a îndrepta vremea". Şi vremea se îndrepta după rîsul meu...*»

Astăzi, mi-am zis, mii şi mii de copii au zîmbit soarelui.

Vacanţă! Înfofoliţi, şi nu prea, au ieşit din case luîndu-se la trîntă cu zăpada.

În faţa mea, două mogîldeţe se tot îmbrîncesc, rîd, cad, se scoală şi pornesc mai departe. Observ că avem acelaşi drum. Facem cunoştinţă: sînt fraţii Adrian şi Doru Reseanu, primul de opt, al doilea de zece ani, care se duc, şi asta o spune Adrian pe un ton grav, la antrenament.

— Ştiţi, noi din octombrie mergem de trei ori pe săptămînă la bazin! Ne place înotul şi cine a gustat o dată... apa nu mai renunţă aşa de repede... Vorba tatii: „primul sport e înotul".

Discutînd despre sport, lecţii şi eroi preferaţi am ajuns la bazinul acoperit Floreasca. Prin ferestrele imense lumina pătrunde din plin dînd apei sclipiri diafane. Căşti albe, roşii, albastre pigmentează suprafaţa ei. În jurul copiilor sar stropi transparenţi ce produc reflexe jucăuşe. Pe marginea bazinului doi bărbaţi urmăresc, cu cronometrele, dîrele de spumă provocate de bătaia picioarelor neastîmpărate. Sînt antrenorii cluburilor I.T.B. şi Rapid. Peste cîteva momente vor începe o discuţie interesantă.

— Aici, la bazin — spune tov. M. Schwartz — copiii fac sport de plăcere iar mai tîrziu unii dintre ei se vor dedica performanţei. Noi ne străduim să le deschidem gustul pentru înot, să-i determinăm să-l practice cu regularitate.

Pe treptele care înconjoară bazinul, douăzeci de copii ascultă îndrumările profesoarei Maria Baciu. Sînt de la Şcoala sportivă de elevi nr. 2. Picăturile de apă mai stăruie puţin pe obrajii catifelaţi şi apoi se pierd în atmosfera caldă. După un puternic „bună ziua", care face să răsune sala, se împrăştie spre vestiare. Unii însă se mai aruncă o dată în apă şi numai fluierul strident îi poate desprinde din îmbrăţişarea ei. Sînt atît de vioi! Energia celor 10-12 ani se revarsă în mişcările lor ritmice şi în acelaşi timp puternice. Sportul, şi în special înotul, dezvoltă forţa, supleţea şi curajul.

Între timp, înainte de a intra în bazin, cei „mari" se antrenează cu haltere şi extensoare sau fac gimnastică suedeză. Ei sînt cei care au rămas credincioşi apei şi nu au ce regreta! Văzînd statura atletică a lui Blajec îmi amintesc de anii de pe băncile şcolii, cînd, în loc să se joace (şi ce jocuri se încingeau în curtea şcolii!) pleca, cu slipul într-o mînă şi casca în alta, spre bazin. Anii au trecut şi fostul meu coleg este astăzi unul din cei mai buni înotători din ţară.

Sînt mulţi cei care vor ajunge la fel de buni înotători sau poate mai buni. De asta ne-a vorbit profesoara Ileana Georgescu:

— Avem cîteva elemente foarte bune, pe care însă le vom pierde anul acesta. Trebuie să vă spun că în fiecare an, Clubul sportiv şcolar ia pe cei mai buni de la şcolile sportive de elevi. Pot să vă dau şi cîteva cifre: 25,5 pe 33 m — spate — Vasile Bivolu (12 ani), 26,4 pe 33 m — delfin — Mihai Virgil (11 ani), sau 27,3 pe 33 m — bras — Marina Vichy (12 ani). Printr-o muncă asiduă mulţi dintre cei pe care-i urmăriţi aici vor deveni mîine campioni sau recordmeni.

Dacă i-ai fi urmărit pe Nadia Naum sau pe Andrei Sasu, care luaţi împreună nu reuşesc să atingă cuierul, cum sorbeau din ochi îndrumările antrenorului ţi-ai fi dat seama că speranţele interlocutoarei noastre sînt întru totul îndreptăţite.

Am cuprins cu privirea întreaga sală. Trupuri zvelte animau cadrul dîndu-i un dinamism propriu copilăriei. Însăşi această forfotă, aceste du-te-vino te conving de frumuseţea unei activităţi ce-şi va arăta roadele peste cîţiva ani. Copiii găsesc în sport şi o desfătare, un mijloc de a-şi petrece timpul în mod plăcut şi util. Ionel, Marioara, George sau Carmen, care astă-vară s-au „bălăcit" pentru prima oară în bazinele de la Ştrandul Tineretului, astăzi vorbesc de secunde, frecvenţă sau stil.

În astfel de zile de iarnă, prietenii lui „Ionică Torcălău" se stringeau pe lîngă „*prichiciul vetrei cel humuit*", în timp ce astăzi copiii Capitalei noastre găsesc drumul pentru realizarea celor mai îndrăzneţe planuri şi în domeniul sportului. Cu un corp oţelit, cu dorinţa de a fi mereu în frunte (şi în sport aceasta e o condiţie sine qua non) vor munci mai tîrziu pentru a deveni ingineri, medici, muncitori de înaltă calificare, arhitecţi, profesori, artişti sau tehnicieni.

Valentin HOSSU
Fotografii de A. MIHAILOPOL

ARE DREPTATE

Satul de colectivişti se cunoaşte de departe, după acareturile frumoase ale gospodăriei, după cirezile de vite de rasă, după pătulele pline, după şirele de paie, după ţinuta oamenilor pe care-i întîlneşti pe drum, după vorbirea lor.

(Din „Chemarea Consfătuirii pe ţară a ţăranilor colectivişti")

De cînd s-a întors de la Bucureşti, de la Consfătuirea pe ţară a ţăranilor colectivişti, preşedintele Sabin Bec nu mai prideşte răspunzînd tuturor celor ce ţin să-l felicite pentru înalta distincţie acordată gospodăriei agricole colective din Biled: Ordinul Muncii clasa I. Ca un dirijor de orchestră simfonică ovaţionat de public, preşedintele înclină capul mulţumind, iar braţul îl întinde larg spre o nevăzută orchestră căreia i se cuvin toate laudele. Lor — pare a spune preşedintele — harnicilor colectivişti şi colectiviste din Biled, trebuie să le mulţumim cu toţii pentru marea cinstire pe care ne-a adus-o ţara.

Exces de modestie?

Nu. Încredere în oameni. Încredere sinceră, cu rădăcini adînci într-o bogată experienţă de viaţă, de cunoaştere a oamenilor. Şi iată că

Scurta istorie a unor distincţii

acordate colectivei din Biled, vine să întărească şi mai mult convingerea preşedintelui ei.

Acolo, la Biled, în cîmpia largă a Banatului, s-a înfiinţat la 26 februarie 1950 o gospodărie agricolă colectivă denumită „8 Martie". 51 de familii de ţărani romîni şi germani (din aproape 900 existente în comună) au făcut, din cele 219 hectare de pămînt cît aveau, o singură bucată, şi-au pus laolaltă uneltele şi vitele şi au pornit să trăiască într-un fel nou, încă necunoscut. Cunoscut le era doar felul în care trăiseră pînă atunci, ei, părinţii şi moşii lor, pe bucata de pămînt care nu ajungea niciodată să-i scape din strînsoarea nevoilor, din gheara nesăţioasă a grofului şi chiaburului.

Au pornit aşadar, cele 51 de familii să trăiască — şi să înveţe şi pe alţii să trăiască şi să muncească — aşa cum îi îndemna partidul. Asta era în 1950. Fondul de bază — averea gospodăriei — era atunci de 197.000 lei, adică nici măcar 90.000 lei la suta de hectare. Timp de 11 ani (în care, de la 51 de familii, s-a ajuns la 888 de familii, adică tot

---

albinele din Comana

De mult şi nu chiar aşa de mult, prin Dobrogea umbla un cîntec trist: „Dobroge, pămînt sărac,/Sărăcia n-are leac".

Într-o bună zi, e mult şi totuşi nu e mult de atunci, cîntecul acesta a pierit definitiv. Dobrogenii, printre care şi Menat Sadi, au zis: „Să-i fie ţărîna uşoară că ne-am săturat de el!" Dobrogenii, printre care şi Menat Sadi, au început să zică alte cîntece, pe măsura unei Dobroge noi, unde holdele s-au luat toate de mînă, horind şi vestind era unei Dobroge de aur.

O mică parte din această Dobroge de aur trăieşte în satul Tătaru, comuna Comana. Înnoirea acestui sat, determinată de activitatea de albină a gospodăriei colective „Albina", a fost răsplătită cu înalta onoare a Ordinului Muncii clasa I. Aşadar, vrednicia „Albinei" cunoaşte preţuirea rodniciei ei.

Vă aminteam la începutul acestor însemnări distihul unui cîntec trist. Ei bine, „Albina", datorită caracteristicei ei — hărnicia — a spus: „Nici cîntecul să nu mai fie trist, nici pămîntul să nu mai rămînă sărac!" Şi a pornit „Albina" la lucru. Şi-a înălţat acareturi şi şi-a sporit turmele. A chemat ingineri şi le-a spus: „Sînteţi oameni de ştiinţă. Ajutaţi-mă să-mi sporesc şi mai mult turmele de oi şi cirezile de vite. Învăţaţi-i pe stăpînii mei, pe colectivişti, cum trebuie să muncească pentru ca vaca dobrogeană să nu mai fie capră, ci vacă în toată legea. Lucraţi cu ştiinţa din capul vostru în laboratoarele pămîntului, pentru ca porumbul de pe un hectar să nu încapă în două roabe, ci să vîrfuiască două camioane".

Îndemnul „Albinei" a prins viaţă. Stăpînii ei au îndrăgit-o atît de mult, încît fiece cuvînt al ei îl socoteau lege. Şi-n fiecare an „Albina" culegea nectarul. Tot mai mult şi de calitate.

— Tovarăşe preşedinte Menat Sadi, n-am reţinut un lucru: cît

După ce a fost dezbătut şi îmbunătăţit, în lumina lucrărilor Consfătuirii pe ţară a ţăranilor colectivişti, planul pe anul 1962 a fost aprobat de adunarea generală a colectiviştilor G.A.C. „Albina".

PREȘEDINTELE

Iată acareturile sectorului zootehnic al gospodăriei din Biled.

satul) oamenii au sporit averea gospodăriei la 10.000.000 lei sau 303.000 lei la suta de hectare. Ce semnificaţie au aceste cifre? E simplu: semnificaţia victoriei colectivei de la Biled, victorie consemnată şi de o seamă de drapele şi diplome de fruntaşă obţinute de-a lungul anilor.

În 1958, gospodăria colectiviştilor de la Biled a primit drapelul de fruntaşă pe ţară şi un autocamion drept premiu. Că toate aceste distincţii primite n-au făcut decît să stimuleze munca oamenilor, o dovedesc aceste sumare date statistice:

	Taurine	Porcine	Ovine
1958	228	615	645
1961	871	1893	1250

Datele, precum se vede, se referă doar la sectorul zootehnic care — pe drept cuvînt — este mîndria colectiviştilor. Aceasta nu înseamnă însă că sectorul culturilor mari sau al plantelor industriale au rămas pe planul al doilea. Argumente sînt şi aici: pe loturile încredinţate lor, colectiviştii Nicolae Popovici, Gheorghe Vinereanu şi Matei Schillinger au obţinut respectiv cîte 12.000, 10.000 şi 9.000 kg porumb ştiuleţi la hectar. Receptivi la tot ce e nou, îmbinînd hărnicia cu priceperea tehnică, ei — şi alţii ca ei — au folosit la cultura porumbului arăturile adînci, sămînţă de hibrizi dubli, îngrăşăminte naturale din belşug, au sporit densitatea la hectar şi... au obţinut aceste succese. Cît despre plantele tehnice, sfecla de zahăr, cînepa, tutunul, au adus gospodăriei în 1961 un venit bănesc de nu mai puţin de 5.000.000 lei.

Aceasta este scurta istorie a distincţiilor acordate G. A. C. „8 Martie“ din Biled şi care au culminat cu Ordinul Muncii cl. I.

Are dreptate preşedintele Sabin Bec? Are. Şi pentru a nu rămîne nici urmă de îndoială iată şi

Ce-şi propun colectiviştii din Biled pentru cinstirea decoraţiei

Ce-şi propun? Multe. Au în vedere — fără falsă modestie — puterea lor. Şi mai au în vedere învăţăturile Consfătuirii pe ţară a ţăranilor colectivişti, pe temeiul cărora cei din Biled, modificînd planul pe anul 1962, vor realiza o producţie de 5.000 kg porumb boabe la hectar pe mari întinderi neirigate, peste 3.600 kg la hectar la soiurile superioare de grîne, 2.000 kg la tutun, 30.000 kg la sfecla de zahăr. Apoi, vor spori numărul taurinelor la 880, din care 461 vaci cu lapte, al porcinelor la 2.205 (dintre care 2.000 porci îngrăşaţi livraţi statului), al ovinelor la 1.700. Obligîndu-se să obţină 3.000 litri de lapte de fiecare vacă furajată, vor livra statului în total 5.764 hectolitri de lapte. Cele auzite la Consfătuire în legătură cu creşterea păsărilor nu i-au lăsat indiferenţi pe colectiviştii din Biled. Ei, care în 1961 n-au avut nici o mie de păsări, vor avea în 1962 un număr de 12.000. Adică, autocritică în fapte.

Dar iată că, în fuga condeiului, am înlocuit termenul „ce-şi propun“ cu „ce vor realiza“. Ei, ce să-i faci, ne-am molipsit de la preşedintele Sabin Bec. La urma urmei, în colectiviştii de la Biled poţi avea toată încrederea. Au dovedit-o doar.

E. DASCĂLU

Inginerul Romeo Cătuneanu dă o consultaţie cursanţilor la învăţămîntul agrozootehnic.

lapte dădeau vacile din Tătaru pe vremuri?

— Păi nu v-am spus? Cît o capră. Adică 300 de litri pe an.

— Şi acum?

— 2.815 litri. Adică atît a dat în 1961 fiecare vacă furajată. În 1962, vacile noastre vor fi şi mai darnice la lapte. Vom mulge de la fiecare vacă cel puţin 3.000 de litri.

— Pe ce vă bizuiţi cînd afirmaţi acest lucru?

— Pe sfecla de zahăr.

— Şi ce legătură are cu zootehnia?

— Păi are. Introducerea sfeclei de zahăr în hrana vacilor — e un adevăr demonstrat — sporeşte mult producţia de lapte. Aşa că vom hrăni vacile şi cu... zahăr.

În 1961 nu numai vacile „Albinei“ ci şi holdele ei au fost spornice în bogăţie. Porumbul a dat la hectar 4.394 kg boabe, grîul 1.605 kg, floarea-soarelui 2.337 kg, sfecla de zahăr 35.000 kg. Nectarul pe care-l va culege „Albina“ în acest an va fi şi mai mult. Oamenii care lucrează în stupul ei sînt hotărîţi să folosească toate rezervele interne, pentru ca hectarul de grîu să rodească 2.000 kg boabe, iar „porumbul 5.000“ să se întindă pe trupuri mari de pămînt.

Trebuie notat un lucru edificator: venitul pe care l-a obţinut „Albina“ în 1961, numai de pe urma creşterii păsărilor, depăşeşte tot venitul realizat de întregul sector zootehnic al „Albinei“ în 1955. Iată de ce în 1962 „Albina“ îşi propune ca încărcătura de păsări la suta de hectare să fie cel puţin de 500 de bucăţi.

În casele stăpînilor „Albinei“ au păşit traiul bun şi civilizaţia. Reporterul notează doar cîteva cifre. Numai în 1961 la Tătaru s-au înălţat 120 de case noi, s-au cumpărat 58 de aparate de radio, 12 motociclete, zeci de garnituri de mobilă.

Ogoarele „Albinei“ dorm şi visează sub plapuma zăpezii. Colectiviştii iau acum, în toi de iarnă, toate măsurile pentru ca în zilele cînd primăvara îşi va deschide primele ferestre, „Albina“ lor să pornească bătălia nouă pentru strîngerea nectarului.

George CIUDAN
Fotografii de E. IAROVICI

AGENDA

● Compozitorul ucrainean Konstantin Dankevici, autorul operei „Bogdan Hmelniţki“, are pentru anul 1962 numeroase proiecte de creaţie. Printre ele pot fi citate cantata „Am văzut ridicîndu-se zorii comunismului“ (versurile compozitorului), precum şi un amplu oratoriu compus din trei părţi, pe versurile poetului Aleksei Surkov. Lucrarea se intitulează „Cîntare omenirii“, iar cele trei părţi poartă titlurile: „Marşul comuniştilor“, „Africa se ridică“ şi „Cîntec despre Lenin“. De asemenea va fi terminat poemul simfonic „În memoria lui Patrice Lumumba“.

● Premiul Heinrich Heine, una din cele mai înalte distincţii culturale din R. D. Germană, a fost decernat recent ziaristului şi criticului de artă Peter Edel şi poetului Armin Müller. Peter Edel a început prin a se ocupa de pictură şi grafică: lagărele morţii de la Auschwitz, Sachsenhausen, Mauthausen —unde a fost deţinut —i-au oferit o bogată sursă de inspiraţie; în 1945, la vîrsta de 24 de ani, Edel şi-a început cariera de ziarist. Cel de-al doilea laureat, Armin Müller, este un poet liric prin excelenţă, multe din poeziile sale fiind distinse cu premii internaţionale.

● „Dicen los
Americanos
Que Fidel es
comunista.
Ningun dice
que Batista
Mato a veinte
mil Cubanos.
Cuba si,
Janquis no!“

„Americanii spun că Fidel e comunist./ Dar nimeni nu spune că Batista a ucis 20.000 de cubani./ Cuba da, yankeii nu!“

Sînt versurile unui cîntec popular cuban, care poate fi auzit în filmul documentar „Cuba si!“, realizat de cunoscutul scenarist şi regizor francez Chris Marker. E problematic însă dacă acest documentar va putea fi vizionat şi în Franţa. Multe lucruri spuse pe şleau de curajosul cineast n-au fost pe placul cenzurii franceze.

● Artista engleză de cinema Diana Dors, cunoscută în lumea filmului mai mult pentru...temperamentul ei, a fost victima unei escrocherii „artistice“. Acceptînd să joace rolul principal în filmul spaniol „Vacanţă la Malorca“, ea a făcut şi filmările de probă. Diana Dors n-a primit însă nici un ban pentru munca ei şi — mai mult decît atît — ca să poată părăsi hotelul madrilen, a fost nevoită să-şi amaneteze o parte din bagaje...

Cîteva zile înainte de plecarea spre Bucureşti

DAVID
se adresează prin revista

Asaltat de cei mai tineri ascultători ai săi, maestrul le prezintă celebrul său Stradivarius.

OISTRAH

publicului romîn „Flacăra“

AGENŢIA NOVOSTI NE TRANSMITE:

CUM AM PRIMIT TELEFONUL DV., AM ÎNCERCAT SĂ-L GĂSIM PE ARTISTUL POPORULUI DAVID OISTRAH PENTRU A-I LUA INTERVIUL SOLICITAT. NU ERA LA MOSCOVA. UN CORESPONDENT AL NOSTRU A PLECAT DUPĂ EL LA LENINGRAD, UNDE ARTISTUL CONCERTA ÎN ACELE ZILE. A FOST IMPOSIBIL DE A-I RĂPI CELE CÎTEVA ORE PE CARE TREBUIA SĂ LE MAI PETREACĂ PRINTRE LENINGRĂDENI. ABIA DUPĂ REÎNTOARCEREA LA MOSCOVA AM REUŞIT SĂ-I TRANSMITEM ÎNTREBĂRILE DV. VĂ RUGĂM SĂ SCUZAŢI ÎNTÎRZIEREA CU CARE VĂ TELEFONĂM RĂSPUNSURILE. MAESTRUL E ÎNTOTDEAUNA FOARTE OCUPAT: REPETĂ ZILNIC ORE ÎNDELUNGATE, DĂ CU REGULARITATE CONCERTE, ESTE PROFESOR LA CONSERVATORUL DIN MOSCOVA, E NELIPSIT LA DIFERITELE DISCUŢII DE CREAŢIE ŞI ÎNTÎLNIRI CU OAMENII DE ARTĂ.

A FOST FOARTE BUCUROS SĂ SE ADRESEZE PUBLICULUI ROMÎN, DESPRE CARE ARE O PĂRERE EXCELENTĂ. CORESPONDENTUL NOSTRU **M. TEROGANIAN** I-A TRANSMIS PRIMA DV. ÎNTREBARE:

O preţioasă fotografie de album: David Oistrah împreună cu soţia şi fiul său Igor, stînd de vorbă cu dirijorul George Georgescu în timpul uneia din vizitele pe care marele violonist sovietic le-a făcut în ţara noastră.

Cea mai bună vioară sovietică şi cea mai bună vioară americană (după cum îi caracterizează pe David Oistrah şi Isaac Stern revista occidentală „Schweizer Illustrierte" din care reproducem această fotografie) — cîntînd împreună.

— Melomanii din Romînia ar dori să afle de la dv. cîte ceva despre concertele pe care le-aţi susţinut peste hotare în stagiunea trecută şi în cea actuală...

— Cred că nu-mi va fi cu putinţă să vă relatez, chiar dacă ar fi s-o fac foarte pe scurt, despre turneele pe care le-am întreprins în ultimul timp. Mă voi limita deci la enumerarea lor, sperînd că cititorii „Flacării" îmi vor ierta laconismul. În stagiunea trecută (1960-1961) am vizitat Anglia, Franţa, Belgia şi Olanda, unde am concertat împreună cu fiul meu Igor. Tot cu dînsul am fost şi în Republica Populară Polonă. Am mai susţinut o serie de concerte şi singur, cu ocazia inaugurării Teatrului de Operă din Leipzig. În acest oraş, la recitalurile şi concertele pe care le-am prezentat, s-a adăugat şi participarea mea la cîteva programe de muzică de cameră, interpretate de o formaţie în care am cîntat alături de partenerii mei permanenţi — pianistul Lev Oborin şi violoncelistul Sviatoslav Knuşeviţki. În plus, am mai participat în mai 1961, la Festivalul „Primăvara la Praga", iar în luna iunie la marele Festival anual de la Viena, unde am concertat şi împreună cu Orchestra simfonică de Stat a U.R.S.S., dirijată de Konstantin Ivanov şi Ghenadi Rojdestvenski, şi cu Orchestra Filarmonicii din Viena, condusă de Herbert von Karajan.

Aş vrea să mă opresc totuşi asupra Festivalului „Pablo Casals", desfăşurat în luna iulie a anului trecut în orăşelul francez Prades, în apropierea graniţei spaniole, deoarece cu acest prilej l-am întîlnit pentru prima dată pe acest uimitor şi minunat, pe acest mare artist al timpurilor noastre. Impresia pe care mi-a

O fotografie făcută zilele trecute la Moscova: marele violonist David Oistrah, pasionat în ale şahului, îşi petrece uneori clipele de răgaz în faţa tablei cu pătrăţele.

lăsat-o această întîlnire a fost covîrşitoare, de neuitat.

— Care sînt proiectele dv. pentru anul 1962?

— Am proiecte mari şi ar fi bine dacă aş reuşi să le realizez, fie şi în parte. Bineînţeles că pe primul plan stau turneele, atît cele în oraşele Uniunii Sovietice, cît şi cele peste hotare. Imediat după ce voi concerta în Romînia, intenţionez să întreprind un turneu în Iugoslavia. Pentru luna iunie am fost din nou invitat la Viena, iar în septembrie voi cînta în Anglia, în cadrul interesantului Festival muzical de la Edinburgh; la sfîrşitul anului voi petrece două luni sau două luni şi jumătate în S.U.A. Voi cînta acolo atît în recitaluri cît şi în cadrul unor concerte, alături de orchestre simfonice americane, precum şi cu Orchestra filarmonică de Stat din Leningrad, sub bagheta dirijorului Evgheni Mravinski.

Începînd din prima decadă a lunii februarie voi fi angajat în selecţionarea participanţilor sovietici la cel de-al doilea Concurs internaţional „P.I. Ceaikovski", care va avea loc în aprilie-mai, la Moscova. E o treabă foarte serioasă.

Din planurile mele de creaţie voi aminti de pregătirea unei serii de lucrări noi în repertoriul meu, pe care urmează să le interpretez în cadrul unor concerte. Literatura violonistică mondială este atît de vastă, încît fiecare artist găseşte în studierea ei un teren de activitate nelimitat. Sînt foarte bucuros, de pildă, că, relativ recent, aflîndu-mă la Sverdlovsk, am fost cel care a interpretat pentru prima oară în ţara noastră un concert pentru vioară şi orchestră compus de Paul Hindemith în anul 1939.

— V-am ruga să ne spuneţi care este itinerarul şi repertoriul turneului dv. în R.P.R.

— Planul acestui turneu cuprinde atît recitaluri cît şi concerte cu orchestre simfonice. Localităţile vizitate vor fi Bucureştiul şi Clujul. În cadrul recitalurilor intenţionez să interpretez o serie de piese — atît de dimensiuni reduse cît şi mai ample — de Leclair, Beethoven, Schubert, Prokofiev, Stravinski ş.a. — printre care amintesc Sonata în sol major nr. 10 de Beethoven şi Fantezia de Schubert. Voi cînta de două ori Concertul în re major de Beethoven, acompaniat de Orchestra filarmonică de Stat, sub conducerea dirijorului George Georgescu.

• În încheierea convorbirii, David Oistrah ne-a rugat să transmitem cititorilor revistei „Flacăra" următorul mesaj:

Sînt foarte bucuros că — după vizita pe care am făcut-o în R.P.R. în primăvara anului 1960 — am din nou prilejul să mă întîlnesc cu ascultătorii romîni, cu muzicieni, printre care am vechi şi buni prieteni. Profit de această ocazie pentru ca, o dată cu urările mele de bine pentru noul an, să transmit colegilor mei din Romînia şi cititorilor revistei „Flacăra" un călduros salut.

Fotoreporterul Agenţiei „Novosti" ne transmite şi această recentă fotografie: tatăl şi fiul se pregătesc pentru un nou concert.

① Trei prieteni... majori, Lucian Oprea, Tudor Stăncescu şi Alexandru Dumitrescu, modelori la uzinele „23 August", găsesc în fiecare zi că „modelăria este cea mai frumoasă meserie din lume".

② Un cîntec special pentru toţi „bobocii" Centrului universitar Bucureşti.

③ În această clipă, tinerii de 18 ani din raionul Griviţa Roşie au fost declaraţi „cetăţeni cu drepturi şi datorii egale".

preludiu pentru 300 și ceva de portrete

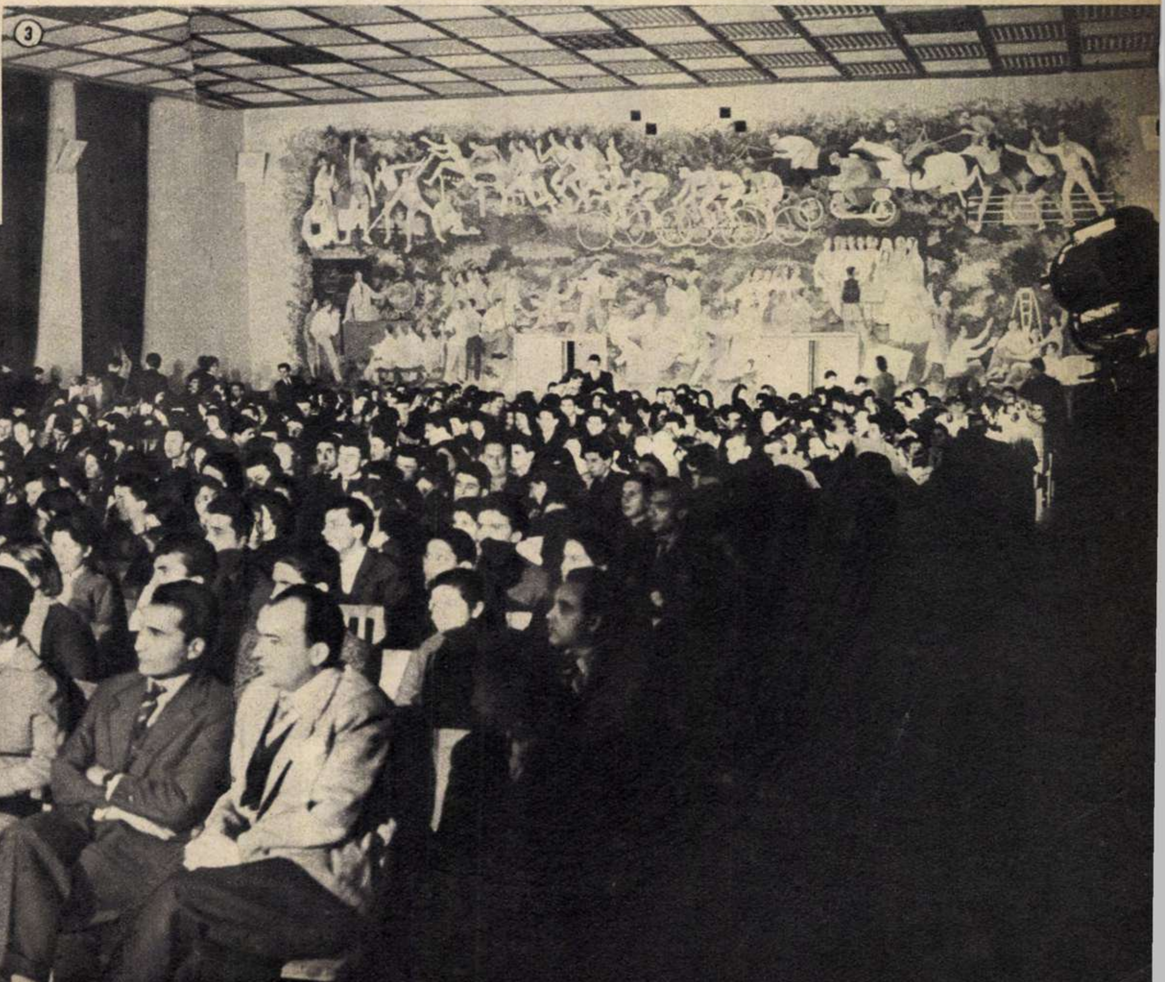

3

„Ani ai împlinirii viitoare!
Zările voastre cresc.
Le văd lărgindu-şi scena
Pentru fapte mai mari !".

Walt WHITMAN

Oricît s-ar strădui ei, colile de hîrtie rămîn îndărătnice, abia împlinindu-se pe cîte o faţă. Poate că dacă ar vorbi despre minutele de visare din faţa... laminoarelor, lăcătuşul Vasile Puşcaşu ar umple cîteva pagini bune. Dar nu, despre aşa ceva nu se scrie într-o autobiografie. Iar dacă ar fi întrebat ce altă meserie şi-ar alege în locul modelăriei, Lucian Oprea ar răspunde aşa cum ştie el să vorbească despre „sculptura industrială"; atunci da, hîrtia din faţa lui şi încă vreo cîteva s-ar transforma într-un poem. Dar sintaxa severă a unei autobiografii e neînduplecată, vrea fapte precise şi sobrietate, atît. Şi, totuşi...

★

Hotărît lucru! Nu un om sau doi, ci toată sala asta, a Casei de cultură a tineretului din raionul 23 August ce numără acum, în această seară de sfîrşit de decembrie, peste... 5.400 de ani, adică de peste 300 de ori cîte 18 ani, este de acord că: sărbătoarea majoratului e un fapt precis şi totodată o poezie imensă; de aceea trebuie neapărat să-şi găsească locul într-o autobiografie.

Într-adevăr, nimic mai precis decît: „În această clipă vă declar majori". Dar în ciuda efortului, cînd s-a adresat tinerilor din sala casei de cultură, tovarăşul Radu Drăgan, preşedintele sfatului popular al raionului 23 August, nu şi-a putut găsi vocea înaltă şi sigură; vorbele i-au tremurat uşor, grele de semnificaţie.

Într-adevăr, nimic mai precis decît o felicitare pe care se află scris: „Cu prilejul împlinirii vîrstei de 18 ani..." Dar mîna tovarăşului Vasile Ţîrdea, secretar al Comitetului raional U.T.M., a tremurat şi ea uşor, sub povara simbolului bătut în cele două grame de carton de culoarea azurului.

★

De la data calendaristică consumată aproape pe neştiute, între o strîngere de mînă şi o sărutare paternă îngăduită de truda muncitorului, pînă la proclamarea de drept, în chip solemn, a maturităţii tuturor tinerilor de 18 ani a trebuit să treacă o întreagă istorie. O istorie ai cărei ultimi ani au coincis, pentru aceşti

④ Distribuitoarea Paula Vasile, de la uzinele „Republica", căreia, de ziua majoratului, tovarăşii de muncă i-au... distribuit cîte un însufleţit „La mulţi ani!"

⑤ Tovarăşe Puşcaşu, te poţi convinge că în filmul despre brigada artistică a uzinei vei arăta bine.

⑥ Micii oaspeţi ai tinerilor majori sînt, ca de obicei, foarte curioşi.

⑦ Pentru frezorul Gheorghe Drăghici de la uzinele „23 August" „Sărbătoarea majoratului" a fost prezentă şi la locul de muncă.

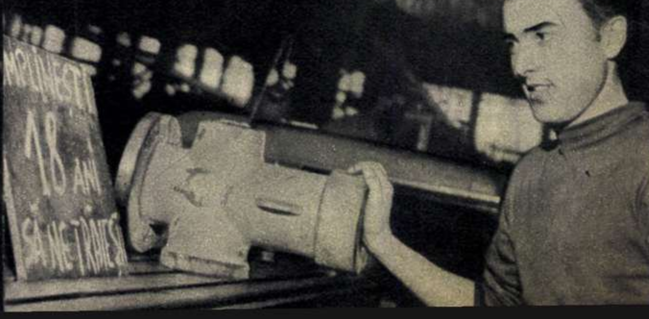

băieți și fete, cu trecerea lor de la joc la carte, de la carte la uzină, simplu și firesc, așa cum știm că neîndoielnic mîine va răsări soarele. Generația aceasta, aproape de o vîrstă cu anii socialismului, a deschis ochii într-o lume în care tinereții i-a fost dat marele drept de a fi trăită.

Cel mai iubitor și grijuliu dintre părinți, partidul, a dăruit fiecăruia puritatea copilăriei și demnitatea de elev, muncitor ori student. O prețuire în fața căreia cuvintele pălesc atunci cînd, într-o sală cu marmură și picturi monumentale, ea le vorbește direct tinerilor: „Vă declar majori. Din acest moment aveți drepturi și datorii egale cu toți cetățenii Republicii Populare Romîne". Din acest moment — 1961. Au de ce să fie atît de mîndri maturii aceștia încă un pic copii. Pentru că maturitatea aducătoare de noi răspunderi i-a întîlnit într-un an de mari izbînzi ale desăvîrșirii construcției socialismului în patrie.

Maturitatea purtătoare de noi visuri i-a întîmpinat într-un an în care doi tineri ofițeri sovietici, Iuri Gagarin și Gherman Titov, le-au mărturisit că Pămîntul văzut din Cosmos este nespus de frumos.

De aceea în seara de sfîrșit de decembrie 1961 clipele mi s-au părut uriașe în potențele lor emoționale.

Și poate tot de aceea am avut timp să mi-i închipui pe toți cei peste 300 de tineri după 10 ani, pe drumurile largi ce-i așteaptă spre viitoarea împlinire. Dar pînă atunci e bine să nu uităm frîntura lor de biografie.

Ambiția este direct proporțională cu voinicia. Vasile Pușcașu este lăcătuș în fiecare zi și, de cîteva ori pe săptămînă, elev, actor, rugbist, pictor și... laminorist. Toate acestea le practică la uzinele „Republica", îndrăgite, fără exagerare, din copilărie; tatăl său, tehnicianul Ion Pușcașu, lucrează de 25 de ani acolo și ne poate spune de cîte ori îi pleca copilul tocmai de la alt capăt al orașului ca să-l aștepte la poarta uzinei.

În aprilie anul trecut Vasile a venit pentru totdeauna la „Republica" cu planul de a se face „imediat" lăcătuș. N-a devenit chiar „imediat", dar în orice caz acum, în decembrie, are în buzunar carnetul de muncitor calificat. Seara este elev în clasa a X-a a școlii medii „Mihai Viteazu", iar de mîine va începe și cursurile de pregătire pentru facultate. La cercul de pictură al uzinei a vrut să pornească direct de la portretul în ulei. I-a vorbit profesorul prea frumos despre acuarelă, de aceea a părăsit pentru moment uleiurile! Ca rugbist vrea ca echipa să-i fie campioană, iar ca membru al brigăzii artistice de agitație să apară bine pe... ecran, căci brigada a fost filmată. Vorbește despre toate astea cu o îndrăzneală și cu o certitudine gravă, aflate departe de orice teribilism. Doar ca... laminorist vocea-i capătă o undă mai molcomă.

— Îmi place, cînd am timp liber, să mă duc la laminoare, lîngă șerpii aceia de foc. Peste cîțiva ani, cînd voi termina facultatea, am să mă întorc pentru totdeauna lîngă ei.

Nu știu cum a venit vorba de timiditate. Dacă ar fi văzut unul din șerpii lui de foc luînd-o la fugă, poate n-ar fi arătat mai mirat:

— Mai există băieți timizi?!

* * *

Da, mai există. Ghiar dacă au 18 ani. Voiam să aflu de fapt un lucru legat de activitatea lui dar, după cîteva secunde, m-am trezit întrebată:

— Nu-i așa că versul acesta: „Dar ce-ai făcut cu tinerețea ta?" nu sună trist?

— Depinde.

Lucian Oprea schimbă mereu discuția. Printre părerile lui de mare iubitor de literatură, muzică și patinaj artistic, am putut afla ceva și despre modelorul Lucian Oprea.

‚Drumul lui, ca al tuturor elevilor școlii de pe lîngă uzinele „23 August", a fost drept, fără nici un ocoliș: din atelierul de practică direct în producție. Iar asta se întîmpla în vara lui '61, la cîteva zile după ce împlinise 18 ani. Însă tînărul acesta cu candoare de fetișcană are un dar de a vorbi despre meseria lui, că-l poți crede modelor de cînd lumea. De altfel e convins că cea mai frumoasă meserie este modelăria care, ne asigură el, „de fapt este o artă: sculptură industrială. Iar dacă dai și peste un desen complicat, atunci..."

Știu. Atunci e cea mai mare bucurie profesională a lui Lucian. De aceea, bineînțeles, se va înscrie la anul la școala tehnică de maiștri, ca să poată turna în lemn cele mai dificile modele. Aș fi vrut să-i cunosc primul succes în producție. Dar a făcut ce-a făcut și mi-a spus că tare ar vrea să citească un roman contemporan despre viața muncitorilor:

— Dar știți: o carte pe care să n-o pot uita, așa cum nu-l pot uita pe Bozan al lui Sahia.

* * *

E cel mai bun prieten al lui Lucian Oprea, au fost colegi la școală, lucrează în aceeași brigadă și doar în două mari probleme punctele lor de vedere se deosebesc radical. Tudor Stăncescu e de părere că: 1) Orice motociclist care se respectă își alege un „M.Z."

Nu ca prietenul său, care s-a oprit la un „Simpson", deși alesul e cu... gîndul deocamdată; 2) dacă vrei să nu te sufle vîntul, trebuie să faci lupte clasice, nu patinaj artistic.

* * *

Distribuitoarea Paula Vasile a venit în sala de festivități împreună cu tatăl ei. Au venit direct de la uzină, de la „Republica", unde lucrează amîndoi, să-și cinstească împreună majoratul.

Fata pe al ei, tatăl pe al fiicei sale și pe al lui propriu. Pentru că acum vreo 30 de ani, pentru lăcătușul Petre Vasile, ca și pentru Costin Hîncu ori pentru Alexandru Guja ca și pentru atîția alți muncitori vîrstnici, oaspeții tinerilor, majoratul a venit nebăgat în seamă. Lupta pentru o bucată de pîine era prea neînduratoare ca să te poți opri cu solemnitate în fața unei file de calendar. De aceea cuvintele lui Costin Hîncu „îngăduiți-mi să-mi sărbătoresc împreună cu dv. majoratul meu întîrziat", n-au fost o figură de stil.

Și l-au prăznuit împreună, căci au avut cu ce. Socotiți doar imensa cantitate de fericire din seara aceea: de peste 300 de ori cîte 18 ani în 1961!

Magda MIHĂILESCU

Fotografii de S. STEINER

nu reparați singuri
ieftin, mai confortabil ■ mai sigur, mai ieftin, mai confortabil
mai sigur, mai
instalații electrice
M
instalații sanitar
instalații de gaze

MEȘTERI ȘI LUCRĂTORI CALIFICAȚI LA DISPOZIȚIA DV.

Reparații de calitate execută cooperativa

METALO-CASNICA

SE FAC ȘI LUCRĂRI NOI, INCLUSIV ÎNREGISTRAREA LA I.R.E.B. ȘI I.D.G.B.

Adresele noastre sînt: SEDIUL CENTRAL: Șos. Colentina, 15, tel. 12.20.20, str. Smirdan, 30 și 24, str. Colței, 6, tel. 15.51.12, Calea Văcărești, 11, tel. 21.33.72, str. Mendeleev 12, tel. 16.32.61, Calea Dorobanți, 162, str. Viitor, 116, tel. 12.14.94, str. Constantin Nacu, 8, tel. 16.26.38, str. Mihail Eminescu, 168 și 124, Calea Moșilor, 165, 183 și 362, tel. 11.09.98, Calea Griviței, 102, str. Aviator Stîlpeanu, 4 (Piața 7 Noiembrie), str. Dr. Felix, 55, Calea Dudești, 159.

DISC

● George Enescu iubea și elogia liedul romînesc, pe care l-a îmbogățit cu neasemuită măiestrie. Ciclul de lieduri „Șapte cîntece pe versuri de Clement Marot", înregistrat de curînd de către „Electrecord", în interpretarea tenorului Ion Piso, confirmă prin realizarea lui artistică, prin conținutul străbătut de fină poezie și muzicalitate cuvintele lui Enescu: „...din îmbinarea cuvîntului și a muzicii s-au născut și se vor naște opere divine, nemuritoare". Ion Piso, evident dăruit pentru muzica de cameră, redă varietatea sentimentelor cu emoție și discreție.

● Compozitorul Mihail Jora este unul din cei mai fecunzi creatori din domeniul muzicii de cameră romînești. Din nenumăratele sale lieduri, în care expresia muzicală își trage obîrșia din intonațiile folclorului romînesc, casa noastră de discuri a ales trei dintre cîntecele sale pe versuri de Tudor Arghezi: „Păstrează", „Hora în grădină" (autentică bijuterie de umor și strălucire) și „Vaca lui dumnezeu". Soprana Iolanda Mărculescu susține partitura căutînd să redea fiorul emoției unei muzici care se contopește întru totul cu versul arghezian, într-o acceptabilă înregistrare.

● Versurile poeților noștri au inspirat creația multor muzicieni romîni. Compozitorii: Paul Jelescu („Ecou de romanță" pe versuri de G. Bacovia), Tudor Ciortea („Stelele'n cer" pe o poezie de Eminescu), Diamandi Gheciu („Țăranul căzut" pe versurile lui Eugen Jebeleanu) și Pascal Bentoiu („Obîrșii" și „Despre război", versurile aparținînd Ninei Cassian) au integrat organic esența poeziilor într-o muzică inspirată.

Promovarea muzicii culte romînești pe discuri este o acțiune ce trebuie continuată cu perseverență.

mozaic

UNIREA ȚĂRILOR ROMÎNE

1 M	2 O	3 S	4 I	5 O	6 N	7 R	8 O	9 A	10 T	11 A
2 A	M	I	N	D	O	I	■	M	A	L
3 M	E	G	I	E	S	■	S	O	B	E
4 A	N	A	M	■	T	A	■		A	C
■	I	■	A	R	I	C			C	U
6 R	E	A	■	U	M	■			A	■
7 O	■	N	I	S	■	A	O	■	R	S
8 M	A	T	A	■	A	D	U	N	A	T
9 I	N	O	N	O	M	■			■	
10 N	A	N	U	■	A	R	M	A	T	I
11 I	■	I	A	R	N	A	■			
12 A	T	U	R	I	■	R	O	A	B	E

ORIZONTAL: 1) Reprezentant al țăranilor în divanul ad-hoc și erou în două frumoase povestiri de I. Creangă (3 cuv.). 2) „...avem un nume/ ... o soartă-n lume" („Hora Unirii")—„Mai la vale și la deal/ Pe ist... și pe cel.../ S-a întins o horă mare" (Alecsandri, „Hora lui Cuza Vodă"). 3) Vecin în limbajul lui Creangă din cele două povestiri menționate — Iarna-s tare îndrăgite! 4) Vechi imperiu în peninsula Indochina — Pronume — „Personaj" retrograd al unei fabule de Donici, terminată cu morala: „Așa-i și la omenire/ Cînd în obștii nu-i unire". 5) Poet ce a militat pentru unire („Trîmbița Unirii", „24 Ianuarie 1859" ș.a.). 6) Iarba... din holde piară („Hora Unirii") — Postum! — Personificarea Pămîntului în mitologia greacă. 7) Oraș în R.P.F. Iugoslavia — Alexandru Odobescu — Curse! 8) Dumneata în Moldova — Unit. 9) Strîngător (mold.) — Culese! 10)...-Muscel, medic și profesor universitar romîn — Înarmați. 11) În aceea a anului 1858/859 s-a înfăptuit Unirea — Pasăre... solitară. 12) Pe fruntea poeților — Așa erau țiganii înainte de actul de eliberare realizat sub Cuza Vodă (fem. sing.).

VERTICAL: 1) „Amîndoi sîntem de-o.../ De-o făptură și de-o samă" („Hora Unirii") — Ziar luptător pentru unire din secolul trecut. 2) „Între noi să nu mai fie/ Decît flori și..." („Hora Unirii") — Numele legendar al cetății Ptolemais. 3) Mineral folosit de zugravi și tăbăcari — Costache... interpretul lui Moș Ion Roată în piesa „Cuza Vodă" de M. Ștefănescu. 4) „Hai să dăm mînă cu mînă/ Cei cu ... romînă" („Hora Unirii") — În zilele de 5 și 24 ale acestei luni din anul 1859 Alex. I. Cuza a fost ales domn al Moldovei și apoi și al Munteniei. 5) „Ieși din întuneric, stea a țării mele!/ Cinge a ta frunte cu albi floricele": așa începe poezia „...la Patrie" de Crețeanu (pl.) — Marele popor din răsărit care în decursul istoriei ne-a ajutat de nenumărate ori în lupta pentru înfăptuirea idealurilor noastre de libertate și progres — Radu Ionescu. 6) Spiritual — Pictor clasic romîn, autorul tabloului „Hora Unirii la Craiova". 7) Începe la rimă și sfîrșește la... Alecsandri! — Îl mînuiește croitorul și ...viespea — Articol — Din an în paște. 8) Sentiment josnic, caracteristic claselor exploatatoare. 9) Momeală (pl.) — Tăbliță de ardezie pe care învățau școlarii din trecut să scrie primele buchii. 10) Lucrători pielari, în trecut denumiți și tabaci, din rîndurile cărora mulți au luat parte la mișcarea revoluționară în București în prima jumătate a secolului trecut — Țeavă. 11)... Russo, scriitor patriot, unionist înflăcărat, autorul „Cîntării Romîniei" — Curajoasă, neclintită.

Dezlegarea jocului „Iarna pe uliță", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Ianuarie – Brad. 2) Anul nou—Clacă. 3) Rodi—Postăvar. 4) Nt—Tronc — Nas. 5) Aite—T—Apăsat. 6) Mr—Migrare—I. 7) Operă — Rati — Sn. 8) R – Minți — I — Sac. 9) Anunț—Manșon. 10) Șur—Iam — Arșic. 11) Eratic — IJ — Ouă. 12) Liță — Ene — Inși.

E BINE SĂ ȘTIM

Numele de persoane și vechiul lor sens

La nașterea unui copil, părinții îi aleg un nume care li se pare că sună mai frumos sau care e folosit tradițional în familia respectivă; ei nu-și dau seama însă că cele mai multe dintre numele de bărbat sau de femeie, între care au de ales, au avut la origine un anumit sens concret. Formarea și alegerea numelor proprii se leagă de o mentalitate de mult depășită sau de sensuri pe care azi nu le mai înțelegem.

Astfel, acum cîteva mii de ani, cînd s-au născut cele mai cunoscute nume de persoană folosite pînă astăzi, exista credința că, dînd copilului un nume care să amintească de o calitate morală înaltă, foarte apreciată în acea epocă, copilul va căpăta însușirea respectivă: *Constantin* însemna „statornic, constant", *Marcel* avea sensul „războinic, iscusit în războaie". Aceste două cuvinte sînt de origine latină. Numeroase alte nume proprii s-au format în grecește: *Nicolae* e „biruitorul", *Andrei* e „viteazul", *Grigore* însemna la început „cel mereu treaz, neadormit, vioi", *Alexandru* e „apărătorul, ocrotitorul oamenilor". Vrînd să asigure unui fiu o carieră strălucită, părinții îi spuneau *Basileus*, adică „rege" (de aci vine numele nostru *Vasile*). Cei care își numeau copilul *Aristide* nu păcătuiau prin lipsă de modestie, căci cuvîntul acesta însemna „fiul celui desăvîrșit, perfect".

Numele trebuia să deștepte în mintea celor care îl foloseau imagini frumoase: *Elena*, a însemnat probabil „lumină", iar *Maria* în limba ebraică, „speranță". Grecii, cînd doreau să alinte o femeie, îi spuneau „sufletul meu", „viața mea" — iar, viață se spune *zoé*, de unde *Zoe* ce s-a păstrat pînă în zilele noastre.

O serie de cuvinte care au servit ca bază pentru formarea de nume se referă la diferite profesiuni. Iată un exemplu grecesc: *Gheorghe*, care înseamnă „țăran, plugar", compus din două cuvinte, *pămînt* și *a lucra*. Alteori, numele copilului era dat după anumite însușiri fizice: *Fulvia*, e „cea cu părul roșcat", *Paul* însemna „cel mic de statură, scund" (ambele sînt de origine latină), iar *Simion* avea sensul „cîrn" (cuvîntul nostru provine din limba greacă).

Sorin STATI

DE VORBĂ CU MEDICUL

Noutăți în tratamentul hepatitei cronice

Ficatul este un organ foarte important care dezvoltă funcțiuni variate, indispensabile menținerii vieții. Numeroase sînt cauzele care pot altera anatomia și fiziologia normală a ficatului. E de ajuns să știm că la aproape toate procesele biologice care au loc în organismul nostru intervine direct sau indirect și ficatul. Infecțiile acute sau cronice, toxicele de orice fel, alcoolul, carențele de vitamine și proteine, excesele alimentare, în special în grăsimi și condimente sînt tot atîtea cauze care pot leza celula hepatică.

Una din formele cele mai grave de alterare a ficatului este ciroza hepatică, exprimată printr-o dezvoltare mare de țesut fibros între celulele hepatice și care va sugruma aceste celule, distrugîndu-le. Din nefericire nu se cunosc încă precis cauzele acestui proces degenerativ extrem de grav al ficatului. De aci necesitatea de a evita orice îmbolnăviri ale ficatului și de a lua măsuri din timp atunci cînd apar semne de îmbolnăvire.

Numeroase observații clinice au arătat că în diferitele afecțiuni ale ficatului o cantitate normală sau crescută de proteine în alimentația dietetică favorizează restabilirea capacității funcționale a ficatului și accelerează evoluția favorabilă spre însănătoșire. Cercetările experimentale precum și observațiile făcute au demonstrat că regimurile alimentare lipsite de proteine au dus la ciroza ficatului. Pe baza acestor observații s-a ajuns la concluzia că regimul alimentar al bolnavilor cu afecțiuni hepatice trebuie să fie bogat în proteine. Cercetători sovietici ca Pavsner și Peetnev au demonstrat că administrarea asociată a proteinelor cu glucide (dulciuri) ameliorează o funcție importantă a ficatului și anume cea gluco-genetică. Glicogenul este o formă complexă a zahărului, pe care ficatul îl ia din alimentația obișnuită și pe care îl păstrează, pentru a-l transforma în glucoză atunci cînd organismul o cere. Funcționarea normală a ficatului este condiționată de cantitatea de glicogen pe care o conține. Acest fapt i-a determinat recent pe cîțiva cercetători indieni să încerce să reducă nevoile de glucoză ale bolnavilor cu afecțiuni grave ale ficatului pentru a crește eficiența celulei hepatice. Rezultatele obținute sînt încurajatoare.

În general regimul dietetic al bolnavilor va fi axat pe următoarele principii generale: se vor consuma alimente bogate în colină, betaină și metionină, care sînt factorii lipotropi de protecție a ficatului și care se găsesc în proteine. Acestea sînt: gălbenușul de ou, drojdia de bere, sfecla roșie, laptele, brînza proaspătă de vaci, carnea, albușul de ou. La aceste alimente cu conținut bogat în proteine se vor adăuga 500 gr glucide. S-a observat că — urmîndu-se acest regim mixt — durata hepatitei epidemice (icterul infecțios) se scurtează. Bineînțeles că pentru determinarea cantităților de alimente ce se vor consuma, și care sînt în funcție de forma și stadiul maladiei, ne vom adresa medicului.

Dr. Silviu GHEREA

COLȚUL COSMETICIENEI

Cîteva mici „secrete" ale frumuseții

PIEPTĂNĂTURA CU COC ȘI FRUMUSEȚEA URECHII

Cocul, pieptănătură la modă, lasă descoperite urechile, drept care trebuie să avem grijă și de estetica acestora. Dacă lobul urechii este prea îngust sau prea palid, se machiază ca și fața: se aplică puțin ruj după care se pudrează ușor. Dacă marginea urechii roșește repede la frig sau la căldură, se va masa zilnic cu o cremă grasă.

SPRÎNCENELE TASATE

Pentru a îndepărta acest defect ce îmbătrînește figura, obișnuiți-vă să periați sprîncenele dimineața și seara cu o periuță înmuiată într-o soluție de alcool și ulei de ricin în părți egale.

Pentru a mări înălțimea arcadei, epilați sprîncenele în partea de jos, machiați numai pleoapa și pudrați arcada într-un ton deschis.

PUNGILE DE SUB OCHI

Se pot înlătura aplicînd pe ochi comprese cu ceai rusesc sau ceai de albăstrele, la temperatura camerei, ce se țin 10 minute. Repetați această operație timp de cîteva zile.

★

Nu uitați: somnul rațional, plimbările în aer liber contribuie la înfățișarea plăcută a obrazului.

Georgeta MĂLIN

NOUTĂȚI ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

MOTOCICLETA-BARCĂ. Inginerii de la Uzina de motociclete din Kiev, în colaborare cu specialiștii Laboratorului de cercetări științifice din R.S.S. Ucraineană și cu Institutul de proiectare „Plastmaș" au realizat o nouă motocicletă care se poate deplasa și pe apă. Bineînțeles nu întreaga motocicletă ci doar atașul, care este construit din rășini poliesterice. Pentru armătură au fost folosite materiale extrem de rezistente: vată de sticlă și țesături de sticlă. Un astfel de ataș este cu 22 kg mai ușor decît unul obișnuit.

Motocicleta-barcă va fi de mare folos pentru vînători și pescari.

ROABĂ FĂRĂ ROATĂ. Un antreprenor englez a adaptat la roabă principiul aeroglisoarelor, cunoscute și sub denumirea de vehicule cu pernă de aer. În felul acesta a fost rezolvată vechea problemă a luptei împotriva noroiului provocat de circulația intensă a roabelor pe șantierele de construcție.

Aparatul se compune dintr-o placă sub care se învîrtește un ventilator cu 6 palete, cuplat la un mic motor cu benzină. Acest dispozitiv asigură susținerea roabei „în aer", dar nu intervine în propulsie.

Conductorul unei roabe fără roată, cu o încărcătură ce poate să ajungă pînă la 135 kg, o deplasează cu ușurință atunci cînd ea se sprijină pe perna sa de aer.

MUȘCHI-ANTIBIOTIC. Este cunoscut faptul că mușchiul nu este niciodată atacat de ciuperci parazite. Făcîndu-se cercetări, s-au obținut extracte din mai multe feluri de mușchi și s-a constatat că acestea acționează asupra copacilor ca niște antibiotice. Cercetările au arătat de asemenea că toate soiurile superioare de mușchi, alge și licheni conțin antibiotice de mai multe feluri, ceea ce lărgește cîmpul lor de acțiune, contribuind la sănătatea solului pădurilor.

Se poate trăi pe... Jupiter?

Ultimele cercetări ale astronomilor au dus la concluzia că există mult mai multe șanse de a găsi viață pe planeta Jupiter decît pe Venus — arată revista „Science et vie". Într-adevăr se presupune că atmosfera de pe Jupiter este constituită din nori de amoniac care absorb razele infraroșii fără a le reflecta în spațiu; acest lucru creează posibilitatea înmagazinării unei cantități de căldură necesară apariției unui început de viață organică, în condițiile unor anumite descărcări electrice în atmosferă. Spre deosebire de planeta Venus, a cărei temperatură medie este de plus 500°, pe Jupiter temperatura medie de numai 5° apare ca foarte favorabilă viețuitoarelor.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Noua Zeelandă

„Am citit cu interes documentarul despre Samoa și aș dori să publicați unul asemănător despre Noua Zeelandă“

Valentin PAHONȚU
muncitor din Hunedoara

Două insule mari — Insula de nord și Insula de sud — despărțite prin strîmtoarea Cook, cărora li se alătură insulițele Chatham și Stewart și alte cîteva puțin mai depărtate —Auckland, Campbell, Antipode, Tokelau, Niue, Kermadek, Cook — situate toate în sud-vestul Oceanului Pacific, iată Noua Zeelandă. Suprafața întregii țări este de aproximativ 270.000 km p, iar populația numără circa 2.400.000 de locuitori, dintre care băștinașii — maorii — alcătuiesc azi o infimă minoritate: ceva mai mult de 150.000 de oameni; restul îl constituie urmașii coloniștilor englezi. Capitala, orașul Wellington, cu cei aproximativ 150.000 locuitori ai săi, nu este cel mai mare oraș al țării: Auckland are 400.000 de locuitori, iar Christchurch 200.000.

Această țară din emisfera sudică prezintă unele ciudățenii geografice și climatice. Astfel, spre exemplu, alături de gheizere și munți înalți acoperiți cu zăpezi veșnice se întîlnește vegetație subtropicală.

Dominion britanic, Noua Zeelandă are ca șef al statului pe regina Angliei, reprezentată aci printr-un guvernator.

În economia Noii Zeelande predomină agricultura, care se caracterizează printr-o specializare îngustă și anume în direcția creșterii vitelor. Dacă în ce privește producția de lînă această țară deține locul al treilea în lume și un loc de frunte printre țările producătoare de carne și lapte, Noua Zeelandă nu-și poate asigura în schimb necesitățile de pîine și de cartofi. Dezvoltarea unilaterală a economiei țării se datorează deținerii pozițiilor economice cheie de către Anglia, care a transformat astfel Noua Zeelandă într-o bază zootehnică a sa. Alături de capitalul englez și-a făcut apariția, după al doilea război mondial, și capitalul american.

Politica externă a Noii Zeelande decurge din subordonarea țării față de puterile occidentale, fapt ce rezultă și din participarea la blocurile militare SEATO și ANZUS.

Fără casier...

„Am văzut într-un jurnal cinematografic și am citit în ziare că în unele întreprinderi din U.R.S.S. plata salariilor se face fără casier. Aș dori să știu cum și de unde a pornit această frumoasă inițiativă“.

Aristide VĂRZARU
electrician — Uzinele mecanice
Turnu-Severin

În multe sectoare ale Fabricii de ceasornice din Moscova, plata salariului se face fără casier, prin... autoservire. Ideea s-a născut încă la sfîrșitul anului 1960. Inițiativa Valentinei Ivanova, muncitoare în această uzină, a găsit sprijinul conducerii, al organizației de partid și al sindicatului.

Prima încercare a decurs cam așa: delegatul brigăzii a adus banii de la casier și i-a aranjat pe masă în teancuri, după valori. Mărunțișul a fost pus într-o cutie. O dată pregătirile terminate, el a anunțat:

— Poftiți, fetelor! Cine are nevoie de bani, să se servească!

Pe rînd, fără îmbulzeală, muncitoarele de la Fabrica de ceasornice din Moscova își ridică salariul cuvenit.

Muncitoarele veneau una cîte una, semnau în stat, își numărau banii și se întorceau la locul de muncă.

Banii au așteptat pe masă și venirea schimbului doi. Tot colectivul brigăzii și-a primit drepturile. Nu a lipsit nici o copeică.

De atunci au trecut multe luni. Plata salariului fără casier a devenit un lucru obișnuit în brigada de muncă comunistă a maistrului Meriin și, după afirmația lui, totul e în perfectă ordine.

Inițiativa brigăzii a trezit un viu interes în rîndurile lucrătorilor din alte secții ale uzinei, care i-au urmat exemplul. De aci, sistemul s-a extins și în alte întreprinderi. Azi, zeci de mii de oameni ai muncii din Uniunea Sovietică își ridică singuri chenzina de pe masă.

De altfel, funcția de casier a început să devină inutilă și în autobuze și troleibuze, ba chiar și în cinematografe.

Iată încă o expresie a înaltelor trăsături morale ale epocii comuniste, trăsături ce apar încă de pe acum în viața constructorilor comunismului.

Vă scriu elevii dintr-a X-a B...

Sîntem cititori ai revistei „Flacăra“ și urmărim cu plăcere articolele care prinresc viața culturală din țara noastră. De aceea vă scriem aceste rînduri cu scopul de a vă informa despre un concurs artistic organizat pe școală, din inițiativa comitetului U.T.M. În cadrul acestui concurs, pe lîngă obiective ca învățătura, disciplina, figurează și activitatea noastră culturală. La acest punct, noi, elevii și elevele clasei a X-a B am pregătit un montaj literar-muzical cu tema „Vladimir Maiakovski“, montaj care s-a bucurat de succes. Au fost recitate versuri închinate de poet Revoluției din Octombrie, construcției socialiste în U.R.S.S., tineretului sovietic și luptei pentru pace. La realizarea montajului au contribuit nu numai elevii care au recitat versuri, ci și restul elevilor care au dat replici sau au interpretat cîntece revoluționare legate de tema montajului.

CLASA a X-a B
Școala nr. 28 „Dr. Petru Groza“
București

De la fotocorespondenți

Așa arată acum centrul orașului Bacău. În locul unor construcții vechi și insalubre au fost ridicate în anul 1961 numeroase blocuri cu multe etaje. La parterul acestor construcții s-au deschis magazine elegante. Întregul centru este iluminat fluorescent.

B. Suru

La G.A.S. Agigea (Dobrogea) grajdurile pentru vite au fost înzestrate cu adăpători automate. La o simplă atingere cu botul, vaca primește apa proaspătă sosită pe conductă.

C. Constantinescu

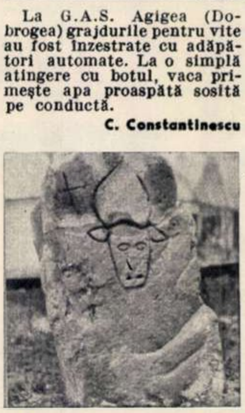

În mai multe locuri din regiunea Bacău arheologii au descoperit străvechi pietre de hotar marcate cu capul de zimbru. Pietrele purtînd vechea stemă a Moldovei au devenit acum piese ale muzeului arheologic din Piatra Neamț.

F. Bercu

Sacoșe pe rotițe!

„Vă scriu despre sacoșa pe roți. Nu știu cum apreciați dv. utilitatea unui asemenea obiect, dar în ce mă privește îl cred foarte necesar; de cîte ori soțiile noastre vin de la piață, trebuie să-și îndrepte brațele amorțite; „Ah — zic ele — dacă am avea un coșuleț sau o sacoșă pe rotițe!“ De aceea am fi bucuroși dacă în viitor vom găsi în magazine sacoșe sau coșulețe pe rotițe“.

Victor JESSENSKY
contabil șef, Brad - reg.
Hunedoara

Informăm pe tov. V. Jessensky că Ministerul Comerțului a primit din partea unor întreprinderi cîteva modele de sacoșe pe rotițe. Ele au fost expuse la cel de al 3-lea pavilion de mostre, urmînd ca, după omologare, să fie puse în producție.

Pe scurt

Dumitru Felea — Căpitănia portului Moldova Veche. Am citit cu interes scrisoarea dv. care ne redă un crîmpei din peisajul local: bătrînul Danubiu în miez de iarnă și aspecte din activitatea marinarilor de pe remorcherele și șlepurile romînești — munca lor fiind îndreptată, în acest anotimp, spre lucrările de renovare a navelor. Materialul este interesant; dar pentru a publica ceva în revistă, ne interesează și fotografii. Sîntem doar o revistă ilustrată...

M. Viorel — Craiova. Într-adevăr, în București există astăzi un spital de traumatologie, chirurgie plastică și reparativă. Această instituție funcționează în str. Arh. Mincu nr. 7.

Adresa spitalului clinic Fundeni: șoseaua Fundeni nr. 37.

Stela Oană—Sibiu. Scrisorile pe care doriți să le adresați Tatianei Samoilova le puteți expedia fie pe adresa studiourilor „Mosfilm“, Moscova, fie pe adresa teatrului „V. Maiakovski“ din Moscova, unde actrița joacă în mod curent. Puteți scrie în limba rusă sau în franceză.

Prin telefoto...

„Observ în ziare și reviste anumite fotografii care redau după un timp foarte scurt, poate chiar numai după cîteva ore, imagini de la evenimente petrecute la distanțe mari. Aș dori să aflu cum se face transmiterea de la distanță a acestor fotografii“.

Paul IONESCU
student anul IV la I.S.E.
„V. I. Lenin“, București

A devenit firesc ca milioane de oameni, deschizînd ziarul dimineața, să aibă în fața ochilor imaginea unor fapte petrecute cu numai cîteva ore înainte și la distanțe de mii și mii de kilometri. De obicei asemenea fotografii poartă inscripția: telefoto.

Cum se realizează transmiterea la distanță a imaginilor fotografice? Fotografia este așezată într-o instalație specială de transmitere a imaginilor luminoase, pe un tambur ce se rotește cu viteză constantă. De-a lungul tamburului, cu viteză de asemenea constantă, se mișcă rectiliniu o rază de lumină care explorează întreaga suprafață a fotografiei. Fiecare punct al fotografiei reflectă raza de lumină mai mult sau mai puțin intens, după cum punctul respectiv este un negru mai mult sau mai puțin intens. Razele sînt colectate de celule fotoelectrice care le transformă în impulsuri electrice. Acestea sînt transmise pe calea undelor sau prin cablu pînă la aparatul de recepție în care se petrece procesul invers, imaginea imprimîndu-se pe o hîrtie fotosensibilă.

Agenția romînă de presă (Agerpres), care întreține legături telefoto cu cele mai mari agenții de presă din lume, este dotată cu aparataj modern de transmitere și recepționare a fotografiilor, precum și cu un autobuz înzestrat cu o stație mobilă de telefoto pentru deplasări în diferite localități unde au loc evenimente.

Instalațiile de telefoto sînt folosite nu numai pentru nevoile presei. Astfel oficiile poștale transmit pe această cale documente, mesaje, telegrame etc. scrise de mînă.

Recepționarea s-a terminat. Caseta cu filmul fotografiei este scoasă din aparat pentru developare.

Cititorii către cititori

Zbigniew Standar, *Poznan, ul. Czerwonej Armii 39/31 (R.P. Polonă) dorește să corespondeze pe teme de muzică, pictură și film.* Kazimiers Zurawski, *student, ul. Ostrolecka 1, Przemysl (R. P. Polonă) dorește să corespondeze cu tineri pe teme de teatru, muzică, literatură, film. Corespondența poate fi purtată în limbile: rusă, italiană, spaniolă, germană, polonă, franceză, cehă, engleză.*

Albu Ștefan, *Năsăud, str. Berăriei nr. 5, dorește să facă schimb de mărci.* Mateescu Gh., *elev cl. a X-a, școala medie „D. Golescu“ C. Lung (reg. Argeș): schimb de corespondență pe teme literare.* Lucian Chioiu, *Turnu-Severin, str. Alecsandri nr. 8: schimb de ilustrate și fotografii de actori. Mai doresc să facă schimb de ilustrate:* Anton Popescu, *Bocșa, raion Reșița, bloc 186, ap. 12;* Ioan Andronic, *com. Ciușlea, raionul Panciu;* Ionel Dumitrescu, *strungar, Craiova, str. Al. I. Cuza nr. 134; profesor* Florin Iliescu, *Tg. Neamț, str. Cuza Vodă nr. 190.*

FLACĂRA
Revistă social-politică
și literar-artistică

Anul XI — Nr. 3 (347)
20 ianuarie 1962

REDACȚIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA SCÎNTEII

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10,
int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Reg.

UMOR

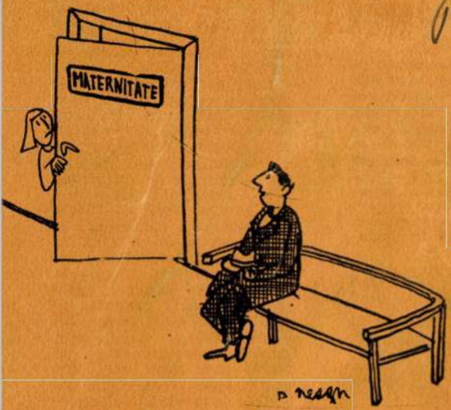
MATERNITATE

— Dv. ce doriţi?
— Un băieţel...

Desen de P. NEAGU

Indignarea guvernelor canadian, australian şi ale altor ţări membre ale Commonwealthului, care îşi văd serios periclitate interesele prin înglobarea Angliei în „piaţa comună", s-a manifestat din plin.

(Ziarele)

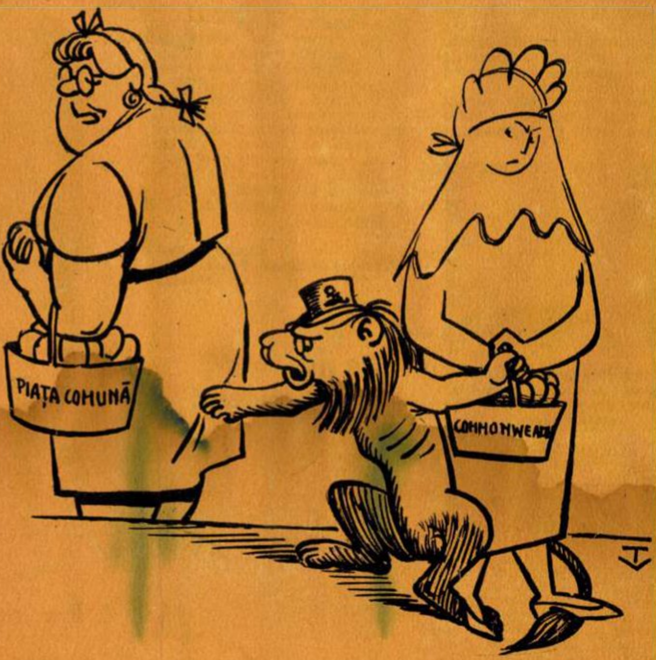
PIAŢA COMUNĂ
COMMONWEALTH

Infidelul e într-o situaţie încurcată.

Desen de V. TIMOC

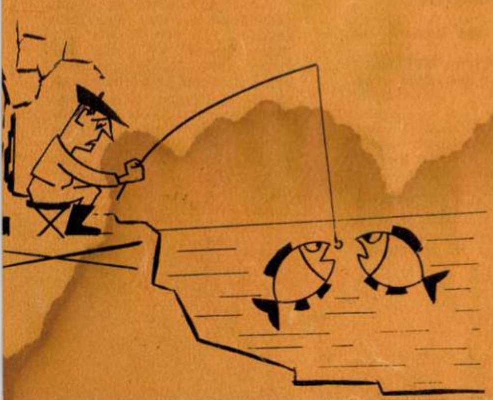

— Te întreb pentru ultima oară, mai ţii la mine?

Desen de L. LIVADARU

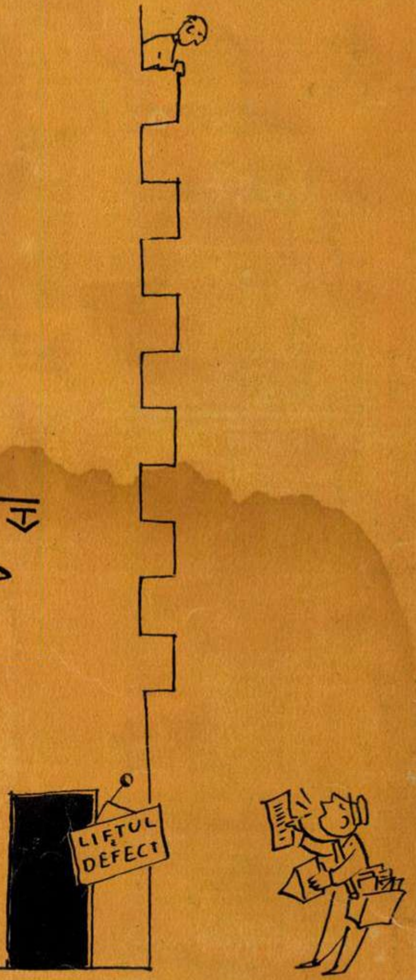
LIFTUL DEFECT

— Şi în încheiere vă scrie: „Te sărut de mii de ori..."

Desen de E. ARNO

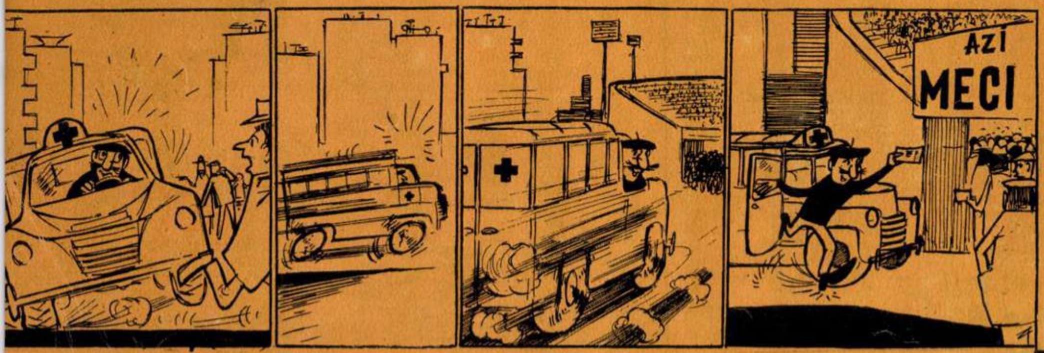

Un caz urgent.

Desen de Şt. MUNTEANU

FĂRĂ CUVINTE

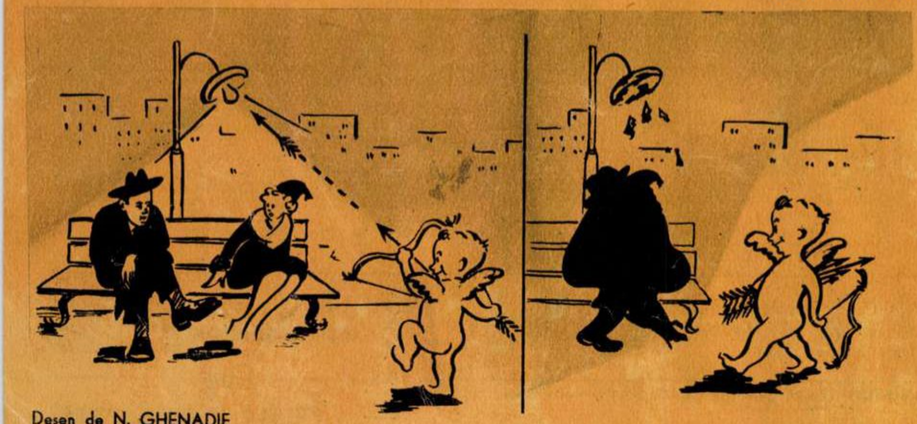

Desen de N. GHENADIE

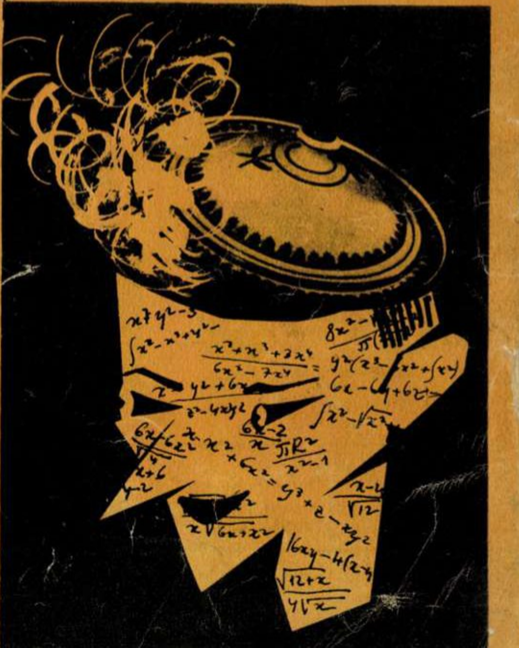

Desen de S. SINGER

Îi fierbe capul.

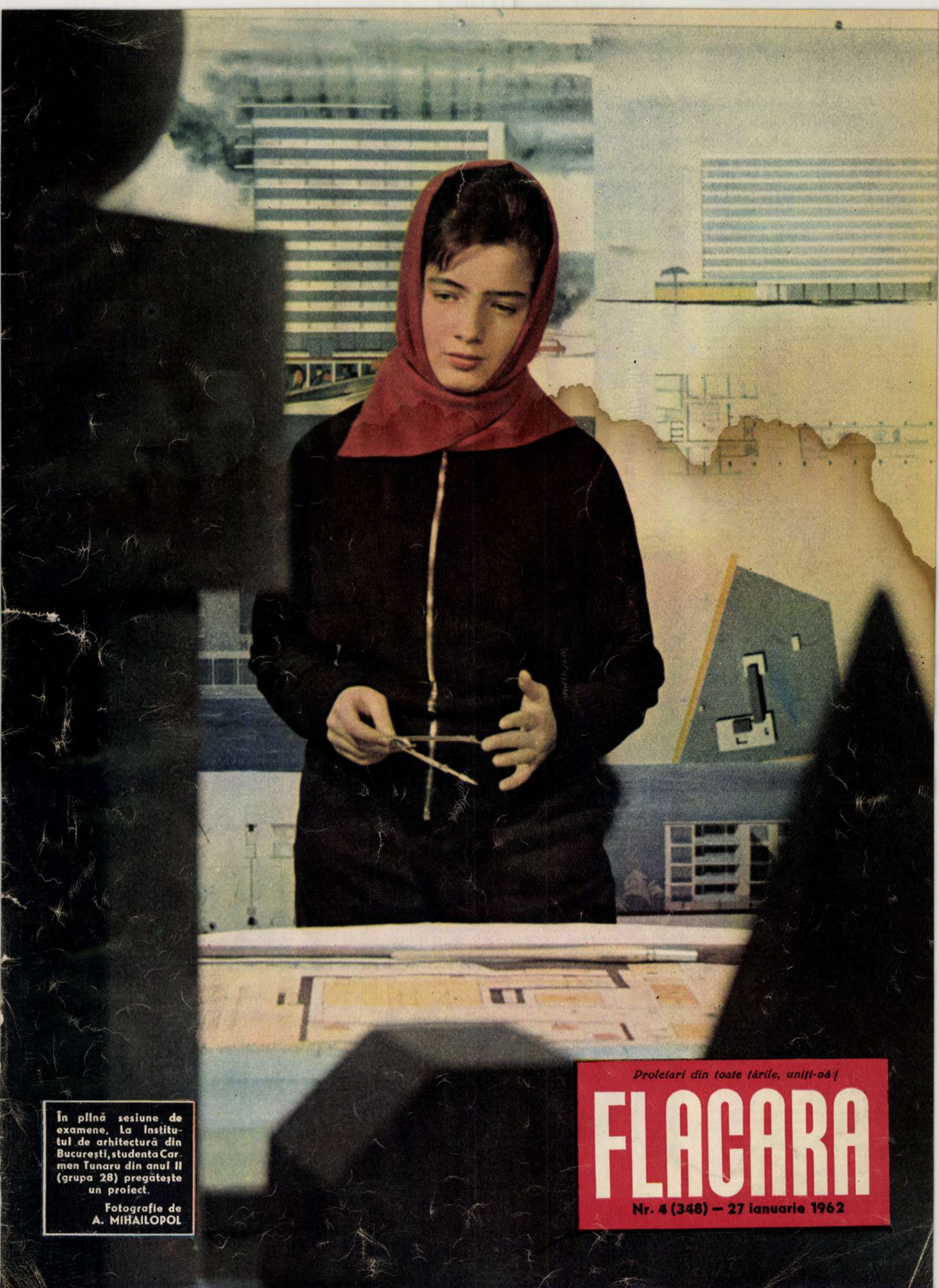

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

FLACARA

Nr. 4 (348) — 27 ianuarie 1962

În plină sesiune de examene, La Institutul de arhitectură din Bucureşti, studenta Carmen Tunaru din anul II (grupa 28) pregăteşte un proiect.

Fotografie de
A. MIHAILOPOL

Micul comentar

„SUVERANITATEA“ DUPĂ STRAUSS, „AUTODETERMINAREA“ DUPĂ GREWE ȘI... MARELE BUMERANG

de Florica ȘELMARU

Puțini termeni sînt folosiți cu atîta stăruință ca termenii „suveranitate“ sau „autodeterminare“ de către adversarii rezolvării problemei germane și celei a Berlinului occidental. Și puțini termeni sînt răstălmăciți cu o mai cinică demagogie.

În privința suveranității, de pildă, ministrul de război Strauss, cu prilejul ultimei sale călătorii în S.U.A., a formulat următoarea — cu totul inedită — definiție: este „necesar ca posesia armelor atomice și dreptul de a hotărî asupra folosirii lor să devină simbolul, trăsătura caracteristică, criteriul determinant al suveranității“. În mod firesc, fiecărui popor îi este scumpă suveranitatea țării sale și fiecare popor respectă acest sentiment la alte popoare. Partizanii înarmării pînă în dinți a Germaniei occidentale încearcă însă să speculeze în acest scop ideea de suveranitate, denaturată. Ministrul de război vest-german — care de altminteri nu se arată prea sensibil în materie de suveranitate atunci cînd este vorba de prezența unor trupe străine pe teritoriul Republicii Federale — se agață de ea atunci cînd socotește că o poate folosi ca... argument nuclear. În același spirit, noul memorandum al generalilor Bundeswehr-ului susține că armele de exterminare masivă sînt de trebuință Germaniei occidentale pentru ca să nu mai fie considerată „o țară învinsă“... Aceste formule de șantaj sentimental, destinate deopotrivă populației vest-germane și aliaților Republicii Federale, amintesc în mod supărător un limbaj pe care lumea l-a mai auzit. Acum peste un sfert de veac — adică în anii dinaintea celui de-al doilea război mondial...

La fel cu autodeterminarea. În corect limbaj juridic, dreptul la autodeterminare este dreptul popoarelor de a-și alege fiecare liber orînduirea în care vrea să trăiască. În limbajul juridic al războiului rece, termenul este folosit drept etichetă pentru acțiuni cărora nimic nu le este mai străin, mai opus, decît autodeterminarea. Puterile occidentale calcă sub șenilele tancurilor dreptul la autodeterminare al popoarelor din teritoriile coloniale (sau înrobite pe căile mai „moderne“ ale neocolonialismului) — dar se constituie în vajnici apărători ai „dreptului la autodeterminare“ al populației din Republica Democrată Germană. Unde poporul german și-a exercitat tocmai dreptul la autodeterminare, creînd primul stat democratic și iubitor de pace din întreaga istorie a țării sale...

De altfel, dacă datorăm ministrului Franz-Josef Strauss edificatoarea definiție a „suveranității“ mai sus citate, nu sîntem mai puțin obligați dr-ului Wilhelm Grewe, pentru claritatea cu care face să se înțeleagă „autodeterminarea“ în versiune occidentală.

În cartea sa recent apărută, „Politica externă germană în perioada postbelică“, domnia-sa — în ambalajul transparent și fragil ca de celofan al terminologiei juridice — mărturisește că socoate drept unul din principalele obiective ale politicii externe vest-germane anexarea Republicii Democrate Germane. Or, dr-ul Grewe, specialist în drept internațional și actual ambasador al R.F.G. la Washington, este unul din principalii teoreticieni ai respectivei politici externe.

Prin ce mijloace să se efectueze această... el îi spune „unificare“, autorul nu precizează. Precizează însă alți reprezentanți ai poziției anti-tratative. Strauss, de pildă, la care ne-am referit. Sau Heusinger, care, într-o convorbire cu redactorul șef al unei reviste militare vest-germane, a declarat că, dacă în trecut „marea măciucă atomică“ se afla în mîinile comandamentului american și englez, acum situația s-a schimbat iar Bundeswehr-ul trebuie „firește“ să posede arme atomice etc. etc.

Se pare că adversarii vest-germani ai tratativelor uită că în condițiile actualului raport de forțe în arena internațională „marea măciucă“ a devenit ...marele bumerang. Un glas occidental, acela al comentatorului american W. Lippmann — care nu este un simpatizant al socialismului, dar care știe uneori să aprecieze cu luciditate situația internațională — dădea nu demult următorul drastic avertisment maniacilor înarmării nucleare a forțelor N.A.T.O.: „Numai un idiot moral, suferind de mania sinuciderii, ar apăsa pe buton pentru a declanșa un război nuclear...“

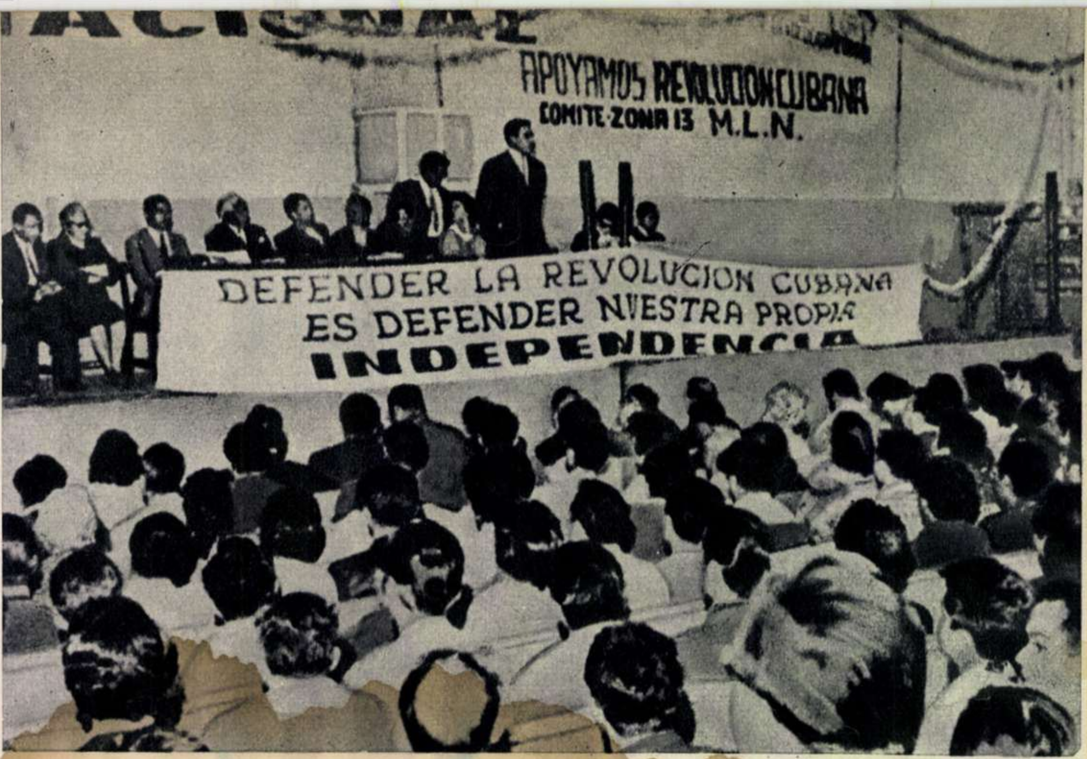
APOYAMOS REVOLUCION CUBANA
COMITE ZONA 13 M.L.N.
DEFENDER LA REVOLUCION CUBANA ES DEFENDER NUESTRA PROPIA INDEPENDENCIA

Condamnînd încercările S.U.A. de a organiza — sub paravanul conferinței Organizației statelor americane de la Punta del Este (Uruguay) — o intervenție împotriva libertății și independenței Cubei, popoarele latino-americane își manifestă solidaritatea cu poporul cuban. În fotografie: aspect de la un miting din Mexic, desfășurat sub lozinca: *„A apăra revoluția cubană înseamnă a apăra propria noastră independență“*.

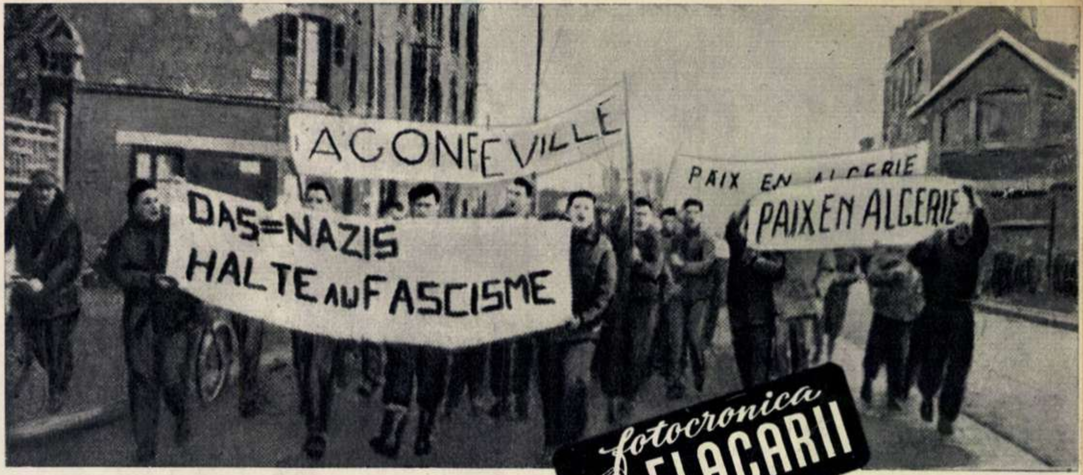

În întreaga Franță se întețesc acțiunile de protest împotriva teroriștilor din O.A.S., împotriva pericolului fascist, pentru pace în Algeria. Fotografia înfățișează o demonstrație pe străzile orașului Le Hâvre.

fotocronica FLACĂRII

La recentele alegeri pentru electorii președintelui Finlandei, blocul politic al actualului președinte Urho Kekkonen a înregistrat o mare victorie, obținînd peste 45% din totalul voturilor. Într-o declarație pe marginea acestor alegeri, primul ministru M. Miettunen a arătat că scrutinul este dovada sprijinului pe care poporul finlandez îl acordă politicii de neutralitate, pace și prietenie promovată de președintele Kekkonen. În fotografie: președintele Kekkonen introducînd buletinul de vot în urnă. ↓

Äänestäjä pysähdy!
Anna ropesi maamme tuberkuloosityön tukemiseksi
Välja

↑ Noua lovitură de stat din Republica Dominicană, pusă la cale — după cum afirmă înșiși corespondenții occidentali — de reprezentanții diplomatici ai S.U.A. la Santo Domingo, a făcut să crească starea de spirit antiamericană în această țară. În fotografie: manifestanți pe străzile capitalei dominicane.

În Uniunea Sovietică a fost construit un nou mare cargobot (13 000 tone), căruia i s-a dat numele regretatului savant francez Frédéric Joliot-Curie. În fotografie: vasul pornind în prima sa cursă. ↓

fotocronica FLACARII

La Conferința pe țară a scriitorilor (22-24 ianuarie a. c.). În fotografia de sus: tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej în mijlocul scriitorilor. În fotografia de jos: un aspect din sală.

Noua instalație necesară producției de uleiuri și parafină, pusă recent în funcțiune la rafinăria din Cîmpina, regiunea Ploiești. →

La S.M.T. Hărman (regiunea Brașov), în preajma campaniei lucrărilor agricole de primăvară. Pînă la 15 ianuarie a.c. la acest S.M.T. au fost efectuate 80 la sută din totalul lucrărilor de reparare a parcului de tractoare și mașini agricole. Volumul de lucrări planificat la această stațiune pe 1962 este cu 20 la sută mai mare față de anul trecut. În fotografie: controlul final al unui lot de tractoare reparate, înainte de remizare. ↓

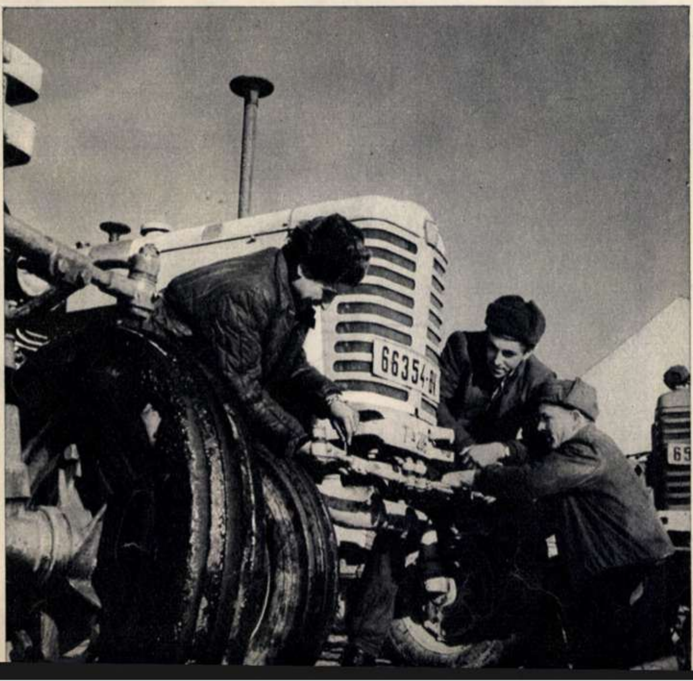

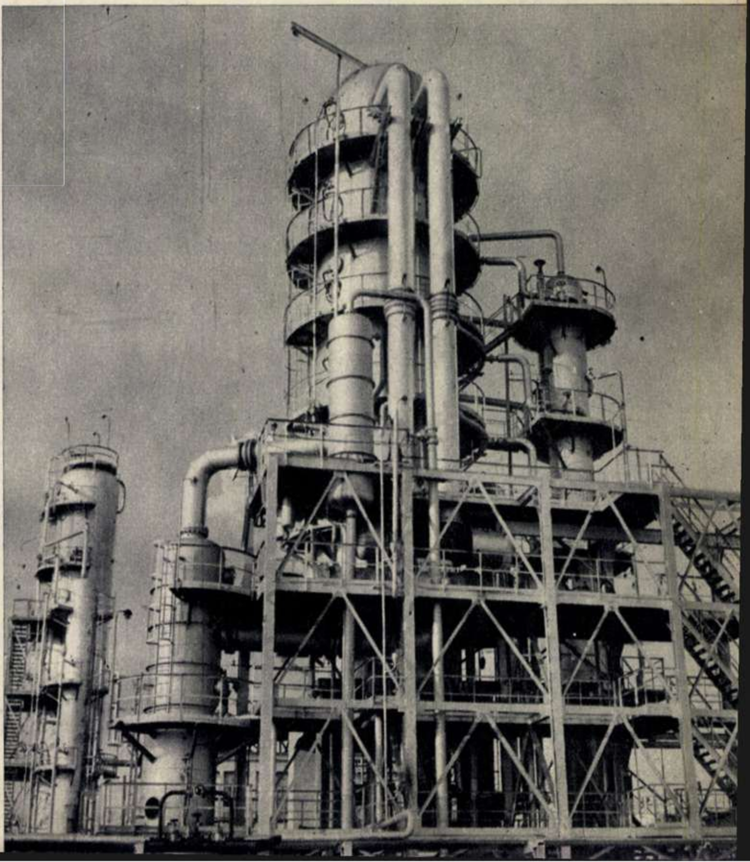

Lichidul mult așteptat a început să curgă. Astăzi se va putea găti!

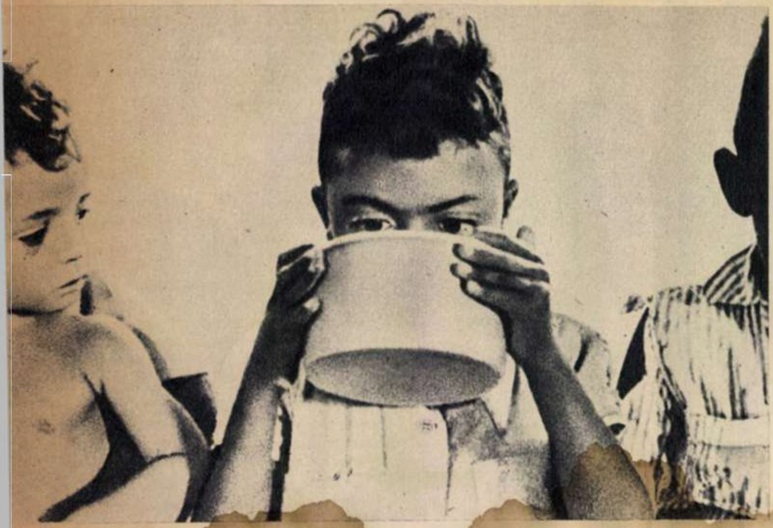

Cu grijă, copilul soarbe apa încetul cu încetul. Nici un strop nu trebuie să se piardă!

În așteptarea unei ore mai norocoase...

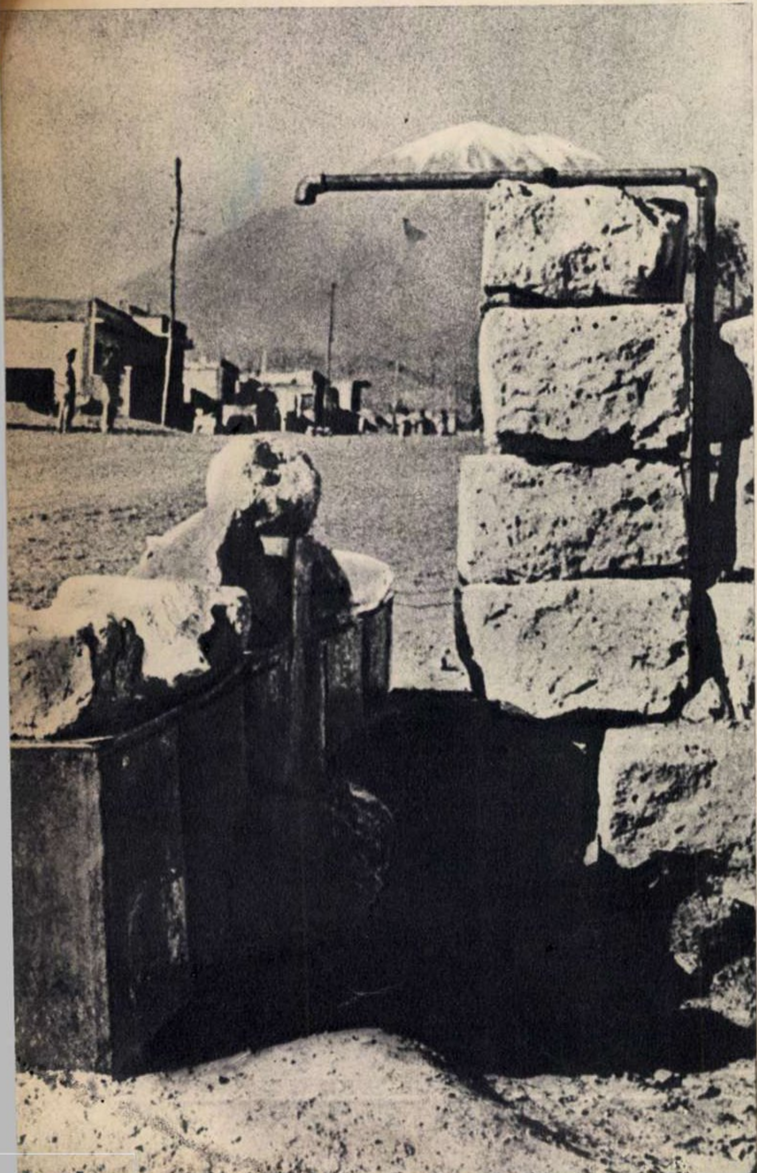

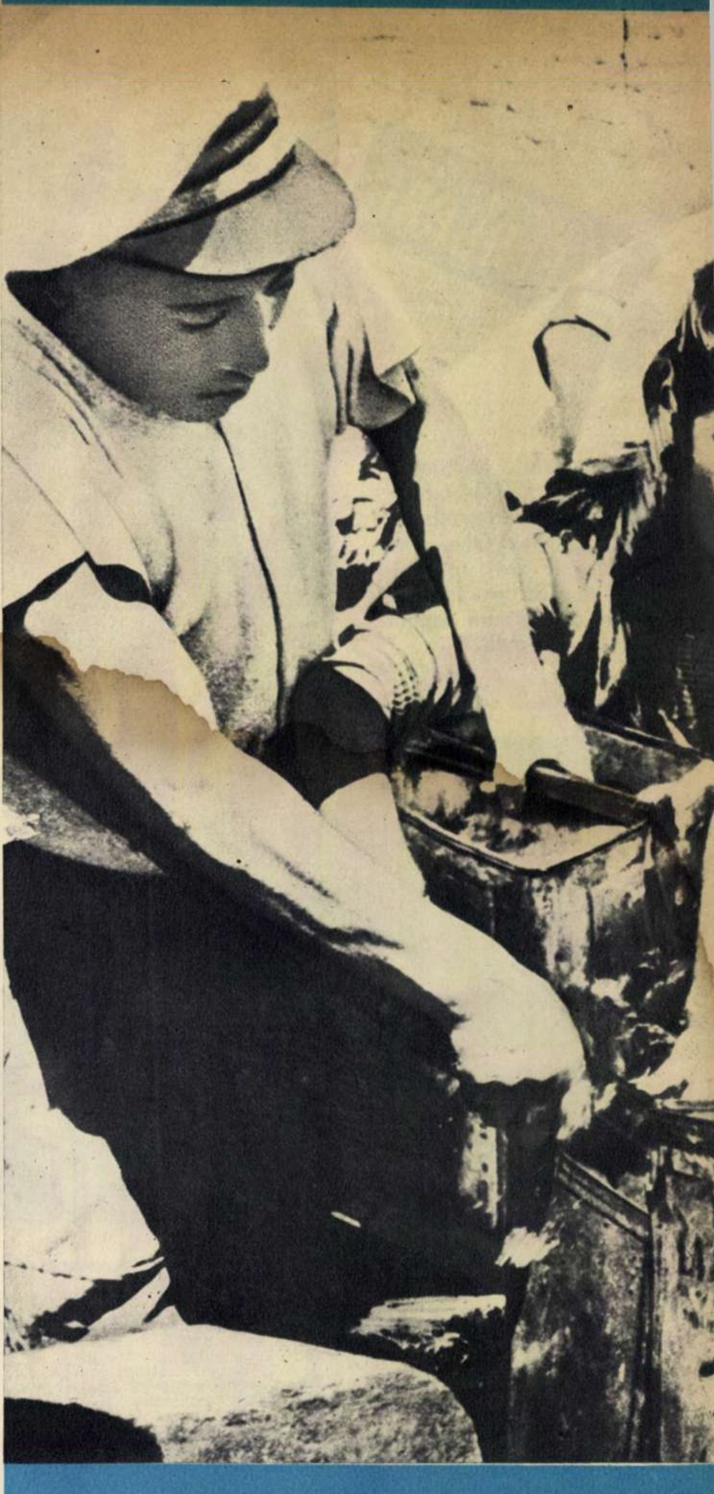

un caută

continent apă ...

Răsucim robinetul, și apa curge ca din izvor. De multe ori, după dorință, chiar apă caldă sau fierbinte. Un „miracol" cu care noi sîntem deprinși și care a intrat de mult în domeniul cotidianului.

Dar la celălalt capăt al globului, în America Latină, acest banal robinet pare un vis irealizabil. Un continent întreg caută cu anxietate, cu desperare, apa cea de toate zilele...

Problema este cu atît mai acută cu cît excedentul de populație al acestei zone geografice este uimitor; în ciuda tuturor bolilor epidemice care seceră copii de vîrstă fragedă, natalitatea crește vertiginos. În 1980, după unele calcule, uriașa armată a celor lipsiți de apă riscă să se ridice la 180.000.000!

Zeci și zeci de milioane de oameni, într-o atmosferă toridă, cu chipurile crispate, așteaptă zilnic să capete rația de apă fără de care nu pot începe să-și fiarbă mizera lor hrană. Zeci și zeci de milioane de oameni care, de la primii pași, învață că unul din tristele lor jocuri de copii trebuie să fie paza găleții sau a bidonului familiei, înșirat alături de alte cîteva sute în fața unei pompe solitare.

Dr. Abel Wolman, profesor la Universitatea „John Hopkins" din Baltimore (S.U.A.), relatează următorul fapt mărunt, dar semnificativ: în capitala cu pretenții cosmopolite a unei țări latino-americane, un hotel de lux este nevoit să trimită cisterne la zeci de kilometri depărtare pentru a asigura clienților săi... apa indispensabilă bărbieritului.

Dar, desigur, nu apa de bărbierit reprezintă problema centrală.

Din cauza lipsei de apă potabilă este larg răspîndită febra tifoidă. Adevărate ravagii, în special printre copii, fac și infecțiile intestinale. Astfel în două din țările Americii Centrale, unul din cinci copii moare de pe urma epidemiilor provocate direct de lipsa de apă. Cifrele acestea sînt, proporțional, de 60 de ori mai mari decît în S.U.A.!

Toate acestea sînt poate greu de crezut, aproape paradoxale, dacă aruncăm o privire pe hartă și frunzărim cît de fugar o enciclopedie. În America de Sud, îndeosebi, cad ploi abundente. Fluviul Amazon, avînd cel mai mare bazin din lume, este o adevărată mare interioară. Pustiurile lipsesc aproape cu desăvîrșire. Atunci cum se explică lipsa de apă?

Înapoierea socială, politică și economică ce caracterizează majoritatea țărilor Americii Latine, dominate și exploatate de imperialismul nord-american, a creat și problema vitală a apei: lipsesc pînă și fondurile pentru amenajări edilitare de primă necesitate.

În această lumină, cît de ridicolă apare mult trîmbițata reclamă făcută programului „Alianța pentru progres", potrivit căruia S.U.A. promit să pună la dispoziția a 20 de țări din America Latină un ajutor în sumă de 500 milioane dolari, care de altfel se vor întoarce cu prisosință la monopoliștii americani prin jaful bogățiilor acestor țări...

Tragica situație este reflectată și în fotografiile ce stau mărturie sub ochii dv.

Soluții pentru a rezolva această

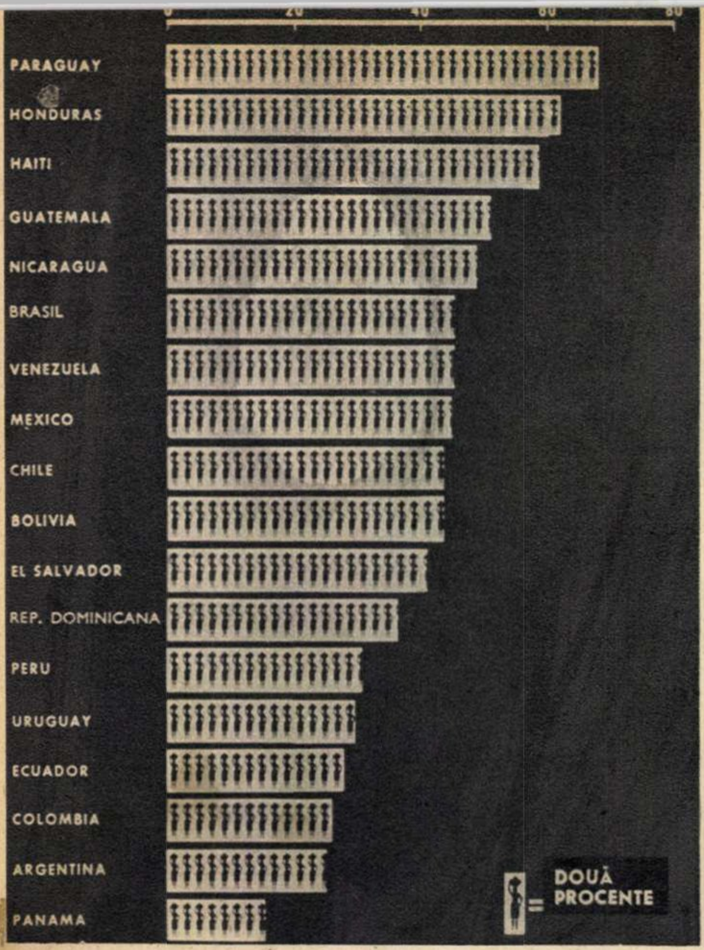

femeia cu ulciorul

Iată un document, tragic în limbajul său lapidar: un sugestiv grafic statistic apărut în revista Organizației Mondiale a Sănătății, „La Santé du Monde" (Sănătatea lumii). Trebuie subliniat că graficul nici măcar nu se referă la cătune, la așezări pierdute în cine știe ce unghere uitate de lume, ci dă procentajul populației (din țara respectivă) care trăiește în localități cu peste 2 000 de locuitori, care sînt lipsiți nu numai de apă curentă ci și de o simplă cișmea sau fîntînă în curtea casei, fiind astfel nevoiți să-și aducă apa de la mari depărtări. Femeia cu ulciorul — semnul distinctiv folosit și în grafic — a devenit un personaj familiar pentru aproape 70% din locuitorii orașelor și orășelelor din Paraguay, 60% din Honduras și Haiti, 45% chiar din cele mai dezvoltate țări ale Americii Latine: Mexic și Brazilia. E și aceasta o ilustrare a roadelor „ajutorului" dat de „marele prieten din nord" — cum le place imperialiștilor din S.U.A. să se autolaude.

problemă — vitală pentru zeci de milioane de oameni — există, desigur. Însă punerea lor în practică este legată de importante investiții. După cum scrie și dr. Abel Wolman. „Ar exista posibilitatea ca o bancă sau un guvern să finanțeze construirea unui sistem de aprovizionare cu apă, însă băncile trebuie să aibă siguranța că vor recupera cît mai curînd sumele investite".

Or, „clientela" principală a unui produs de lux cum este apa în America Latină o constituie tocmai masele pauperizate; în consecință, tariful nu ar putea fi prea ridicat. Și cum băncile latino-americane — de altfel legate prin mii de fire de Wall Street — se conduc după considerente strict comerciale, firește că pentru ele astfel de investiții nu sînt rentabile.

Înseamnă oare că, din lipsă de apă, pînă și gătirea umilului prînz zilnic trebuie să rămînă, pentru mulți, o problemă de nerezolvat?

Da, cel puțin atîta vreme cît țările Americii Latine nu vor dobîndi o independență reală, nu-și vor făuri o economie de sine stătătoare.

Evenimentele recente demonstrează că milioane de oameni din această parte a lumii devin tot mai conștienți de necesitatea luptei ferme pentru suveranitatea și independența economică a patriei lor, pentru nimicirea edificiului de jaf și opresiune ridicat în America Latină de imperialismul nord-american.

În Ecuador, în Brazilia, în Republica Dominicană și în alte țări, mari și mici, pe tot întinsul continentului, mase largi trec la acțiune pentru cucerirea drepturilor lor. Și în clipa cînd pe aceste meleaguri nu vor mai dicta „United Fruit", „Standard Oil" și alte monopoluri care au transformat America Latină în fieful lor, va dispărea și coșmarul apei mai prețioase decît aurul, de a cărei procurare sînt obsedați astăzi pînă și copiii de-o șchioapă...

Eugen B. MARIAN

Rezervorul acesta este singura „oază" a orășelului peruvian Arequipa.

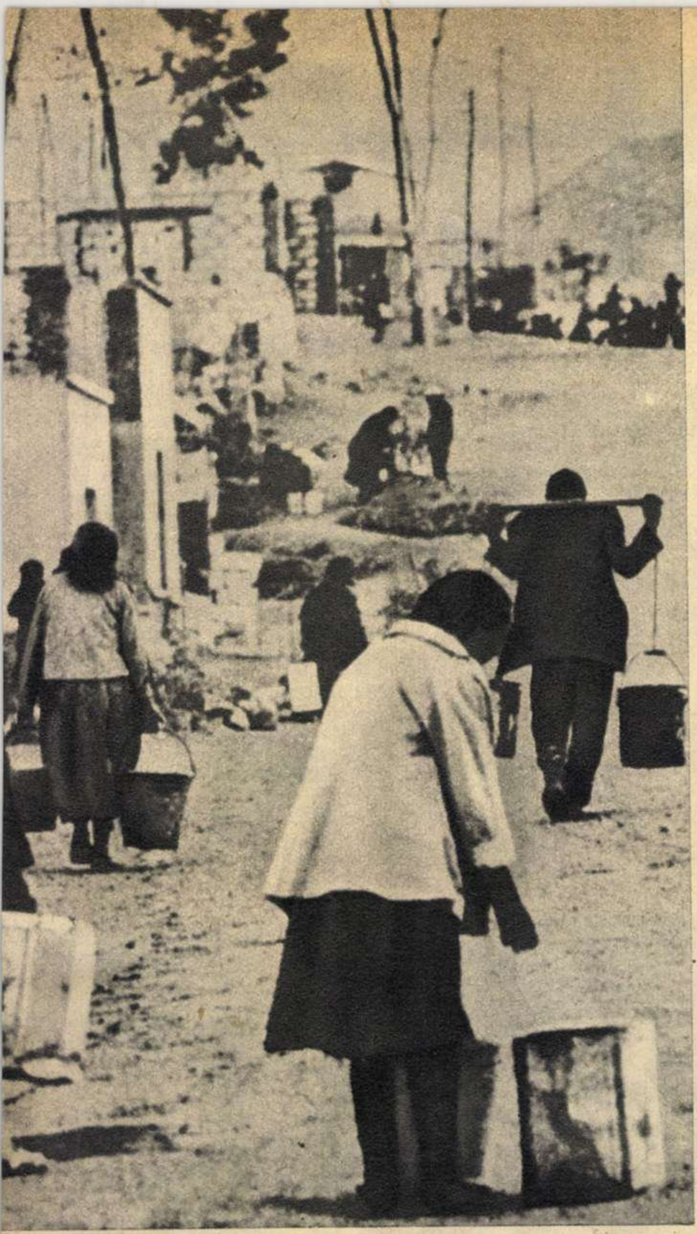

„Victorioşii" se întorc cu apa cea de toate zilele. Dar ce va fi mîine?...

Un loc bine păzit la coadă...

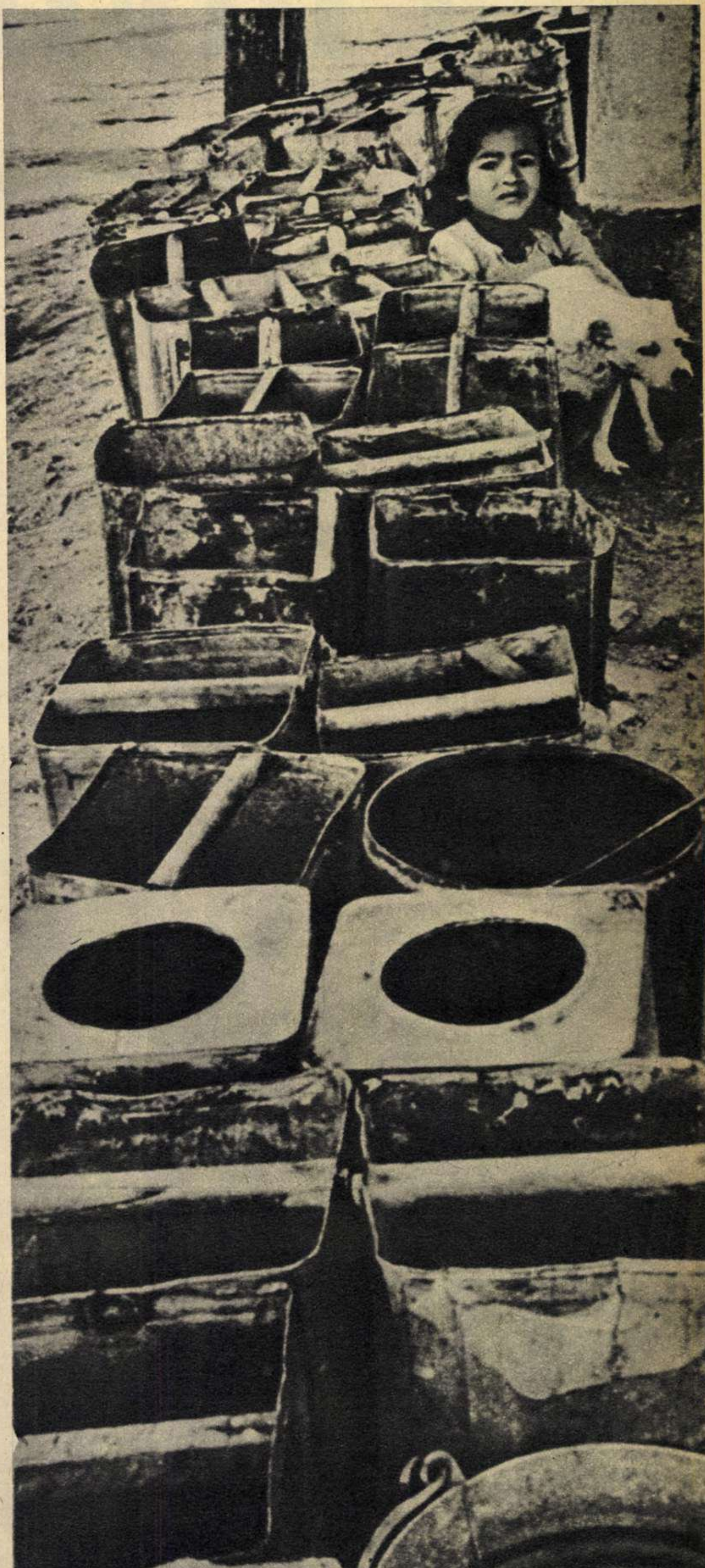

De mic copil, fiecare învaţă că un strop preţuieşte cît aurul.

PRIVIRI PRIN

— cîteva ore din viața

În rîndurile care urmează vă vom povesti cîteva întîmplări din viața de noapte a șoferilor bucureșteni. Străbătînd orașul în lung și-n lat, „getaxiștii" au prilejul să cunoască nenumărați oameni. Mulți dintre noi luăm un taxi cînd sîntem grăbiți, cînd brațele ne sînt împovărate de cumpărături sau cînd am întîrziat după miezul nopții în oraș și, obosiți, vrem să ajungem cît mai repede acasă. Dar sînt o mie și una de cazuri cînd, vrînd-nevrînd, ai nevoie de taxi. Vorba getaxiștilor: „întreg Bucureștiul a călătorit cu mașinile noastre". Nu-i putem contrazice! Grăbiți sau toropiți de somn, sănătoși sau bolnavi, am oprit un taxi, ne-am așezat comod pe banchetă și am indicat o adresă...

În ultimii ani Getaxul și-a extins perimetrul de deservire. El cuprinde azi nu numai zonele aglomerate ale orașului, ci și periferiile. De la 90 de stații existente cu cîtăva vreme în urmă, numărul lor a crescut la 224, stații fixe și facultative, care sînt deservite de peste 300 taximetre, dintre care 110 de tip „Volga". Două dispecerate răspund zi și noapte la solicitările telefonice de la domiciliu.

Dintre milioanele de curse pe care le fac taxiurile am ales doar cîteva. Fiecare cursă, o poveste. Și vreo două din ele cam neplăcute...

Două fete și un ghid

Gara de Nord. În fața gării, o mulțime de taxiuri. Șoferii așteaptă. Gh. Nicolae citește ziarul și din cînd în cînd privește prin parbriz spre ușile mari care dau la peron. Lume puțină. Deodată atenția îi e atrasă de două fete care se apropie de coloana de taxiuri. Se opresc la un grup de șoferi. Curioasă situație... Ele vorbesc, gesticulează, și șoferii ridică din umeri. Ce problemă o mai fi și asta să n-o cunoască un șofer? Dar iată că tot grupul se deplasează și se apropie.

— Nu știm ce vor—se plînge cineva.

Una din fete îl întreabă:

— Ne govorite li vî pa russki? (Nu știți cumva rusește?)

— Malo, oceni malo... (Puțin, foarte puțin...)

Conversația continuă în rusește.

— Ah, și noi am avea nevoie de un ghid... Am vrea să vizităm Bucureștiul.

— Vă ducem la O.N.T.

— Peste două ore plecăm. Sîntem doar în trecere. Mergem în Bulgaria...

Ce să faci într-o asemenea situație?

— O să vă conduc eu. Dar o să vorbească mai mult orașul decît mine — se scuză Nicolae.

Polonezele rîd.

— Plecăm cu dumneata.

Mașina aleargă. „Cum să încep?" se gîndește. Și, ca să cîștige timp, deschide radioul. Fetele și-au apropiat obrajii de geamurile laterale și privesc atente construcțiile de pe Dinicu Golescu. „Orașul ăsta a fost întemeiat de un cioban acum cinci sute de ani"... Cam așa. Dar cum oare se spune „cioban" în rusește? Se frămîntă. Zadarnic. „Orașul nostru e tînăr și modern..." Așa da.

— Orașul nostru este tînăr...

Fetele zîmbesc și se uită cu simpatie la ghid.

Un ocol pe Ștefan Furtună și iată Dîmbovița. Ar fi vrut să le traducă vechiul cîntec: „Dîmboviță, apă dulce, cin-te bea nu se mai duce...", dar... e mult mai ușor să vorbești în proză despre Grădina botanică și Palatul pionierilor pe lîngă care trece mașina.

Cîteva minute și mașina intră în aglomerația bulevardului 6 Martie. Universitatea. Un viraj: Piața Palatului. Volga alunecă încet pe asfalt. Fetele s-au înghesuit la geamul din stînga și scot exclamații de admirație privind fațadele multicolore ale noilor clădiri și blocului-turn. Nicolae s-a așezat mai comod la volan și trăiește plin de mîndrie clipele acestea.

— Acum facem blocuri mai frumoase... Dar uitați-vă și în dreapta. Aici e noua Sală a palatului. Păcat că nu putem intra. Dar cînd vă veți întoarce din Bulgaria... Astea toate le-am construit în nouă luni. Puțin, nu-i așa?

Are o poftă de vorbit ca niciodată. Ar fi în stare să țină un întreg discurs despre prezentul și viitorul Bucureștiului. Dar negăsind cîte un cuvînt, limba i se împleticește. Lasă să vorbească fațadele colorate, vitrinele atrăgătoare, oamenii care trec bine dispuși pe stradă. El se limitează doar să întrebe:

— Vă place la noi, nu?

— Mult! — îi răspund polonezele într-un glas.

— Atunci să mergem să vedem o clădire de sticlă...

Un ghid trebuie să prezinte lucrurile cît mai interesant! Aleea Tonola...

— Iat-o! Ăsta-i noul circ.

PARBRIZ...

şoferilor bucureşteni —

Polonezele îl roagă să oprească. Se apropie de clădire şi privesc prin ferestrele enorme. Apoi fotografiază şi admiră construcţia întîrziind prin holurile spaţioase. Şoferul le aminteşte că mai sînt doar patruzeci de minute pînă pleacă trenul.

Volga străbate în goană şoseaua Ştefan cel Mare, de-a lungul căreia se înşiră blocuri în construcţie. Fetele discută aprins. Numai improvizatul ghid tace, copleşit de mîndrie. Niciodată n-a simţit că-şi iubeşte mai mult oraşul ca acum.

Piaţa Chibrit... Griviţa...

— Unde sîntem? — se interesează polonezele, privind clădirile înalte pe ale căror faţade lucrează de zor tencuitorii.

— Pe o stradă unde nu erau pînă acum cîtva timp decît nişte căsuţe cu garduri de lemn...

Ora 19,35. Trenul de Giurgiu pleacă peste 15 minute. Maşina a sosit din nou la Gara de Nord. „Ghidul" priveşte prin parbriz cum cele două poloneze aleargă pe peronul înţesat de lume...

Cu viteză maximă...

Omul stătea la marginea trotuarului şi se ţinea cu mîinile de stomac. În lumina farurilor, şoferul Gh. Nicolae îi văzu faţa albă şi crispată de durere. Îl urcă cu greutate în maşină, îl lungi grijuliu pe banchetă şi în clipa aceea îi văzu cămaşa plină de sînge.

— Ce s-a întîmplat? — îl întrebă înspăimîntat.

— De curînd am fost operat de peritonită. Am făcut un efort şi mi s-a deschis cicatricea — îi spuse bolnavul printre gemete.

Maşina porneşte în viteză căutînd calea cea mai scurtă spre un spital. Bolnavul nu-şi conteneşte gemetele. E atît de demoralizat, încît repetă încontinuu c-o să moară.

— Cînd mergi cu mine să nu-ţi fie teamă. Cunosc eu medicii din Bucureşti. Unde te duc eu sînt cei mai mari specialişti. Curaj, omule, încă două clipe şi ajungem — îi vorbea bolnavului răscolit de dureri. O să te faci bine, ascultă ce-ţi spun eu. Nu se poate să nu te faci bine. Avem nişte doctori minunaţi...

Spitalul „Vasile Roaită". Medicul de gardă îi face bolnavului un consult rapid.

— Îl duceţi imediat în sala de operaţie!

Bolnavul, sprijinit de soră, se pierde pe coridorul lung.

...Afară, şoferul Gh. Nicolae mai zăboveşte cîtva timp şi lasă vîntul să-i răcorească obrajii care-i ard...

Intermezzo

Sînt însă şi altfel de cazuri... Dar să nu anticipăm.

Cînd un cetăţean a deschis portiera şi a intrat în maşină, şoferul are alături de el un necu-

noscut. Un necunoscut în care trebuie să aibă încredere şi să-l servească prompt. Întotdeauna noi cerem şoferului să fie politicos, să ne ducă cît mai grabnic la locul dorit. Dar oare şoferul n-are şi el dreptul să ne pretindă să respectăm o regulă elementară de îndatorire cetăţenească, adică să-i remunerăm cursa? Ioniţă Petre, de la Fabrica de confecţii şi tricotaje Bucureşti, s-a plimbat kilometri întregi şi n-a plătit 398 de lei. Zaharia Aurel (bd. Dimitrov nr. 95) n-a achitat 53,50 lei. Mai există cetăţeni „generoşi" care lasă drept amanet buletinul de identitate pentru sume uneori derizorii, ca Dobromir Dumitru din strada Iliada nr. 40 sau Tulpaz Constantin din calea Vitan nr. 139. Rar, e drept, dar se întîmplă. Cum putem califica o asemenea atitudine? Oare n-ar fi jignitor pentru oricare dintre noi dacă în clipa cînd ne-am urca în taxi şoferul ne-ar întreba: „aveţi bani?" Noi nu ştim, bunăoară, că şoferul Trinichiu Leonard a fost pus în discuţia colectivului pentru că avea atitudini necorespunzătoare faţă de călători. Colectivul celor ce muncesc la „Getax" nu tolerează asemenea situaţii.

Cursă la Ruteni

Un bărbat cam de 35 de ani, care avea pe cap o şapcă gri şi în mînă o servietă mare, maro, opreşte Volga 9057 în piaţa 1 Mai. Vrea să meargă la Ruteni, la marginea Bucureştiului. Pare obosit. După puţin timp începe să moţăie. O cursă obişnuită, cu un om întîrziat din pricina treburilor... Dar la podul Chitila omul îl opreşte brusc.

— Ridică aparatul de taxat — îi cere şoferului Moisescu.

— Coborîţi aici? — întreabă şoferul.

— Nu... Dar ce: eşti prost? Nu vrei să cîştigi şi tu un ban? Dacă nu vrei, să fii sănătos! Dă-i drumu' înainte!

Cîmp. La vreo cîteva sute de metri, la lumina lunii, se zăresc casele din Ruteni.

— Opreşte!

— Nu doriţi să vă duc pînă acasă?

— Nu! Acum eşti liber. La revedere!

Omul sare din maşină şi o ia la goană peste cîmp fără să plătească. Şoferul îl strigă în zadar. Călătorul necinstit fuge, fuge, pînă se pierde în noapte...

Intermezzo

Ce părere aveţi despre această întîmplare? Poate sînteţi curioşi să aflaţi cine-i cetăţeanul, dacă a fost descoperit? Nu este încă momentul, dar în curînd vom afla. Să aşteptăm să se facă ziuă...

Răii platnici sînt din ce în ce mai puţini. Dar am vorbit despre ei tocmai ca să-i înfierăm. Cum trebuie de altfel să-i blamăm şi pe acei şoferi care „confundă" kilometrajul cu preţul cursei şi cer suprapreţ. Ca şoferul Ionescu Donciu, care, efectuînd o cursă de 40 de lei, a solicitat 80; sau ca şoferiţa Persida Călin, care în loc de 17 lei a pretins 30. Întrebaţi fiind de ce au cerut suprapreţ, n-au putut da nici un răspuns. Nici n-aveau cum.

Un concediu care ar fi fost ratat

Bătrînul şofer Petru Marian îşi aminteşte că era spre ziuă cînd dispecerul a telefonat să plece în strada... Acolo îl aştepta o familie care a cerut să fie dusă de urgenţă la Gara de Nord. O cursă obişnuită deci. Cele două persoane au coborît grăbite la gară. După scurt timp şoferul a fost solicitat să plece în altă cursă.

— V-aţi uitat poşeta — îi atrase atenţia doamnei care cobora acasă, în faţa porţii.

— Dar nu-i a mea...

Cine o fi uitat-o oare? De obicei după fiecare cursă el îşi aruncă privirile pe bancheta din spate. Pasagerii sînt totdeauna grăbiţi şi uită deseori lucruri în maşină. Nu şi-a uitat Sergiu Malagamba ditamai valiza? Sau un alt caz: de curînd şoferul Luca Dumitru a găsit în maşină o servietă cu cărţi şi obligaţiuni CEC în valoare de 2200 lei. Iar şoferul Vîrlan a găsit între perne un portofel cu 1162 de lei după care pînă în ziua de azi n-a venit nimeni... Aparate de fotografiat, păpuşi, pardesie, fulare... şi lista nu e nici pe departe terminată. Ar fi fost simplu să predea poşeta la staţie şi să scape astfel de bătaie de cap. Dar era intrigat de ce o descoperise aşa de tîrziu. Cine o fi uitat-o? O deschise ca să identifice persoana după adresa din buletin. În poşetă se aflau bani şi, printre alte lucruri, două bilete de concediu la Olăneşti! Îşi dădu seama că nu pot să fie decît ale familiei pe care o dusese la gară acum douăzeci de minute. Cum se grăbeau! Şi-acum, uite!

Aleargă într-o goană la gară. Începu să caute în forfota peroanelor. Dar zadarnic. Îi părea rău că oamenii îşi vor pierde un concediu pentru care s-au pregătit timp îndelungat. Dar poate o să dea de ei la tren. Care tren merge oare la Olăneşti? Şi cînd se îndrepta spre peron, zări la un telefon public un bărbat care vorbea agitat. În sfîrşit: îl descoperise!

Peste cîtva timp Întreprinderea Getax a primit o scrisoare din partea cetăţeanului Victor Nicolau care-i mulţumea şoferului Petru Marian pentru conştiinciozitatea sa.

Intermezzo

Iată cîteva întîmplări nocturne ale şoferilor bucureşteni. Unele care ne-au făcut plăcere aflîndu-le, altele dimpotrivă. Căci de, nu există nici şofer ideal şi nici pasager care să nu fie grăbit. Graba încurcă toate socotelile şi-l face pe pasager irascibil. Ba i se pare că este ocolit pe străzi laterale, ba că maşina merge prea încet... Dar era să uităm că una din întîmplările de astă-noapte a rămas fără deznodămînt. E vorba de cursa de la Ruteni. S-a făcut de-acum ziuă şi e cazul să se încheie. În timp ce toţi şoferii din schimbul de noapte pleacă acasă să se odihnească, Constantin Moisescu bate străzile din Ruteni în căutarea pasagerului de astă-noapte. Îl va găsi? Nu-i prea greu. Căci cine nu-l cunoaşte la Ruteni pe scandalagiul achizitor al „Aprozarului", pe Neamţu Iacob?...

Cornel BOZBICI
Fotografie de S. STEINER

La Zelazowa
unde s-a

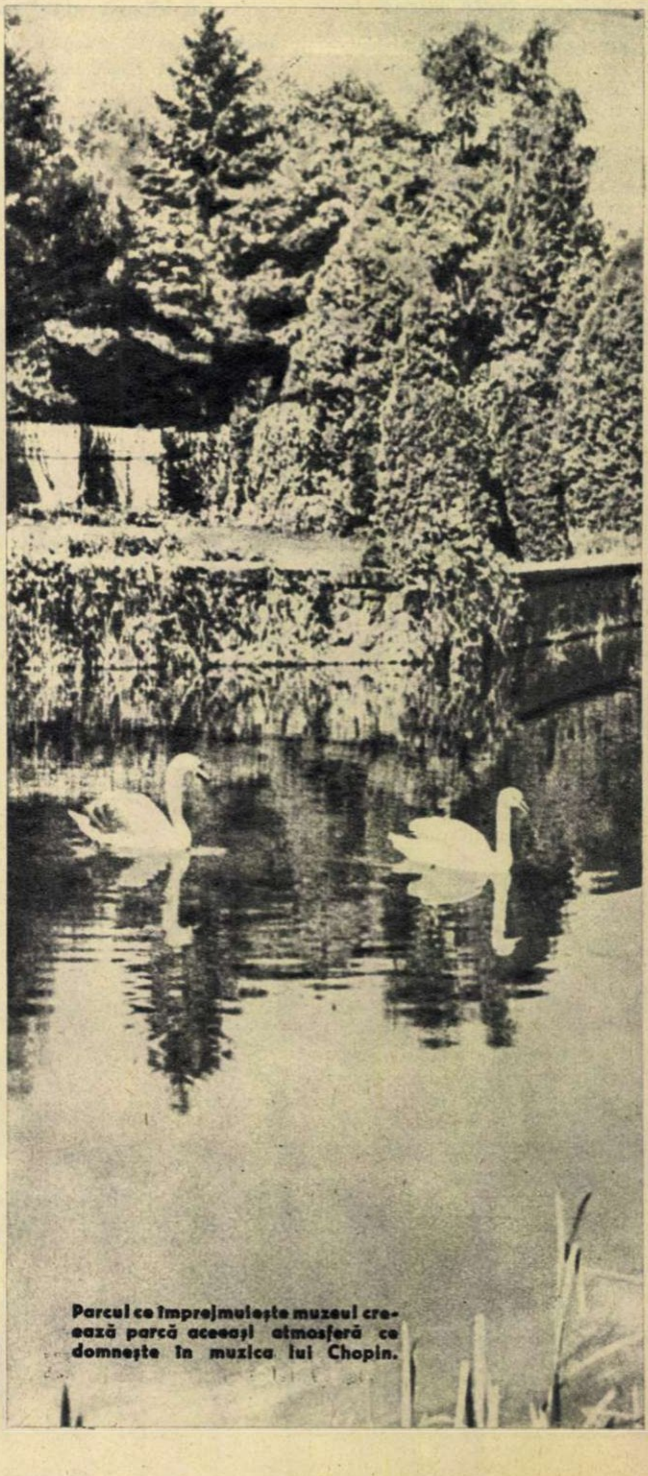

Parcul ce împrejmuieşte muzeul creează parcă aceeaşi atmosferă ce domneşte în muzica lui Chopin.

Wola
născut CHOPIN

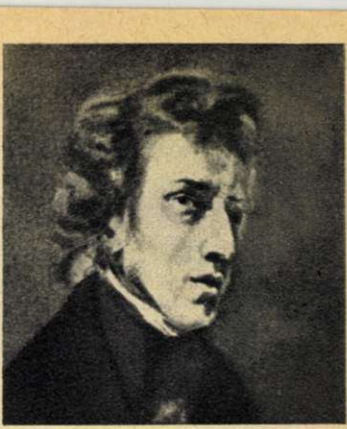

Frederic Chopin — portret de Eugène Delacroix.

de T. PUŞCAŞU şi B. BRĂNIŞTEANU

Pentru orice vizitator al Poloniei, întîlnirea cu Zelazowa Wola este aşteptată cu nerăbdare şi emoţie. Într-o dimineaţă de duminică, instalaţi confortabil într-un microbuz „Nysa", am plecat din Varşovia spre satul de pe malul rîuşorului Utrata. Poate că acest sat ar fi rămas cu totul necunoscut dacă numele lui n-ar fi fost legat de cel al lui Frederic Chopin. Gloria lui Chopin a făcut ca Zelazowa Wola să devină un simbol al Poloniei.

Nu era necesar să priveşti indicatoarele de pe marginea şoselei şi nici să întrebi cum se ajunge la Zelazowa Wola. Convoiul nesfîrşit de maşini care se scurgea era cel mai bun ghid spre ţinta noastră.

Am întîlnit în acea dimineaţă, la Zelazowa Wola, austrieci, norvegieni, cubanezi, germani, cehi, italieni. Veniseră pe meleagurile unde văzuse lumina zilei marele artist, veniseră la locul de naştere al lui Chopin, unde multele amintiri păstrate pînă în zilele noastre marchează viu prezenţa peste vreme a geniului.

Pentru prima oară existenţa Zelazowei Wola este citată într-un document din secolul al XVI-lea. Este vorba de o menţiune din 1579 în actele Consiliului Municipal, unde figurează Nicolas şi Paul Zelazo ca „plătitori de impozite". Foarte probabil că după numele acestora s-a dat numele localităţii.

Paşii ne poartă pe locuri unde înainte cu un veac şi jumătate venise pe lume acel care avea să devină geniul muzical al Poloniei.

Prin cuvintele ghidului gîndurile noastre urmăresc firul istoriei.

...În 1787, soseşte din Franţa în Polonia tatăl lui Frederic Chopin. Încă din tinereţe, Nicolas Chopin se dovedeşte a fi un vajnic patriot, luînd parte în 1793 la insurecţia lui Kosciuszko şi scăpînd ca prin minune din masacrul care a avut loc în vechiul cartier varşovian Praga. În 1802 se găseşte la Zelazowa Wola ca pedagog al copiilor contelui Skarbek. Aci cunoaşte pe Justina Krzyzanowska, cu care se căsătoreşte. Au în curînd copii: în 1807, o fetiţă — Luiza — şi peste 3 ani, un fiu — Frederic Chopin.

Zelazowa Wola este mai degrabă un sanctuar decît un muzeu, în care, peste tot, respiră atmosfera în care trăia tînărul Chopin. Obiectele de epocă, care se găsesc în interiorul casei, perdelele de la ferestre şi glastrele cu flori creează impresia unei case locuite.

În anul 1810 părinţii lui Chopin se mută la Varşovia, unde tatăl este numit profesor de limbă franceză, la liceu. Deseori, însă, Frederic se duce la casa sa natală pentru a-şi petrece vacanţa. Aici, unde în minunatul peisaj al cîmpiei mazoviene, pe malul rîuşorului Utrata, pluteau melodii încîntătoare, tînărul Chopin trăia clipe pline de farmec. Ultima vizită a lui Frederic Chopin la Zelazowa Wola a fost în luna august 1830, cu puţin înaintea plecării sale definitive din Polonia.

După moartea lui Skarbek, Zelazowa Wola trece prin mîinile mai multor proprietari. Unii modifică locuinţa natală a lui Chopin, alţii o lasă pur şi simplu în părăsire.

Către sfîrşitul secolului al XIX-lea cercurile muzicale poloneze se nelinişteşc de starea în care ajunsese casa din Zelazowa Wola. Un comitet special decide să se ridice aici un monument în memoria lui Chopin. Lipseau însă fondurile. Numai graţie ajutorului dat de Ignaţiu Paderewski şi de compozitorul rus Mili Balakirev — care interpreta atît de frumos pe Chopin, compozitorul său preferat — monumentul a putut fi construit. La 14 octombrie 1894 are loc ceremonia inaugurării monumentului, ceremonie ce se încheie cu primul recital Chopin dat la Zelazowa Wola, recital la care şi-au dat concursul artişti celebri ca: Alexandr Michalowski, Jean Klezynski şi Mili Balakirev.

În timpul primului război mondial, în 1917, pavilionul din dreapta al casei Skarbek a fost incendiat, ca şi vechea moară de pe rîul Utrata. Nu a rămas decît pavilionul din stînga, locuit altădată de Chopin.

Inaugurarea unui alt monument Chopin în parcul Lazienski din Varşovia, în 1926, aminteşte publicului polonez de starea lamentabilă în care se găsea Zelazowa Wola. S-a fondat atunci la Varşovia „Societatea amicilor casei lui Chopin" şi la Sochaczew un „Comitet Chopin". Aceste două instituţii au reuşit în cele din urmă să cumpere casa lui Chopin.

Încep lucrările de reconstrucţie a casei, cînd pe cerul Poloniei apar nori negri.

1939. Invazia hitleristă. Unităţi ale Wehrmachtului sînt cantonate şi la Zelazowa Wola. Obiectele aparţinînd lui Chopin, strînse cu atîta grijă şi eforturi, sînt distruse sau furate de barbarii hitlerişti.

La Varşovia, naziştii interzic executarea în public a operelor

Salonul de muzică din casa de la Zelazowa Wola.

lui Chopin. Le era doar cunoscut că Chopin, prin mijlocirea polonezelor şi mazurcilor, a muzicii sale, purtase în lume mesajul patriotic al luptătorilor polonezi pentru libertate. Le era cunoscută dragostea de ţară a lui Chopin. Istoria consemnase în filele ei că Chopin fusese nevoit să-şi părăsească patria luînd cu el doar un bulgăre de pămînt polonez şi, cum spunea el plin de nespusă amărăciune: „Cu compoziţiile mele în geamantan, cu o bucăţică de panglică cu culorile naţionale pe inimă... Cît de trist trebuie să fie să nu mori acolo unde ai trăit întotdeauna !"

Ca să-şi desăvîrşească opera nefastă, naziştii dărîmă şi monumentul lui Chopin. Dar ei nu au reuşit să clintească cu nimic dragostea poporului pentru genialul compozitor. Muzicienii de valoare nu şi-au încetat activitatea lor creatoare. Acordurile pline de gingăşie ale nocturnelor răzbăteau prin zidurile Varşoviei distruse de urgia războiului. În multe locuri ale Varşoviei se adunau grupuri de oameni pentru a asculta muzica — ce nu le era accesibilă decît la concertele clandestine — şi înainte de toate muzica lui Chopin.

Imediat după eliberarea Poloniei s-a format un comitet provizoriu al casei de la Zelazowa Wola, care a propus Institutului Frederic Chopin de a lua sub protecţia sa casa natală a marelui muzician. În 1947 s-a trecut la executarea unor importante lucrări în parcul şi casa lui Chopin. În 1949, cu prilejul centenarului morţii lui Chopin, a fost inaugurată la Zelazowa Wola prima expoziţie închinată genialului muzician.

...Sîntem în salonul de muzică unde, într-o vitrină, se află manuscrisul uneia dintre primele opere ale lui Chopin şi mulajul mîinii stîngi a marelui compozitor, luat, după moartea sa, de August Clesinger. Un pian de concert Steinway completează mobilierul acestui salon. Chopin obişnuia să spună că pianului îi „povesteşte, cînd nu are altcuiva să-i povestească, frămîntările sale".

În această cameră, care dă spre grădină, se organizează din mai pînă în octombrie, în toate duminicile, recitaluri Chopin cu concursul unor eminenţi artişti polonezi şi străini.

Regretăm că ne aflăm la sfîrşitul sezonului muzical de la Zelazowa Wola.

Încercăm să retrăim clipele cînd, pe terasa plină de vizitatori, pierzîndu-se pe aleile fermecătorului parc de la Zelazowa Wola, răsunau nemuritoarele compoziţii ale lui Chopin. Admiratorii talentului lui Chopin vin din lumea întreagă pentru a-i asculta muzica aici, într-o atmosferă unică şi incomparabilă.

Din salonul de muzică trecem spre vechea sufragerie, unde pe pereţi se află gravuri aparţinînd lui Canaletto, reprezentînd străzile Varşoviei către anul 1770.

Iată camera mamei lui Chopin, despre care biografii săi spuneau că „a fost femeia pe care a iubit-o cel mai mult". Pe pereţi, copii de pe portretele părinţilor lui Chopin şi ale surorilor, Luiza şi Izabella, ale căror originale au fost distruse în timpul războiului. Într-o vitrină: documente de familie, facsimile ale actului de căsătorie al părinţilor lui Chopin şi actului de naştere al acestuia. În camera copiilor se găsesc fotocopii ale felicitărilor scrise de Chopin la vîrsta de 6 ani pentru onomastica părinţilor. Doi ani mai tîrziu, în 1818, Chopin avea să compună Poloneza care anunţa un geniu muzical. La 8 ani cîştigase admiraţia întregii Varşovii.

Păşim pe aleile parcului — veritabilă operă de artă — care creează parcă aceeaşi atmosferă ce domneşte în muzica lui Chopin. Podurile strecurate printre arbori seculari îşi aruncă braţele peste rîuşorul Utrata. Lebede graţioase trec mîndre, plutind uşor pe apa strălucind ca oglinda. Liniştea din parc e solemnă, măreaţă.

Ne apropiem de ieşire.

La chioşcul cu ilustrate de lîngă poartă, aglomeraţie. Un grup de copii cumpără de zor amintiri. Alături, stînd pe bănci, norvegieni şi italieni îşi aştern pe hîrtie gîndurile şi... spre fiordurile înzăpezite ale Scandinaviei şi către ţărmurile însorite ale Italiei zboară impresiile despre Zelazowa Wola; despre genialul Chopin.

Afluenţa de vizitatori nu conteneşte.

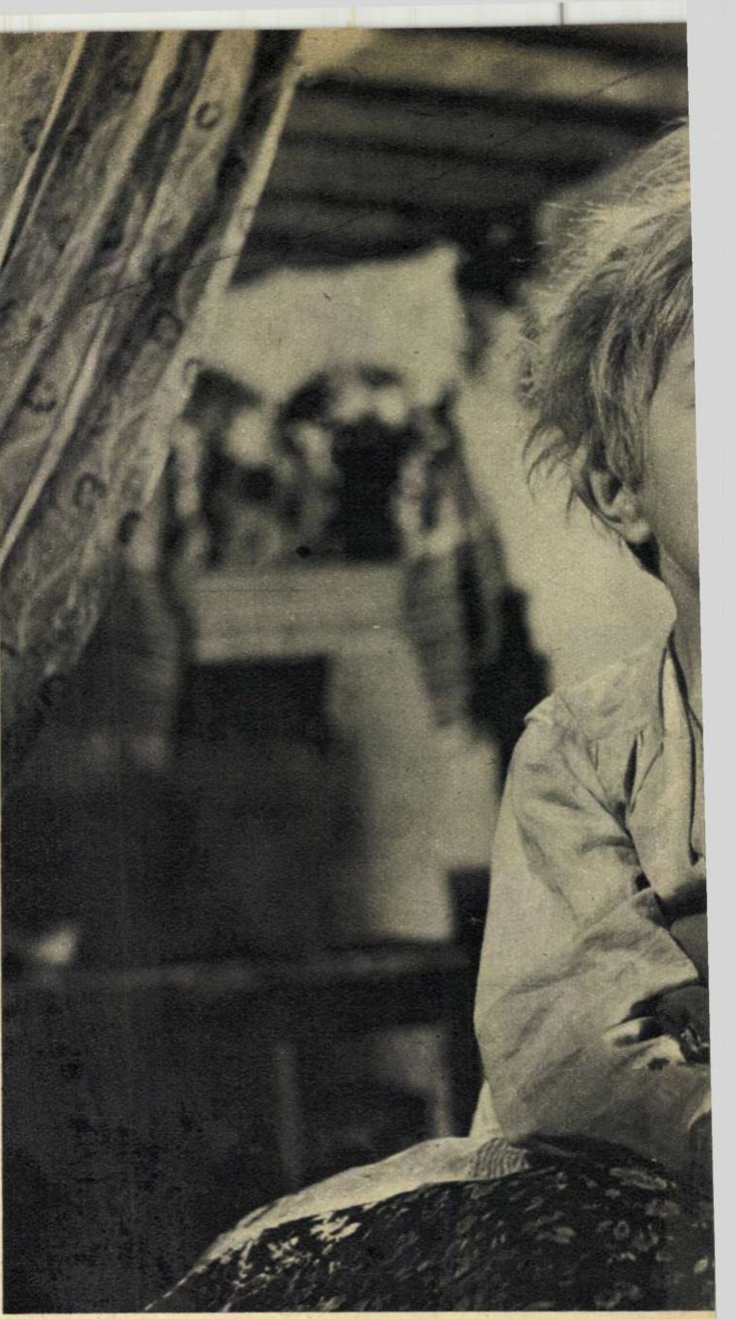

actualităţi cinematografice

obrăznicătura

Claia aceasta încîlcită de păr auriu, ochii zîmbind şiret şi plini de curiozitate, ca şi strungăreaţa, pe care le vedeţi în fotografie, aparţin lui Volodea Semionov. Lui Volodea, care e un moscovit onorabil, are şase ani şi vrea să se plimbe cînd cu maşina (tatăl lui este doar şofer), cînd cu tramvaiul (nu degeaba mama este vătmăniţă). Pînă acum cîteva luni era o persoană cumsecade, ce-şi vedea liniştită de treaba sa, îndeplinită zilnic cu seriozitate

la Grădiniţa de copii nr. 258 din raionul Krasnaia Presnea din Moscova. S-a întîmplat însă ceva şi de atunci toată lumea îi spune în faţă „Obrăznicătura". Iar mulţi nu-l mai numesc de loc Vova sau Vovocika, aşa cum i se spunea înainte, ci Mişka, Mişka-obrăznicătura: Volodea Semionov a devenit actor de film şi timp de cîteva luni a trebuit să se transforme într-un băieţaş de cazac ce hoinăreşte mai toată ziua prin staniţă, descoperind cu ochii lui mari lumea din jur. Şi cît de captivante sînt cele ce le află Mişka! Mai ales cînd tata povesteşte cum a luptat el pentru Puterea Sovietică şi cum l-a cunoscut pe Lenin. Ce marinar viteaz e tata! Mişka nu visează zi şi noapte altceva decît să devină şi el un ostaş roşu revoluţionar, să lupte şi el pentru popor — deşi bunicul îi spune să-şi vadă mai bine de treaba lui şi să scotocească prin cuibarele găinilor după ouă! Pînă la urmă, micuţa inimă vitează a lui Mişka va dovedi un adevărat eroism, băiatul prevenind un detaşament de ostaşi roşii asupra atacului neprevăzut al unor alb-gardişti.

Şi iată cum băieţaşul moscovit, care va învăţa despre Marea Revoluţie Socialistă din manualul de istorie, dă viaţă pe ecran unui emoţionant crîmpei al acelor vremi neuitate! Crîmpei pe care l-a evocat într-o nuvelă, cu cunoscuta-i măiestrie, Mihail Şolohov şi pe care scenaristul A. Vitol, regizorul E. Karelov şi operatorul G. Satrov l-au transpus pe ecran în cadrul secţiei de filme pentru televiziune a studioului „Mosfilm".

un mamut cinematografic: „Cleopatra"

Fascinantul chip al reginei Egiptului a devenit, o dată mai mult, pretextul unei realizări cinematografice de mari proporţii, din acelea la care recurge în mod periodic industria cinematografică din ţările capitaliste. Un nou „film-mamut", cu mare desfăşurare de vedete scumpe, de decoruri şi costume antice, de armate de tehnicieni şi figuranţi polarizează speranţele fabricanţilor de filme de a contracara fenomenele de criză.

În ultimele luni, la studiourile „Cinecitta" de lîngă Roma a fost cantonată o adevărată oaste de tehnicieni şi actori americani care realizează noua versiune a aventurilor amoroase pe care legenda le atribuie reginei Cleopatra. În fruntea acestor oşti, producătorul Walter Wanger luptă cu înverşunare nu numai pentru a organiza însuşi procesul de filmare, cît şi pentru a fructifica la maximum cel mai preţios capital investit în film: pe actriţa Elizabeth Taylor.

Febrila activitate de la „Cinecitta", zecile de mii de figuranţi şi milioanele de dolari investiţi nu ne permit însă emiterea vreunui pronostic asupra calităţii artistice a acestei producţii. Există însă riscul ca, pînă la urmă — tocmai din vina hipertrofiei — filmul să nu corespundă eforturilor şi mijloacelor folosite. Ar fi păcat, nu atît pentru dolarii cheltuiţi, cît mai ales pentru cariera talentatei Elizabeth Taylor, care a demonstrat şi prin creaţia ei (distinsă cu Premiul Oscar) din filmul „Butterfield 8" — o realizare cinematografică cu buget modest — că este o adevărată artistă.

Elizabeth Taylor în Cleopatra.

Se turnează una din spectaculoasele scene ale filmului.

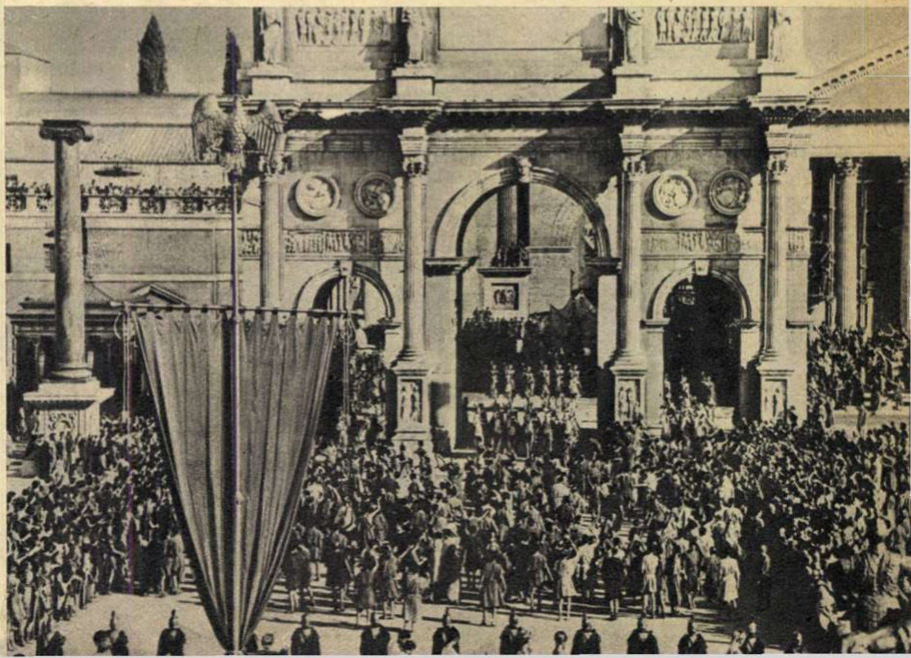

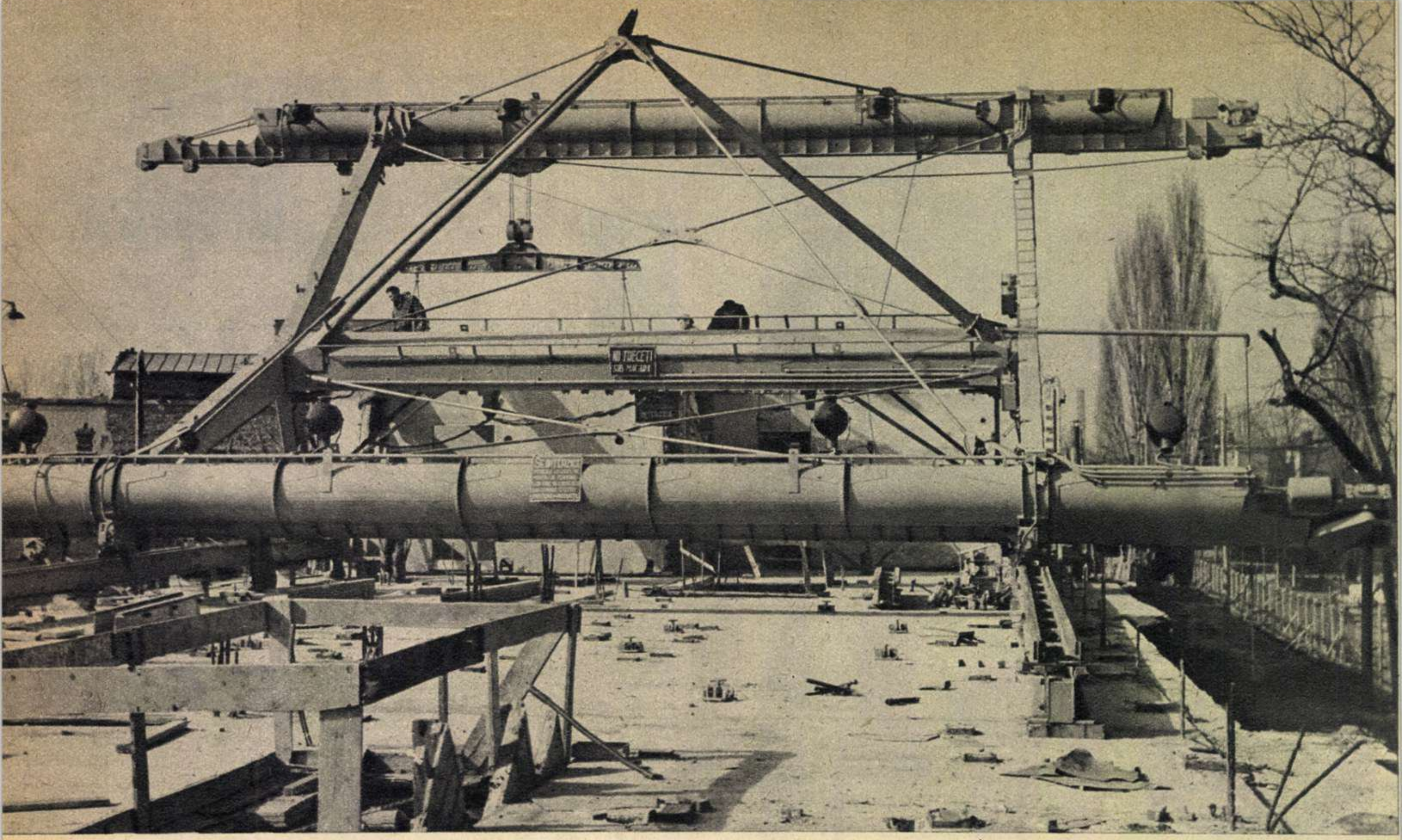

Macaraua basculantă din fotografie — o inovaţie în tehnica construcţiilor — a fost şi este utilizată pe şantierul de construcţii din cartierul „Griviţa roşie".

Cînd, în 1861, grădinarul francez Monier a fabricat betonul armat, nici el şi nici un alt om al vremii lui nu a bănuit că această combinaţie de beton şi fier creată de el pentru ciuberele de flori va sta la temelia şi susţinerea milioanelor şi milioanelor de construcţii ale omenirii moderne.

Mai tîrziu, constructori luminaţi au înţeles marile avantaje ale acestui material. Alţii, conservatori, retrograzi, temători pentru persoana lor fizică şi pentru capitalurile investite, nu aveau încredere în această cheie de boltă a arhitecturii moderne. Un exemplu este cel relevat de curînd de savantul Gheorghe Constantinescu, care a utilizat primul în Romînia betonul armat. El a relatat că în 1910, cînd — printre primii în lume — a folosit la construirea clădirii Camerei Deputaţilor betonul armat, „aleşii poporului" au refuzat să intre în clădire de teamă că le va cădea în cap.

Au trecut de atunci cincizeci de ani şi mai bine. Astăzi întreaga noastră ţară este un imens şantier. Poporul, condus de partidul său iubit, traduce în viaţă prevederile Congresului al III-lea al P.M.R.

Arătînd că asigurarea oamenilor muncii cu locuinţe corespunzătoare este şi va fi o preocupare permanentă de cea mai mare importanţă a partidului şi guvernului, Directivele Congresului al III-lea prevăd construirea din fondurile statului a unei suprafeţe totale de 9 milioane m p, echivalentă cu 300 000 apartamente de o calitate superioară şi cu un înalt grad de confort. Corespunzător volumului de construcţii, producţia materialelor de construcţii va creşte de două ori faţă de 1959, producţia de ciment ajungînd în 1965 la 6,5 milioane tone. În ce priveşte producţia prefabricatelor din beton armat, aceasta va creşte de 8 ori. În acelaşi timp vor fi asigurate toate materialele necesare pentru instalaţii şi finisaj, în vederea ridicării calităţii şi aspectului estetic al construcţiilor.

Clădim acum casele pe care în trecut le-am visat şi vom clădi, noi şi urmaşii noştri, casele viitorului. Poate că mulţi dintre dumneavoastră veţi întreba: oare casele viitorului vor fi altfel decît cele de astăzi?

O întrebare al cărei răspuns e lesne de ghicit, dat fiind că în ramura construcţiilor, şi îndeosebi a materialelor de construcţii, tehnica merge mereu înainte, ceea ce ne determină să afirmăm că, în viitorul apropiat, casa, căminul nostru vor fi construite în alt fel şi cu alte materiale.

Casa viitorului apropiat

În copilărie, în pasionantul joc cu cuburile, gîndeam că fiecare cub aşezat măiestru de mîna noastră este de fapt o casă adevărată.

Transpusă în vremea noastră, şi mai ales în vremea viitorului nostru, fantezia bogată a copilăriei capătă formă şi conţinut.

Braţul mare al macaralei va ridica, cu aceeaşi uşurinţă cu care mînuţa de copil ridică un cub, un apartament întreg şi îl va instala deasupra celui aşezat mai înainte, îl va potrivi perete de perete cu cel vecin. Aşa va fi construită, probabil, casa viitorului apropiat. Aceste cuburi — ca să urmărim ideea începută — au de pe acum o denumire precisă în arhitectură şi construcţii: elemente spaţiale.

CUM VOM

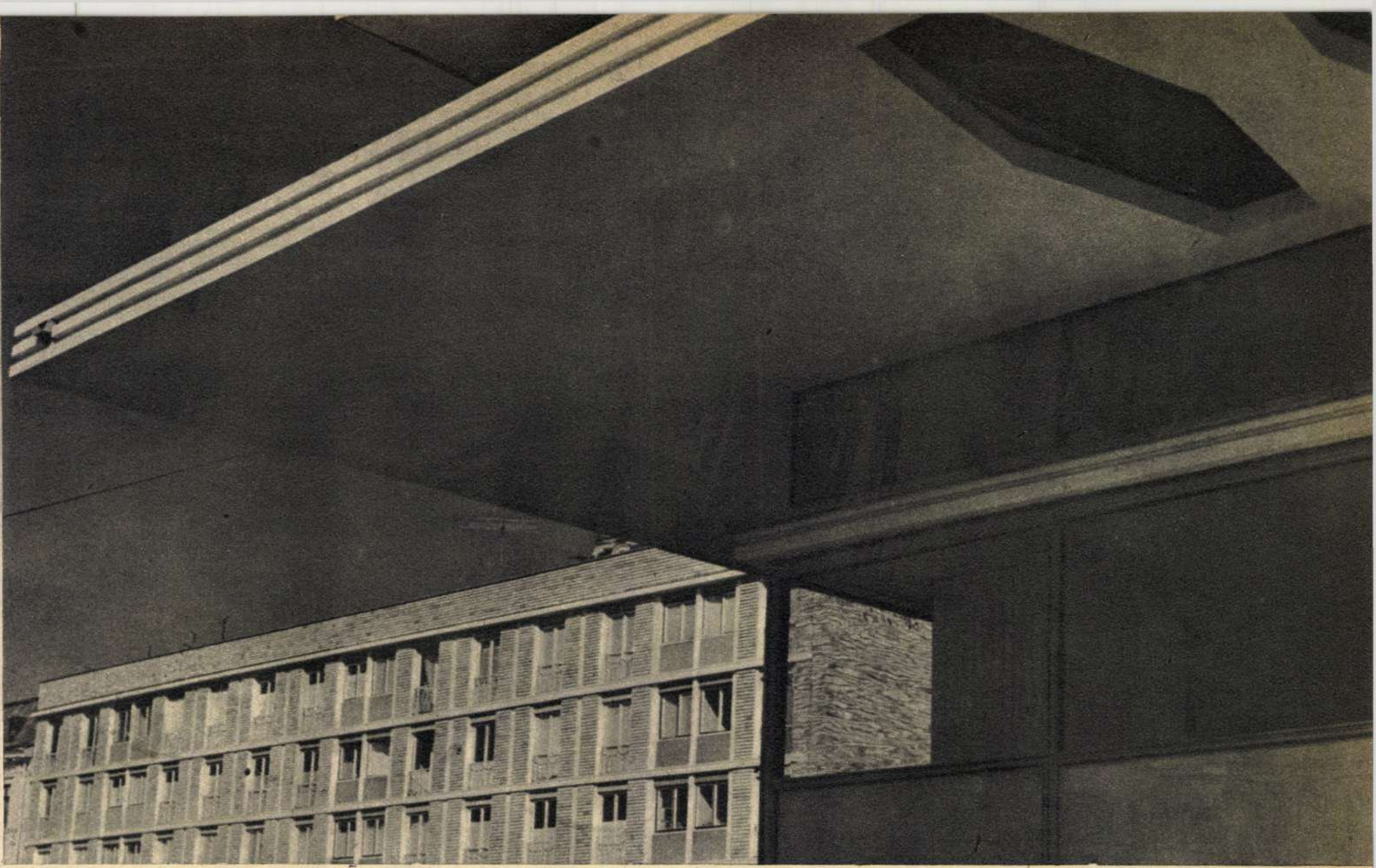

Armonie, simplitate, lumină — iată cîteva trăsături ale noilor blocuri de locuințe din Ploiești.

LOCUI

Din elemente spațiale pot fi construite blocuri de 3, 4, 5, 6 și 7 etaje, după cum sînt prevăzute planurile complexelor respective de locuințe. În Uniunea Sovietică — unde de pe acum se construiesc locuințe din elemente spațiale, s-au verificat în practică avantajele acestui modern sistem de construcții. S-ar putea crede că acest mod de a clădi impune un stil arhitectonic sec și uniform. Nimic mai greșit decît o asemenea părere! Străzi, cartiere și orașe întregi construite din elemente spațiale vor fi diferențiate cu totul și cu totul între ele, datorită felului în care vor fi amplasate elementele spațiale în simetrie sau asimetrie față de casa scării, cu terase sau balcoane, cu diferențe de niveluri între blocuri — de la clădiri joase cu 10-12 apartamente pînă la blocuri-turn; gama variată a culorilor pastel în care va fi realizată zugrăveala exterioară va da complexului o frumusețe deosebită.

De pe acum specialiștii au studiat posibilitățile cele mai eficiente și mai economice ale construirii cu elemente spațiale. Dintre multiplele soluții, două îndeosebi se bucură de aprobarea constructorilor din țară și a celor din alte țări.

O soluție prevede turnarea monolită a celor patru pereți împreună cu planșeul sau tavanul, după care se va monta tavanul sau pardoseala — „se va închide cutia", cum spun specialiștii; o altă metodă ar consta în asamblarea a patru panouri prefabricate, montarea plafonului și apoi montarea lor pe o pardoseală de beton.

Cutiile-case, elementul de progres în ramura construcțiilor, vor fi rezistente și vor suporta bine eforturile de transport (de la fabrica de prefabricate pînă la locul șantierului), montajul și funcțiunile ce le revin în cadrul construcției definitive. Transportul cutiilor va fi făcut la fel ca al oricărui alt produs, numai că în loc de camion va fi folosită o remorcă tractată.

Iată, deci, că ipoteticul locatar al unei astfel de case poate să-și însoțească locuința de la fabrică pînă la viitoarea lui adresă.

Ce vede viitorul locatar

...Așadar, locatarul ipotetic a ajuns în fața șantierului. Privește cu oarecare duioșie și grijă la apartamentul lui, ridicat în înălțimi de brațul macaralei. Imediat ce este fixat la locul stabilit, sosesc echipele de mecanici, electricieni, instalatori, tîmplari, tapițeri și parchetari. Deoarece încă de la fabrică s-au prevăzut sub tencuială instalațiile electrice interioare, sub formă de fire izolate în tuburi de policlorură de vinil, instalațiile sanitare etc., lucrătorii nu au altceva de făcut decît racordurile. În timp ce dulgherii montează ferestrele și ușile, pe pereți se întind tapetele în culori armonioase. Credeți probabil că activitatea concomitentă a celor două echipe este o dovadă de muncă greșit organizată, că tapetele se pot murdări!... Nici o grijă! Tapetele viitorului vor fi perfect lavabile, deoarece vor fi făcute din masă plastică (clorură de polivinil). Ele au o durată de 5 ori mai mare decît zugrăvelile de apă. Gospodinele vor fi foarte mulțumite: cu o cîrpă umedă vor șterge orice fel de urmă de pe pereți. Bineînțeles că va trebui însă să mai așteptăm deoarece, în momentul de față, tapetele de plastic prezintă încă unele inconveniente.

Dar cum vor putea fi puse tablourile pe acești pereți monoliți din beton? Nimic mai simplu: pentru fixarea pe pereți a tablourilor, etajerelor sau altor obiecte de ornament se lipesc cîrlige speciale cu rășini adezive de mare rezistență. Deci în casa viitorului nu vom mai avea nevoie de ciocan și clește. De altfel multe din uneltele casnice — astăzi de strictă necesitate — își vor fi pierdut rostul de a fi.

Și, în sfîrșit, cînd finisarea este gata, sosesc și parchetarii (impropriu denumiți astfel, deoarece în casa viitorului vom călca pe pardoseli din materiale plastice). Fie că se vor monta, prin procedee moderne, covoare sau dale de diferite culori, sau se vor turna pardoseli reci sau calde, sau unele încăperi vor fi pardosite cu porțelan de sticlă (masă ceramică cristalizată), pardoselile vor fi în armonie cu coloritul plăcut şi odihnitor al pereţilor.

Curios, viitorul locatar va observa din afară, prin ferestre, „repetiţia generală" pe care o fac electricienii după ce au racordat legăturile firelor la branşamentul principal. Lămpi minuscule răspîndesc din pereţi o lumină de zi. Atunci, sfios, va intra în vîrful picioarelor şi va constata că, deşi iarnă, în apartament e cald (căldura vine şi ea printr-un sistem invizibil de conducte), va mai vedea că apartamentul este astfel organizat încît în ziua cînd i se va mări familia va putea să creeze încă o cameră, prin montarea unui perete subţire de ipsos în locurile marcate încă de la turnarea elementului spaţial.

În casa viitorului, frumosul se va îmbina cu utilul şi confortul, cu simplificarea la maximum a activităţii gospodăreşti.

Şi astfel, încîntat, viitorul locatar părăseşte o dată cu echipa de lucrători casa în care va reveni cu familia sa.

Dar astăzi?

Aceasta va fi casa viitorului nostru, urmare firească a stadiului în care ne găsim astăzi în industria construcţiilor. Pentru că chiar astăzi — în perioada desăvîrşirii construcţiei socialismului — clădim casele comunismului şi ritmul de lucrări implică desprinderea de metodele tradiţionale în construcţii.

Cărămida ceramică obişnuită, folosită în trecut ca materialul cu cea mai mare utilizare, a început să cedeze locul său atît produselor ceramice uşoare (cărămizi cu găuri pînă la 30% din volum), cît şi în special panourilor mari, prefabricate din betoane uşoare.

Încă de pe acum se studiază şi se utilizează unele materiale şi metode care duc, pe de o parte, la uşurarea greutăţii construcţiei, iar pe de alta la creşterea coeficientului de trăinicie şi confort. Folosirea materialelor noi, superioare şi eficiente, asigură industrializarea metodelor de construcţii, economii şi folosirea aceleiaşi cantităţi de material pentru un volum mai mare de lucrări. În acest scop se utilizează gama variată de betoane uşoare şi materiale plastice.

Poate că locatarul unui confortabil apartament — în zilele noastre — nu a auzit de termenii „beton uşor cu agregate lemnoase" sau „betoane expandate". Şi totuşi blocul în care locuieşte are în componenţa sa şi astfel de materiale de construcţie, folosite cu mult succes.

Betoanele uşoare au în compoziţia lor agregate mai uşoare — de unde le vine şi numele. De exemplu, în locul pietrişului se foloseşte scorie bazaltică (un soi de pietriş rezultat din sfărîmarea rocilor bazaltice), care are densitatea mai mică. De asemenea, pentru obţinerea unor betoane mai spongioase, mai rarefiate, se recurge la anumite metode de chimizare a betonului în momentul turnării lui, astfel încît, cînd va face priză, să prezinte porozităţi mari.

Care sînt caracteristicile „ rumbetonului" (alias — beton cu rumeguş)? Uşurează construcţia, avînd o greutate volumetrică redusă, are o capacitate termo şi fonoizolatoare superioară. Ce intră în compoziţia lui? Bineînţeles, ciment amestecat cu talaş sau rumeguş de răşinoase, sau chiar reziduuri de cînepă şi cîţiva produşi chimici (sulfat fieros, silicat de sodiu, clorură de calciu). Avantajul? Permite reducerea grosimii pereţilor, deci măreşte spaţiul locuibil, se întăreşte repede, reducînd astfel termenul de dare în folosinţă; preţul de cost al construcţiilor din acest beton este cu 10-15% mai mic decît al celor din cărămidă.

În aceeaşi familie de betoane uşoare intră şi fibrobetonul (blocuri, mici sau mari, cu găuri) şi orebetonul care — uimire! — are în compoziţie coji de orez (de unde îi vine şi numele). Este un admirabil termoizolant. De asemenea, se fac de cîţiva ani experienţe cu beton armat cu stuf (stuful putînd fi folosit şi ca material de izolare).

Din planul pe şase ani multe sarcini revin şi constructorilor. Aceştia şi-au propus să folosească larg panourile mari, să lărgească sortimentele de elemente prefabricate din beton armat cu găuri (îndeosebi în construcţia de locuinţe). S-a constatat că panourile mari asigură o bună izolare termică. Pentru pereţii despărţitori vor fi folosite panouri uşoare din ipsos, plăci aglomerate (PAL) etc. În felul acesta se asigură rapiditate în execuţie, greutate redusă, preţ de cost mai mic datorită faptului că nu se mai tencuieşte etc.

Tendinţa generală în folosirea materialelor de construcţii este de a se înlocui materialele deficitare sau care pot fi mai bine valorificate de economia naţională cu materiale mai economicoase. Astfel, se tinde la înlocuirea completă a cofrajelor de lemn, care se distrug după folosire, cu cofraje de aluminiu, care pot fi folosite de multe ori.

S-a preconizat şi s-a aplicat la marele şantier din calea Griviţei instalarea unui atelier mobil care se demontează şi se remontează rapid pe noul şantier. În cazul amintit, atelierul a servit şi va servi construcţiile din Griviţa, b-dul 1 Mai, str. Dinicu Golescu şi cartierul Giuleşti; calculele sînt făcute astfel ca atelierul să se amortizeze.

Drum larg deschis maselor plastice

O altă mare categorie de materiale de construcţie, necunoscute în trecut, o formează masele plastice.

După un debut destul de timid în construcţii, masele plastice, prin marile lor calităţi şi preţul de cost scăzut, capătă o folosire tot mai largă. De pe acum masele plastice sînt folosite în construcţiile moderne ca ţevi pentru instalaţii electrice, instalaţii şi utilaj sanitar, pardoseli şi îndeosebi ca material termo şi fonoizolator. Se studiază şi mai larga extindere a zugrăvelii tapetelor şi vopsitoriei exterioare cu vopsele pe bază de răşină aldehidică. Se experimentează de asemenea vopselele pe bază de acetat de polivinil, care se folosesc cu rezultate bune la suprafeţele lemnoase ca şi la metal sau ipsos, înlocuind vopselele cu ulei de in fiert. Spumele vinilice (izolanţi termici), izolaţiile hidrofuge (foi de polietilenă) au şi avantajul că reduc cu 50% manopera faţă de sistemul tradiţional — turnarea de bitum asfaltat. Din clorură de polivinil se fac chiuvete, closete etc. şi se studiază şi producerea unor conducte pentru transportul gunoaielor menajere în camera de ardere. Aceste tuburi au avantajul de a nu transmite zgomotele, se curăţă mai uşor şi nu sînt atacate de eventualii acizi din resturile menajere. La multiplele folosiri ale maselor plastice trebuie adăugate şi noile tipuri de pardoseli pe bază de polimeri sintetici.

De pe acum în ţara noastră colaboratorii Institutului de cercetări în construcţii, inginerii, arhitecţii, constructorii sînt preocupaţi de materialele cu care vom construi după etapa 1965, cînd ceea ce prevedem astăzi va fi realitatea de mîine; şi acest mîine trebuie pregătit, studiat, bine pus la punct.

Aşa se va ajunge la construcţia casei viitorului apropiat cum a fost schiţată mai sus.

Casa viitorului îndepărtat

E bine că atît noi cît şi copiii noştri visăm şi mai departe; şi poate că fiii şi nepoţii noştri vor porni să construiască în afara condiţiilor pe care le oferă globul pămîntesc: în spaţiul cosmic.

Ca să putem da cititorilor noştri o imagine a construcţiilor în spaţiul cosmic, ne-am adresat profesorului universitar Călin Popovici, care, pe baza datelor ştiinţifice deja cunoscute, ne-a dat cîteva indicaţii probabile în legătură cu casa pe care o vor construi viitorii cosmonauţi într-altă planetă.

Dacă — spre exemplu — ar fi necesar să se construiască pe Lună?... Din cauza condiţiilor de climă — temperatura variind între +130° şi —150° — şi a lipsei de apă şi aer, pentru constructorii viitorului îndepărtat se pun o seamă de probleme foarte dificile, care frămîntă încă de pe acum pe mulţi savanţi şi specialişti din lumea întreagă.

Ceea ce se ştie sigur este că din pricina forţei gravitaţionale a Lunii, mai mică decît a Pămîntului, materialele de construcţii vor avea greutatea de şase ori mai mică decît pe Pămînt. Deci, cu o cantitate de materiale însumînd o anumită greutate se poate construi pe Lună un volum mai mare şi case mai înalte decît pe bătrîna Terra. De asemenea, din aceleaşi cauze eforturile vor fi şi ele mai mici. Toate materialele care necesită a fi prelucrate (topite în cuptoare etc.) probabil că vor fi aduse de pe Pămînt. Aceleaşi elemente vor face ca majoritatea lucrărilor, şi în primul rînd lucrările de început, să fie efectuate de automate pe şenile, telecomandate din nava cosmică sau poate chiar de pe Pămînt. Se presupune că pe Lună se va asambla un schelet de fier, ancorat în roca bazaltică a Lunii şi acoperit ermetic cu material plastic, asigurîndu-se o completă etanşeitate. În interiorul unei asemenea construcţii se va crea un microclimat cu termoreglare, menţinîndu-se o temperatură constantă. Aci oamenii vor putea trăi, munci şi studia.

Şi astfel, Luna va fi locuită şi transformată într-o mare navogară de unde vor porni spre alte planete călătorii demne de oamenii care, eliberîndu-se pe ei, au fost primii navigatori ai Cosmosului.

Sanda DUMITRESCU

Folosirea panourilor prefabricate scurtează în mod simţitor termenele de dare în folosinţă a locuinţelor şi aduce o mare economie de muncă şi materiale.

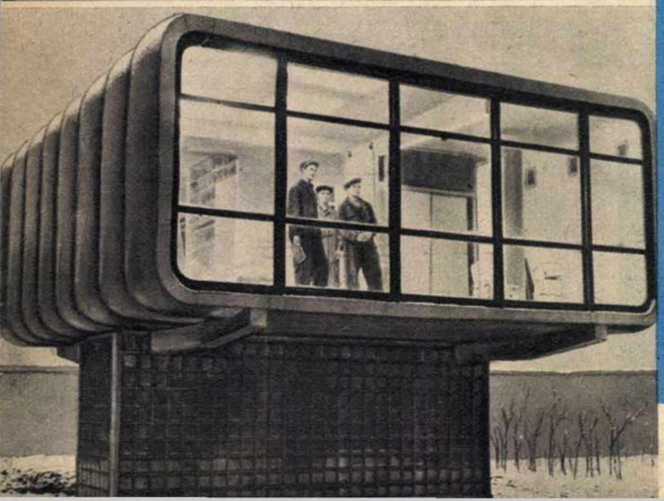

V-ar place să locuiţi într-o casă construită exclusiv din mase plastice? Prototipul este experimentat la Leningrad.

MODA la munte

O zi, un sfîrşit de săptămînă sau, mai ales, un întreg concediu la munte constituie o adevărată cură de sănătate şi frumuseţe. Confortul şi buna dispoziţie a acestor zile de odihnă sînt însă în funcţie şi de echipamentul, de ţinuta pe care o adoptăm.

Element de bază al îmbrăcămintei de munte este fireşte pantalonul, care asigură libertatea de mişcări şi protecţia împotriva intemperiilor. L-au adoptat majoritatea femeilor, indiferent de vîrstă şi talie: ajustat şi din stofe cu desen pentru cele cu silueta fără cusur, mai comod şi din stofă uni pentru cele mai plinuţe. Industria noastră de confecţii a pus de altfel în vînzare numeroase modele de pantaloni din stofă de lînă, din catifea, tricot, ţesături cu fire supraelastice etc.

Pentru partea de sus, ţinuta e completată cu o scurtă din stofă sau blană, ori cu practicul hanorac, ori cu bluzonul impermeabil, cu glugă şi căptuşit sau nu cu lenaj sau imitaţie de blană. Dimensiunile sale confortabile — trebuie să lase loc pentru unul sau mai multe pulovere — şi etanşeitatea închizăturii cu fermoar fac din hanorac un scut de neînvins împotriva frigului şi umezelii.

Şi nu uitaţi că aerul tare al înălţimilor e prielnic culorilor vii, saturate. Acum e momentul de a arbora puloverul, căciuliţa sau eşarfa de culoare aprinsă pe care poate v-aţi sfiit să le purtaţi în oraş.

Pentru acele dintre cititoarele noastre care se pregătesc de vacanţă la munte prezentăm cîteva din noile creaţii ale Fabricii de confecţii şi tricotaje Bucureşti.

Tineresc şi confortabil, acest clasic hanorac din nylon impermeabil în două culori (foto 1) este reversibil. Se poartă cu un pantalon de stofă în carouri mici.

Mai original, datorită contrastului puternic de culori, hanoracul din poplin negru cu galben (foto 2) este de asemenea reversibil. Pe partea cealaltă are, fireşte, o dungă lată neagră pe fond galben.

Noutatea acestui hanorac din nylon impregnat galben (foto 3) o constituie lucrătura matlasată pe o căptuşeală de vatelină. Linia sa clasică îl recomandă pentru orice siluetă.

În încheiere, încă o recomandare: înarmaţi-vă cu ochelari de soare pentru a vă feri ochii de un exces de radiaţii dăunătoare.

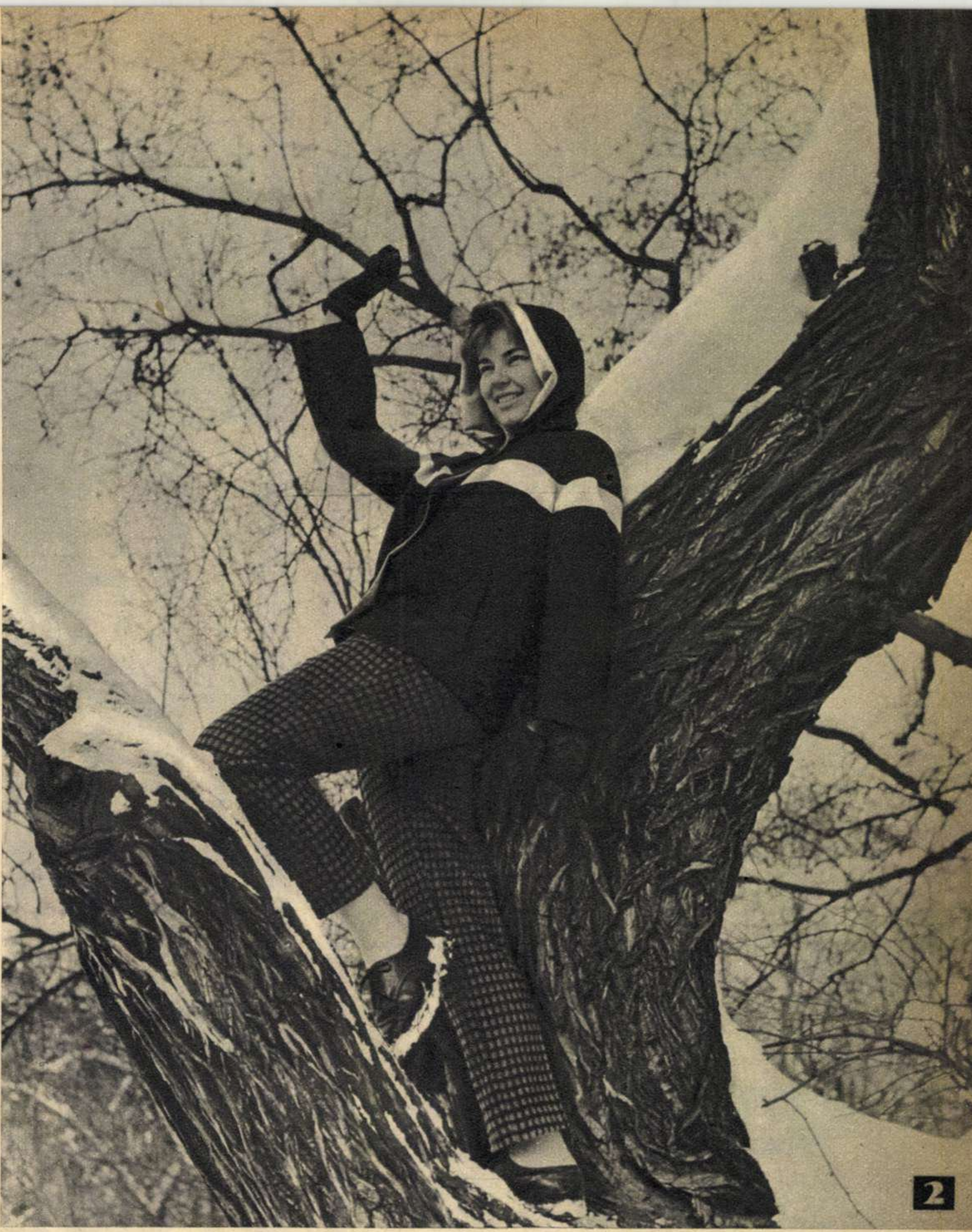
2

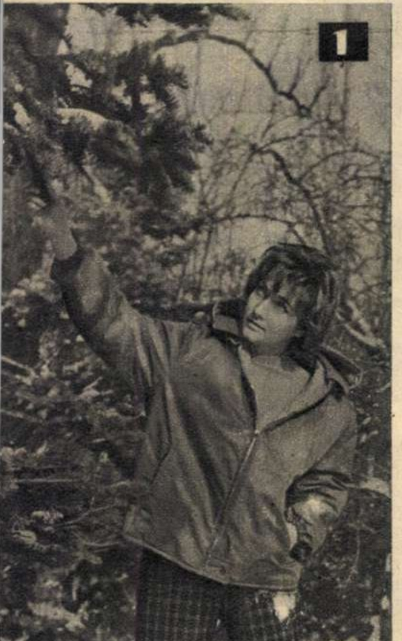
1

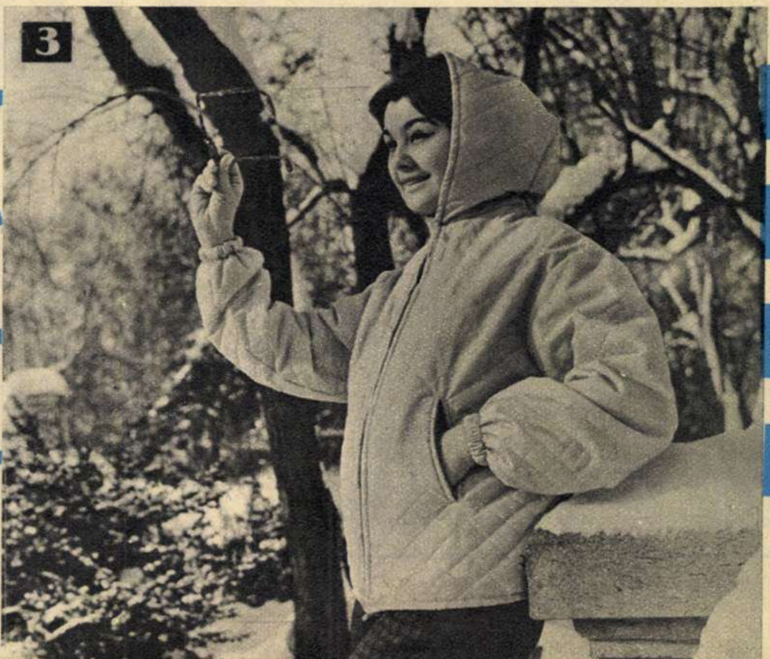
3

AGENDA

● *„Ei sînt vii, ei cîntă!" Iată titlul unei noi piese de teatru al cărei autor este apreciatul scriitor și dramaturg cehoslovac Jan Drda. Acțiunea plină de neprevăzut a piesei se desfășoară la Praga, în zilele hotărîtoare ale eliberării Cehoslovaciei de sub jugul hitlerist. Noua premieră, pusă în scenă la Teatrul Armatei Cehoslovace din Praga, prilejuiește actorilor Jirina Svorcova (în rolul Eva) și Vladimir Krska (în rolul Franta) creații remarcabile.*

● *Cunoscuta artistă de cinema Sophia Loren se află la Paris, unde timp de 4 luni va turna, în regia lui Anatole Litvak și avînd ca partener pe Anthony Perkins, filmul „A treia dimensiune". Este primul film pe care Sophia Loren îl face în Franța. După aceasta, ea va turna la Hamburg, alături de Kirk Douglas și Alec Guinness, în regia lui Vittorio de Sica, un film după piesa „Sechestrații din Altona" a dramaturgului francez Jean Paul Sartre.*

● *Întrebat fiind care este cel mai mare eveniment artistic al Italiei pe 1961, cunoscutul scriitor Alberto Moravia a răspuns lapidar: „Filmul lui Pasolini". E vorba de zguduitoarea realizare cinematografică intitulată: „Accattone" (Cerșetorul), al cărei regizor este remarcabilul publicist și cineast comunist Pier Paolo Pasolini (în fotografie). Filmul, profund demascator al realităților sociale din Italia de azi, este jucat de actori neprofesioniști. Cu toate încercările unor cercuri fasciste de a-l boicota, filmul s-a bucurat de un uriaș succes atît la Roma, la premieră, cît și mai tîrziu, la Paris.*

● *Scriitorul estonian Iuhan Smuul, laureat al Premiului Lenin, cunoscut în țara noastră prin volumul său de curînd tradus „Cartea ghețurilor", făgăduiește numeroșilor săi cititori alte lucrări interesante, printre care romanul „Marea Japoniei, decembrie", dedicat savanților și marinarilor de pe vasul „Voeikov", care au întreprins o expediție oceanografică și climatologică în Marea Japoniei, la care a luat parte și autorul. De asemenea, Iuhan Smuul va înfățișa într-o carte de reportaje aspecte din țările africane pe care le-a vizitat în 1961.*

● *150 000 de desene executate de copii din 80 de țări au fost expediate pe adresa Radioteleviziunii din Varșovia, care, împreună cu comitetul polonez UNESCO, a organizat recent un concurs și o expoziție de desene cu tema „Patria mea". Expoziția a cuprins circa 3 000 desene din cele 150 000 primite, iar 387 lucrări — printre care foarte multe sovietice și japoneze — au fost premiate.*

● *A stîrnit un deosebit interes în lumea discofililor prima înregistrare mondială — în cadrul centenarului Tagore — a operei indiene „Shyana". Subiectul acestei lucrări se inspiră dintr-o veche legendă, iar sistemul tonal al muzicii este cel al străvechilor cîntece populare hinduse.*

DISC

● Colecția „Interpreți romîni de muzică ușoară" s-a îmbogățit cu un interesant disc micro dedicat tenorului Valentin Teodorian, solist al Teatrului de Operă și Balet al R.P.R. Editat de „Electrecord" în preajma Anului nou, discul a cunoscut o popularitate pe deplin meritată. Atît „Piove" („Ciao, bambina") a lui Domenico Modugno, cît și „Telegrama" de Marini Garcia, cîntate în italiană, capătă autenticitate datorită dramatismului „afectat", specific genului, redat cu inteligență de interpret.

● În ultimul timp prezența discurilor de muzică ușoară în magazinele de specialitate a fost impresionantă. Printre cele trimise din R.P. Bulgaria de „Balkanton" s-a remarcat un disc de 19 cm, cuprinzînd piese de muzică de dans în interpretarea cvartetului de muzicuțe „Brio" din Sofia. Originale și interesante transcripțiile pentru „mundharmonika" ale melodiilor „Les grands boulevards" și „Les feuilles mortes" (cunoscute din repertoriul lui Yves Montand).

● Trio-ul de armonici de gură „Vineta" din R. D. G. (VEB Schallplatten — colecția „Amiga") înregistrează rezultate spectaculoase datorită ingeniozității interpretării. Nu mai avem de-a face cu transcripții, ci cu autentice bucăți muzicale compuse special pentru formațiile de armonici. Muzicuțele trio-ului se completează și dialoghează cu inventivitate surprinzătoare în „Vineta-boogie" de W. Schultz și în foxtrotul „Whispering" de Schönberger, care nu sînt numai niște piese de dans ci și niște miniaturi orchestrale pline de umor și ritm.

● Discurile „Supraphon" (R. S. Cehoslovacă) domină prin proprietățile tehnice ireproșabile ale înregistrărilor. Foarte „sudamericană", formația condusă de renumitul Václav Kucera. „La conga de Jaruco", „Para vigo me voy", „Los dos arbolitos" și „Carnavalito quebradeno" cuceresc simpatiile prin melodicitatea și ritmul (susținut de grupul ritmic, foarte „patetic", al orchestrei) și reprezintă minunate cîntece populare din Cuba, Mexic și Argentina.

● „Karel Vlach" este pentru amatorul de muzică ușoară sinonim cu cea mai bună formație de muzică de dans din Cehoslovacia. Așa se explică voga de care s-au bucurat discurile „Supraphon" înregistrate în această interpretare. Unul din aceste „45 ture" cuprinde, în afara cunoscutelor „Warsaw-boogie" al lui Vlastimil Hala și a slow-foxului „Die Bank in Jasmin" (o piesă de bună poezie cîntată în germană de Klaus Gross), foxtrotul „Swingin' the blues" al popularilor compozitori Count Basie și Eddy Durham. Înregistrarea se impune prin fidelitatea timbrurilor unei orchestre de prestigiu.

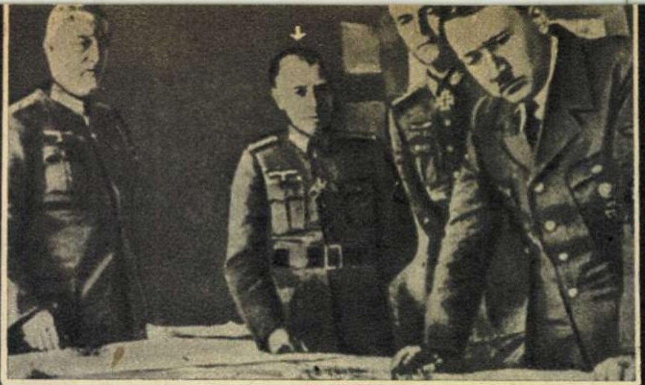

Oare un simplu „zgîrie-hîrtie" lua parte la asemenea consfătuiri alături de Hitler?

De la Hitler la N.A.T.O.

Patronul s-a schimbat, și uniforma s-a schimbat, numai Heusinger și planurile sale au rămas aceleași.

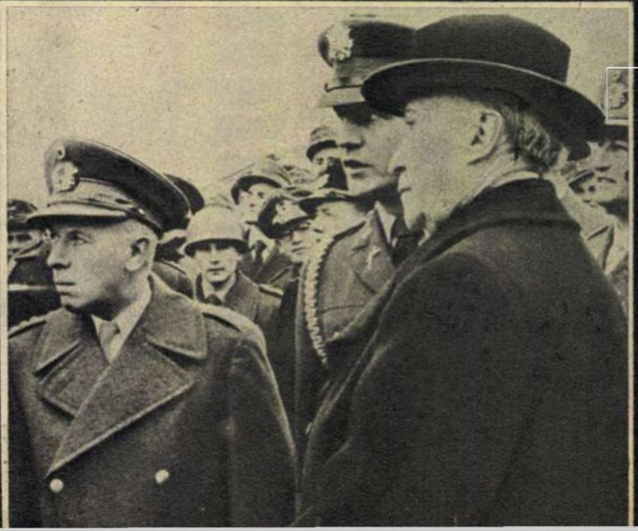

Era în anul 1943, după înfrîngerile grele suferite de hitlerişti lîngă Kursk şi pe Nipru. „Replierile elastice", „retragerea pe poziţii dinainte stabilite", „regruparea forţelor" apăreau tot mai des în comunicatele militare germane de pe frontul de răsărit. Ce e drept, Hitler mai umplea eterul cu răcnete isterice despre „victoria finală", dar generalii săi de la marele stat major al Wehrmachtului începuseră să-şi dea seama că se apropia inevitabilul „Kaput".

Îngroziţi de perspectiva dezastrului total, agresorii hitlerişti s-au îngrijit din timp să şteargă urmele criminalei lor activităţi. Hîrtii purtînd antetul şi sigiliul marelui stat major al Germaniei fasciste au pornit spre diferite comandamente subordonate, cu ordinul laconic dar categoric de a fi distruse toate documentele conţinînd mărturii despre crimele hitleriste în ţările cotropite de Wehrmacht. Panica înfrîngerii a făcut însă imposibilă executarea întocmai a acestui ordin. Aşa încît, tomuri întregi de documente din arhivele militare ale Germaniei fasciste au fost capturate de Armata Sovietică.

Din aceste documente, din cercetările efectuate pe marginea lor, Comisia extraordinară de stat a U.R.S.S. pentru stabilirea şi anchetarea fărădelegilor săvîrşite de cotropitorii germano-fascişti a reconstituit trecutul sinistru al unuia dintre cei mai apropiaţi consilieri militari ai lui Hitler: generalul locotenent Adolf Ernst Heusinger. Acelaşi Heusinger care ocupă în prezent funcţia de preşedinte al Comitetului militar permanent al N.A.T.O., cu sediul la Washington.

„Zgîrie-hîrtie..."

Cînd la Washington a sosit nota guvernului sovietic cerînd guvernului american să-l aresteze pe Heusinger şi să-l predea Uniunii Sovietice spre a fi judecat pentru crimele săvîrşite, generalul se pregătea tocmai să plece la Paris spre a participa la sesiunea Consiliului nord-atlantic. Apărătorii săi i-au sărit de îndată în ajutor: „Heusinger nu e criminal; el este... o victimă a fascismului" — s-a grăbit să „explice" Departamentul de stat ziariştilor americani convocaţi de urgenţă. „Heusinger a fost un ofiţer de carieră supus, care îşi cunoştea meseria, ştia să-şi ţină gura şi ducea la îndeplinire ordinele bossului său" — pleda cu patos „New York Times". Iar „Le Monde", făcînd portretul lui Heusinger, îl înfăţişa ca pe un soi de „zgîrie-hîrtie" într-un „obscur" birou de la statul major hitlerist.

Heusinger a „zgîriat" într-adevăr multe hîrtii de-a lungul carierei sale în slujba militarismului fascist german. O parte din aceste hîrtii (care n-au putut fi distruse) s-au păstrat sub forma planurilor de agresiune cu nume bizare: „Barbarossa", „Atilla", „Leul de mare", „Rechinul", „Harponul", „Bradul", „Mariţa", „Planul alb", „Planul galben" etc. Alte hîrtii, sub formă de ordine şi rapoarte legate de uciderea a zeci de mii de oameni nevinovaţi, au fost de asemenea descoperite. Cît priveşte biroul, nu era de loc „obscur", ci se chema Direcţia operativă a statului major general al forţelor armate terestre ale Germaniei hitleriste, condusă de Heusinger pînă la ceasul din urmă al Reichului nazist.

Un „inventar" al crimelor de război

Printre documentele care-l demască pe Heusinger există unul ce poate fi considerat cu adevărat un „inventar" al crimelor sale de război. E schema Direcţiei operative, înfăţişînd întreaga ei structură precum şi atribuţiile pe care le avea. În capul

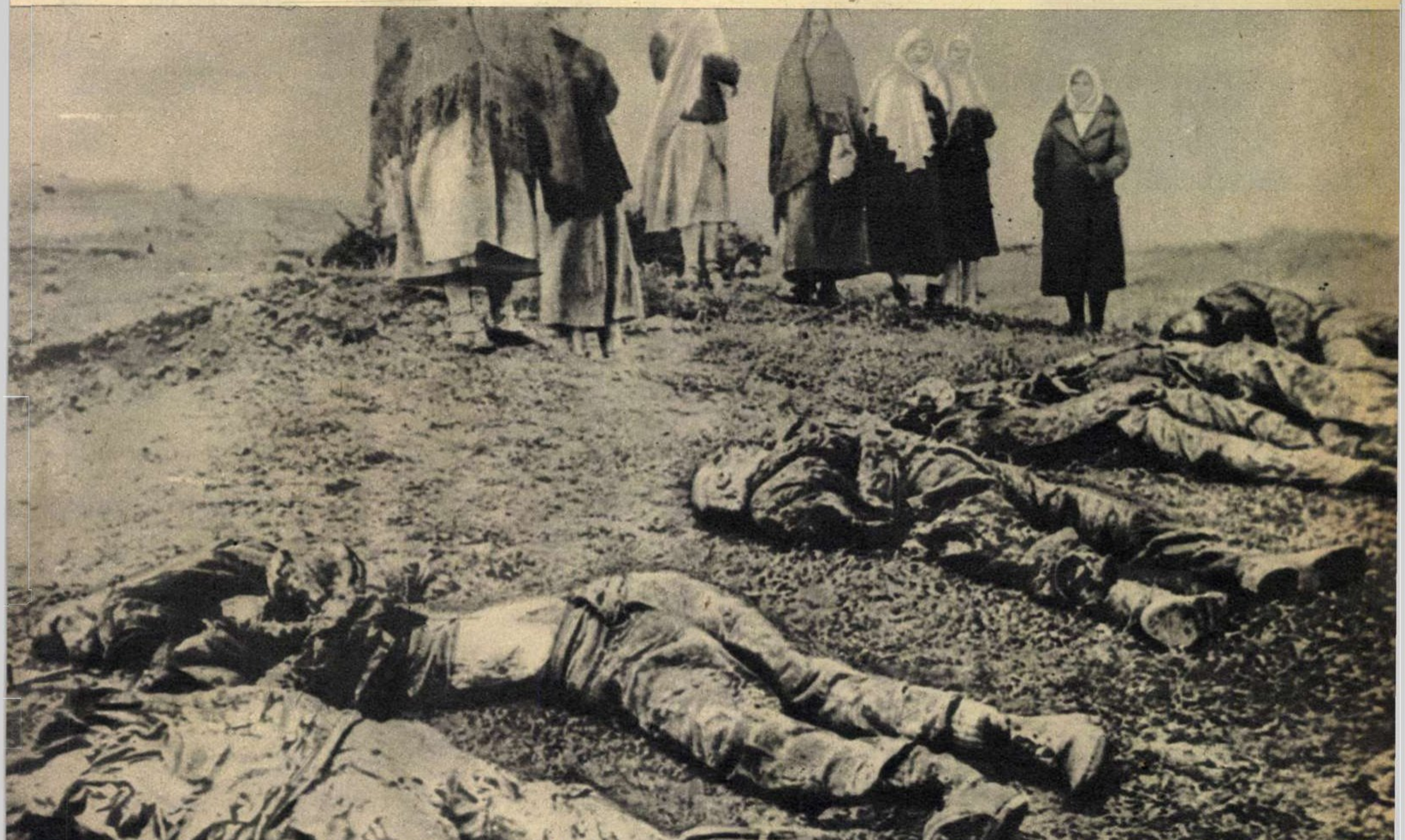

Iată rezultatul unei „operaţiuni" de represiune ordonată de călăul Heusinger împotriva populaţiei civile din regiunea Orlov. Operaţiunea a fost denumită convenţional „Greif" (pajura). În raportul ce i-a fost prezentat lui Heusinger se menţiona laconic: „796 morţi, 599 prizonieri (ucişi şi ei ulterior — n.n.) — în total 1395".

Îl vedeţi pe acest domn în civil, cu pălărie moale, trăgînd nepăsător din trabuc? S-ar părea că e un chefliu bine dispus, gata să glumească. Priviţi-l însă mai atent. Aţi observat ochii săi de vulpe? Nu numai şireată, dar şi crudă. Cu aceiaşi ochi privea şi la grămezile de cadavre ale oamenilor sovietici nevinovaţi, ucişi din ordinul său. Numai că atunci purta chipiu şi uniformă cu zvastică. Uniformă poartă şi azi, dar cu însemnele N.A.T.O. Însă numai cînd e strict necesar. Altfel preferă să apară civil. Poate din prudenţă...

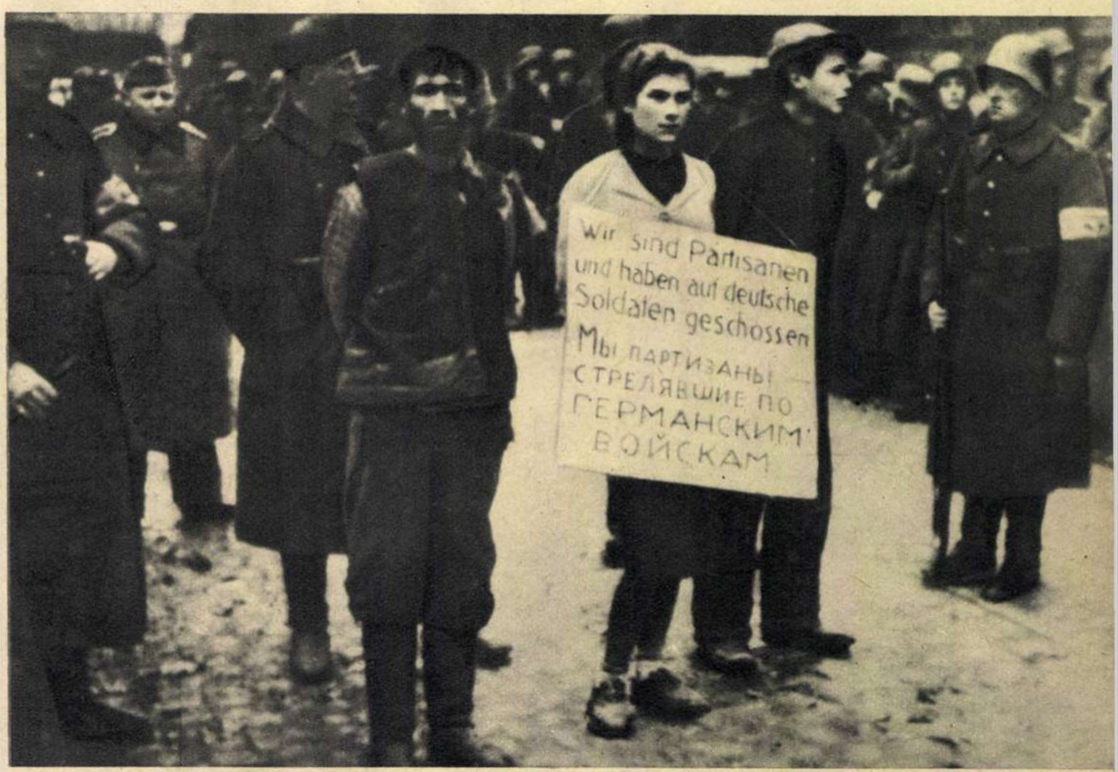

↑

Cetăţeni sovietici din Bielorusia trimişi la moarte din ordinul lui Heusinger, ca represalii pentru uciderea unor soldaţi fascişti de către partizani. Ordinul era neechivoc: „Cei făcuţi prizonieri vor fi spînzuraţi sau împuşcaţi..."

schemei, sub ştampila „Problemă secretă de comandament", se afla — în dreptul indicaţiei „şeful direcţiei" — numele lui Heusinger.

Încearcă, Herr General, să negi că ai condus această direcţie şi să infirmi că ea a jucat un rol hotărîtor în elaborarea şi aplicarea planurilor hitleriste de agresiune, dintre care multe poartă propria-ţi semnătură! Încearcă să conteşti că normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional consideră crime împotriva păcii plănuirea, pregătirea, dezlănţuirea şi purtarea unui război de agresiune sau a unui război în care se încalcă tratate, convenţii şi garanţii internaţionale!

Există în amintita schemă patru rubrici de un interes incontestabil. Ele definesc regiunile Europei de care răspundea direcţia în ce priveşte „problemele ducerii războiului" şi cuprind înşiruirea ţărilor din fiecare regiune. Le reproducem întocmai: 1) „Rusia (în general şi nord), Ţările nordice (Danemarca, Norvegia, Suedia, Finlanda), Guvernămîntul general"; 2) „Rusia (sud), Balcani, Slovacia, Protectorat"; 3) „Anglia, Franţa, Belgia, Olanda, Elveţia"; 4) „Marea Mediterană".

Notaţi, vă rog, două amănunte: două din aceste ţări — Elveţia, şi Suedia — aveau un statut internaţional de neutralitate. Opt din ele (punînd la socoteală şi Grecia din Balcani şi Italia din bazinul mediteranean) sînt astăzi membre ale N.A.T.O. Forţele lor armate sînt subordonate Comitetului militar atlantic, prezidat de acelaşi Heusinger.

„Fără restricţii"

Schema menţionată mai arată că în atribuţiile Direcţiei operative intrau şi probleme ale teritoriilor ocupate de nazişti. Aceste atribuţii au fost lărgite în august 1942, cînd comandamentul suprem al forţelor terestre a dat un ordin în care se spunea că *„toate problemele referitoare la lupta împotriva partizanilor şi folosirea unităţilor de siguranţă sînt în prezent de competenţa Direcţiei operative a marelui stat major"*... Directivele prevedeau ca „tratamentul aplicat banditilor" (aşa-i numeau hitleriştii pe partizani) să fie de o „severitate extremă"; cei *„făcuţi prizonieri... vor fi spînzuraţi sau împuşcaţi"*. Se preciza de asemenea că *„această luptă nu mai are nimic comun cu cavalerismul ostăşesc sau cu Convenţia de la Geneva... Trupa este deci îndreptăţită şi obligată să folosească orice mijloace, fără restricţii, şi împotriva femeilor şi a copiilor"*...

Heusinger a depus un zel deosebit ca aceste directive să fie îndeplinite. Practic, lucrurile se desfăşurau cam aşa: la Direcţia operativă soseau rapoartele unităţilor în subordine, cuprinzînd proiecte pentru expediţii de represalii. Heusinger le examina personal şi le aproba. Tot la el veneau apoi şi rapoartele despre rezultatul operaţiunilor de represiune.

Hmelineţ

Printre rapoartele de acest fel parvenite lui Heusinger se află şi unul datat 31 ianuarie 1943 şi care cuprinde bilanţul „operaţiunii Waldwinter". Scopul ei a fost „pacificarea" teritoriului cuprins în „triunghiul feroviar Vitebsk-Nevel-Poloţk". Raportul dă amănunte despre desfăşurarea „operaţiunii" şi anunţă că hitleriştii au ucis în cursul luptei 670 de oameni, au împuşcat „după interogatoriu" 957 — „în total 1627". Apoi adaugă: „au mai fost adunaţi pentru detaşamente de muncă 1318 bărbaţi şi 723 femei..."

...În raionul Nevel a existat un sat cu numele Hmelineţ. A fost un sat frumos şi bogat. Hoardele hitleriste l-au ocupat. A fost de ajuns o singură zi pentru ca să nu mai rămînă în viaţă nici unul dintre locuitorii paşnici. Nici din sat n-a mai rămas nimic. Fasciştii l-au ars pînă-n temelii. Pe locul unde se întindea odinioară, se află azi un stîlp cu o tăbliţă pe care scrie: *„Aici a fost satul Hmelineţ"*... Alături, trei morminte comune, străjuite de un monument în memoria victimelor lui Heusinger.

Ce s-a întîmplat în acele zile îngrozitoare ale lui ianuarie 1943 prin locurile unde s-a desfăşurat „operaţiunea Waldwinter"? Iată ce relatează martori oculari — acei cîţiva care au supravieţuit, ca prin minune, sîngerosului masacru:

— Satul nostru Rogacevo — povesteşte Tamara Alexeevna Belinskaia — se afla la o distanţă de 15-20 de minute de mers pe jos de Hmelineţ. Într-o noapte călăii au năvălit în sat şi ne-au mînat pe toţi, ca pe nişte vite, într-o casă unde ne-au închis.

A treia zi călăii au smuls dintre noi, la întîmplare, 19 persoane. Puţin după aceea am auzit împuşcături. Apoi altele şi altele. Printre cei luaţi s-au aflat şi mama mea cu o nepoţică de trei ani. Îngrozită de cele întîmplate, m-am ascuns în cerdac. În dimineaţa următoare, cînd hitleriştii s-au îndepărtat, am reuşit să fug în pădure.

O parte dintre locuitorii satului au fost mînaţi la Hmelineţ. Acolo au fost aduşi şi oameni din satele Nehuja, Karlovo, Belian. În total vreo 300. Au fost închişi într-o magazie. Apoi a început răfuiala. Hitleriştii au stropit magazia cu benzină, au adus un tanc, şi o salvă de tun a transformat magazia într-o torţă. 70 de oameni au pierit acolo în chinuri groaznice. A doua zi a fost incendiat tot satul. Printre cei ce au reuşit să scape s-a aflat şi o femeie cu un copil de două luni în braţe. Numele ei e Melania Konstantinovna Vorobiova. Hitleriştii n-au observat-o. La adăpostul întunericului, ea s-a tîrît cu copilul în braţe pînă în pădurea apropiată...

Melania Konstantinovna şi fiica ei trăiesc. Ele au fost martore ale fărădelegilor ce le-a comis Heusinger şi spun în faţa lumii întregi că actualul preşedinte al Comitetului militar permanent al N.A.T.O. este un călău sîngeros şi nu un „simplu zgîrie-hîrtie"!...

„Leul de mare..."

Este incontestabil că elaborarea şi aplicarea planului „Barbarossa" — planul agresiunii împotriva Uniunii Sovietice — au fost îndeletnicirea de bază a lui Heusinger. Dar nu se poate contesta nici „pasiunea" lui pentru „Leul de mare", alt plan de cotropire, dar cu direcţia: Anglia.

O primă mărturie despre aceasta a fost descoperită în jurnalul şefului statului major al forțelor armate terestre hitleriste — generalul colonel Halder. E o însemnare datînd din 26 iulie 1940, laconică dar explicită: *„Heusinger: problemele referitoare la debarcarea în Anglia. Amănunte tehnice; propuneri"*.

Se vede că Heusinger s-a apucat imediat de treabă, fiindcă la 30 august voluminosul document cu nr. 480/40, intitulat „Directive pentru pregătirea operațiunii «Leul de mare»" era nu numai redactat dar și aprobat de comandamentul suprem al forțelor terestre. *„Comandamentul suprem* — se spune în document — *a ordonat unităților Wehrmachtului să se pregătească pentru debarcarea forțată în Anglia. Scopul acestui atac este scoaterea metropolei engleze din război ca bază pentru continuarea operațiunilor militare împotriva Germaniei și la nevoie ocuparea ei integrală"*. Heusinger era grăbit. După o lună avea material suficient pentru a raporta despre pregătirile făcute. Și nu numai despre planul propriu-zis de debarcare. Între timp fusese elaborat și semnat de către șeful statului major și ordinul *„Despre organizarea și activitatea administrației militare în Anglia"*, precum și memorandumul care ordona trupelor hitleriste *să împuște pe loc, fără nici o judecată, partizanii și populația civilă pașnică engleză*. S-a redactat chiar și un afiș în limbile germană și engleză, anunțînd populația că *„orice faptă necugetată, orice formă de sabotaj, orice împotrivire activă sau pasivă față de forțele armate germane va fi pedepsită fără cruțare"*... Se proiectase și crearea, pe teritoriul Angliei, a trei lagăre de concentrare după tipul celor de la Oswiecim și Maidanek...

„Leul de mare" n-a fost singurul plan elaborat de Heusinger pentru cotropirea Angliei. În mai 1941, el a prezentat comandamentului forțelor terestre planurile „Rechinul" și „Harponul", elaborate tot sub conducerea sa și care prevedeau debarcarea simultană pe insulele britanice dinspre Norvegia și Franța.

Dar debarcarea n-a mai avut loc. Înfrîngerile suferite de hitleriști pe „frontul de răsărit" au salvat Anglia de... lei, de rechini și de harpon.

Heusinger n-a renunțat se pare la visul său de a auzi tancurile germane huruind pe șoselele Angliei. Și visul i s-a împlinit; dar nu prin „Leul de mare" ci prin... calul troian atlantic. De altfel, atunci cînd anul trecut a sosit în Anglia pentru tratative cu autoritățile militare engleze, în loc de vechea uniformă cu zvastică el purta una nouă, cu însemnele N.A.T.O.-ului. Curînd după aceea a debarcat și batalionul 84 de tancuri al Bundeswehrului pe pămînt britanic, pentru a face instrucție la baza militară engleză de la Castlemartin din Pembrokeshire. Deocamdată, numai atît. Să nu uităm însă că inițial nici „Leul de mare" nu prevedea decît stabilirea unui cap de pod pe teritoriul englez...

„Pentru merit"

Ascultîndu-și sentința de condamnare la moarte, Eichmann nu putea să nu fi regretat imprudența comisă atunci cînd a fugit din lagărul american de prizonieri spre a se ascunde în pampasurile argentiniene. Altfel se putea afla și el azi undeva într-un post de conducere al N.A.T.O. sau, cel puțin, într-un post ministerial la Bonn, ca Oberländer sau ca Globke. Heusinger a fost prudent: a stat „cuminte" trei ani ca prizonier la americani. Ba le-a mai scris și o istorie a războiului purtat de Germania hitleristă.

A fost destul ca „temnicerii" săi să-și dea seama cu cine au de-a face, adică să recunoască în el pe omul cu „experiență în răsărit" de care au ei înșiși nevoie, pentru ca Heusinger să cunoască o nouă ascensiune.

Semnificativ este în primul rînd faptul că această ascensiune a început o dată cu crearea statului separat de la Bonn. Se putea oare ca tocmai în sectorul militar Adenauer să nu folosească un hitlerist notoriu și cu experiență?

De numele lui Heusinger se leagă chiar primii pași făcuți de Germania occidentală pe calea remilitarizării. Devenit consilier militar al cancelarului, el a participat încă în 1951 la tratativele duse de guvernul R.F.G. cu puterile occidentale pentru înființarea Bundeswehrului. Cu alte cuvinte, puterile occidentale au fost de acord, chiar din primul moment, ca noua armată a militariștilor vest-germani să încapă pe mîna unor foști generali ai lui Hitler. Heusinger n-apucase încă să fie numit șef al secției militare din Ministerul de Război vest-german (care nici el nu exista oficial, ci era camuflat sub firma: „departament al lui Blank") cînd, împreună cu colegul lui întru crime, Speidel, a elaborat un plan pentru crearea a 12 divizii vest-germane care să fie puse sub egida N.A.T.O.-ului. Acest lucru se întîmpla deci cu patru ani înainte de intrarea Republicii Federale Germane în Pactul Atlantic. De-abia în 1955, o dată cu înființarea oficială a Ministerului de Război, Heusinger devine președinte al Consiliului militar operativ al acestui minister, acordîndu-i-se simultan și gradul de general locotenent, același pe care-l obținuse și de la Hitler pe vremea cînd se îndeletnicise cu masacrarea cetățenilor sovietici. Curînd deveni inspector general — adică, în fapt, comandant suprem al Bundeswehrului. Ceea ce urmărea, a mărturisit fără reticență: *„Vom traduce în viață și în viitor principiile vechi după care ne-am călăuzit în trecut"*.

Și cum acest deziderat al său coincide cu poziția celor ce conduc N.A.T.O., Heusinger a mai făcut un pas în cariera sa: a fost numit președinte al Comitetului militar permanent al Pactului Atlantic și instalat cu toată pompa la Washington, unde a fost de altfel și decorat cu unul din cele mai înalte ordine din S.U.A. — „Pentru merit".

De ce n-a căzut alegerea pentru această înaltă funcție asupra unui alt militar, să zicem unul englez sau francez, ci tocmai asupra unui criminal de război hitlerist? Pentru că scopurile urmărite de N.A.T.O. nu diferă de țelurile lui Hitler.

Vremurile de azi sînt însă altele. E adevărat că Heusinger mai poate elabora planuri de război, dar dacă ar încerca să le traducă în viață... Există în lume forțe uriașe care să-i dea riposta nimicitoare. Cît privește crimele din trecut, Heusinger va trebui să dea socoteală pentru ele. De pedeapsa ce i se cuvine nu va scăpa.

A. STANCIU

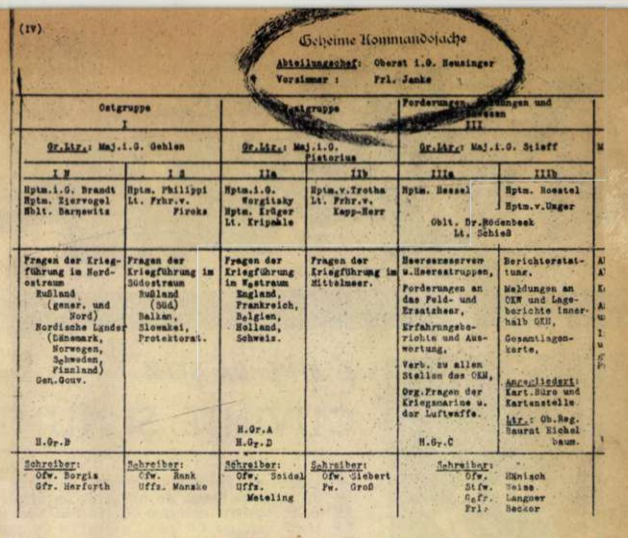

(IV)

Geheime Kommandosache

Abteilungschef: Oberst i.G. Heusinger
Vorzimmer : Frl. Janke

Ostgruppe I		[illegible]tgruppe		Forderungen, [illegible]ungen und [illegible] III	
Gr.Ltr.: Maj.i.G. Gehlen		Gr.Ltr.: Maj.i.G. Pistorius		Gr.Ltr.: Maj.i.G. Stieff	
I N	I S	IIa	IIb	IIIa	IIIb
Hptm.i.G. Brandt Hptm. Ziervogel Oblt. Barnewitz	Hptm. Philippi Lt. Frhr.v. Firoks	Hptm.i.G. Worgitzky Hptm. Krüger Lt. Kripahle	Hptm.v.Trotha Lt. Frhr.v. Kapp-Herr	Hptm. Hessel Oblt. Dr. Rödenbeek Lt. Schieß	Hptm. Hoestel Hptm.v.Unger
Fragen der Kriegführung im Nordostraum Rußland (gener. und Nord) Nordische Länder (Dänemark, Norwegen, Schweden, Finnland) Gen.Gouv. H.Gr.B	Fragen der Kriegführung im Südostraum Rußland (Süd) Balkan, Slowakei, Protektorat.	Fragen der Kriegführung im Westraum England, Frankreich, Belgien, Holland, Schweiz. H.Gr.A H.Gr.D	Fragen der Kriegführung im Mittelmeer.	Heeresreserven u.Heerestruppen, Forderungen an das Feld- und Ersatzheer, Erfahrungsberichte und Auswertung, Verb. zu allen Stellen des OKH, Org.Fragen der Kriegsmarine u. der Luftwaffe. H.Gr.C	Berichterstattung, Meldungen an OKW und Lageberichte innerhalb OKH, Gesamtlagenkarte, Angegliedert: Kart.Büro und Kartenstelle. Ltr.: Ob.Reg. Baurat Eichelbaum.
Schreiber: Ofw. Borgis Gfr. Herforth	Schreiber: Ofw. Rank Uffz. Manzke	Schreiber: Ofw. Seidel Uffz. Meteling	Schreiber: Ofw. Siebert Fw. Groß	Schreiber: Ofw. Hänisch Stfw. Weise Gefr. Langner Frl. Becker	

Ziarul „Le Monde" pretinde că Heusinger n-a fost decît un soi de „zgîrie-hîrtie" într-un „obscur" birou al statului major german. Iată un document care arată că Heusinger a fost șeful Direcției operative a statului major general al forțelor armate terestre ale Germaniei hitleriste.

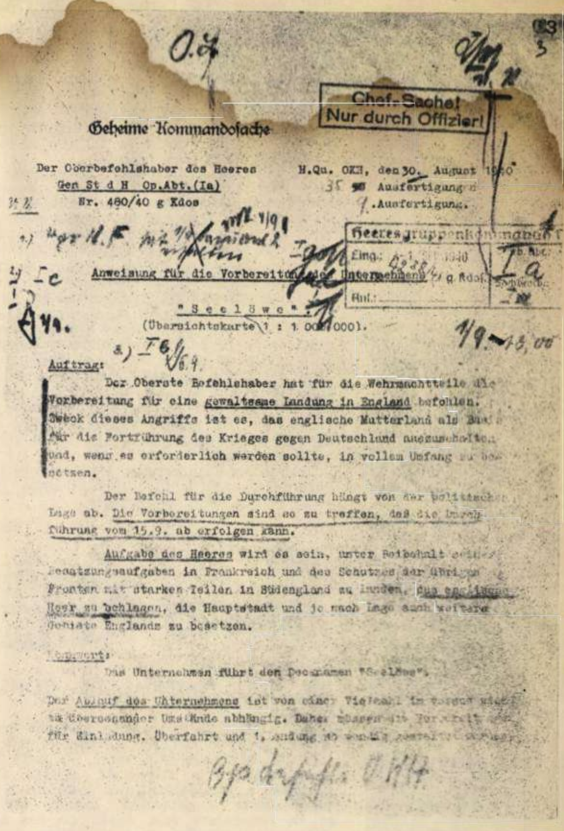

Chef-Sache!
Nur durch Offizier!

Geheime Kommandosache

Der Oberbefehlshaber des Heeres
Gen St d H Op.Abt.(Ia)
Nr. 480/40 g Kdos

H.Qu. OKH, den 30. August 1940
35 Ausfertigungen
1. Ausfertigung.

Heeresgruppenkommando
Eing.: 1940
Ia

Anweisung für die Vorbereitung des Unternehmens
"Seelöwe"
(Übersichtskarte 1 : 1 000 000).

Auftrag:

Der Oberste Befehlshaber hat für die Wehrmachtteile die Vorbereitung für eine gewaltsame Landung in England befohlen. Zweck dieses Angriffs ist es, das englische Mutterland als Basis für die Fortführung des Krieges gegen Deutschland auszuschalten und, wenn es erforderlich werden sollte, in vollem Umfang zu besetzen.

Der Befehl für die Durchführung hängt von der politischen Lage ab. Die Vorbereitungen sind so zu treffen, daß die Durchführung vom 15.9. ab erfolgen kann.

Aufgabe des Heeres wird es sein, unter Beibehalt seiner Besatzungsaufgaben in Frankreich und des Schutzes der übrigen Fronten mit starken Teilen in Südengland zu landen, das englische Heer zu schlagen, die Hauptstadt und je nach Lage auch weitere Gebiete Englands zu besetzen.

Deckwort:

Das Unternehmen führt den Decknamen "Seelöwe".

Der Ablauf des Unternehmens ist von einer Vielzahl [illegible] abhängig. Daher müssen [illegible] für Einladung, Überfahrt und Landung [illegible]

Un alt document demascator: prima pagină a «Directivelor pentru pregătirea operațiunii „Leul de mare"», elaborate sub conducerea lui Heusinger. Documentul cuprinde instrucțiuni amănunțite pentru „debarcarea forțată" în Anglia. Dacă pe acea vreme Heusinger ar fi deținut postul de azi, de președinte al Comitetului permanent al N.A.T.O., nu mai era nevoie de atîta bătaie de cap...

Bereitstellung und 1. Ansatz
HGr.A für Unternehmen
„Seelöwe"
M-1:250000
M-1:300000
1. Treffen
Anl. zu HGr.A Ia Nr. 1570/40 g. Kdos.
Chefs. v. 28.9.40.
Prüfnr. 2.

Una din hărțile anexe la planul „Leul de mare" — planul de cotropire a Angliei. Inscripția din stînga sus: «Dispozitivul și prima acțiune Grupul de Armate A pentru operațiunea „Leul de mare"». ↓

mozaic

INSTALAŢIE AUTOMATĂ PENTRU SPĂLATUL BĂII

Să faci baie este o ocupaţie cît se poate de plăcută, dar să speli apoi cada este neîndoielnic mai puţin agreabil. Pe acest considerent, în S.U.A. a fost construit un „automat pentru spălarea băii".

Acest automat, aşezat deasupra băii într-o nişă specială, cîntăreşte „numai" 35 kg (sau chiar mai puţin, dacă în locul pieselor de oţel se folosesc piese de aluminiu).

Pentru a putea fi folosit, aparatul trebuie dat jos din nişă şi pus în baie cu ajutorul unor pîrghii speciale; apoi, după ce se face legătura cu robinetul de apă, se pune în funcţiune motorul. Din aparat iese atunci o perie automată, în timp ce dintr-un rezervor se revarsă o soluţie specială. Într-un sfert de oră cada este curată, după care gospodina nu mai are decît să desfacă aparatul, să-l curețe, să-l monteze din nou şi să-l pună la locul lui. Avînd în vedere, în plus, că toată instalaţia nu costă decît cam cît două frigidere sau zece aspiratoare de praf, poate fi într-adevăr considerată... pe cît de puţin practică, pe atît de puţin avantajoasă!

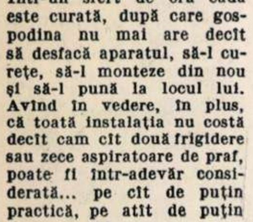

O NOUĂ PERFORMANŢĂ „SPORTIVĂ"...

In Statele Unite a avut loc recent un concurs internaţional de sărituri. Singurul amănunt senzaţional: concurenţii au fost... nişte broaşte. Învingătoare a ieşit o „americană", care la proba de triplu salt a obţinut performanţa de 4 metri şi 61 centimetri, cu numai un metru şi jumătate sub recordul mondial oficial.

„Recordmana" nici nu bănuieşte că, prin performanţa pe care a realizat-o, i-a adus proprietarului ei suma de 300 dolari.

E BINE SĂ ŞTIM

CUVINTE ŞI NUMERE

Astăzi va fi vorba despre cuvinte a căror poveste se leagă de numere, de cifre. E evident pentru oricine că *cincinal* se leagă de *cinci*, *zecime* de *zece*, *patruped* de *patru* etc. De aceea vom lua în discuţie cuvinte la care legătura cu cifrele e mai puţin sau nu e de loc evidentă.

La anatomie învăţăm despre o parte a intestinului subţire numită *duoden*, iar medicii vorbesc despre ulcer *duodenal*. La originea acestor cuvinte stă un termen ştiinţific latinesc care însemna „intestin lung de 12 degete". Expresia fiind cam lungă, ea a fost redusă la „de 12 degete", pe latineşte *duodenum digitorum*, şi în sfîrşit la *duodenum*, adică „doisprezece".

Încă un cuvînt legat de medicină: *carantină*, „menţinerea în izolare a persoanelor bănuite că ar putea răspîndi o boală epidemică" (din Dicţionarul de neologisme). La bază e numeralul 40, în franţuzeşte *quarante* (citit *carant*); deci carantină înseamnă de fapt „timp de izolare de 40 de zile". Legătura cu 40 nu mai e simţită astăzi, deoarece carantina nu mai trebuie să dureze neapărat patruzeci de zile.

Pentru oricine *chenzina* e într-adevăr legată de cifre, dar... de tot felul de cifre, după mărimea salariului. Şi *chenzină* ascunde un număr, de astă dată 15, în franţuzeşte *quinze* (citeşte *chenz*), ceea ce e foarte firesc, întrucît sensul cuvîntului e „salariu cuvenit cuiva pentru 15 zile de muncă".

Nimic nu e mai puţin evident decît legătura dintre *cazarmă* şi un numeral; istoria limbilor ne dovedeşte că o legătură totuşi există. Cuvîntul nostru e împrumutat din limba rusă (*kazarma*), care la rîndul ei l-a împrumutat din franceză (*caserne*, citit *cazern*). În limba franceză, sensul vechi a fost „grup de patru" şi apoi „încăpere în zidul unei fortăreţe, apărată de un grup de patru soldaţi". Sensul a evoluat, şi cuvîntul *caserne* a fost folosit pentru orice încăpere ocupată de soldaţi (indiferent de numărul lor) şi abia în secolul al XVI-lea pentru „cazarmă" — în sensul actual al cuvîntului.

Există încă numeroase alte cuvinte la originea cărora descoperim un număr, o cifră. Despre ele va fi vorba, însă, cu alt prilej.

Sorin STATI

Noutăţi ŞTIINŢIFICE ŞI TEHNICE

UN NOU MATERIAL DE CONSTRUCŢIE

În U.R.S.S. a fost elaborat recent un nou material de construcţie — sticlocimentul, obţinut prin cimentarea în straturi, cu pastă de ciment, a plaselor din fibre de sticlă. Capacitatea portantă a sticlocimentului este de 2-4 ori mai mare decît a betonului armat, iar rezistenţa la încovoiere este egală cu cea a oţelului. Datorită numărului mare de fibre de sticlă cu diametre microscopice, sticlocimentul are proprietăţile unui material elastic şi omogen căruia i se poate schimba forma fără să se fisureze.

Din sticlociment se pot confecţiona grinzi, panouri de planşee spaţiale cu pereţi subţiri, învelişuri cu curbură dublă etc. Îmbinările se fac prin încleiere şi cimentare.

MACARALE-TURN DE 30 TONE

La uzina metalurgică „V.I. Lenin" din Krivoi-rog se construieşte complexul de clădiri al unei oţelării Martin la care se întrebuinţează elemente prefabricate, de beton armat, foarte grele: stîlpi de 18-55 tone, grinzi pentru poduri rulante de 20-100 tone etc. La această construcţie sînt utilizate macarale-turn din cele mai puternice. Astfel, pentru montarea corpului principal au fost folosite două macarale-turn de cîte 30 de tone, cu raza de acţiune a braţului de 36 metri.

Dezlegarea jocului „UNIREA PRINCIPATELOR ROMÎNE" apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Moş Ion Roată. 2) Amîndoi – Mal. 3) Megieş – Sobe. 4) Aman – Ta – Rac. 5) I – Aricescu. 6) Rea – Um – Gea. 7) O – Nis – Ao – Rs. 8) Mata – Alipit. 9) Iconom – Sl – O. 10) Nanu – Armaţi. 11) U – Iarna – Cuc. 12) Lauri – Roabă.

CUVINTE ÎNCRUCIŞATE

VÎNĂTOARE

1 T	2 O	3 P	4 I	5 R	6 C	7 E	8 A	9 N	10 U	■ 11	12 A	13 R
2 O	D	O	B	E	S	C	U	■	R	A	T	Z
3 C	A	P	S	A	■		R	I	S			
4 U	■	A	E	Z	I	■	O	R	I			■
5 R	S	■	N	E	A	G	R	A	■	F	I	U
6 I	A	C	■	M	R	■	A	D	I	A	■	
■ 7	D	A	M	■	B	I	■	I	E	■	A	P
8 C	O	L	O	R	A	■	R	A	P		N	■
9 A	V	I	N	T	■	Z	O	■	U	N	I	C
10 R	E	N	I	■	P	A	S	A	R	A	M	E
11 T	A	■	T	R	I	L	U	R	I	■	A	M
12 U	N	A	■	I	E	U	■	M	■	A	L	O
13 S	U	■	T	U	R	G	H	E	N	I	E	V

ORIZONTAL: 1) Autorul versurilor: „Trag cu ploaie în grămadă,/ Fără să ţintesc de loc.../ Cine s-aştepta să-mi cadă/ Patru iepuri dintr-un foc?" („La vînătoare") — Articol. 2) A scris un celebru „Fals tratat de vînătoare" — Un vînat căutat (pl.). 3) E pusă la cartuş şi la... certăreţi — Tatăl vînătorului mitologic Acteon, care a fost transformat de Diana în cerb şi apoi sfîşiat de cîinii săi. 4) Cîntăreţi antici — Vînător gigant iubit de zeiţa vînătoarei (mit.). 5) Urs fără cap! — Capra culmilor carpatine — Fecior (ban.). 6) Animal din Tibet — Mere! — A sufla lin. 7) Cîine de talie mare — O dată la carabină şi de două ori la bibilică! — Cămaşă — Ape! 8) A vopsi — Boală la cîini şi la alte animale. 9) Elan — Prefix zoologic — Fără asemănare. 10) Cerbii nordului — Păsări multe. 11) La raţă şi în ţintă! — Coloratură păsărească (pl.) — Interjecţie. 12) Fără pereche — Eu (inv.) — Apel telefonic. 13) În sus! — Scriitor clasic rus, autorul cărţii „Povestirile unui vînător".

VERTICAL: 1) Pentru păstrat armele de vînătoare (pl.) — Muniţia vînătorului. 2) Poezie lirică — Maestru al prozei romîneşti, autorul cărţii „Istorisiri despre vînători şi pescari". 3) Autorul piesei „Ciuta" (Victor Ion...) — ... şi al basmului „Sînger vînătorul". 4) Scriitor norvegian, autorul dramei „Raţa sălbatică" — Vînat alungat spre locul de pîndă al vînătorilor. 5) Ocrotire (fig.) — Final de aport! — Apă curgătoare. 6) Simbolul cesiului — Praf de puşcă — „Ghioaga şi săgeata lui/ Fac pustiul codrului!/ Cerbul moare, urşii.../ Şi vulturii cad din cer" (V. Alecsandri — „Dragoş Vodă"). 7) Romancier portughez (1845 - 1900) — Lanţ împletit din sîrmă. 8) O altă zeiţă care s-a îndrăgostit de vînătorul Orion (mit.) — De culoarea sîngelui. 9) A trimite radiaţii — Puşti şi carabine. 10) Moş Martin şi familia lui — Măgarii din... Liliput. 11) Fără ton (fem.) — „Prin...", volum de Demostene Botez, care cuprinde şi ciclul „La vînătoare cu maestrul Sadoveanu" — Condimentul piftiei (reg.). 12) Bufniţa era pasărea ei favorită (mit.) — Urşi, lupi, rîşi, vulpi, iepuri etc. 13) Vînatul cel mai de temut... — ... şi vînat de... berărie — Scriitor clasic rus, autorul povestirii „Vînătorul".

DE VORBĂ CU MEDICUL

Hepatita epidemică

Hepatita epidemică (cunoscută şi sub numele de boala Botkin, după numele savantului rus care a descoperit caracterul infecţios al bolii şi i-a descris simptomatologia) este cauzată de viruşi încă necunoscuţi, cu acţiune specială asupra ficatului.

Evoluţia maladiei cuprinde următoarele perioade:

a) Perioada de incubaţie, *de la pătrunderea virusului în organism şi pînă la apariţia primelor semne de boală; durează între 14 şi 180 de zile.*

b) Perioada preicterică *se caracterizează prin lipsa poftei de mîncare, greţuri, vărsături, gust amar în gură, senzaţii de greutate în regiunea ficatului, balonări şi constipaţie, stări de uşoară febră, oboseală, insomnie, nervozitate, dureri musculare şi articulare. Cîteodată pe corp apar erupţii, iar urina are o culoare închisă.*

c) Perioada de stare *începe cu apariţia icterului, care durează în medie 3-4 săptămîni, în care timp bolnavul este somnolent sau agitat, prezintă stări de confuzie, care indică agravarea bolii.*

d) Perioada de declin *survine după 2-3 săptămîni de la perioada icterică. Reapare pofta de mîncare, dispar tulburările digestive, pielea, urina şi scaunele revin la culorile lor normale.*

O atenţie deosebită trebuie dată perioadei de convalescenţă, care durează 5-6 luni şi în care ţesutul hepatic se reface. În această perioadă bolnavul va rămîne sub o continuă supraveghere medicală şi va urma în mod riguros indicaţiile medicului. Nerespectarea indicaţiilor medicale poate duce la recăderi cu urmări grave: hepatită cronică şi ciroză.

Trebuie să menţionăm existenţa unor forme de hepatită anicterică (fără icter) a căror neglijare duce de asemenea la hepatită cronică şi la ciroza ficatului.

Complicaţiile hepatitei epidemice *constau în infectarea căilor biliare, urmate de colecistite şi angiocolite acute. Urmările cele mai grave ale hepatitei epidemice sînt trecerea acesteia în hepatita cronică cu evoluţie spre ciroză şi diverse tulburări în funcţiunea căilor biliare, cu dureri în ficat, constipaţii rebele, diverse tulburări în digestia grăsimilor, cu balonări şi senzaţie de greutate în abdomen.*

Prognosticul *hepatitei epidemice este greu de apreciat. De aceea, atît din partea medicului cît şi din partea bolnavului se cere o deosebită atenţie în tratarea acestei maladii. Sugarii, bătrînii bolnavi de ulcer, diabet, precum şi cei cu leziuni anterioare ale ficatului sînt expuşi unor forme mai grave de hepatită.*

Tratamentul *hepatitei epidemice trebuie să fie individualizat după bolnav, după forma de hepatită pe care o prezintă bolnavul şi după stadiul maladiei. Spitalizarea neîntîrziată a bolnavului este obligatorie atît pentru controlul sever al evoluţiei bolii şi aplicarea tratamentului necesar, cît şi pentru a se evita răspîndirea bolii. În spital, unde medicii pot aprecia perfect stadiul bolii, se acordă regimul dietetic corespunzător, ca şi medicamentele necesare.*

În timpul convalescenţei bolnavii vor fi dispensarizaţi şi urmăriţi printr-un control medical periodic timp de doi ani de la îmbolnăvire.

Tratamentul cu ape minerale la Olăneşti sau Slănic-Moldova este indicat, dar numai după o perioadă de cel puţin 6 luni de la vindecare.

Dr. Silviu GHEREA

cititorii ne scriu, noi răspundem

De la Marea Neagră la Baltica

„Am citit că la Congresul al XXII-lea al P.C.U.Ş. a fost aprobată ideea unirii Mării Negre cu Marea Baltică prin Nipru şi Niemen. V-aş ruga să-mi răspundeţi în ce constă acest proiect".

Stelian GÎLDĂU
student — Bucureşti

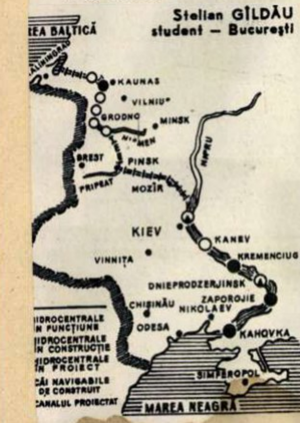

Pentru a răspunde, ne-am adresat agenţiei de presă „NOVOSTI" din Moscova, care ne-a trimis articolul semnat de G. RUSSO, inginer şef la Institutul de cercetări ştiinţifice „Ghidroproiekt" din Moscova:

Nouă, oamenilor din această generaţie, ne revine cinstea de a traduce în viaţă cel mai grandios program al tuturor timpurilor, Programul aprobat de cel de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S. O părticică a imensului plan este şi construcţia unui drum de apă care să lege direct cele două mări: Marea Neagră cu Marea Baltică. La întocmirea acestui proiect, oamenii de ştiinţă sovietici şi inginerii au ţinut seama de cerinţele timpului, precum şi de uriaşele posibilităţi tehnice ale Uniunii Sovietice. Prin realizarea lui, vasele care străbat azi 7 000 de kilometri pentru a ajunge de la Marea Neagră la Marea Baltică vor avea de parcurs un drum de trei ori mai scurt. Pe noua arteră va trece grosul transporturilor din Romînia, Bulgaria şi din ţările Orientului Apropiat spre Polonia, R.D. Germană, Suedia, Finlanda.

Cum va fi realizat proiectul?

Pe Nipru şi pe Niemen se vor construi o serie de noi hidrocentrale puternice. Albia rîului Pripeat, afluentul Niprului, se va modifica şi lărgi, creîndu-se totodată, pe porţiunea pînă la Iaselda, afluentul Pripeatului, un lanţ de baraje şi ecluze navigabile. Pe distanţa ce separă Iaselda de Şciara, afluentul Niemenului, va fi săpat canalul Nipru-Niemen, lung de 70 km. Pe noua arteră, avînd o adîncime de 3,65 m, vor putea naviga cu uşurinţă nave mari cu o încărcătură pînă la 5 000 de tone.

Dar sistemul Nipru-Niemen nu va fi numai un drum de apă. El va însemna totodată milioane de kilowaţi-oră de energie electrică; datorită lui milioane de hectare de terenuri mlăştinoase se vor transforma în ogoare roditoare.

Vor trece cîţiva ani şi pe noua magistrală de apă vor porni vase ducîndu-şi preţioasa încărcătură spre nord: antracitul din Donbass, metalul din Krivoirog, fructele din Bulgaria, petrolul din Romînia. Iar în sens invers vor veni de pe ţărmurile Mării Baltice containere cu maşini, îngrăşăminte chimice, lemn şi celuloză etc.

Lămîiul dv. poate fi salvat

„Am un lămîi în vîrstă de aproximativ şase ani. Pe frunzele lui au apărut paraziţi care îi dăunează.

V-aş ruga să-mi indicaţi cea mai eficientă măsură fitosanitară pentru stîrpirea acestor paraziţi. Vă trimit trei frunze atacate, pentru a fi cercetate de specialişti".

Gheorghe COSMA
com. Ghidigeni — raionul Tecuci

Răspunde tov. prof. univ. TEODOR BORDEIANU, membru corespondent al Academiei R. P. Romîne, directorul secţiei de coordonare din Institutul de cercetări hortiviticole:

Prin faptul că în apartamente nu li se pot asigura în toate cazurile condiţiile necesare, lămîiul şi portocalul — cultivaţi la noi doar ca plante de ornament — sînt atacaţi frecvent de insecte dăunătoare şi boli criptogamice.

Dintre dăunători, mai periculoşi sînt păduchii ţestoşi şi păduchii verzi; dintre bolile criptogamice produc pagube în special acelea care provoacă pătarea frunzelor.

Cercetînd cu atenţie frunzele trimise de tov. Gh. Cosma, am constatat că ele sînt atacate de păduchi ţestoşi.

Păduchii ţestoşi, care atacă frunzele (pe ambele feţe), lăstarii tineri şi fructele, se combat cu destulă eficacitate dacă se tratează — înainte de formarea carapacelor — cu soluţii avînd bază de nicotină sau emulsie de săpun.

Dintre soluţiile cu bază de nicotină, cel mai bun este preparatul Nicotox, care în acest scop se întrebuinţează în concentraţie de 0,4% (4 grame de Nicotox dizolvate într-un litru de apă).

Emulsia de săpun se pregăteşte prin dizolvarea cantităţii de 20-25 grame de săpun moale sau săpun de toaletă într-un litru de apă. Înainte de întrebuinţare, soluţia se agită puternic pînă ce se omogenizează.

În cazul plantelor tinere, combaterea păduchilor ţestoşi se face prin spălarea cu soluţie a fiecărei frunze în parte. La plantele în vîrstă (de dimensiuni mari) tratamentul se aplică prin pulverizarea fină a soluţiei asupra părţilor atacate.

Păduchii de frunze, care atacă de obicei lăstarii erbacei (cruzi) şi frunzele tinere, provocînd oprirea din creştere, răsucirea şi apoi căderea sau uscarea lor, se combat de asemenea prin pulverizare fină cu emulsie de săpun sau Nicotox, în aceleaşi concentraţii ca şi în cazul păduchilor ţestoşi.

Prin faptul că sînt bine apăraţi sub carapace sau ascunşi în încreţiturile frunzelor, de cele mai multe ori păduchii rămîn nevătămaţi după primul tratament. De aceea se recomandă ca tratamentul să se repete după 10-12 zile pentru a distruge şi restul insectelor.

Bolile criptogamice, care atacă frunzele, lăstarii, iar uneori şi fructele, se previn prin stropiri cu zeamă bordeleză în concentraţie de 0,5-1%.

Cîte specii de peşti trăiesc în Dunăre?

«Sînt cititor al revistei „Flacăra" şi îmi permit să vă rog să publicaţi în pagina „Cititorii ne scriu, noi răspundem", un material din care să aflu cîte specii de peşti trăiesc în Dunăre».

A. I. NICODIM
maistru miner — Asău (Bacău)

Răspunde dr. ECATERINA POPESCU, cercetător principal la Institutul de cercetări şi proiectări piscicole:

Peştii care trăiesc în mod obişnuit în apele romîneşti ale Dunării se grupează în patru mari categorii, cuprinzînd 53 de specii.

Astfel, sînt unele specii de peşti care trăiesc în regiunile băltoase, cu stufăriş, ale Dunării, unde se reproduc şi îşi depun icrele pe plantele din apă. Aceşti peşti, care au o tendinţă slabă de a-şi părăsi locurile lor de origine spre a se reproduce şi hrăni în alte regiuni, alcătuiesc aproape un sfert din producţia de peşte din bazinul Dunării. Printre speciile denumite şi specii sedentare limnofile (care preferă apa stătătoare) menţionăm *linul*, *caracuda*, *bibanul*, *ghigorţul*, *ştiuca*, *roşioara*, *ţiparul*, *zvîrluga*, *ţigănuşul*.

Dar procentul cel mai mare de peşti din Dunăre şi din regiunea ei inundabilă este dat de speciile semimigratoare limnofile, cu migraţii limitate la apele Dunării.

Printre aceşti peşti semimigratori, care alcătuiesc baza producţiei piscicole a acestor regiuni, sînt: *crapul* — în primul rînd, *babuşca*, *plătica*, *batca*, *cosacul*, *somnul*, *şalăul*, *văduviţa*, *sabiţa*, *avatul*, *obletele*.

În vederea reproducerii şi hrănirii, aceste specii parcurg distanţe mai mari sau mai mici, unele din albia minoră a Dunării în regiunea ei inundabilă, altele la confluenţa rîurilor principale. Cu o tendinţă mai accentuată de a se adapta la un curent mai mare sînt: *avatul*, *somnul*, *sabiţa* şi *văduviţa*, care se întîlnesc mai frecvent în regiunea de amonte a Dunării, şi din ce în ce mai puţin *crapul*, *plătica*, *batca* şi mult mai puţin *babuşca*.

Un alt grup de peşti îl formează speciile reofile, denumite astfel pentru adaptarea lor exclusiv la curentul apelor curgătoare şi la condiţiile de viaţă din albia minoră a Dunării: *morunaşul*, *mreana*, *cega*, *mihalţul*, *fusarul*, *pietrosul* şi *mreana vînătă*.

În fine, ultima categorie de peşti din Dunărea noastră este alcătuită din specii migratoare propriu-zise, care pătrund din mare pentru a se reproduce primăvara în Dunăre. În această grupă sînt sturionii marini din care fac parte *morunul*, *nisetrul* şi *păstruga*, precum şi *scrumbiile de Dunăre*, *riseafca* şi *gingirica*.

Dintre toate speciile enumerate, aportul cel mai mare în producţie este dat de specia crap, dominantă în tot lungul fluviului, în regiunea lui inundabilă cît şi în Deltă.

De la fotocorespondenţi

În vederea dezvoltării sectorului avicol, la G.A.S. din comuna Mihail Kogălniceanu (reg. Dobrogea) au fost instalate şi date în folosinţă o serie de incubatoare electrice.

C. CONSTANTINESCU

Folclorul muscelean este un bogat izvor de inspiraţie pentru multe tinere talente din oraşul Cîmpulung. Grupate în cadrul cooperativei „Munca colectivă" din acest oraş, ele produc obiecte de artizanat apreciate în ţară şi peste hotare.

T. ONOFREICIUC

Calea Bucureşti, una din arterele centrale ale oraşului Piteşti, a fost recent complet transformată: noi blocuri, cu zeci de apartamente, au luat locul unor case vechi. Construcţii noi sînt ridicate în continuare şi în restul oraşului.

A. PALLY

Pe scurt

GH. CIŞMAŞ, tractorist — G.A.S. Dohangia (reg. Crişana). Este lăudabil interesul dv. pentru problemele de arheologie. În legătură cu urmele străvechi ce se găsesc în jurul satului dv., am sesizat muzeul regional din Oradea. După primirea unui răspuns din partea arheologilor vă vom furniza relaţiile cerute.

TOMA ERDŐS — oraşul Brad. Aşteptăm oricînd fotografii din oraşul dv. Dimensiunile trebuie să fie de minimum 9/12 cm. Important este să fie interesante.

A.M. — Turda. Odile Versois nu a jucat în filmul „Drumul spre înalta societate". În rolul principal a apărut cunoscuta actriţă franceză Simone Signoret.

SORINA FERNANDEZ — Timişoara. Examenul de admitere la Institutul de artă teatrală şi cinematografică se ţine în luna septembrie şi constă din următoarele probe: limba romînă, scris şi oral, arta actorului — recitare, lectură artistică şi un studiu de mimică. Nu există secţie specială de cinematografie.

BIUDAT ROSSITA — Timişoara. Ne întrebaţi dacă la vîrsta de 16 ani nu e prea tîrziu pentru a începe lecţii de balet? Depinde. Numai o probă practică poate da un răspuns. În ceea ce priveşte exerciţiile de gimnastică, revista noastră a publicat nu demult o serie de materiale.

1896 nu 1895!

Cititorul Aurel Strati din Bucureşti, str. Olga Bancic nr. 61, ne trimite o sesizare cu privire la o greşeală strecurată în articolul „Cu Nansen la Polul Nord", apărut în nr. 50/1961 din „Flacăra", în care se afirma că Nansen s-a întîlnit cu Jackson la 17 iunie 1895.

Eroarea provine din materialul primit din partea agenţiei norvegiene „Norwayphoto", care a constituit una din sursele de documentare pentru alcătuirea articolului şi care indica anul 1895. Sesizarea tovarăşului Strati este pe deplin întemeiată: istorica întîlnire dintre Nansen şi Jackson în Ţara Franz Josef a avut loc în anul 1896.

FLACĂRA
Revistă social-politică şi literar-artistică

Anul XI — Nr. 4 (348)
27 ianuarie 1962

REDACŢIA:
BUCUREŞTI
PIAŢA SCÎNTEII

Căsuţa poştală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10,
int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUŞATESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Reg.

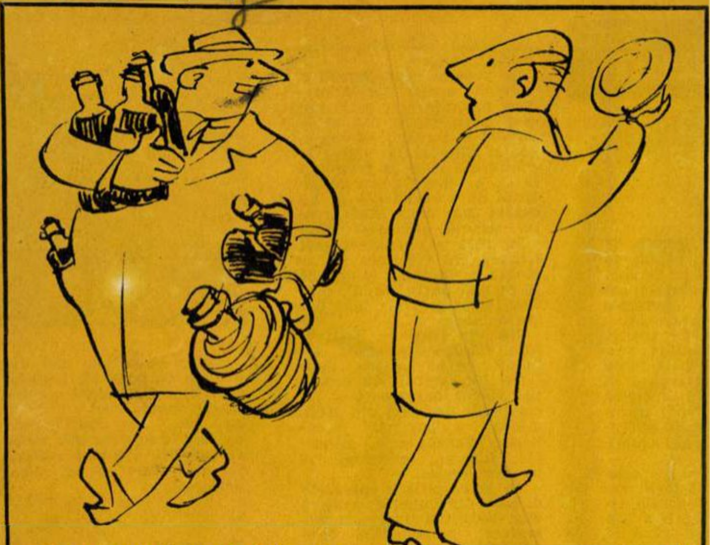

— Ce să-i faci? E ziua fetiței mele...

Desen de E. ARNO

UMOR

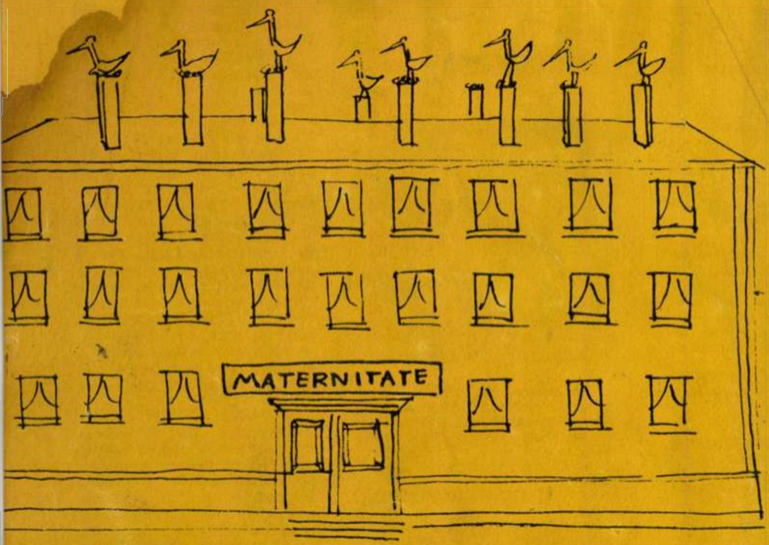
MATERNITATE

Fără cuvinte.

Desen de P. NEAGU

radiografii

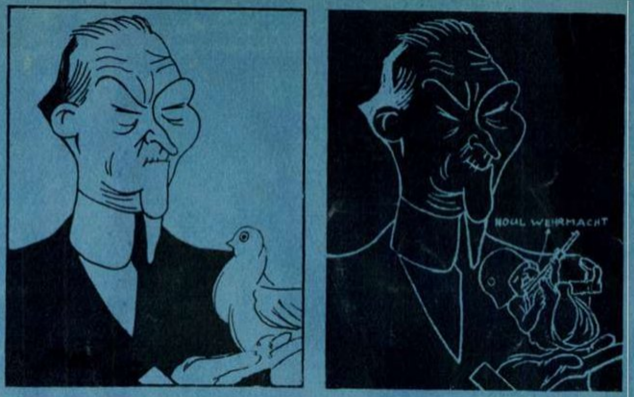
NOUL WEHRMACHT

Konrad Adenauer.

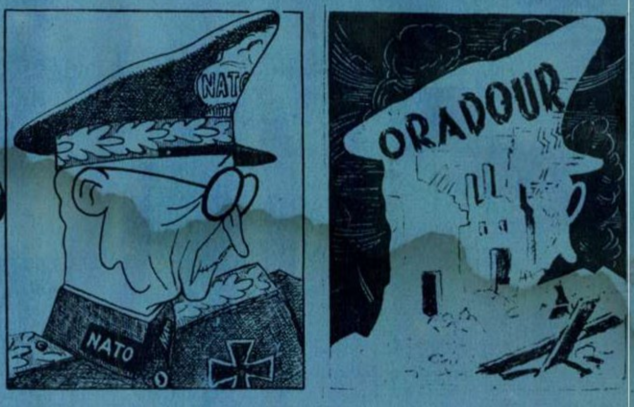
NATO
ORADOUR
NATO

Generalul Speidel.

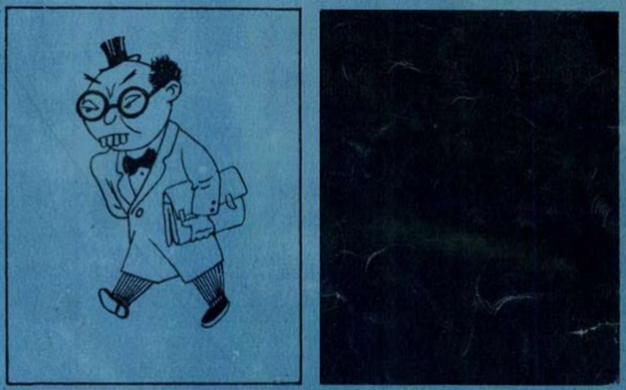

Delegatul ciankaișist la O.N.U.

Desene de DARLY

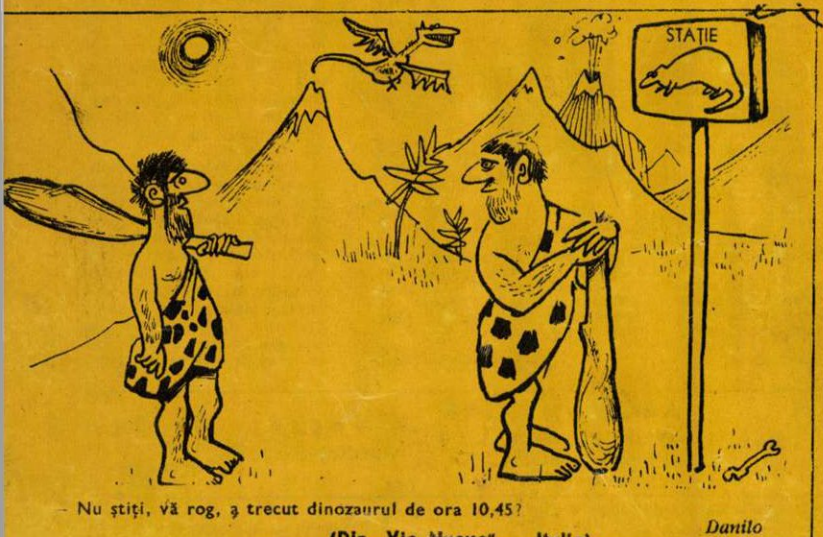
STAȚIE
Danilo

— Nu știți, vă rog, a trecut dinozaurul de ora 10,45?

(Din „Vie Nuove" — Italia)

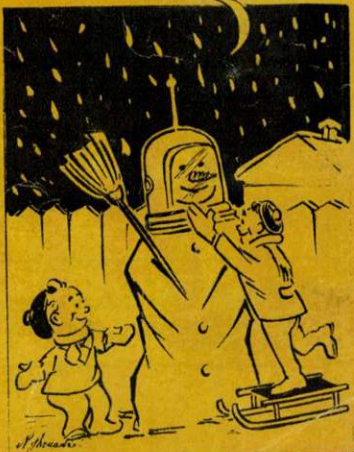

Omul de zăpadă model 1962.

Desen de N. GHENADIE

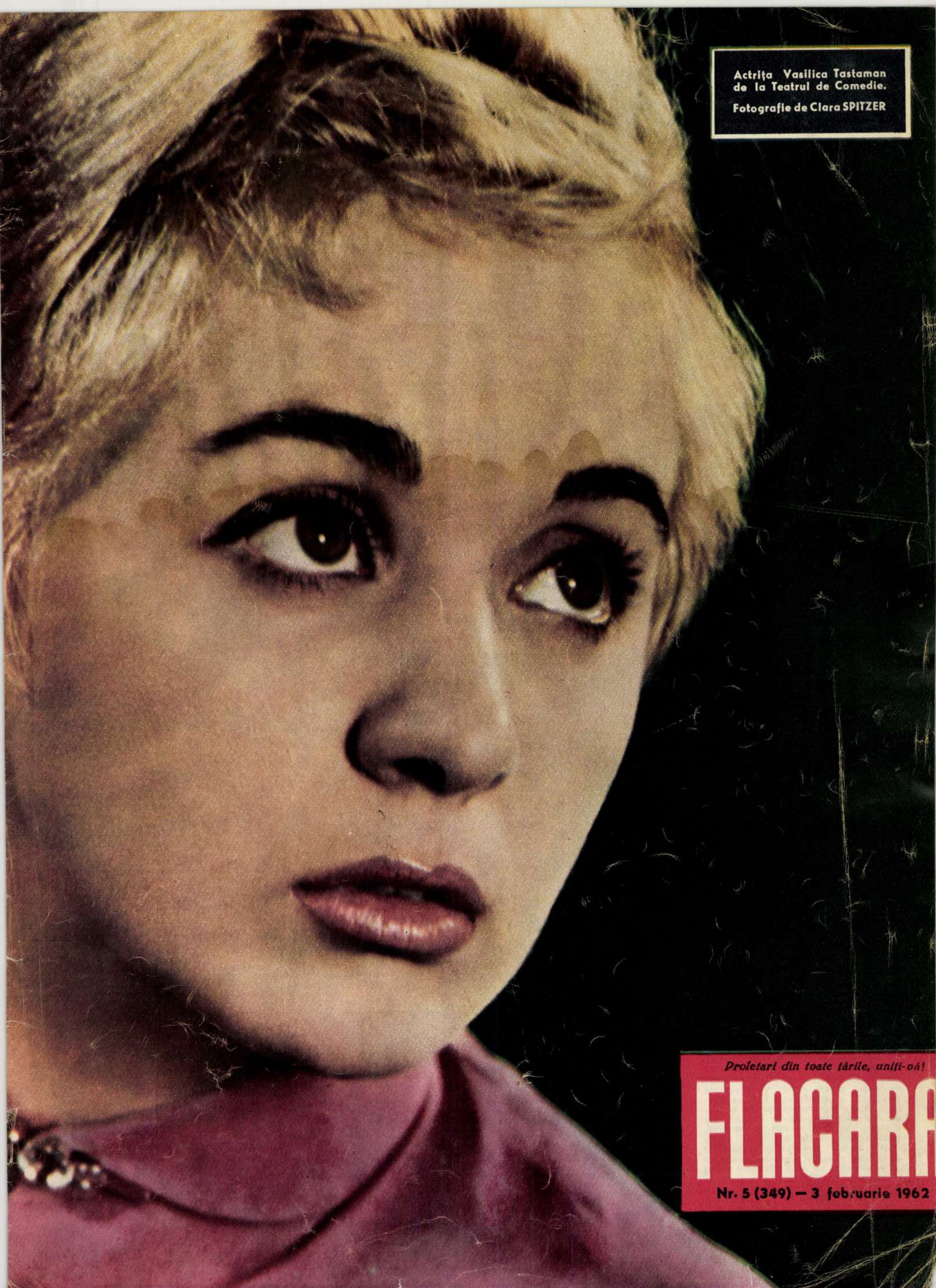

Actrița Vasilica Tastaman
de la Teatrul de Comedie.

Fotografie de Clara SPITZER

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 5 (349) — 3 februarie 1962

Micul comentar

DOUĂ CONFERINŢE LATINO-AMERICANE

de Florica ŞELMARU

Conferinţa de la Punta del Este a Organizaţiei Statelor Americane s-a desfăşurat anevoie. În concepţia Washingtonului, această reuniune trebuia să devină o spectaculoasă demonstraţie de solidaritate a ţărilor Americii Latine cu politica ostilă a Statelor Unite faţă de Cuba. Şi iată că lucrurile n-au mers aşa cum erau prevăzute în caietul de regie întocmit la Washington.

Convocată cu greu, inaugurată, apoi suspendată pentru a lăsa loc unor negocieri cu uşile închise, apoi reinaugurată, tîrîndu-şi anevoie lucrările de-a lungul a nouă zile, conferinţa s-a poticnit rău de tot în momentul adoptării documentelor finale.

Delegaţia S.U.A. venise la Punta del Este hotărîtă să obţină adeziunea ţărilor latino-americane pentru drastice sancţiuni politice şi economice împotriva Cubei, pentru eventuale noi încercări de intervenţie armată. Hotărîrea de excludere a Cubei din O. S. A., ca şi rezoluţia care „condamnă" Cuba liberă, au fost obţinute de S. U. A. cu preţul unor enorme presiuni şi al unei grave pierderi de prestigiu.

Conferinţa de la Punta del Este a demonstrat încă o dată că O.S.A. nu este decît un instrument al dominaţiei S.U.A. asupra întregii emisfere de vest. Ea a mai demonstrat însă şi opoziţia mai multora dintre participanţi faţă de politica de imixtiune în treburile cubane. Încă în ajunul conferinţei, „New York Herald Tribune" scrisese într-un editorial intitulat „Mize mari la Punta del Este": „Însuşi faptul că unora dintre cele mai mari şi mai puternice state de la sud de Rio Grande le este teamă să ia măsuri hotărîte împotriva lui Castro, datorită simpatiilor faţă de Castro în rîndurile propriilor lor popoare, exprimă amploarea pericolului". Într-adevăr, reprezentanţii principalelor ţări participante la conferinţă s-au arătat reticenţi. Brazilia, Mexicul, Chile, Bolivia, Ecuador se pronunţaseră încă din ajunul reuniunii pentru dreptul popoarelor la autodeterminare şi împotriva imixtiunii în treburile interne ale Cubei. Ulterior, Argentina s-a asociat acestei poziţii. La un moment dat manifestase şovăieli chiar şi ţara gazdă a conferinţei, Uruguay. În toate ţările ale căror guverne au participat la convorbirile de la Punta del Este au avut loc în acest timp puternice demonstraţii pro-cubane şi anti-yankee, iar în Uruguay ele au avut o amploare cum nu s-a mai înregistrat de la vizita de pomină a lui Nixon, pe vremea aceea vicepreşedinte al S.U.A. Dacă priveşti o hartă nu poţi să nu remarci că aceste ţări reprezintă imensa majoritate a teritoriului şi populaţiei Americii Latine. Într-adevăr — după cum relatează „Associated Press" — ţările care au refuzat să voteze rezoluţia de excludere a Cubei din O.S.A. au la un loc 138 milioane locuitori, adică cam de două ori şi jumătate mai mult decît cele 13 ţări latino-americane care au votat alături de S.U.A.

Pentru a „stimula" energiile în favoarea cererilor sale, delegaţia Statelor Unite a uzat şi abuzat de argumentul-dolar, subliniind mereu că, de la Washington, Congresul, în faţa căruia vor veni spre aprobare alocările din cadrul programului „Alianţa pentru progres", urmăreşte cu deosebită atenţie lucrările conferinţei... În timp însă ce la Punta del Este se desfăşurau negocieri pe care reprezentanţii nord-americani încercau să le transforme în negoţ — promisiuni de ajutor contra voturi — adevărata conferinţă a solidarităţii latino-americane, conferinţa reprezentativă şi vie, se desfăşura în capitala cubană. La Havana, în faţa a mii de oameni, personalităţi venite din toate ţările continentului, personalităţi respectate ca fruntaşi ai luptei pentru independenţă şi democraţie, au adus vibrantul mesaj de simpatie şi solidaritate al popoarelor lor cu cauza Cubei, în numele căreia preşedintele Dorticos a făcut să răsune chiar la Punta del Este răspunsul clar şi ferm al unui popor liber: „Cuba nu va capitula"!

↑ Aspect de la Expoziţia cărţii romîneşti, deschisă recent la Praga. Au fost prezentate 1.300 volume apărute în ţara noastră în ultimii 2-3 ani.

În întreaga lume se desfăşoară o largă campanie pentru salvarea vieţii lui Antoine Gizenga — preşedintele Partidului solidarităţii africane, colaboratorul eroului naţional al poporului congolez Patrice Lumumba, şi continuatorul cauzei şi politicii acestuia. Opinia publică mondială condamnă demiterea ilegală, abuzivă, a lui Gizenga din funcţia de vicepreşedinte al guvernului central congolez, răpirea lui de către paraşutiştii lui Mobutu, tratamentul inuman la care este supus în lagărul unde este deţinut. →

fotocronica FLACARII

Mari pagube materiale au fost pricinuite Muzeului Louvre din Paris, datorită incendiului care a izbucnit la una din clădirile sale. Pompierii s-au luptat mai bine de două ore cu flăcările. ↓

↑ La Bamako — capitala Republicii Mali — şi-a încheiat lucrările şedinţa lărgită a Biroului Federaţiei Democrate Internaţionale a Femeilor. Delegate din aproximativ 30 de ţări din Africa, Europa, Asia şi America au participat la discutarea problemelor legate de lupta femeilor africane împotriva imperialismului şi colonialismului. În fotografie: vorbeşte M. Keita, soţia preşedintelui Republicii Mali.

La Tartu, în faţa Tribunalului Suprem al R.S.S. Estone s-a desfăşurat procesul unor călăi nazişti, vinovaţi de uciderea în anii ocupaţiei a peste 12.000 oameni din lagărul de concentrare de la Tartu. Pe banca acuzaţilor a fost adus Johann Juriste, fostul comandant al lagărului, în timp ce Erwin Wiex, locţiitorul şefului „secţiei speciale" a lagărului şi fostul ofiţer hitlerist Karl Linnas sînt judecaţi în contumacie, primul aflîndu-se în Australia, iar cel de-al doilea în S.U.A.

Încă în două regiuni din țară — Banat și Cluj — sarcina colectivizării agriculturii a fost îndeplinită. În regiunea Cluj, un număr de 725 gospodării agricole colective cuprind 98,5% din suprafața colectivizabilă a regiunii, iar în regiunea Banat 154.000 de familii de țărani muncitori lucrează laolaltă în 483 gospodării agricole colective cuprinzînd 99,6% din suprafața colectivizabilă a regiunii. În fotografiile noastre: la cursul agrotehnic al gospodăriei agricole colective din Comloșul Mare, regiunea Banat, sub îndrumarea inginerului Ion Corciu, colectiviștii își însușesc cunoștințe teoretice ce le vor fi de folos în următoarele campanii agricole (fotografia din stînga, sus). Colectiviștii din Someș-Odorhei, regiunea Cluj, au obținut an de an producții tot mai mari de grîu, porumb etc. Recoltele lor bogate au constituit un îndemn pentru mulți țărani muncitori din satele învecinate să pășească și ei pe calea agriculturii colectivizate (fotografia din dreapta, sus).

↑ În timp ce în toată țara ninge și viscolește, la serele horticole „1 Mai" - Grozăvești se fac intense pregătiri pentru împodobirea parcurilor din Capitală. Sute de mii de exemplare de begonia, petunii, superbisima, părăluțe, nu-mă-uita, pansele, mixandre se pregătesc să încînte ochiul bucureșteanului și să înmiresmeze atmosfera parcurilor.

↑ Constructorii și siderurgiștii de la Combinatul metalurgic Reșița au raportat partidului: Furnalul nr. 2 de 700 m c a dat prima șarjă, timpul pentru execuția lui fiind cu șapte luni mai scurt decît pentru punerea în funcțiune a primului furnal cu aceeași capacitate.

fotocronica FLACARII

În piața Splaiului, într-unul din cele mai impozante blocuri din Capitală, s-a deschis recent o bucătărie de bloc care aprovizionează locatarii cu o varietate întreagă de preparate și semipreparate culinare, ușurînd astfel munca gospodinelor ↓

S-a deschis recent în sala Dalles o expoziție regională de artă plastică conținînd lucrări de pictură, sculptură și grafică ale artiștilor plastici din regiunea București.

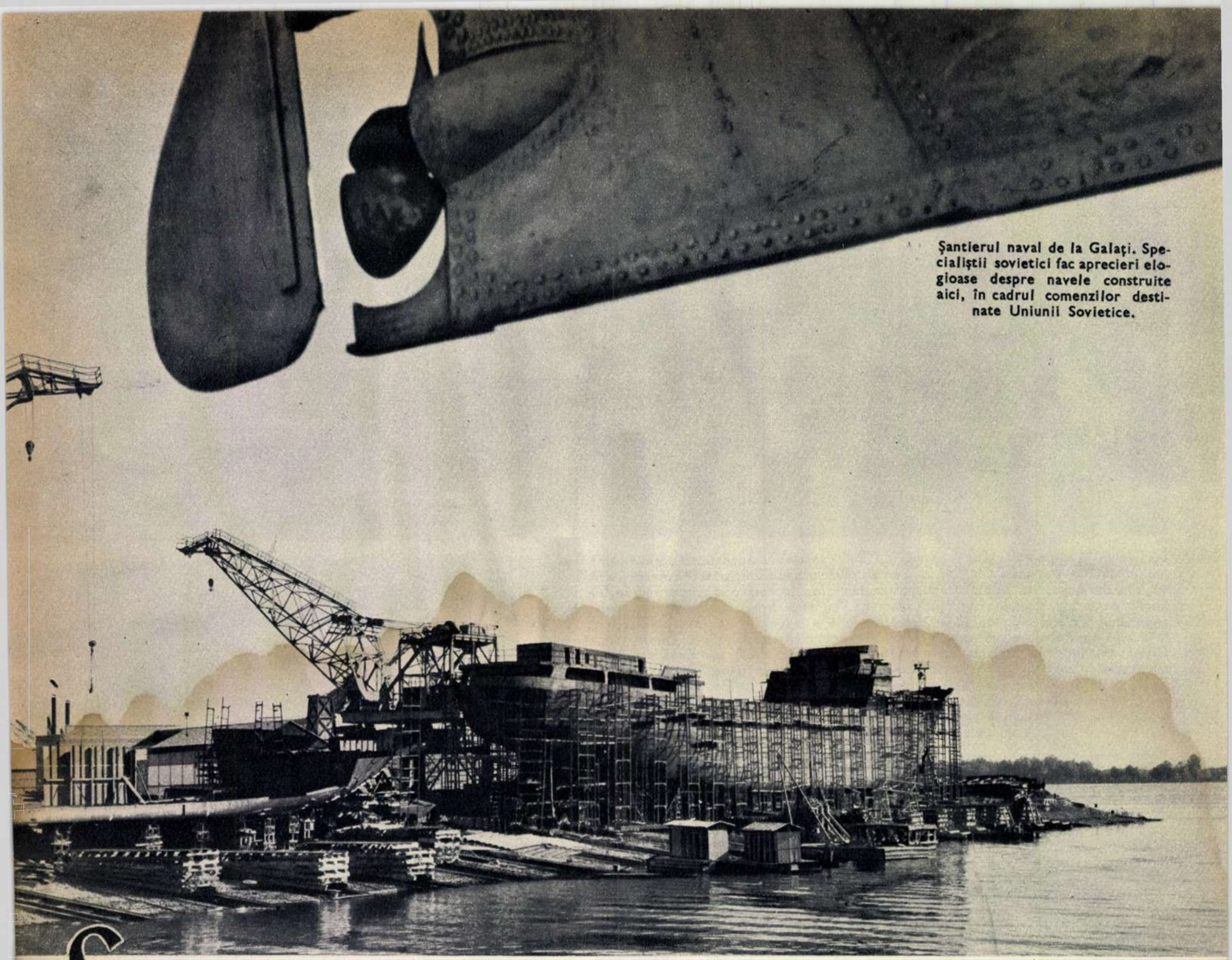

Șantierul naval de la Galați. Specialiștii sovietici fac aprecieri elogioase despre navele construite aici, în cadrul comenzilor destinate Uniunii Sovietice.

florile prieteniei

Sub conducerea partidului, în anii puterii populare oamenii muncii din patria noastră au obținut succese răsunătoare pe drumul creării și dezvoltării economiei socialiste.

Cîndva tributară importului fie și pentru cele mai puțin perfecționate piese industriale, țara noastră a ajuns astăzi să livreze peste hotare întreprinderi industriale complexe, mașini și utilaje, printre care tractoare și strunguri, utilaj petrolier și mori de ciment, autovehicule și nave care se bucură toate de bune aprecieri. Faptul că pe teritoriul Indiei a fost construită și dată în funcțiune o rafinărie de petrol ale cărei agregate au fost fabricate în țara noastră, că specialiștii romîni au colaborat direct la montarea acestei importante unități, este edificator prin el însuși, ne mai necesitînd comentarii. După cum s-a anunțat recent, în țara noastră va începe proiectarea unei rafinării de petrol și pentru Indonezia.

Rod al înțeleptei politici de industrializare socialistă dusă cu consecvență de partid, al muncii însuflețite și pline de pricepere a celor ce muncesc, realizările obținute în țara noastră constituie o dovadă vie că măreața sarcină a desăvîrșirii construcției socialiste se înfăptuiește cu succes.

O contribuție însemnată la realizările obținute de poporul nostru muncitor a adus-o și o aduce strînsa colaborare cu țările frățești ale lagărului socialist — și în primul rînd cu Uniunea Sovietică — în cadrul C.A.E.R., colaborare bazată pe deplina egalitate în drepturi și ajutor reciproc.

O nouă mărturie a întăririi colaborării economice dintre Republica Populară Romînă și Uniunea Sovietică este protocolul privind livrările reciproce de mărfuri pe anul 1962, semnat zilele trecute. Se prevede în acest protocol sporirea livrărilor de mașini și utilaje din partea Uniunii Sovietice. Totodată, protocolul prevede printre altele lărgirea livrărilor de utilaje din R. P. Romînă în U.R.S.S. în special pe seama utilajului petrolier și a utilajelor pentru industria chimică.

Spunea o dată cineva că prietenia este floare rară. Nu știu pe ce meleaguri și în ce vremuri a trăit acest sceptic, dar dacă ar trece astăzi pe la noi, ar întîlni la tot pasul florile roșii ale prieteniei. Caldă și entuziasmantă este dragostea care ne leagă de popoarele sovietice, de oamenii sovietici. De peste un deceniu și jumătate fiecare pas făcut în viața noastră nouă este strîns împletit cu viața și munca marilor noștri prieteni dinspre soare-răsare; colaborarea frățească din toate domeniile de activitate economică, socială și culturală îşi spune din plin cuvîntul în ritmul nemaiîntîlnit cu care înaintăm spre comunism. Solia prieteniei fierbinţi a vecinilor din răsărit se vădeşte pretutindeni, de la giganticul combinat al chimiei de la Borzeşti pînă la modernul bluming hunedorean, de la fabrica de antibiotice din Iaşi şi pînă la uzina de îngrăşăminte a Năvodarilor. Se vădeşte în bumbac şi în cocs, în strunguri perfecţionate şi în minereu de fier, în proiecte şi documentaţii tehnice.

— Dacă vrei să faci istoricul construcţiei şi funcţionării întreprinderii noastre — declara anul trecut directorul tehnic al fabricii de ţevi din Roman — nu poţi să nu aminteşti de la bun început de ajutorul acordat de Uniunea Sovietică. Construcţiile fabricii, executate pe baza proiectelor şi documentaţiei sovietice, cu utilaj sovietic, se întind pe o suprafaţă egală cu aceea a unui oraş cu circa 10.000 de locuitori. Laminorul de 400 mm care se caracterizează printr-un înalt grad de mecanizare şi automatizare a proceselor de producţie este unul din cele mai moderne agregate de acest gen.

— Experienţa inginerilor chimişti romîni care se ocupă de problema valorificării stufului va fi fără îndoială utilă Uzbekistanului — arată într-un articol publicat în „Taşkentskaia Pravda" Hamdan Usmanov, directorul Institutului de chimie a polimerilor al Academiei de ştiinţe a R.S.S. Uzbece.

— De la vizită în Uniunea Sovietică a trecut abia un an, dar cîte am realizat — scria într-un ziar central Ion Mihalache, preşedintele unei gospodării colective din raionul Rm. Sărat. Experienţa sovietică este pentru noi deosebit de preţioasă. În bună măsură succesele noastre se datoresc aplicării celor văzute de noi în U.R.S.S.

— Specialiştii sovietici fac aprecieri elogioase despre navele construite pe şantierul naval de la Galaţi în cadrul comenzilor destinate Uniunii Sovietice — sublinia un reportaj apărut în ziarul „Trud".

— Colaborarea cu Uniunea Sovietică are pentru dezvoltarea cercetărilor noastre în domeniul energiei nucleare o însemnătate deosebit de mare — a declarat unui corespondent prof. F. Ciorăscu, director adjunct ştiinţific al Institutului de fizică atomică. Pentru dotarea centrului de cercetări nucleare ţara noastră a primit din U.R.S.S. un reactor atomic de 2.000 kW, destinat cercetărilor şi producţiei de radioizotopi, un accelerator de tip ciclotron capabil să accelereze protoni pînă la energia de 12,5 milioane electronvolţi, aparatura pentru detecţia şi măsurarea radiaţiilor nucleare, aparataj general de laborator, materiale fisionabile necesare funcţionării reactorului etc. Uniunea Sovietică nu s-a limitat numai la aceste livrări ci, prin specialiştii săi, a ajutat direct la montarea şi punerea în funcţiune, atît a reactorului cît şi a ciclotronului.

— În apropiere de Simferopol, în regiunea munţilor Mergheleev („munţii de marnă") a fost construită prima fabrică de ciment din fondurile unor arteluri agricole — comunica cu cîtva timp în urmă un corespondent al agenţiei TASS. Principalele utilaje pentru această întreprindere au fost construite în Republica Populară Romînă.

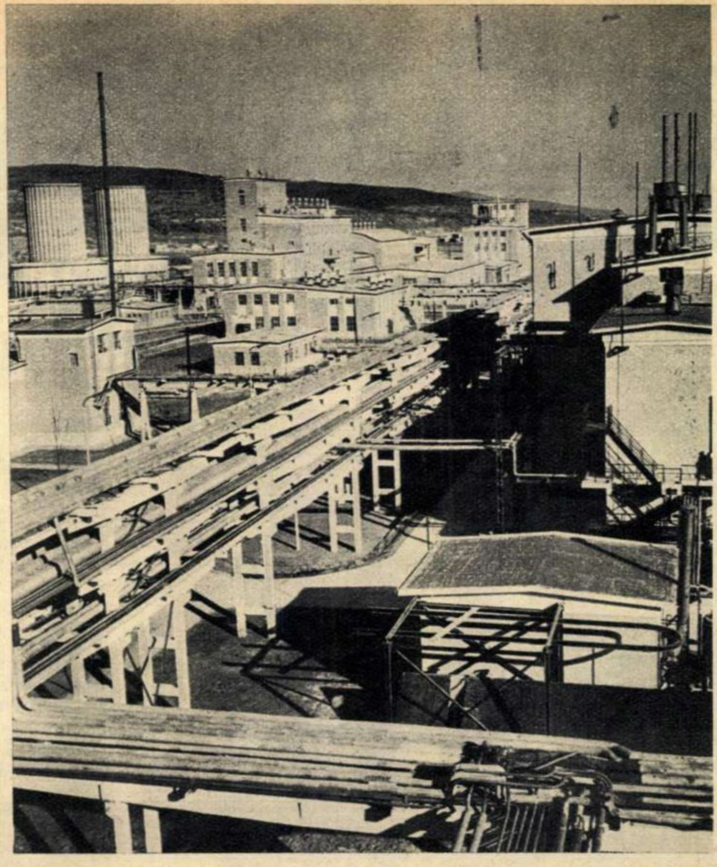

O mică parte a gigantului industriei noastre chimice: complexul petrochimic Oneşti-Borzeşti, în a cărui construire cuvîntul hotărîtor l-a avut colaborarea tehnico-materială romîno-sovietică.

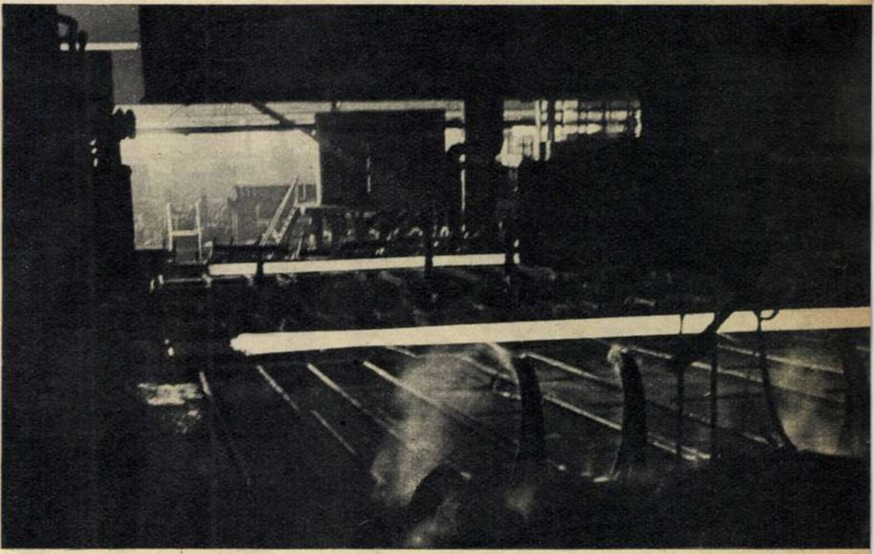

Construcţiile combinatului de la Roman au fost executate pe baza proiectelor şi documentaţiei sovietice, cu utilaj sovietic.

Cîteva declaraţii de la persoane diferite, din domenii de activitate diferite, asupra unor chestiuni diferite, toate avînd însă un numitor comun: deosebita însemnătate pe care o are pentru ţările noastre larga şi multilaterala colaborare. Li s-ar putea adăuga nenumărate altele, sute şi mii, de la oameni din toate colţurile patriei noastre, de ocupaţii din cele mai diverse. Li s-ar putea adăuga vorbe pline de căldură despre ţara noastră, despre poporul nostru, rostite cu diferite ocazii de nenumăraţi oameni sovietici.

Se împlinesc în aceste zile 14 ani de la încheierea Tratatului de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală dintre Republica Populară Romînă şi Uniunea Sovietică. Tratatul semnat la puţină vreme după cucerirea deplină a puterii de stat în patria noastră de către oamenii muncii, a consfinţit prietenia, alianţa şi colaborarea cu Uniunea Sovietică ca pe o cucerire esenţială pentru poporul nostru, ca pe un izvor de progres, optimism, siguranţă în viitor. Acest prim act internaţional încheiat în ţara noastră pe bază de egalitate cu o mare putere a marcat începutul unei noi ere în relaţiile internaţionale ale statului romîn. Întemeindu-se pe principiile egalităţii depline în drepturi şi într-ajutorării frăţeşti, pe respectarea principiilor marxism-leninismului, ale internaţionalismului socialist, tratatul romîno-sovietic constituie o expresie strălucită a relaţiilor de tip nou ce s-au statornicit între toate ţările lagărului socialist.

Ce a însemnat pentru ţara noastră cei 14 ani trecuţi de la semnarea Tratatului de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală dintre R.P. Romînă şi U.R.S.S. se poate vedea la tot pasul. Uniunea Sovietică ne-a livrat şi ne livrează materii prime, maşini, utilaje şi echipamente industriale de înaltă tehnicitate, fabrici şi uzine întregi. Fabrica de rulmenţi de la Bîrlad, uzina de produse sodice de la Govora, combinatul de cauciuc Jilava, termocentrala Paroşeni, iată numai o mică parte din modernele obiective industriale construite în ţara noastră cu utilaje şi agregate sosite din U.R.S.S. Pe măsura dezvoltării economiei noastre naţionale, a creşterii tehnicităţii fabricaţiei, ţara noastră îşi sporeşte la rîndul său exportul de produse industriale destinate Uniunii Sovietice.

Acest lucru reiese cu claritate din sporirea continuă a colaborării economice romîno-sovietice, aşa cum rezultă din Acordul cu privire la livrările reciproce de mărfuri între R.P.R. şi U.R.S.S. în anii 1961-1962 şi din Acordul cu privire la acordarea de către Uniunea Sovietică în anii 1961-1968 de ajutor tehnic Republicii Populare Romîne în construirea uzinei siderurgice de la Galaţi şi a altor întreprinderi şi centrale electrice. Ca urmare, schimbul de mărfuri dintre cele două ţări va reprezenta în perioada 1961-1965 aproximativ 1,3 miliarde ruble, depăşind cu aproape 40 la sută schimbul de mărfuri din perioada anterioară de cinci ani.

Pavle Tereţeli de la Rustavi şi Terentie Lezen de la Roman, doi siderurgişti între al căror loc de muncă distanţa se măsoară în mii de kilometri, au folosit aproape concomitent, referindu-se la prietenia dintre popoarele romîn şi sovietic, aceeaşi metaforă: „Prietenia noastră are temelii de oţel" — au spus ei. Afirmaţie plastică care ilustrează pe deplin rădăcinile adînci ale dragostei frăţeşti ce leagă pe veci cele două popoare care luptă pentru acelaşi ţel: pace şi prietenie în lumea întreagă, construirea unei vieţi tot mai îmbelşugate pentru cei mulţi.

Paul MARIAN

O.A.S.

DOSARUL FASCISMULUI FRANCEZ

După atentatul cu plastic la redacţia ziarului „France-Soir", pus la cale de O.A.S.

„Festivalul exploziilor" — cum e denumit şirul nesfîrşit de atentate ale ultracolonialiştilor fascişti — continuă pe teritoriul Franţei, Algeriei, întinzîndu-se ca o pecingine şi în alte ţări. Sute de persoane au căzut victime teroriştilor. Bucurîndu-se de oblăduirea din ce în ce mai făţişă a multor autorităţi franceze, fasciştii acţionează cu tot mai multă insolenţă. Regimul gaullist a cunoscut în ianuarie 1960 şi în aprilie 1961 două încercări de lovituri de stat fasciste, care au eşuat numai datorită ripostei unanime a poporului. Acum în Franţa toată lumea vorbeşte făţiş despre ameninţarea permanentă creată de ultrareacţionari, despre „trecerea la etapa următoare", despre umbra „unei uriaşe nopţi a sfîntului Bartolomeu" care planează asupra ţării.

Cercurile conducătoare din Franţa se fac însă că nu văd pericolul care ameninţă republica. De Gaulle recunoaşte că Franţa „trece în prezent printr-o perioadă grea şi primejdioasă", dar nu indică şi nu condamnă primejdia fascistă, ci cheamă la făurirea „unităţii naţionale" pe care chiar anturajul său o consideră utopie. Iar fasciştii folosesc sloganul menţinerii „Algeriei franceze" ca pretext pentru a încerca să pună mîna pe putere în Franţa, pentru a lua revanşa Cagulei de acum un sfert de veac. În acest timp principala direcţie spre care îşi îndreaptă loviturile aparatul de represiune sînt nu fasciştii, ci forţele democratice...

Nu se aseamănă oare această politică în multe privinţe cu politica promovată de burghezia franceză în deceniul al IV-lea, cînd lozinca „mai bine Hitler, decît Frontul Popular" a deschis calea regimului de la Vichy? Şi deopotrivă, metodele teroriste ale Organizaţiei Armate Secrete nu evocă pe cele ale Cagulei?

Să ne amintim de acţiunile Cagulei — cum fusese supranumit centrul fascist din urmă cu un sfert de veac, care se botezase oficial „comitet secret de acţiuni revoluţionare". Denumirea de „cagularzi", dată fasciştilor francezi între cele două războaie mondiale, vine de la faptul că ei purtau halate de călugăr fără mîneci şi cu o glugă care acoperea tot capul, cu numai două deschizături în dreptul ochilor. Confreriile penitenţilor purtau „cagula" ca să nu le fie văzut chipul. Iar fasciştii se ascundeau şi ei sub o cagulă atît pentru a nu fi recunoscuţi cît şi pentru ca apariţia lor să semene groaza (ca şi Ku-Klux-Klanul de altfel).

Incursiune în istorie...

Februarie 1934: Crucile de foc, Acţiunea franceză, PPF şi alte ligi fasciste pornesc asaltul împotriva republicii. Lovitura împotriva palatului Bourbon (sediul parlamentului) de la 6 februarie 1934 a eşuat, iar majoritatea francezilor sesizînd primejdia fascismului au susţinut unitatea forţelor de stînga care a dus mai tîrziu la succesul Frontului Popular.

Cagula urmărea să pună mîna pe putere, să instaleze un regim fascist în Franţa. Pentru aceasta şi-a propus să-şi mărească în primul rînd reţeaua de agenţi. Or, cu toate subvenţiile oferite cu dărnicie de anumiţi mari capitalişti, fasciştii aveau nevoie mereu de sume tot mai mari pentru treburile lor murdare. Ca să-şi sporească fondurile, Cagula îşi trimitea agenţii la industriaşi, la bancheri şi la patronii societăţilor de asigurări cărora, înfăţişîndu-le dimensiunile „catastrofei inevitabile" ce îi aşteaptă în urma victoriei electorale a Frontului Popular, le solicitau sprijin pentru „organizarea luptei împotriva comunismului". În afara acestor metode de „convingere", fasciştii nu se dădeau în lături nici de la asasinate. La 9 iunie 1937, unul din agenţii-asasini de frunte ai Cagulei, Filliol, a organizat lichidarea fraţilor Rosseli, antifascişti italieni refugiaţi în Franţa, ceea ce a adus fasciştilor francezi laudele contelui Ciano — ginerele lui Mussolini şi ministrul de Externe italian.

Acei dintre colaboraţionişti care au trecut la sfîrşitul războiului Pirineii, înzestraţi cu acte false, şi-au stabilit statul major la Pampeluna, capitala fostului regat Navarra, unde, în preajma unei catedrale înălţate în secolul al XV-lea, se află o mînăstire la adăpostul căreia au pus la punct planurile de revenire ulterioară în Franţa.

DE LA CAGULA LA O.A.S. ■ FRANCO APĂRĂTOR AL ALGERIEI FRANCEZE ■ „OI RĂTĂCITE“ SAU ASASINI? ■ ZIARIŞTII ÎL GĂSESC PE SALAN, POLIŢIA NU! ■ POPORUL ÎMPOTRIVA FASCISMULUI

Cu încetul, pe nesimţite, ei s-au înapoiat în Franţa, alcătuind nucleul noilor organizaţii fasciste create în perioada postbelică. Colaboraţioniştii din timpul războiului şi-au constituit curînd grupări oficial recunoscute, înmănunchind elemente care s-au ascuns cîţiva ani de urmărire penală. Apariţia acestor grupări este semnalul reluării activităţii fasciste pe scară tot mai largă. Sînt constituite organizaţii ca „Amicala foştilor funcţionari ai prefecturii de poliţie“ (1947), „Asociaţia amicală a foştilor funcţionari ai siguranţei naţionale, poliţiei municipale şi teritoriilor de peste mări“ (1953) etc.

Dar Franco nu şi-a asumat numai misiunea de a „conserva“ fasciştii care au trecut Pirineii către sfîrşitul războiului pentru a scăpa de pedeapsa poporului francez, ci totodată a jucat un rol activ în sprijinirea acţiunilor fasciste în deceniul al şaselea. Rolul major al franchiştilor în dezvoltarea fascismului în Franţa a fost dezvăluit chiar de Salan, care înaintea puciului din primăvara lui 1961, declara la Madrid unui corespondent al ziarului „France Soir“: „Franco a afirmat într-adevăr că Algeria este şi va rămîne franceză. Franco este un mare patriot...“

Cei ce au pus la cale puciul fascist din aprilie, au ţinut o strînsă legătură cu autorităţile lui Franco şi cu agenţii CIA (agenţia centrală de spionaj a S.U.A.) care acţionau pe teritoriul Spaniei. Deşi cuartetul generalilor pucişti — Salan, Challe, Jouhaud, Zeller — dispunea în bună măsură de armament din arsenalele franceze de pe teritoriul Algeriei, totuşi Franco a organizat un adevărat trafic prin portul Alicante, din sudul Valenciei, situat faţă în faţă cu coasta algeriană. Aici, prin intermediul fascistului Serrano Sunner, cumnatul lui Franco, a fost stabilită o legătură permanentă cu puciştii, căci în cazul unei întreruperi mai îndelungate a legăturilor cu Franţa, generalii pucişti aveau nevoie de un sprijin temeinic în armament, alimente etc...

O.A.S. şi-a stabilit cartierul general în apropierea graniţei franco-spaniole, nu departe de cazărmile unităţilor de paraşutişti de la Bayonne, Pau şi Mont de Marsan. Nu întîmplător prin gara Saint-Vincent de Tyrose are loc un mare trafic de ofiţeri. Mulţi dintre aceştia, strecuraţi pe aci, au participat la puciurile din 1958, 1960, 1961.

„Formarea“ ucigaşilor fascişti care astăzi terorizează populaţia este o preocupare mai veche. Jean Baptiste Biaggi, al cărui nume a devenit cunoscut opiniei publice cu prilejul loviturii de stat din 1958, cînd a fost proclamată republica a V-a avînd ca şef al statului pe De Gaulle, a organizat în urmă cu cîţiva ani împreună cu abatele Jean Boyer „un curs de formare politică şi spirituală“. Într-un chestionar destinat candidaţilor se preciza că «sînt admişi numai voluntari. Sub rezerva acceptării, cursul este deschis tuturor persoanelor între 18 şi 40 de ani. Informaţii suplimentare şi scrisori , str. Kronstadt 35, Paris-15 la dl. Boyer — „La Montagne“. Seignasse (Landes)». În alte asemenea cursuri, neîndoielnic mai discrete, a fost pregătită minuţios excrescenţa canceroasă a O.A.S. pe trupul Franţei.

Semnează păianjenul negru...

După dizolvarea organizaţiilor fasciste „Frontul Algeriei franceze“ (F.A.F.) şi „Frontul Naţional pentru Algeria franceză“ (F.N.A.F.) şi-au făcut apariţia bandele lui Sidos, Poujade, Martel, Lagaillarde, Susini, Ortiz — grupate toate în O.A.S. Fiecare din aceste bande nu şi-a abandonat ţelurile proprii de a pune mîna pe putere, dar îşi coordonează activitatea în cadrul O.A.S. Un

În timp ce teroriştii ultracolonialişti acţionează nestingheriţi, cei ce se pronunţă împotriva fascismului sînt brutalizaţi şi arestaţi.

OAS ASSASSINS

Cuvîntul celor mulţi şi hotărîţi să bareze calea fascismului în Franţa: „O.A.S.-ASASINI".

manifest răspîndit recent în Franţa susţinea că „O.A.S. constituie un front de luptă în rîndurile căruia sînt grupate majoritatea organizaţiilor anterioare".

Săptămînalul francez „L'Express" a publicat în urmă cu cîtăva vreme planul O.A.S. în vederea preluării puterii pe teritoriul Algeriei şi ulterior în metropolă. Planul de ocupare al Parisului nu aducea elemente în plus faţă de cel dezvăluit în aprilie 1961, cînd generalii pucişti din Algeria intenţionau să trimită unităţi de paraşutişti pentru ocuparea capitalei Franţei şi preluarea puterii; singura deosebire constă în faptul că „noul plan" nu cuprinde trimiterea de unităţi din Algeria — deoarece unităţile rebele fuseseră desfiinţate după puciul nereuşit din aprilie — ci aruncarea asupra Parisului a acelor unităţi ale armatei franceze în care cadrele de ofiţeri au jurat credinţă O.A.S.

Pe pereţii oraşelor franceze a apărut un afiş cu următorul cuprins: „Francezi şi franceze! Nu ne-am spus încă ultimul cuvînt! Veţi mai auzi de noi! Ne puteţi recunoaşte după acest semn!", iar sub un păianjen negru urma semnătura „Coloneii"...

Aplicînd sloganul menit să semene groază, *„O.A.S. poate să lichideze pe cine vrea, cînd vrea şi unde vrea"*, fasciştii şi-au ales victimele în cele mai diverse pături ale populaţiei. Ei şi-au îndreptat atacurile nu numai împotriva celor mai înaintate şi conştiente elemente ale Franţei, ci şi a oricărei persoane care nu se arată dispusă să susţină lozinca Algeriei franceze. Dacă în urmă cu cîteva luni au atacat locuinţa redactorului şef al ziarului progresist „Libération", Jean Maurice Hermann, în luna decembrie au pus o bombă la redacţia ziarului burghez „France Soir" care pregătise o amplă relatare despre activităţile desfăşurate de O.A.S. — ceea ce echivala inevitabil cu o demascare — iar recent au săvîrşit un atentat nereuşit împotriva cunoscutului scriitor Jean Paul Sartre. Pentru sfera de acţiune a fasciştilor francezi trebuie adăugat că O.A.S. l-a ameninţat pe Enrico Mattei, preşedintele Societăţii italiene a hidrocarburilor, acuzîndu-l că ar „pregăti" un acord pentru prospectarea petrolului din Sahara, după ce algerienii îşi vor dobîndi independenţa. La 10 ianuarie, avionul cu care Enrico Mattei a plecat spre Casablanca a trebuit să aterizeze forţat, la cîteva minute după decolare. La revizia tehnică s-a constatat că într-unul din motoarele avionului fusese introdus un corp străin menit să provoace o explozie. Mîna O. A. S., fără îndoială. De asemenea, au fost trimise scrisori de ameninţare la sute de primari din numeroase departamente ale Franţei cărora li se pune alternativa: ori demisionaţi, ori aderaţi la O.A.S.; dacă aceştia intenţionează să-şi păstreze funcţia şi refuză să sprijine O.A.S., atunci sînt ameninţaţi cu moartea. În sfîrşit, a făcut vîlvă şantajul împotriva Brigittei Bardot, demascat cu curaj de cunoscuta actriţă. La mijlocul lunii ianuarie au explodat mai multe bombe în clădirea Ministerului de Externe. Zeci de funcţionari au fost răniţi, iar în „curtea valizei diplomatice" a explodat un automobil în care a fost plasat explozibilul.

Pentru a „sărbători" aniversarea a doi ani de la puciul fascist din 24 ianuarie, OAS-ul a pus la cale atentate împotriva unor personalităţi binecunoscute în Franţa: Michel Droit, redactor-şef al săptămînalului „Figaro-Littéraire", Françoise Giroud, director al săptămînalului „L'Express", Beuve-Méry, directorul ziarului „Le Monde", Jean Louis Vigier, senator independent al Departamentului Sena şi Alain Savary, fost ministru. OAS. a făcut de asemenea să explodeze o bombă în preajma sediului partidului MRP.

Şi totuşi, în ciuda actelor teroriste ce se succed unul după altul, De Gaulle nu pridideşte să denumească căpeteniile fasciste „naivi", „oi rătăcite" etc. Dar trebuie să ne mire acest lucru? La 16 aprilie 1959 De Gaulle îi scria lui Challe într-un mesaj: „Pentru dezvoltarea viitoare a planului de pacificare (adică de reducere la tăcere a mişcării de eliberare naţională din Algeria — NR) aveţi, dragă domnule general, întreaga mea încredere". Ce a urmat se ştie...

Iar cînd preşedintele De Gaulle declară la Marsilia: „O.A.S.? Nu-l cunosc!" — e limpede de ce se alarmează opinia publică franceză.

La 25 aprilie 1961, după eşuarea puciului de la Alger, O.A.S. a reintrat chipurile „în clandestinitate". Dar la 31 iulie la Alger apărea primul număr al ziarului intitulat sugestiv „Centurionii". Iar la numai cîteva zile, la 5 august, ascultătorii postului de radio Franţa V au rămas stupefiaţi auzind suprapunîndu-se o altă emisiune, mai puternică, despre a cărei origine nu putea fi nici un dubiu: O.A.S. Şi de atunci „emisiunile-pirat" s-au succedat cu regularitate. Pe la sfîrşitul lunii august s-a anunţat că guvernul s-a hotărît să riposteze, iar pe teritoriul Franţei O.A.S. ar fi fost practic desfiinţată. Dar abia cînd a fost comis atentatul — neizbutit — împotriva lui De Gaulle, au fost adoptate unele măsuri — şi acestea foarte palide. Cu toate că aşa cum a dezvăluit la interogatoriu unul din membrii influenţi ai O.A.S., asasinarea lui De Gaulle trebuia să fie semnalul unui nou puci fascist, măsurile luate de autorităţi nu au dus nicidecum la decapitarea O.A.S.

Este adevărat că, la 8 septembrie, au fost arestaţi generalii Vanuxem, Crèvecoeur şi alte cîteva căpetenii fasciste. Dar chiar în ziua de 11 septembrie, cînd presa oficioasă franceză publica articole cu schema de organizare a O.A.S. pentru a dovedi că aceasta a primit o lovitură hotărîtoare, principalele căpetenii ale acestei organizaţii fasciste trimiteau parlamentarilor francezi o scrisoare al cărei text urma să fie pus apoi în discuţia parlamentului sub numele de „amendamentul Salan". Şi s-au găsit chiar 80 de deputaţi — mulţi dintre ei membri ai partidului gaullist (U.N.R.)! — care nu s-au ruşinat să voteze la 8 noiembrie în parlament în favoarea aşa-zisului „amendament Salan".

Un adevărat stat major

Organizarea O.A.S.-ului a fost dezvăluită amănunţit în presa franceză, subliniindu-se că ea are în frunte un comisar general, patru vicecomisari, 80 de conducători provinciali şi 200 de şefi de grupe.

În total numărul membrilor O.A.S. este apreciat la aproximativ 20.000. Printre aceştia se numără numeroşi militari care jefuiesc arsenalele din Algeria pentru a da arme şi explozibile teroriştilor. Din relatările anterioare s-a aflat că în fruntea O.A.S. se găseşte generalul Salan, condamnat la moarte în contumacie. Ajutoarele sale imediate sînt fostul general Jouhaud, foştii colonei Gardes, Godard, Argout, precum şi Lagaillarde — fugiţi din ţară — dar care acţionează în secret şi pe teritoriul Franţei şi al Algeriei. Soustelle, revenit în Franţa activează de aci nestingherit.

Deoarece acapararea puterii la Paris s-a dovedit anevoioasă din pricina împotrivirii maselor largi populare, O.A.S. şi-a fixat drept prim obiectiv Corsica. Fasciştii se folosesc de această insulă deoarece aici s-a cuibărit de multă vreme un adevărat viespar fascist; cu prilejul instaurării celei de-a V-a republici, ca şi cu prilejul celor două încercări de lovituri de stat, fasciştii de aici şi-au arătat colţii.

La sfîrşitul lunii noiembrie 1961, reporterul ziarului „Le Monde", Alain Jacob, a dezvăluit o serie de amănunte suplimentare în legătură cu organizarea O.A.S. Ziarul făcea cunoscută instrucţiunea specială a lui Salan în care se arăta că O.A.S. — Algeria-Sahara este condusă de un stat major instalat la faţa locului, în frunte cu Guy (Gardy) şi Claude (Godard), asistaţi de trei responsabili de ramură: Pauline (dr. Perez) pentru informaţii, Fluere (Gardes) pentru organizare şi Janine (Susini) pentru politică şi acţiune psihologică. În ce priveşte Algeria-Sahara, acest stat major este instrumentul de conducere directă.

Alain Jacob arăta în continuare că „în celelalte eşaloane, organizaţia clandestină şi-a alcătuit dispozitivul după modelul armatei, împărţind teritoriul în zone, în sectoare, în subsectoare, cartiere". Iar într-un alt articol

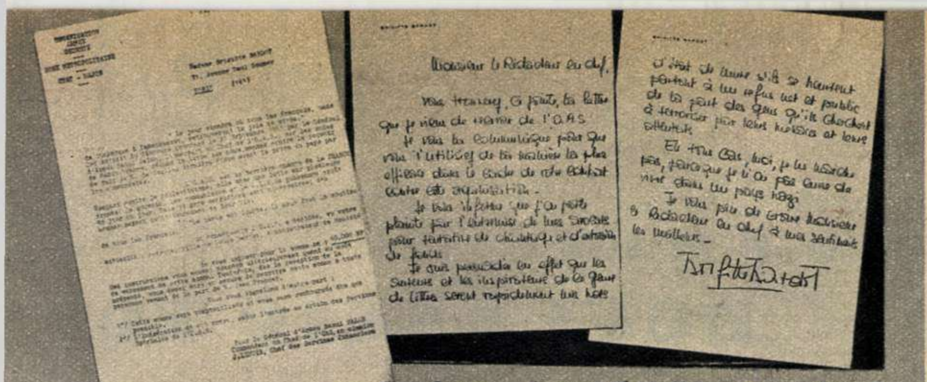

Scrisoarea de şantaj (facsimilul din stînga) trimisă actriţei Brigitte Bardot, de către O.A.S. prin care i s-a cerut să pună la dispoziţia acestei organizaţii teroriste suma de 50.000 de franci noi (50 de milioane franci vechi). « Neexecutarea acestui ordin — se spune în încheierea scrisorii — va atrage după sine intrarea în acţiune a secţiei speciale a „armatei secrete"». Acestei ameninţări, actriţa i-a dat un răspuns demn, trimiţînd săptămînalului „L'Express" o scrisoare (facsimilul din dreapta) în care scrie printre altele: „Sînt convinsă că autorii şi inspiratorii acestui gen de scrisori se vor găsi repede în situaţia de a nu mai putea face rău nimănui dacă se vor lovi pretutindeni de refuzul net şi public al oamenilor pe care încearcă să-i terorizeze prin ameninţările şi atentatele lor. În orice caz, eu nu voi ceda ameninţărilor, întrucît nu doresc să trăiesc într-o ţară fascistă".

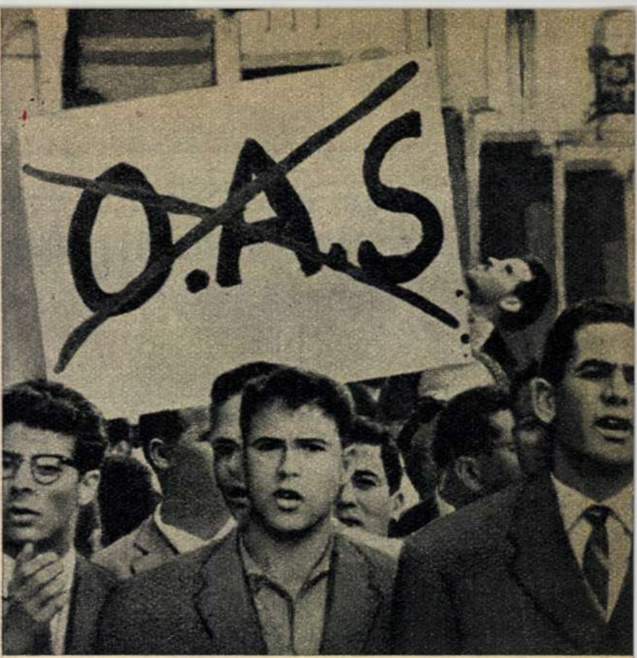

Demonstraţie pe străzile Rabatului în semn de protest împotriva terorii sîngeroase dezlănţuite de fasciştii din O.A.S. în Algeria.

intitulat „Cum văd europenii din Algeria O.A.S.", acelaşi Alain Jacob scrie: „O.A.S. vorbeşte cu plăcere de marele sprijin de care s-ar bucura în rîndurile armatei. Dacă ar fi să dăm crezare reprezentanţilor săi, ar exista o adevărată organizaţie militară clandestină în contact regulat în fiecare zonă cu responsabilii civili ai mişcării. Fără îndoială, unii ofiţeri sînt efectiv angajaţi în rîndurile O.A.S."

Toleranţa şi complicitatea celor mai înalte foruri cu căpeteniile fasciste merge pînă acolo încît Salan nu numai că trimite din „ascunzătoare" scrisori pe care ziarele burgheze franceze le publică şi le comentează, ci acordă şi interviuri. Astfel televiziunea americană a transmis un interviu înregistrat pe peliculă, acordat de generalul Salan, în care acesta a înfăţişat cu insolenţă pretenţiile fasciştilor de a prelua puterea în Franţa. Oferindu-i-se posibilitatea unor astfel de mijloace de reclamă, Salan s-a străduit să nu apară ca o căpetenie a unor bande de ucigaşi, ci ca un „om politic" cu pretenţii de a „salva Franţa". De asemenea corespondentul ziarului „Sunday Telegraph", a izbutit să-l întîlnească pe Salan la vila acestuia din împrejurimile Algerului. În acest timp poliţia franceză „nu ştie" unde se află Salan pentru a-l aresta! De altfel, abia la 10 decembrie a fost emis un mandat de arestare împotriva lui Salan.

Cangrena

Primul proces intentat unui lot de nouă criminali care semăna panică, terorizînd populaţia prin exploziile provocate, s-a desfăşurat în luna decembrie 1961, după ce numărul atentatelor a trecut de 1.000. Deşi capetele de acuzare — atentat la siguranţa statului şi tentativă de omor — îi făcea pasibili pe toţi de pedeapsa capitală, doar trei dintre ei au fost condamnaţi (la închisoare între 3-7 ani), iar şase au fost puşi în libertate. E limpede că aceasta nu poate decît să dea apă la moară activităţii fasciştilor.

Iar dacă mai este necesară o confirmare a îndrăznelii fasciştilor, atunci să amintim următorul episod fără precedent în istoria Franţei, relatat de săptămînalul „L'Express": cînd şeful statului a trecut trupele în revistă cu prilejul unei inspecţii, drapelele a două regimente nu s-au înclinat şi ofiţerii nu l-au salutat. Cu cîteva zile înainte, primul ministru Debré şi ministrul de Război, Messmer, au fost puşi într-o situaţie şi mai penibilă cu prilejul vizitei la Academia militară Saint-Cyr. În timp ce în marele amfiteatru al şcolii o promoţie de ofiţeri se prezenta cu faţa la ei, altă promoţie le întorcea, pur şi simplu, spatele.

Claude Bourdet pune în „France Observateur" următorul diagnostic: „Cangrenă în armată de unde O.A.S. îşi ia substanţele explozive, consilierii şi chiar şefii; cangrenă în poliţie unde educaţia antialgeriană şi anticomunistă a creat o „maffia" gata la orice, instalată pretutindeni şi care neutralizează acţiunea poliţiştilor republicani, cangrenă în stat din cauza comploturilor antirepublicane".

Cangrena în stat se manifestă şi prin atitudinea autorităţilor. Căpeteniile fasciste îşi pot desfăşura nestingherite activitatea complotistă, terorismul e în floare; chiar şi celor care de ochii lumii au fost condamnaţi şi întemniţaţi — cum e cazul foştilor generali Challe şi Zeller şi al altor opt colonei — se caută să li se transforme închisoarea în... sanatoriu! În schimb — cum scrie „France Observateur" — „nimeni pînă acum din rîndul oficialităţilor franceze nu s-a interesat de confortul deţinuţilor de stînga sau al deţinuţilor algerieni".

Toleranţa complice a autorităţilor a dus la instituirea unui adevărat control al O.A.S. în cartierele europene şi zonele ocupate de colonialişti în Algeria. „Les Echos", organ al cercurilor de afaceri franceze, relata următoarea stare de lucruri: O.A.S. a instituit în Algeria un adevărat sistem de impozite, paralel cu cel perceput de autorităţi: „perceptorii " O.A.S. se prezintă la întreprinderi, bănci, magazine şi solicită „sprijinirea" O.A.S., potrivit cifrei de afaceri, iar uneori aceşti „perceptori" atrag atenţia patronilor că au frustat fiscul şi solicită pentru O.A.S. diferenţa de impozit ce s-ar cuveni statului francez. De asemenea la plata salariilor muncitorilor, un astfel de „perceptor" solicită fonduri pentru O.A.S., dar cum acest sistem nu a dat rezultate, O.A.S. a impus patronilor să oprească din salarii „impozitul O.A.S."... Ca să nu mai vorbim de acţiunile teroriste îndreptate împotriva populaţiei algeriene care s-au soldat cu sute de morţi musulmani — acţiuni ce au constituit în fapt acte criminale de răzbunare ale ofiţerilor ultracolonialişti pentru înfrîngerile suferite de ei în ciocnirile cu Armata naţională de eliberare a Algeriei.

Despre primejdia fascistă vorbeşte presa mondială. Corespondentul din Paris al ziarului „Sunday Times" scria: „Aproape nimeni nu se îndoieşte că se va face o încercare de lovitură, indiferent dacă numai în Algeria sau şi în Franţa. O.A.S. ar putea probabil să pună mîna pe Alger şi pe Oran, în orice moment. Dacă le va putea menţine mult timp, aceasta este o altă chestiune şi nu pare probabil. Dar ei vor fără îndoială să încerce"...

Date memorabile — 19 decembrie, 6 ianuarie

Dacă fascismului nu i se opun autorităţile, există o altă forţă, infinit mai puternică, care e hotărîtă să-i bareze calea: masele largi ale poporului francez. Dacă primele două puciuri fasciste au eşuat, iar cel de-al treilea, considerat de O.A.S. ca hotărîtor pentru preluarea puterii, nu s-a produs, acest lucru se datoreşte dîrzeniei cu care poporul Franţei respinge fascismul.

Primelor două puciuri, poporul francez le-a dat replica, zdrobindu-le. Pe cel de-al treilea, el acţionează pentru a-l împiedica. Să reţinem două date: 19 decembrie 1961 şi 6 ianuarie 1962. În aceste zile poporul Parisului şi al întregii Franţe a manifestat împotriva primejdiei fascismului, împotriva toleranţei autorităţilor faţă de atentatori. În lupta împotriva fasciştilor se făureşte unitatea de acţiune a forţelor democratice. La 19 decembrie de pildă, la greva demonstrativă de 15 minute — care s-a prelungit în unele locuri pînă la o oră — au participat milioane de francezi de diferite orientări politice, din uzine, bănci, birouri, gări, aeroporturi, facultăţi. Şi-au demonstrat astfel opoziţia faţă de O.A.S. 100.000 de muncitori din departamentul Loire — membri ai diferitelor organizaţii sindicale — docherii din La Rochelle, care au întrerupt lucrul pentru o oră, muncitorii din Limoges, Clermont Ferrand, Toulouse etc. Însuşi Ministerul de Interne francez a fost nevoit să admită că participarea la grevă a atins în foarte multe locuri chiar 90 la sută.

Acţiunile de luptă împotriva pericolului fascist nu contenesc nici o clipă, desfăşurîndu-se sub cele mai diferite forme. Astfel, într-una din serile lunii trecute, centrul capitalei franceze a fost literalmente inundat de mii de manifeste lansate din maşini. În aceste manifeste, purtînd tricolorul francez şi semnate de Comitetul de apărare împotriva fascismului, este condamnată atitudinea autorităţilor franceze faţă de huliganii din O.A.S. O nouă ripostă impunătoare dată acţiunilor teroriste ale ultracolonialiştilor fascişti a constituit-o marea manifestaţie organizată la 6 ianuarie 1962 în capitala Franţei, în semn de protest faţă de atacul banditesc săvîrşit împotriva sediului C.C. al Partidului Comunist Francez, atac care s-a soldat cu uciderea unuia din comuniştii aflaţi de pază. Trecînd peste barajele constituite de cei 10.000 de poliţişti şi jandarmi, demonstranţii s-au adunat în faţa sediului C.C. al P.C.F. unde au scandat minute în şir: *„O.A.S. — asasini!"*, *„Fascismul nu va trece!"*. *„Pace în Algeria!"*

Acţiunile de masă împotriva atentatorilor fascişti au confirmat că există o forţă infinit superioară O.A.S.-ului capabilă — dacă îşi strînge rîndurile şi acţionează cu hotărîre — să înlăture primejdia ce planează asupra Franţei.

Z. FLOREA

actualități

Un generic de prestigiu: FELLINI, VISCONTI, MONICELLI ŞI DE SICA semnează împreună „BOCCACCIO 70“

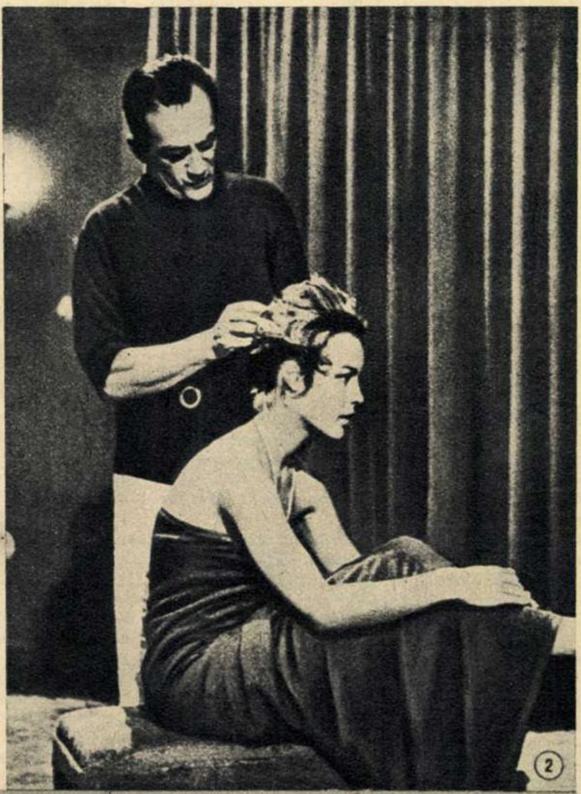

1) S-a desprins în miez de noapte de pe un afiş... (Anita Eckberg, interpreta principală a episodului „Doctorul Antonio“, din filmul „Boccaccio 70“, primeşte indicaţii de la regizorul Federico Fellini). 2) Luchino Visconti şi actriţa austriacă Romy Schneider, protagonista episodului pe care regizorul îl semnează în „Boccaccio 70“. 3) Teama zilei de mîine umbreşte fericirea acestor doi tineri îndrăgostiţi (imagine din nuvela cinematografică „Renzo şi Luciana“, realizată de Mario Monicelli). 4) Sophia Loren şi Vittorio de Sica, regizorul celui de-al patrulea episod al filmului „Boccaccio 70“, în care populara actriţă italiană va întruchipa un personaj plin de vervă şi fantezie: proprietara unei barăci ambulante de tragere la ţintă.

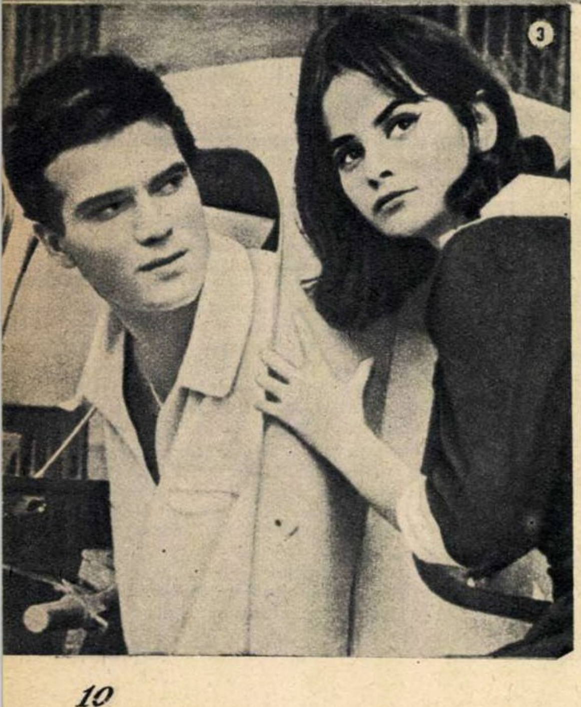

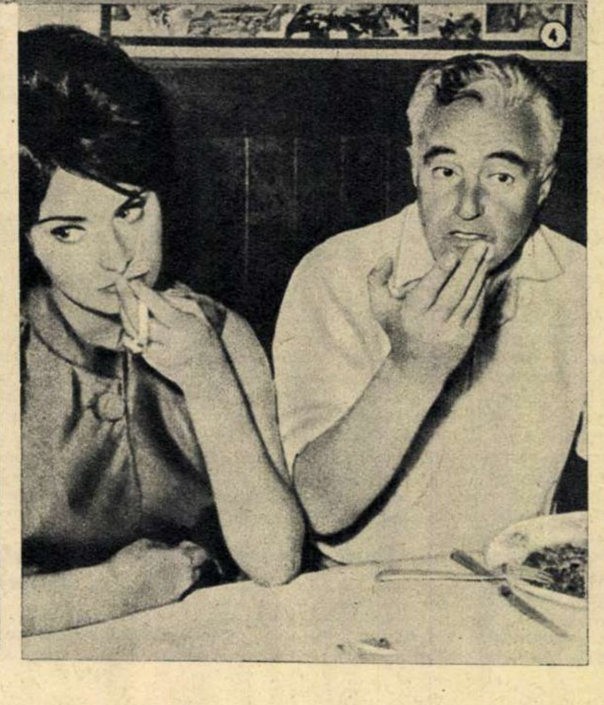

Prin titlu, aminteşte de numele popularului povestitor italian al Renaşterii. Dar filmul despre care va fi vorba aici nu se inspiră din vasta fabulaţie a „Decameronului“ şi nu are nimic comun cu îndepărtatele vremuri ale ciumei din Florenţa.

Oarecare înrudiri există totuşi: în formula de compoziţie (înmănuncherea a patru povestiri cinematografice de sine stătătoare, aparţinînd unor autori diferiţi) şi, mai ales, în spiritul de frondă, de sfidare la adresa prejudecăţilor şi viciilor unei anume societăţi.

Autorii? Patru mari regizori ai cinematografiei italiene: Federico Fellini, Luchino Visconti, Mario Monicelli şi Vittorio de Sica.

...O femeie desprinsă în miez de noapte de pe un... afiş de publicitate şi care porneşte cu picioarele goale, prin oraş, iată chiar şi în film o situaţie cam neobişnuită. Ea este însă pentru Federico Fellini un prilej de a face, cu episodul său intitulat „Doctorul Antonio“, o incursiune critică în viaţa Italiei de azi şi de a satiriza prezenţa obsedantă, apăsătoare, a reclamelor comerciale. Dar apariţia „femeii cu rochia de paiete“, interpretată de actriţa suedeză Anita Eckberg, e totodată o sursă de nesfîrşite necazuri pentru Don Antonio, măruntul funcţionar căruia îi dă viaţă popularul comic napolitan Peppino de Filippo.

Pentru episodul său, care parafrazează în mod liber o nuvelă de Maupassant, Luchino Visconti s-a oprit la un titlu uşor ironic: filmul „Munca“ se petrece într-adevăr într-o lume care nu cunoaşte această noţiune decît din auzite. El trece în revistă o serie de exemplare tipice ale faunei ce populează înalta societate italiană. Eroina principală e o tînără şi exaltată „fată de familie“, căsătorită cu un conte italian. Drept răzbunare împotriva soţului care e implicat într-un proces scandalos şi învinuit de proxenetism, tînăra contesă hotărăşte să îmbrăţişeze ea însăşi „profesiunea“ de call-girl, pe şleau, de prostituată.

O dramatică dilemă în viaţa tineretului italian — monstruoasa clauză a „celibatului obligatoriu“ — stă în centrul celei de-a treia nuvele. Fericirea celor doi eroi ai filmului „Renzo şi Luciana“, realizat de Mario Monicelli, e tulburată de teama zilei de mîine: sînt siliţi să-şi ascundă dragostea, să se căsătorească în taină, numai pentru că întreprinderea la care e angajată Luciana şi-a rezervat prin contract dreptul de a-şi concedia salariatele în momentul căsătoriei lor. Interpretat numai de actori neprofesionişti (în rolul lui Renzo apare Gennaro Giliolli, portarul echipei de fotbal a oraşului Como) şi filmat exclusiv în decoruri naturale, în fabricile, străzile şi cartierele muncitoreşti ale oraşului Milano, episodul „Renzo şi Luciana“ aduce pe ecran viaţa aspră de zi cu zi a muncitorilor italieni, cu necazurile lor cotidiene dar şi cu micile bucurii şi inepuizabilul optimism ce le este caracteristic.

Cu „Jocul“ sau „Tragerea la ţintă“ intră în competiţie al patrulea regizor: Vittorio de Sica. Acţiunea episodului creat de el se petrece în lumea artiştilor de circ şi a organizatorilor de distracţii de bîlci, şi relevă tocmai tragismul măruntelor bucurii ale omului simplu din lumea burgheză. Personajul central, o tînără şi cochetă proprietară a unei barăci ambulante de tragere la ţintă, a fost încredinţat Sophiei Loren.

Aureolat de prestigiul unora dintre cele mai răsunătoare nume ale filmului italian, „Boccaccio 70“ promite, prin tematica sa actuală, să devină obiectul unui viu interes la viitoarele festivaluri cinematografice ale anului 1962.

Ana ROMAN

cinematografice

PACE NOULUI VENIT

Un camion goneşte pe şoselele şi drumurile Germaniei hitleriste, în ultimele ceasuri dinaintea capitulării ei. Şoferul Paşa Rukaviţîn şi însoţitorul camionului, proaspătul sublocotenent Ivlev, au o misiune urgentă de îndeplinit: s-o ducă la un spital din spatele zonei de operaţii pe Barbara, o nemţoaică tînără care e pe cale să nască.

Acesta e punctul de plecare al dramaticei odisei a camionului şi a oamenilor care se află în el, purtaţi în goană prin haosul provocat de ultimele şi desperatele încercări de rezistenţă ale hitleriştilor. În această lume, răvăşită de bombe şi derută, de ură şi desperare, cîţiva oameni, care abia se cunosc şi care se privesc cu neîncredere sau chiar se suspectează între ei, se străduiesc să salveze o viaţă care abia va începe.

Acţiunea noului film sovietic „Pace noului venit“ se desfăşoară pe mai multe planuri: peripeţiile camionului în drum spre spital, dispariţia neîncrederii şi mai ales a urii de care era animată Barbara faţă de soldaţii sovietici şi, în al treilea rînd, schimbarea treptată a sublocotenentului Ivlev. Proaspăt absolvent al unei şcoli de ofiţeri, el a venit pe front plin de principii severe şi dornic să se distingă rapid. Întîmplările prin care trece şi prezenţa optimistului, guralivului şi bravului Paşa Rukaviţîn îl vor scoate însă din carapacea lui de rigiditate.

Regizorii Al. Alov şi V. Naumov au realizat cu o remarcabilă putere imaginea dramatică a evenimentelor din preziua victoriei. Într-un peisaj dezolant prin ruinele provocate de îngrozitoarea încleştare, oamenii sovietici capătă profiluri eroice, lipsite însă de emfază; ei luptă şi mor cu simplitate pentru idealul înalt de care sînt animaţi.

Pe Alov şi Naumov îi cunoaştem din alte două filme: „Pavel Korceaghin“ şi „Mai tare ca moartea“, filme care i-au impus aprecierii generale ca un cuplu de regizori cu personalitate, cu o amprentă stilistică bine marcată încă de la început, doi regizori care au ceva de spus prin opera lor. Dacă în primele filme se mai vădeau din cînd în cînd căutările sau dorinţa de a surprinde prin situaţii şi rezolvări ieşite din comun, în ultimul film creaţia lor s-a echilibrat; ei au reuşit să închege într-un tot organic fiecare episod sau detaliu, oricît de neobişnuit (ca de exemplu, bucăţile de manechine căzute dintr-o vitrină distrusă şi risipite pe caldarîm ca nişte corpuri omeneşti sfîrtecate de explozii).

Filmul e intens dramatic, impresionează prin veridicitatea atmosferei şi se bucură de o remarcabilă interpretare, în care este de subliniat creaţia lui Stanislav Hitrov în rolul şoferului Paşa Rukaviţîn.

„Pace noului venit“, distins cu Premiul special al criticii la Festivalul de la Veneţia 1961, va impune definitiv opera lui Alov şi Naumov, adăugînd două nume noi la galeria de tineri creatori sovietici Ciuhrai, Samsonov, Batalov, care au adus o nouă vigoare şi prospeţime cinematografiei sovietice.

Paşa Rukaviţîn (Stanislav Hitrov) încearcă, în felul lui, mai mult prin semne şi gesturi, s-o liniştească pe Barbara.

Valentin PUICEA

„BĂTRÎNUL ŞI MAREA“

Pe Hemingway nu l-au mulţumit niciodată ecranizările făcute după romanele sau nuvelele sale. Rînd pe rînd l-au decepţionat „Cui îi bate ceasul“, „Adio armelor“ sau „Fiesta“, în ciuda faptului că aceste filme erau realizate de regizori cu experienţă sau se bucurau de interpreţi de primul ordin (ca, de exemplu, Ava Gardner şi Gregory Peck în „Fiesta“ ...) Hemingway le reproşa neaderenţa la opera lui, neînţelegerea integrală, de către realizatorii filmelor, a acelor oameni recreaţi de el după modelele întîlnite în peregrinările sale de-a lungul şi de-a latul continentelor.

La personajul bătrînului pescar cuban, Hemingway a reflectat ani şi ani de zile. „M-am gîndit aproape 13 ani la această carte...“ — mărturisea el într-un interviu — „... şi cînd m-am apucat să scriu cartea, ştiam totul despre aceşti oameni... cunoşteam fiecare familie din sat şi viaţa fiecăruia... Am luat doar un crîmpei din această viaţă şi prin el am încercat să exprim toată căldura din sufletul acestor oameni...“

Cînd regizorul John Sturges a pornit în 1958 să ecranizeze nuvela (devenită între timp celebră şi tradusă în zeci de limbi), Hemingway s-a hotărît să se ocupe îndeaproape de soarta transpunerii cinematografice. A supravegheat transcrierea povestirii în paginile mult mai condensate ale scenariului de film şi, mai ales, s-a preocupat de selecţionarea actorului care urma să-l întruchipeze pe bătrînul pescar. Pînă la urmă, alegerea regizorului şi a autorului s-a oprit la unul dintre cei mai de seamă şi mai populari actori ai filmului american: Spencer Tracy. Totul, în fizicul şi felul de a fi al actorului, corespundea viziunii asupra bătrînului: părul alb, în permanenţă răvăşit, faţa adînc brăzdată, ochii albaştri pătrunzători, vorba blîndă şi umorul său simplu. Alegerea s-a dovedit excelentă, Tracy realizînd pe parcursul filmului pe care-l susţine, un rol plin de veridicitate şi de căldură umană. Rămîn în memorie ca pasaje de mare măiestrie artistică scenele de îndelungă aşteptare în barcă, în largul oceanului, sau lupta bătrînului cu marlinul uriaş, monoloagele sale şi redarea tenacităţii cu care se luptă pescarul ca să-şi salveze peştele pescuit cu truda a optzeci şi cinci de zile de zadarnice rătăciri pe valuri sau de aşteptări la debarcader.

Din păcate, creaţia actorului nu este susţinută de o egală creaţie regizorală — filmul trenează de multe ori, are lungimi pe care Sturges le-ar fi putut uşor înlătura la montaj, după cum o mai mare exigenţă în folosirea filmărilor combinate ar fi scutit filmul de unele trucaje naive sau vizibile, care-i diminuează realismul şi puterea de emoţionare.

Marius TEODORESCU

SPENCER TRACY, născut în aprilie 1900 în Wisconsin, S.U.A. e irlandez după tată, moştenind de la acesta, în afară de o deosebită robusteţe, şi simţul umorului. A început prin a studia medicina şi, ca student, a fost ales să joace într-o piesă ce se monta în cadrul colegiului. Succesul neaşteptat îl face să-şi schimbe intenţiile şi obţine angajamente sporadice pe diferite scene. În anul 1930 debutează în film („Pe fluviu în sus“) şi e angajat de compania Fox.

A jucat fel de fel de roluri — de la gangsteri pînă la pastori, roluri de eroi sau de oameni oarecare — iar mai tîrziu, o dată cu vîrsta, a trecut la rolurile de tată binevoitor şi mereu bine dispus, sau la cele de veteran înăsprit de viaţă, dar cu sufletul generos.

Dintre filmele sale mai cunoscute sînt de reamintit „Putere şi glorie“, „Furie“, „Căpitanii curajoşi“ (pentru care a luat, în 1937, premiul „Oscar“), „Marele oraş“, „Stanley şi Livingstone“, „Northwest Passage“, „Tortilla Flat“, „Cass Timberlane“, „Actriţa“, „Muntele“, „Procesul maimuţelor“ etc. Cel mai recent rol îl are în filmul lui Stanley Kramer, „Procesul de la Nürnberg“.

Bătrînul pescar (Spencer Tracy) a pornit din nou în larg, pe apele oceanului, în speranţa că va putea pescui ceva. Poate că azi norocul îi va surîde în sfîrşit... (fotografia din stînga). Micul prieten al pescarului i-a adus, ca în fiecare dimineaţă, ziarul (fotografia din dreapta).

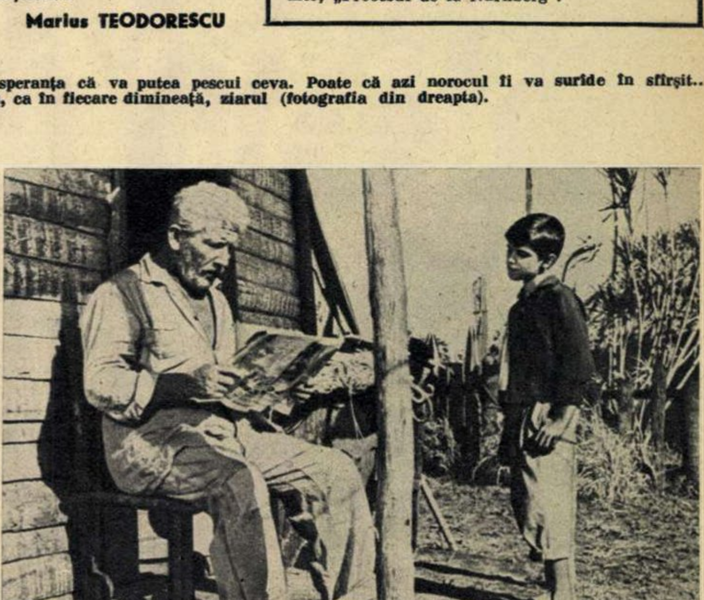

LUNA -
„suburbie" a Pămîntului

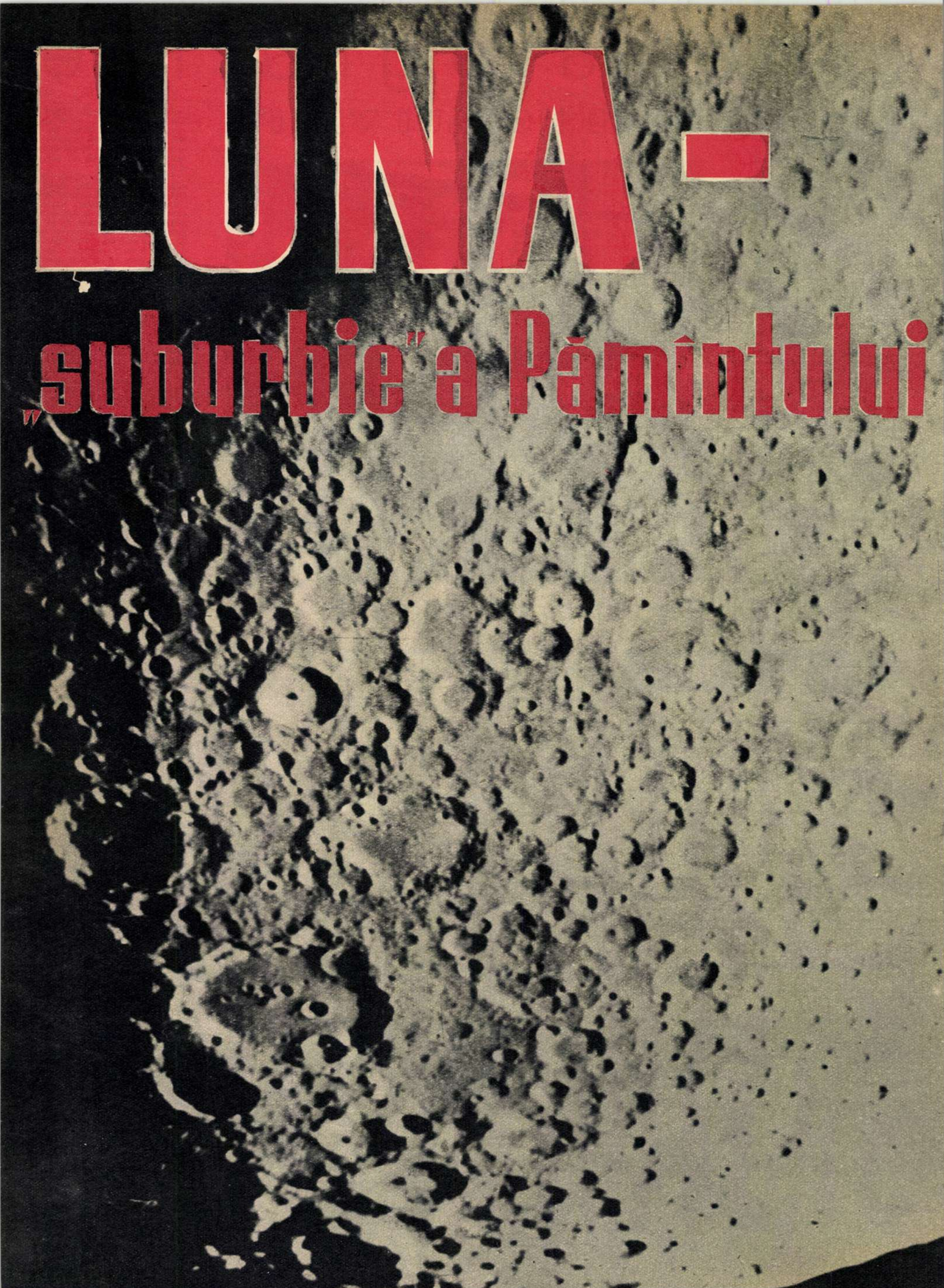

Era cosmică, despre care se scria înainte numai în romanele fantastice, a intrat pe deplin în viaţa noastră. Inaugurată la 4 octombrie 1957 prin lansarea primului sputnik, ea are astăzi înscrise pe răbojul ei o serie de zboruri ale unor nave cosmice, dintre care două cu oameni la bord.

De pe acum specialiştii trasează pe hărţile cereşti noi drumuri, corespunzătoare etapelor viitoare de cucerire a Cosmosului. Astfel, într-un recent articol apărut în „Izvestia" sub titlul „Vorbeşte constructorul principal al navelor cosmice", se sublinia, o dată mai mult, actualitatea zborurilor interplanetare şi în primul rînd a zborului spre Lună, vecina noastră cea mai apropiată. Asupra ei, deci, să aruncăm şi noi în rîndurile care urmează, o privire.

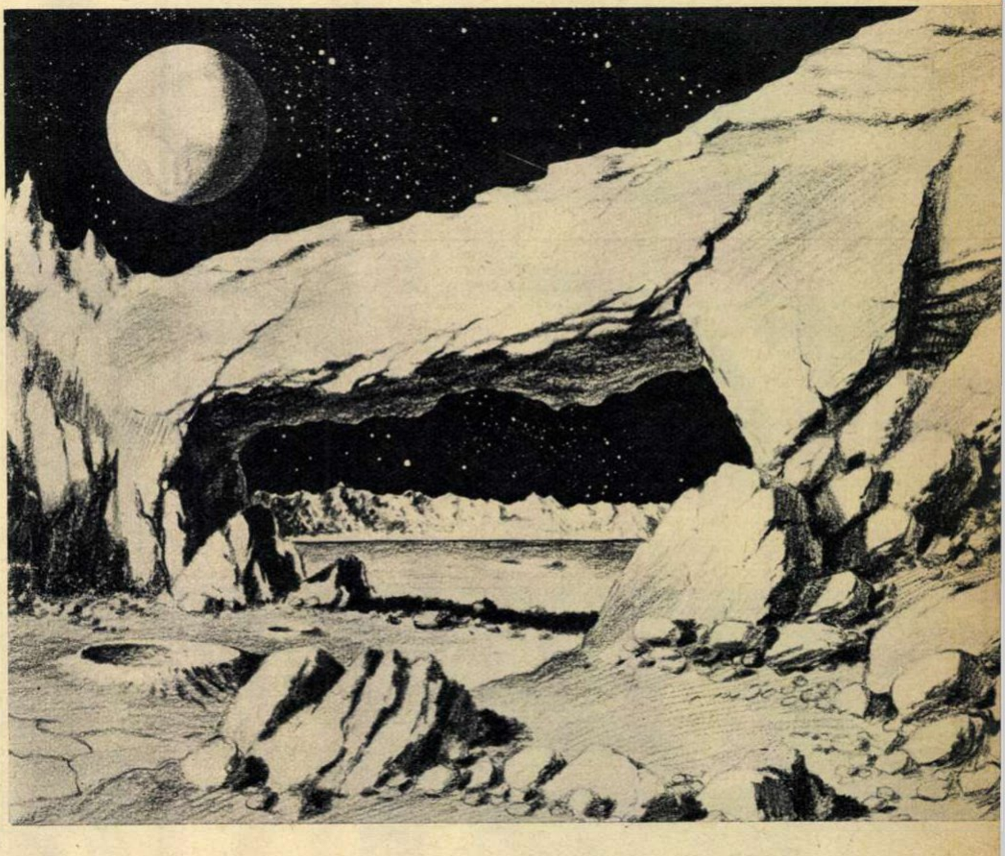

„Podul lunar", formaţiune naturală în haotica dezlănţuire a munţilor lunari, a fost descoperit întîmplător de un astronom amator şi constituie pînă astăzi o enigmă a vecinei noastre cosmice. Măsurătorile efectuate cu ajutorul umbrelor aruncate de munţii şi piscurile înconjurătoare lasă să se întrevadă că ar fi vorba de o imensă punte naturală care uneşte doi munţi înalţi de aproape 2.000 de metri. Probabil că într-un viitor nu prea îndepărtat, „Podul" va constitui un punct turistic pe Lună foarte vizitat...

Despre Lună s-a scris mult, foarte mult. S-ar putea spune că numai cerneala consumată de poeţii inspiraţi de tulburătoarea Selene ar ajunge să dea naştere unei mări autentice pe Lună... În acest articol însă, latura „poetică" ne interesează mai puţin. În perioada pionieratului cosmic, Luna prezintă pentru noi, pămîntenii, o importanţă practică deosebită, avînd în vedere distanţa relativ mică la care se află de noi (circa 30 de diametre pămînteşti), cît şi alte particularităţi ale sale.

Se ştie că lansarea unei rachete cosmice de pe pămînt necesită o imensă energie, care se consumă în cea mai mare parte în primele sute de kilometri, cînd trebuie învinsă uriaşa forţă de atracţie a planetei noastre. Un exemplu concludent ni-l oferă nava „Vostok I", ale cărei motoare a trebuit să dezvolte la lansare o putere de circa 20.000.000 C.P. Folosind Luna ca bază a viitoarelor expediţii cosmice, viteza necesară pentru desprinderea unei rachete de pe ea va trebui să fie de numai 2,4 km/sec. faţă de 11,2 km/sec. necesari pe Pămînt. Economia este atît de evidentă, încît unii specialişti presupun că zborul omului spre Marte şi spre Venus se va realiza tocmai de pe Lună.

Drumul pînă la amenajarea primului rachetodrom selenic nu este însă chiar atît de simplu. Mai întîi, probabil, vor fi lansaţi sateliţi artificiali ai Lunii, cu ajutorul cărora se vor efectua studii amănunţite asupra acesteia. Plasaţi la distanţa de 200 km de suprafaţa Lunii, ei vor efectua cîte o rotaţie completă în două ore şi cîteva minute, mişcîndu-se de aproape cinci ori mai încet decît în jurul Pămîntului. Viteza mică, cît şi faptul că Luna este lipsită de atmosferă vor permite ca aparatele instalate pe aceşti sateliţi să înregistreze cu precizie toate amănuntele. Datele vor fi transmise neîntrerupt pe Pămînt, unde savanţii, urmărind imaginile pe ecranele televizoarelor, vor putea nota tot ce-i interesează.

Cunoaşterea amănunţită a reliefului Lunii şi întocmirea unei hărţi detaliate va uşura executarea primei aselenizări a unei staţiuni automate. O asemenea staţiune, adăpostită într-un vehicul dotat cu şenile, va avea posibilitatea de a se dirija autonom în funcţie de un program dinainte stabilit. Aşadar, staţii automate, adevăraţi „roboţi rătăcitori", vor studia terenul, vor face analize ale solului, vor stabili concentraţia radiaţiilor, temperatura etc. După aceea, o navă cosmică cu fiinţe vii la bord îşi va lua zborul de pe Pămînt, pentru a aseleniza.

Pionierii cosmosului

Există temeiuri să se presupună că prima fiinţă care va păşi pe Lună nu va fi un om, ci un cîine. Oamenii, trebuind să zboare pe orbite diferite un timp tot mai îndelungat, vor avea poate de suferit şi influenţe noi, exercitate de factori necunoscuţi care s-ar ivi. Verificarea comportării organismelor în aceste condiţii nu poate fi făcută decît tot pe fiinţe vii, puse în condiţii identice cu cele în care va trebui să trăiască cosmonauţii. În acest scop vor fi aleşi probabil cîinii, „pionierii" consacraţi ai Cosmosului.

Verificînd continuu potenţialul tehnic al navelor cosmice şi antrenîndu-se în zboruri cu o durată mereu crescîndă, piloţii cosmonauţi vor căpăta tot mai multă experienţă şi siguranţă. Sfera lor de zbor se va extinde, pînă cînd, zburînd pe o orbită asemănătoare aceleia pe care a fost lansată staţia interplanetară automată la 4 octombrie 1959, cosmonauţii se vor apropia de Lună. Sub ochii lor vor defila cunoscutele mări, circuri şi lanţuri muntoase, străbătute de prăpăstii şi crăpături, atît de familiare peisajului lunar.

Contrastele puternice ale unei lumi lipsite de o atmosferă care să le atenueze şi care să creeze trecerea progresivă de la lumină la întuneric, vor oferi ochilor pămînteni un spectacol feeric, în care fiecare amănunt de relief luminat de Soare va apare ca o scînteiere pe imensa catifea neagră a orizontului lunar.

O nouă perioadă a cavernelor?

Păşind pe Lună, oamenii vor avea de luptat în primul rînd cu lipsa ei de... ospitalitate. Să ne gîndim numai la capriciile ei termice: ziua, temperatura ajunge la plus 115° Celsius, iar noaptea coboară la minus 150°. Lipsa atmosferei, afară de faptul că nu permite transmiterea nici unui sunet, favorizează „agresivitatea" meteoriţilor şi radiaţiilor solare, care, ajungînd nestînjenite pînă la suprafaţa solului lunar, vor primejdui atît construcţiile ce va trebui ridicate, cît şi însăşi viaţa oamenilor. Aceste greutăţi — şi încă multe altele — vor determina unele caracteristici nebănuite condiţiilor de adaptare pe Lună.

Proaspeţii vizitatori tereştri ai Selenei cu greu vor mai recunoaşte aici elementele familiare de pe Pămînt. Locuinţele, laboratoarele, serele, uzinele etc. va trebui să fie amplasate în locuri cît mai puţin expuse vitregiilor naturii. Intrîndurile şi peşterile din munţi, văgăunile şi cavernele naturale, de care Luna nu duce lipsă, vor fi leagănele civilizaţiei selenare. Aşa cum cavernele şi peşterile bătrînei Terra au oferit cîndva adăpost strămoşilor noştri, tot aşa cavernele şi peşterile lunare vor adăposti pe primii locuitori ai Lunii la începutul populării şi amenajării acesteia.

Va fi o perioadă modernă a cavernelor, în care oamenii, în loc să se lupte cu „urşii peşterilor", vor avea de înfruntat meteoriţii şi radiaţiile cosmice şi vor înlocui umilul foc de vreascuri cu moderne reactoare atomice şi instalaţii termonucleare. Îmbrăcaţi în costume cosmice din plastic, aluminiu şi sticlă organică, ei vor face faţă atît diferenţelor termice, cît şi radiaţiilor caracteristice solului lunar, organizîndu-şi viaţa de o asemenea manieră încît să se simtă ca... acasă. Acest „acasă" va fi prevăzut cu insta-

Regiunea sudică a Lunii. Fotografie executată la 23 iunie 1961, orele 21,43, la Observatorul astronomic popular din Bucureşti, de către tov. Matei Alecsescu, directorul observatorului.

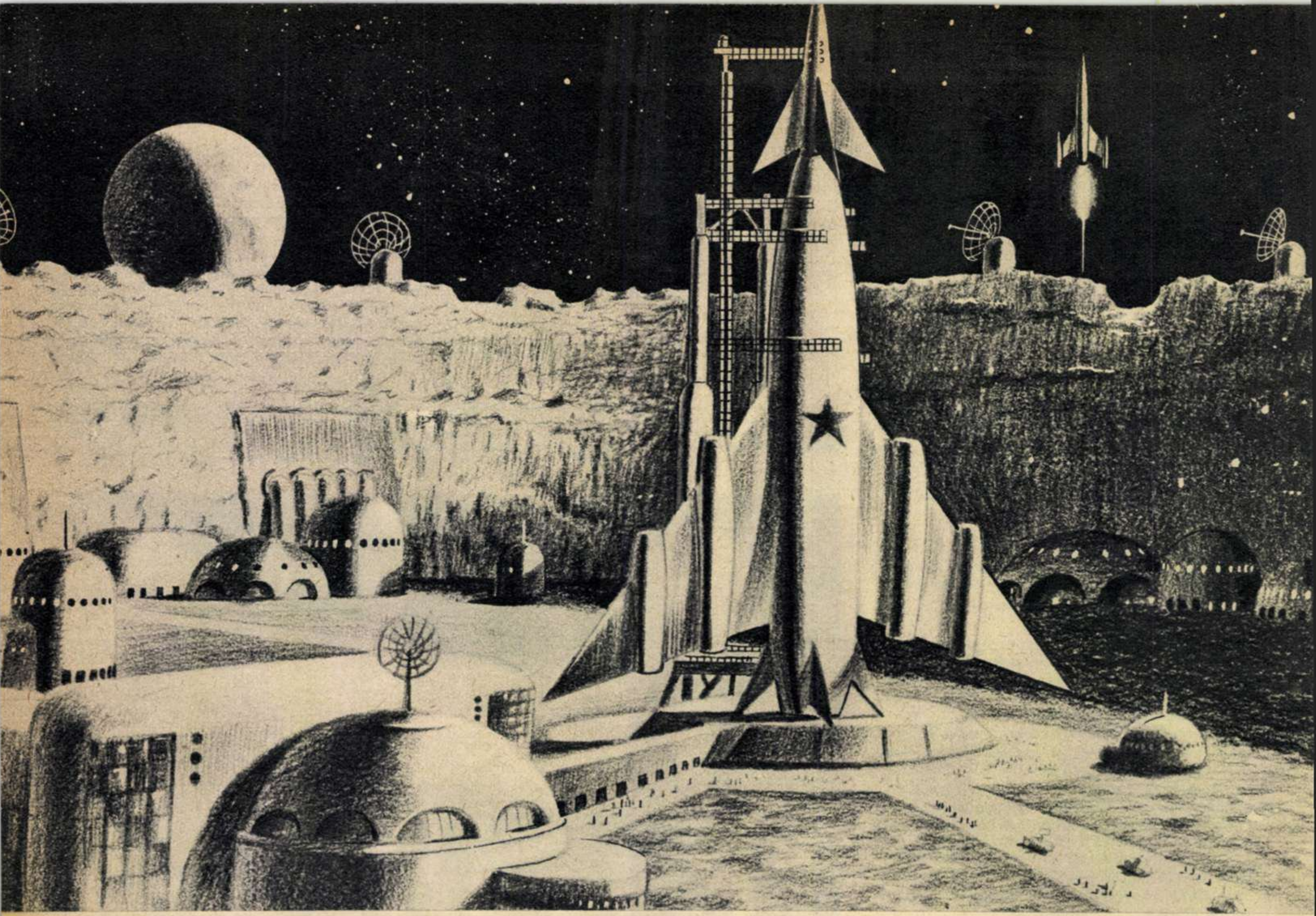

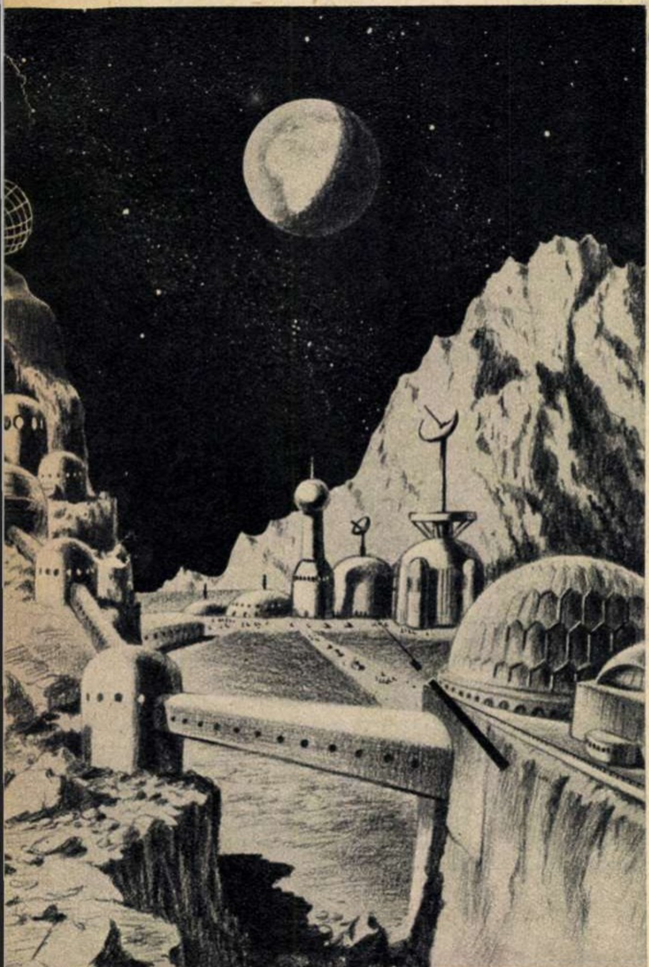

Clădiri scunde cu acoperișuri blindate, tunele de legătură, drumuri acoperite, iată unele aspecte caracteristice ale viitoarelor așezări omenești de pe Lună.

Deplasîndu-se pe șenile cu ajutorul unui motor reactor, vehiculul lunar, ca cel din ilustrația noastră, va fi un hibrid ciudat al mijloacelor obișnuite de transport de pe Pămînt. Într-adevăr, pe șoseaua lunară el se va deplasa ca un vehicul rutier, iar peste văi și prăpăstii va zbura ca un avion. Atracția slabă existentă pe Lună cît și lipsa factorului de frînare pe care-l constituie atmosfera vor permite vehiculului să efectueze cu relativă ușurință asemenea „salturi". În interiorul său vor fi instalate dispozitive speciale care vor crea o microclimă pentru pasageri, lucru absolut necesar pe Lună, unde temperatura variază între +115° și —150° și unde nu există atmosferă.

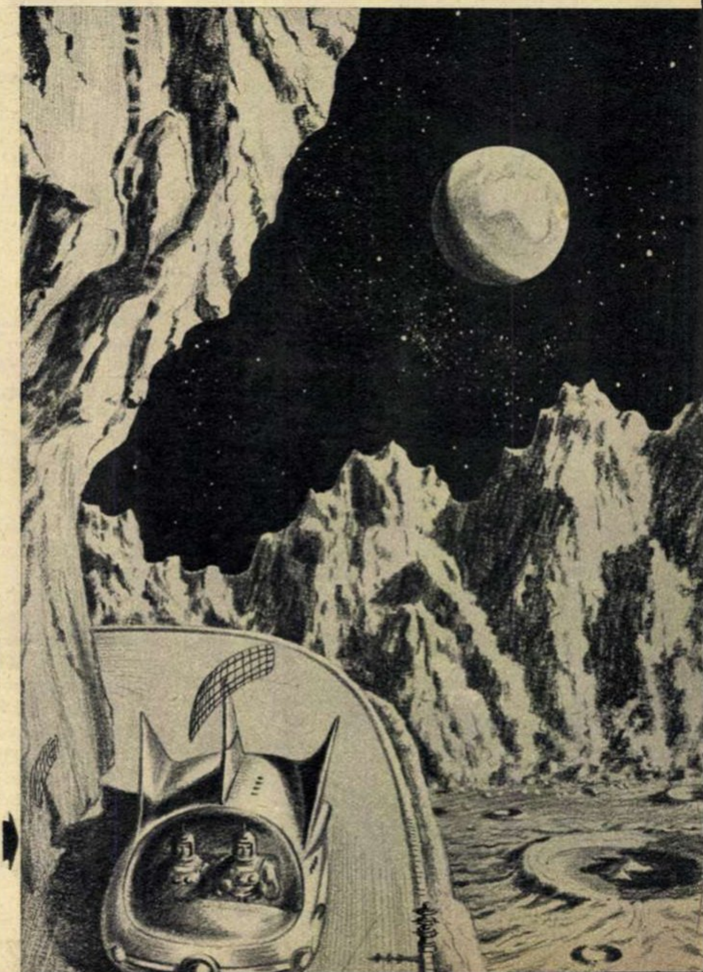

Cu botul ascuţit îndreptat în sus, nava cosmică îşi aşteaptă pasagerii pentru a-i readuce pe Pămînt. Drumul de înapoiere va necesita un timp ceva mai scurt şi un consum de combustibil mai scăzut decît cel necesar acoperirii distanţei Pămînt-Lună. De ce? Pentru că, în comparaţie cu Pămîntul, Luna are o masă considerabil mai mică şi la suprafaţa ei exercită o forţă de atracţie de şase ori mai redusă.

laţii speciale de menţinere a unei microclime terestre şi va comunica cu exteriorul prin ecluze aeriene, menite să reţină atmosfera creată în mod artificial.

Comunicaţiile între oraşele şi uzinele lunare se vor realiza prin tunele de genul metrourilor sau cu vehicule de construcţie specială, prevăzute cu dispozitive de protecţie împotriva radiaţiilor şi a meteoriţilor.

Pîinea de aur

Aprovizionarea locuitorilor Lunii, care la început va fi asigurată de pe Pămînt, va fi extrem de costisitoare şi va epuiza o mare parte din energia consumată pentru popularea şi amenajarea satelitului nostru natural. O pîine transportată pe Lună va costa tot atît cît, pe Pămînt, o pîine fabricată din... aur. Iată de ce una din primele sarcini ale ştiinţei viitorului va fi aceea a găsirii unei modalităţi de aprovizionare chiar la faţa locului. Lucrările pentru aflarea acestor posibilităţi vor merge mînă în mînă cu cele de explorare, astfel ca, o dată instalaţi pe Lună, oamenii să-şi poată produce şi mijloacele de existenţă necesare.

La început se vor construi, probabil, mici uzine de sinteză a proteinelor şi albuminelor mai importante — sinteza pornind de la produşi semiorganici şi chiar neorganici — ajungîndu-se pînă la mari sere automatizate, în care plantele terestre aclimatizate se vor dezvolta în condiţii optime, asigurînd populaţiei de pe Lună necesarul de alimente şi materia primă pentru viitoarea industrie alimentară selenară.

Să nu credeţi că preocupările locuitorilor Lunii se vor deosebi prea mult de cele ale pămîntenilor. Şi pe Lună vor fi concerte simfonice şi meciuri de fotbal. Desigur că unele preocupări vor avea totuşi un specific lunar. Profesorii vor ţine în aulele universităţilor lungi dizertaţii asupra naturii rocilor lunare şi a bogăţiei de elemente chimice descoperite acolo. Climatologii vor elabora noi proiecte de înzestrare a Lunii cu un climat cît mai blînd; astronomii vor executa fotografii ale astrelor şi îndepărtatelor galaxii, elucidînd „petele albe" ale hărţilor de specialitate; fizicienii vor efectua experienţe în vid, făcînd descoperiri pe care nici cel mai temerar autor de romane ştiinţifico-fantastice nu le poate prevedea; agronomii vor cultiva plante gigantice, ale căror produse de o diversitate nemaiîntîlnită vor modifica radical... reţetele cărţilor de bucate. Şi nu vor lipsi nici poeţii care vor cînta în versuri luciul de platină al munţilor lunari sau scînteierile diamantine ale stelelor din timpul minunatelor nopţi cu... Pămînt!

Şi o legendă cu arcadienii

Mai devreme sau mai tîrziu Luna va deveni, aşadar, o simplă suburbie, e drept ceva mai îndepărtată, a Pămîntului. Dar dacă am pătruns cît de cît în viitorul Lunii, nu e rău să aflăm şi cîteva lucruri mai puţin cunoscute din trecutul ei.

Potrivit părerilor mai vechi despre originea Lunii, printre care o cităm şi pe cea a lui Darwin, Luna s-ar fi rupt cîndva din masa Pămîntului datorită rotaţiei acestuia, pe vremea cînd nu era complet solidificat — locul rupturii fiind considerat zona aproximativă de astăzi a Oceanului Pacific.

O altă teorie afirma că Luna s-ar fi detaşat din masa lichidă a Pămîntului nu atît datorită rotaţiei, cît influenţei forţei de atracţie a Soarelui.

Cercetările recente au infirmat aceste teorii. Calculele arată că un fragment astfel desprins de Pămînt s-ar fi depărtat pentru totdeauna în spaţiu.

Concluziile la care au ajuns savanţii, în special în urma lucrărilor Simpozionului internaţional despre Lună care s-a desfăşurat la Pulkovo, U.R.S.S., arată că Luna este o planetă care a fost „reţinută" de Pămînt şi transformată în satelit al său. Disputa, în acest caz, ar privi numai vîrsta satelitului.

Este interesant de remarcat că în antichitate se afirma că a existat o perioadă în care Pămîntul nu poseda un satelit natural. Arcadienii îşi ziceau „proselenes", adică anteriori Lunii, voind să sublinieze că strămoşii lor au trăit pe vremea cînd ea nu exista. Aristotel povesteşte că arcadienii i-au bătut şi izgonit pe barbari de pe teritoriul lor „înainte de apariţia Lunii".

Cercetările efectuate de astronomi au permis însă să se tragă concluzia că Luna are o vîrstă de cîteva miliarde de ani, vîrstă căreia nu i se mai potriveşte atributul tinereţii. Mîndria arcadienilor în ceea ce priveşte vechimea lor rămîne deci de domeniul legendei.

Originea planetară a Lunii dă naştere la noi întrebări. Cum a ajuns Luna să fie captată de Pămînt? Oare proprietăţile materiei lunare se aseamănă cu cele de pe Pămînt sau, poate, totuşi, vecina Pămîntului vine din alte lumi? Asemenea întrebări îşi vor primi răspunsul abia după ce omul va păşi pe solul lunar. Şi — cine ştie? — poate că de sub colbul care acoperă suprafaţa poroasă a satelitului, cosmonauţii vor scoate la iveală urmele unei vieţi stranii, croite după alte tipare, care a existat cîndva pe întinderile încremenite ale vecinei noastre de astăzi.

A. DĂNILĂ
Ilustraţii de A. BUICULESCU

— Aţi scris foarte mult despre Lună? Sînteţi om de ştiinţă?
— Nu. Textier de muzică uşoară...

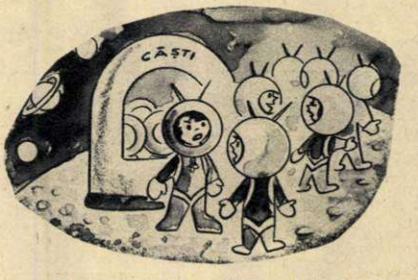

— Georgică, hai înapoi! Nu admit în nici un caz să port un model de pălărie identic cu al Popeascăi...

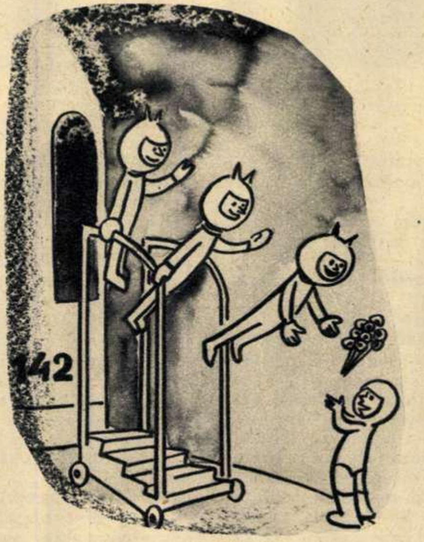

Scara de... aterizare şi starea de imponderabilitate!

Costume de zi şi... de noapte.

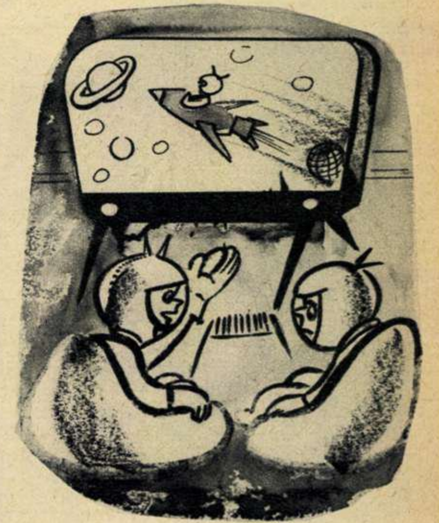

TELEVIZIUNEA PE LUNĂ

— E o emisiune ştiinţifico-fantastică: Zborul de pe Lună spre planetele vecine!

Eternul sceptic: Eh, imaginaţie! Asta n-o să se întîmple niciodată.

— E ceva foarte curios: sînt aici, pe Lună, de un an şi încă n-am apucat s-o văd sub formă de seceră...

Desene de Nell COBAR

Universitatea

Mă uit la grîu şi zic: e rumen şi frumos ca obrazul de fată mare. Mă uit la porumb şi inima-mi spune: fă-mi o mămăliguţă din aurul ăsta şi pregăteşte sărmăluţele. Mă uit la vaci şi văd că au şoldul rotund şi ugerul greu. Mă uit la oi şi observ că toate — cu miile — poartă numai pulovere de lînă fină.

Aud o voce puternică:

— Bre, călătorule, uită-te la oameni, că tot ce vezi, ei au făcut.

Mă uit la oameni. 100, 200, 300, 400, 500. Da, 500 de foşti argaţi, 500 de foşti analfabeţi, 500 de colectivişti, 500 de „studenţi" vin spre inima satului. Unii au caietele şi manualele la subsuori, alţii în serviete.

— Unde mergeţi, nene?

— La universitate.

— Păi universitatea e la Bucureşti.

— Noi o avem acilea, la o sută de metri, în mijlocul satului, la Stoicăneşti.

Intră şi reporterul în aula acestei universităţi: bănci, oameni, aparate. E seară. O seară mai frumoasă ca-n sat la Dikanka, o seară în care oamenii nu omoară timpul cu snoave, ci vin să-şi însuşească ştiinţa rodniciei pămîntului. Reporterului, care umblă prin ţară şi mai ales la ţară, asemenea oameni i se par cu totul obişnuiţi. Şi, totuşi, în asemenea cazuri — foarte multe — trăieşte un sentiment de bucurie. Nu e puţin ca un sat care a asudat pe 14 moşii — cum e Stoicăneştii Argeşului— şi care nu ştia să-l facă pe *o* şi pe *i*, să vorbească azi, în deplină cunoştinţă de cauză despre densitate optimă, polenizare artificială, hibridare, reacţia solului şi altele de acest fel, exprimate în toată rigoarea lor ştiinţifică. Fenomenul e firesc. La o agricultură fără plug de lemn şi fără paparude, omul înjugă ştiinţa lîngă tractor. El nu mai cheamă femeia cu ochi de mură zicîndu-i: „dă-mi, ţiganco, cu bobii şi spune-mi soarta", ci-şi prezice cu certitudine destinul lui şi recolta viitoare. El spune: în vara lui 1962 hectarul de grîu va trebui să dea cel puţin 2.000 kg boabe.

În 1961 colectiviştii din Stoicăneşti, ca şi colectiviştii din alte numeroase sate, au luat în mînă cartea de ştiinţă agricolă. Au studiat-o şi au făcut apoi un lot demonstrativ în care au urmărit comportarea, la condiţiile pedoclimatice respective, a diverselor soiuri de grîu de mare productivitate. La Stoicăneşti, din cele 11 soiuri de grîu, urmărite îndeaproape pînă în ceasul recoltării, oamenii au votat doar pentru patru. Cursanţii de la „universitatea ogoarelor" — aşa numesc oamenii cursul agrozootehnic de masă — au fost primii votanţi. Ei au acordat toată încrederea soiurilor B. 301 şi Skorospelka. De ce? Pentru că acestea au fost cele mai darnice în rod. Fapt pentru care astă-toamnă, întreaga suprafaţă destinată culturii grîului — 1.225 ha — a fost însămînţată numai cu soiuri de mare productivitate. Pe ce se bizuie deci planificarea producţiei de grîu la gospodăria colectivă din Stoicăneşti? Pe proprietatea obştească,

ogoarelor

pe mecanizare și pe un criteriu verificat de universitatea ogoarelor, de cursul agrotehnic, adică de știință.

La marele sfat republican ținut la București — Consfătuirea pe țară a țăranilor colectiviști — un fost cioban se angaja în fața conducerii partidului și statului, ca în toamna viitoare gospodăria din Stoicănești să recolteze nu de pe 200-300 de hectare, ci de pe toată suprafața — 1.000 hectare — numai „porumb 5.000". Acest fost cioban e Dumitru Tudose, președintele gospodăriei agricole colective din Stoicănești, Erou al Muncii Socialiste.

— V-ați luat un angajament mare, frumos, dar greu, tovarășe Tudose. Mai cu seamă că nici o palmă de teren nu va fi irigat.

— Păi avem o experiență bogată. Punem porumb verificat în lotul cursului agrotehnic și-n loturile mari de producție.

— Dublu hibrid?

— Da, H.D.408.

Am aflat că recent, cînd în cadrul gospodăriei s-a discutat planul de producție pe 1962, colectiviștii și în primul rînd participanții la cursul agrotehnic au votat pentru H.D.408. De ce pentru H.D.408 și nu pentru altul? Fiindcă ei și în primul rînd „studenții de la universitatea ogoarelor" l-au studiat și l-au verificat în amănunțime pe H.D.408. Și au zis: „Frumos te-ai comportat, nenișorule! La primăvară te punem să crești pe trupuri mari de ogoare".

Seară de iarnă la Stoicănești. Seară frumoasă, mai frumoasă decît cele din satul Dikanka, seară în care oamenii vin la universitate, pentru ca pîinea să fie cît roata carului, pentru ca vinul să aibă certe proprietăți euforice, pentru ca piciorul porcului să aibe carne fragedă și multă, pentru ca Joiana să umple donița, iar lîna oii să aibă frumusețea mătăsii.

Apropo, am intrat în zootehnie. Mai mult. Asist la o lecție care se integrează perfect în profilul cursului, adică e o lecție agrozootehnică: „Despre importanța zootehniei și ajutorul pe care-l dă ea la ridicarea produc-

Lecția „Sămînța și calitățile ei" s-a terminat. Acum, un grup de colectiviști s-a strîns în jurul aparatului „Samovar" pentru a vedea practic ceea ce li s-a spus teoretic.

②

①

③

Trei „studenți ai universității" din Stoicănești. Mircea Vieru (1), Nicolae Ciobanu (2), Gheorghe F. Prună (3).

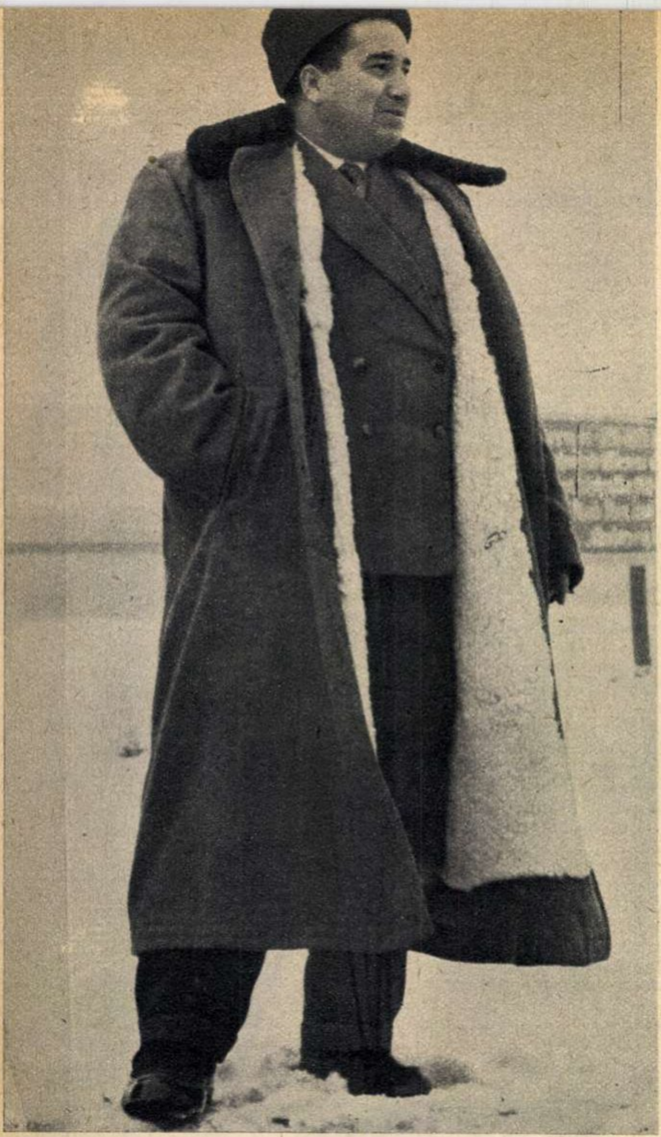

Dumitru Tudose, Erou al Muncii Socialiste.

ției agricole". Îl întreb pe Mircea Vieru, care lucrează în sectorul zootehnic, să-mi spună pentru ce motiv a fost inclusă în curs această lecție. Omul îmi răspunde prompt: «Pentru „porumbul 5000" și pentru 2.500 litri de lapte pe cap de vacă furajată». Cer explicații. Le primesc: „Chestiunea e așa: singurul îngrășămînt complex e îngrășămîntul organic (pentru cultura plantelor). „Porumbul 5.000" poftește foarte mult acest îngrășămînt. N-ai sector zootehnic, n-ai îngrășămînt organic. N-ai îngrășămînt organic, n-ai „porumb 5000"; ai bază furajeră, ai 2.500 litri lapte pe an de fiecare Joiană. E clar?

Cercetez planul de lecții al universității ogoarelor de la Stoicănești. Nu e cazul să înșir aici toate titlurile lecțiilor ce se vor preda în această iarnă. Un lucru trebuie însă remarcat: toate sînt axate pe fructuoasele lucrări ale Consfătuirii pe țară a țăranilor colectiviști, pe specificul condițiilor locale, pe intersele economice ale gospodăriei colective. Susținute de proiecții de diafilme, jurnale agricole și filme de știință popularizată, de discuții și seminarii, lecțiile ridică nivelul de cunoștințe al colectiviștilor și ceea ce este esențial, ele își aduc contribuția la modificarea cantitativă și calitativă a producției agrozootehnice.

„Rectorul" universității ogoarelor din Stoicănești, tovarășul Dumitru Tudose, ține să-mi comunice:

— În 1962 la Stoicănești se va face un complex avicol pentru 10.000 păsări matcă; începînd cu 1963 gospodăria noastră va livra în fiecare an cel puțin 25.000 păsări. În 1962 colectiviștii din Stoicănești vor vinde statului 1.200 porci, iar în 1963, 3.000 porci. În 1962 la Stoicănești se va construi un nou cămin cultural, mare și modern, un magazin universal și va începe construcția unei școli de 8 ani.

— Ce legătură are magazinul universal și construcția noii școli cu știința agrozootehnică?

— Păi are și încă una foarte strînsă. Știința aceasta ne ajută să obținem producții mari, adică ne dă o mînă de ajutor pentru o puternică bază economică. Și dacă vom fi și mai puternici (și vom fi) din punct de vedere economic, înseamnă că putem să construim instituții cultural-educative mari și frumoase, pe măsura epocii în care trăim.

Seară de iarnă. 100, 200, 300, 400, 500 de țărani, 500 de colectiviști din Stoicănești vin la sediul gospodăriei colective și la căminul cultural.

— Unde mergeți, nene?

— La universitatea ogoarelor. Dacă vrei vino și matale, că numai știință se face acolo, nu altceva.

George CIUDAN
Fotografii de Traian PROSAN

ca zbo
al nar

Puținele vestigii din perioada lacustră — cînd omul locuia în colibe construite pe piloți — dăinuiesc și azi în îndepărtata insulă din Pacific.

rul liber
engului

M ai sînt pămînturi pierdute în imensitatea oceanelor, despre care cunoștințele oamenilor sînt prea puține. Unul dintre acestea este Noua Guinee, marea insulă din emisfera australă. Pînă de curînd ea a fost doar un pămînt al misterelor, o insulă plină de pitoresc și de atracție pentru etnografi, naturaliști și geografi sau pentru amatorii de senzațional. Primii, străpungînd zidul verde al junglei, s-au străduit să dezlege tainele uneia din cele din urmă „terra incognita“ a planetei noastre, iar ceilalți au încercat primejdiile unei lumi primitive. Mărturiile tuturor sînt zguduitoare. Ei au relatat în cărțile pe care le-au scris sau în filmele pe care le-au făcut că în călătoriile lor s-au trezit în plină epocă de piatră.

Teritoriul insulei este împărțit în două. Irianul de vest, parte inalienabilă a Indoneziei, continuă să fie colonie olandeză. Partea estică, sub denumirea de Noua Guinee, se află sub tutelă australiană. În acest număr vă prezentăm Irianul de vest.

●

Acum patru, cinci sute de ani — pe vremea cînd hărțile acelui „geographus maximus“ al lumii antice și medievale, Ptolomeus, începuseră să intre în desuetudine fiind îmbogățite an de an cu „alii mundi“ (lumi noi) — portughezii atingeau peninsula Malacca, o luau cu asalt, și, după un groaznic măcel, se instalau cu forța pe noile pămînturi.

Sîntem în iulie 1511. Cheia arhipelagului malaiez se află în mîinile noilor cuceritori. Abia trec cincisprezece ani și corăbierul Jorge Menezes descoperă, în 1526, una din cele mai mari insule ale Pacificului. Băștinașii care vin la țărm și privesc cu uimire corăbiile cele mari au o asemănare izbitoare cu aborigenii din Africa occidentală — pielea neagră și părul creț — și cuceritorii botează insula: Noua Guinee...

IRIANUL DE VEST ÎȘI CERE DREPTUL LA VIAȚĂ!

A rămîne cu orice preț

După portughezi, cei care s-au infiltrat în Polinezia au fost olandezii. Ei au creat aci un vast imperiu insular, pe care l-au numit Indiile Olandeze. Mirodeniile, bogățiile naturale care au atras pe noii cuceritori au îmbogățit timp de cîteva secole pe neguțătorii din Amsterdam, Haga și Rotterdam. Dar acest imperiu s-a destrămat la 17 august 1945. După o îndelungată luptă de eliberare, poporul indonezian și-a proclamat independența. Olanda s-a aflat în fața unui fapt împlinit. Metropola a căutat să cîștige timp prin tergiversări. Ea a recunoscut noul stat — Indonezia — abia în 1951... cu un singur amendament: Irianul de vest urma să fie cedat Indoneziei abia după un an. Anul trece și metropola recurge la un truc juridic. Modificînd în 1952 constituția, Olanda include în rîndurile coloniilor sale Irianul de vest. Ultimul

În centrele mai importante, colonialiștii au înființat cîteva magazine, care s-au dovedit prea puțin rentabile pentru că băștinașii nu au bani.

avanpost al fostelor Indii Olandeze trebuia păstrat cu orice preț. Și asta din două motive.

Primul: bogățiile

Încă din al treilea deceniu al secolului nostru, prospecțiunile geologice au atestat existența unor importante zăcăminte de petrol în Irian. Imediat după descoperirea lor, capitaliștii olandezi au pus bazele unei mari companii petroliere: „Nederlandse Nieuwe Guinea Petroleum Maatschappei", căreia i s-au concesionat 10.000.000 hectare de pămînt. Afacerile s-au dovedit a fi din ce în ce mai prospere, dat fiind faptul că menținerea unei însemnate flote de război a S.U.A. în vestul Pacificului a creat necesitatea intensificării aprovizionării cu petrol a acestei zone a globului. Și astăzi flota americană de aci este alimentată exclusiv cu petrol olandez. Însemnatele beneficii au deschis însă și pofta monopolurilor americane. Profitînd de cel dintîi prilej, companiile „Stanixak" și „Standard Oil" pun mîna pe 60% din pachetul de control al acțiunilor olandeze, deschizînd era penetrației capitalului american în Irian. Capitalul olandez nu este destul de puternic ca să poată exploata singur vastele bogății ale teritoriului. Conștient de adevărul acesta chiar guvernul de la Haga elaborează, în 1957, un „plan de valorificare" a resurselor de materii prime din Irianul de vest, la care urmează să participe Franța, Germania occidentală, Belgia și Luxemburg. Monopolurile din S.U.A. sînt ignorate, dar ele acționează tenace. Cînd, în anul 1959, în zona celui mai mare depozit geologic al insulei — munții Ciklop — a început exploatarea zăcămintelor de fier, nichel, crom, platină și uraniu, cea care a făcut lucrări de investiții de aproape 100 de milioane dolari a fost „United States Steel Corporation".

Al doilea motiv: poziția strategică

Situat la răspîntia căilor de navigație din Pacific, Irianul de vest a fost inclus în planurile strategice ale militariștilor olandezi și americani. Ei încearcă să transforme acest teritoriu într-o bază de atac împotriva țărilor neutre din Extremul Orient. În anul 1954, pe vremea cînd lua ființă blocul agresiv S.E.A.T.O., comentatorul militar american Hanson Baldwin scria: „Orice hotărîre politică care ar urmări să pună partea de vest a Noii Guinee sub hegemonia Indoneziei ar slăbi pozițiile militare ale Statelor Unite în Oceanul Pacific și... ar fi o nebunie sub raport strategic".

Iată o mărturisire mult mai sinceră decît a cercurilor oficiale americane, care și în problema Irianului de vest au o atitudine de duplicitate. Refuzînd să participe la deschiderea solemnă a „Consiliului Noii Guinee" (un pretins organ reprezentativ al populației locale, înființat de colonialiștii olandezi), Washingtonul a simulat o poziție neutră. Dar nu s-a sfiit să acorde Olandei, pentru militarizarea acestui teritoriu, 36 de milioane de dolari și să-i livreze echipament militar, printre care și submarine, în valoare de 28 de milioane de guldeni. O dovadă de necontestat că S.U.A. sînt principalul reazem al colonialiștilor olandezi în Pacific.

Tainele junglei

Pămîntul acesta cu vară veșnică, unde în tot cursul anului termometrul indică invariabil 40°C la soare, unde soarele răsare dimineața exact la 6,30 și apune la 6,30 seara, unde zidul verde al junglei începe în orașe de cele mai multe ori chiar de la bordura trotuarelor, nu și-a dezvăluit toate tainele.

Locuitorii care populează insula sînt împărțiți în numeroase triburi, care nu sînt încă toate bine cunoscute. În afară de triburile din regiunile din interior, numite alfuru, o expediție a descoperit de-a lungul rîului Utanate, în 1912, și cîteva grupuri de pigmei. Chiar în anul 1940 au mai fost descoperiți în munți aproape două sute de mii de băștinași care nu văzuseră pînă atunci un om alb!

Jungla se întinde nestingherită pînă în munți, care ating peste 4000 metri înălțime. Pădurea, alcătuită din bananieri, sagotieri, cocotieri, palmieri de areca etc., este aproape singura bogăție a băștinașului. De îndată ce palmierul-evantai dă muguri, indigenul îi crestează și, legînd dedesubt un coșuleț, adună licoarea ce picură și o bea. Din frunzele lui el își face veselă sau acoperiș de casă. Cocotierii, ale căror nuci constituie hrana zilnică a familiei, sînt la rîndul lor deosebit de prețuiți.

Vegetația luxuriantă are un farmec de nedescris. Între liane care împînzesc pădurea își strecoară petalele orhideele, trandafirul chinezesc cu flori purpurii și crotonii cu frunze verzi-gălbui și galben-roșietice. Un paradis al culorilor unde trăiesc păsări uriașe ca narengul, al cărui zbor se aude din depărtare, sau cu obiceiuri ciudate cum sînt kakatoeșii negri, care își duc veacul în copacii de kengar. În aceste locuri poți întîlni specii rare și curioase: cuci tereștri (Centropus), care aleargă pe pămînt ca găinile, „cîini zburători", animale care au picioarele unite cu o membrană subțire; ziua dorm în frunzișul arborilor giganți varingin, agățați cu labele de ramuri, iar noaptea colindă pădurea. Poți întîlni și cangurul numit Dendrolagus ursinus, a cărui conformație s-a schimbat total în urma noilor condiții de viață: mușchii cozii i s-au atrofiat, i-au crescut gheare puternice și trăiește mai ales în copaci.

Epoca de piatră mai persistă

După apariția cărții lui Pierre Dominique Gaisseau, „La urmașii epocii de piatră", și a lui Tony Saulnier, „Papuașii, vînători de capete", acum cîtva timp a stîrnit mare interes la Paris filmul „Cerul și noroiul", care nu este altceva decît povestea unei călătorii în Noua Guinee. Cărțile și filmul sînt documente zguduitoare despre viața băștinașilor din Irian. Ele mărturisesc fără echivoc că în multe regiuni ale insulei epoca de piatră mai persistă. În junglă sînt grupuri de oameni care nu cunosc olăritul, nici roata, nici metalul și care pentru nevoile lor întrebuințează securi de piatră. Ca și în comuna primitivă, multe triburi trăiesc din practicarea vînătorii și culesul fructelor. Mai avansați sînt aborigenii din regiunile muntoase, care cresc porci și cultivă gulii dulci, cartofi și banane pe terase bine întreținute.

Colonialiștii olandezi au menținut cu bună știință acest imperiu al ignoranței pentru a preîntîmpina orice acțiune protestatară. Băștinașii îi interesau numai dintr-un singur punct de vedere: ca forță de muncă ieftină. Practica colonialistă a avut rezultate dezastruoase pentru populație: 97% dintre locuitori sînt analfabeți, ei depășesc cu rare excepții vîrsta de 40 de ani, iar din lipsă de medici, mortalitatea infantilă se menține la un nivel neobișnuit: 40%.

Un avertisment

Problema Irianului de vest a revenit puternic în actualitate, mai ales de cînd guvernul de la Haga, în intenția lui de a-și eterniza dominația colonială asupra acestui teritoriu, a creat așa-zisul „Consiliu al Noii Guinee". Structura și componența acestuia sînt tipic neocolonialiste. El este format din 28 membri, dintre care numai doi sînt aleși

Împotriva manevrelor colonialiștilor olandezi, care vor să transforme Irianul de vest într-un stat marionetă, se ridică poporul Indoneziei. El este gata să zădărnicească cu hotărîre orice acțiuni neocolonialiste.

TEMPAT
IRIAN-BARAT

Voința întregului popor indonezian de a participa la lupta pentru eliberarea Irianului de vest se manifestă și prin afluența de la centrele de recrutare a voluntarilor. În fotografie: la un asemenea centru din Djakarta.

de populaţie, restul fiind numiţi de guvernatorul general sau desemnaţi de aşa-zişii electori. „Consiliul", care reprezintă de fapt interesele colonialiştilor, nu este decît preludiul acelui stat marionetă — Papua Barat — pe care se străduiesc să-l creeze olandezii. Argumente ca acela că băştinaşii din insulă ar aparţine unui tip rasial deosebit n-au nici un temei antropologic. Pretextul a fost inventat pentru a lipsi Indonezia de una din provinciile sale milenare. Încă pe timpul civilizaţiei indo-iavaneze Irianul făcea parte din statul naţional indonezian Madjapahit. Există şi o comunitate lingvistică strînsă între dialectele locale irianiene şi limba indoneziană, ele avînd o structură gramaticală apropiată. Dar un tot atît de elocvent exemplu îl dă chiar legislaţia olandeză: atît în constituţia din 1848, cît şi în cea din 1922 Irianul de vest era înglobat în Indiile Olandeze (actuala Indonezie).

La înfăptuirea planurilor lor neocolonialiste, olandezii încearcă să atragă şi celelalte puteri imperialiste, vrînd să dea problemei un aspect internaţional. La precedenta sesiune a Organizaţiei Naţiunilor Unite ei au cerut instituirea „tutelei O.N.U." asupra Irianului de vest, contînd pe sprijinul aliaţilor lor din N.A.T.O. Dar guvernul indonezian a respins proiectul ca nefondat, subliniind însă că Indonezia nu ar obiecta împotriva unor eventuale mediaţii din partea O.N.U., care să faciliteze rezolvarea paşnică a diferendului. Totuşi manevrele au continuat şi la actuala sesiune, cu văditul scop de a tergiversa lichidarea stăpînirii colonialiste în Irianul de vest. Astfel, Adunării Generale i s-a înaintat un proiect de rezoluţie, care propunea instituirea unei comisii menite să studieze posibilităţile de autodeterminare a provinciei. Propunerea a fost sprijinită doar de ţările coloniale — ţările socialiste şi cele neutre respingînd categoric acest proiect. În ce-l priveşte, poporul olandez nu este dispus să lupte şi să moară pentru o cauză care nu este a sa.

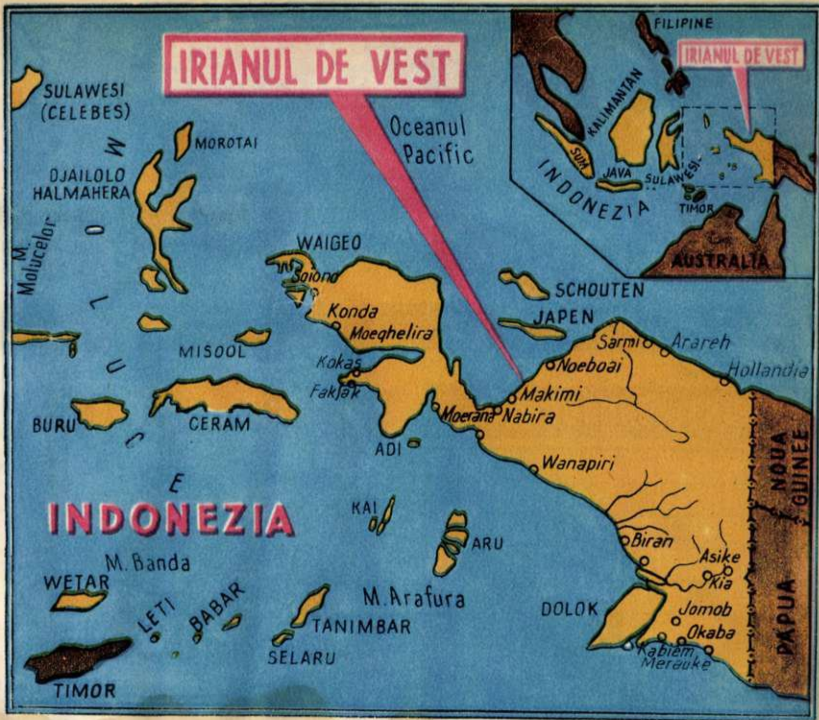

Transformarea Irianului de vest într-o bază militară şi strategică, reprimarea cu cruzime a mişcării de eliberare, arată însă cît se poate de clar că guvernul olandez nu intenţionează să soluţioneze pe cale paşnică diferendul cu Indonezia.

Pus în faţa acestei stări de fapt, preşedintele Indoneziei Sukarno, în cuvîntarea pe care a ţinut-o la 19 decembrie 1961, a cerut poporului şi armatei indoneziene să fie gata de luptă pentru a elibera milenarul teritoriu de sub ocupaţia colonialiştilor olandezi. Ziarele au şi anunţat crearea statului major operativ. „Dacă olandezii continuă să folosească armele, aşa cum le folosesc în prezent, pentru a menţine ocupaţia Irianului de vest, noi îi vom zdrobi prin forţa armelor" — a declarat Sukarno.

Ţările socialiste sprijină poporul indonezian în lupta sa pentru eliberarea străvechiului său pămînt şi consideră că prezenţa şi pe mai departe a colonialiştilor olandezi în Irianul de vest constituie un pericol la adresa păcii.

C. BOZBICI

OM LA BABORD!

Feribotul venise ca în fiecare seară, acostase lîngă şlepul costier N.R. 5.134 şi transbordase vagoanele. Marinarii de pe şlep — marinari şi ceferişti în acelaşi timp — preluaseră vagoanele. Ion Tudorică, cîrmaciul şlepului, consemnase în scripte ora sosirii şi cu aceasta îşi terminase treaba. Pe punte, de serviciu era Tudor Vasile cu încă un tovarăş. Cîrmaciul a mai cătat o dată spre cei doi marinari — oameni încercaţi în ani şi ani de muncă pe apă — i-a văzut lucrînd cot la cot cu feroviarii şi marinarii bulgari pentru asigurarea securităţii vagoanelor şi, liniştit, s-a dus în cabina sa de la pupă, să se culce...

Încă o zi de lucru se încheiase. Ion Tudorică a luat cina pe care soţia i-o pregătise în mica lor bucătărioară de pe bord, a privit ceasul care arăta aproape miezul nopţii, a stins lumina şi s-a culcat...

„Pomoji!... Pomoji!"*)

Oare a visat ceva sau într-adevăr a auzit strigătul, rostit în limba bulgară, ce-i mai răsună în urechi?! Sst! Linişte!... Nu se mai aude nimic!... Să i se fi părut?... Dar nu! Nu e timp de aşteptat o repetare a acestui strigăt desperat!... Dacă într-adevăr el a ieşit din gura unui om, fiecare clipă e preţioasă!

Ion Tudorică n-a mai ezitat. A sărit din pat şi a ţîşnit afară din cabină:

— Aţi auzit un strigăt?

Cei de pe bord, lucrînd şi bocănind, nu auziseră nimic. Dar cîrmaciul era om experimentat. Cei 34 de ani petrecuţi pe apă îl învăţaseră că, oricum ar fi, cu Dunărea nu-i de glumit.

— La barcă!

Tudor Vasile i-a auzit comanda. Comunist şi, la rîndul său, om încercat în lupta de o viaţă cu valurile, nu a mai stat pe gînduri, ci a sărit la barca pe care Ion Tudorică o şi dezlegase, a lăsat vinciul şi iată-i în cîteva minute pe amîndoi plutind pe apă.

Strigătul venise fără îndoială dinspre babord. Şi dacă un om era în apă, el nu putea fi decît în aval, dus de curent. Socoteala aceasta Ion Tudorică şi-o făcu în cîteva secunde. Şi iată-i pe amîndoi vîslind vîrtos.

Nu se auzea decît vîntul, care în noaptea aceasta bătea parcă mai puternic ca oricînd şi Dunărea lovind furioasă în barca ce se clătina bezmetică pe valuri, împotrivindu-se parcă oamenilor ce voiau să-i smulgă din gheare victima.

La vreo 200 de metri de şlep, la rame a rămas numai Tudor Vasile; Ion Tudorică, cu un felinar, cerceta faţa apei. Dar nu se vedea nimic... Numai că acolo unde nouă, celor de pe uscat, nu ni se arată nimic, marinarilor li se desluşesc multe. Ochii cîrmaciului, cu toate că noaptea era întunecoasă şi Dunărea furioasă, au desluşit pînă la urmă corpul unui înecat pe care valurile îl mai ridicau din cînd în cînd la suprafaţă. Pentru a se asigura că nu va cădea, Ion Tudorică şi-a băgat picioarele sub una din băncile bărcii şi s-a aplecat în afară, scufundîndu-se în apă pînă la umeri. A apucat înecatul şi a început să-l tragă. Dar omul nu-l ajuta şi nu se ajuta cu nimic. A sărit şi Tudor Vasile. Cu cîteva opinteli care erau maimai să le răstoarne barca, au reuşit să-l tragă sus.

Culcat pe burtă în barca cu care fusese salvat, omul nu dădea semne de viaţă. În timp ce Tudor Vasile trăgea vîrtos la rame pentru a ajunge la mal, Ion Tudorică făcea ceea ce în îndelungata sa carieră de marinar învăţase că trebuie să faci cu un înecat: îl silea să dea afară apa pe care o înghiţise, îl silea să respire. Şi după o oră de trudă, omul şi-a revenit.

★

...Un om a fost salvat de la înec. Era feroviarul bulgar Neti Kamenov, care căzuse în apă pe la jumătatea feribotului, în timp ce lipea nişte etichete pe vagoane.

Cei doi marinari romîni: Ion Tudorică (dreapta) şi Tudor Vasile.

Noaptea întunecoasă, vîntul, zgomotul împiedicaseră pe tovarăşii lui să-l audă. Luptînd mult pentru a nu fi împins de curent sub feribot, a reuşit să se smulgă acestui pericol, dar cu preţul epuizării totale. Ceea ce explică faptul că, deşi ştia să înoate, n-a izbutit să se menţină la suprafaţă.

Dar curajul şi perseverenţa celor doi marinari romîni au fost mai tari decît valurile fluviului, decît întunericul nopţii, decît adîncul Dunării care încerca să tragă la fund corpul îngreuiat de apă al lui Neti Kamenov...

★

Într-o zi din luna decembrie doi marinari romîni din Calafat au primit o invitaţie la Ambasada R.P. Bulgare din Bucureşti. Aci: primire „ca unor demnitari" — ne spune Ion Tudorică. Îmbrăţişarea frăţească a ambasadorului, darul oferit din partea guvernului bulgar — două aparate de radio de cea mai modernă construcţie — agapa tovărăşească ce a urmat, totul i-a copleşit pe cei doi modeşti lucrători ai apei de pe ţărmul romînesc al Dunării.

— Sîntem mîndri de darurile primite — ne spune Ion Tudorică — dar parcă se vorbeşte prea mult de lucrul acesta!... La urma urmei nu ne-am făcut decît datoria: am sărit în ajutorul unui tovarăş!

Modestia e foarte bună, într-adevăr. Totuşi, fapta celor doi marinari merită să fie cunoscută. E încă o mărturie a prieteniei oamenilor muncii din ţările socialiste.

V. SAVIN

---

*) „Ajutor!... Ajutor!" — în limba bulgară.

mozaic

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

1 S	2 C	3 A	4 R	5 L	6 A	7 T	8 T	9 I	■	11 I	12 S
2 T	I	N	A	R	■	O	L	A	N	D	A
3 I	R	I	S	■	B	R	■	U	I	T	A
4 L	I	T	E	R	A	T	U	R	I	■	
■	P	A	■	I	N	A	L	T	■		
6 I	I	■	A		U	■	M	■	F	L	■
7 S	T	R	A	U	S	S	■				A
8	■	O	R	I	■		R				T
9 U	R	S	■				A			■	A
10 R	O	S	I	■			M		■	A	C
11 E	M	I	N	E	S	C	U	■	A	R	A
■	A	N				■	R	O	T	A	T
13	N	I				■	A			C	A

horticolă

ORIZONTAL: 1) Autorul ariei „Violete" — Sînt. 2) În floarea vieții — Patria lalelelor. 3) Floarea ochilor — Bere! — Floare de nu mă... 4) Domeniu în care este mult folosită floarea de stil (pl.). 5) O salutare înflorită pe vîrful buzelor — Ca floarea-soarelui (masc.) — Două petale de miozotis! 6) Cămăși cu flori — Avantaj — Rădăcină de... floare. 7) Autorul valsului „Trandafirii din sud" — Cea cu camelii în roman, pe scenă se numește Violeta. 8) Sau — Cu parfum de trandafiri. 9) Moș Martin — Între altele, cultivă și floarea-soarelui. 10) A se îmbujora — Cadru pentru un buchet de anemone de Luchian — Spin metalic. 11) Cel mai mare poet romîn, din opera căruia cităm poezia „Floare albastră" — A pregăti ogorul. 12) Arini — Forma unor coroane de arbori și corole de flori (masc.). 13) Plantă aromatică cu flori mici și albe — Care cultivă floarea prieteniei (fem.).

VERTICAL: 1) Scriitor francez, autorul cărții „Floarea de piatră" — Una din fondatoarele „Florariilor" (concursuri literare la Toulouse datînd din sec. XIV la care se ofereau cîștigătorilor flori de aur și de argint). 2) Cîntec de păsărele — „Floare de oțel" de Victor Ion Popa. 3) Nume de fată — Autorul operei „Bărbierul din Sevilla", a cărei eroină principală se numește Rozina. 4) Șterse cu guma — Fluviu în Elveția — Oraș în Islanda. 5) Lerescu Roza — Carton crestat spre a putea fi îndoit — Veche cetate înfloritoare pe coasta Traciei. 6) Autoarea versurilor „Plugul, strungul și condeiul/ Au pornit să chiuie/ Și-au pus flori la pălărie/ Și văzduhul țiuie" — Veche unitate de măsură pentru lungimi (0,711 m). 7) De obicei este ornată cu flori făcute din fructe glasate — Lipsit. 8) Tel — Arbore — Cele ale pomilor fructiferi sînt încărcate primăvara de flori (sing.). 9) Produs lactat — A dărui — Cea mai minunată floare pe care a creat-o natura (fig.). 10) Trei petale dintr-un buchet de petunii — Orășel în Turcia — Galopează pe plaiurile dobrogene. 11) Institutul de documentare tehnică — „Horticolă" pentru jocul de față — Pe el se sprijină vița de vie, dar se pot cățăra și zorelele. 12) Autorul cărții „Grădina trandafirilor" — Asaltată.

Dezlegarea jocului „VÎNĂTOARE", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Topîrceanu — Al. 2) Odobescu — Rate. 3) Capsă — Aristeu. 4) U — Aezi — Orion. 5) Rs — Neagră — Nat. 6) Iac — Mr — Adia — A. 7) Dog — Bi — Ie — Ap. 8) Colora — Rapăn. 9) Avînt — Zo — Unic. 10) Reni — Păsărime. 11) Ta — Triluri — Ah. 12) Una — Ieu — M — Alo. 13) Su — Turgheniev.

FLORA, FAUNA, CHIMIA ȘI PARFUMURILE

... Florile sînt desigur principala „materie primă" pentru fabricarea parfumurilor, dar nu cele mai frumoase flori au și mirosul cel mai plăcut. Foarte multe flori cresc, de pildă, la tropice, dar majoritatea lor nu au nici un miros sau au chiar un miros respingător...

... Principalele flori care furnizează parfumuri sînt iasomia, tuberoza, trandafirul de Bulgaria, salvia, indrișaimul, levănțica, floarea de portocal („neroli"), floarea de acaccia și mimoza.

... Există numeroase esențe de parfum extrase din fructe, mai ales din portocale, lămîi, mandarine și pere bergamote.

... Multe parfumuri au la origine... lemnul. Astfel santalul de India, cedrul de Virginia, lemnul de trandafir și unele specii de lemn din Brazilia dau parfumuri foarte căutate.

... Rădăcinile unor plante sînt și ele folosite pentru extragerea parfumurilor. Cea de iris și de vetiver (din Java) sînt cele mai cunoscute.

... Mușchiul, cum este cel de stejar, servește ca materie de bază pentru parfumul de Cipru („Chypre").

... Vanilia, nuca tămîioasă, tolu, cuișoarele și scorțișoara intră în compoziția multor parfumuri.

... Animalele nu oferă de obicei elementul „parfumat", dar unele produse ale lor fac mai persistente și fixează compozițiile mirositoare. Printre cele mai rare și mai scumpe produse animale folosite în prepararea parfumurilor sînt moscul și cibetul. Moscul este o substanță de culoare închisă, cu miros puternic care se obține dintr-o glandă a masculului cabargo — un animal mic, sălbatic, din specia caprelor, care trăiește în regiunile muntoase ale Asiei. Cibetul se obține din civeta africană, animal din familia felinelor.

... În afara parfumurilor de origine vegetală și animală astăzi se folosesc pe scară largă și cele sintetice. Se imită astfel prin procedee chimice esența naturală sau se creează parfumuri noi care nu există în natură.

... Multe mirosuri obișnuite sînt imposibil de obținut direct din floare. Astfel, parfumul de lăcrămioare nu se realizează din lăcrămioare ci din... roze, iasomie și o esență sintetică. La fel, mirosul de violetă se fabrică în laborator, sub forma unui compus chimic numit iononă. Pe cale sintetică se obțin de asemenea eugenolul — un ulei cu puternic miros de garoafe, terpineolul — o substanță cu miros de liliac, anetolul — substanță cu miros de ulei de anison etc.

... Parfumurile sintetice sînt mult mai ieftine decît cele naturale. Iată doar o comparație: o bună culegătoare de iasomie culege 3.000 flori într-o oră, ceea ce înseamnă 1 kg de flori. Sînt necesare însă 1.000 kg de flori pentru a produce 1 kg de esență de iasomie. Pe cale chimică, această cantitate poate fi fabricată într-o oră.

... În ultimii ani industria sovietică de parfumuri tinde să ocupe un loc fruntaș pe plan mondial. Produsele de parfumerie sovietice se vînd în 21 de țări. Recent pe lista acestor țări au apărut pentru întîia oară S.U.A., Italia, Islanda, Suedia.

... Cele mai renumite parfumuri sovietice sînt „Liliacul alb", „Gaianeh", „Jubileu", „Lăcrămioarele argintii", „Moscova roșie". Multe compoziții au primit Marele Premiu la Expoziția universală de la Bruxelles.

... În Uniunea Sovietică se produc zilnic peste 85 de tone de apă de colonie și parfumuri.

Noul buget al S.U.A. prevede o scădere a alocațiilor pentru asigurări sociale cu 191 milioane dolari, în timp ce cheltuielile pentru înarmare ating cifra astronomică de 52,7 miliarde dolari.

(Ziarele)

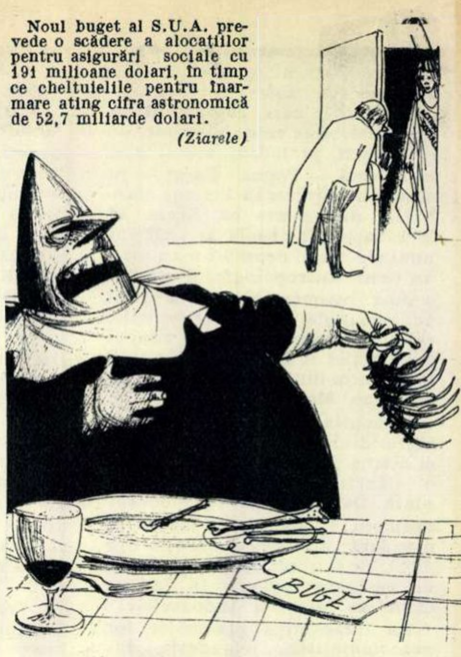

Un „ciolan" pentru ruda săracă.

Desen de Cik DAMADIAN

Cum poate fi îndreptat Turnul din Pisa?

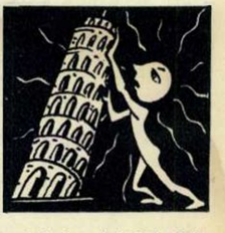

Această întrebare îi frămîntă pe numeroși amatori de arhitectură veche. Din toate colțurile Italiei sosesc, spre a fi studiate de o comisie de specialiști, proiecte pentru îndreptarea turnului.

Iată unul dintre acestea, întocmit de Tomasso Contonio, specialist în restaurarea de monumente. El consideră că Turnul din Pisa, construit pe un teren lipsit de rezistență, se înclină sub acțiunea soarelui și a vîntului. Prin urmare, tot soarele și vîntul ar trebui să-l îndrepte. Contonio propune ca turnul să fie întors cu 180°: în felul acesta, după... 787 de ani va ajunge din nou în poziție verticală...

Papagalii învață mai ușor latina!

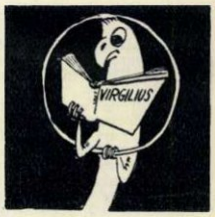

Un grup de zoologi japonezi au făcut timp de cîțiva ani experiențe pe trei sute de papagali, pentru a stabili ce limbă învață mai repede aceste păsări guralive. Rezultatul? S-a dovedit că limba preferată de papagali este latina... Amintim în treacăt că nici unul dintre zoologii japonezi care au efectuat experiența nu cunoștea limba latină, lecțiile fiind „predate" păsărilor printr-un interpret, un lingvist special invitat în acest scop.

Colțul cosmeticienei

ACNEEA ROSACEE ȘI ÎNGRIJIREA TENULUI

Acneea rosacee sau cuperoza apare de obicei pe pomeții obrazului, aripile nasului, bărbie, sub forma unor pete roșii-violacee, afectînd atît tenurile uscate, cît și cele grase. Medicina a stabilit o serie întreagă de boli și de tulburări care provoacă cuperoza, dintre ele amintim: guta, artritismul, tulburările digestive, tulburările ovariene și hepatice, circulația sanguină defectuoasă. Ereditatea poate fi și ea o sursă a cuperozei. A trata cuperoza înseamnă deci a trata boala care a cauzat-o. Și aceasta o va face evident, medicul (prin aplicații de zăpadă carbonică, electro-coagulare etc.). Putem face, totuși, și în cadrul rubricii noastre cîteva recomandări a căror strictă respectare constituie un obstacol în calea extinderii fenomenului acestuia atît de inestetic.

Regimul alimentar joacă un rol de seamă în combaterea cuperozei. Se recomandă un regim bogat în legume verzi și fructe; sînt contraindicate sosurile, grăsimile, conservele, condimentele, alcoolul, excesul de paste făinoase și pîine. Un ceai (infuzie) de hamamelis este foarte indicat după mesele principale.

Și acum, cîteva indicații cosmetice: se va curăța pielea cu un lapte demachiant sau cu ulei de migdale dulci. Seara se vor face ușoare masaje cu o cremă hrănitoare, de exemplu „Velur". Dimineața și seara, pe tenul perfect curățat, se vor aplica comprese cu ceai de tei călduțe și apoi crema hrănitoare. Nu se vor folosi loțiuni alcoolice și nici gheață. Expunerea la soare a feței, atît vara cît și iarna, este contraindicată. Tenul va fi întotdeauna protejat cu ajutorul unui strat ușor de cremă și pudrat, apoi.

Important de știut: nu orice pată roșie care apare pe pielea obrazului este cuperoză. O asemenea pată poate fi datorată și unor tulburări glandulare provocate de menopauză sau de pubertate. De asemenea stările de emotivitate provoacă apariția unor pete pe obraz și gît. Și în aceste situații trebuie consultat medicul care — de la caz la caz — va indica tratamentul, inclusiv cel cosmetic (masaje, duș filiform etc.).

Georgeta MĂLIN

cititorii ne scriu, noi răspundem

taina meteoritului...

„S-a scris de multe ori în presă despre un meteorit de mari proporții care a căzut la începutul secolului în taigaua siberiană, în regiunea rîului Tunguska. În urma acestui fenomen cosmic s-au făcut la fața locului o serie de investigații științifice, unele din ele terminîndu-se de curînd. Aș dori să cunosc rezultatele acestor cercetări“.

Georgeta TĂTARU
București

Răspunde prof. univ. CĂLIN POPOVICI de la Observatorul astronomic din București:

La 30 iunie 1908, orele 7 dimineața, un corp ceresc uriaș a căzut în Siberia centrală. El a fost văzut pe o rază de 1.500 km, cu o strălucire care eclipsa lumina Soarelui. În ciocnirea cu Pămîntul s-a produs un adevărat cutremur, care a fost înregistrat de seismografe pînă în Anglia. Pulberile produse de pătrunderea meteoritului în atmosferă au dus la o scădere a luminii Soarelui pe Pămînt și la iluminări ale cerului nocturn, pînă în septembrie 1908. Se apreciază masa corpului ceresc căzut la 1 milion de tone. Taigaua a fost nimicită și incendiată pe o mare întindere. Expedițiile întreprinse la fața locului de către savantul sovietic L.A. Kulik nu au dus la descoperirea unor fragmente ale meteoritului, ceea ce a produs o mare nedumerire, întrucît pe lîngă alte cratere meteoritice de pe Pămînt s-au găsit fragmente de meteoriți. S-a răspîndit de către unii literați cu imaginație ideea că ar fi fost vorba de o navă cosmică plecată de pe una din planetele apropiate, navă care la aterizare s-ar fi dezintegrat într-o explozie fantastică. Această presupunere nu era susținută de nici un fel de probe și se baza doar pe o așa-zisă „poziție favorabilă“ a planetei de unde ar fi plecat astronauții. În urma progresului științei s-a arătat în ultima vreme că stelele cu coadă, cometele, au un nucleu format din gaze congelate și gheață, cu încastrări de fragmente de fier, nichel și silicați. Cercetările făcute de Comitetul meteoritic al Academiei de științe a U.R.S.S. în expedițiile la fața locului, în anii 1958-1961, au confirmat ipoteza că a fost vorba de nucleul unei comete care a izbit Pămîntul la 30 iunie 1908. Astfel, cea mai mare parte a nucleului s-a evaporat prin topirea gazelor congelate și a ghețurilor, iar incluziunile de fier, nichel, silicați s-au transformat într-un nor compact de praf cu diametrul de cîțiva kilometri. Mici sfere de silicați de 30-40 de microni au fost găsite în probele luate la locul căderii, cu ocazia ultimelor expediții. S-a dovedit apoi că unele fenomene atmosferice observate au fost provocate încă înaintea ciocnirii corpului ceresc cu Pămîntul și că sînt datorite cozii cometei care întovărășea nucleul. Prin aceasta se poate considera misterul meteoritului Tungusk lămurit. Totodată se explică și lipsa unor blocuri compacte meteoritice. Este deci vorba de o cometă care a ciocnit Pămîntul, fenomen nemaiobservat cu altă ocazie pînă la căderea din 1908. Pe de altă parte s-a dovedit că o astfel de ciocnire, cu toate distrugerile locale ce le provoacă, nu poate pune în pericol viața de pe Pămînt.

Pentru cercetări și analize, oamenii de știință sovietici au adus din zona exploziei diferite roci precum și secțiuni de arbori.

ce colonii mai există în lume?

Urmărind desfășurarea evenimentelor pe arena internațională, oricine constată că noi și noi țări își capătă independența. Știu însă că mai sînt țări care gem sub călcîiul colonialist. V-aș ruga să-mi răspundeți: care sînt aceste țări?

Virgil SMĂDOIU
maistru offsetist — București

Răspunde prof. univ. dr. STANCIU STOIAN, secretar general al Ligii romîne de prietenie cu popoarele afro-asiatice:

După cel de-al doilea război mondial, sub presiunea luptei popoarelor dornice de libertate și independență, s-au prăbușit nenumărate poziții coloniale. În anii ce s-au scurs de la război, 1,5 miliarde oameni — adică o jumătate din populația globului — și-au scuturat jugul colonial. Dar și astăzi aproape 100 de teritorii diferite, cu o suprafață totală de peste 9 milioane km p și locuită de peste 70 milioane oameni, se mai află sub călcîiul colonialismului.

Dintre teritoriile aflate sub tutelă s-au eliberat în ultima vreme Camerunul britanic (1 octombrie 1961), Tanganica (9 decembrie 1961) și Samoa de Vest (1 ianuarie 1962). Printre cele rămase sub tutelă se numără Ruanda Urundi (în Africa), Noua Guinee, Nauru și Insulele Pacificului (în Extremul Orient), care însumează la un loc circa șase milioane de locuitori.

În afară de acestea mai există în Africa un teritoriu (Africa de sud-vest) pe care fosta societate a Națiunilor l-a încredințat sub formă de mandat Republicii Sud-Africane și pe care guvernul rasist din Pretoria îl exploatează în modul cel mai barbar, nevoind să recunoască nici măcar regimul de tutelă instituit de O.N.U., necum să-i acorde libertate și independență.

Teritoriile neautonome sînt mult mai numeroase. Numărul acestor teritorii se ridică la circa 80 și sînt împărțite între Marea Britanie (care deține jumătate din ele), S.U.A., Franța, Olanda, Spania, Portugalia, Belgia, Australia. Tabelul de mai jos cuprinde cele mai importante țări coloniale și posesiunile lor.

Popoarele aflate încă sub jugul colonial luptă cu îndîrjire pentru eliberarea națională, pentru lichidarea totală a regimului colonialist. Lupta lor dreaptă se bucură de solidaritatea tuturor forțelor progresiste din lumea întreagă.

Țări coloniale și coloniile lor	Suprafața în mii km p	Populația în mii
Marea Britanie		
Kenya	582,6	6.551
Uganda	243,4	6.682
Federația Rhodesia și Nyassaland	1.253,4	8.330
Beciuanaland	712,2	337
Basutoland	30,3	685
Guyana Britanică	215,0	559
Aden	290,3	1.075
S.U.A.		
Porto-Rico	8,9	2.353
Zona Canalului Panama	1,4	42
Portugalia		
Angola	1.246,7	4.550
Mozambic	783,0	6.234
Guineea Portugheză	36,1	565
Olanda		
Guiana Olandeză (Surinam)	142,8	255
Irianul de vest	412,8	1.000
Belgia		
Ruanda-Urundi	54,2	4.700
Spania		
Guineea Spaniolă	28,1	216
Sahara Spaniolă	266,0	19
Australia		
Noua Guinee	240,9	1.375
Papua	234,5	487

pe scurt

***Paulina Enache*, șantierul Țiglina — Galați. Pe coperta noastră nr. 40 din 7 oct. 1961 a apărut chipul unui excavatorist de pe șantierul combinatului siderurgic de la Galați. Fără îndoială că vom mai publica fotografii de pe acest mare șantier siderurgic. Ne puteți trimite fotografii oglindind munca și activitatea de pe șantier sau sugestii asupra unor fotografii care pot fi realizate de noi.**

***Nicoleta Jianu*, elevă — Craiova. Uzina despre care vă interesați se numește „Uzina de rulmenți nr. 1“ din Moscova. Este una din uzinele sovietice cu cel mai înalt grad de automatizare. Un reportaj în legătură cu aceasta a apărut în nr. 17 din 30 aprilie 1960 al revistei noastre.**

***V. Radu* — Vaslui. Probabil că ați scăpat din vedere: „Flacăra“ publică aproape permanent rubrica „medicul vă sfătuiește“, cuvinte încrucișate, precum și rubrica de modă.**

***D. Ioana*, elevă — Constanța. Materiale cu privire la cîntăreții de muzică populară romînească, despre care ne scrieți că vă interesează în mod deosebit, am publicat și vom continua să publicăm. La cererea dv., vă mai informăm că Benone Sinulescu cîntă în ansamblul „Ciocîrlia“ al M.A.I.-ului, iar Tita Bărbulescu în orchestra de muzică populară „Doina Argeșului“ din Pitești.**

***T. Vlădescu* din Timișoara, *M. Angelescu* din București, *Mircea Bejan*, student din Iași, *Fr. Z.* din Piatra Neamț, sînt rugați să-și comunice adresa exactă pentru ca redacția să le poată răspunde prin poștă la scrisorile trimise.**

Alcătuim un album cu vederi din țară

În urmă cu un an și jumătate, noi, un grup de studenți din Capitală, am hotărît să alcătuim în colectiv un album cu vederi din patria noastră. Deoarece dorim a-l completa cu cît mai multe cărți poștale ilustrate, am decis să facem schimb cu alți colecționari. Vă rugăm să ne sprijiniți, publicînd adresa noastră. Schimbul poate fi realizat pe unul din următoarele nume: Bogdan Florin, Cazacu Mihai, Iosif Ioan, Pop Mircea sau Sîrbu Gabriel — București, str. Occidentului nr. 7.

Un grup de studenți

cititorii către cititori

Doresc să facă schimb de ilustrate următorii: **Petrescu Ștefania**, elevă, Pitești, str. Traian nr. 45; **Zamfir Aurica**, com. Valea Mare (Argeș); **Dîrnaru Dumitru, Gh. Dumitru, Șerbănescu Radu, Lăudăcescu Cornel, Băiașu Vasile și Chira Traian**, studenți la Facultatea de mecanizare a agriculturii, Căminul studențesc, str. Vasile Roaită nr. 9, Craiova; **Iordache Tudorița**, elevă, str. Filimon Sîrbu nr. 57 B, Tulcea; **Tănase George**, student, Petroșani, str. Institutului nr. 20; **Hrîncu Mihai**, lăcătuș, Arad, piața Vasile Roaită nr. 16-18; **prof. Crețan T. Teodor**, com Frîncești-Surupatele, raion Rm. Vîlcea; **Ardereanu I. Ioan**, student, Craiova, str. I. Creangă nr. 10; **Goantă P. Ileana**, învățătoare, com. Podea, raionul Segarcea, Oltenia; **Buchin Florica**, ofic. P.T.T.R. Ineu, reg. Crișana; **Zenobia Ene**, elevă, Craiova, str. I.P. Pavlov nr. 110; **Mioara Craiu**, elevă, Ploiești, str. Clopotari nr. 14; **Hudea Traian**, elev, Sibiu, str. Reconstrucției nr. 29; **Burza Aurel**, student, Cluj, str. Mănăștur nr. 3; **Stoian Gheorghe**, Cluj, str. Hașdeu nr 45; **Luca Gheorghe**, mecanic, str. Boerescu 2, Tulcea; **Bunada Nicu**, str. M. Viteazu nr. 41, Tulcea; **Mina Baciu**, elevă, str. I.P. Pavlov nr. 110, Craiova; **Cristescu Vasile**, blocul „23 August“, Reșița; **Drăghici Mircea**, student, Craiova, str. Matei Basarab nr. 22.

de la fotocorespondenți

Fotografia reprezintă o serie de aparate de proiecție sosite la Pitești pentru noile cinematografe sătești din regiunea Argeș. În prezent numărul total al cinematografelor sătești din regiune este de 150, iar în 1962 se vor deschide încă 90.

Traian ONOFREICIUC

La Caransebeș a avut loc recent sărbătorirea a 15 ani de activitate a orchestrei populare de stat „Lazăr Cernescu“.

În ultimii 5 ani, orchestra a dat 1.106 concerte în fața a 418.882 de spectatori veniți din toate colțurile regiunii Banat.

N. PERESCU

O stîncă de gresie aflată pe muntele Cozla de lîngă Piatra Neamț, seamănă cu un uriaș cap de mort. Arheologii locali au ajuns la concluzia că găurile ce reprezintă „ochii“ și „nasul“ sînt rezultate din dizolvarea (sub influența ploilor în decursul a zeci de mii de ani) a unor bolovani mari de calcar ce se aflau prinși în stînca de gresie.

Em. BUCUREȘTEANU și M. CIOBANU

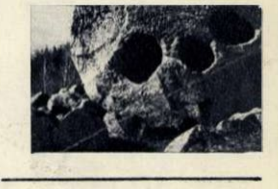

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI — Nr. 5 (349)
3 februarie 1962

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

UMOR

OBIECTE GĂSITE

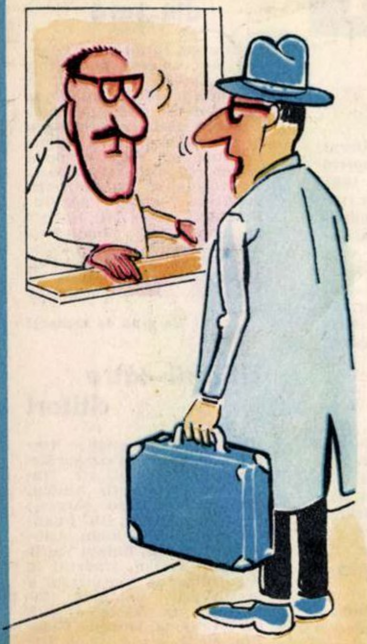

— Am pierdut trenul de 10.

(Din revista „Vie nuove“ — Italia)

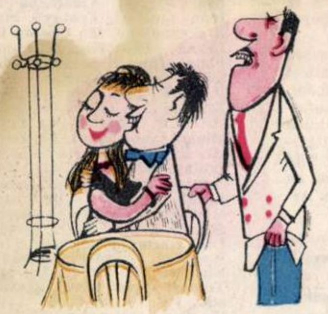

El: Tare mi-ești dragă! Te-aș mînca cu totul!
Chelnerul: Și de băut, ce-ați dori?

(Din revista „Schweizer Illustrierte“ — Elveția)

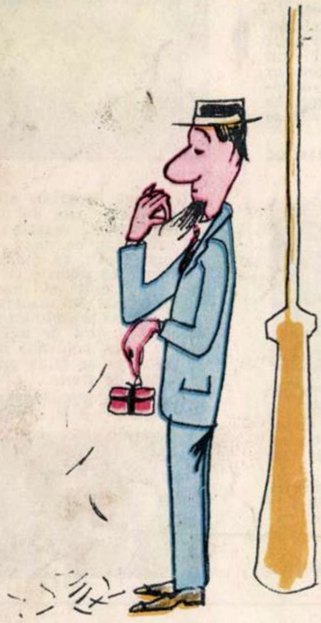

— Vine... Nu vine... Vine... Nu vine...

(Din revista „Schweizer Illustrierte“ — Elveția)

LA HAVANA

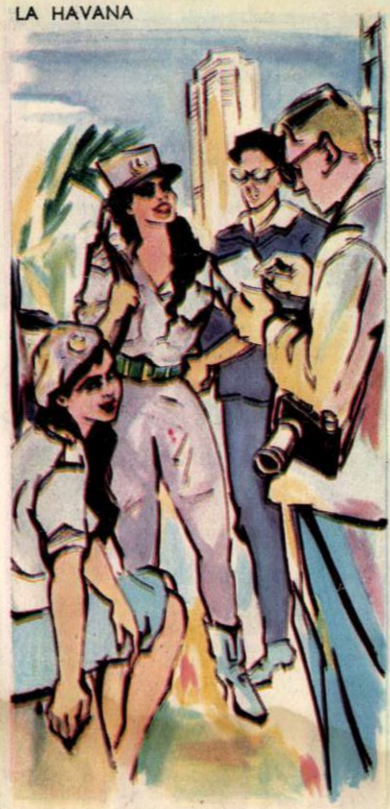

— Uniforma aceasta nu este incomodă pentru d-voastră?
— Pentru noi, de loc. Pentru iankei, precis!

(Din revista „Eulenspiegel“ — R.D.G.)

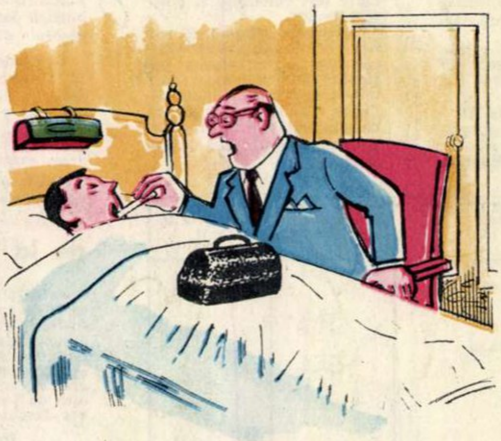

— Și spuneți că de cînd am venit eu simțiți o greutate la stomac?

(Din revista „Lavoro“ — Italia)

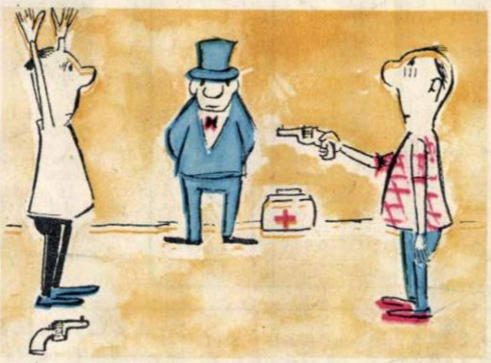

Duelul.

(Din revista „Vie nuove“ — Italia)

OAMENI ȘI UMBRE.

Bibl. Reg.

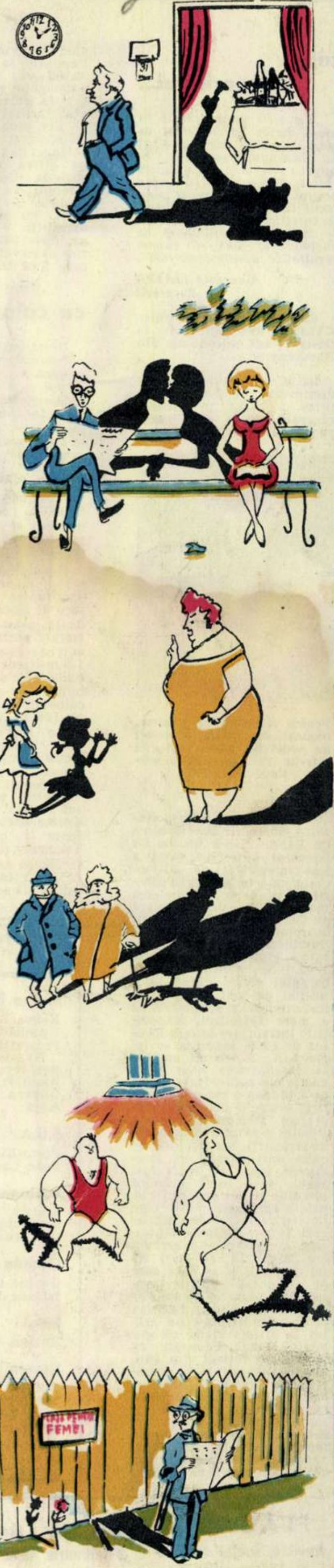

(Din revista „Ogoniok“ — U.R.S.S.)

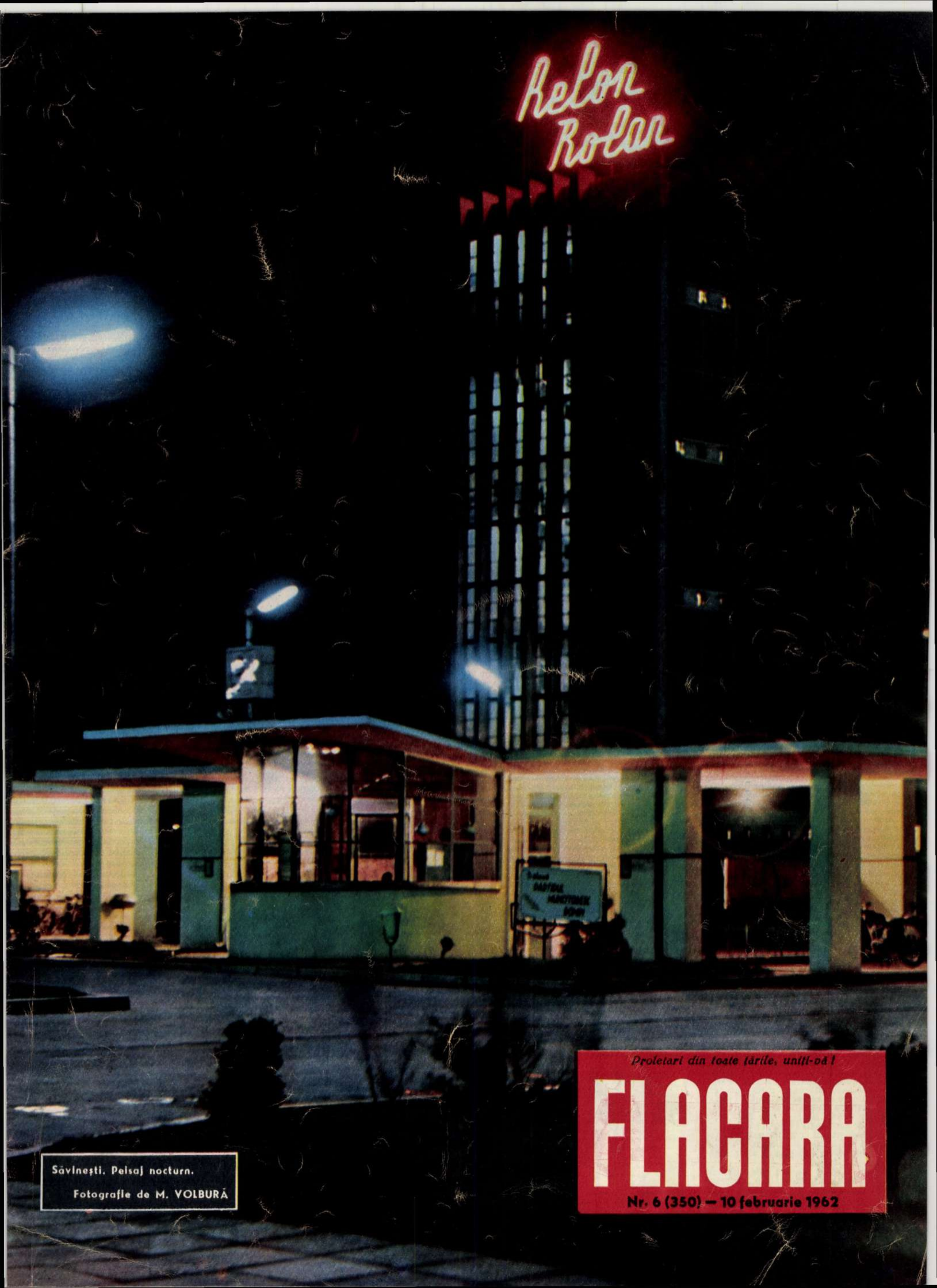

Săvinești. Peisaj nocturn.
Fotografie de M. VOLBURĂ

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 6 (350) — 10 februarie 1962

Micul comentar

„Cu cărțile pe masă..."

de Florica ȘELMARU

Acum un an Patrice Lumumba a fost suprimat cu ferocitate brutală de niște profesioniști ai pistolului, mercenari ai lui Chombe, acesta însuși mercenar al faimoasei „Uniuni Miniere". Gizenga este în momentul de față urmărit cu nu mai puțină ferocitate, dar cu o ferocitate ipocrită: se pregătește o parodie de proces. De la ferocitatea brutală la ferocitatea ipocrită — iată exact deosebirea dintre colonialismul „clasic" de tip belgian, sau portughez, sau britanic de pildă, și neocolonialismul de tip american.

Congoul continuă de altfel să fie miza unor aprige lupte între monopoluri rivale. „*Marele joc*, scria nu demult săptămînalul francez „Tribune des Nations", *se desfășoară astăzi în afara Congoului și a Africii — la Washington, la New York, la Bruxelles, la Londra — și de data aceasta există impresia că partida se joacă în mod cert cu cărțile pe masă*".

Cu cărțile pe masă și cu arma în mînă.

Imediat după rezoluția din 24 noiembrie 1961 a Consiliului de Securitate — care cerea secretarului general al O.N.U. să uzeze de toate mijloacele, inclusiv forța armată, pentru a izgoni din Katanga pe mercenari — transporturile de armament și de mercenari din Rhodezia vecină spre Katanga s-au intensificat. Această activă simpatie britanică pentru Chombe are o solidă bază economică: zăcămintele de cupru din Katanga se continuă cu acelea din Rhodezia de nord, iar unele din grupurile financiare britanice care exploatează minele rhodeziene dețin importante pachete de acțiuni ale „Uniunii Miniere" belgiene. Ceea ce explică, de pildă, atacurile — de inspirație britanică și executate de către mercenarii lui Chombe, cu sprijinul lui Roy Welensky, primul ministru al Federației Rhodeziei și Nyassalandului — împotriva trupelor O.N.U.

Pe de altă parte, aviația O.N.U. a bombardat instalațiile „Uniunii Miniere". Același comandament O.N.U. s-a arătat mult mai puțin ferm în alte acțiuni, direct legate de sarcinile reale ale „căștilor albastre" din Katanga și în primul rînd în ceea ce privește evacuarea mercenarilor. În schimb, avarierea instalațiilor „Uniunii Miniere" a adus un serviciu apreciabil acelor grupuri financiare americane care exploatează mine de cupru concurente, în S.U.A. de pildă sau în diferitele țări ale Americii Latine. În plus, „argumentul" pare să fi contribuit în mod esențial la... persuadarea lui Chombe (adică a celor care îl manevrează) să se arate mai docil față de formula unei concilieri cu guvernul central. De îndată ce Chombe a consimțit să-l întîlnească pe Adoula, operațiile O.N.U. în Congo au fost oprite — fără nici o hotărîre în acest sens a Consiliului de Securitate, prin simplul joc al influențelor de care Statele Unite dispun în aparatul O.N.U.

Într-adevăr, politicii colonialiștilor belgieni și englezi, sprijinitori ai secesionismului chombist, monopoliștii americani i-au opus o politică favorabilă unui anumit fel de „unificare" a țării, care să le permită să lărgească propriile lor poziții în exploatarea bogățiilor katangheze. În plus, cauza unității congoleze se bucură de simpatia tuturor popoarelor africane și Departamentul de Stat se vede nevoit să țină seama de această stare de spirit. Dar „unificarea", în versiunea americană, a Congoului nu este aceea la care aspiră poporul congolez și care este statornicită prin constituția țării. Statele Unite urmăresc crearea unui așa-zis stat federal în care metoda asmuțirii unora împotriva altora să găsească un teren mai favorabil. În întîlnirea Kennedy-Macmillan din Bermude, premierul britanic a sfîrșit prin a accepta această formulă.

Încheierea unei asemenea înțelegeri a fost fără îndoială facilitată de comuna îngrijorare a tuturor colonialiștilor, vechi și noi, față de amploarea crescîndă a mișcării congoleze pentru unitate și independență. Prin arestarea lui Antoine Gizenga, prin procesul nedemn care se regizează împotriva lui se urmărește decapitarea acestei mișcări. În același timp, a fost dezlănțuit un val de persecuții împotriva membrilor parlamentului congolez care aparțin Mișcării Naționale din Congo, Partidului Solidarității Africane și altor organizații patriotice.

Sensul acestor măsuri este limpede pentru opinia publică din întreaga lume. Care cere să fie împiedicat un al doilea „caz Lumumba", să fie respectat și apărat dreptul poporului congolez la viață liberă.

În țările Americii Latine continuă să se desfășoare puternice demonstrații de solidaritate cu Cuba liberă. Fotografia înfățișează o întrunire în sprijinul Cubei, la Santiago de Chile; vorbește senatorul Salvador Allende, din partea Partidului socialist. →

fotocronica FLACARII

În întreaga Uniune Sovietică au loc intense pregătiri în vederea alegerilor de la 18 martie, cînd poporul sovietic își va desemna reprezentanții în cel mai înalt for al statului — Sovietul Suprem al U.R.S.S. În Sovietul Uniunii va fi ales un deputat la fiecare 300.000 de locuitori, iar în Sovietul Naționalităților vor fi aleși cîte 25 de deputați din partea fiecărei republici unionale, 11 din partea fiecărei republici autonome, 5 pentru fiecare regiune autonomă și un deputat pentru fiecare district național. În fotografie: la punctul de agitație de la Casa de cultură din satul Monastîrîșce din regiunea Cerkassî (R.S.S. Ucraineană). ↓

CUBANA
CUBA!

АГІТПУНКТ
18
БЕРЕЗНЯ
1962 р.
День Виборів до Верхов
Ради СР

Pentru a șasea oară a fost amînat zborul orbita cosmonautului american John Glenn. După patru de așteptare zadarnică a semnalului de pornire, Gl (în fotografie) a trebuit să părăsească nava cosmi datorită dificultăților tehnice provocate de o in trație în rezervorul de carburant. După cum ar presa americană, defecțiunile rezervoarelor de car rant pun sub semnul întrebării valoarea a 50 la s dintre rachetele balistice intercontinentale milit „Atlas", aflate în prezent pe rampele de lans din S.U.A.

S CENTRAL
JOUR de GREVE
LA FRANCE ENTIERE AVEC NOUS
OUVREZ LES DISCUSSIONS

În urma refuzului autorităților franceze de a examina cu seriozitate revendicările greviștilor din Decazeville, minerii au hotărît nu numai să continue greva în fundul minei, ci să înceapă și o grevă a foamei. În fotografie: mineri din Decazeville demonstrînd împreună cu familiile lor, sub lozincile: „Cerem tratative imediate", „Franța întreagă este cu noi".

Un grav accident, care s-a soldat cu moartea a 10 muncitori și rănirea gravă a altor 40, s-a produs recent la Pineda, mică localitate din apropierea Barcelonei (Spania). O macara uriașă a lovit cu putere clădirea în construcție a hotelului „Taunus", care s-a prăbușit peste muncitorii aflați pe schele. ↓

Deși S.U.A. este principalul furnizor de armament a lui Salazar, delegația americană la O.N.U. s-a văzu obligată să voteze — de ochii lumii — o rezoluție car condamnă acțiunile colonialiștilor portughezi.

(Ziarele

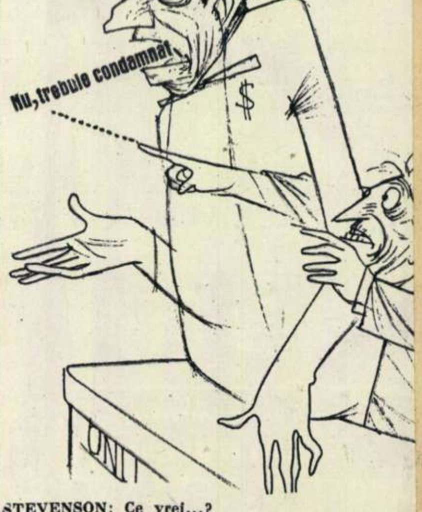

STEVENSON: Çe vrei...?
SALAZAR: Să scoateți virgula aia după NU!..

Desen de Cik DAMADIAN

Alături de poporul cuban. Oamenii muncii din patria noastră își manifestă solidaritatea frățească cu poporul cuban, cu cauza dreaptă a revoluției sale. În fotografie: aspect de la adunarea tineretului din Capitală, închinată luptei solidare cu eroicul popor cuban.

fotocronica FLACARII

↑

Primăvara bate la ușă. La imprimeria mecanică a uzinelor textile „Tudor Vladimirescu" din Capitală, anotimpul florilor este întîmpinat cu crearea de noi modele de țesături imprimate din fire de relon.

...Și la sera legumicolă a G.A.C. Freidorf din regiunea Banat, apropierea primăverii se simte din plin. Ceea ce vedeți în fotografie reprezintă doar o mică parte din cele 8.000 răsaduri de roșii, 1.500 de ardei iuți, 4.000 de gulii etc.

←

In ciuda abundenței de zăpadă ce a căzut în ultima vreme, la exploatarea forestieră Cocoș din munții Gurghiului (Regiunea Mureș Autonomă Maghiară) munca se desfășoară fără întrerupere. Cu trenurile C.F.F. sau pe linia funicularului (vezi fotografia) buștenii coboară necontenit spre întreprinderile pentru prelucrarea lemnului.

Sub cupola albastră a Circului de stat din București și-a făcut debutul ansamblul circului berlinez, ale cărui numere de atracție—ca cel din fotografie— sînt răsplătite seară de seară de publicul bucureștean cu călduroase aplauze.

↓

Drum bun, vacanță plăcută! Un tren special cu studenți bucureșteni pleacă din București spre stațiunile de pe Valea Prahovei, unde îi așteaptă minunate zile de vacanță, cu zăpadă, schi, jocuri și cîntece tinerești.

în căutarea bogățiilor subsolului

de la la prosp

ieri

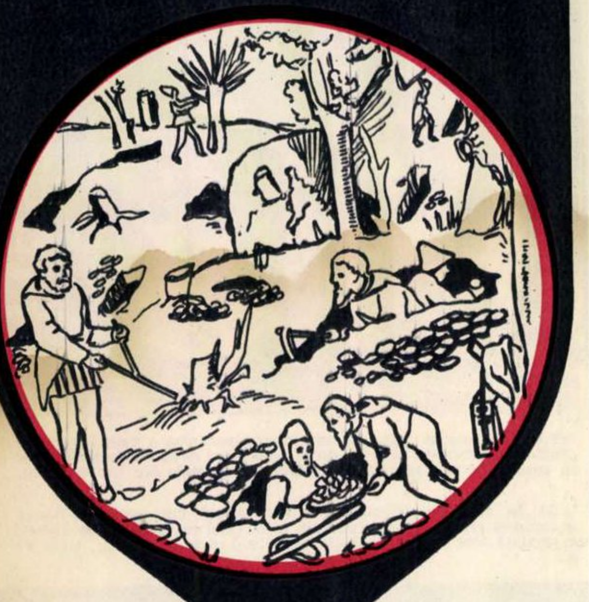

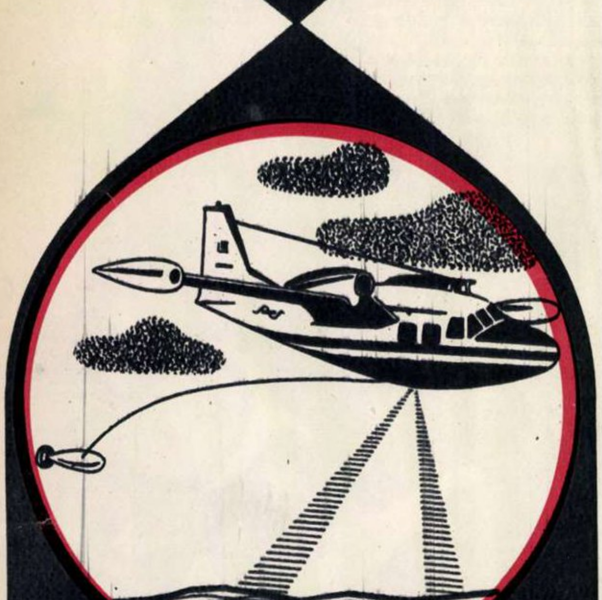

azi

Din cele mai vechi timpuri, omul s-a străduit să cunoască alcătuirea subsolului, împins fiind nu atît de curiozitate, cît de dorința de a descoperi bogățiile ascunse în pămînt, spre a le folosi în vederea asigurării și îmbunătățirii traiului.

Desigur, simpla dorință de a cunoaște n-a lipsit nici ea. Este de ajuns să amintim că Platon ne-a transmis informația că printre învinuirile formulate împotriva lui Socrate figura și aceea că „printr-o nelegiuită curiozitate" a vrut să cerceteze „ce se petrece sub pămînt". Nelegiuită sau îndreptățită, această curiozitate de a pătrunde tainele subsolului a existat și ea este menționată în multe opere ale antichității — de exemplu în „Istoria naturală" a lui Caius Plinius Secundus sau în „De rerum natura" a lui Lucretius — devenind tot mai manifestă în evul mediu și în epoca modernă.

Rămîne însă un fapt că necesitatea practică de a îmbunătăți condițiile materiale de viață a constituit elementul hotărîtor al încercărilor făcute de om pentru a descifra alcătuirea subsolului. Multă vreme, aceste încercări, avînd obiectivul bine conturat de a pune în evidență și a valorifica bogățiile subsolului în interesul oamenilor, s-au desfășurat mai mult la întîmplare, pe baza unor concepții și cu ajutorul unor instrumente rudimentare, uneori cu totul inadecvate. Din acest punct de vedere, însăși utilizarea unui tîrnăcop reprezintă un stadiu relativ evoluat în drumul parcurs de omenire în activitatea sa de cunoaștere și punere în valoare a subsolului.

Drumul n-a fost totdeauna ascendent. În particular, evul mediu, cu superstițiile lui, i-a imprimat coborîșuri ca acela al utilizării „baghetei magice".

Imaginea din stînga ilustrează modul în care se căutau în trecut minereurile. Aci apare, alături de cei care sapă și scot din pămînt diferite materiale, și un om ținînd în mînă „bagheta magică", o rămurea de alun, care cică arăta prin îndoirea ei locul unde se aflau diferitele zăcăminte. Este interesant de remarcat că această gravură în lemn, publicată în 1556 în cartea lui Georgius Agricola „De re metallica", era însoțită de observația foarte adevărată că „minerul trebuie să fie un bărbat bun și serios și nu trebuie să folosească bagheta magică: dacă este prudent și îndemînatic, el ar trebui să urmeze *indicațiile naturale* pe care le poate vedea singur și să sape".

Indicațiile naturale de care era vorba au fost puține la început, dar ele s-au înmulțit cu timpul. Observațiilor directe asupra „aflorimentelor" — adică aparițiilor la suprafață ale substanței minerale utile căutate — li s-au adăugat, mai întîi, indicațiile date de deviațiile acului magnetic al busolei în apropierea unor zăcăminte de minereuri de fier (Suedia, secolul al XVIII-lea). Doar mult mai tîrziu, abia în veacul nostru, geofizica a pus la îndemîna oamenilor noi metode, i-a învățat să înțeleagă și să folosească și alte „indicații naturale", care au permis înfăptuirea unui adevărat salt în cunoașterea și valorificarea subsolului.

Intră în scenă geofizica

Astăzi, alături de metodele geologice de prospecțiune — care se întemeiază pe observația directă, la suprafața pămîntului, asupra structurii geologice — se întrebuințează pe o scară tot mai largă metodele geofizice, la baza cărora stă un fenomen foarte general, și anume: un corp care diferă printr-o proprietate fizică de ambianța lui își poate manifesta prezența prin modificări ale unui „cîmp" fizic — natural sau artificial — susceptibile de a fi puse în evidență la distanțe uneori destul de mari de el. Să explicăm despre ce este vorba.

Existența unor zăcăminte — în particular de minereuri — se manifestă, de pildă, prin fenomene de radioactivitate, pe al căror studiu se bazează metodele de prospecțiune radiometrică. Alte zăcăminte — unele sulfuri metalice — își trădează existența prin anumite fenomene electrice naturale sau prin degajări de căldură care duc la variații de temperatură. Pe această bază s-au elaborat metode de prospecțiune electrică — asemănătoare ca tehnică cu cele care folosesc curenții electrici artificiali — și metode de prospecțiune geotermică. S-au elaborat și alte metode, asupra cărora ne vom opri mai mult în cele ce urmează.

„bagheta magică"
ecțiunea din avion

de prof. univ. Liviu CONSTANTINESCU
de la Institutul de petrol, gaze și geologie

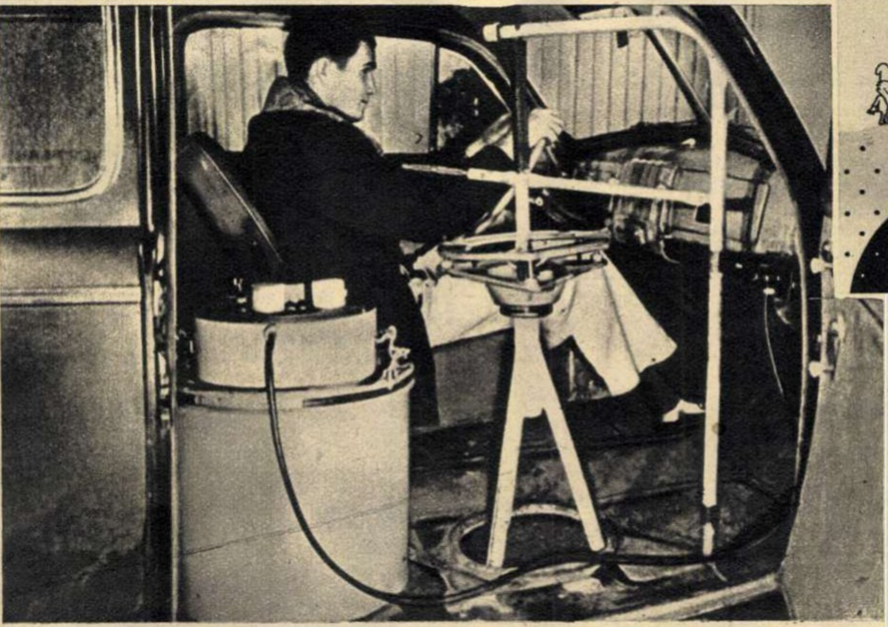

Aparatele moderne de măsurare a gravității pot fi folosite oarecum „din mers": din automobil sau de pe vapor.

Ce este anomalia gravitației?

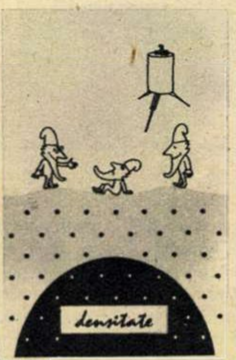

Dacă o formațiune geologică mai densă se „ridică" spre suprafața pămîntului într-o anumită regiune, acolo gravitatea va avea valori mai mari, puterea de atracție a pămîntului va crește. Invers, deasupra unui masiv subteran cu o densitate mai mică (de pildă, sarea) gravitatea va avea valori mai mici. Asemenea anomalii, puse în evidență prin măsurarea cu mare precizie a gravității la suprafața solului, dau indicații precise asupra formațiunilor geologice cercetate.

Aparatele moderne de măsurare a gravității, deși extrem de sensibile și de complexe, au un volum foarte redus. Ele pot fi montate, după cum se arată și în fotografie, într-un automobil obișnuit, măsurătorile efectuîndu-se „din mers". Metoda se folosește și în prospecțiunile submarine.

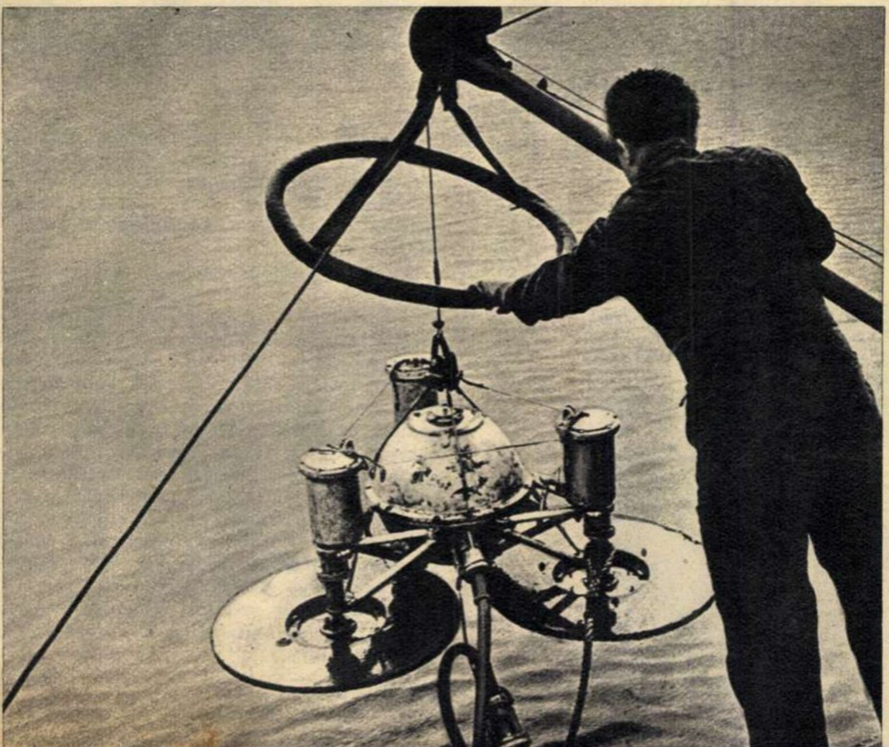

Fierul își trădează prezența

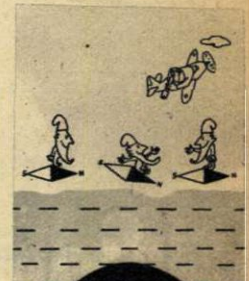

Cățărați pe un vîrf de munte sau înaintînd pe întinderile înghețate ale nordului îndepărtat, geofizicieni înzestrați cu aparate portative de măsurare a magnetismului terestru pot descifra tainele subsolului. Metoda folosită se bazează pe un fapt îndeobște cunoscut: atracția exercitată asupra unui magnet, mică sau chiar absentă în general — abstracție făcînd de cîmpul magnetic normal al Pămîntului — este mai mare deasupra unui zăcămînt de minereu de fier, care își trădează astfel prezența. Grație acestei anomalii magnetice, el este deci identificabil și localizabil pe baza unor observații ce se pot face la suprafață. De exemplu, marele zăcămînt de minereu de fier de la Kursk, care nu a fost pus în evidență

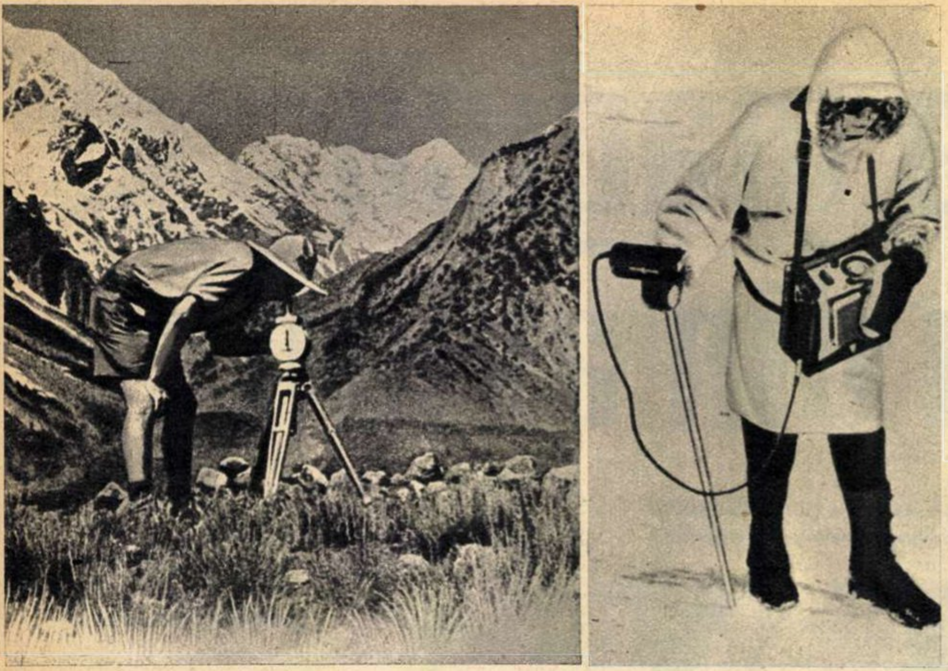

În căutarea anomaliilor magnetice.

prin nici o indicaţie geologică, a putut fi detectat datorită exclusiv anomaliei magnetice. Aceasta este atît de mare în regiunea respectivă, încît între două puncte aflate doar la cîteva sute de metri distanţă acul magnetic al unei simple busole se roteşte cu 180°!

Manifestări similare — la scări corespunzătoare intensităţii fenomenului — au loc cînd roci cu proprietăţi magnetice accentuate se află, în unele porţiuni, mai aproape de suprafaţă.

Deosebit de eficientă s-a dovedit prospecţia magnetică din avion (ilustraţia din pag. 4), bazată pe acelaşi principiu. O confirmare în plus că şi geofizica a intrat în „secolul vitezei"!

Cînd pămîntul este „curentat"

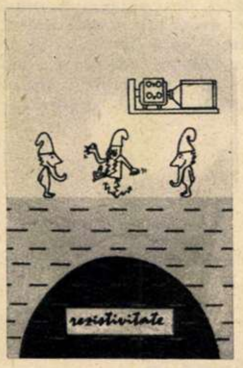

În loc să se efectueze simple observaţii asupra unor fenomene ce se desfăşoară independent de intervenţia observatorului, se pot întreprinde adevărate experienţe pentru cercetarea alcătuirii subsolului. Astfel, provocînd trecerea unor curenţi electrici în subsol, se pot pune în evidenţă, prin observaţii făcute la suprafaţă, particularităţi în distribuţia anumitor mărimi legate de proprietăţile electrice ale rocilor din subteran, în special rezistivitatea electrică. (Prin rezistivitate se înţelege rezistenţa electrică a unui conductor care are lungimea şi secţiunea transversală egale cu unitatea).

Cum se realizează aceasta? Foarte simplu: curentul este trimis în pămînt prin doi electrozi şi apoi se măsoară diferenţa de potenţial între alţi doi electrozi, mărimea respectivă variind în funcţie de distribuţia în subsol a rezistivităţii. Această metodă se aplică pentru depistarea atît a minereurilor, cît şi a apelor subterane.

Inginerul geofizician „citeşte" harta subsolului: înregistrările obţinute de o instalaţie seismică aparţinînd Comitetului geologic. Se caută noi zăcăminte de petrol şi gaze...

Cutremure artificiale

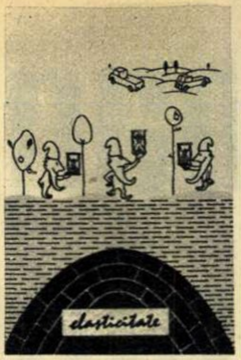

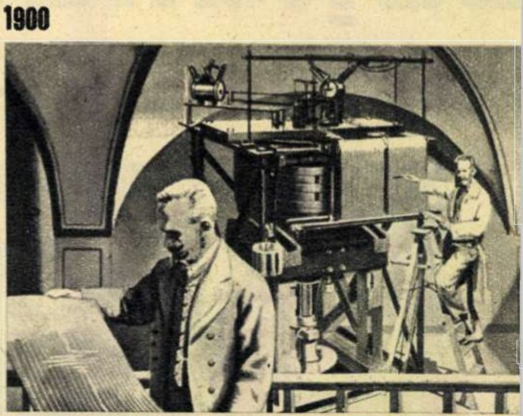

Între cele două seismografe, unul datînd din 1900 şi al doilea de ultimul tip, există nu numai o diferenţă de ani, ci şi una, deosebit de izbitoare, de dimensiuni şi greutate.

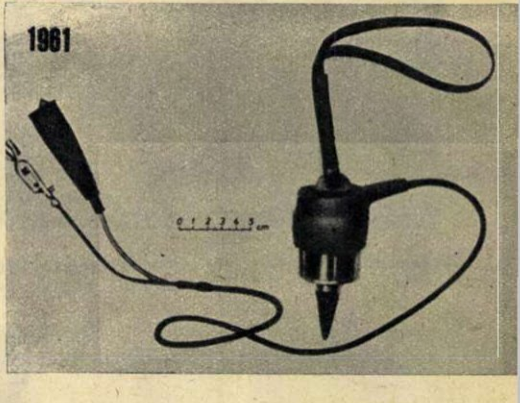

Cunoaştem cu toţii cutremurele, ravagiile pe care ele le pot pricinui. Se ştie însă mult mai puţin despre cutremurele provocate în mod artificial, care vin în ajutorul geofizicienilor, al celor care caută bogăţiile adîncurilor.

O explozie produsă la o oarecare adîncime în pămînt dă naştere unui mic cutremur, iar din focarul astfel creat pleacă unde elastice care se propagă în pămînt şi pot fi reflectate sau refractate de diferitele straturi ale subsolului. Recepţionîndu-se aceste unde cu ajutorul unor seismografe minuscule denumite geofoni, se poate determina cu precizie timpul necesar propagării de la sursă pînă la discontinuitatea din subsol, responsabilă de reflexia sau refracţia lor, şi de acolo pînă la locul de înregistrare. Conform anumitor ipoteze asupra vitezei de propagare şi asupra condiţiilor generale geologice, este posibilă apoi analizarea structurii studiate.

Ilustraţiile de mai sus evidenţiază esenţa metodei, cît şi simplificarea progresivă a aparatajului.

În munți sau în deșert, pe mare sau în avion

Dacă principiile de prospectare geofizică schițate sînt relativ simple, trebuie spus că transpunerea lor în practică nu este totdeauna ușoară. În adevăr, pe de o parte variațiile mărimilor de la suprafață care trebuie puse în evidență sînt în general foarte mici și, în plus, adeseori mascate de intervenția unor agenți perturbanți. Pe de altă parte, condițiile dificile pe teren sau necesitatea efectuării cercetărilor din aer sau pe apă adaugă noi greutăți și impun folosirea unor instrumente și metode de lucru tot mai complexe.

În general, dispozitivele folosite ajung să ia forme destul de complicate, în care principiile fundamentale nu mai sînt imediat identificabile. Aparatele de gravimetrie, de exemplu, trebuie să fie construite în așa fel încît o mare sensibilitate interioară să se asocieze cu o perfectă robustețe și o manevrare ușoară. În același timp trebuie să se asigure posibilitatea ca aparatul să fie transportat în cele mai variate condiții: pe jos, cu mașina, pe mare, uneori chiar în aer. Aceleași cerințe se pun și aparatelor prospecțiunii magnetice, utilizate în munți sau în deșert, pe lacuri înghețate sau în avion. Electrometria își are și ea complicațiile corespunzătoare.

Probleme dintre cele mai grele s-au pus și, așa cum am arătat, s-au rezolvat în cazul prospecțiunilor seismice. A fost nevoie, mai întîi, să se treacă de la seismografele de sute de kilograme la geofonii de cîteva sute de grame, apoi să se efectueze înregistrări ale undelor provocate de o aceeași explozie în mai multe puncte, ceea ce a dus la crearea unor adevărate laboratoare autopurtate. Abordarea regiunilor tot mai accidentate a pus și prospecțiunii seismice problema realizării unor stațiuni care, rămînînd complexe ca posibilități, să fie ușor transportabile.

Se înțelege că, în felul acesta, atît cadrul teoretic — de fixare a principiilor și de interpretare fizică a rezultatelor — cît și cel practic — de realizare și de utilizare a aparatelor — au ajuns la o mare complicație. La aceasta s-au adăugat problemele nu mai puțin complexe ale stăpînirii și prelucrării fizico-matematice a unui vast material de observație și ale corelării lui cu datele geologice.

Geofizicienii au astfel de rezolvat probleme multiple, care le cer să fie simultan fizicieni și geologi, matematicieni și tehnicieni, cercetători și... sportivi.

Geofizica în ajutorul industrializării socialiste a R. P. Romîne

Dezvoltarea bazei tehnice-materiale a socialismului în patria noastră presupune înfăptuirea consecventă a industrializării socialiste a țării, creșterea an de an a greutății specifice a industriei în ansamblul economiei naționale. Aceasta nu se poate realiza fără lărgirea continuă a rezervelor de materii prime, în primul rînd de substanțe minerale de tot felul: minereuri, sare, cărbuni, petrol, gaze naturale etc.

Necesitatea măririi acestor rezerve a făcut ca, alături de mijloacele clasice ale geologiei, să fie intens solicitate în țara noastră, în ultimii ani, și procedeele moderne ale prospecțiunilor geofizice, atît pentru extinderea exploatărilor cunoscute cît și pentru descoperirea de noi zăcăminte sau de zone favorabile acumulărilor de diverse minerale utile.

Pe baza directivelor partidului și guvernului, în R. P. Romînă s-au organizat unități de prospecțiuni geofizice dotate cu aparataj modern și încadrate cu un personal de o înaltă calificare, capabil să aplice oricare din procedeele de prospectare geofizică a subsolului, în funcție de obiectivul urmărit și de condițiile concrete pe teren. Atît în cadrul Comitetului geologic cît și la departamentele de profil extractiv s-a putut desfășura, în felul acesta, o intensă activitate de cercetare geofizică a subsolului, ale cărei rezultate nu s-au lăsat așteptate.

În căutarea zăcămintelor de minereuri aurifere în Munții Apuseni, cu ajutorul gravimetrului. Dimensiunile reduse ale aparatului ușurează considerabil munca pe teren.

Pe lîngă lămurirea multor probleme geologice interesante pe planul preponderent științific al cunoașterii structurii teritoriului R.P. Romîne, metodele geofizice au înscris la activul lor, în numai cîțiva ani, realizări de ordin economic de o deosebită însemnătate. Să amintim doar cîteva dintre ele.

Din lista succeselor gravimetriei se pot menționa: descoperirea a mai mult de o sută de masive de sare în diverse regiuni ale țării și a unor importante depozite de săruri de sodiu și potasiu la Tazlău; recunoașterea unor structuri favorabile pentru acumulări de țiței de o parte și de alta a Carpaților; colaborarea la conturarea unui zăcămînt de fier lîngă Constanța, care nu putea fi bănuit după datele geologice de suprafață și care a fost pus mai întîi în evidență de prospecțiunea magnetică. Aceasta din urmă, la rîndul ei, și-a dovedit posibilitățile prin identificarea unor zăcăminte de fier în regiunile Hunedoara și Banat. În ceea ce privește electrometria, ea a contribuit substanțial nu numai la evidențierea și delimitarea zonelor de interes economic ale zăcămintelor de sulfuri complexe din nordul țării și din Munții Apuseni, ci și la identificarea unor surse de apă potabilă importante pentru mari unități ale agriculturii socialiste din Bărăgan și pentru alimentarea litoralului. În fine, grație prospecțiunilor seismice s-au descoperit noi regiuni petrolifere și s-a extins activitatea de extracție a combustibililor minerali în noi și numeroase zone din diferite regiuni ale țării.

Se înțelege că această enumerare este departe de a fi completă. Elementele pe care le conține și cele pe care le sugerează sînt suficiente totuși pentru a arăta ce a realizat pînă acum geofizica în R.P. Romînă și de ce natură sînt promisiunile ei pentru viitor.

Ea este chemată să joace un rol important în identificarea bogățiilor subsolului în cadrul înfăptuirii Planului de șase ani de dezvoltare a economiei naționale. După cum se precizează în Directivele Congresului al III-lea al P.M.R.: „Pentru mărirea eficienței economice și reducerea cheltuielilor, se vor intensifica lucrările de prospecțiuni geofizice, în special cele seismice, gravimetrice și magnetometrice, astfel ca structurile geologice să fie cît mai bine precizate înainte de a se începe lucrările de explorare".

Ansamblul metodelor de prospecțiune geofizică poate fi asemuit cu o cheie în poarta care ne desparte de tainele interiorului planetei noastre. Manevrată cu îndemînare, ea poate deschide poarta. Dacă realizarea cheii este o problemă de știință și tehnică, mînuirea ei este însă, din multe puncte de vedere, o adevărată artă.

GEOFIZICA

REALITĂȚI DIN GRECIA ȘI TURCIA ZILELOR

③
LISA
OVZEPI
BAR
MN

NOASTRE

„Ajutorul american" în acţiune

La sfîrşitul lunii decembrie a anului trecut, miniştrii de Externe ai ţărilor membre ale Pactului nord-atlantic, întruniţi în conclav la Paris, au zăngănit din nou ameninţările obişnuite la adresa ţărilor iubitoare de pace. Şi din nou s-a recurs la nelipsitele apeluri către ţările membre de a-şi spori efortul militar, de a înteţi goana înarmărilor.

Sesiunile N.A.T.O. îşi pun ca ţel să prezinte lumii o imagine cît mai frumoasă a solidarităţii occidentale, a progreselor pe care ţările membre ale acestui pact agresiv le-ar înregistra, chipurile. Dar armonia acestui concert bine dirijat de politicieni cu vastă experienţă a fost şi de astă dată întreruptă de glasuri disonante. Printre acestea, unul din cele mai izbitoare a fost cel al reprezentantului Turciei, care a relevat situaţia economică grea a ţării sale.

Intervenţia reprezentantului turc n-a făcut decît să confirme fapte bine cunoscute opiniei publice mondiale. De mai mult timp, în coloanele presei burgheze occidentale au răzbătut articole vădind îngrijorarea pentru situaţia economică a Turciei şi Greciei, ţări pe care o geografie diplomatică stranie le-a transformat din ţări balcanice în ţări atlantice, înhămîndu-le din punct de vedere militar la N.A.T.O., iar din punct de vedere al legăturilor economice, în lumea occidentală.

Cu privire la Turcia, ziarul francez „Tribune des Nations" scria, la 27 octombrie 1961, sub titlul „O verigă slabă a N.A.T.O.", că pe plan social situaţia „îndreptăţeşte pronosticurile cele mai pesimiste. În Turcia procentul analfabeţilor este de 72%. Trei sferturi din populaţie prezintă o structură socială înapoiată — cvasifeudală, în faţa căreia călătorul european rămîne uimit". ...„Provinciile din răsărit şi cele din sud-vest, la frontierele cu Rusia, cu Iranul şi cu Irakul, au rămas la fel ca în evul mediu". „Dezvoltare slabă, fără speranţă, situaţie socială retrogradă, deficit dramatic al balanţei externe de plăţi, dezechilibru permanent al bugetului —conchide ziarul — toate aceste elemente întrunite îndreptăţesc aprecierile cele mai pesimiste cu privire la viitorul Turciei".

Ziarul elveţian „Gazette de Lausanne" din 20 octombrie 1961 scria că Grecia „este încă şi va rămîne multă vreme o ţară care are nevoie de ajutor. Soarta proletariatului, atît urban cît şi rural, este demnă de milă. La sfîrşitul unei anchete efectuate la începu-

Cîteva din roadele „ajutorului" american:

① Istanbul, „poarta de aur a Orientului", nu-şi revarsă bogăţia şi asupra acestor oameni ai muncii...

② O reclamă în cel mai pur stil american, pe una din străzile principale ale Istanbulului.

③ Un bar pentru militarii americani („USA-BAR") la Pireu.

④ Pentru oamenii muncii — condiţii grele de viaţă. În fotografie: hamalii din Istanbul. Ei pot fi văzuţi pretutindeni în oraş. Explicaţia întreprinzătorilor: transportul cu hamalii costă mai ieftin decît cel cu autocamioane.

← Asemenea locuințe nu constituie o raritate în orașele Greciei. Aproape 500.000 de oameni ai muncii din Grecia trăiesc astăzi în astfel de cocioabe...

Milenarul Acropole, pe care N.A.T.O. vrea să-l transforme în „simbolul și locul sacru" al acestei organizații agresive. →

tul anului 1961 în Grecia, Confederația internațională a sindicatelor libere și-a exprimat îngrijorarea față de creșterea șomajului și a criticat aspru politica socială dusă în această țară". Și, notați, critica provine din partea unei organizații sindicale ai cărei conducători sînt sprijinitori fervenți ai modului de viață capitalist, ai pactelor militare occidentale, o organizație care respinge pînă și contactele cu organizațiile sindicale din țările socialiste.

„Masa va fi bogată", dar 3 milioane de oameni flămînzesc

După aceste citate pesimiste ne permitem a recurge din nou la un citat. De astă dată un citat de un optimism exuberant, din ziarul guvernamental grec „Kathimerini". „Începînd de ieri, 12 martie 1947, o zi istorică pentru noi toți, țara noastră a intrat într-o epocă nouă. O țară mare și un popor mare ne-au venit în ajutor. Mulțumim lui dumnezeu! Masa va fi bogată, apa s-a transformat în vin, pîinea a devenit mai mare... Vremea cea bună a început". Așa anunța ziarul grec inaugurarea doctrinei Truman de aplicare a „ajutorului american". Un optimism specific legendelor orientale în care curge lapte și miere...

Au trecut de atunci un număr suficient de ani ca „vremea cea bună" să-și arate roadele, ca „masa" să fie „bogată" sau măcar „pîinea mai mare". De atunci Grecia a primit sub diferite forme de la unchiul Sam 3,5 miliarde dolari, dar pînă și Ministerul pentru Asigurările Sociale al Greciei a fost nevoit să recunoască că circa 3 milioane de persoane sînt lipsite de mijloace minime de existență.

Dacă în 1947 „Kathimerini" înălța osanale cerului pentru ajutorul american, astăzi — de ar recunoaște cinstit situația — ar trebui să folosească un alt dicton religios: „Domnul a dat, domnul a luat". Într-adevăr, potrivit datelor publicate, mica Grecie a fost nevoită să cheltuiască pentru pregătiri de război, între 1950 și 1959, aproape 1 miliard și jumătate de dolari, la care s-au adăugat 2 miliarde din așa-numitul ajutor american.

Aproape o treime din veniturile statului sînt înghițite de cheltuielile pentru interesele N.A.T.O., sumă ce întrece totalul investițiilor în industrie, agricultură și în domeniul energeticii, cît și al celor pentru învățămînt, instituții sanitare și sociale.

„*Vremea cea bună a început*" — exclama „Kathimerini" în 1947. Dar să vedem pentru cine.

După cum arăta revista germană „Deutsche Aussenpolitik", în decursul unei lungi perioade de guvernare, guvernul Karamanlis nu a realizat decît puține proiecte economice de o anumită însemnătate: o rafinărie de petrol lîngă Atena, o fabrică de zahăr, o fabrică de produse azotoase, prima parte a barajului de la Acheloos și alte cîteva uzine energetice. Și toate acestea în ciuda condițiilor naturale ale țării, care favorizează dezvoltarea industrială. Căci Grecia ocupă primul loc în lume în ce privește zăcămintele de azbest, locul doi în ce privește zăcămintele de nichel, deține zăcăminte de minereu de fier mai mari decît ale Germaniei, Franței și Angliei, bogate zăcăminte de bauxită, marmură etc.

În industria Greciei, locul de frunte (peste 60% din volumul total al producției) îl ocupă și acum industria alimentară și a celorlalte bunuri de consum. Puținele întreprinderi nou construite au fost predate parțial sau în întregime unor monopoluri grecești sau străine.

Pentru că, o dată cu „ajutorul american", în Grecia au venit și noii stăpîni ai economiei grecești. Minele de azbest de la Kojani au fost cedate societății americane „Kennecot Copper"; rafinăriile de petrol — concernului „Mobil Oil"; terenurile petrolifere — emisarilor lui Rockefeller de la „Standard Oil" și „Texas Hund"; carierele de piatră de la Vardos — concernului austro-american „Randeheim".

Pentru monopolurile străine a început într-adevăr vremea cea bună. Monopolurile vest-germane, bunăoară, au dobîndit, prin acordurile cu guvernul grec, posibilitatea să-și exporte capitalul și profiturile în condițiile unui transfer liber, scutirea de impozite și chiar înapoierea impozitelor plătite fiscului grec începînd din 1954... Societatea americană „Kennecot Copper" are dreptul să exporte azbestul unde vrea. Drept urmare, Grecia — mare producătoare de azbest — importă azbest, plătindu-l în valută forte...

„Democrația atlantică" și drapelele negre ale țăranilor greci

Legarea economiei țării de cea americană și vest-europeană lovește serios și în interesele agriculturii grecești. Surplusurile agricole plasate de S.U.A. pe piața Greciei au dus la sărăcirea a sute de mii de țărani. În anii de după război, 355.000 familii au părăsit satele, căutîndu-și alte mijloace de existență. În ansamblu, după cum arată revista greacă „Ikonomikos Tahidromos", valoarea producției agricole a scăzut în 1960 cu 7-8% față de 1959 și cu 20% în comparație cu 1957.

Despre traiul țăranilor greci să-i lăsăm să vorbească pe doi ziariști occidentali. Corespondentul ziarului englez „Times" nota, de pildă, la începutul anului 1961 despre țăranii din Epir, după o vizită în satul Lakkas Suli: „Locuitorii satelor trăiesc în cocioabe construite din pămînt și paie. O dată pe an, unele familii își permit luxul de a mînca carne. În fiecare cocioabă nu există decît o singură cameră, cu pămînt pe jos. Nu există nici paturi, nici scaune..."

Imaginea este completată de corespondentul ziarului „New York Times": „În această regiune domnesc în prezent foametea, mizeria și analfabetismul. Nici un om trecut de 30 de ani nu știe să scrie și să citească. Spectacolul cocioabelor cu ființe umane care trăiesc aproape ca animalele și sînt îmbrăcate în cîrpe este groaznic".

În vara anului 1961, în Creta și Tesalia, ca și în numeroase alte locuri, s-au desfășurat mari manifestații ale țăranilor, nemulțumiți de politica guvernului care a creat grave dificultăți desfacerii produselor agricole. Numai în Tesalia, 200.000 de țărani au făcut grevă. Legumicultorii din insula Kos au organizat un marș al foamei. Manifestanții din orașul Iraklion, centru viticol, purtau drapele negre și pancarte pe care scria: „Vrem să trăim!", „Mîine va fi prea tîrziu!".

Manifestațiile țărănimii au silit guvernul să facă unele concesii. Cu toate acestea — în timp ce țăranii nu-și puteau vinde grîul, tutunul, uleiul, orezul — guvernul a continuat să desfacă mari cantități de orez, grîu, ulei și alte produse agricole din țările occidentale... „Democrația atlantică" cere sacrificii — bineînțeles nu de la protagoniștii ei, ci de la oamenii muncii!

Roadele „ajutorului"

Într-un articol pe marginea programului EDA, ziarul grec „Avghi" prezenta cîteva date care ilustrează în mod viu situația grea a economiei grecești:

— Între 1938 și 1959, importurile au sporit de 5 ori, iar exporturile numai de două ori. Balanța comercială externă este mereu deficitară. În primele 9 luni ale anului 1961, valoarea exporturilor a acoperit abia 27% din valoarea importurilor — cel mai mic procent atins vreodată în economia Greciei.

— Din totalul exportului, 95 la sută îl reprezintă materiile prime, îndeosebi produsele agricole.

Pe piața... de sclavi

Ajutorul american n-a făcut ca apa să se transforme în vin. El a adus însă poporului grec șomaj, mizerie.

Datele publicate la sfîrșitul anului trecut de Confederația Generală a Muncii din Grecia arătau că 30 la sută din muncitorii greci — adică 300.000 de oameni — sînt șomeri totali, iar 20 la sută sînt șomeri parțiali. 65 la sută dintre șomeri sînt oameni tineri.

Șomajul și sărăcia silesc sute de mii de tineri să plece pe meleaguri străine pentru a-și cîștiga o bucată de pîine.

În ultimii cinci ani au părăsit Grecia, plecînd în străinătate în căutare de lucru, 270.000 de tineri și tinere. Numai în 1960 au fost eliberate pașapoarte pentru emigrare la aproximativ 100.000 persoane, din care o mare parte pentru R. F. Germană. Descriind soarta tinerilor greci care ajung pe „piața de sclavi" din R.F. Germană, ziarul burghez „Athinaiki" arată că muncitorii greci primesc salarii mai mici decît cei germani, locuiesc în barăci îngrozitoare și nu au voie să se transfere la altă întreprindere. Viața lor — scrie ziarul — este o viață de martiri, lipsită de bucurii, fără familie, fără prieteni, departe de cerul albastru al patriei.

Cît despre situația șomerilor rămași în patrie, e grăitoare declarația unui participant la mitingul șomerilor greci, care a avut loc la teatrul „Acropole" din Atena la 18 decembrie 1961: „A sosit iarna. Nu avem de lucru și nu știm dacă vom găsi vreodată de lucru; familiile noastre suferă de foame, îndură frigul în locuințe neîncălzite. Situația noastră este cu adevărat tragică. Dar ne-am adunat în această sală nu pentru a ne plînge de sărăcia noastră, ci pentru a lupta pentru drepturile noastre".

În încheierea prezentării situației Greciei, să cităm părerea unui expert grec cu prestigiu, prof. A. Anghelopulos, președintele Societății grecești de planificare. „Rezultatul politicii economice din ultimii ani a fost crearea unei vitrine de prosperitate, în spatele căreia continuă să existe condiții primitive de viață pentru o mare parte din populație. Această vitrină ascunde o mare inegalitate economică și socială, împreună cu toate repercusiunile viitoare pe care le va avea asupra stabilității în general a economiei grecești".

„Poarta de aur a Orientului" și împărăția cocioabelor

Călătorului dornic să cunoască realitățile de azi ale Turciei — această țară orientală

Treieratul cu caii este — ca și cu secole în urmă — obișnuit în majoritatea satelor Turciei. ←

→ Istanbulul — așa cum se înfățișează turistului dornic de pitoresc.

devenită în limbajul diplomației atlantice „bastionul sudic al Occidentului" — prilejul i se oferă chiar din Istanbul, orașul prin care pătrund cei mai mulți dintre turiștii străini. Este suficient să te îndepărtezi puțin de palatele care au adus acestui pitoresc oraș — pe jumătate european, pe jumătate asiatic — denumirea de „poarta de aur a Orientului", pentru a te afla într-o adevărată împărăție a cocioabelor. La cîțiva pași de ultramodernul hotel american „Hilton", întîlnești vechi barăci din lemn, gata parcă să se prăbușească.

După datele ziarului „Ulus", numai în Istanbul se găsesc 60.000 cocioabe, în care locuiesc 450.000 oameni.

O situație asemănătoare întîlnești în toate orașele turcești, unde în cocioabe își duc o existență mizeră un milion de oameni.

Cine sînt locuitorii acestora? În marea lor majoritate, țărani care se refugiază la orașe în căutare de lucru din cauza situației deficitare a agriculturii.

Turcia deține întinse suprafețe de pămînt, care, lucrate în condițiile unei agrotehnici moderne, ar putea asigura o mare bogăție de produse. Dar — după cum arăta acum cîțiva ani economistul turc Aral — din suprafața totală a țării, pămînturile cultivate reprezentau doar o treime. Pe de altă parte, cele mai bune pămînturi aparțin marilor moșieri. „Țărănimea este sufocată de lipsa de pămînt — arăta ministrul turc al Agriculturii, Osman Tosun. Marile proprietăți funciare, reprezentînd 13,8% din totalul gospodăriilor, ocupă circa 70% din pămîntul arabil, iar micile gospodării (69% din totalul gospodăriilor) dețin 28% din pămînt. 16,5% din gospodării nu au de loc pămînt. În multe raioane ale țării, moșierii stăpînesc 3-5 și chiar 40 de sate, care se cumpără și se vînd împreună cu pămîntul".

Țăranii turci sînt nevoiți și azi să-și lucreze pămîntul ca în evul mediu. După date statistice oficiale, circa două treimi din țărani mai lucrează cu pluguri de lemn. Despre îngrășarea pămîntului în micile gospodării nici vorbă nu poate fi, atîta vreme cît băligarul uscat (tizicul) constituie aproape unicul combustibil la sate.

Mijloacele rudimentare folosite fac ca recoltele să fie atît de scăzute, încît an de an Turcia este nevoită să importe produse agricole, în primul rînd grîu.

Cum trăiesc țăranii turci? Hrana celor „înstăriți" se compune din fasole, cartofi, grîu fiert și brînză. Sărăcimea trebuie să se mulțumească cu pîine, ceapă și apă, la care se adaugă primăvara și vara anumite ierburi. „Printre ierburile folosite ca hrană — scrie revista «Forum» — sînt unele cu totul nehrănitoare, care umflă doar burta, iar adeseori pur și simplu otrăvesc organismul. Nu este de mirare că la sate bolile sînt răspîndite pe scară largă. Numai de pe urma tuberculozei mor anual peste 40.000 persoane".

O marfă al cărei preț scade mereu — omul

Ce le-a adus țăranilor turci — care alcătuiesc trei sferturi din populația țării — ajutorul american? „Gospodăriile noastre au fost ruinate și pășunile arate" — a declarat unui ziarist turc un țăran din Anatolia centrală. „Crescătorii de animale nomazi au rămas fără vite, iar agricultorii fără pămînt".

„America sugrumă zootehnia noastră" — scria ziarul „Millyet" din Istanbul, relatînd despre inundarea pieței turcești cu lapte praf din S.U.A. „Micii fermieri — scria ziarul — plîng pur și simplu..."

„Un sfert din populația Turciei este în momentul de față pradă foametei — scria la sfîrșitul lunii decembrie 1961 corespondentul din Ankara al agenției „France Presse". Întreaga parte orientală a țării este lipsită de grîu și de făină... Din lipsă de nutreț, peste un milion și jumătate de vite, care constituie principala bogăție a acestei regiuni a Turciei, împărtășesc soarta oamenilor care literalmente mor de foame".

Ca urmare a situației grave a economiei turcești, prețurile cresc necontenit. Și, ca întotdeauna, de pe urma inflației sărăcesc oamenii muncii. Bunăoară, între 1948 și 1958, prețurile produselor achiziționate de țărani au crescut cu 400-500 la sută, în timp ce prețul produselor agricole a sporit cu numai 85 la sută.

Alungați de mizerie din sate, țăranii se îndreaptă către orașe. Dar situația oamenilor muncii din orașe nu este nici ea mai bună. În timp ce prețul articolelor de strictă necesitate și chiriile cresc necontenit, salariile au bătut pasul pe loc. Ziarul „Ulus" din Ankara recunoștea că „astăzi în Turcia numai omul este o marfă al cărei preț scade mereu în raport cu prețurile celorlalte articole, care cresc neîncetat".

În ultima zi a anului 1961, cînd în multe orașe domnea atmosfera sărbătorească din preajma întîmpinării Anului nou, străzile Istanbulului au cunoscut o animație deosebită. Peste 100.000 de oameni ai muncii au organizat demonstrații și un mare miting în piața Saraghane-bașî, cerînd îmbunătățirea condițiilor de trai. Alături de muncitorii din Istanbul au venit reprezentanți ai oamenilor muncii din Ankara, Izmir, Eskisehir și din alte orașe.

Pînă în anul 2025...

În conturile de la Washington ale „ajutorului american", Turcia ocupă unul din primele locuri. Între 1947 și 1961 acest ajutor și diferite împrumuturi au însumat 3.658.000.000 dolari. Totodată însă, Turcia a fost obligată să întrețină cea mai mare armată din rîndul țărilor europene din N.A.T.O., să aloce 40 la sută din bugetul țării cheltuielilor militare. Numai între 1948-1957, cheltuielile militare ale Turciei au însumat 2.900.000.000 dolari.

Investițiile în scopul dezvoltării economice s-au pierdut în oceanul cheltuielilor militare. Turcia continuă să rămînă o țară agrară înapoiată.

În schimb, după cum arăta la 3 octombrie 1961 ziarul britanic „Financial Times", datoria externă a Turciei a ajuns la suma de 1.350.000.000 dolari — astfel că rambursarea ultimelor rate este prevăzută deabia în anul 2025. După cum se vede, guvernanții proamericani ai Turciei au scos la mezat veniturile țării nu numai pe timpul generațiilor actuale, ci și al generațiilor viitoare. Pentru a plăti datoria externă, Turcia trebuie să sporească exporturile. După înseși evaluările ministrului de Finanțe Kemal Kurdas, cheltuielile pentru plata datoriei externe reprezintă 35 la sută din valoarea exportului anual al țării.

Situația economică precară a făcut însă ca exportul țării să scadă continuu. Dacă în 1953 el era evaluat la 1.109.000.000 lire, în 1958 s-a cifrat la numai 739 milioane lire turcești. Experții Organizației economice de colaborare europeană (OECE) au arătat într-un raport recent că în 1960 s-a observat o scădere a exporturilor, care a continuat în 1961. Potrivit acelorași experți, deficitul balanței comerciale externe a Turciei a crescut de la 68 milioane dolari în 1958 la 147 milioane dolari în 1961. În concluzie, experții OECE — care nu pot fi în nici un caz acuzați de lipsă de dorință de a înfrumuseța realitățile lumii capitaliste — sînt totuși nevoiți în fața faptelor să arate drept caracteristici ale economiei turcești „slabul nivel al veniturilor reale, care este probabil cel mai scăzut din Europa occidentală, și deficitul crescînd al balanței comerciale externe".

„Interesele vitale a 80 milioane oameni"

Politica „atlantică" a dus economia Greciei și Turciei în impas, a impus mari suferințe oamenilor muncii.

Scriind despre Grecia, ziarul francez „Tribune des Nations" din 20 octombrie 1961 ajungea la concluzii deopotrivă de valabile și pentru Turcia:

„Mizeria lovește o mare parte a oamenilor de rînd, din cauza creșterii șomajului la orașe, a scăderii nivelului de trai la sate. Dar această situație economică deplorabilă apare în ochii opoziției populare drept consecință a aderării Greciei la Pactul atlantic. Prezența misiunilor militare americane, instalarea de baze atomice, întărirea permanentă a armatei grecești constituie semnele unei dependențe care nu înfurie numai pentru că este potrivnică aspirațiilor unei părți a opiniei publice, ci și pentru că constituie o povară din ce în ce mai grea".

Tot mai mulți sînt în cele două țări cei ce înțeleg că soluția situației grele în care se află Turcia și Grecia nu poate fi găsită pe actualul drum urmat de cercurile conducătoare ale acestor țări, ci într-o politică independentă, bazată pe principiile coexistenței pașnice, pe colaborarea cu toate statele, politică în care un rol important să revină colaborării cu toate țările balcanice, indiferent de sistemul lor social. Transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii, dezvoltarea schimburilor economice, culturale și științifice între aceste țări ar corespunde intereselor tuturor popoarelor din această parte a lumii, poate aduce o contribuție importantă la întărirea păcii în întreaga lume.

„Statele balcanice — a spus fostul ministru grec Stamatis Merkuris — ar putea da un exemplu de colaborare între țări cu orînduiri sociale diferite. Există condiții obiective pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii, pentru rezolvarea problemelor litigioase în jurul mesei rotunde, pe calea tratativelor. Pentru aceasta nu este nevoie decît de bunăvoință. Interesele vitale ale celor peste 80 milioane de locuitori ai Peninsulei Balcanice o cer în mod imperios".

Ziarul turc „Dünya", relevînd marea însemnătate a colaborării balcanice, sublinia că popoarele din această parte a lumii pot să trăiască în pace și prietenie.

O asemenea orientare corespunde fără îndoială cerințelor popoarelor balcanice, este impusă de învățămintele istoriei, de întreaga desfășurare a evenimentelor internaționale.

Sorin STRUJAN

Educație pentru toate vîrstele

MARTORUL

— O singură dată mi s-a întîmplat să mă cert mai rău cu nevastă-mea — îmi mărturisea tovarășul Drăgușan. Sînt ani de atunci. Ăsta mare al meu, studentul, avea cinci ani. Spunea pe j ca pe z, pe r ca pe h și punea în tot ce făcea seriozitate, că-ți venea să-l tot săruți. Era drăguț foc!

— Parcă vorbeai de o ceartă... și tot la Dinuț ai ajuns...

— Nu-i întîmplător, cum se spune. Au legătură.

Și așa, mi se întîmplă într-o zi să vin ceva mai tîrziu de la uzină. Mă întîlnisem cu unul Traian Codruț căruia îi născuse nevasta o fată și zor-nevoie să ne ducem „la Mieluț“ să facă cinste. Pe scurt, s-au făcut ceasurile cinci.

Acasă, nevastă-mea nu-și mai găsea locul. Supa se răcise pe masă, musacaua scrum în cuptor și eu, nicăieri. Cum am intrat pe ușă, m-a și luat în primire:

— Pe unde mi-ai fost, domnule? Nu mai ai casă?

— Nu permit să fiu controlat — zic. Sînt major, vaccinat și cu armata făcută și n-am de dat socoteală nimănui.

— Păi atunci de ce te-ai însurat? Ți s-a urît cu libertatea?

— Ei — zic — face omul și prostii. Nu poți să fii deștept treizeci de zile pe lună. Mai greșești cîteodată.

— Ar putea să-ți fie rușine! — a strigat nevastă-mea plîngînd. Om în toată firea, tată de copil și nu te auzi cum vorbești! Așa nu mai merge.

Și a ieșit trîntind ușa.

Atunci mi-am amintit de copil și am rotit ochii prin cameră. În colțul său, lîngă pătuc, Dinuț meșterea la o casă de cuburi. Foarte atent la jocul lui, părea că n-a auzit nimic. Am răsuflat ușurat.

Cam la vreo zece zile după întîmplarea asta, într-o după-amiază, tocmai mă pregăteam să citesc „Scînteia“ cînd aud bubuituri și bufnituri la bucătărie. Cineva închidea și deschidea sau, mai exact, trîntea ușa. Ce să fie? Dau să ies pe sală, să pun lucrurile la punct, dar mă opresc. Aud vocea lui Dinuț care explica răbdător, cu seriozitatea lui caracteristică:

— Eu sînt tăticu' meu și tu ești mămica mea.

— Eu nu sînt mămica ta. Eu sînt Mili — protesta partenera de joacă a lui Dinuț.

— Tu ești Mili de-adevăhatelea, da' la zoc ești mămica mea.

— Bine! — înțelese în sfîrșit fetița. Și tu ești tăticu' tău! Și cum ne zucăm?

— Eu viu acasă — explică Dănuț — și tu ziți: Unde ai fost? N-ai casă, domnule? Și eu (adică tăticu' meu) zic: Nu pehmit. Nu dau socoteală! Și tu (adică mămica mea) ziți: Atunți de țe te-ai însuhat cu mămica lui Dinuț? Și eu (adică tăticu' meu) zic: Am gheșit că m-am făcut tătic! Pahdon. A fost o phostie. Fațe omu' și phostii! Și tu (adică mămica mea) plînzi și țipi și ziți: Să-ți fie hușine phostule! Și fați așa: buf! cu ușa. Și plînzi mult, mult. Ai înțeles?

— Da! — încuviință Mili. Hai să ne zucăm!

Am fugit în casă. Îmi ardeau obrajii de... hușine, vorba lui Dinuț. Scîrțîitul și bubuiturile ușii care dovedeau în același timp talentul pedagogic al lui Dinuț și lipsa aceluiași talent la mine îmi răsunau în urechi ca un aspru rechizitoriu. Ne-am făcut de rîs uitînd că avem alături de noi un martor, pe cît de integru pe atît de necruțător, al vieții noastre de familie, care va putea depune oricînd mărturie în fața societății noastre noi de felul în care ne-am îndeplinit mandatul încredințat de colectiv nouă și tuturor părinților: acela de a crește un om întreg la suflet și la trup.

...De atunci au trecut paisprezece ani. Nu ne-am mai certat niciodată în fața copilului; și foarte puțin, în general. Crede-mă, nu mă crede, ăsta este sfîntul adevăr. Cu martorii ăștia de-o șchioapă nu te joci!

Sen ALEXANDRU

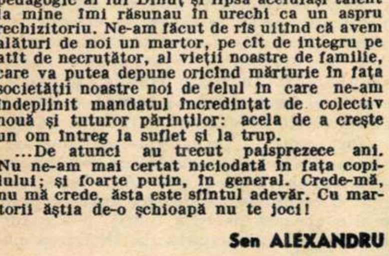

Schiță de

— Iar vi-e foame, măi copii?

Cinci glasuri răspund de-a valma, îndîrjite:

— Iar, mamă!

— N-am ce să vă dau astă-seară... Să se urce băieții în dud...

— Nu mai sînt poame!...

Cinci copii are dulgherul Ispas care lucrează la căprioritul fălcilor uriașe de sare din fundul salinei. Cei care taie acolo la tîrnăcop și cu sudoare burta cenușie și zgrunțuroasă a muntelui sînt ocnași. El, dulgherul, ar fi, cum s-ar spune, un om liber. Dar tot un fel de ocnaș rămîne, de vreme ce este silit să muncească din zori pînă-n noapte, pe plată cît să astîmpere doar o dată pe zi gurile flămînde ce-l întîmpină seara la poartă.

Nevasta dulgherului spală cămășile cucoanelor, ciorapii duducilor și plastroanele pătate cu sosuri picante și vinuri scumpe ale grangurilor din Slănic. Cîteodată îi mai rămîne timp să-și spele și copiii. Grea viață! Numai boierii huzuresc!

Într-o seară spălătoreasa a adus într-o cutie de tinichea porția ei de iahnie de cartofi, primită la prînz de la masa servitorilor.

— Luați pe rînd, copii!... Cîte unul!... Și încă unul!...

— Mamă — a întrebat curios Gheorghe — ce mîncare e a-na-nas?

— Unde ai pomenit asta?

— Scrie aici pe cutie: A-na-nas...

Spălătoreasa a ridicat mirată cilindrul de tablă, l-a privit atentă cîteva clipe, a vrut să salte a neinteres din umeri, dar s-a răzgîndit și a prins să zîmbească.

— Nu-i mîncare, dragul mamei!

— ?

— E o doftorie boierească...

Slănic, 1932 — atelierul lui domn' Epure

Clasa a patra primară Gheorghe Ispas a terminat-o fără cărți, fără ghete, doar cu cămășuica și pantalonii, dar fără o notă mai mică de opt în catalog. La purtare însă avea patru. Pentru că lipsea des. Nu ca să se joace pe maidane sau să „tragă la fit“ pe malul gîrlei. Doamne-ferește! Ci pentru că, în același timp cu învățătura, Gheorghiță își făcea candidatura de ucenicie la atelierul lui domn' Epure.

Ați auzit de domnul Epure, patronul atelierului de „lux, comandă și de-a gata“? Nu? Asta înseamnă că nici client nu i-ați fost. Atunci e bine. Pentru că v-a ferit sfîntulețul să purtați ghete, cizme și pantofi stropiți cu lacrimi de ucenic.

— Mă! Mă, tu ăsta mititelu'! Știi să rînești la vaci? C-am cinci svițere și-s mai delicate ca domnișoarele de pension.

— Nu știu, jupîne...

— Dar să legeni pruncul ai învățat?

— Nu ne-a arătat domnu' la școală.

Domn' Epure l-a măsurat negustorește pe aspirantul la funcția de ucenic, apoi cu dispreț:

— Bine mă, nepricopsitule, cum vrei tu să înveți cizmărie dacă nu te pricepi să prinzi baliga în lopată și nici să cînți de ogoială copilului?

S-a îndurat pînă la urmă jupînul și l-a primit să învețe tălpuitul la coada vacii și rihtuitul lîngă leagănul odraslei dumnealui. Bașca alte specialități, precum frecatul scîndurilor cu leșie și al vaselor cu sodă, căratul coșurilor de la piață după cucoană, ca și alte servicii mărunte și obligatorii. A mai învățat ceva: să fure din ochi meseria. Iar cînd la începutul celui de-al treilea an jupînul a văzut că știe să tălpuiască, l-a bătut pe umăr:

— Bravo, mă! Te-am învățat meserie. Meserie de aur! Numai să fii om și să-mi recunoști.

După încă un an de ucenicie Gheorghe Ispas i-a spus jupînului:

— Domn' Epure, să-mi dai adeverință de calfă.

Stăpînul și-a scărpinat ceafa în mare cumpănă:

— Bine mă, Ispase! Ți-oi da. Dar știi cum e obiceiul? Îmi slujești încă un an de practică.

— Atunci trebuie să-mi dai și ceva gologani, că așa-i legea.

— Îți dau, mă. Se poate? Șase sute de lei pe întreg anul și un costum de haine. E bine?

— E bine, jupîne! Ce să faci!...

Dacă memoria nu mă înșală, în acel an o pîine neagră costa patru lei. Șase sute de lei reprezentau 150 de pîini. Nici o jumătate pe zi. Plată de lucrător cizmar...

A făcut anul de practică Gheorghe, iar domnul Epure, tot cum era obiceiul, nu i-a dat nici banii și nici rîndul de haine făgăduit. În schimb, i-a arătat ușa...

București, 1939

A colindat Gheorghe Ispas de la un patron la altul. De lucru nu se găsea. Plata era de batjocură. Meseria ajunsese de rîs. A luat drumul Bucureștiului. Avea acolo o soră la stăpîn. De la el a aflat că se caută paznic de noapte la un muzeu.

— Ce comori trebuie să păzesc aici?

— Un car cu boi, ghivece cu flori, cîteva țigănci, ulițe vechi din București...

★

Te naști cu simțul frumosului? Se poate. Îl poți și căpăta? Desigur. Ne-o dovedește Gheorghe Ispas, paznic de interior la muzeul unde încearcă să desprindă cu mintea, transpunîndu-i pe șoseaua Slănicului, carul și boii lui Grigorescu, care te privesc cu ochii lor blînzi, încremeniți din mers în rama înflorată și aurită. Și chipul țigăncii cu mușcată îi e cunoscut. Și privirea feroce, cumplită, a vechilului bondoc, cocoțat pe șaua calului. Și cerul, toate cerurile așternute pe pînze, ca și carații de aur ai soarelui, cromatica fantastică a miilor de pensule muiate în văzduhuri, în rîuri și valurile mării, în holde și în chipurile care te privesc vesele ori severe, din coasta pereților.

Aici a început să i se formeze paznicului-cizmar gustul estetic, a început să înțeleagă și apoi să aprecieze migala uleiurilor colorate, învîrtoșate în zeci și sute de ani, dar încă vii și proaspete.

În 1943 Gheorghe Ispas a fost luat militar. Dar pînă să fie instruit și pornit pe frontul de răsărit, poporul, la îndemnul și sub conducerea comuniștilor, a întors armele împotriva fasciștilor și a început să-și scrie o nouă pagină, luminoasă, a istoriei sale. Gheorghe a luptat pe frontul din apus, iar în 1946, cînd s-a eliberat, a revenit la vechea sa slujbă de paznic la muzeu.

București, 1962 — „Flacăra roșie“

Multe s-au întîmplat între timp. S-a însurat cu Ana din Sărmaș. A fost primit în partid și în urmă cu aproape șase ani s-a hotărît să-și reia vechea meserie. E drept că trăia într-o lume — de rame și tablouri

— care-i plăcea și pe care o admira; totuși aceasta nu-l satisfăcea: era învățat să muncească altfel. E drept că aici, la muzeu, era de lucru berechet. Dar munca cu care se obișnuise și pe care o părăsise, silit, cu ani în urmă era o muncă productivă. O muncă de „creație", dac-ar vrea să folosească un termen întrebuințat în sălile pinacotecilor.

S-a întîlnit cu un fost ucenic, ca și el din Slănic:

— Ce faci, măi frate?

— Meserie.

L-a înțepat ușurel la inimă. Apoi durerea s-a adîncit. Nu-i el cizmar? Cît a pătimit ca să poată învăța meseria!... Își privește degetele. Mai sînt ele în stare să tragă pe formă — așa cum dorește — cel mai frumos, mai elegant și mai îngrijit pantof?... Ehei!... Să pună numai iarăși mîna pe calapod!... Ba poate chiar pe mașină, că acum nu se mai lucrează ca pe vremea lui domn' Epure!...

★

Huruie motoarele, compresoarele presează pe ramă talpa de cauciuc. Zumzăie mașinile de cusut, zbîrnîie cele care îndoaie cruponul. Lin și cu socoteală alunecă banda care începe cu fețele croite și termină cu puzderia de pantofi.

Cînd își aduce aminte de prăfuitul și învechitul atelier al lui domn'Epure din Slănic, lui Gheorghe i se pare că a trăit un coșmar. Ei, dac-ar veni „jupînul" să vadă pe ucenicul și pe fosta calfă neplătită cum conduce acum un colectiv de 360 de oameni! Și zecile de mașini moderne care taie, cos, bat cuie, lipesc și șlefuiesc — executînd automat toate aceste operații într-o viteză de necrezut!... Degetele îndemînatice ale muncitorilor calificați mînuiesc cu pricepere și chiar cu măiestrie mașinile care prind în cuie pielea, proaspăt croită și cusută, pe calapodul de lemn. Altele trec pantoful încă crud prin rotițe, benzi și guri nevăzute, care trag la formă, cos ramele și-apoi curăță surplusurile de piele.

ortret

Gheorghe se oprește la punctul de control interfazic, examinează talpa monolit a pantofului de iuft. Da, a fost lucrat bine. Printre cei care au contribuit ca marfa aceasta de calitate să fie atît de căutată sînt și cîțiva tineri.

Tineretul este o preocupare „de inimă" a fostului ucenic. O pot mărturisi, printre alții, Ghimpău Marin, Savu Constantin, Radoviceanu Constantin, Stoian C., Pandele Petruța și atîția alți tineri, care s-au calificat în cizmărie.

„Nu. Nu, dom'le Epure. Altfel se învață azi meseria! Oamenii noștri trăiesc altfel. Învață la cursul seral școală medie.' Apoi unii pleacă la universitate — ce te uiți așa uimit la mine, jupîne? — se fac ingineri, alții intră în școli tehnice de specialitate... Eu mi-am irosit anii cei tineri la bancul tău de lemn ros de carii, dar, vezi, am prins totuși anii ăștia noi.

Aseară am fost la operă cu Ana. Iubim mult spectacolele. De aceea am plănuit să ne cumpărăm un televizor. Voi pleca cu familia la Predeal. Vreau să mă odihnesc, căci la înapoiere avem de lucru. Înființăm o școală la bandă pentru ucenicii noștri, la care, pe lîngă maiștrii cei mai calificați, vor preda ingineri și profesori... Cum?... Lasă, jupîne, nu mă întreba mai mult, că tot n-ai să-nțelegi...! Cum am ajuns pînă aci? Simplu: am învățat. Dar nu în alfabetul dumitale cel vechi, care începea cu A de la „amin", ci l-am luat pe cel nou, care începe mai de departe, mult mai de departe, cu S de la socialism..."

★

Nu arată prea voinic Gheorghe Ispas. Dar cîtă dîrzenie în trupul acesta încordat cu pasiune la strunitul mașinilor. Cîtă viață și dragoste de nou, de frumos, în ochii lui iscoditori.

— Nu pot merge chiar în fiece săptămînă pe la prietenii mei nemișcați în ramele galeriilor.

— Într-adevăr...

— Așa că am găsit o altă soluție. I-am poftit în locuința mea nouă din bulevardul Magheru.

— ?

— Priviți.

Pe pereții noii lui locuințe din bulevardul Magheru pot fi văzute reproduceri după lucrările lui Grigorescu, Goya, Rubens, Van Dyck, Aman, Luchian și ale altor vechi „prieteni". Mobilierul e nou. Ca și covorul. Doar biblioteca din colț e veche. Biblioteca cizmarului în care poți găsi, pe lîngă volumele de beletristică, manuale necesare studiului — e student în anul doi la universitatea serală de marxism-leninism — și cîteva albume cu reproduceri după picturi celebre...

★

— Spuneai că-mi arăți duminică reproduceri din pictura lui Luchian! Îți ții promisiunea?

— Desigur, măi Vasile. Dacă vrei, duminica viitoare te poftesc la mine să le vezi și poate, o dată, mergem și la muzeu.

Vasile Ștefan lucrează la „Doppell"-ul de la banda întîi. Acasă la Gheorghe i-a cunoscut pe Luchian, pe Aman și pe Grigorescu. În duminica următoare au mai venit și alți tovarăși din brigadă, ca Vîrtej Ion, Codreanu Aurel și Hînganu Elena de la marochinărie. Și iată că meșterul Ispas se prezintă cu primul grup de oameni — vreo treizeci — la porțile Muzeului de artă al R.P.R. din Calea Victoriei.

... Sînt mulți lucrători la banda I de la „Flacăra roșie", care trag zilnic la mașină sute și sute de perechi de pantofi frumoși și de calitate și care, asemeni lui Gheorghe Ispas, pun mult suflet și măiestrie în munca lor...

Maria ARSENE

Fotografie de E. IAROVICI

O dată cu primele raze ale soarelui care au poleit piscurile înzăpezite ale munților Tian Șan, pe aerodrom a aterizat unul din elicopterele aviației sanitare a Kirghiziei Sovietice. Este al 4.000-lea zbor al colectivului de medici, de la începutul septenalului. De la stînga la dreapta: locțiitorul de comandant al escadrilei de elicoptere — A. Bukin, șeful stațiunii aviației sanitare — chirurgul Gamer Semerdjiev și felcerul de bord — A. Danilov.

sala zburătoare de operații

Din datele cuprinse în recentul comunicat al Direcției Centrale de Statistică de pe lîngă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. reiese că Uniunea Sovietică continuă să rămînă țara cu nivelul cel mai scăzut al mortalității generale a populației.

În afara faptului că în această țară se asigură omului condiții de viață din ce în ce mai bune, modul în care este organizată asistența medicală a contribuit și contribuie nemijlocit la scăderea mortalității. Pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale uriașei țări, ocrotirea sănătății omului este asigurată pe toate căile.

Un aspect grăitor îl prezintă asistența medicală în R.S.S. Kirghiză, republică situată aproape de „acoperișul lumii", în inima masivului muntos din Asia Centrală cu piscuri semețe de peste 7.000 metri.

Dacă în trecut cei aproape două milioane de locuitori ai Kirghiziei nu aveau decît 6 așa-zise spitale, cu un total de 100 de paturi și 15 medici, astăzi peste 230 de spitale modern utilate, cu 11.210 paturi, în afara sanatoriilor, ambulatoriilor, institutelor de cercetări medicale și facultății de medicină, stau mărturie a grijii statului sovietic în lupta pentru ocrotirea sănătății poporului kirghiz.

O pagină deosebit de emoționantă a acestei lupte este asistența de urgență. În condițiile reliefului caracteristic Kirghiziei, în care există lanțuri muntoase cu creste și văgăuni aproape de nestrăbătut, problema asistenței de urgență părea multă vreme de nerezolvat. De cîte ori nu au pierit în localitățile de munte oameni care puteau să fie ușor salvați! Cîte femei kirghize nu mureau în nașteri prelungite în colibele din văile îndepărtate, neavînd alt ajutor decît „tradiționalele" terapeutici ce constau în punerea unor greutăți pe abdomen!

★

Acum zece ani, Mihail Leontievici Mile, cunoscutul constructor sovietic de avioane, a prezentat elicopterul MI-1. Pe baza acestui model s-au creat apoi o serie de elicoptere cu diferite destinații, dintre care cel sanitar avea să joace un rol de seamă, fiind un mijloc de transport ideal pentru cei bolnavi grav. El se desprinde de pămînt lin, fără smucire, pătrunde oriunde, nu are nevoie de teren de aterizare și decolare. Iar dacă nu sînt nici cîțiva metri pătrați de pămînt unde să poată ateriza, el rămîne suspendat în aer, la trei metri deasupra locului unde se află bolnavul, care este ridicat în cabină pe o scară specială.

În elicopterul sanitar bolnavilor li se asigură condiții optime: temperatură constantă, geamuri fumurii, o bună ventilație și control medical permanent. Elicopterul sanitar sovietic MI-4 este atît de bine utilat, încît permite echipei de medici care-l însoțește să efectueze în el chiar și intervenții chirurgicale. Cu asemenea elicoptere a fost înzestrată și aviația sanitară din R.S.S. Kirghiză. Activitatea lor a intrat de mult în cotidian. Iată, de pildă, al 4.000-lea zbor de la începutul septenalului, al brigăzii de medici ai aviației sanitare kirghize. Ei s-au deplasat pe pășunile alpine greu accesibile.

Crescătorii de vite din Kok-Oirok au cerut ajutorul lor. Ciobanul Karbek Malkarov din colhozul „Kirov" s-a îmbolnăvit grav. După ce l-au examinat, medicii au constatat că suferea de apendicită acută perforată. Starea gravă a bolnavului necesita o operație de urgență. Fiecare minut putea fi hotărîtor. Bolnavul a fost operat în „sala de operații" a elicopterului. Colectivul de medici a efectuat cu acest prilej și un nou control al sănătății ciobanilor din Kok-Oirok și a familiilor lor. Elicopterul s-a întors apoi la bază, transportînd bolnavul la spitalul raional.

Dr. E. ALBU

Fotografii : A.P.N.

Bolnavul este îmbarcat în elicopterul înzestrat cu utilajul chirurgical necesar, unde totul este pregătit pentru operație.

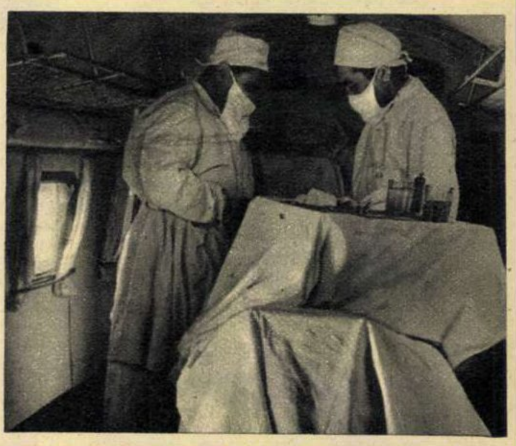

„Sala de operații" din elicopter. Ciobanului Karbek Malkarov i se face o intervenție. Operează chirurgul de bord Gamer Semerdjiev și doctorul Kemel Abdîvaliev. După efectuarea operației, bolnavul a fost transportat, pe bordul aceluiași elicopter, la spitalul raional.

Înainte de a pleca, chirurgul Gamer Semerdjiev stă de vorbă cu membrii familiilor de ciobani din Kok-Oirok.

OAMENI ȘI UMBRE
SVEJK ÎN AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL
DE PRETORE VINCENZO
PIGULETE + CINCI FETE
CIOCÎRLIA

premiere bucureștene

La a doua sa piesă scrisă după legile genului polițist (prima fiind „Cine a ucis"), dramaturgul Ștefan Berciu nu-și dezminte capacitatea de a construi cu inventivitate o dramă a acțiunii, a neprevăzutului, a surprizelor. Autorul reușește să realizeze unele momente de tensiune, să lase spectatorul cu răsuflarea tăiată, să-l silească la tot felul de prezumții, pentru ca la urmă să-i demonstreze că el, dramaturgul, a fost mai abil și-i oferă un final neașteptat. Și toate acestea, deși încă din primele tablouri ale piesei încep a fi demascați și prinși, unul cîte unul, agenții spionajului imperialist (acțiunea e inspirată din munca lucrătorilor din securitate, muncă ce necesită rezerve inepuizabile de ingeniozitate, curaj și subtilitate). Autorul nu s-a ferit să aducă în scenă mulți eroi și multe destine, să împletească firele cîtorva acțiuni secundare—dar, simțind primejdia aglomerărilor stufoase, a recurs la un fel de fragmentare în secvențe cinematografice a piesei. Rezultatul nu este desăvîrșit, dar are multe calități scenice. Mai ales că autorul s-a străduit evident (și cu ajutorul regizoarei Geta Vlad și al actorilor Teatrului Muncitoresc C.F.R. Giulești) să dea o consistență psihologică personajelor sale, să adîncească portretizarea lor. Oamenii cinstiți, cei ce trăiesc la lumină, cu fruntea sus, muncind cu bucurie și devotament pentru prezentul nostru socialist și apărîndu-l de ticăloși — și umbrele, acele jalnice ființe, jalnice chiar și în ura lor furioasă, ce mai reprezintă la noi trecutul, au căpătat pe scenă întruchipări veridice. Din păcate, nu toți reprezentanții noului (și în special cîțiva din ofițerii ce conduc acțiunea de prindere a spionilor) sînt la fel de bine caracterizați, unii rămînînd doar sugerați de către autor prin cîteva trăsături. Regia și interpretarea încearcă să remedieze aceste slăbiciuni, fără a reuși însă totdeauna. În general trebuie să remarcăm că acest spectacol al Teatrului Muncitoresc C.F.R. — ca și majoritatea spectacolelor sale din ultima vreme — e lucrat regizoral cu finețe și bun-gust și interpretat actoricește la un nivel înalt. Mulți din interpreții spectacolului sînt foarte buni — și regretăm că nu-i putem menționa din cauza spațiului restrîns. Excelent e însă Corado Negreanu, care apare pe scenă în trei posturi, de fiecare dată altul, dar de fiecare dată interesant, original.

◆

În regulamentarul său pas de gîscă, bravul soldat Svejk a pășit din paginile romanului lui Hasek în teatrul epic al lui Bertolt Brecht, pentru a-și retrăi aici peripețiile cu aceeași prefăcută ingenuitate și cu același spirit mucalit camuflat sub stupiditatea absolută. Condițiile în care trăiește de astă dată sînt diferite: Brecht îl aduce pe Svejk în cumpliții ani ai războiului hitlerist. E același Svejk și totuși altul. Cei peste douăzeci de ani care îl despart pe eroul lui Hasek de cel al lui Brecht i-au adus acestuia din urmă un plus de luciditate și, mai ales, un plus de conștiință protestatară, ambele ascunse la fel de abil sub idioțenia simulată de Svejk.

Piesa „Svejk în al doilea război mondial" este relativ tînără (Brecht a scris-o în cîteva săptămîni ale verii lui 1943, dar nu a fost pusă în scenă decît după moartea autorului, în 1957). De fiecare dată însă apariția piesei pe scenele lumii a stîrnit entuziasm. Actorul Tino Buazzeli la „Piccolo Teatro" din Milano, regizorul Roger Alanchon la Paris au făcut, cu acest spectacol, mari succese. Montarea bucureșteană (la Teatrul de Comedie) e în primul rînd o reușită regizorală (dar nu mai puțin una actoricească, a întregului colectiv), regizorul Lucian Giurchescu valorificînd inteligent întreaga virulență satirică antifascistă a piesei: farsa grasă, gluma amară, masca grotescă sau jocul simplu, firesc, toate își găsesc locul cuvenit în spectacol, toate au de spus un cuvînt în demascarea vehementă a hitlerismului. Florin Scărlătescu îl interpretează pe Svejk. E foarte personal, cu umor sec, evident protestatar sub conformismul afișat ostentativ. Amintește pe undeva — prin aceeași vînă populară — de Păcală al nostru. De reținut de asemenea scena de beție realizată de Ion Lucian (preotul militar pe front).

◆

Un mic hoț de buzunare din Napoli, cam fanfaron și panglicar, dar altfel băiat cu suflet, șterpelește ceva, este prins și băgat la închisoare, pentru ca, eliberat, să se pună mai cu rîvnă „pe treabă". Nu de alta, dar a făcut un tîrg tacit cu sfîntul Iosif, promițîndu-i renovarea statuii, în schimbul protecției sale sistematice. Patronul său ceresc se dovedește însă neparolist pînă la capăt, drept care, la o nouă încercare de a-și practica „străvechea și creștineasca" lui meserie (cum și-o definește el însuși), visătorul nostru borfaș este atins de glonțul celui atacat și moare. Aceasta este scurta și lipsita de glorie carieră a lui Vincenzo de Pretore, cel iubit pînă dincolo de moarte de candida Ninuccia, spălătoreasa de sticle de la birt. Eduardo de Filippo povestește viața și iubirea lor în noua sa „comedie amară", scrisă în 1957 și imediat interzisă la Roma. Măsură „de protecție" pe deplin legitimă: autorul își simpatizează evident personajul, acuzîndu-i la fel de evident pe cei ce împing tineretul țării sale spre asemenea „meserii creștinești".

Tînărul regizor Dinu Cernescu, invitat de Teatrul pentru Tineret și Copii să monteze piesa lui de Filippo, a dat personajelor verva specifică napolitanilor (se vorbește, mai ales în primul act, într-un debit și cu un accent ce sugerează graiul precipitat al meridionalilor), a realizat cu fantezie, umor și ironie scenele din paradisul visat pe patul de moarte de Vincenzo, a picurat poezie și lirism acolo unde textul le cerea. Perahim a făcut din decorurile sale nu un cadru al întîmplărilor, ci un adevărat erou al spectacolului (vezi statuia sfîntului Iosif, de pildă). Florin Vasiliu și Magda Popovici (tînără absolventă a institutului, aflată la primul ei rol) sînt interpreții personajelor principale. Actrița e sinceră, spontană, plină de naturalețe. Florin Vasiliu, ca de obicei, cu replică directă, firească, cu umor sobru. Poate că e însă cam prea „ca de obicei".

◆

La început a fost „Povestea cu șorțurile schimbate". O piesă într-un act și două tablouri care a pășit în viață cu dreptul: a luat la Concursul „V. Alecsandri" una din primele distincții. O dată cu ea se făcea cunoscut un nume nou în dramaturgia noastră: cel al Constanței Bratu. Întrevăzînd în țesătura textului posibilitatea de a fi transformat într-o piesă de „lung metraj", Teatrul pentru Tineret și Copii a stimulat autoarea către îmbogățirea și amplificarea „Poveștii". Și iată cum a apărut pe lume „Pigulete + cinci fete". Spectacolul pe care l-a realizat acum teatrul (sub girul regizoral al artistului Ion Lucian) vine să confirme că ceea ce anunța textul scris — hazul încurcăturilor, al situațiilor neprevăzute și al qui-pro-quo-urilor, replica spirituală — constituia, în ciuda deficiențelor în adîncirea cîtorva personaje, premisa sigură a unei farse amuzante, cu evident conținut educativ. În fond, tot ce se petrece în piesă ascunde — în spatele poantelor ce cheamă hohote de rîs — un tîlc: lenevia, nepăsarea, cochetăria excesivă ale lui „Doi" (adică ale Elenei Aioanei II, „cifrată" astfel spre a fi deosebită de tiza ei, șefa brigăzii de țesătoare) au devenit inamici împotriva cărora au pornit lupta toate celelalte patru fete — și nu numai ele. În piesa aceasta tinerească și optimistă, ale cărei eroine Constanța Bratu și le-a luat dintr-o fabrică a zilelor noastre, se luptă pentru calitate. Nu numai pentru calitatea produselor — deși aceasta polarizează forțele colectivului — ci și pentru o nouă calitate morală. Lîngă o fată vrednică, fruntașă în muncă (cum e sora geamănă a Elenei Aioanei II — și fiind gemene se și zărește prilejul încurcăturilor), lîngă fete care muncesc bine în fabrică, continuîndu-și totodată și studiile (cum sînt zburdalnica, vioaia Varvara, grava Catinca, serioasa Elena), „Doi" face o notă discordantă. Colectivul nu suportă aceasta. Colectivul o va ajuta. Pe scenă însă aceasta nu se petrece la modul didactic al enunțării de mai sus, ci printre și prin întîmplări hazlii, în care dragostea are un cuvînt important de spus.

Ion Lucian și-a folosit din plin meșteșugul pentru a da spectacolului ritm, vioiciune, umor. N-a făcut însă o distribuție judicioasă pînă la capăt. Cîțiva actori sînt foarte bine în roluri: H. Nicolaide e un Pigulete mărginit, agresiv în birocratismul lui, tipicar — un conglomerat de păcate tratate satiric. În rolul dublu al celor două surori gemene, Tatiana Iekel dovedește din nou multiplele fațete ale talentului ei, în timp ce Genoveva Preda — o Varvară sprințară, plină de farmec și spirit, copilul teribil al brigăzii — contribuie simțitor la succesul spectacolului. Dar celelalte roluri sînt realizate mai slab, subliniind în loc să atenueze anemia pe care unele personaje o aveau încă din text.

① Pe scena Teatrului de Comedie, bravul Svejk (Florin Scărlătescu) își trăiește peripețiile din timpul celui de-al doilea război mondial.

② O scenă din spectacolul „Oameni și umbre", jucat de Teatrul Muncitoresc C.F.R. Giulești.

③ La picioarele patronului său, sfîntul Iosif, Vincenzo (Florin Vasiliu) își face planuri de viitor, împreună cu logodnica sa Ninuccia (Magda Popovici) și cu credinciosul lor prieten, Don Ciro (Nicolae Tomazoglu).

④ Cele cinci fete — fără Pigulete — din comedia Constanței Bratu.., Precum se vede și din fotografia noastră, Tatiana Iekel (locurile II și V) joacă rolul dublu al celor două surori gemene.

⑤ Ioana d'Arc (Liliana Tomescu), căutînd să-l convingă pe Beaudricourt (George Constantin) de necesitatea de a lupta pentru salvarea Franței.

Piesa rămîne o farsă și pretențiile față de ea trebuie să țină seama de legile genului. Dar asta nu ne împiedică să fi cerut — atît piesei cît și actorilor — o anume adîncire psihologică a personajelor.

●

Iat-o din nou, în fața noastră, pe Ioana d'Arc. Cu cîteva stagiuni în urmă ne-o aduseseră la rampă piesa lui Shaw și interpretarea actriței Clody Bertola. De astă dată, „Ciocîrliei" lui Anouilh (piesă ce reprezintă un moment mai înalt în creația dramaturgului francez, pe care nu l-a continuat din păcate în ultimele sale lucrări) îi dă viață pe scena teatrului „C.I. Nottara" Liliana Tomescu. Nimic comun între cele două creații, deși amîndouă sînt remarcabile. E firesc: le despart în primul rînd modalitățile diferite de expresie ale pieselor și apoi deosebirile de temperament artistic al interpretelor. Anouilh ne face să asistăm, în fața unui tribunal ecleziastic, la reconstituirea „crimei" de care s-a făcut vinovată „eretica", „vrăjitoarea" fecioară din Orléans. Adevărul faptelor eroice ale Ioanei, patriotismul și forța ei morală sînt pe deplin emoționante: formula modernă a piesei o ferește de retorism și de exaltare mistică, fără a anula elogiul cald adus de autorul contemporan eroinei din urmă cu cinci secole. Poate că tocmai factura specifică a piesei i-a îndemnat pe regizorul Mircea Avram și pe Liliana Tomescu să sublinieze mai puțin măreția patetică a eroinei, cît simplitatea și modestia, candoarea adolescentei, bunul-simț popular și puterea ei de sacrificiu. Liliana Tomescu a făcut o „sfînta Ioana" foarte pămînteană, o fată fermecătoare și înțeleaptă: concepția rolului ni se pare cel puțin interesantă. Spectatorul pleacă din sală purtînd de asemenea imaginea creației cu adevărat de neuitat a lui Toni Zaharian în rolul regelui Carol. Dar nutrind și regretul că spectacolul văzut nu s-a menținut pe tot parcursul lui la înălțimea celor cîteva scene (ale Ioanei cu Beaudricourt, cu Carol și cu La Hire) de foarte bună calitate.

Sanda FAUR-DIMA

Tiberiu Utan — „Versuri"

TIBERIU UTAN
VERSURI

Volumul de „Versuri" al lui Tiberiu Utan impresionează în primul rînd prin deosebita bogăție a motivelor lirice. De la evocarea bucuriilor casnice la transcrierea lirică a efervescenței orașului socialist, poetul dă expresie unei sensibilități ancorate în realitatea zilelor noastre.

Mîndria participării la opera colectivă a înfloririi patriei (*Mîndrie*) luminează întreg ciclul *Zborului de lumină*. Accentul e mereu tonic, poetul avînd a defini în stihurile sale procesul contemporan al împlinirii idealurilor de libertate ale înaintașilor: *„Focurile Horiei / cine le-a păstrat, / Armele lui Tudor / cum n-au prins rugină, / Visul lui Bălcescu / cine l-a-ntrupat / De străluce-n straie, / astăzi, la lumină?"* Răspunsul, comunicat cu sobru patetism, evocă în *Cincisprezece flăcări* lupta partidului împotriva vechii orînduiri, pentru făurirea lumii noi; acesteia, cu șantierele ei îndrăznețe (*Bicaz*), cu avîntul eroic spre înălțimi (*Pînă la stele*), cu visele frumoase ale viitorului însorit (*Drumețule*), îi închină Utan cîteva din frumoasele sale cîntece.

Orientarea spre o poezie de idei caracterizează întreg ciclul închinat sensurilor epocii noastre (*Zborul de lumină*). O regăsim și în alte secțiuni ale volumului, însă aici ea își află o realizare mai deplină.

În reconstituirea atmosferei tragice din anii neguroși ai oprimării capitaliste se impun unele momente (*Balada nopții*, *Luna fără cer*) din ampla evocare a vieții minerilor (*Cărbune roșu*).

Însă resursele plastice ale scriitorului se manifestă nestingherite, într-o îmbinare originală de suavitate și fantezie, în ciclurile *Pămîntul visează* și *Povestiri din Boemia*. În primul, Tiberiu Utan dă glas tumultului contemporan de sentimente, de la melancolia iubirii sfîrșite la euforia omului care a dat destinului său rostul dorit („... *Sînt cel care visează să fie el gorunul, / să mă încerce dalta și, unul cîte unul, / ai mei să-mi treacă pragul, unindu-și tot ciorul*"). Remarcăm de asemenea că poetul cultivă inventiv particularități ale literaturii populare (imagini, rime, lexic).

Însemnările de călătorie ne readuc în preajma acelorași însușiri lirice semnalate. E certă dorința autorului de a cunoaște poezia lăuntrică a altor priveliști decît cele natale și de a se înfrăți cu oamenii întîlniți.

Ispitit de idei și de sobra lor comunicare, Utan se simte la largul său în construcțiile lirice dense. Notația vaporoasă, elegiacă, lipsită de concentrare nu-l servește, îi sărăcește intenția, ca *În insula fîntînii cîntătoare* sau în *Drum singuratic*.

În remarcabilă evoluție, credem că drumul poetului este cel al lirismului viguros.

H. ZALIS

ATENȚIUNE, PLOIEȘTENI!

Ce vă place și ce nu în revista „Flacăra"?
Cum ați vrea să arate revista?
Ce ați dori să găsiți în paginile ei?

Pentru a vă cunoaște nemijlocit părerile, redacția revistei „Flacăra" organizează

O CONSFĂTUIRE CU CITITORII DIN PLOIEȘTI

Consfătuirea va avea loc vineri 16 februarie 1962, ora 17, la Palatul culturii din Ploiești.

AGENDA

Noua lucrare a lui Dmitri Şostakovici — „Simfonietta" — la baza căreia se află un cvartet de coarde închinat memoriei jertfelor fascismului, a fost executată în primă audiţie de către Orchestra simfonică de stat a R.S.S. Azerbaidjane.

Regizorul italian Giuseppe de Santis (realizatorul filmelor „Roma, ora 11", „Nu-i pace sub măslini", „Anna Zacheo" etc.) se află în momentul de faţă la Moscova unde termină scenariul primei coproducţii italo-sovietice, împreună cu scenaristul italian Ennio de Concini şi cunoscutul prozator sovietic Serghei Smirnov. Într-un interviu acordat Agenţiei de presă „Novosti". de Santis a declarat: „Filmele mele cele mai bune se află în sertarul biroului. N-am mai lucrat de doi ani. Nimeni nu mi-a dat posibilitatea să realizez filmele pe care le-am vrut".

125 de lucrări aparţinînd maeştrilor picturii italiene din secolele XVII-XVIII au fost expuse de curînd la Muzeul Puşkin din Moscova. La deschiderea expoziţiei a asistat şi ministrul Italiei în U.R.S.S., C.A. Straneo.

Festivalul organizat la Tokio de mişcarea „Cîntăreţii Japoniei" a înregistrat un succes uriaş. 30.000 de participanţi au sosit din toate colţurile ţării pentru a-şi afirma hotărîrea de a lupta împotriva „Pactului de securitate" Japono-american.

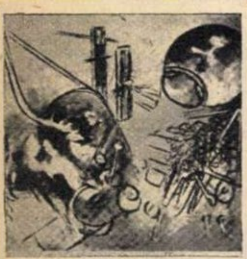

Desenul de sus, apărut în revista italiană „Punto", este reprodus după una din lucrările expuse în expoziţia pacienţilor spitalului de psihiatrie din Verona. Deci, autorului nu i se pot formula nici un fel de pretenţii. Desenul de jos, reprodus din revista „Mondo nuovo", a fost creat în mod conştient şi deliberat de către pictorul la modă Roberto Matta. În schimb, nimănui nu-i trece prin cap să-l supună unui consult medical. Dimpotrivă, „Alungarea din cer" (astfel se intitulează această „expresivă compoziţie") e apreciată de pretinşii rafinaţi ai unei absurde estetici, drept o valoroasă operă de artă.

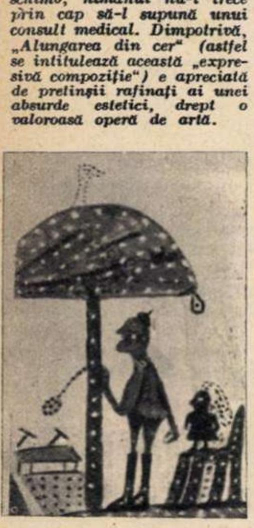

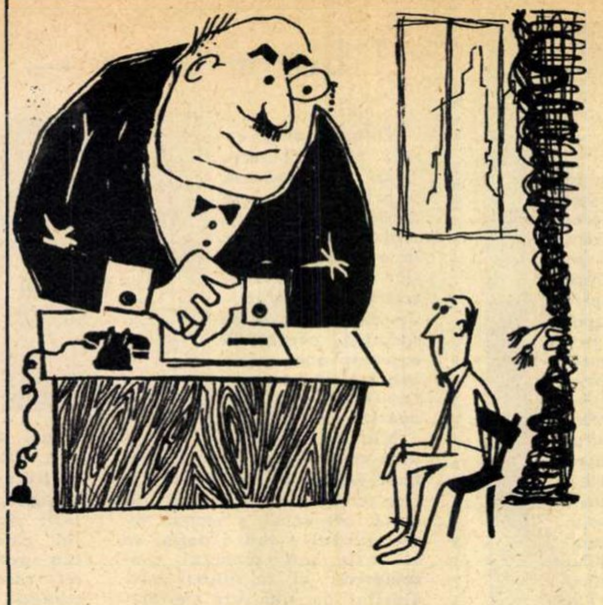

Cariera mea financiară

de Stephen LEACOCK

Stephen Leacock este un cunoscut umorist american contemporan (mort în 1946), autor a numeroase schiţe şi nuvele satirice, precum şi al unei lucrări de mai mare întindere — „Umorul american în sec. XIX".

În clipa în care sînt obligat să întreprind vreo operaţie financiară, devin complet idiot. Ori de cîte ori pătrund în clădirea unei bănci, începe să mă zgîlţîie zdravăn un tremur nervos. Amploiaţii bancari îmi inspiră teamă, ghişeele dispuse în cerc mă înspăimîntă; dar, mai ales, văzînd atîţia bani, mi se face negru înaintea ochilor şi simt cum îmi fierb creierii în cap.

Deşi cunoşteam prea bine aceste fenomene, luai totuşi hotărîrea că locul cel mai indicat pentru economiile mele nu putea fi decît la o bancă, mai ales că intrasem pe neaşteptate în posesia a cincizeci de dolari...

★

Şovăind, am păşit în marele hol strecurîndu-mi privirea intimidată spre mulţimea de funcţionari. Eram ferm convins că, dacă vrei să-ţi deschizi un cont la bancă, trebuie să te consulţi neapărat cu directorul.

M-am îndreptat spre ghişeul pe care scria „Casier". Casierul era un cetăţean bine făcut, cu o expresie glacială.

— Pot să-l văd pe director? — întrebai eu. Şi adăugai: Singur! (Mi-e imposibil să spun de ce am adăugat „singur").

— Bineînţeles — răspunse el şi se duse după director.

Directorul arăta şi mai impunător decît casierul. În pumnul strîns ţineam cincizeci şi şase de dolari.

— Dumneavoastră sînteţi directorul? — întrebai eu. (Dumnezeu mi-e martor că nici o clipă nu-i pusesem la îndoială această evidentă calitate).

— Da.

— Pot să vorbesc cu dumneavoastră... singur? (Nici de data aceasta n-aveam de gînd să rostesc „singur", dar cuvîntul şi-a luat zborul de la sine).

Directorul mă examină neliniştit. După cum arăta, părea convins că-i voi destăinui cine ştie ce secret nemaipomenit.

— Poftiţi aici — îmi spuse el conducîndu-mă într-un birou închis. Tuşi şi răsuci cheia în uşă. Aici nu vom fi deranjaţi de nimeni — remarcă el. Luaţi loc.

Ne-am aşezat amîndoi şi-am început să ne uităm unul la altul. Respiraţia începu să mi se accelereze.

— Dacă nu mă înşel, dumneavoastră sînteţi de la Pinckerton? — mă întrebă el şoptit.

Gata. Totul se sfîrşise. Mă credea detectiv.

— Nu, nu sînt de la Pinckerton — răspunsei. Tonul meu plin de subînţelesuri putea să creeze impresia că aparţin unui birou de detectivi concurent.

— La drept vorbind — continuai eu, de parcă pînă acum m-ar fi obligat cineva să mint — nu sînt nici un fel de detectiv. Dimpotrivă, aş fi vrut să-mi deschid un cont la banca dumneavoastră şi să-mi depun toţi banii.

Directorul se linişti, păstrîndu-şi însă înfăţişarea maiestuoasă şi senină. După toate semnele, era clar că mă considera moştenitorul vreunuia din Rotschilzi.

— Presupun că va fi o depunere importantă! — spuse el.

— Destul de importantă — murmurai eu aprobativ. Intenţionez să depun chiar astăzi cincizeci şi şase de dolari şi să adaug în fiecare lună alţi cincizeci.

Directorul se ridică şi-l chemă pe casier.

— Mister Montgomery, domnul doreşte să depună la banca noastră cincizeci şi şase de dolari. Good bye!

M-am ridicat şi eu. Lîngă mine era o uşă metalică pe jumătate deschisă.

— La revedere! — spusei şi mă îndreptai spre uşa tezaurului.

— La revedere! — spuse şi directorul barîndu-mi drumul către casa de bani.

Îngălbenii.

Pornii după casier şi-i strecurai prin ferestruică ghemotocul jilav de bancnote.

— Ăştia-s! — spusei eu. Treceţi-i la contul meu.

Casierul îmi luă banii, îi pasă altui funcţionar, acesta unui al treilea. Apoi scrise cîteva cifre şi mă rugă să semnez o hîrtie. Nici nu ştiam ce fac. Banca toată dansa în faţa ochilor mei.

— Asta-i tot? — întrebai eu spasmodic.

— Da, tot! — spuse casierul.

— Atunci aş vrea să primesc un carnet de cecuri.

Mă gîndii că n-ar fi rău să-mi retrag şase dolari pentru mîine. Cineva îmi întinse prin ferestruică carnetul de cecuri şi-mi explică cum se completează. Amploiaţii priveau la mine compătimitori şi înduraţi, ca la un milionar ruinat. Scrisei cîteva cuvinte şi cifre pe cec şi-l înapoiai prin ghişeu.

— Cum, retrageţi toţi banii?

Abia acum observai că scrisesem pe cec în loc de „şase", „cincizeci şi şase". Nu se mai putea corecta nimic. Funcţionarii scăpară tocurile din mînă şi mă priviră înspăimîntaţi.

Frica îmi dădu curaj.

— Da — răspunsei eu — toţi!

— Nu doriţi să păstraţi banii la banca noastră?

Făcui eforturi desperate să arăt ca un apucat.

— Nu! — spusei eu şi-l împroşcai cu stropi de salivă.

— Cum doriţi să-i primiţi?

— Ce?

— În ce fel de hîrtii doriţi să primiţi banii?

— A... da, da...

Figura casierului căpătase dimensiuni indescriptibile. Totuşi reuşii să răspund:

— De cîte cincizeci de dolari.

— Şi şase?

— De cîte şase.

Cu cea mai mare grabă îmi puse în faţă toţi banii...

Era ultima mea operaţie financiară. Banii de buzunar îi ţin în buzunar, iar economiile acasă, într-un ciorap vechi.

În romîneşte
de Vlad MUŞATESCU

DISC

„Mi-e dor", „Ţiganca", „Dor de răzbunare", „Car frumos cu patru boi", „N-ai să ştii niciodată", „Am început să-mbătrînesc" — şase romanţe în interpretarea Ioanei Radu. Un disc ce va constitui, desigur, cea mai plăcută surpriză pentru iubitorii de romanţe şi pentru cei care apreciază în chip deosebit vocea şi interpretarea Ioanei Radu. Înregistrarea este extrem de fină, fiind sensibilă chiar şi la captarea fonică a respiraţiei solistei. Cele cîteva distorsiuni în registrul acut par a fi datorite unei imprimări mai puţin atente. Foarte bună ideea de-a indica numele compozitorilor acestor romanţe intrate de multă vreme în domeniul folclorului. Am sugera „Electrecordului" revalorificarea unor înregistrări vechi, cu interpretările celor mai de seamă cîntăreţi populari.

Trebuie remarcată şi încurajată apariţia unor înregistrări de muzică lăutărească. Reuşita tehnică a sunetului acestor imprimări constituie un aport de nepreţuit pentru valorificarea lor. Astfel, în „Lină, Cătălină", solistul Dumitru Siminică, acompaniat de taraful lui Aurel Gore, interpretează puţin răguşit, intenţional bineînţeles, obţinînd o emisie specială a vocii, caracteristică acestui gen de cîntece. Fără o înregistrare ireproşabilă, inflexiunile extrem de nuanţate ale corzilor vocale n-ar mai fi fost redate cu acea fineţe care apare în discul de faţă. Taraful lui Aurel Gore are meritul că sună a „taraf" şi nu a orchestră simfonică. Comentariul său discret, în surdină, are o autenticitate emoţionantă.

Un alt cîntec lăutăresc „Spune, Ţiculeană, spune", un interesant şi adevărat document folcloric, este înregistrat, din păcate, cu cîteva defecte de dozare a planurilor sonore. De multe ori solistul este dat într-un prim-plan acustic atît de ostentativ, încît supără urechea. Interpretarea originală a solistului este alterată de aceste neglijenţe tehnice, mai ales cînd apar şi distorsiuni.

„Cine are dor pe vale" este interpretat de o orchestră mai amplă, dirijată de Victor Predescu. Acompaniamentul realizat este interesant prin desele tentative de umor, prin exagerarea ritmului şi accentelor. Solistul nu are un stil chiar „lăutăresc", însă se bucură de succes la public. Evoluţiile viorii pot fi considerate ca adevărate momente solistice ale piesei, prin virtuozitatea lor.

În „De-ar fi şi drumul cum se vede" apare o cobză care sună foarte autentic. Solistul, cîntînd indiferent, putea fi înlocuit de orchestra care articulează cu brio vorbirea folclorică a acestui cîntec lăutăresc de-o rară prospeţime de sentiment.

Din dorinţa de-a completa fonoteca tinerilor ascultători, s-a editat un cuplu de discuri cuprinzînd înregistrarea, în lectura lui Al. Mitru, a două din „Legendele Olimpului" (care de altfel au mai putut fi ascultate la radio sau citite în volum). Regretăm că lectura, destul de monocordă, nu este compensată prin prezenţa unui comentariu sonor de fond, a unui „decor" acustic care să satisfacă cerinţele specifice unui disc pe care se află imprimat... un basm mitologic. Semnalăm un defect grav: sunetul apare dublat pe tot parcursul... mitului lui Apolo.

PAPUAŞI-SEC.XX

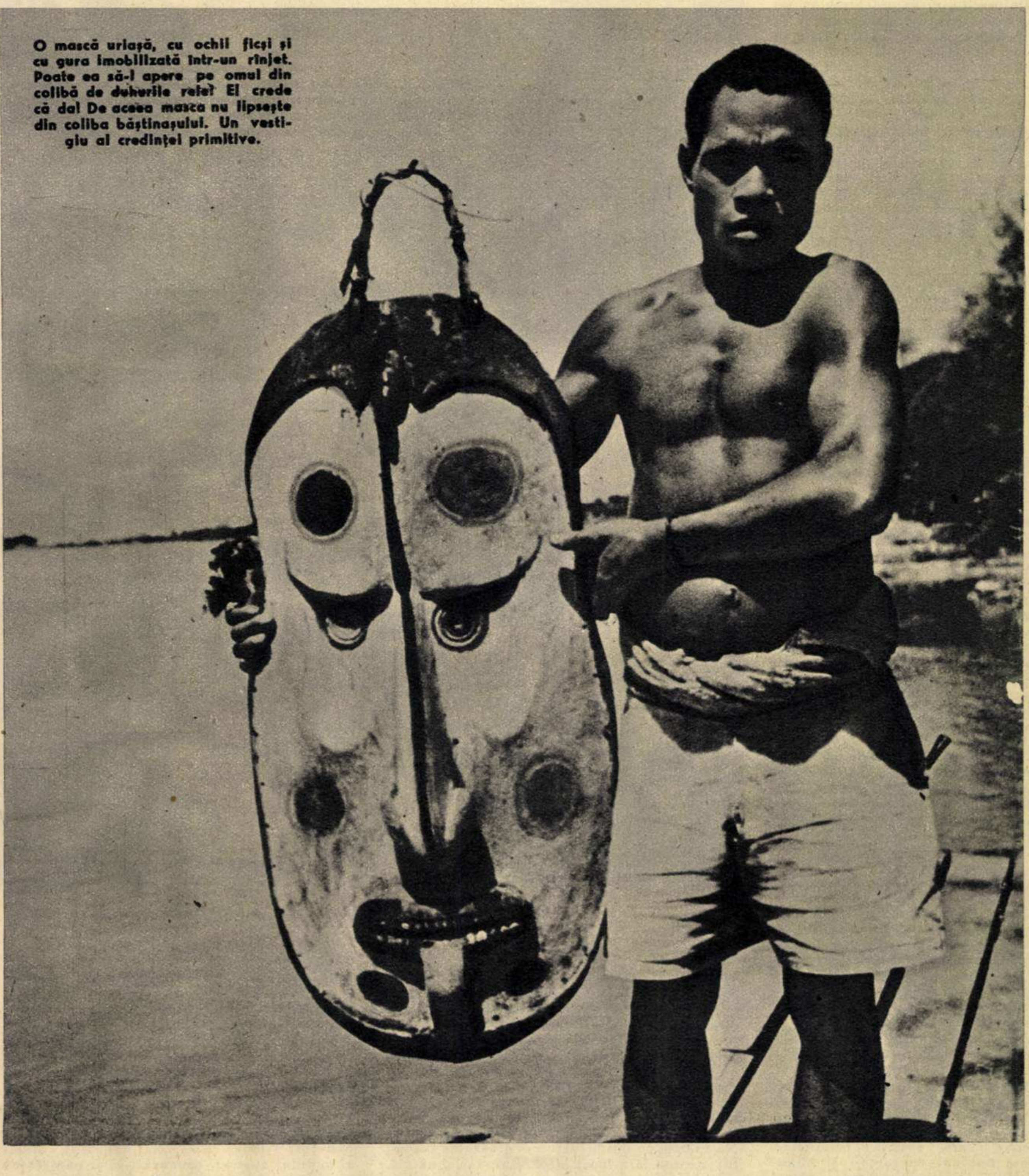

O mască uriaşă, cu ochii ficşi şi cu gura imobilizată într-un rînjet. Poate ea să-l apere pe omul din colibă de duhurile relei? El crede că da! De aceea masca nu lipseşte din coliba băştinaşului. Un vestigiu al credinţei primitive.

O linie dreaptă, trasă parcă înadins de un funcţionar imparţial, divide — pe hărţi — insula Noua Guinee în două, urcînd de la sud, din Marea Arafura, pînă la nord, în golful Humboldt. În secolul nostru, această linie imaginară de frontieră ce străbate jungla tropicală delimitează Irianul de vest de Noua Guinee şi Papua.

În paginile ce urmează vă prezentăm NOUA GUINEE şi PAPUA.

Căutînd o trecere din Noua Zeelandă spre Oceanul Indian, celebrul corăbier englez Cook a descoperit, la 22 august 1770, la latitudinea 10°30′ sud, strîmtoarea dorită. Nava „Endeavour“ se tîra greu printre valuri, amenințată de apa ce pătrundea prin spărturile pricinuite de ciocnirea cu un recif. Navigatorii scrutau necuprinsul, în căutarea unui liman. Şi iată că au zărit în depărtare, prin lunete, conturul unui țărm. Era Noua Guinee. Cook debarcă aici la 29 august 1770, face un popas de şase zile, dar însemnările lui sînt zgîrcite: *„...găsind că este absolut necesar să curăț carena corăbiei, pentru a-i astupa fisura înainte de a purcede spre patrie, nu m-am oprit aici, ci am părăsit această coastă la 3 septembrie, grăbindu-mă spre Batavia...“* Atît. Abia după cîteva zeci de ani, în secolul al XIX-lea, Noua Guinee va fi făcută cunoscută lumii prin scrierile etnografice, geografice şi antropologice ale lui K.V. Baer, A.R. Wallace, dar mai ales prin strălucitele studii şi note de călătorie ale exploratorului rus Mikluho-Maklai, care a trăit cîțiva ani printre papuaşi.

În vreme ce savanții încercau să dezlege tainele junglei luxuriante şi ale populațiilor din insulă, marile puteri coloniale îşi desfăşurau expansiunea pentru cucerirea Noii Guinee. Astfel, în anul 1884, Anglia mai adaugă o perlă la coroană, extinzîndu-şi dominația asupra părții de sud-est a insulei, prin proclamarea regiunii Papua drept protectorat. La rîndul ei, Germania ocupă partea de nord-est, insulele Amiralității şi arhipelagul Bismarck şi declară toate aceste teritorii „regiuni-protectorat“. Insula era de acum împărțită.

Patruzeci de ani aproape, hărțile n-au înregistrat nici o schimbare. Abia după primul război mondial, cînd imperiul colonial german a fost împărțit, Liga Națiunilor a remis, în 1920, acest teritoriu Australiei.

În timpul celui de-al doilea război mondial, militarismul japonez, urmărind să creeze un mare imperiu insular în Pacific, debarcă trupe pe coastele de nord-est ale Noii Guinee şi timp de şase ani (1939-1945) ocupă o bună parte a litoralului, fără a reuşi însă să pătrundă în ținuturile interioare.

Astăzi situația este următoarea: partea de nord-est, cunoscută sub denumirea de Noua Guinee (suprafața: 240.870 km p) se află, conform statutului O.N.U., sub tutelă australiană; Papua (suprafața: 234.500 km p), cedată de Anglia Australiei încă la începutul secolului nostru, este colonia acesteia din urmă. Încălcînd carta O.N.U., Australia a unit cele două teritorii şi le administrează ca pe o singură posesiune.

Viața din junglă

O fîşie îngustă de litoral cu nisip fin desparte oceanul de junglă. Uneori țărmul este accidentat, alteori este ocrotit de recifuri de corali, printre care se pot strecura doar uşoarele luntre monoxile ori bărcile cu balansoare şi cu pînze din rogojini de formă triunghiulară. Jungla începe chiar de la țărmul oceanului şi se întinde, luxuriantă, pînă pe crestele munților care ating în medie 1.500-2.000 m, cel mai înalt fiind piscul Victoria de 3.120 m. Insula este un paradis al florei şi faunei subtropicale. Printre lianele care se încolăcesc pretutindeni ca nişte şerpi, cresc arbori de pîine, copaci groşi de kengar, arbori de pepeni (carica papay), mangrove — singurul copac care rezistă termitelor, pentru că este îmbibat cu sare — şi numeroase soiuri de palmieri. Din fecula extrasă dintr-o specie de palmieri se obține o făină numită „sago", care se consumă fiartă în lapte sau apă. Aceasta este mîncarea zilnică a papuaşului. Valoarea nutritivă a sagoului este de-a dreptul uluitoare. S-a calculat că şase arbori de sago au un potențial nutritiv echivalent cu al unui hectar de grîu, iar doisprezece arbori — mai mare decît al unui hectar de cartofi. O curiozitate a naturii o constituie iarba „unan“ (imperata arundinacea). Mai înaltă decît un stat de om, ea acoperă poienele de la poalele munților şi este aproape imposibil de străbătut. Iată ce povesteşte Mikluho-Maklai: „Mai întîi trebuia să străbat o pajişte întinsă de unan. Nu găseam poteca şi a trebuit să-mi croiesc singur drum, ceea ce n-a fost de loc uşor. Bățos, des, unanul reprezintă o masă elastică pe care uneori n-o poți desface cu mîinile sau cu picioarele. În asemenea locuri, pentru a înainta, am întrebuințat un mijloc care s-a dovedit eficace. Mă culcam pe iarbă—care sub greutatea trupului meu se lăsa încet la pămînt — şi, cînd mă ridicam, puteam străbate distanța echivalentă cu lungimea mea; apoi repetam manevra... Am fost nevoit să mă odihnesc de vreo cinci ori, atît de greu era să-ți croieşti drum prin această mare verde“.

Iată un sat papuaş: simple colibe acoperite cu frunze de palmier, risipite prin junglă.

Flora aceasta, cu mii de surprize pentru naturalist, capătă un farmec deosebit prin minunatele păsări care o populează. Pentru ornitologi este un pămînt al minunilor, unde se pot întîlni circa 60 de specii numai ale păsării paradisului, porumbei uriaşi încoronați, papagali, cazuari — păsări asemănătoare struților, din penele cărora băştinaşii îşi fac podoabe—etc. Unele păsări au obiceiuri ciudate. Kakatoeşii, de pildă, ale căror aripi desfăcute măsoară 1,27 m, dispar în mod misterios o vreme, pînă cînd se coc fructele kengarului. Sau pasărea maloe, care este un adevărat constructor: ea clădeşte în poiene, din pămînt şi din pietricele, muşuroaie înalte de doi metri.

Configurația geografică (caracterul muntos-păduros) a făcut ca cel mai cunoscut animal al sudului austral, cangurul, să-şi părăsească aici multe din deprinderile milenare şi chiar înfățişarea. El nu mai este marele animal de şes; cangurul mic, de exemplu, se aseamănă cu iepurele. Există şi specii care şi-au schimbat felul de nutriție şi, în noile condiții, se hrănesc cu lemn.

În mijlocul acestei naturi, atît de diverse şi totodată atît de darnice, trăiesc papuaşii, fărîmițați în numeroase triburi. Risipiți de-a lungul fluviilor Fly, Purarii, în sumedenia de insule care brodează coastele, pe povîrnişurile munţilor Obree, Yule, Suckling şi în jungla luxuriantă, ei duc o viaţă primitivă. Fărîmiţarea aceasta şi-a pus amprenta şi asupra limbii. Triburile vorbesc circa 620 de dialecte, toate acestea constituind însă un grup lingvistic unitar. Pînă în prezent dialectele au fost foarte puţin studiate, dar din cercetările făcute s-a constatat bogăţia formelor gramaticale. Totuşi limbile papuaşe nu au încă un alfabet.

Cele cîteva sute de ani de colonizare n-au contribuit cu nimic la ridicarea economică şi culturală a acestor populaţii harnice şi inventive. Agricultura rudimentară de tip tropical continuă să fie dominantă. Băştinaşul cultivă exclusiv rădăcinoase şi pomi roditori, ca palmierii de cocos, arborele de pîine — ale cărui fructe făinoase sînt coapte la fel ca pîinea — pisangul sau sagotierul. Vînătoarea nu este aproape de loc practicată. În schimb, pescuitul este o îndeletnicire de bază a locuitorilor de pe coastă şi a celor din insule. El se face deseori noaptea, la lumina făcliilor de unan. Se mai întîlneşte şi pescuitul... cu arcul. Există de asemenea obiceiul ca în apele mai puţin adînci peştii să fie ameţiţi cu otrăvuri.

Satele sînt mici aşezări răsfirate în umbra arborilor înalţi din junglă sau simple aglomerări de colibe pe piloţi, lîngă rîuri. Ceea ce atrage atenţia sînt nişte colibe de dimensiuni mari, pe care aborigenii le numesc „bruambramra" — „case de bărbaţi". În acestea pot intra doar „tamo" — bărbaţii şi adolescenţii care au atins vîrsta maturităţii sexuale. Aici se păstrează vesela şi instrumentele muzicale de ritual, pe care femeile şi copiii n-au voie să le vadă. Iată cum descrie Miklu-ho-Maklai o „casă de bărbaţi": „Interiorul colibei se deosebea şi el de celelalte interioare; deasupra priciurilor avea un tavan din şipci de bambus, pe care se păstrau diferite instrumente muzicale, folosite numai cu ocazia «ai»-urilor (serbărilor). Între altele, mi-au arătat în taină, vorbind în şoaptă, o mască mare de lemn, prevăzută cu găuri pentru ochi şi gură, care se îmbracă numai la anumite serbări speciale. Aici i se spune «aim»... Partea din spate a colibei era ocupată de trei barumuri (tobe de semnalizare) mari; pe poliţele construite de-a lungul pereţilor, alături de trei totemuri, se găseau vase mari şi talere uriaşe; sub acoperiş erau înşirate amintiri de la ospeţele care au avut loc în această colibă: oase de broaşte ţestoase, de păsări şi de peşti, maxilare de cuscus, de porci etc., foarte înnegrite de fum".

Reprezentările despre lume ale papuaşilor sînt pline de originalitate. În mijlocul multor colibe papuaşe se pot întîlni statui sculptate în lemn. Rolul şi semnificaţia lor n-au fost încă pe deplin lămurite. Reprezintă ele oare imagini ale morţilor în general sau numai chipurile celor mai veneraţi oameni ai tribului? Arta papuaşă este deosebit de expresivă. Motivele ornamentale împodobesc cele mai diverse ustensile: bărcile, vîslele, vîrfurile de săgeţi, vasele etc. Ele se întîlnesc şi pe pereţii din scoarţă de copac ai „barlelor" (colibe). Decoraţiile, în majoritatea lor stilizate, reprezintă de obicei soarele, chipuri de oameni, precum şi stele, păsări şi peşti.

Acelaşi ţăruş ascuţit

Farmecul artei primitive nu poate să ascundă însă feţele malarice şi subalimentate ale oamenilor. Alungaţi de pe cele mai fertile pămînturi de către colonialişti, ei lucrează mici petice de pămînt cu aceleaşi unelte rudimentare ca în urmă cu sute de ani: un ţăruş ascuţit, lung de doi metri — „udia" — şi lopeţi înguste de lemn. Pe litoral, unde terenurile sînt mai fertile, suprafaţa însămînţată, calculată pe cap de locuitor, abia reprezintă 0,04-0,06 ha. Condamnaţi la exterminare fizică din cauza subnutriţiei, locuitorii au devenit o pradă ieftină pentru negustorii de braţe de muncă. Ei sînt nevoiţi să lucreze pe plantaţiile şi în minele particulare, pentru un salariu derizoriu. „Plantatorii — relata ziarul australian „Age" — angajează muncitori din rîndurile locuitorilor regiunilor de munte, bărbaţi sănătoşi. În cîmpie bărbaţii se îmbolnăvesc de malarie. Ei slăbesc din cauza arşiţei şi a hranei mizerabile. După doi ani — cînd expiră contractul — ei se întorc acasă fără bani, cu sănătatea zdruncinată şi, de obicei, după 2-3 ani mor".

Bogăţiile, o nenorocire?

Australia este singurul continent care n-are petrol, zăcămintele ei fiind cu totul neînsemnate. Cincizeci de companii, printre care trustul american Bulolo Gold Dredging, Australian Petroleum Company, d'Arcy Exploration etc., au făcut timp de unsprezece ani prospectări în Noua Guinee şi au descoperit în insulă mari rezerve de aur negru şi gaze. Companiile aveau la îndemînă cel mai ieftin petrol pe care l-ar fi putut visa. Soarta insulei era prin aceasta pecetluită: în planurile colonialiste ale Australiei ea trebuia să rămînă o simplă sursă de materii prime; căci, după petrol, geologii au descoperit platină, apoi aur şi uraniu. Aceste bogăţii ale subsolului au declanşat invazia de investiţii de capital în insulă, investiţii care ating în prezent circa 13 milioane lire sterline.

Dar companiile australiene se înfruptă şi din bogăţiile solului. Ele au creat în insulă mari plantaţii pe care se cultivă arbori de cacao, cafea şi cauciuc. Secretul dezvoltării cu precădere a cîtorva culturi este faptul că acestea cer investiţii minime, dar asigură — datorită climei — profituri maxime. Noua Guinee însă nu produce orezul indispensabil alimentaţiei populaţiei, deşi condiţiile climatice sînt prielnice. Întreaga cantitate de orez — 15.000 tone anual — este importată din metropolă.

30 de ani? Nu e prea mult?

În ultimii ani şi imperialismul american şi-a îndreptat privirile spre acest teritoriu aflat sub tutelă. După cum relata nu demult revista franceză „Entreprise", Pentagonul, într-un plan de acţiune elaborat pentru Oceanul Pacific, a prevăzut un punct special: includerea Noii Guinee în sistemul de „apărare" american. În primăvara anului 1960 presa mondială a relatat că, în apropierea Noii Guinee australiene, pe minuscula insulă Manus, a început construirea unei staţii pentru observarea zborurilor sateliţilor artificiali şi a unei baze de lansare a sateliţilor spioni. Şi aceasta sub pretextul că Noua Guinee trebuie apărată împotriva „penetraţiei comuniste".

După cel de-al doilea război mondial, datorită dezvoltării industriei miniere şi a marilor plantaţii, proletariatul a devenit mai numeros. Dacă în 1928 numărul muncitorilor era doar de aproximativ 6.200, azi el a crescut la 24.800. Petrecînd doi ani în insulă, antropologul australian I. Hogbin a scris o carte: „*Transformarea*". Din ea răzbate adevărata atitudine a populaţiei băştinaşe faţă de colonialişti. „*Oamenii* — scrie Hogbin — *relatează despre cazuri de cruzime, cer salarii omeneşti şi fac grevă dacă acestea le sînt refuzate. Autorităţile au greutăţi cînd delegaţii ale populaţiei locale insistă să se sporească numărul învăţătorilor, să se introducă noi culturi şi să se organizeze o autodeterminare locală*".

Din insulă se aud glasuri tot mai puternice care cer independenţa Noii Guinee. Dar în afara unui simulacru de referendum cu rezultate neconcludente, guvernul australian n-a întreprins nimic pentru a traduce în fapt Declaraţia cu privire la acordarea independenţei ţărilor şi popoarelor coloniale, adoptată de sesiunea trecută a O.N.U. Dimpotrivă, ministrul australian al Domeniilor, Hasluck, a declarat că acest teritoriu aflat sub tutelă nu e pregătit pentru autodeterminare, mai avînd nevoie pentru aceasta de încă 30 de ani.

Mişcarea de eliberare naţională a luat, mai ales în ultimii ani, o mare amploare. Colonialiştii australieni vor fi nevoiţi să adopte pînă la urmă o poziţie mai realistă şi să satisfacă dorinţa fierbinte a papuaşilor din Noua Guinee: independenţa naţională.

C. BOZBICI

De cîteva ori pe an recrutorii de braţe de muncă ieftine sosesc în satele de pe rîul Sepik. Siliţi de traiul greu, băştinaşii vor pleca să lucreze pe plantaţii sau în mine, unde salariul este mizer şi condiţiile de muncă crîncene.

Cel ce vînează braţe de muncă ieftine este însoţit pretutindeni de poliţia sa personală. Pentru a înăbuşi orice tentativă de revoltă.

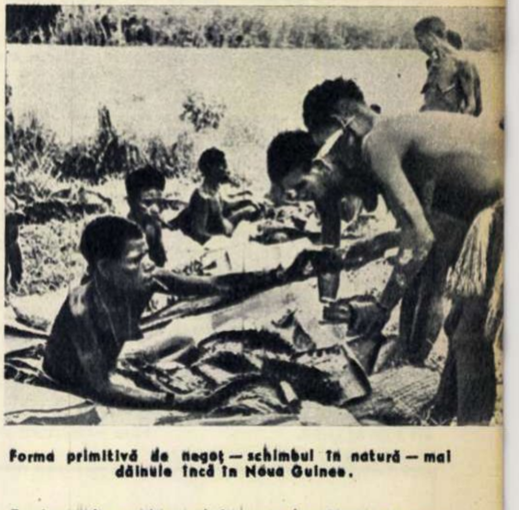

Forma primitivă de negoţ — schimbul în natură — mai dăinuie încă în Noua Guinee.

Tambaranul — „casa cu stafii" — unde nimeni nu poate pătrunde decît tîrîndu-se pe burtă.

mozaic

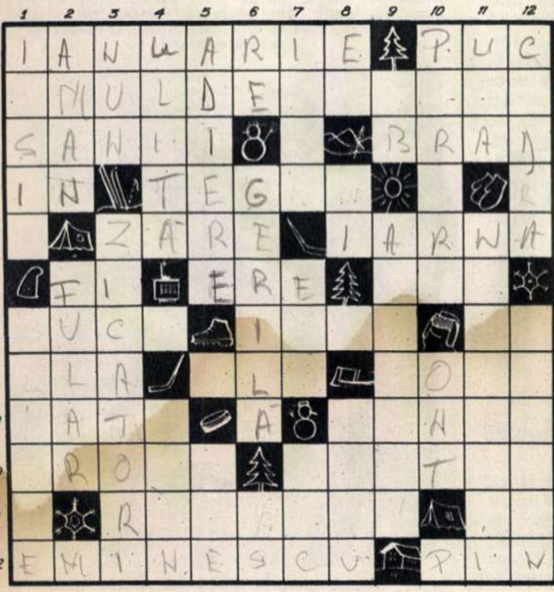

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	I	A	N	U	A	R	I	E	■	P	U	C
2		M	U	L	D	E						
3	S	A	N	I	I	■		■	B	R	A	D
4	I	N	■	T	E	G			■		■	R
5		■	Z	A	R	E	■	I	A	R	N	A
6	■	F	I	■	E	R	E	■				■
7		U	C		■	I				■		
8		L	A	■		L		■		O		
9		A	T		■	Ă	■			H		
10		R	O			■				T		
11		■	R							■		
12	E	M	I	N	E	S	C	U	■	P	I	N

RAPSODIE DE IARNĂ

ORIZONTAL: 1) Gerar — Mingea hocheiștilor. 2) Poezie de iarnă din „Caleidoscopul lui A. Mirea", de St. O. Iosif și D. Anghel (3 cuv.). 3) Vehicule pentru zăpadă — Pom de iarnă. 4) Începe înghețul! — A compus cîntecul „Cu săniuța". 5) Orizont — Anotimpul alb. 6) Fulgi la început și la sfîrșit! — Mulți ani — Unchiul de...zăpadă. 7) Autorul volumului „Liniștea iernii" (Remus) — Sloiuri de gheață (reg.) — Mat la capete! 8) Acela...din avalanșă! — Nume arab — Localitate în Schleswig-Holstein. 9) Zăpadă... artificială — Cînt... pe italienește. 10) A risipi — Tobogane pentru sănii. 11) Frig moderat — Se termină înghețata! 12) Autorul versurilor: „Iar eu fac ce fac de mult /Iarna viscolu-l ascult,/ Crengile rupîndu-le/ Apele-astupîndu-le / Troienind cărările / Și gonind cîntările"— Alt pom de iarnă.

VERTICAL: 1) Scriitor clasic romîn, a scris, împreună cu D. Anghel, poezia „Povestea unei nopți de iarnă" — Masă mare de zăpadă care se prăbușește din munți (pl.). 2) Autorul tabloului „Iarnă" — Se poartă iarna la gît. 3) Naș — „E un ger de crapă pietrele" și „Fluieră vîntul prin oase". 4) „Iarna pe...", poezie de George Coșbuc — Localitate în India. 5) Suflare lină de vînt — Fiord norvegian. 6) Rece la început! — Moșul iernii — Din schelet. 7) Cabane siberiene — Iarna este unul din anotimpurile lui (pl.) — Onomatopee pentru izbitură. 8) Dumneaei... din nea! — În rînd!—Rege persan (pop.). 9) Extremele unui proverb! — Agățare. 10) Opinie — Organizează excursii în munți, vara și iarna. 11) Trecută prin lapoviță — Acoperiți de zăpadă. 12) Tablou — Morman de zăpadă.

COLȚUL COSMETICIENEI

Cîteva scurte recomandări

Îngrijirea gîtului. Pentru a evita formarea acelor inestetice coliere de riduri, pielea gîtului trebuie unsă în fiecare seară cu o cremă grasă, hrănitoare („Lanolina", spre exemplu). Crema se întinde printr-o mișcare de masaj circular, executată de sus în jos cu mîinile încrucișate.

Rezultate foarte bune dau și aplicațiile cu următoarea compoziție: 100 gr miere de albine, amestecată cu zeama unei lămîi. Se păstrează pe gît 20 de minute, se dă jos cu multă apă rece, apoi se unge pielea. Este indicat să se repete această operație de 2-3 ori pe săptămînă, timp de 1-2 luni.

Împotriva obrajilor căruți se recomandă masajul facial executat în serie, pentru fortificarea mușchilor. De asemenea, masticarea îndelungată a alimentelor constituie o bună gimnastică facială.

Pentru a avea dinții albi frecați-i, o dată pe săptămînă, cu periuța îmbibată în suc de lămîie.

Petele de pe mîini — cauzate de treburile gospodăriei — se curăță ușor prin masarea mîinilor cu un cartof crud ras, puțină glicerină și cîteva picături de apă de colonie.

Georgeta MĂLIN

E BINE SĂ ȘTIM

Povestea unor cuvinte

Numeroase cuvinte ascund în ele credințe vechi, de mult părăsite; altele sînt la origine niște comparații sau metafore pe care nu le mai înțelegem. Povestea acestor cuvinte ne face adesea să zîmbim și aproape că nu ne vine să credem că, de exemplu, cometă însemna „pletoasa", jovial „cel născut în zodia zeului Jupiter", ametist... Dar să le explicăm pe rînd:

Cometa *e un corp ceresc înzestrat cu un fel de coadă (de fapt, o prelungire luminoasă alcătuită din pulberi și gaze); popular, i se zice de aceea „stea cu coadă". Grecii vechi au făcut altă comparație și i-au spus „stea cu plete", „stea pletoasă" și — mai pe scurt —* „pletoasa" *(kometes).*

Unui om mereu bine dispus, gata oricînd de glume, i se spune jovial. *Cuvîntul e latinesc (iovialis) și însemna „născut sub influența lui Jupiter", adică în zodia zeului suprem. Astrologii vremii afirmau că cine s-a născut în această zodie are parte de o soartă fericită, așa că... de ce n-ar fi vesel? Cu vremea, oamenii au uitat de Jupiter și de zodia lui, dar au continuat să-i numească joviali pe cei veseli din fire.*

Ametistul *— citim în „Dicționarul limbii romîne moderne" — este o varietate de cuarț de culoare violetă, folosit ca piatră semiprețioasă. Nimic din toate acestea nu se găsește în sensul originar al cuvîntului nostru: în grecește* amethystos *(și de aci se trage* ametist *în romînește) însemna „contra beției" (methyo = a îmbăta). Grecii credeau că ametistul e un leac contra beției sau că te face foarte rezistent la băutură!*

Sorin STATI

Aplicarea neașteptată a unui vechi proverb

„Tăcerea e de aur" — spune un vechi proverb. Există temeiuri să se presupună că acest proverb ar fi valabil și pentru... găini. Doctorul ceh Fink este de părere că cotcodăcitul scade considerabil producția de ouă. Drept care, la fermele de păsări de lîngă orașul Liberec din R.S. Cehoslovacă, 3.000 de găini au fost determinate să „tacă" cu ajutorul unor injecții cu hormoni. Rezultatul: fiecare din ele a dat într-un an cu aproximativ 40 de ouă mai mult decît suratele lor... vorbărețe.

Mormînt franc

La Köln (R.F.G.) a fost recent descoperit, sub pardoseala unei catedrale, mormîntul unei prințese france. În mormînt au fost găsite numeroase obiecte de podoabă și unelte.

Pînă în prezent istoricii au considerat că francii nu s-au așezat în orașele imperiului roman pe care le-au cotropit, ci le-au distrus. Mormîntul descoperit la Köln, în chiar centrul coloniei romane, îi va determina probabil să-și revizuiască presupunerile.

Benzină... parfumată

O firmă din Texas ce se ocupă cu vînzarea carburanților și-a atras cu multă abilitate clienții firmelor rivale din împrejurimi. Și nu pentru că ar fi redus prețul de vînzare al benzinei, ci pentru că a avut ideea s-o... parfumeze. Într-adevăr, acest carburant lasă în urmă, în timpul folosirii, o dîră parfumată, în locul binecunoscutului miros de benzină arsă.

Formula benzinei parfumate este firește ținută în mare secret.

Dezlegarea jocului „HORTICOLĂ" apărut în nr. 5

ORIZONTAL: 1) Scarlatti—Is. 2) Tînăr—Olanda. 3) Iris— Br—Uita. 4) Literaturi— D. 5) Pa—Înalt—Ti. 6) Ii—Atu—M—Re. 7) Strauss—Dama. 8) A – Ori—Aromat. 9) Urs–Țărani – A. 10) Roși—Rama—Ac. 11) Eminescu – Ara. 12) Anini—Rotat. 13) Anison – Amica.

Unde își „petrec" virusurile iarna?

Numeroase boli produse de virusuri sînt boli de sezon. Medicii se întreabă de multă vreme ce se întîmplă cu virusurile în timpul perioadelor cînd acestea nu se manifestă. Cercetările scot în evidență cicluri biologice curioase.

In Munții Stîncoși, de pildă, virusul encefalomielitei ecvine și-ar petrece iarna în corpurile șerpilor care hibernează. La trezirea acestora, virusul infectează țînțarii care îi înțeapă pe șerpi și aceștia contaminează apoi mamiferele.

Cronicarul Neculce despre... folosirea fibrinei în chirurgie

Fibrina, așa cum o arată și numele, este o substanță fibroasă proteică, care constituie masa fundamentală a cheagului de sînge. Fibrele alcătuiesc o adevărată rețea, în ochiurile căreia se găsesc globulele sîngelui și acestea dau o culoare roșie cheagului. Sînt și cheaguri albe, care se formează numai din fibrină, fără globule. În chirurgia modernă fibrina se folosește în numeroase împrejurări: la refacerea nervilor și a vaselor de sînge, la refacerea învelișului creierului și a măduvei spinării, precum și în diferite operații. Aceste aplicații sînt cuceriri ale științei veacului XX.

Se pare însă că arta folosirii fibrinei în chirurgie a fost cunoscută cu mult timp înaintea secolului nostru și, oricît ar părea de curios, mărturia adusă de cronicarul Ion Neculce în culegerea „O samă de cuvinte", care precede „Letopisețul Țării Moldovei", vine în sprijinul acestei afirmații.

Este cunoscută trista întîmplare a spătarului Nicolae Milescu, căruia Ștefăniță Vodă a pus să i se taie nasul, auzind că umblă să-i ia tronul. Neculce ne arată însă că în Țara Nemțească Milescu a urmat un tratament de „reparare" a țesuturilor cu ajutorul cheagurilor de sînge, adică, cum am spune în limbaj științific, cu ajutorul fibrinei. Se pare că tratamentul s-a dovedit foarte eficient.

Se știe că în sîngele circulant se găsește o substanță denumită fibrinogen (născător de fibrină). Cînd sîngele iese din vase, fibrinogenul lichid se transformă, în urma unui proces complicat, în fibrină solidă, în aceasta constînd închegarea sîngelui. „Doftorul neamț" folosea sîngele închegat pentru refacerea țesuturilor, probabil cu ajutorul cheagurilor albe și astfel, într-o anumită măsură, a „reparat" nasul bietului Milescu. Dar mai bine să dăm cuvîntul însuși cronicarului:

„Deci Ștefăniță-Vodă... s-au prè miniet și l-au și adus pre acel Nicolai Milescul înaintea lui, în casa cè mică, și au pus pre calău de i-au tăiat nasul. Scoțînd Ștefăniță-Vodă în grabă hamgeriul lui din brîu, au dat de i-au tăiat calăul nasul. Și n-au vrut să-l lasă pe calău să-i taie nasul cu cuțitul lui [de] calău, ce cu hamgeriul lui Ștefăniță-Vodă i-au tăiat nasul. După acee, Nicolai Cîrnul au fugit în Țara Nemțască și au găsit acolo un doftor, de-i tot slobodziè sîngeli din obraz și-l boțiè la nas, și așè din dzi în dzi sîngele se închega, de i-au crescut nasul la locu, de s-au tămăduit. Iar cînd au vinit aice în țară, la domnia lui Iliieș-Vodă, numai de abiè s-au fost cunoscut nasul că-i tăiat".

Trebuie să recunoaștem că, pentru medicina secolului XVII tratamentul aplicat și rezultatul obținut constituie un succes remarcabil.

Asist. univ. Vladimir GUSIC

Cititorii ne scriu, noi răspundem

au păsările busolă?

Doresc să cunosc felul în care se orientează păsările în timpul migrațiilor. De aceea vă rog să publicați un articol care să trateze acest subiect.

H. CLUC
filatoare, București

Răspunde tov. AUREL PAPADOPOL, ornitolog de la Muzeul de istorie naturală „Grigore Antipa":

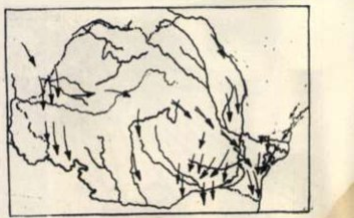

Săgețile indică drumurile de migrație ale păsărilor peste teritoriul țării noastre, toamna (după L. Rudescu).

Dacă astăzi sînt cunoscute în general drumurile urmate de păsări toamna și primăvara, dacă se cunosc vitezele de zbor, regiunile sudice unde iernează păsările, formațiunile de zbor sau durata relativă a deplasărilor, în schimb în problema orientării mai sînt multe de aflat. Totuși, o serie de cercetări, precum și observațiunile făcute cu prilejul experiențelor de inelare anuală a unui mare număr de păsări, au dus la unele concluzii.

Fenomenul migrației fiind foarte vechi, păsările au căpătat în acest sens un instinct puternic, ce se transmite de la generație la generație, fiind deci ereditar. Formarea și fixarea acestui instinct de orientare s-a produs prin selecție naturală, într-un timp foarte lung. Pe lîngă actele instinctive ereditare (moștenite), migrațiile se sprijină și pe „experiența cîștigată", prin care păsările se pot orienta în orice moment în diferite direcții. Păsările bătrîne cunosc în general locurile pe unde au mai trecut, deși uneori drumurile parcurse anual ajung la 20.000 de km. Orientarea lor se face ziua și după poziția soarelui, iar noaptea, după cea a lunii sau a stelelor.

Migrațiile se declanșează la apariția unor anumite condiții ale mediului extern (scurtarea zilei luminoase, împuținarea hranei, scăderea temperaturii etc.). Văzul, auzul, simțul perceperii curenților de aer, al umidității, toate ajută și informează pasărea, determinînd-o să sporească sau să micșoreze viteza, să ocolească zone primejdioase. Însă pentru a percepe poziția în spațiu față de un anumit punct de pe glob, ele posedă un simț specializat, care înregistrează curenții magnetici ai pămîntului. După toate constatările științifice făcute pînă în prezent acest simț, care pare să fie localizat în urechea internă, contribuie și el la orientarea păsării. Se observă la multe păsări, înainte de plecare, zboruri de rotire care au tocmai rolul de a le indica drumul pe care trebuie să-l urmeze, direcția în care trebuie să zboare. Însă în această privință mai sînt necesare multe experiențe. Știința nu și-a spus încă ultimul cuvînt.

relon și rolan

Aș dori să aflu care este deosebirea dintre relon și rolan. De asemenea, ce fibre și fire se realizează din aceste produse.

Marcela STANCIU
elevă, Galați

Răspunde dr. GAVRILĂ MUREȘAN, directorul Institutului de cercetări chimice, ICECHIM:

Deși denumirile comerciale ale relonului și rolanului se aseamănă, între aceste două tipuri de fibre sintetice există deosebiri importante în ce privește baza de materii prime, tehnologia de fabricație, structura chimică, proprietățile și domeniile de utilizare.

Fibra sintetică *relon* face parte din clasa poliamidelor, cunoscute pe piață sub denumirea de capron, perlon, nylon etc.

Relonul se fabrică din fenol care, la rîndul lui, se obține din subprodusele rezultate la cocsificarea cărbunelui. Desigur, calea de la fenol la relon este lungă... Mai întîi, din fenol se obține o substanță organică sub formă de cristale albe, denumită caprolactamă. Aceasta se transformă în rășina sintetică policaprolactamă, care, topită și comprimată prin orificiile fine ale unei duze metalice, dă firele de relon. Ele se utilizează îndeosebi la fabricarea ciorapilor, a lenjeriei de corp și a țesăturilor imprimate pentru rochii ușoare — dar au și unele utilizări tehnice, în special pentru rețelele-cord de întărire a cauciucurilor de automobil și avion și a plaselor de pescuit.

Rolanul este o fibră sintetică din clasa poliacrilonitrilului, cunoscută pe piață sub denumirea de nitrilon, orlon, dralon, volcrilon etc. El se fabrică plecînd de la gazul metan, care, prin diferite procedee chimice, este prefăcut într-o substanță organică lichidă: acrilonitrilul. Acesta din urmă este polimerizat (adică transformat în molecule foarte mari, numite polimeri), devenind poliacrilonitril, un praf alb. Dizolvat în anumite lichide organice, acest praf trece în soluții foarte vîscoase care, presate prin orificii foarte fine și după eliminarea solvenților, se solidifică sub formă de fire.

Fibrele rolan sînt înlocuitoare de lînă și se utilizează la producerea tricotajelor de iarnă, a stofelor pentru paltoane, păturilor, blănurilor artificiale (urson) etc. Ele se folosesc și în amestec cu lîna sau celofibra, pentru stofe și diferite țesături.

dorim să vă cunoaștem patria!

Elevii școlii noastre manifestă un viu interes pentru Republica Populară Romînă. Ei doresc să știe cît mai multe despre harnicul și talentatul ei popor. Răspunzînd acestei dorințe, am hotărît să organizăm în sala „Lenin" a școlii noastre un stand consacrat Republicii Populare Romîne. Aici vor fi prezentate materiale documentare și fotografii legate de istoria țării dv.

Cu salutări comuniste
A. LIUBIVÎI
directorul Școlii medii nr. 1
Lebedin, reg. Sumî
— R.S.S. Ucraineană

de la fotocorespondenți

La fabrica de țigarete din Rîmnicul-Sărat au fost de curînd instalate o serie de mașini noi, de mare productivitate. Fotografia redă un aspect din hala în care au fost montate mașinile. **(I. VERMONT)**

La Bușteni au fost construite blocuri de locuințe destinate muncitorilor de la întreprinderile industriale din localitate. 28 de familii s-au mutat de curînd în noile apartamente. **(V. IOSIF)**

Sute de pionieri și școlari au luat parte la carnavalul pionierilor organizat în sala uzinelor „1 Mai" din Ploiești. **(D. PANĂ)**

cititorii către cititori

Budușan Augustin, electrician și *Simitopol Traian*, strungar, Hunedoara, O.M., bloc 45, ap. 1, doresc să corespondeze pe teme de muncă, învățătură și să facă schimb de ilustrate. *Todoruț Ana-Maria* și *Rămciu Rodica*, studente, București, intr. Amzei 1-3, doresc să corespondeze pe teme legate de viața tineretului din patria noastră. *Marcu Mihai*, actor, Timișoara V, str. Războieni nr. 7, dorește să corespondeze pe teme de filatelie și să facă schimb de ilustrate. *Ionescu Mircea*, elev, București, str. Dornei 26, raionul Grivița roșie, dorește să corespondeze pe teme de sport, filatelie și să facă schimb de fotografii.

Doresc să corespondeze pe diferite teme (literatură, artă, cinematografie, sport, istorie, muzică, teatru, plastică etc.) și să facă schimb de ilustrate următorii:

Damașcan Violeta, elevă cl. a XI-a, Craiova, str. I.P. Pavlov nr. 110; *Vlădescu Nuțy*, elevă cl. a XI-a, Craiova, str. I. P. Pavlov nr. 110; *Sîrbu Elisabeta*, profesoară, satul Grecești, comuna Horezu-Poienari, raionul Segarcea, reg. Oltenia; *Sotropa Silvia*, studentă, Căminul studențesc complex, bloc C, Copou, Iași; *Dediu Dorel*, salariat la Sfatul popular raional, comuna Bîrsănești, raionul Tg. Ocna; *Sușnea Marietta*, elevă cl. a XI-a, Craiova, str. I.P. Pavlov nr. 110; *Voin Florin*, electrician, Lupeni, str. Gohodol nr. 14; *Stroescu Mircea*, elev, Mărgineanca, reg. Ploiești; *Mărgineanu Ionică* și *Ion Nicoleta*, elevi cl. a XI-a, Craiova, str. I.P. Pavlov nr. 110; *Edu Cristian*, muncitor forestier, Întreprinderea I.F. Mîneci-Ungureni, raionul Teleajen, reg. Ploiești; *Pavel Mircea*, elev, cl. a IX-a, Arad, str. Bolintineanu nr. 12; *Drăgoi Nellu*, elev, Iași, Șoseaua Națională nr. 174; *Preda Beby*, elevă, cl. a IX-a, Băilești, str. Victoriei nr. 75; *Magdun Otilia*, statisticiană, Mediaș, str. Avram Iancu 14.

Doresc să facă schimb de fotografii ale actorilor de cinema și ilustrate următorii:

Rusu Sofia, elevă, Brăila, str. Roșiori nr. 28; *Teodorescu Florentina*, elevă, Craiova, str. Mozart nr. 9; *Iliescu Marian*, UCMMA, secția 250, Bocșa Romînă, reg. Banat; *Preda Mihai*, elev, Balș, str. Cuza Vodă nr. 105.

Doresc să facă schimb de ilustrate următorii:

Dumitrescu Rodica, elevă, București, str. Făinari, nr.1, raionul 1 Mai; *Ghiran Ioan*, electrician, Aninoasa, căminul „23 August", camera 31, raionul Petroșani, regiunea Hunedoara; *Toma Elisabeta*, elevă, Iași, str. Sărăriei nr. 35; *Gheorghiu Rodica*, elevă, Tecuci, str. V.I.Lenin nr. 58; *Lebedi Petre*, electrician, Năvodari, blocul A.I. ap. 46, reg. Dobrogea; *Iordache Any*, elevă, Pitești, str. Ștefan cel Mare nr. 28; *Munteanu Nety*, salariată la Sfatul popular raional Tg. Ocna, reg. Bacău.

pe scurt

DOROFTEI PÎNZARU, Dornești, regiunea Suceava: Reclama citită de dv. într-o revistă din 1934 era pur și simplu o înșelătorie. Azi la noi asemenea reclame n-ar mai putea apare.

Industria noastră farmaceutică pune la dispoziția oamenilor medicamentele numai după ce acestea au trecut prin toată gama de controale chimice și biologice. La ora actuală nu există medicamente speciale împotriva fumatului și de aceea nici industria noastră de medicamente nu a fabricat încă așa ceva. Indicații în legătură cu problema fumatului găsiți în articolul intitulat „Fumatul și sănătatea", apărut în revista noastră nr. 44 din 7 noiembrie 1961.

MARIA CULEA, elevă, Fetești: Ne bucură faptul că vă interesează rubrica de actualități cinematografice ce apare în revista noastră. Vom prezenta și alte portrete de actori de cinema, iar printre aceștia vor fi și artiștii sovietici despre care ne-ați scris.

ARGHIROPOL, București: Pentru a vă putea răspunde prin poștă, trimiteți-ne numele și adresa dv. exactă.

MIHAI IVANOVSKI și IOAN ZAHARIUC, Mihăileni, raionul Dorohoi: Sîntem de acord să ne trimiteți fotografii cu aspecte din regiunea dv. Important este ca aceste fotografii să fie interesante și bine executate. În ceea ce privește copertele revistei noastre, vă reamintim că ele au înfățișat și portrete de oameni de la sate. De asemenea, am prezentat peisaje de iarnă (coperta numărului 51 din 23 decembrie 1961).

O. NAȘCU, Cluj: Desigur, publicăm caricaturi primite de la cititori. Cu o condiție: în realizarea lor să fie bine folosite armele satirei și umorului. Din păcate, caricatura trimisă, deși e realizată în ceea ce privește desenul, are o poantă veche și ieftină. Așteptăm de la dv. lucruri de mai bună calitate.

ION DUMITRAȘCU, frezor: actorului Grigore Vasiliu-Birlic, artist al poporului, îi puteți scrie pe adresa Teatrului Național „I.L. Caragiale" din București, str. 13 Decembrie nr. 3. În ceea ce privește dorința dv. de a coresponda cu tineri din U.R.S.S., vă informăm că puteți folosi și adresele pe care revista „Veac nou" le publică aproape în fiecare număr.

I. TIRIAN, Arad: Prepelița este o pasăre migratoare. Pleacă toamna și se îndreaptă spre inima Africii, unde rămîne pînă în primăvară. Exemplarele rătăcite de stol, pe care iarna le surprinde prin părțile noastre, nu rezistă frigului — pier.

gama sau beta?

Mă refer la un text apărut în „Flacăra" nr. 47 din 28 octombrie 1961 (pagina Mozaic). Cred că în răspunsul la întrebarea: „Care dintre radiațiile emise de către substanțele radioactive sînt cele mai pătrunzătoare?" s-a strecurat o eroare. Razele gama și nu beta au o putere de pătrundere mai mare.

Eugen ROMANIUC
student — Timișoara

Precizarea dv. este îndreptățită. Întrebarea pusă în revistă a fost confuză. De fapt ea avea în vedere numai radiația corpusculară emisă de substanțele radioactive și, în acest caz, răspunsul indicat de noi era corect. Neprecizîndu-se însă acest lucru, se putea înțelege că întrebarea se referea la toate tipurile de radiație (deci inclusiv cea electromagnetică), în care caz răspunsul dv. este cel corect.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI — Nr. 6 (350)
10 februarie 1962

REDACȚIA: BUCUREȘTI
PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Reg.

DACĂ PERSONAJELE DIN DESENE AR PUTEA VORBI AUTORULUI LOR...

de Neli COBAR

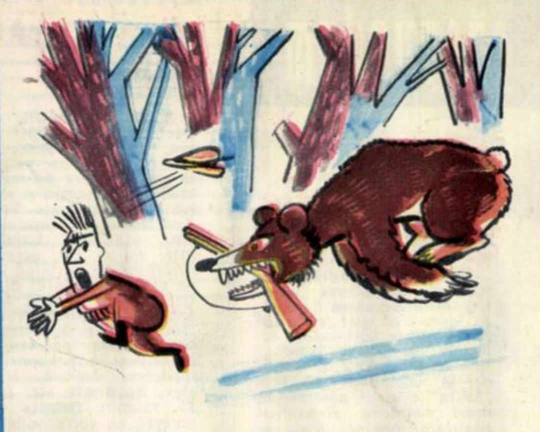

Vînătorul: „Şi asta la dumneata se numeşte « situaţie umoristică »?"

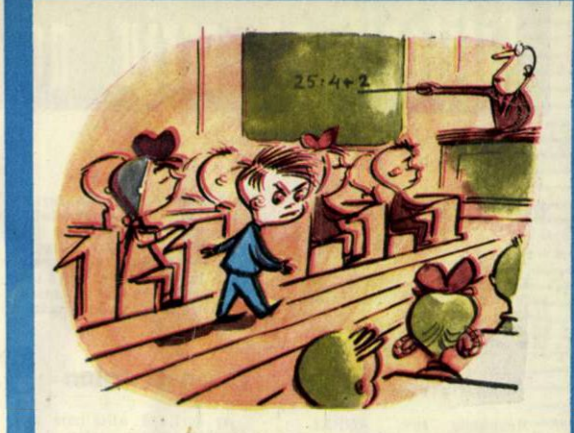

„Dintr-o clasă întreagă, tocmai pe mine m-a găsit să mă scoată la lecţie?"

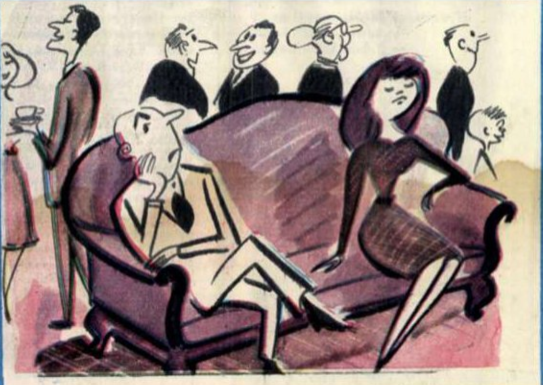

„Te-a apucat tocmai acum economia de tuş?! Ce te costa dacă-mi făceai costumul negru şi-mi puneai cîteva fire de păr pe cap?!"

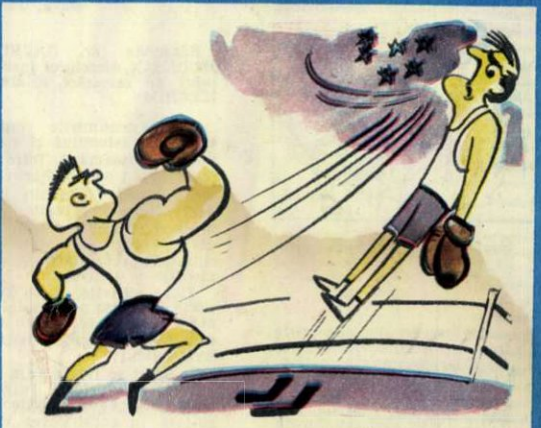

„Multumesc!... Ai nişte idei!..."

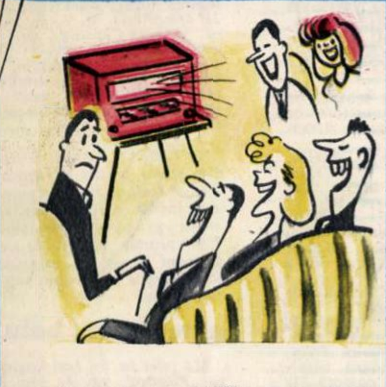

LA MICROFON: „SATIRA ŞI UMORUL!"

„...Ăsta-i un « instantaneu » din imaginaţie, şefule!"

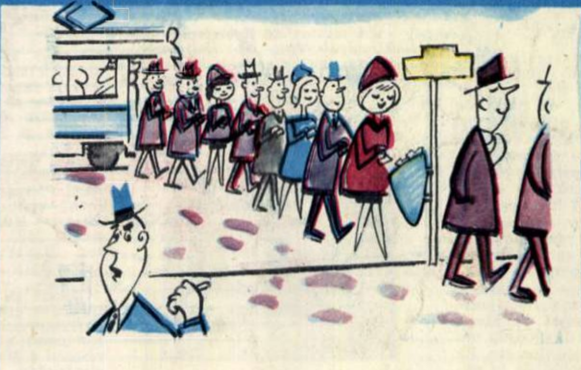

LA COBORÎREA DIN TRAMVAI

„...Ţi-am mai spus-o: nu cunoşti terenul!"

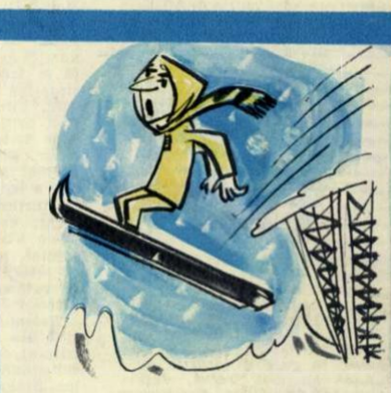

„Ce înseamnă asta? Nu sînt nici două minute de cînd mi-ai pus schiurile în picioare, şi mă pui să sar de la trambulină ?!"

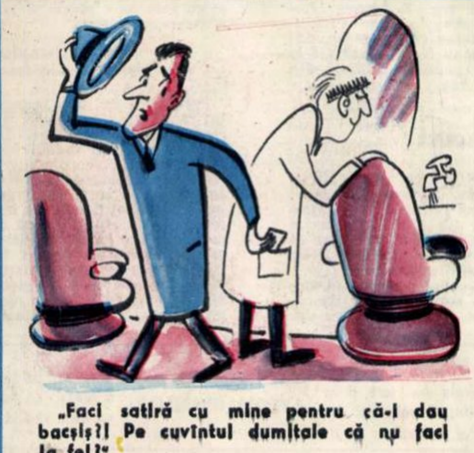

„Faci satiră cu mine pentru că-i dau bacşiş?! Pe cuvîntul dumitale că nu faci la fel?"

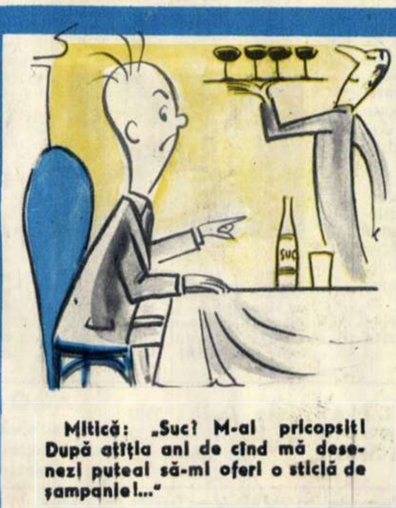

Mitică: „Suc? M-ai pricopsit! După atîţia ani de cînd mă desenezi puteai să-mi oferi o sticlă de şampanie!..."

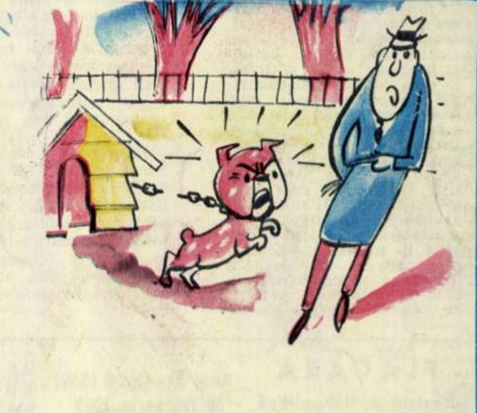

„Ce faci, amice, ne jucăm aici? Te rog să desenezi imediat un lanţ ca lumea!..."

05 / 57 -

Fata cu violoncelul.
(Pagina 7)
Fotografie de
Bazil DUNĂREANU

Proletari din toate țările, uniți-vă !

FLACARA

Nr. 7 (351) — 17 februarie 1962

ANGAJAMENTE ÎNSUFLEȚITE ÎN ÎNTRECEREA SOCIALISTĂ

Întrecerea socialistă a oamenilor muncii din fabrici, uzine, șantiere, unități socialiste din agricultură, se desfășoară din plin în întreaga țară sub semnul măreților obiective stabilite de cel de al III-lea Congres al partidului, pentru desăvîrșirea construcției noastre socialiste.

Planul pe anul 1962 — își propun oamenii muncii — să fie motorul unui nou avînt al întrecerii desfășurate pe baza criteriilor stabilite de directivele C. C. al P. M. R. Analizînd în cadrul unor însuflețite adunări posibilitățile și rezervele de care dispune fiecare sector, secție și loc de muncă, muncitorii, tehnicienii și inginerii își iau noi angajamente în legătură cu îmbunătățirea calității produselor, cu creșterea productivității muncii, cu realizarea de economii peste plan.

În imaginile noastre, aspecte din cîteva întreprinderi în aceste zile în care colectivele respective au trecut la realizarea angajamentelor lor.

Fotografii de Elena GHERA,
Eugen IAROVICI, B. DUNĂREANU, S. STEINER și TRAIAN
PROSAN

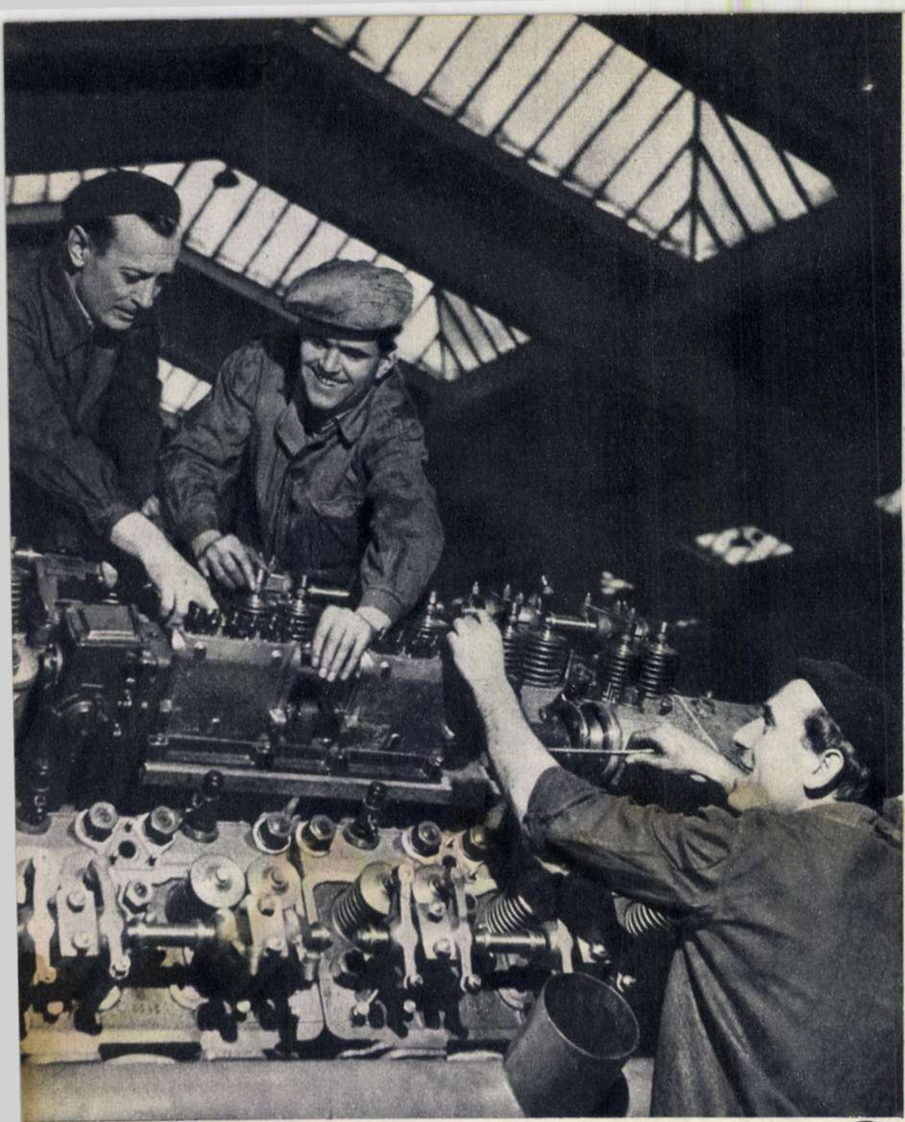

Prin gospodărirea cu grijă a metalului vom economisi peste 1.200 de tone — s-au angajat, printre altele, metalurgiștii uzinelor „23 August" din București.

Printre fruntașii întrecerii pentru reducerea consumului de metal se află și echipa formată din Dumitru Vîrtej, șeful echipei, Nicolae Bahnea și Spiru Vasiliu montori la secția montaj general (motoare M.G. de 450 c.p.)

— Angajamentul secției dv. tovarășe Gavrilă, în cadrul întrecerii socialiste, se pare că a fost încă un prilej de bucurie pentru colectivul în care lucrați...

Marin Gavrilă, maistru la secția distilare atmosferică a rafinăriei Ploiești, ne-a întrerupt, ghicind întrebarea:

— 1.506.000 lei. Nu-i puțin. Atît ne-am angajat să obținem din cantitățile sporite de produse pe care le vom da peste plan. În afară de aceasta, vom reduce consumul de materiale auxiliare (abur și combustibil) cu cîte 500 tone. Iar în privința pierderilor la produse, ne vom strădui să le reducem cu 100 de tone.

— Ce v-ați propus să întreprindeți pentru a realiza toate acestea?

— Ne vin în ajutor, în primul rînd, noile procedee tehnologice, pe care le vom aplica la neutralizarea țițeiului și desalinarea țițeiurilor asfaltoase - uleioase. Prin cuplarea a două instalații de distilare vom realiza serioase economii de combustibil. Pentru a înlătura orice deficiențe ce se vor putea ivi pe parcursul procesului de producție, vom înlocui plăcile tubulare intermediare din cuptoarele instalației atmosferice nr. 1. Acestea sînt doar o parte din măsurile care ne vor asigura realizarea angajamentului.

Din angajamentele colectivului întreprinderii „Flacăra roșie", deținătoarea drapelului de fruntaș pe ramura piele-încălțăminte:

La piele box, calitatea I va crește de la 26% la 28%, la talpă bovine, calitatea I va crește de la 72% la 74%. Planul producției globale și planul producției marfă vor fi îndeplinite și depășite cu 1%. Se vor realiza economii peste plan în valoare de 1.500.000 lei și beneficiile peste plan vor fi în valoare de 1.200.000 lei. Se vor crea 150 modele noi de încălțăminte și 200 de modele de marochinărie.

În fotografii: ① Colectivul întreprinderii aprobă prin aplauze entuziaste aceste angajamente. ② Croitorul de piele Marin Andreescu, fruntaș în producție, își ia angajamente în numele brigăzii pe care o conduce și în numele său personal. ③ Marin Andreescu, la locul său de muncă, este hotărît să-și respecte angajamentele luate, de a da lunar o economie de 1.000 decimetri pătrați de piele și o calitate de 99,3%.

În anul 1962 constructorii Trustului nr. 1 din București au de îndeplinit importante sarcini. Dezbătînd rezultatele obținute anul trecut în întrecerea socialistă, constructorii de pe șantierele trustului s-au angajat:

Să scurteze durata de execuție a unor obiective industriale:

Fabrica de radiatoare și băi, fabrica de obiecte sanitare „Porțelanul", fabrica de prefabricate „Progresul" (dezvoltare) ș. a.

Să mărească gradul de industrializare a lucrărilor de construcții prin:

— Creșterea productivității muncii cu 4,5% față de anul 1961.

— Buna organizare a șantierelor și gospodărirea materialelor.

— Economii la prețul de cost de 7.500.000 lei prin reducerea consumului specific de materiale.

Se vor realiza beneficii peste plan în valoare de 450.000 lei.

În fotografie: Vasile Andrei, șeful brigăzii de fierari-betoniști de pe un șantier al trustului.

Filatoarele de la „Filatura romînească de bumbac" s-au angajat să îmbunătățească calitatea produselor, producînd fire cardate și pieptănate de calitatea A în proporție de 88,4%, îmbunătățind pînă la sfîrșitul anului calitatea firelor cu 30% la fusele noi instalate, care merg în clipa de față cu viteze reduse; de asemenea s-au angajat să mărească productivitatea muncii, față de indicele planificat, cu 0,5%, să realizeze 400.000 lei economii și 500.000 lei beneficii peste plan, precum și o economie de 16 tone bumbac puf, reducînd consumul specific de materie primă.

În aceste zile, primele bobine din cele 45.000 kilograme fire peste plan au și văzut lumina zilei.

În fotografie: un aspect dintr-o hală de ringuri a fabricii.

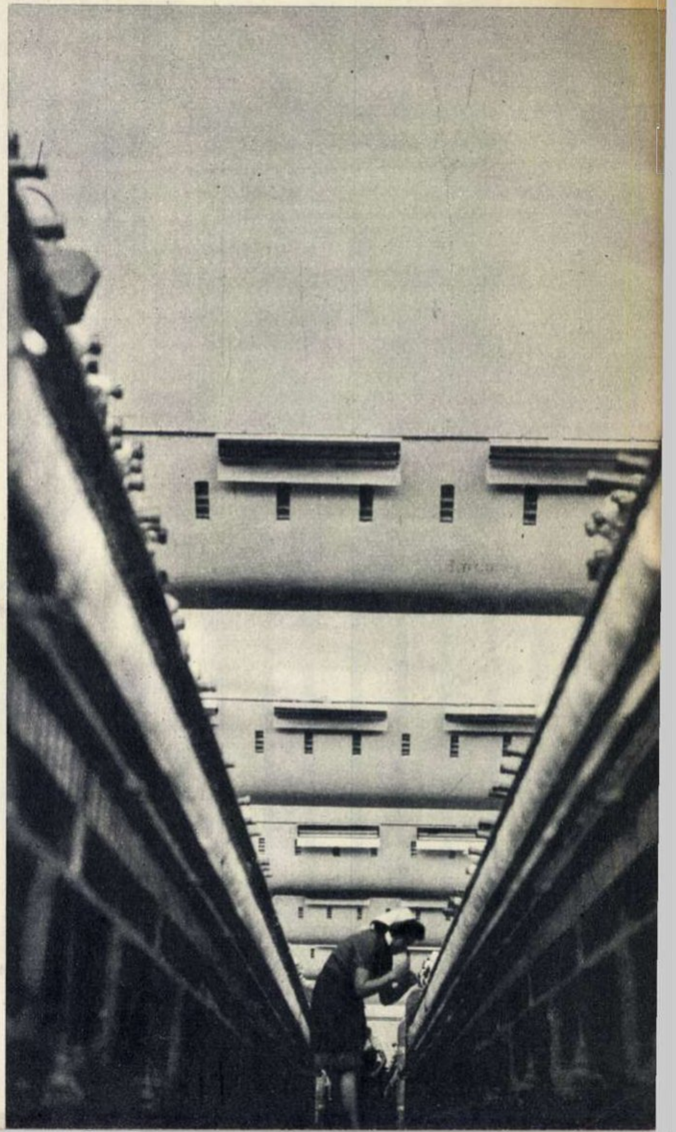

sîntem gata!...

AŢI COBORÎT O DATĂ CU NOI ÎN GARA CIOARA-DOICEŞTI DIN TRENUL CARE STRĂBATE ÎN LINIE FRÎNTĂ, CÎMPIA BĂRĂGANULUI. NU, N-AŢI GREŞIT DE LOC CÎND AŢI IDENTIFICAT GRUPUL DE CLĂDIRI DIN FAŢĂ. SÎNT ALE STAŢIUNII DE MAŞINI ŞI TRACTOARE CIOARA-DOICEŞTI, RECENT DECORATĂ CU ORDINUL MUNCII CL. I. DACĂ VREŢI SĂ LUAŢI CUNOŞTINŢĂ DE PREOCUPĂRILE HARNICULUI COLECTIV DE AICI, ÎNSOŢIŢI-NE.

Panoul de onoare cu chipurile fruntaşilor e aşezat pe un loc bine ales. E la vedere, cum s-ar spune. O dată ce ai depăşit poarta staţiunii şi ai făcut la stînga, începi să străbaţi o alee dimensio-

În zilele cînd am făcut reportajul de față, viscolul cuprinsese întreg Bărăganul, iar brigada a 8-a de tractoare de la S. M. T. Cioara-Doicești, condusă de Neacșu S. Ion, înfruntînd ascuțișul viforului trecea în revistă tractoarele pregătite pentru campania agricolă de primăvară.

nată și pentru vehicule, subliniată pe ambele părți de un gard viu. Panoul se ivește curînd. De aici ai și perspectiva spre club, spre dormitoare și spre „Strada apartamentelor“.

Neacșu S. Ion n-a spus la nimeni, dar se vede că nu-i mulțumit de felul cum i-a apărut chipul la panou. Nu-i vorba de retușurile care se cuveneau și cu atît mai mult de unele amănunte vestimentare. Cînd fotograful i-a solicitat prezența în fața aparatului, Neacșu nu cobora din tren și nici nu venea de la vreo nuntă. Tocmai atunci termina de lămurit unele treburi cu un tractorist și urma să facă „în paralel“ două lucruri, cu rezultate imediate. Cine-i de vină? El! În acele fracțiuni de secundă nu o dată, a spus: „Mai repede!... Mă grăbesc!“

Iată-l acum pe Neacșu S. Ion, șeful brigăzii de tractoare nr. 8, stînd comod pe un scaun din biroul inginerului șef. Arată cu totul altfel decît în poză. E un bărbat atrăgător și — de ce n-am spune? — chiar frumos. Mișcările feței, gesturile, felul de a vorbi trădează spirit practic și tenacitate. Socotind după anii pe care îi împlinește, îți dai seama că și Neacșu a făcut parte din generația „desculților“. Copilăria nu și-a trăit-o cu adevărat, în schimb lumina nouă i-a arătat drumul deschis și larg al înnoirilor atunci cînd urca treptele tinereții. Socialismul i-a adus și lui Neacșu o viață demnă și fericită, din care a dispărut gustul amar al pîinii cîștigate la stăpîn.

Șeful de brigadă s-a născut aici, în Cioara-Doicești. E fiu de colectivist. Tot din aceeași comună și tot fii de colectiviști sînt și tractoriștii din brigada sa. Sînt legați de aceste locuri, cum e legată Dunărea de Bărăgan. Ce spune Neacșu?... „Nu pot lăsa să treacă o zi fără să fac un drum la gospodăria agricolă colectivă „9 Mai“ din comuna noastră. Pe ogoarele acestei gospodării lucrează permanent brigada noastră de tractoare. Cu alte cuvinte sîntem membrii aceleiași familii și avem aceleași interese“.

Brigada condusă de Neacșu nu se dezlipește de locul unde se hotărăște soarta recoltei. Tractoriștii cunosc bine solul pe care lucrează, comportarea lui la uscăciune și la umezeală, cît și nevoia lui de îngrășăminte, tot atît de bine cum îi sînt cunoscute unui agronom cu experiență. Are șeful de brigadă un carnet pe care-l răsfoiește tacticos. Noi l-am numi „jurnalul colaborării“. S-au îngrămădit pe filele acestui jurnal multe însemnări făcute anul trecut în timpul campaniilor. Di-

Cercul de lecții practice are un rol important în pregătirea profesională a tractoriștilor. Inginerul mecanic Paul Stănică — al doilea din stînga — descrie și explică funcționarea pompei de injecție a tractorului universal.

rectivele privitoare la întrecerea socialistă au constituit și pentru el un puternic imbold. Pe frig, pe arșiță, în piept cu vînturile Bărăganului șeful de brigadă, alături fie de președinte, fie de brigadieri, se afla pe postul de controlor al calității neadmițînd nici un rebut, nici o abatere de la legile agrotehnicii moderne. Rezultatele? Producții mari la hectar. Numai de pe lotul lucrat de tractoristul Mangiurea Gheorghe, colectiviștii au strîns 3.800 kg porumb boabe la hectar.

Neacșu părăsește biroul. Se duce direct la colectivă. Președintele l-a anunțat că astăzi dimineață se discută planul de producție pe 1962. Trebuie să fie de față și șeful brigăzii de tractoare, căci „interesele sînt aceleași".

Ne uităm pe hîrtiile dispecerului să vedem care este situația tractoarelor din brigada a opta. E clar: toate tractoarele sînt revizuite și reparate.

★

...Cu zgomotele surde, cu comenzile care uneori se fac la cea mai înaltă tonalitate, cu bătăile ritmice ale motoarelor te familiarizezi în scurt timp, mai ales cînd oamenii fac oficiul de gazde în modul cel mai plăcut... Am intrat în atelierul de revizie și reparații. S-a oferit să ne fie ghid inginerul mecanic al stațiunii, pe nume Paul Stănică, originar din părțile Slatinei, specialist cu o vechime de cîțiva ani buni pe Bărăgan. Ne conduce pe la toate sectoarele de lucru. Iată: pe acest banc motoarele sînt supuse la probe... Dincolo se verifică pompele de injecție și aparatele de ridicat... Podul rulant transportă o piesă dintr-un sector într-altul...

De la bun început ne dăm seama că în această atmosferă de muncă guvernează un principiu: cu cît mașinile și tractoarele sînt mai bine puse la punct în timpul iernii, cu atît ele vor putea fi folosite în mai mare măsură fără întrerupere și cu întreaga capacitate de lucru în restul anului. Se lucrează după un plan concret de muncă — alcătuit pe baza directivelor privitoare la întrecerea socialistă pe anul 1962 — cu mult simț gospodăresc. Observațiile noastre capătă și mai mult contur în urma celor spuse de inginer: „S-au creat din timp condiții ca reparațiile să fie făcute la vreme și de cea mai bună calitate. Au fost revizuite utilajele de atelier, au fost verificate minuțios mașinile existente, ne-am aprovizionat din timp cu piese de schimb. Și încă ceva: înainte ca tractoarele să înceapă a „curge" spre ateliere, noi știam de-acum ce volum de lucrări aveam de executat".

Într-adevăr, totul a fost pregătit din timp: toate notele, atît cele majore cît și cele minore ale prologului dinaintea bătăliei pentru recolte bogate.

Ne oprim în dreptul unui banc de probă. Doi oameni de vîrste diferite își comunică părerile. Inginerul face prezentările: „Gheorghe I. Gheorghe, șeful nostru de atelier și Dulman Nicolae, unul din cei mai buni tractoriști ai stațiunii".

Ascultăm discuțiile purtate. Nu ne angajăm. Sînt de strictă specialitate. Desprindem însă un aspect care capătă tot mai multe înțelesuri, pe măsură ce-l aprofundăm. Dulman Nicolae și-a adus tractorul în atelier doar pentru o revizie mai atentă și nicidecum pentru a-l transforma în obiectul unui tratament de durată. În anul care a trecut Dulman a realizat cu tractorul său 1.315 hantri fără nici o reparație. Acum, doar la diferențial se aude o bătaie la viteza a patra și motorul a început să pretindă ulei peste normal. Lucrurile sînt semnalate șefului de atelier, de către tractorist. Acesta este aspectul. Care sînt însă înțelesurile? Dulman nu este numai omul de la volan, nu este numai acela care impune o manevră tractorului în geometria ogorului pe care-l lucrează; înainte de toate el este un cunoscător al mașinii, un protector al ei, un mecanic cu experiență. Dulman Nicolae răspunde „cailor-putere" pe care-i stăpînește cu o altă unitate de măsură, unitate ce se încetățenește temeinic în dicționarul muncitorului înaintat: „conștiință-putere".

Întinsa cîmpie a Bărăganului se odihnește în momentul de față, cu toate că nici acum nu și-au pierdut rezonanța succesele obținute de gospodăriile agricole colective, pe ogoarele cărora lucrează mecanizatorii stațiunii. Cifrele care urmează cer să fie luate în evidență: 3.800, 4.900, 5.250 nu sînt altceva decît recoltele-record la hectar obținute de colectiviști, de pe suprafețele cultivate cu porumb. Apoi, pe alte coloane se adaugă alte cifre: 1.610 și 3.111, reprezentînd producțiile medii de porumb boabe și de floarea-soarelui obținute pe raza de activitate a stațiunii. În toamna care a trecut, mecanizatorii, în colaborare cu colectiviștii, au pregătit pe suprafețe neirigate patul germinativ pentru 5.000 kg porumb boabe la hectar. Sînt cifrele unei aritmetici, care pe drept cuvînt o putem numi „aritmetica belșugului" și la care tractoriștii din comuna Cioara-Doicești au rezervate toate drepturile de coautori.

În același timp însă în atelier se scrie primul punct de pe ordinea de zi a asaltului de primăvară.

★

Vizita se apropie de sfîrșit. Pe inginerul mecanic nu-l supără de loc un scurt interviu, cu toate că acest punct n-a fost prevăzut în planul său de lucru.

Prima întrebare: „Ce volum de lucrări ați planificat pentru anul 1962?"

Pauză — inginerul socotește — apoi răspunde concis: „94.555 de hantri".

A doua întrebare: „Ce calificativ se poate da reparațiilor executate?"

Răspuns (inginerul zîmbește cu înțeles): „În primul rînd trebuie să arătăm că sîntem gata. Tractoarele sînt pregătite pentru noua campanie agricolă, iar în ceea ce privește calificativul, îl vom primi în etapele marșului care începe.

Ion SAVA

Fotografii de S. STEINER

În timp ce afară viscolește — adăpostite în atelierele de reparații ale S.M.T.-ului — tractoarele sînt pregătite pentru obținerea de recolte bogate.

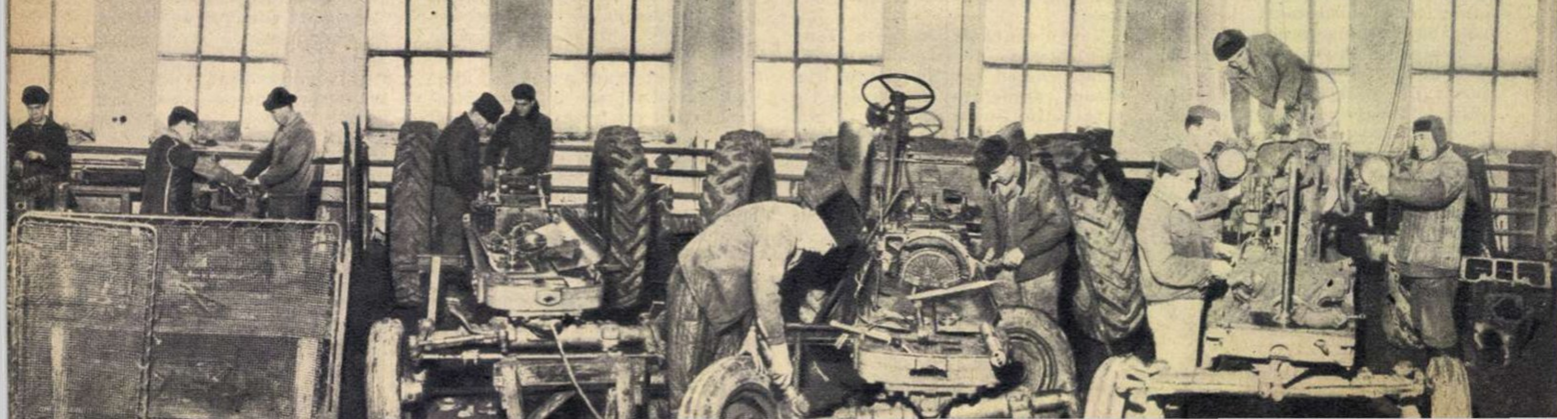

FOTOCRONICA-C.F.R. FEBRUARIE 1962

La mijlocul lui februarie, în fiecare an, aniversăm eroicele lupte din ianuarie-februarie 1933 ale muncitorilor ceferiști și petroliști, organizate și conduse de partid.

Trăind în luminoșii ani ai socialismului, oamenii muncii obișnuiesc ca la celebrarea sărbătorii lor scumpe să facă bilanțul realizărilor pe care le-au dobîndit și să-și ia noi angajamente pentru succese și mai mari în producție. Pe aceste coordonate, feroviarii Romîniei socialiste au înscris succese pe care le dovedesc graiul lapidar al cifrelor: planul de transport pe 1961 a fost îndeplinit în proporție de 103,7 la sută la parcursul mărfurilor și 102,3 la sută la parcursul călătorilor. Întrecerea pentru o înaltă calitate a transporturilor a căpătat caracter de masă. În 1961, capacitatea de transport a căilor ferate a sporit simțitor și împreună cu ea a crescut viteza medie comercială. Anul 1961 și-a spus un cuvînt răspicat în domeniul înzestrării căilor ferate cu tehnica modernă. Îmbunătățirea stării liniei de cale ferată prin reparații de calitate, extinderea centralizării electrodinamice a stațiilor, construirea de noi gări, iată cîteva dovezi care arată hărnicia feroviarilor și dezvoltarea pe linia tehnicii înalte a transporturilor în anii desăvîrșirii construcției socialiste.

Anul 1962 va însemna pentru calea ferată, pentru feroviari, pentru toți oamenii muncii, un an de succese și mai mari. Transportul feroviar va primi 35 de locomotive diesel-electrice, precum și un important număr de noi vagoane de călători și marfă. Lucrările de centralizare electrodinamică a stațiilor și extinderea blocului automat de linie vor cunoaște în 1962 noi realizări.

Cei ce muncesc în industria petrolieră au, de asemenea, mari succese. În acest an ei se angajează să mărească vitezele de lucru în foraj, să îmbunătățească calitatea produselor petroliere, să reducă prețul de cost și să scurteze termenul de punere în funcțiune a conductelor magistrale de țiței și gaze.

În aceste ultime zile, în toate unitățile de cale ferată muncitorii feroviari, ca și cei petroliști, s-au întîlnit în cadrul unor însuflețite adunări. Pe baza directivelor C. C. al P.M.R. cu privire la principalele criterii ale întrecerii socialiste ei și-au luat noi angajamente pentru a îndeplini și depăși planul, pentru a îmbunătăți necontenit calitatea transporturilor. Depoul de locomotive București - Triaj, bunăoară, s-a angajat să mărească indicele de utilizare a locomotivelor, să remorcheze peste 1.000 trenuri cu tonaj sporit, să reducă timpul de imobilizare a locomotivelor în reparații. Asemenea angajamente și-au luat multe unități de cale ferată.

Grija partidului și guvernului pentru ceferiști se reflectă în preocupările pentru îmbunătățirea substanțială a condițiilor de muncă și de viață. În depourile de locomotive, în secții de întreținere, în stații și ateliere se introduce tot mai intens mecanizarea. Dovada grijii pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă poate fi exprimată și în cele peste 300 milioane lei care au fost cheltuiți în acest scop în ultimii ani.

Pentru destindere și pentru îmbogățirea cunoștințelor, feroviarilor le-au fost puse la dispoziție numeroase cluburi, săli culturale, biblioteci. Burghezia le-a dat ceferiștilor cocioabe proptite în pari, curbe de sacrificiu și rafale de mitralieră. Socialismul le-a dat salariu pe merit (în 1961 cîștigurile medii ale lucrătorilor feroviari au crescut cu 5,4 la sută față de anul anterior), sănătatea muntelui și a mării, nenumărate apartamente (vezi noua Cale a Griviței); socialismul a dat ceferiștilor cale liberă pentru a-și aduce contribuția lor prețioasă la înfrumusețarea vieții noastre.

Mîndri de tradițiile lor revoluționare, conduși de înțeleptul nostru partid, ceferiștii și petroliștii se găsesc astăzi în primele rînduri ale muncii și luptei puse în slujba patriei socialiste.

↑
Mecanicul de locomotivă Vlad Octavian din depoul de locomotive Caransebeș este unul dintre fruntașii întrecerii socialiste.

↑
Depoul de locomotive C.F.R.-călători București. Înainte de a lua locomotivele în primire, mecanicii Ion Ionescu și Marin Negoiță și fochiștii Traian Țară și Ion Suditu primesc îndrumări din partea mecanicului instructor Al. Laza.

În urma creșterii traficului feroviar, la Roșiori a fost construită anul trecut o nouă gară.

La trustul de foraj Pitești s-a pus în funcțiune o turbobază unde se repară și se verifică turbinele pentru foraj.

COPERTA NOASTRĂ

...Din șanțul de lîngă drum răzbătea un suspin. S-a apropiat. În șanț, învelit în cîteva zdrențe, zăcea un copil. O fetiță. Cuminte și indiferentă la tot ce se întîmpla în jur, scîncea. A ridicat-o încet, cu grijă și apoi a strîns-o la piept, într-un gest matern. A doua zi, cu acte în regulă, a înfiat-o. Și astfel, sora de caritate Zoe Tăbăcaru a devenit mamă, iar Maria-Ana a devenit copilul unei mame. Era în anul de foc 1942...

În 1947 locuiau la Tîrgoviște. Atunci, la cinci ani, fetița a devenit „artistă“: dansa în echipele de amatori ale uzinelor metalurgice „1 Mai“-Tîrgoviște. La șase ani a început să învețe pianul, iar în 1954 a intrat la Școala medie de muzică din București. Profesorul Orlov i-a condus primele arcușuri pe violoncel. Copilul, care în primele zile de viață fusese legănat în țiuitul bombelor, nu și-a alterat urechea muzicală. Maria-Ana Tăbăcaru este în prezent violoncelistă în cadrul orchestrei simfonice din Galați. Și din 1959 pînă azi a cîntat în peste 200 de concerte, de asemenea într-un cvartet de femei și a făcut ilustrații muzicale într-o serie de concerte-lecție. Pe tărîm obștesc, utemista Tăbăcaru muncește tot atît de frumos ca și violoncelista.

★

Nimic ieșit din comun: fapte simple, omenești, relatate sec, așa cum le întîlnești într-o autobiografie. Și totuși, în această mică poveste stă ascuns un fapt deosebit: analogia dintre modul în care s-a dezvoltat fata cu violoncelul și cel în care s-a dezvoltat mișcarea artistică (și nu numai artistică) gălățeană, (și nu numai gălățeană) în slujba căreia și-a pus înclinațiile.

B. D.

Doina (Antoaneta Glodeanu) a fost adusă la interogatoriu. Ancheta o conduce astăzi nu comisarul (Toma Caragiu), ci inspectorul venit de la centru (Const. Dinulescu).

Ciudată întîlnire între doi îndrăgostiţi... Ana (Maria Dumitrache) se comportă ca şi cum nu l-ar mai fi văzut niciodată pe Victor (Valeriu Paraschiv).

Cu regizorul MANOLE MARCUS despre filmul „STRĂZILE AU AMINTIRI“

— Primul lucru pe care un film îl destăinuie despre sine însuşi — înainte chiar de a-şi arăta fotografiile — este titlul. Ar trebui deci să înţelegem luînd drept bun ce ne sugerează titlul, că filmul pe care l-aţi realizat e un film al aducerilor aminte?

— Într-un fel, da. Un scriitor lucrează în zilele noastre la un roman ce evocă oameni şi întîmplări din urmă cu aproape douăzeci de ani — acesta este pretextul dramaturgic al filmului; pe ecran apare de fapt povestirea scriitorului. Deşi amintirea — cum e şi firesc — se leagă de noţiunea trecutului, filmul nostru nu este nicidecum în afara prezentului: evocarea luptei din ilegalitate a comuniştilor este un act artistic ce intră cu drepturi depline în sfera actualităţii.

— Şi ce ne va istorisi — prin intermediul dv., al cineaştilor — scriitorul?

— Doriţi, cu alte cuvinte, să vă dezvălui subiectul? Iată o treabă pe care n-o face niciodată cu plăcere un regizor: de ce să fure spectatorului posibilitatea de a comunica direct cu filmul? Nu vă voi spune deci finalul, ci doar începutul: Doina Dobre, o tînără muncitoare comunistă, este arestată în timp ce mergea la o întîlnire conspirativă. Filmul e povestea anchetării ei.

— Deduc, deci, că e un imn închinat forţei morale a comuniştilor.

— Da, e un film în care am încercat să arătăm din ce metal preţios sînt făcuţi comuniştii, fiii cei mai buni ai poporului. Ne-am străduit însă să excludem orice accent retoric. Acestei intenţii i-am subordonat toate mijloacele şi metodele noastre artistice.

— În ce sens?

— Am filmat, de pildă, tot timpul numai în decoruri naturale: pe străzile din Tîrgovişte, la rafinăriile din Ploieşti... Nici chiar cele douăsprezece interioare ale filmului n-au fost turnate pe platourile de la Buftea, ci tot prin diferite clădiri din cele două oraşe. Aceasta dă filmului un aer de autenticitate, de adevăr deplin — sau cel puţin o asemenea intenţie am nutrit noi. Vă daţi deci seama că specificul acestui sistem de filmare l-a dus şi pe operator la căutarea unor soluţii noi de iluminare, de compunere a cadrului, la găsirea unor unghiuri speciale, care să poată răspunde întregii noastre concepţii realiste. Nu pot să nu remarc din nou cît de preţioasă a fost pentru mine colaborarea cu Gheorghe Fischer.

— Dar celorlalţi colaboratori ai dv. — să zicem actorii — ce le-aţi cerut?

— În primul rînd ceea ce impunea scenariul: redarea realistă, veridică, cît mai simplă şi firească, a adevărului vieţii. Mi-a plăcut mult cum şi-au scris Dimos Rendis şi Ioan Grigorescu scenariul: e foarte concentrat — toată acţiunea se petrece în 2-3 zile — e intens dramatic, construit pe elemente de şoc, cu suspensii psihologice bine gîndite şi, mai ales, are simplitatea şi veridicitatea care conving, emoţionîndu-te. Tot filmul e, de fapt, înfruntarea dintre Doina şi anchetatorii ei. Comisarul are pe masă, alături de vîna de bou, un patefon cu discuri: melomania lui are însă ca subtext intenţia de a bruia unele „replici“ nedorite ale celor anchetaţi. Dar violenţa şi brutalitatea nu au asupra Doinei nici un efect: ea tace, tace mereu. Inspectorul care preia anchetarea ei foloseşte mijloace mai subtile, mai rafinate: o plimbă pe Doina prin oraş cu trăsura, pentru a o compromite astfel în faţa tovarăşilor ce ar putea-o vedea; îi taie venele, pentru a simula o sinucidere şi a o prezenta pe Doina ca pe un om slab, care nu a rezistat anchetei; apoi îi administrează o transfuzie, pentru a o readuce la viaţă. Dramatismul creşte, conflictul e din ce în ce mai acut.

— Iată că totuşi ne-aţi „divulgat“ unele amănunte ale povestirii cinematografice şi aţi reuşit să ne treziţi interesul pentru film, nu să-l anihilaţi. Vă întrebasem însă despre interpreţi...

— Ţin să vă anunţ că sînt aproape necunoscuţi publicului bucureştean. Am distribuit, în rolurile principale, actori — cei mai mulţi de la teatrele din regiuni — care apar pentru prima oară pe ecran. Pe nici unul din aceştia nu i-am văzut jucînd pe scenă — nu am vrut să-i vedem. Pe Constantin Dinulescu — interpretul inspectorului — de pildă, l-am aşteptat într-o seară cînd a ieşit de la spectacol (e actor la Iaşi), am intrat cu el în vorbă sub un pretext oarecare şi l-am urmărit cum se mişcă, cum vorbeşte, cum se comportă ca cetăţean oarecare — nu ca actor. Nu ne interesa ce învăţase el pe scenă; ne interesa tipul lui, posibilităţile lui de a fi firesc, adevărat, în faţa aparatului. Şi cred că nu am greşit de loc distribuindu-l. O experienţă pozitivă am avut şi cu Antoaneta Glodeanu, interpreta Doinei: am fost colegi de facultate şi de pe atunci ea se anunţa ca o actriţă cu mari resurse dramatice. După părerea mea, ea a dat rolului ceea ce trebuia: acel amestec de sensibilitate şi dîrzenie care o caracteriza pe tînăra comunistă. O să-i vedeţi în film pe Viorica Popescu — de la teatrul din Reşiţa — în rolul mamei Doinei, pe Toma Caragiu — de la teatrul ploieştean (el e interpretul comisarului), pe Silviu Stănculescu (Ilieş), ca şi pe studenta Maria Dumitrache (Ana), pe care aţi cunoscut-o din celălalt film al meu, comedia „Nu vreau să mă însor“. Precum vedeţi, nu m-am bizuit în distribuţie pe nume mari. Sper să nu-mi dezamăgesc din cauza aceasta spectatorii. Notaţi de asemenea că figuraţia am realizat-o cu muncitori de la rafinăriile ploieştene şi cu locuitori din Tîrgovişte...

— Am notat. Iar acum vă mulţumim pentru tot ce aţi împărtăşit cititorilor noştri prin discuţia de faţă, aşteptînd ca, după vizionarea filmului, să vă putem mulţumi şi pentru calitatea noii dv. realizări.

Sanda FAUR-DIMA

Pe studenta Maria Dumitrache aţi cunoscut-o în comedia „Nu vreau să mă însor“. De astă dată, în „Străzile au amintiri“, o veţi vedea într-un rol cu totul deosebit de primul.

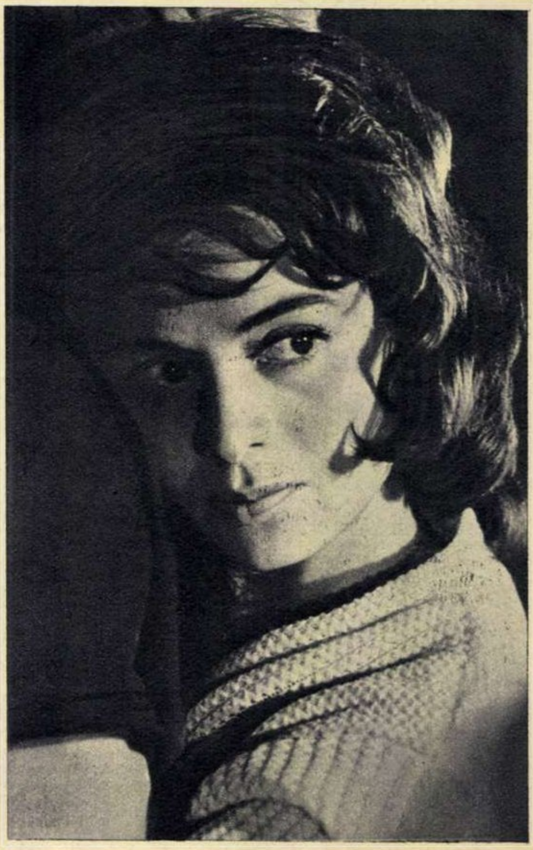

O cioacă de hîrtie

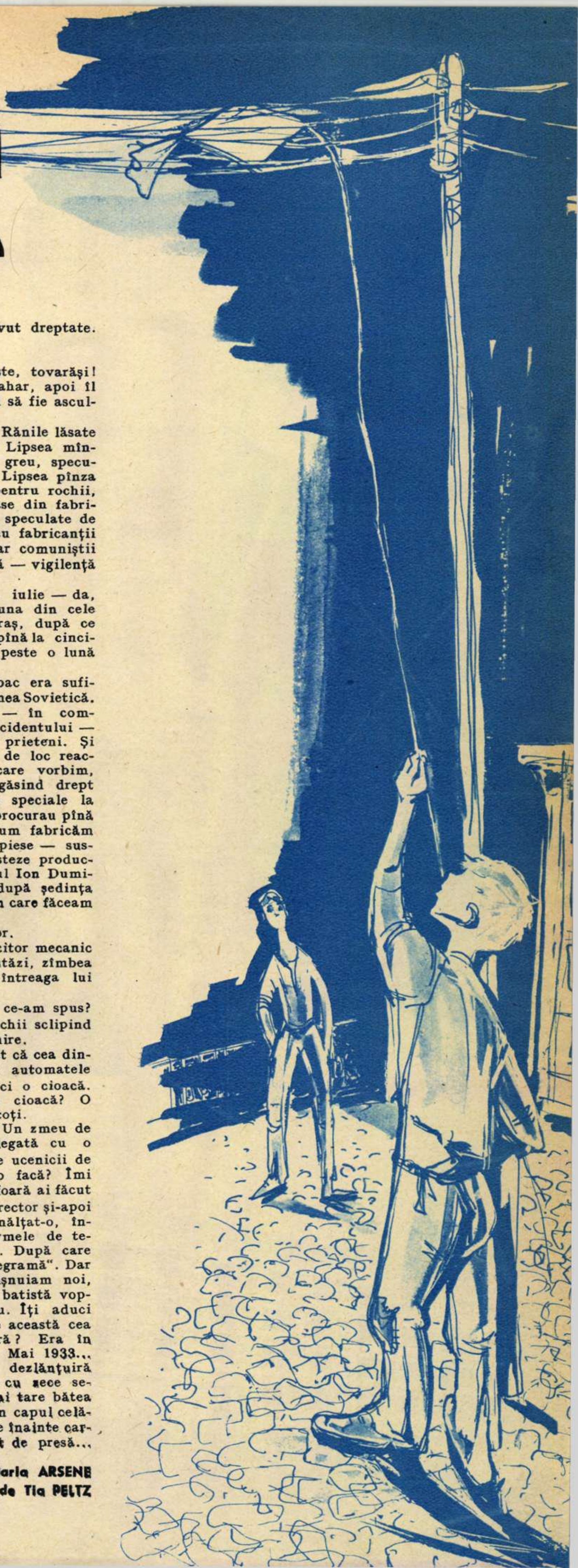

— Şi cea dintîi inovaţie a dumitale?

— ...!?!

— Vreau să spun prima inovaţie, aceea de debut...

Sărbătoritul, inginerul Ion Dumitrache, se-ncruntă. O vînă groasă, şi apoi alta alăturea, i se ţesură pe frunte. Privi tăcut înainte. Din capul mesei lungi putu să-i cuprindă deoparte şi de cealaltă pe tovarăşul Nedelcu Stan, directorul fabricii, pe Udrea Ilie, secretarul Comitetului de partid şi pe toţi cei peste o sută de lucrători şi funcţionari din fabrică, tovarăşii lui de muncă care au ţinut să-i ofere un banchet — ah, nu chiar un banchet!... — o masă tovărăşească, în cinstea celei de a o suta inovaţii realizate.

Îi privi îndelung şi tăcut. Oamenii toastaseră, făcîndu-i tot felul de urări. Mulţi îi puneau întrebări. Printre ei şi tinerelul acesta din capătul celălalt al mesei.

— Întîia dumitale inovaţie... Am vrea, tovarăşe Dumitrache, să ne spui cum ai realizat prima dumitale inovaţie...

— Hmm!... Hmm!...

— E mult de-atunci?

— A fost capul de ventil — sări lăcătuşul Gherase.

— Nu — interveni atoateştiutor contabilul Jipa. Să vă spun eu, că doar la noi în secţie a făcut pe-atunci excentricul şi l-a pus la punct.

— Da de unde! Excentricul a fost a treia sau a patra inovaţie — rîse Olmazu de la control-calitate.

— A treia inovaţie a tovarăşului Dumitrache a fost dispozitivul basculant din... — se amestecă Pricop de la raboteză.

— Să fii sănătos, tovarăşe — îl contrazise nea Ilie magazionerul. Dispozitivul basculant a fost după...

— Ssst! Linişte! — izbucni Grăunte Mielu. N-are rost să ne contrazicem unii pe alţii. Cea dintîi inovaţie a sărbătoritului nostru mi-a făcut-o mie, la capul de strung, încă acum...

— A avut şi altele înainte — sări iarăşi Jipa, contabilul.

— N-a avut. Aia a fost prima. Am şi cinstit-o împreună atunci. Este aşa, tovarăşe Ioane?

Inginerul Ion Dumitrache continua să tacă. Tinerelul îşi necăjea nervos nodul cravatei:

— Ştiţi... Pentru presă... Sînt corespondent voluntar... Pentru un reportaj ar fi foarte important acest amănunt... Prima inovaţie...

— ...!?!

S-a ridicat atunci de pe scaun directorul fabricii. Cu dosul palmei a împins uşurel — deşi nu-l stinghereau — farfuria, paharul şi şervetul, apoi, potrivindu-şi un pic glasul:

— Îmi dai voie, tovarăşe inginer-şef, ca unul care am pornit împreună de la ucenicie şi pînă în posturile de răspundere unde ne aflăm astăzi, să-ţi amintesc cea dintîi inovaţie, pe care probabil că tulburarea firească te-a făcut s-o uiţi. Eu însă o ţin minte...

Brusc, glasurile comesenilor se amestecară:

— S-auzim!

— Spune, tovarăşe director!

— Să vedem cine a avut dreptate.

— Jipa a avut!

— Ba nu, Pricop.

— Sst! Linişte! Linişte, tovarăşi!

Directorul sorbi din pahar, apoi îl ciocăni cu degetul, cerînd să fie ascultat cu atenţie.

— ... Era în anul 1945. Rănile lăsate de război erau încă vii. Lipsea mîncarea, trenurile circulau greu, speculanţii îşi făceau de cap. Lipsea pînza pentru cămăşi, stamba pentru rochii, iar puţinele produse scoase din fabricile textile din ţară erau speculate de către negustorii cîrdaşi cu fabricanţii la jefuirea populaţiei. Dar comuniştii luptau: producţie mărită — vigilenţă sporită!

Şi iată că prin luna iulie — da, mi-aduc bine aminte — una din cele mai mari filaturi din oraş, după ce îşi scăzuse randamentul pînă la cincizeci la sută, anunţă că peste o lună îşi va închide porţile.

Ce se-ntîmplase? Bumbac era suficient: ne venise din Uniunea Sovietică. Ajutorul sovietic arăta — în comparaţie cu atitudinea occidentului — care ne sînt adevăraţii prieteni. Şi acest lucru nu convenea de loc reacţiunii. La filatura de care vorbim, administratorul delegat găsind drept pretext lipsa unor piese speciale la maşinile de tors, care se procurau pînă atunci prin import — acum fabricăm şi exportăm noi aceste piese — susţinea că este nevoit să sisteze producţia. Iată însă că mecanicul Ion Dumitrache, la o săptămînă după şedinţa de la sectorul de partid din care făceam parte...

— Nu, tovarăşe director.

În picioare, fostul muncitor mecanic din 1945, inginerul de astăzi, zîmbea cu gura, cu ochii şi cu întreaga lui fiinţă.

— Cum? Nu-i adevărat ce-am spus? — întrebă directorul cu ochii sclipind şi vocea răguşită de uimire.

— Ba da. Totuşi ai uitat că cea dintîi inovaţie nu au fost automatele pentru maşina de filat, ci o cioacă.

Cea dintîi inovaţie o cioacă? O cioacă!... Au încremenit toţi.

— O cioacă din hîrtie. Un zmeu de copil sărac. O cioacă legată cu o sfoară subţire. Care dintre ucenicii de pe vremuri nu ştia s-o facă? Îmi reamintesc perfect că de sfoară ai făcut rost dumneata, tovarăşe director şi-apoi amîndoi, noaptea, am înălţat-o, încurcînd-o într-adins în sîrmele de telefon din curtea fabricii. După care i-am trimis cioacei o „telegramă". Dar nu o bîzîitoare cum obişnuiam noi, copiii din mahala, ci o batistă vopsită cu băcan. Băcan roşu. Îţi aduci aminte, măi Stănică, de această cea dintîi inovaţie a noastră? Era în noaptea din ajun a lui 1 Mai 1933...

Ropotele de aplauze se dezlănţuiră — din pricina emoţiei — cu zece secunde întîrziere. Şi cel mai tare bătea din palme tinerelul care, în capul celălalt al mesei, uitase că are înainte carnetul său de corespondent de presă...

Maria ARSENE
Ilustraţie de Tia PELTZ

Cu paltonul pe plajă

Faima stațiunilor noastre balneoclimaterice s-a răspîndit de mult în lumea întreagă. Se povestește, bunăoară, că doctorul Davilla i-a trimis lui Napoleon al III-lea, suferind de rinichi, 200 de sticle cu apă de Căciulata ale cărei efecte fuseseră nu de mult descoperite de... vitele mînăstirii Cozia care — duse la adăpat — preferau apelor Oltului o baltă negrie cu iz de pucioasă. După o lungă drumeție cu diligența, buteliile au ajuns la Paris, iar împăratul francez a fost atît de mulțumit de rezultate, încît a hotărît ca în anul următor să vină în Valahia, reținîndu-și chiar o chilie la Cozia. Numai că lucrurile se petreceau în anul 1871, iar Sedanul a stricat — o dată cu alte planuri împărătești — și proiectul acesta...

În alte colțuri ale patriei, substanțele și energiile dătătoare de sănătate s-au acumulat

①

în nămolurile sau sarea unor lacuri, pe plajele însorite ale mării, în aerul ozonat al înălțimilor. Un fond de aur, pe care — o dată cu celelalte bogății ale patriei — poporul, adevăratul și unicul lui stăpîn, a învățat să-l gospodărească în chip socialist.

Principalele stațiuni pentru tratamente balneoclimaterice din țară, în număr de 20, au fost cuprinse în organizarea generală a sănătății. Precis profilate (reumatologie, ginecologie, urologie, boli digestive, boli cardiovasculare, endocrinologie, boli ale căilor respiratorii, nevroze astenice, sechele post-poliomielitice la copii) stațiunile au fost încadrate cu personal medical superior și mediu de specialitate și înzestrate cu utilaj medical modern. Fondul de clădiri existent la data naționalizării a fost radical renovat și i s-au adăugat noi construcții, unele adevărate monumente arhitecturale (vezi litoralul).

Și cînd te gîndești că n-au trecut prea mulți ani de cînd, o dată cu prima ploaie de toamnă, stațiunile balneare și climaterice — atîtea cîte existau înainte de eliberare — își trăgeau obloanele. Scrupuloși din cale afară cînd era vorba de calcule de rentabilitate, foștii patroni ai acestor dubioase combinații de societate pe acțiuni, sanatoriu (?!) și tripou (vezi S.A. Govora-Călimănești, S.A. pentru exploatarea marilor hoteluri și cazinouri de la Constanța și Sinaia etc.) dispuneau închiderea pe timp de circa 8-9 luni pe an a secțiilor „sanatoriale“ urmînd ca, de la caz la caz, să rămînă la dispoziția „onor public“ doar secțiile bacara, ruletă, chemin de fer... Iar „onor publicul“ posesor de dividende și arenzi își trata — tot de la caz la caz — plictiselile la cazinourile indigene sau obezitățile la Vichy, Evian-les-Bains și altele.

În zilele noastre, vechile calcule de rentabilitate și-au pierdut meschinele sensuri. Sănătatea oamenilor este considerată astăzi de pe pozițiile socialismului. O problemă esențială ce avea să fie rezolvată în legătură cu folosirea din plin a stațiunilor balneoclimaterice era aceea a cuprinderii unui număr cît mai mare de bolnavi în stațiuni pentru perioade de tratament de 21 zile. Hotărîtoare în acest sens a fost măsura extinderii funcționării stațiunilor pe tot timpul anului. Pentru aceasta, statul socialist a făcut investițiile necesare. Localurile au fost corespunzător amenajate, s-au concentrat — pe cît posibil — secțiile terapeutice în același local în care bolnavii sînt cazați, s-a asigurat aprovizionarea corespunzătoare a blocurilor alimentare etc. Rezultatul poate fi sintetizat într-o cifră unică: circa 250.000 de oameni ai muncii se pot bucura anual de binefacerile tratamentelor în stațiuni balneoclimaterice (în această cifră nu intră cei ce vin aici pentru odihnă).

Cum arată o asemenea stațiune în timpul iernii, cum se simt oamenii acolo, ce se întreprinde pentru sănătatea lor? Iată ce ne-am propus să aflăm și să relatăm cititorilor noștri alegînd în acest scop litoralul. Mărturisim că, făcînd această alegere, am avut în vedere și ineditul și — dacă vreți — insolitul unei asemenea imagini: oameni cu palton pe plajă... În locul șortului, un pantalon gros „pană“; în locul sandalelor prinse în te miri ce sforicică — un bocanc ce-și lasă vizibil în nisip urmele țintelor; baticul străveziu ca aerul — înlocuit cu un șal de lînă de două ori înnodat sub bărbie; ochelarii de soare au dispărut, în schimb toată lumea poartă mănuși căptușite. Lipsește, în sfîrșit, tradiționalul, familiarul, nedespărțitul „sombrero“ național, pălăria de pai cu borul cît parașuta; în schimb, căciuli cîte vrei, cu sau fără ciucuri...

Ne imaginam un asemenea scurt dialog:

— Mergem la plajă?

— O clipă numai, să-mi trag șoșonii...

Sau, la chioșcul de răcoritoare:

— Ne dați ceva de băut?

— Suc la gheață lipsește... momentan. Să vă dăm o țuică fiartă...

Anticipînd astfel cu fantezia documentarea „de facto“, iată-ne la Mangalia, la Sanatoriul balnear ce s-a născut o dată cu uimitoarea renaștere a litoralului romînesc.

Nu rupeți flori!

Aspectul exterior al sanatoriului, inutil să-l mai descriem. La ce bun cuvintele? Priviți mai bine imaginea lui fotografică (foto 1). Mai greu e cu înfățișarea interioarelor. Vedeți, fotografia, alb-negru, lipsită de gama cromatică, nu poate spune nimic nici despre fresce, nici despre covoare, nici despre varietatea coloristică a mobilierului și tapițeriilor din materiale plastice (foto 2). Sau ce poate spune fotografia despre grădina cu petunii și micsandre din... holul sanatoriului? Poate doar că, asemenea oricărei grădini publice, poartă și ea tăblița cu politicoasa și un pic duioasa invitație: „nu rupeți flori!“ (foto 3). De fapt, invitația ni se pare cu totul de prisos. Grădinile de flori de sub cerul luminat cu tuburi fluorescente se bucură nu numai de căldura artificială a instalațiilor de calorifer din vasta încăpere, ci și de căldura naturală a oamenilor pentru care au fost sădite. Nu, nimeni nu va pune mîna să rupă gingașele flori, mărturii vii ale dragostei pentru om, ale atenției pline de grijă pentru sufleteștile lui nevoi. În definitiv, pavlovism înseamnă și flori, și fresce, și lirism.

Marea cea mică

Cînd intri din culoar în aripa sanatoriului unde se află mica Mare Neagră, ai senzația ciudată nu că ai pătruns într-o încăpere, ci că ai ieșit afară, în soare. E din pricina pereților de sticlă, a faianței și mozaicului strălucitor de albe. Și ce este, în fond, această mică mare? E un bazin în care se pompează apă de mare încălzită la 37°C și în care suferinzii de reumatism, artroze etc. execută, potrivit indicațiilor medicului, anumite mișcări sub apă; tot aici se aplică bolnavilor așa-numitul duș subacval. Motocompresorul care se instalează aici va produce în curînd și „curenți marini“, meniți să contribuie la sporirea eficacității terapeutice a acestui tratament. Secția de hidroterapie mai este înzestrată cu instalații foarte moderne de dușuri de toate tipurile — scoțian, duș-masaj etc. — și băi cu plante medicinale. Interesant e faptul că, deși sanatoriul e profilat doar pentru reumatologie și ginecologie, are și instalații — ca de pildă băile cu bule de aer (oxigen și bioxid de carbon) — pentru tratarea unor afecțiuni cardiovasculare sau respiratorii asociate. Se au astfel în vedere cazurile acelor bolnavi la care afecțiunea principală este asociată cu o boală de inimă sau astmă ce trebuie tratate concomitent.

Impresionante sînt instalațiile secției de electroterapie: raze ultraviolete și ultrasunete, băi de lumină, faradizări, ionizări, băi patrucelulare etc. Aparate de ultimul tip permit să se stabilească gradul de acuitate a reacțiilor musculare în raport cu enervația, făcînd posibilă indicarea tratamentului corespunzător.

Cîteva cuvinte despre cei ce muncesc în acest sanatoriu. Mai ales că împotriva lor există și

O reclamație

„Sînt nevoit — scrie cineva în condica de sugestii a sanatoriului — să încep cu o reclamație“. Și se trece la subiect: „Prea repede s-au scurs cele 21 de zile petrecute în acest sanatoriu...“ În pomenita condică mai sînt și alte notări și toate, concrete. Se vorbește în ele despre: calitatea cutărui tratament hidro sau electroterapic, despre curățenia din camere și holuri, despre gustul supelor și compoturilor, despre țesătura și albeața cearșafurilor, despre temperatura din culoarele de trecere, despre conținutul conferințelor medicale de la club, despre cutare carte bună de la bibliotecă... Deopotrivă de concrete sînt și referirile la oamenii care muncesc aici: se aduc de pildă mulțumiri medicilor Emil Dărvărescu, Ion Vințianu sau Ion Ițcu; cineva aduce laude sorei șefe Maria Petrenco, altcineva sorei Elena Burcea, un al treilea, băieșiței Bedrie Amed. Numele cameristelor Rusa Nicolau și Petra Danea apar adesea în mulțumirile consemnate în condică, laolaltă cu ale ospătarelor Suzana Paputi și Aurica Zaharia, ale îngrijitoarelor Florica Apostol și Barie Devlet, al bucătarului Petre Draia ș.a.m.d. Despre băieșițele Maria Bălăuță și Ana Dobre de la împachetări cu nămol cineva afirmă că sînt „cele mai conștiincioase ființe“ pe care le-a întîlnit. E drept însă că nu toate însemnările sînt la fel de concrete. Una, de pildă, sună așa: „O datorie de conștiință *mă obligă* să mulțumesc *tuturor* pentru profunda lor *omenie* (sublinierile aparțin autorului însemnării). Iar în paginile scrise în cea de a doua jumătate a lunii decembrie (1961) sînt adresate — de asemenea tuturor — mișcătoare urări de sănătate, fericire, „la mulți ani“.

Ei, pentru o asemenea condică de „reclamații“ nu ne rămîne decît să-i felicităm și noi pe cei „împotriva“ cărora s-au scris.

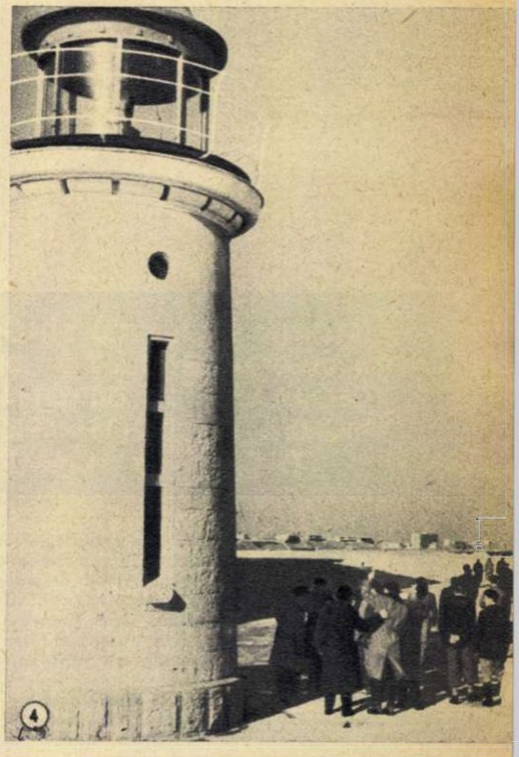

În loc de încheiere

Ne mustră conștiința și trebuie să mărturisim: pe plajă nu se plimbă nimeni, nici cu palton, nici fără. Medicul nu recomandă așa ceva. În schimb pe diguri și pe faleze se pot vedea plimbîndu-se și bucurîndu-se de excepționalele condiții create pentru ei mulți oameni ai muncii. Dovadă: fotografia nr. 4.

E. DASCĂLU

Fotografiile autorului

Un document fotografic care redă momentul dublului asasinat din 1934 de la Marsilia, pus la cale atunci de Hans Speidel, azi general N. A. T. O.

Doctrina

ISTORIA SCRISĂ CU SÎNGE A ASASINATULUI POLITIC • PLEDOARIE N.A.T.O. PENTRU „METODA CEA MAI UȘOARĂ" • UN DIPLOMAT AMERICAN ȘTIA CĂ LUMUMBA VA FI UCIS • SPEIDEL ȘI OPERAȚIUNEA „SABIA TEUTONĂ" • „MÎNA ROȘIE" CU LISTELE NEGRE

Incidentul penibil şi plin de semnificaţie a avut loc în seara zilei de 19 octombrie 1960, la o recepţie oferită de ambasada S.U.A. la Cairo. Într-un colţ al salonului, cîţiva dintre cei prezenţi discutau despre evoluţia evenimentelor din Africa. În toiul discuţiei, un diplomat american îşi pierdu cumpătul şi, adresîndu-se ameninţător reprezentantului Zanzibarului, Ali Suliman, izbucni violent: *„E timpul ca voi, liderii africani, să vă băgaţi minţile în cap ; care dintre voi se crede mare şi tare ca Lumumba, va fi trimis curînd pe lumea cealaltă. Luaţi seama !"*

Ieşirea aceasta grosolană şi cinică a stîrnit consternare generală şi a dat naştere unei întrebări legitime: de unde ştia diplomatul american că Lumumba va fi ucis de vreme ce, la 19 octombrie 1960, acesta mai era încă în viaţă?

Comentatorii politici şi-au reamintit de incidentul de la Cairo, chiar în ziua cînd agenţiile de presă anunţau asasinarea lui Lumumba. Şi s-au întrebat în ce măsură au fost amestecate în această crimă şi Statele Unite. Oricum, rolul S.U.A. în complotul colonialist împotriva Republicii Congo n-a fost de mîna a doua. Unii ziarişti au pomenit despre o „nouă strategie". Faptele arată însă că strategia imperialiştilor a rămas aceeaşi. Asasinatul politic este una din armele lor cele mai vechi. Ea figurează de decenii în arsenalul lor, alături de provocările, şantajul, mituirea, falsurile, aţîţarea urii rasiale, intoleranţa religioasă, loviturile militare etc.

Palmaresul lugubru

La începutul celui de-al doilea mileniu al erei noastre exista o organizaţie religioasă islamică — „secta asasinilor". Se pare că numele ei provine de la cuvîntul „Haşaşi" sau „Haşişi" derivat din denumirea stupefiantului oriental: haşiş... Istoria sectei este de fapt istoria unui şir nesfîrşit de asasinate politice care au avut loc în decurs de secole. Adevărata doctrină a „asasinilor" nu ne este cunoscută. Flăcările războaielor au mistuit cetăţile şi, o dată cu ele, s-au distrus şi scrierile ce se refereau la crezul acestei secte misterioase. Dar flăcările n-au distrus metoda: asasinatul politic...

În cele două imperii romane — atît cel cu capitala la Roma, cît şi cel bizantin — asasinatul politic a fost ţinut la loc de cinste. În ce priveşte evul mediu — ce să mai vorbim? Întreaga epocă medievală este o epocă în care asasinatul era arma de luptă politică preferată; de pildă, papalitatea folosea de predilecţie cupa cu otravă sau stiletul, atunci cînd nu putea recurge la metode inchizitoriale şi la arderile pe rug. Desigur că burghezia a preluat şi ea această metodă recurgînd fără scrupul la cele mai abjecte forme de terorism; ba mai mult: burghezia a perfecţionat asasinatul politic pe măsură ce istoria a împins-o mai aproape de mormînt.

Lista crimelor burgheziei este lungă. Pe această listă figurează Jean Jaurés, eminent conducător socialist francez, ucis la 31 iulie 1914 pentru că lupta împotriva războiului. Dacă burghezia franceză, urîndu-l pe Jaurés, l-a ucis în ziua izbucnirii primului război mondial imperialist, burghezia germană i-a ucis pe Karl Liebknecht şi Rosa Luxemburg la sfîrşitul aceluiaşi război, după crearea Partidului Comunist din Germania. Tot sub loviturile criminale ale burgheziei imperialiste au căzut şi deputatul socialist Matteotti, răpit şi ucis într-o noapte a anului 1924, pentru că a demascat în parlament regimul corupt şi sîngeros al lui Mussolini; de asemenea Mahatma Gandhi, conducătorul mişcării de eliberare din India, omorît în 1948 de un agent englez.

Totodată trebuie amintite şi acele omoruri sau tentative de asasinat, generate de contradicţiile interne ale burgheziei. Un exemplu concret îl oferă, de pildă, cazul primului ministru al Iranului, Razmara, asasinat în 1950 pentru că tulbura socotelile trusturilor petroliere. Sau atentatul neizbutit împotriva lui De Gaulle din 8 septembrie 1961, atentat care urma să fie, în caz de reuşită, semnalul unui nou puci fascist.

În publicaţia oficială a N.A.T.O. „Revista generală militară", care se tipăreşte în trei limbi, a fost publicat în 1958 un articol intitulat: „Războiul secret" de Goodspeed, căpitan în armata canadiană. Acest Goodspeed nu numai că sugerează violenţa şi teroarea, dar dă şi instrucţiuni precise asupra felului cum trebuie organizată o lovitură de stat. *„Puciul militar îţi procură o plăcere estetică* — spune Goodspeed — *fiind în acelaşi timp şi procedeul cel mai uman, căci nu cere decît puţine victime..."* Mai departe Goodspeed precizează: *„Cea mai sigură metodă este asasinatul politic... Omorul este metoda cea mai uşoară şi în acelaşi timp şi cea mai sigură,*

După unele calcule, teroriştii din O. A. S. au organizat între aprilie şi septembrie 1961 peste 1.420 de explozii. Cu toate acestea, poliţia franceză nu întreprinde aproape nimic pentru a-i face inofensivi pe terorişti. În fotografie: la această masă se afla primarul Evianului, Camille Blanc (în dreapta) cînd s-au produs două explozii — una în maşina ce staţiona în faţa casei şi alta chiar la fereastra casei. Camille Blanc, grav rănit, a decedat la spital.

desperării

fiind o soluţie definitivă..." Aceste teorii canibalice au apărut deci în revista oficială a N.A.T.O. şi nu este de loc întîmplător că în diferite posturi ale reţelei agresive — N.A.T.O., S.E.A.T.O., C.E.N.T.O., în noul Wehrmacht etc. — sînt plasaţi asasini încercaţi. Iată-l, de pildă, pe generalul Hans Speidel, comandantul forţelor armate N.A.T.O. în Europa centrală. Într-o scrisoare adresată lui Göring la 3 octombrie 1934, Speidel scria: „...conform instrucţiunilor dumneavoastră, pregătirea operaţiunii „Teutonenschwert" (Sabia teutonă — n.r.) este terminată... Am decis să executăm operaţia la Marsilia..." Cîteva zile mai tîrziu, la 9 octombrie 1934, la Marsilia au fost asasinaţi regele Alexandru I al Iugoslaviei şi Louis Barthou, ministrul de externe al Franţei. Aceasta era „operaţia Teutonenschwert"... Sau iată-l pe Hans Joachim von Merkatz, exponent al politicii Bonnului. Acest domn a organizat, în mai 1937, pe vremea cînd activa în cadrul Institutului ibero-american din Spania (unul din centrele hitleriste de spionaj), asasinarea ambasadorului britanic Yenken. Raportul lui Fampel, pe atunci şef al contraspionajului nazist din Spania, adresat lui Merkatz, cuprinde următoarele: „În fine, am scăpat de blestematul Yenken, care era principalul vinovat de dificultăţile noastre din Tanger şi Ceuta şi în afacerea wolframului. El e mort... a fost trimis direct în infern de către dr. Panhorst..." (Acelaşi dr. Panhorst care este astăzi consilier ministerial şi şeful secţiei America de Sud din cadrul Ministerului Economiei de la Bonn...).

Cazuri de asasinate politice sînt cunoscute şi în istoria nu prea îndepărtată a burgheziei romîneşti: să ne amintim de crimele legionarilor; asasinarea lui I. G. Duca, N. Iorga, V. Madgearu sînt numai cîteva.

Burghezia contrarevoluţionară a şters din dicţionarul ei şi ultimele noţiuni referitoare la lealitate în lupta politică şi le-a înlocuit, precum se vede, cu doctrina violenţei. Faimosul „fair-play" englezesc nu există decît în literatură.

Cavalerii „mantiei şi pumnalului" la lucru

Întîmplarea are loc într-o dimineaţă însorită a lunii septembrie 1959. Pe terasa vilei sale, primul ministru ceylonez, Bandaranaike, primeşte doi călugări budişti. În momentul cînd premierul se înclină ceremonios în faţa lor, de sub sutana portocalie a unuia dintre călugări apare un revolver. Se aude un pocnet înfundat şi premierul se prăbuşeşte într-un lac de sînge. Cîteva ore mai tîrziu, Solomon Bandaranaike, adversar al colonialismului şi partizan al politicii de

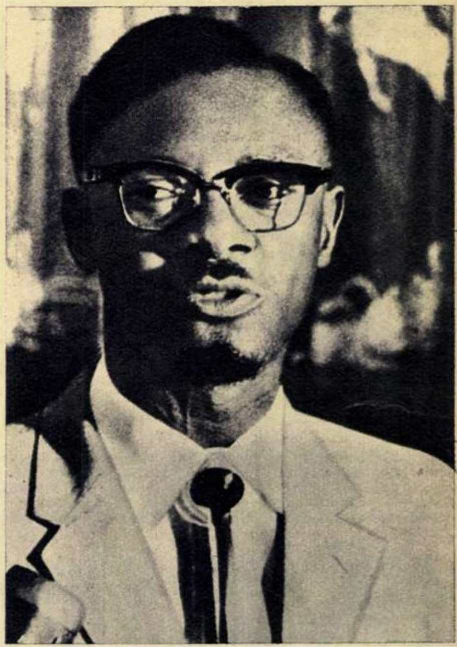

Patrice Lumumba, mare om de stat african, ţinta unui complot imperialist pentru că lupta pentru completa eliberare a patriei sale. Lumumba a fost ucis sub ochii reprezentanţilor comandamentului O. N. U. de către mercenarii lui Chombe.

Iată-l pe Dag Hammarskjoeld, fostul secretar general al O. N. U., felicitîndu-l pe Chombe. La ordinul stăpînilor săi, fostul protejat s-a întors însă împotriva fostului său protector şi l-a ucis.

DE LA SECTA UCIGAŞILOR LA

coexistenţă paşnică, moare în urma rănilor primite. Programul său viza un singur scop: întărirea independenţei patriei sale. Ceea ce nu era pe placul imperialiştilor.

Cavalerii „mantiei şi pumnalului" nu-l iubeau nici pe Inejiro Asanuma, liderul socialist japonez, pe care l-au ucis la 12 octombrie 1960, pe cînd se afla la tribuna din sala Hibiya din Tokio, unde se ridicase, pentru a nu ştiu cîta oară, împotriva înjositorului pact militar americano-japonez. Asanuma îşi începuse cuvîntarea în faţa unei săli arhipline şi, prin reţeaua de televiziune, în faţa milioanelor de telespectatori japonezi. Vorbea de şapte minute, cînd asupra lui s-a năpustit studentul Yamaguci, ucigîndu-l cu lovituri de pumnal. Pe lista neagră a partidului fascist japonez din care făcea parte şi Yamaguci, figurează 102 nume de personalităţi democratice din Japonia „programate" să dispară. Este vorba de acelaşi partid fascist care l-a primit pe Adenauer cu drapele cu zvastici şi cu lozinca: „Salutăm pe bătrînul şi vechiul nostru camarad!"...

Mai putem cita în acelaşi capitol al istoriei asasinatelor politice şi tragicul caz al „Prinţesei Caşmirului"... Pe bordul avionului cu acest nume, care a pierit în urma catastrofei provocate în 1955 de agenţii imperialişti, se aflau o serie de delegaţii ce se îndreptau spre Bandung, locul unde a avut loc conferinţa de o covîrşitoare importanţă în istoria luptelor anticolonialiste şi pentru pace. Au urmat o serie de atentate nereuşite, săvîrşite în ultimii ani împotriva primului ministru cuban Fidel Castro şi a preşedintelui Indoneziei, Sukarno. Cel mai recent este cel din 7 ianuarie 1962, cînd, asupra preşedintelui Sukarno — aflat la Makassar în cadrul unei călătorii de lămurire a populaţiei asupra importanţei campaniei de eliberare a Irianului de vest — a fost aruncată o grenadă, de pe urma exploziei acesteia fiind răniţi 31 oameni, dintre care 5 au murit.

Acestui capitol îi aparţin şi asasinatele comise de „Mîna roşie" şi, în vremea din urmă, de O.A.S.

Cu un deceniu şi jumătate în urmă, a fost înfiinţat în Africa de Nord un centru subversiv secret al ultracolonialiştilor francezi, cu numele de „CATENA" (Lanţul). Acesta dirija activitatea mai multor organizaţii teroriste ca: Mîna roşie, Mîna albă, ODAT etc. Cea mai activă dintre acestea a fost Mîna roşie (La Main rouge) aflată în strînsă legătură cu colonelul Mercier din serviciul secret francez. Majoritatea atentatelor comise de ultracolonialişti pînă la sfîrşitul anului 1960 au fost semnate „Mîna roşie". În 1961 ultracolonialiştii au reorganizat CATENA. Ea poartă acum numele de O.A.S. (Organizaţia armată secretă) şi este o organizaţie teroristă de tip fascist cu multe ramificaţii. Ea are sprijinul spionajului vest-german (organizaţia Gehlen) şi al C.I.A. (Agenţia centrală de investigaţii din S.U.A.). Interesul pe care-l arată C.I.A. faţă de O.A.S. provine tocmai din simpatia cercurilor imperialiste din S.U.A. pentru elementele extremiste şi în primul rînd pentru ofiţerii fascişti, fapt demonstrat şi prin sprijinirea puciului din Algeria din luna aprilie 1961.

De altfel susţinerea de către C.I.A. a operaţiunilor teroriste ale O.A.S. de aşa-zisă „salvare" a Algeriei nu este întîmplătoare. Ea s-a potrivit nu numai în intenţii, dar şi în timp cu acţiunile S.U.A. de „salvare" a Cubei, tot astfel cum serviciile secrete ale statelor N.A.T.O. au dovedit o unitate de acţiune perfectă, de pildă, în cazul asasinării lui Lumumba.

Unde duc firele în cazul Lumumba

Cine a fost interesat în dispariţia lui Lumumba? În primul rînd trustul belgian Union Minière. Apoi?... Săptămînalul „France Nouvelle" afirmă, pe bază de documente, că în asasinarea lui Lumumba au jucat un rol de frunte trei dintre miniştrii lui Chombe şi anume: Munongo, „ministru de interne al Katangăi", Kibwa, „ministru de finanţe", şi Kimba, „ministrul lucrărilor publice".

„Toată lumea ştia — scrie „France Nouvelle" — că aceştia sînt agenţii lui Union Minière. Puţini cunosc însă faptul că toţi aceştia se află în acelaşi timp şi în slujba unei organizaţii vest-germane cu numele de *Deutscher Arbeitsstab Afrika*. Această D.A.A... are sarcina să asigure reînvierea influenţei economice şi politice a Germaniei occidentale în Africa". Bonnul, care s-a declarat făţiş pentru secesiunea Katangăi şi a provinciei Kasai, a încheiat în toamna lui 1960 un acord secret cu trădătorul Chombe. Cînd Lumumba a demascat acest acord, Bonnul a început să incite făţiş la omorîrea sa.

Apoi?... Alături de monopoliştii din Bruxelles, Washington şi Bonn — Vaticanul posedă în Congo imense plantaţii şi îşi asigură beneficii de pe urma afacerilor miniere. El este interesat, ca şi partenerii lui, la menţinerea sistemului colonial. Printre cei supuşi în Africa ordinelor Vaticanului se numără şi abatele Fulbert Youlou, primul ministru al fostului Congo Francez, care nu e străin de manevrele de dezmembrare a Congoului şi care nu întîmplător se găsea în Katanga chiar în ziua cînd Lumumba a fost omorît. Şi încă un amănunt semnificativ: Youlou ţine o strînsă legătură cu Soustelle şi Dides, politicieni ultracolonialişti francezi, aflaţi în conducerea O.A.S.

Capitolul sîngeroaselor manevre colonialiste împotriva unităţii şi independenţei Congoului nu s-a închis însă o dată cu asasinarea lui Lumumba.

La 17 septembrie 1961 a explodat în aer avionul DC-6 B Albertina, cu care călătorea spre Rhodesia de nord Dag Hammarskjoeld, secretarul general al O.N.U. Aici el urma să se întîlnească cu Chombe. Hammarskjoeld s-a mai întîlnit o dată cu Chombe. El a fost printre primii care s-au grăbit să-l felicite pe trădătorul Chombe, devenit peste noapte preşedintele Katangăi „independente". Atunci avionului lui Hammarskjoeld nu i s-a întîmplat nimic... Între timp însă lupta în jurul bogăţiilor provinciei Katanga a devenit tot mai ascuţită. Cu cîteva zile înaintea morţii lui Hammarskjoeld, ziarul francez „Les Echos" scria că la Bruxelles „*nu se consideră imposibilă intervenţia unui nou consorţiu* (în Katanga-n.r.)... *un grup scandinavo-american condus de fratele lui Dag Hammarskjoeld şi care dispune de puternici comanditari peste Atlantic*". Deci, apariţia acestui nou consorţiu a coincis cu eforturile defunctului secretar general al O.N.U. de a „face ordine în Katanga", sarcină pe care pînă atunci o sabotase. Din acest moment Hammarskjoeld devenise trădător faţă de celelalte monopoluri interesate în Katanga. Şi Chombe a primit ordinele respective...

Strategia Pentagonului

La 16 mai 1961 a apărut în „The Wall Street Journal" un articol foarte comentat în S.U.A. Autorul: Henry Gemmill. Titlul: „*Războiul secret*". După cum se sublinia într-un comentariu apărut în „Izvestia", acest articol arată planurile mîrşave ale Pentagonului, strategia „războiului neobişnuit, a diversiunii şi a asasinatelor". Ce conţine în esenţă articolul lui Gemmill?

Eşecul răsunător al invaziei din Cuba a arătat limpede că executarea în secret a unor operaţiuni de mare amploare nu este posibilă. „Războiul secret" are nevoie deci de alte metode. Care sînt acestea?

Gemmill scrie cu sînge rece că este vorba de folosirea totală a metodelor „mantiei şi pumnalului", „un joc secret cu moartea" — pus la cale de Washington. De aceea pentru asasinarea conducătorilor comunişti şi coruperea liderilor sindicali dintr-o serie de ţări a fost alocat un miliard de dolari. A fost elaborat de asemenea un program de instigare, infiltrare şi lovituri militare împotriva mişcării antiimperialiste dintr-o serie întreagă de ţări din Asia, Africa şi America Latină.

„*Aceasta este o politică mai eficace decît cumpărarea simpatiilor cu bani*" — afirmă Gemmill. Şi adaugă cu cinism: „*E vorba de o doctrină a cărei esenţă este comiterea în serie a crimelor...*"

De ce este nevoie de această „doctrină a crimei şi a desperării" care, în treacăt fie zis, nu este de loc nouă? Răspunsul îl dă tot Gemmill: «*ţările aliate şi neutre nu vor cu nici un preţ un război deschis... De aceea S.U.A. a pus pe primul plan intensificarea „războiului secret"* »... Pe cine se pot bizui în acest război odios, dus din umbră, cercurile monopoliste? Doar pe sprijinul ucigaşilor, fasciştilor, ultracolonialiştilor — adică pe drojdia societăţii.

„New York Times" relata, de pildă, la 17 iulie 1961, că într-o serie de ţări din America Latină au fost create bande de mercenari conduse de instructori americani, bande menite să acţioneze împotriva organizaţiilor progresiste şi liderilor acestora. În timpul vizitei lui Stevenson în Chile, astfel de bande au atacat sediile organizaţiilor progresiste şi ale sindicatelor. La Caracas, în Venezuela, bandele au atacat tipografia unde se editează ziarul comunist „Tribuna Obrera". Atacuri asemănătoare s-au produs şi la Buenos Aires, Mexico City, Panama City, Bogotą şi alte capitale ale ţărilor latino-americane.

1) Împotriva preşedintelui Indoneziei, Sukarno, au fost organizate cîteva atentate nereuşite, dintre care ultimul la 7 ianuarie 1962, la Makassar. În fotografie: preşedintele Sukarno vizitînd pe unul din răniţii de pe urma atentatului comis în 1957, cînd au fost ucişi şapte oameni şi răniţi mulţi alţii—printre care numeroşi copii. 2) Ziaristul dr. Fritz Jensen (în fotografie, împreună cu familia sa), una din victimele exploziei avionului „Prinţesa Kaşmirului". 3) Avocatul algerian Ould Aoudia, ucis de ultracolonialişti la 22 mai 1961 la Paris, pentru că apăra cauza cîtorva sute de algerieni deţinuţi în temniţa din Fresnes. 4) Premierul ceylonez, S Bandaranaike, cu puţin înainte de a fi fost asasinat. În dreapta, ucigaşul — un preot budist aflat în solda adversarilor politici ai lui Bandaranaike.

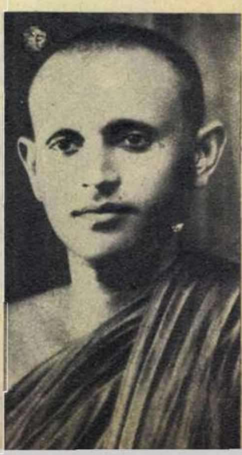

JOCUL SECRET CU MOARTEA

De asemenea ziarul „Popular“ din Montevideo atrăgea atenţia asupra faptului că C.I.A. a recrutat din rîndurile vagabonzilor, delicvenţilor şi... marii burghezii bande care primesc o pregătire specială. „Trebuie observat — scria ziarul uruguayan citat mai sus — că C.I.A. organizează un aparat de provocatori fascişti care să acţioneze în viitorul foarte apropiat în ţara noastră". La 17 august s-a dovedit că nu este vorba de o alarmă falsă. În această zi, Ernesto Guevara, ministrul cuban al industriei, care se afla în vizită în Uruguay, a ţinut o conferinţă la universitatea din Montevideo. La sfîrşitul conferinţei, „cineva — anunţă agenţia United Press — a tras mai multe focuri în grupul care ieşea pe uşă, omorînd pe profesorul universitar Arbelio Ramirez. Nimeni nu se îndoieşte de faptul că gloanţele ucigaşe erau destinate în fapt ministrului cuban. Atentatorul a fugit..."

Concomitent cu acţiunile americane, în Berlinul occidental a avut loc o consfătuire secretă la care a fost adoptat un „program de acţiune". „Programul" stabileşte în primul rînd: strecurarea pe teritoriul R.D.G. a unui mare număr de agenţi cu scopul de a pune la cale provocări; în al doilea rînd: intensificarea propagandei împotriva R.D.G. şi altor ţări socialiste de către postul de radio RIAS, editura Heinrich Behr şi alte organizaţii provocatoare; reorganizarea şcolilor de diversionişti din Berlinul occidental etc. În sfîrşit trebuie amintit şi recentul complot al imperialiştilor americani descoperit de autorităţile din Havana. C.I.A. a elaborat un aşa-zis „plan de acţiuni urgente" care prevedea asasinarea ministrului forţelor armate revoluţionare ale Cubei, Raul Castro, şi organizarea de provocări împotriva bazei maritime americane de la Guantanamo. Raul Castro urma să fie ucis la 26 iulie, în timpul discursului pe care-l rostea la mitingul festiv de la Santiago de Cuba.

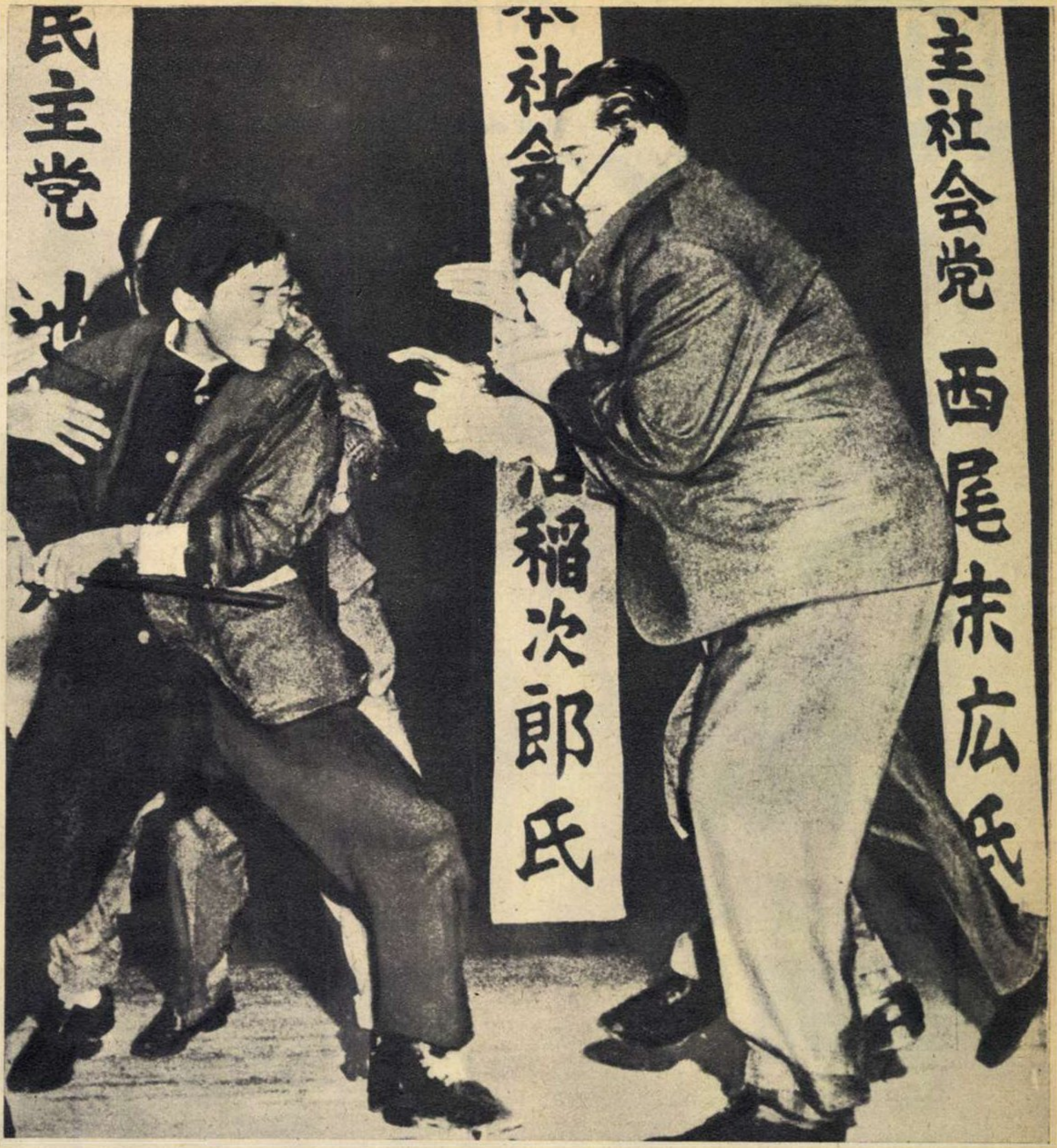
民主党
稲次郎氏
主社会党
西尾末広氏

Una din victimele „doctrinei crimei": liderul socialist japonez Asanuma. Fotografia arată momentul cînd fascistul Yamaguci e gata să împlînte pumnalul.

Eşecuri vechi şi mai ales eşecuri viitoare...

Americanul de rînd citeşte în presă despre „războiul subversiv" care este de fapt „un război cald sub un strat gros de camuflaj" (Gemmill). El mai citeşte despre „unităţi speciale ale Pentagonului care desfăşoară anumite acţiuni legate de aplicarea violenţei atît pe teritoriul statelor duşmane, cît şi al ţărilor prietene". Apoi, citind precizarea lui Gemmill că este vorba de organizarea asasinării „unor lideri naţionali antiimperialişti care luptă pentru democraţie şi pace" americanul de rînd îşi aminteşte de atentatul nereuşit săvîrşit la 28 septembrie 1961 împotriva primului ministru al Indiei Jawaharlal Nehru. Americanul citeşte toate astea şi nu înţelege cum se potriveşte elogiul terorii cu „apărarea libertăţii" şi cu „interesele păcii", despre care vorbeşte atît de des presa din S.U.A.

Dar cititorul american mai întîlneşte într-o serie de articole şi puternice note de îngrijorare. Astfel, cunoscutul publicist A.F. Stone scrie că oamenii politici lucizi din S.U.A. sînt neliniştiţi de urmările „războiului secret" în relaţiile cu aliaţii din N.A.T.O. şi cu opinia publică din ţările neutre. Banditismul a mai fost folosit în istoria imperialismului „şi a înregistrat atît succese cît şi insuccese" — constată însuşi Henry Gemmill, care în acelaşi timp pune şi întrebarea: prin intensificarea activităţii cavalerilor „mantiei şi pumnalului" vor reuşi oare Statele Unite să obţină ceva în lupta împotriva comunismului?

Răspunsul este la îndemîna oricui: nu numai „doctrina crimei" este sortită eşecului, ci şi întregul program imperialist al desperării care, făcînd uz de violenţă, provocări şi teroare, încearcă să subjuge popoare întregi, să împiedice înaintarea victorioasă a ţărilor socialiste spre comunism. Acestui program monstruos comuniştii îi opun altul: programul vieţii care cîştigă tot mai mult respectul milioanelor de oameni şi care a declarat război războiului, violenţei şi terorii. Comuniştii nu vor să subjuge decît Natura şi să răpună monstrul războiului.

Un lucru este limpede: „doctrina crimei şi desperării", ca şi întreaga strategie a „ofensivei totale împotriva comunismului" sînt anacronice, condamnate la faliment total. S-au schimbat temeinic raportul de forţe şi premisele politice şi militare care au creat această strategie. Forţa este azi de partea socialismului şi a păcii.

Péter VADÁSZ

Colonelul francez Mercier, din serviciul secret francez, cunoscut pentru legăturile sale cu „Mîna roşie

Moda

În întîmpinarea primăverii

Linii clare — detalii rafinate

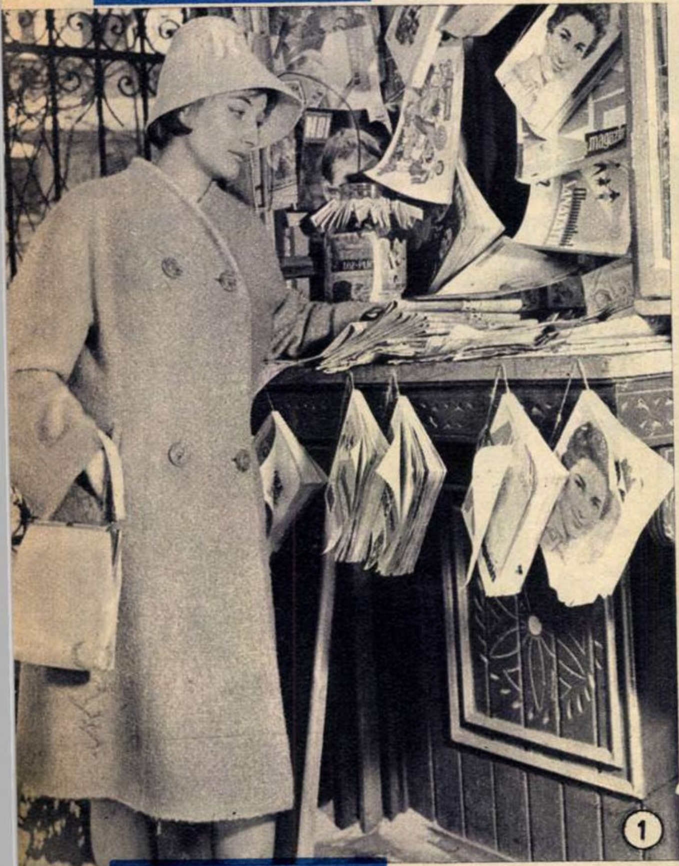

①

Nu mai e mult pînă cînd străzile vor fi invadate de mantourile și pardesiele de primăvară, impunînd stilul dezinvolt și tineresc al modei anului 1962.

Ea poartă drept deviză cuvintele: claritate, simplitate, confort și... fantezie. În concluzie, o modă care nu eclipsează, ci pune în evidență pe cea care o poartă. Noile creații ale Fabricii de confecții și tricotaje - București stau și ele sub semnul prospețimii și al stilizării rafinate.

O croială ca aceea a mantoului din foto 1, de o simplitate desăvîrșită, scoate în evidență frumusețea materialului, o stofă buclé verde, care prezintă noua linie, evazată, a sezonului.

Din aceeași inspirație își trage stilul și mantoul din foto 2. Un flauș moale, din lînă multicoloră, dînd în ansamblu un ton de gri „vibrant“.

Abia la un examen mai atent își dezvăluie „secretele“ mantoul din stofă cu pătrățele alb cu negru (foto 3) atît de „clasic“ în aparență. Croiala chimono a mînecilor produce, împreună cu manșeta în fir drept, un joc de linii deosebit de interesant.

Nici mantoul de poplin (foto 4) nu e chiar atît de „cuminte“ pe cît pare. Mîneca prinsă mai jos de umăr, sub o platcă subliniată de tighele albe, buzunarele tăiate și mai ales culoarea, un galben ca mierea, sînt notele originale ale pardesiului impermeabil al primăverii 1962.

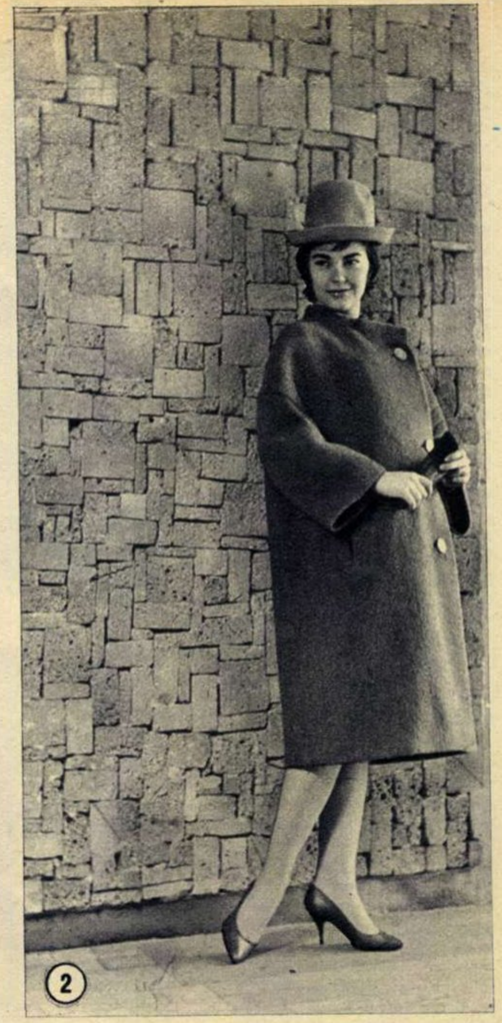

②

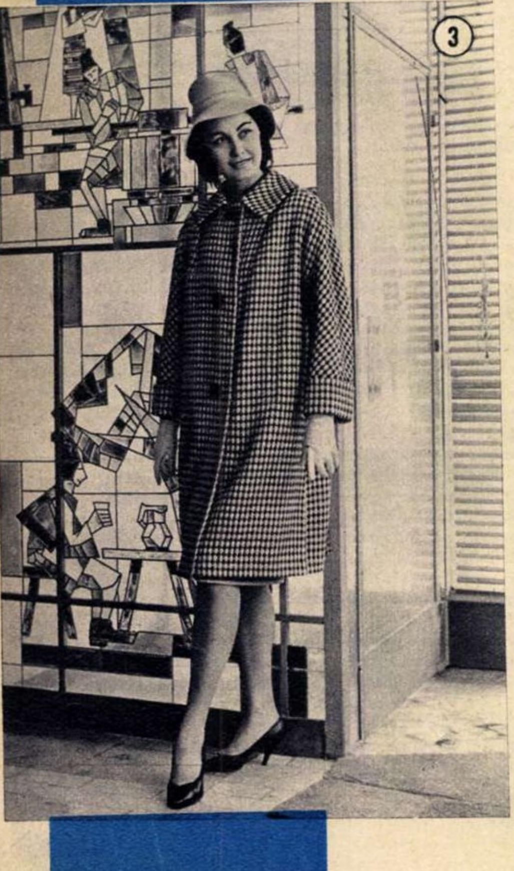

③

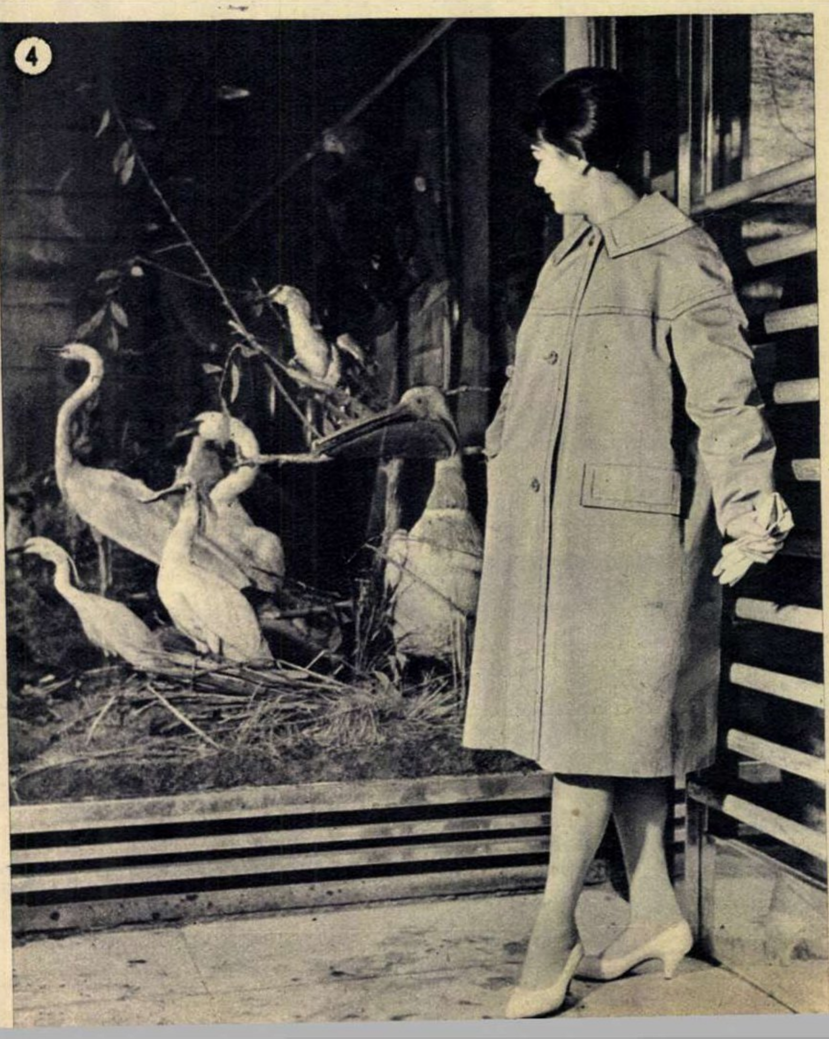

④

Mîine - ACTORI

-Unde mi-e mustaţa?
— La reparat.
— Şi eu cu ce intru?
— Desenează-ţi-o!
— Cum s-o desenez? Să-mi bat joc de spectator? Vreau să sper că ai glumit.

Discuţia a fost curmată de vocea regizorului de culise care a răsunat metalic în megafon.

— Poftiţi în scenă, începem!

Peste cîteva clipe, după mereu aceeaşi emoţionantă ridicare de cortină, pe scenă au început să prindă viaţă eroii lui Caragiale din „D'ale carnavalului". După ce Pampon şi Crăcănel au „descurcat", plini de satisfacţie, în hohotele de rîs ale spectatorilor, „qui-pro-quo"-ul, actorii, în faţa aceloraşi oglinzi, s-au demachiat. Discuţia mai sus relatată a continuat:

— Să-mi fac eu mustaţă din dermatograf cînd toţi partenerii de joc au mustăţile „puse"? Şi-apoi, mustaţa mea e o mustaţă mare, nu poate fi desenată. În general, într-o sală mică de teatru, ca a noastră, cu rampa foarte aproape de primul rînd, nu cred să fie indicată o mustaţă desenată; nici pentru spectatori, nici pentru noi!

Serioşi actori, veţi spune! Plini de răspundere pentru cele mai mici amănunte! Aşa şi trebuie! Aşa şi e, vă vom răspunde. Precizăm însă că cei doi nu sînt actori, ci studenţi ai Institutului de artă teatrală şi cinematografică „I. L. Caragiale" din Bucureşti, în anul IV, la clasa profesorului Radu Beligan. Unul se numeşte Mihai Gingulescu şi celălalt Mihai Mihail. De scenele teatrelor care îi aşteaptă îi mai despart cîteva luni. După cum mărturisesc ei, acestea sînt lunile cele mai pline din viaţa lor; sînt cele mai emoţionante luni; sînt un preludiu pentru viaţa de mîine.

★

Primul om pe care l-am întîlnit aici a fost... catedra. Adică, Radu Beligan, profesor şi Elena Negreanu, lector. De altfel, catedra, cu concepţiile ei pedagogice şi cu puterea ei

O vizită la Muzeul Teatrului Naţional e totdeauna instructivă, mai ales dacă explicaţiile de rigoare le primeşti din partea lui George Franga, directorul muzeului.

de dăruire, cu răbdarea profesorală şi cu marea dragoste cuvenită unei părţi a schimbului de mîine, sau dacă vreţi, a schimbului de azi al teatrului romînesc, am simţit-o prezentă tot timpul în mijlocul celor unsprezece studenţi ai clasei, chiar dacă, din punct de vedere fizic, într-unul sau altul din momentele vizitei noastre, ea... absenta.

Să ne amintim — ca o notă comună tuturor actorilor vechii generaţii — acel inevitabil, tradiţional şi simbolic „nu" pe care-l spuneau părinţii copiilor ce începeau să viseze teatru. De ce azi nici unul dintre cei douăzeci şi doi de părinţi ai studenţilor clasei lui Beligan — dar absolut nici unul! — n-a spus „nu"? Tocmai pentru că în anii de după eliberare s-a purces la noi la o adevărată reteatralizare a teatrului.

În fond, gîndesc unii, ce se poate preda la institut? Arta actorului! Omul vine cu talent de-acasă, iar tu, Institut, i-l cizelezi. Omul vine cu bagajul intelectual căpătat în şcoala medie, iar tu, Institut, i-l împlineşti. Aşa e. Dar se mai predă ceva la institut, fără ca acest „ceva" să constituie un obiect aparte: arta de a deveni artist-cetăţean. Teatrul are un caracter militant, el este pus în slujba construcţiei socialiste. Actorul militează numai în măsura în care participă şi transmite măreţia idealurilor acestei construcţii, în măsura în care noul public, marele public, simte aceasta. Vocaţia şi conştiinţa, amîndouă la un loc, fac actorul.

Astăzi actorul nu mai este considerat un saltimbanc. Menirea lui nu e să „distreze", ci să cultive gustul pentru frumos, patriotismul, să trezească în spectatorul din sală cele mai

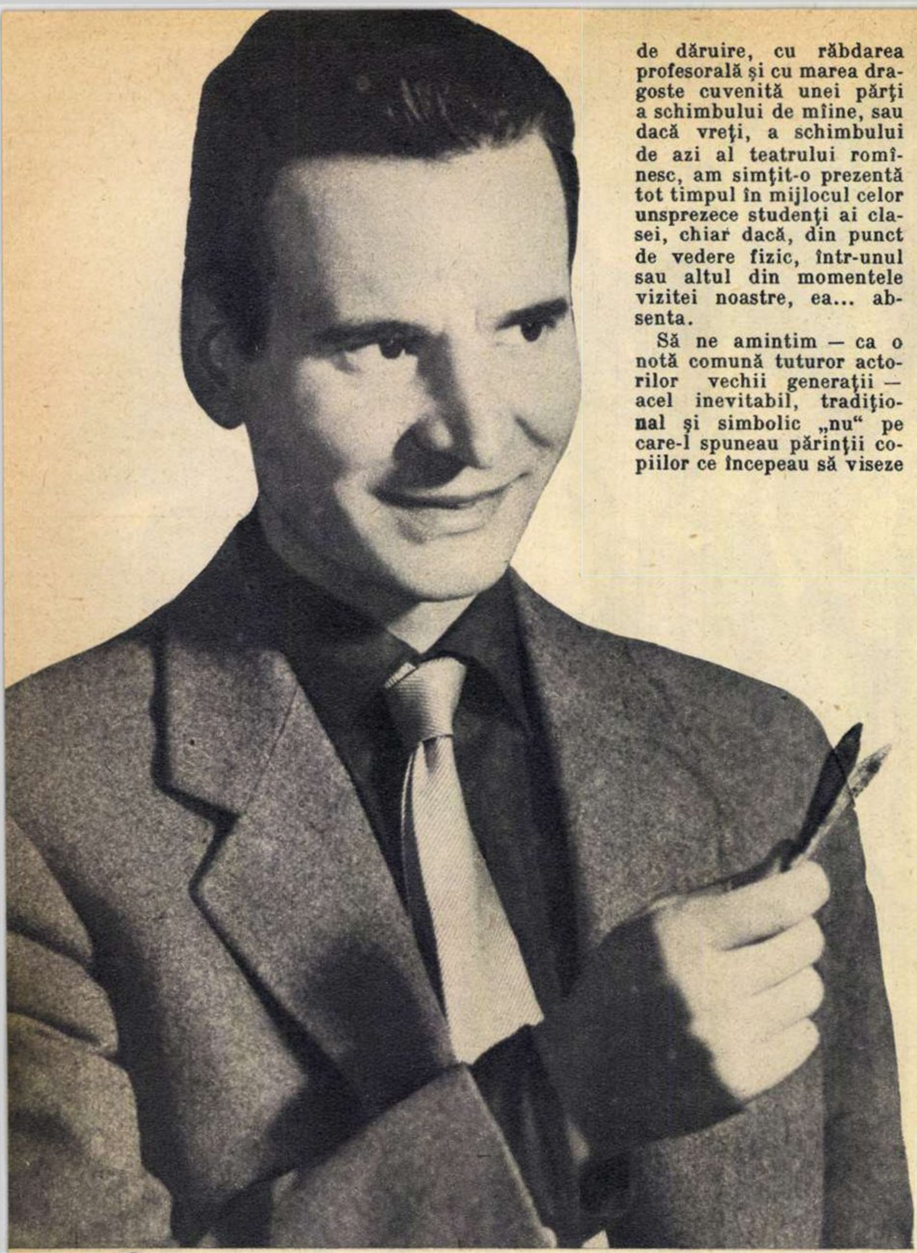

PROFESORUL...

Artistul emerit Radu Beligan.

Faţă în faţă catedra şi studenţii!

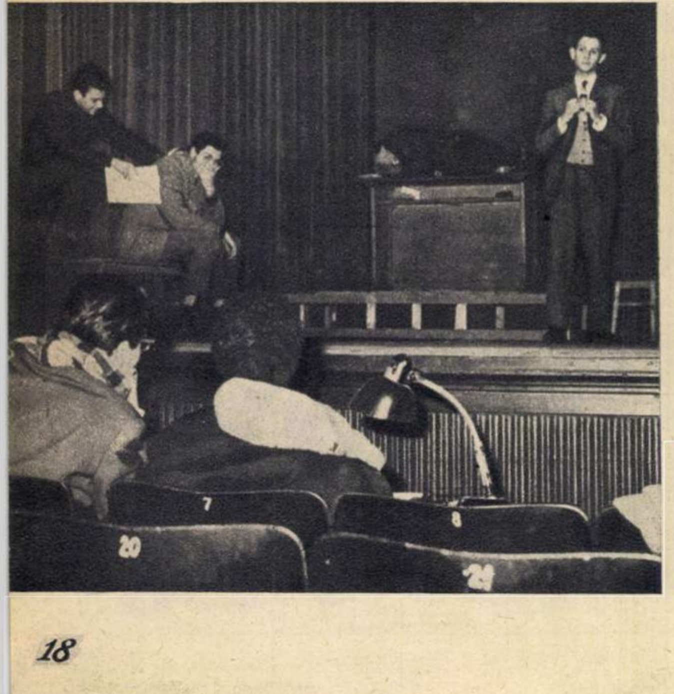

...ŞI CLASA

Valentina Iancu e o lirică dramatică în devenire. A interpretat-o frumos pe Olga din „Trei surori". Dar cum catedra s-a orientat tot timpul spre lărgirea gamei fiecărui student, a distribuit-o şi în Didina Mazu. Şi... n-a greşit!

Eugenia Balaure ajungea extrem de greu la emoţie. Şi-a învins dificultatea o dată cu ideea preconcepută că ar fi bună numai pentru comedie. Cîştigul acesta a fost obţinut tot cu ajutorul catedrei care a lucrat cu ea diferite roluri.

Fostul muncitor Mihai Mihail. Îl caracterizează voinţa extraordinară şi cuminţenia de copil. Are o gîndire artistică evoluată. A dovedit-o în trei roluri foarte grele: Tuzenbach din „Trei surori", Crăcănel din „D'ale carnavalului" şi Zigu din „Oameni care tac".

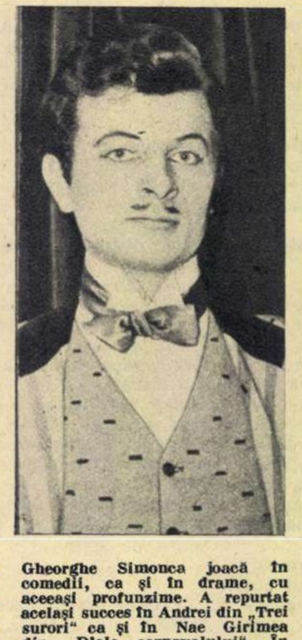

Gheorghe Simonca joacă în comedii, ca şi în drame, cu aceeaşi profunzime. A repurtat acelaşi succes în Andrei din „Trei surori" ca şi în Nae Girimea din „D'ale carnavalului". În Casapu din „Oameni care tac" a dovedit maturitate artistică.

Adrian Lupu, deşi a jucat la clasă numai roluri dramatice, a interpretat pe scena studioului institutului rolul lui Iordache din comedia „D'ale carnavalului". Interpretarea dovedeşte că viitorul actor va face faţă şi rolurilor comice.

nobile simţăminte. De aceea, fie că e vorba de prima etapă a anului I (exerciţii şi povestiri împinse pînă la bogăţia unor mici bijuterii teatrale); fie că e vorba de monologurile şi scenele din literatura clasică dramatică romînească (anul II), de actele din literatura dramatică clasică romînească şi universală (anul III) sau de spectacolele întregi ale anului IV („D'ale carnavalului" şi „Oameni care tac", „Minciuna are picioarele lungi" şi „Discipolul Diavolului") — de-a lungul tuturor anilor de studiu a fost cultivat în sufletele studenţilor sentimentul înaltei responsabilităţi faţă de nobila misiune pe care o vor profesa.

★

Aşadar, unsprezece studenţi, unsprezece firi deosebite, unsprezece diferite personalităţi artistice în devenire şi totuşi o notă comună: o clasă reuşită, de studenţi buni. În general, în materie de „devenire artistică" nu e cazul să facem pronosticuri. Condiţiile în care au învăţat însă „cei unsprezece", condiţiile care li se creează în teatrele care-i aşteaptă, garanţia pe care o constituie personalitatea catedrei, cît şi propriile lor demonstraţii profesionale, ne îndreptăţesc să întrevedem primele succese pe care le vor repurta în întîia lor stagiune — stagiunea anului teatral ce vine — precizînd însă că totul, de data aceasta, va depinde de ei.

Şcoala s-a terminat? Nu: şcoala abia începe. Nici catalogul n-a dispărut: s-a metamorfozat numai în afişe; nici notele n-au dispărut: s-au metamorfozat în aplauze. Şcoala, şcoala cea mare, abia începe. Succes, dragi studenţi, peste foarte puţin timp proaspeţi actori. Succes!

Bazil DUNĂREANU

Fotografiile autorului

Minodora Condur juca la început, la clasă, roluri de „tărăncuţă veselă". În plus, s-a supus foarte greu cizelării. Muncind mult, Minodora a reuşit deosebit de bine, mai tîrziu, în rolul Irinei din „Trei surori" de Cehov.

Marieta Luca manifestă dezinvoltură, spontaneitate şi uşurinţă în procesul de creaţie. A jucat foarte frumos în „Repetiţia". A interpretat-o cu poezie pe Maşa din „Trei surori" şi acum o dublează pe Valentina Iancu în „D'ale carnavalului".

Vladimir Gheorghiu aduce în scenă totdeauna creaţii pline de maturitate deşi, din punctul de vedere al vîrstei, este cel mai tînăr din clasă. Cauza? Multă seriozitate, lucru pe rol, într-un cuvînt: dăruire. Dovada! Pampon din „D'ale carnavalului".

Prima „desfăşurare" a timidului Ştefan Dedu-Farca s-a produs într-un monolog, apoi a dat rezultate foarte frumoase în „Neguţătorul din Veneţia". O dată cîştigată încrederea în sine, treaba merge. Şi la dramă, şi la comedie!

Avînd un fizic plăcut şi o voce frumoasă Mihai Ginguleseu le adaugă totdeauna gîndire şi profunzime în crearea rolului. Şi el a fost pus de catedră să joace în comedie şi în dramă şi a dat rezultate bune. Îi e martor... Ipistatul.

Nicolae Dinică care joacă rolul chelnerului din „D'ale carnavalului" a realizat un foarte bun Verşinin în „Trei surori". Profesorii nu au avut decît cuvinte de laudă pentru bogăţia de nuanţe cu care îşi creează rolurile, acest viitor actor.

CĂRŢI

Ion HOREA:

„COLOANĂ ÎN AMIAZĂ"

ION HOREA
COLOANĂ ÎN AMIAZĂ

O antologie a poeziei autumnale — aşa cum alcătuieşte la noi periodic radiodifuziunea — va trebui să rezerve un capitol cuprinzător lui Ion Horea, căci în contextul atît de bogat al poeziei noastre contemporane, autorul volumului „Coloană în amiază" se defineşte în primul rînd ca un cîntăreţ al cîmpului bogat şi al roadelor, al podgoriei şi al livezii. Toamnele lui Horea, în care se rumenesc merele şi strugurii, sînt expresia unei bucurii nemărginite. Poetul contemplă roadele pămîntului, mai ales ca rezultat al muncii. Nu o dată e celebrat omul care a sădit via şi livada, care „astupă sărătura, hîrtoapele şi balta", creatorul frumuseţilor domestice, îmblînzitorul şi prietenul înţelept al naturii. Subliniind caracterul din ce în ce mai activ al intervenţiei asupra naturii a muncitorului şi colectivistului nostru de azi, Ion Horea zugrăveşte un peisaj complex, care se depărtează mult, nu numai în timp, de vechile bucolice. Dacă poezii ca „Poemul de dragoste", „Toamnă tîrzie", „Anotimp", „Odobeşti" ş.a. ni-l recomandă pe „autumnalul" Horea, în sensul unui autentic optimism ţărănesc, altele, ca „Prefaţă", „Pămîntul," „Încredere", „Roata olarului" ş.a. ne vorbesc despre poetul construcţiei socialiste la oraşe, care-l completează în chip firesc şi armonios pe celălalt. Cele două laturi nu pot fi de fapt separate, căci Ion Horea nu-şi modifică structural lirismul, trecînd de la o temă la alta. Important este că el descifrează emoţionant înfruntarea dintre om şi natură, că slăveşte patosul muncii libere şi caracterul ei prometeic.

Se poate spune că autorul volumului „Coloană în amiază" tinde (şi în bună măsură o realizează) către zugrăvirea unei naturi, în care prezenţa şi intervenţia omului fac frumuseţea deplină a peisajului socialist. Pe această linie poetul ne mai rămîne încă dator şi anume cu eliminarea severă a versurilor discursive şi chiar descriptiviste („Dimineaţa", „Deasupra tuturor", „Spuneţi-mi tot") cu asimilarea completă, din punct de vedere artistic, a ideii de care am vorbit mai sus. Şantierele industriale îi cer lui Ion Horea aceeaşi imagistică vie, bogată, plină de culori şi arome, pe care o desfăşoară de obicei.

Al. SĂNDULESCU

AGENDA

La demontarea unei scări, cu ocazia reparaţiilor întreprinse la conservatorul din Leningrad, s-au găsit mai multe lădiţe, zidite în perete, în care se aflau 3.500 de matriţe de plumb gravate cu note. Astfel au fost recuperate peste 600 de lucrări ale cunoscutului compozitor, violonist şi muzician din a doua jumătate a sec. XIX, N.I. Afanasiev, supranumit „Paganini-rus" (în fotografie, cercetarea matriţelor).

★

Cimpanzeul „Beauty" („Frumuseţe") după ce şase luni de zile a dat din coadă, a prilejuit galeriei Biancini organizarea unei expoziţii a „tablourilor" sale. S-au vîndut 80 de bucăţi cu preţuri între 25-95 de dolari. Examinînd „creaţiile" lui Beauty, un ziarist american a declarat: că, mai întîi, Beauty este un nume cu totul necorespunzător pentru un pictor contemporan şi, în al doilea rînd, Beauty e mult mai aproape de Jackson Pollock (cel mai „popular" abstracţionist din occident) decît de Michel-Angelo. Alţii consideră că maimuţa l-a şi depăşit pe Pollock. Rezultă că antropoizii fac mari salturi progresive, ajungîndu-l din urmă pe om. Sau că anumiţi oameni fac mari salturi îndărăt, ajungîndu-i pe antropoizi.

★

Georges Sadoul, autorul cunoscutei „Istorii a cinematografului", remarcă apariţia unui nou gen literar cinepovestirea sau cineromanul, ilustrîndu-şi afirmaţia cu volumul „Comentarii" al lui Chris Marker care cuprinde textele filmelor „Şi statuile mor", „Duminică la Pekin", „Scrisori din Siberia", „America visează", „Descrierea unei lupte" şi „Cuba si" (primul şi ultimul titlu aparţin unor filme interzise în unele ţări occidentale). De asemenea, romancierul Robbe-Grillet a publicat sub formă de cineroman scenariul la filmul „Anul trecut la Marienbad".

★

Celebrul scriitor polonez Stanislav Lem, renumit autor de romane ştiinţifico-fantastice (din care la noi s-a bucurat de mult succes „Norul lui Magellan"), fiind întrebat cum a devenit scriitor de literatură ştiinţifico-fantastică a răspuns: În 1947 mă aflam la odihnă la Zakopane şi la pensiunea unde locuiam am cunoscut un personaj foarte inteligent. În timpul plimbărilor noastre se plîngea de lipsa acestui gen de literatură în Polonia. I-am spus că aş scrie aşa ceva dacă aş avea un contract. După cîteva săptămîni am primit o scrisoare de la redacţia „Cititorul" care se referea la convorbirea mea cu... directorul editurii! Şi atunci am scris „Astronauţii".

mozaic

Cuvinte încrucişate

GRADE

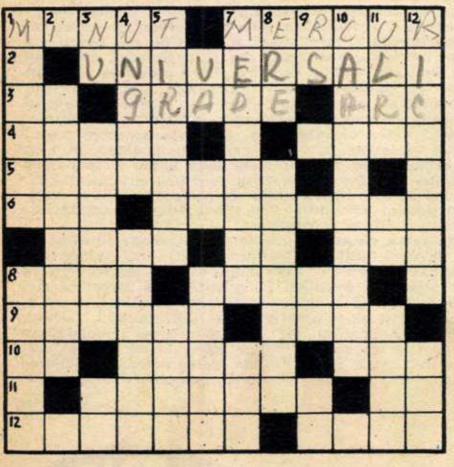

ORIZONTAL: 1) A 60-a parte dintr-un grad, în măsurarea unghiurilor şi arcelor — Pe scara gradelor de temperatură. 2) Generali! 3) Pronume — Pe epoleţi, raportor sau termometru (pl.) — Gol. 4) Rudă de gradul al treilea — Unghiuri de cîteva grade. 5) Autor de cărţi. 6) Interjecţie... simetrică — Mici... în viitor. 7) Garnitură de rechizite pentru scris sau desenat — Rîde! — Abreviere pentru distanţa în grade, de la ecuator. 8) Metal ce se topeşte la 1535 grade Celsius — Chiar la 40 de grade poate fi rece! 9) Distanţare — Are 360 grade. 10) Căpitani la centru! — Porneşte din inimă! — În camere, se recomandă să aibă circa 20 grade. 11) A-şi însuşi un grad de... cultură — Usturoi ardelenesc. 12) Zero grade şi totuşi căldură mare! — Fierbe la o temperatură ce e cu mult sub 100 grade!

VERTICAL: 1) Rudă de gradul al treilea — Cînd pui mîna pe o plită de 200 grade (impers.) 2) Soldat! 3) Negativ! — O căldare naturală, al cărei conţinut fierbe la mii de grade — Verb cu... durere. 4) Se măsoară în grade, minute şi secunde — Mare, la gradul superlativ (fem.). 5) Picuraţi din robinet sau bîzîiţi la sonerie — Zbor... general! 6) Cuvînt de viitor! — Tonă (abr.) — Prefix pentru... multe grade. 7) Nu e fruntaş! — Sport în care Iosif Sîrbu sau Ion Dumitrescu sînt fruntaşi. 8) Epoci — În algebră, micşorează termenul de sub el. 9) Eres! — Întrebare la începutul scării Celsius! — Acum! 10) Căldură de peste 40 grade. 11) Jgheab — Stabilea gradele... pe vremea lui Tutankamon — Are 60 de minute, dar nu e grad. 12) Temperatură ce depăşeşte numărul normal de grade — Rînduială.

Dezlegarea jocului „RAPSODIE DE IARNĂ", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Ianuarie — Puc. 2) Omul de zăpadă. 3) Sănii — B — Brad. 4) In — Teger — E — R. 5) F — Zare — Iarnă. 6) Fi — Era — Nea. 7) Luca — Inii — MT. 8) Ala — Ali — Noer. 9) Vată — A — Canto. 10) Irosi — Pîrtii. 11) N — Răcoare — Ta. 12) Eminescu — Pin.

Ştiaţi că...

... travaliul muscular al inimii — care cîntăreşte numai 500 gr — este suficient pentru a ridica (şi a menţine timp de 10 minute) un om în greutate de 65 kg la o înălţime de 10 m?

... se pot face „cuie" din sînge? Acestea rezistă la o presiune de 185 kg pe centimetru pătrat, iar în unele cazuri chiar la 500 kg pe aceeaşi suprafaţă, fiind deci mai solide decît unele dintre oasele corpului omenesc. Aceste „cuie" au fost realizate de savanţii sovietici prin tratarea sîngelui cu o substanţă a cărei compoziţie chimică este apropiată de cea a maselor plastice. Chirurgii folosesc „cuiele" de sînge în terapia fracturilor.

... doza mortală de radiaţii este pentru cele mai simple organisme monocelulare, infuzorii, de 300.000 - 400.000 roentgeni, în timp ce pentru animalele superioare şi om această doză este de numai 300 - 600 roentgeni?

...Traversînd Canalul Mînecii

Canalul Mînecii se bucură de mult timp de o considerabilă popularitate în rîndul amatorilor de performanţe. El a fost trecut pe plute şi înot sau — pe fund — în costum de scafandru. S-ar părea că metodele de traversare a acestui canal au fost epuizate.

Studentul britanic Allan Witt n-a fost însă de aceeaşi părere. El a hotărît să traverseze Canalul Mînecii într-un mod mai original. A cumpărat de la vechituri o cadă şi instalîndu-i un motor, a constatat că poate atinge astfel viteza de 10 km pe oră.

Primele experienţe cu noua „navă" au dat rezultate bune. Dar între timp, tînărul Witt a constatat că are un rival redutabil. Era vorba de compatriotul său, Robert Platten, care a traversat canalul într-un pat instalat pe o plută.

„AUTOMAT" PENTRU ANALIZA SÎNGELUI

Oamenii de ştiinţă au calculat că într-un milimetru cub de sînge numărul globulelor roşii atinge aproximativ 4,5 milioane la femei şi 5 milioane la bărbaţi. Desigur, nu este uşor să numeri aceste particule infime, fiecare dintre ele avînd diametrul de 8 miimi de milimetru.

Un nou aparat sovietic, eritrohemometrul, este capabil să execute rapid şi precis analiza.

Sîngele, diluat într-un solvent special, este plasat între sursa luminoasă şi un fotoelement de seleniu. În funcţie de slăbirea intensităţii luminii care traversează soluţia, eritrohemometrul determină extrem de precis numărul globulelor roşii, iar rezultatul se citeşte pe indicator.

Acelaşi aparat determină şi cantitatea de hemoglobină în sînge. Pentru aceasta, sursei de lumină trebuie să i se aplice un filtru special ultraviolet.

De vorbă cu medicul

NERVOZITATEA COPIILOR

Mulţi părinţi se plîng medicului de anumite stări de nervozitate ale copiilor lor şi solicită tratamentele respective. În fond, la baza nervozităţii copiilor stă o excitabilitate crescută sau scăzută a sistemului nervos, datorită de cele mai multe ori unei educaţii greşite.

Prin însuşi procesul dezvoltării sale, copilul este activ, dornic să acumuleze cunoştinţe noi. El pune multe întrebări şi face dezordine în casă. Reacţia părinţilor la aceste manifestări este de foarte multe ori necorespunzătoare. Copilului „recalcitrant" i se aplică interdicţii sau sancţiuni, dorinţei lui de a şti i se răspunde fără discernămînt sau nu i se răspunde de loc.

O categorie de părinţi cade în cealaltă extremă. Ei permit copiilor să facă orice, le îndeplinesc dorinţele fără nici o obiecţie, chiar dacă toate acestea nu sînt totdeauna în folosul lor. Se creşte astfel un copil răsfăţat, care devine un tiran al familiei.

Ambele situaţii descrise se reflectă nefavorabil în dezvoltarea copilului, cu efecte dăunătoare asupra sistemului nervos al acestuia, efecte ce se manifestă prin instabilitate psihică, nervozitate, irascibilitate şi excitabilitate crescută.

Copilul este foarte receptiv la cele ce observă în jurul său. De aceea adulţii în preajma cărora trăiesc copii trebuie să fie foarte precauţi în relaţiile cu aceştia şi să-şi impună o anumită disciplină. Ei trebuie să manifeste bunăvoinţă faţă de cei mici, dar să fie şi exigenţi în legătură cu îndatoririle acestora.

Copilul trebuie să fie obişnuit cu echilibrul între „vreau" al său şi „nu e voie" al părinţilor. Educarea lui trebuie făcută cu calm, fără a-l umili. Copilul este sensibil la jigniri şi repetarea acestora au un vădit efect negativ asupra echilibrului sistemului lui nervos.

Nu e bine ca cei mari să-şi piardă cumpătul în faţa copiilor certîndu-i mereu şi pentru orice. Greşelile pe care cei mici le comit trebuie explicate cu logică şi calm. Tonul folosit să fie serios fără prea multă sobrietate, gingaş fără a ajunge la dulcegării.

Să nu suprasolicităm sistemul nervos al copilului de vîrstă şcolară printr-o muncă intelectuală excesivă, să nu-l supunem unor excitaţii intense prin vizionări prea frecvente de filme, programe de televiziune, lecturi etc. în special seara înainte de culcare.

Să-i acordăm copilului posibilitatea unei destinderi şi repauzări a sistemului nervos prin plimbări şi joacă în aer liber.

Defectele de vorbire ale copilului trebuie corectate cu multă răbdare. Pelticii şi bîlbîiţii vor fi duşi la medicul logoped pentru reeducarea vorbirii lor.

Iată pe scurt cîteva din obligaţiile adulţilor, ale părinţilor în educarea copiilor. Respectarea acestora previne nervozitatea celor mici şi necesitatea recurgerii la medicamente, contribuie la o sănătoasă şi armonioasă dezvoltare a celor faţă de care avem o răspundere atît de mare.

Dr. Silviu GHEREA

E BINE SĂ ŞTIM

Comparaţii uitate

Comparaţii ştie să facă oricine, chiar fără să fie mare poet. Scriitorii însă excelează în comparaţii mai îndrăzneţe, bazate pe apropieri care nu-ţi vin uşor în minte (gîndiţi-vă, de pildă, la „luna gînditoare ca o frunte de poet" a lui Coşbuc). Şi totuşi vorbirea noastră este presărată cu comparaţiile cele mai neaşteptate, cele mai bizare, numai că... nu ne mai dăm seama că sînt comparaţii!

Muşchi pare un cuvînt lipsit de orice fantezie poetică. Cine ar zice că provine din latinescul *musculus*, adică „şoricel"? Forma muşchilor braţului — şi a altor muşchi — a trezit în mintea vechilor latini imaginea micului rozător. În consecinţă, au denumit, printr-o comparaţie, muşchii — „şoricel".

Sau, iată de pildă, *mandarina*. Numele acestui fruct plin de savoare e tot rezultatul unei comparaţii. *Mandarin* e un cuvînt al băştinaşilor din Malaia, cu care îşi numeau propriul neam *(mantari)*. Portughezii şi spaniolii l-au transformat pe *mantari* în *mandarino*, potrivit legilor limbii lor. Şi acum, comparaţia: o specie de citrice a fost denumită „portocale mandarine" (în spaniolă, *naranja mandarina*), adică portocale asemănătoare ca formă şi culoare cu faţa malaezilor (a „mandarinilor"). Denumirea fructului s-a redus cu timpul la un singur cuvînt: *mandarină*, iar comparaţia, de un gust îndoielnic, a fost uitată.

La zoologie învăţăm despre *meduze*, vietăţile marine cunoscute pentru numeroasele lor tentacule. Comparaţia care stă la baza numelui acestor fiinţe a fost făcută cu un personaj feminin mitologic, creat de imaginaţia vechilor greci şi numit de ei *Medusa*. Ea era închipuită ca o femeie cu şerpi în loc de păr şi avea darul de a preface în stane de piatră persoanele asupra cărora îşi aţintea privirea. Exemplarele marine de care am amintit au primit numele de *meduze* din pricina asemănării dintre tentaculele lor şi şerpii din capul fiorosului personaj din legendele grecilor.

Primejdiosul şarpe veninos din India, *cobra*, are un nume foarte ciudat. Portughezii l-au botezat *cobra capello*, adică „acoperă pălăria" şi, mai scurt, *cobra* — „acoperă". Explicaţia e următoarea: portughezilor li s-a părut că există o oarecare asemănare între capul (turtit şi lat) al şarpelui şi o glugă (care se trăgea peste pălărie)

Sorin ŞTATI

Colţul cosmeticienei

FRUMUSEŢEA PRIVIRII

Frumuseţea ochilor este dată nu numai de forma, mărimea şi culoarea acestora. Expresivitatea, strălucirea şi intensitatea privirii — iată tot atîtea calităţi ce nu pot fi despărţite de noţiunea de „ochi frumoşi". Pentru a păstra sau dobîndi aceste calităţi vă propunem cîteva sfaturi:

1) O bună loţiune pentru decongestionarea ochilor: 1/2 linguriţă ceai rusesc, 1/2 linguriţă ceai de albăstrele (acestea se fierb în apă timp de 5 minute) la care se adaugă 200 gr apă sărată. Cu această loţiune se îmbibă tampoane de vată ce se aplică pe pleoape, de cîteva ori, în interval de 15-20 de minute.

2) Masajul trebuie executat foarte uşor: apăsaţi cu vîrful degetelor pe ochii închişi, apoi mişcaţi degetele circular.

3) Gimnastica facială (de asemenea trebuie executată foarte uşor, pentru a nu obosi nervul optic).

a) Ridicaţi şi coborîţi alternativ privirea de 20 de ori.

b) Rotiţi complet privirea — în sus, la dreapta, în jos, la stînga, apoi invers.

În timpul acestor exerciţii (executate dimineaţa şi seara) tamponaţi-vă tîmplele cu degetele ambelor mîini, pentru a activa circulaţia sîngelui.

Cînd ochii sînt foarte obosiţi, îi puteţi odihni şi printr-un repaus în întuneric complet; 10-15 minute sînt suficiente.

Georgeta MĂLIN

În jurul globului

LEOPARD SAU PANTERĂ! La grădina zoologică din Basel (Elveția) s-a făcut o interesantă experiență: încrucișarea dintre un leopard și o panteră neagră. Rezultatul — un pui ale cărui caracteristici urmează a fi abia stabilite. În fotografie: noul născut alături de mama lui, pantera neagră Nana.

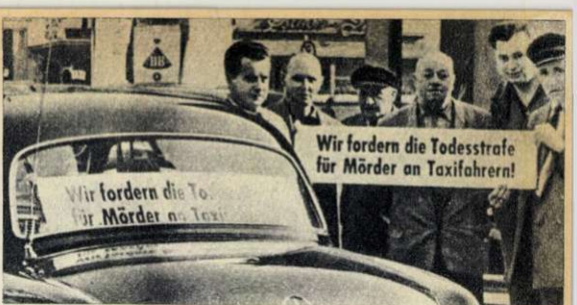
Wir fordern die Todesstrafe für Mörder an Taxifahrern!
Wir fordern die To
für Mörder an Taxi

ÎNFIERÎND CRIMELE. În Germania occidentală au luat proporții în ultima vreme crimele săvîrșite împotriva șoferilor de taxiuri. Astfel, la Frankfurt pe Main a fost ucis — după toate aparențele de către soldații americani de ocupație — șoferul Franz Lieb. Împotriva unor asemenea asasinate și a îngăduinței autorităților vest-germane față de ocupanții yankei, protestează acest grup de șoferi de taxiuri. „Cerem pedeapsa cu moartea pentru ucigașii șoferilor de taxiuri" — glăsuiește o lozincă de-a lor.

TOTI DAL MONTE, celebra cîntăreață italiană de operă, este acum profesoară de canto la Milano. Iat-o înconjurată de cîțiva dintre elevii ei.

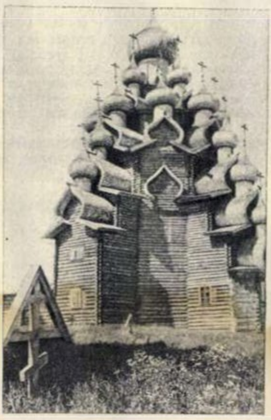

PE INSULA KIJA de pe lacul Onega se află trei monumente ale vechii arte arhitecturale ruse. Printre ele se numără și biserica Preobrajenskaia, datînd din anul 1714. Biserica are 22 de turle și este construită în întregime din lemn.

ELEVII-LUSTRAGII. În ținutul englez Northumberland doi fii de mineri, Allan și Neil Dockerty, fac pe lustragiii după ieșirea de la școală. La mijloc nu e nici o trăsnaie, nici vreun mijloc de realizare a unor venituri personale, ci o acțiune cu profunde semnificații: tinerii lustragii-amatori varsă cîștigul astfel obținut fondului pentru construirea unui club muncitoresc. Doar n-o să aștepte minerii britanici subvenții din partea guvernului conservator!...

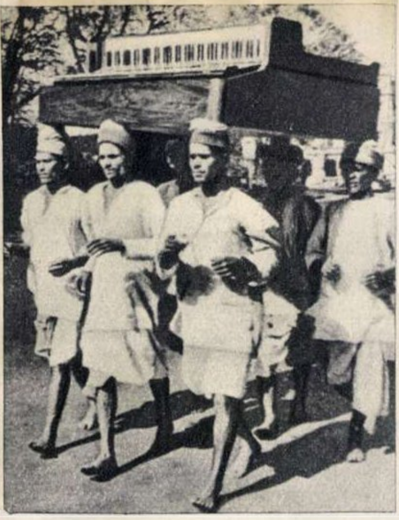

TRANSPORT SUI-GENERIS. Un fotoreporter a surprins o echipă de șase hamali indieni care transportă în chip deosebit de original și fără prea mare dificultate o pianină pe străzile Bombay-ului.

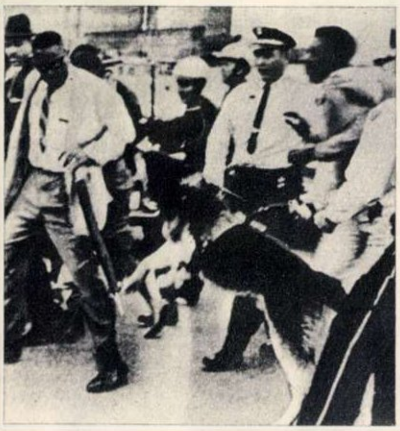

LA JACKSON (în statul Mississippi — S.U.A.) poliția are — chipurile — și menirea de a-i feri pe negri de excesele huliganilor rasiști. Fotografia aceasta, publicată de revista americană ultrareacționară „U. S. News and World Report", risipește însă orice îndoială în privința „corectitudinii" polițiștilor, care asmut cîinii asupra unui cetățean negru.

Ura sîntem salvați !!!
COOPERATIVA
TEHNO-METALICA
BUCUREȘTI
REPARĂ ÎN BUNE CONDIȚII FRIGIDERE DE ORICE TIP
PRIN UNITATEA SPECIAL AMENAJATĂ
din str. Mihai Vodă nr. 10 tel. 14.19.06

Micul comentar

ELOCVENŢA LA PENTAGON

de Florica ŞELMARU

De aproape o lună, senatul Statelor Unite îşi desfăşoară ancheta asupra măsurilor destinate să mai tempereze febra oratorică şi politică de care au fost cuprinşi anumiţi ofiţeri superiori, în deosebi generali. Disputa e destul de zgomotoasă: generalii bîntuiţi de elocvenţă şi suporterii lor protestează, declarînd că „se limitează participarea la viaţa naţiunii“ a unor cetăţeni de vază sau, folosind o imagine de un ostăşesc laconism, că „se pune botniţă eroilor“; la rîndul lor, partizanii controlului impus discursurilor acestor domni invocă raţiunea de stat.

În fapt, hotărîrea luată anul trecut de guvernul S.U.A. nu are la bază un ireductibil antagonism al punctelor de vedere. Practic, generalii pledează cauza aceleiaşi curse a înarmărilor şi a aceleiaşi politici zise „de forţă“, cărora bugetul recent elaborat de forurile guvernamentale le consacră majoritatea prevederilor sale. Dar o pledează cu asemenea furie încît deseori au pus în încurcătură diplomaţia S.U.A. De altminteri, aceste „gafe“ nu-şi aveau originea în stîngăcia unor militari nedeprinşi cu delicateţea treburilor diplomatice: ele izvorau pur şi simplu dintr-o preocupare deliberată de a întreţine atmosfera „războiului rece“... şi poziţia la bursă a acţiunilor industriilor de armament. Nu este un secret pentru nimeni că majoritatea ofiţerilor influenţi din S.U.A. sînt, într-o formă sau alta, cointeresaţi în acest business. Chiar comentatorul unui ziar burghez cum este „Combat“, Georges Andersen, vorbea la sfîrşitul lui decembrie — tot în legătură cu dezbaterile, pe atunci anunţate, ale senatului american — despre „ofensivele puternicei alianţe ai cărei membri sînt în S.U.A. clanul generalilor şi corporaţia marii industrii, ca să nu spunem (noi nu avem aceleaşi reticenţe — n.a.) fabricanţii şi negustorii de tunuri şi muniţii“... „Şi preşedintele Eisenhower, în mesajul de adio adresat naţiunii — amintea Andersen — atrăsese atenţia asupra acestui fenomen“.

Într-adevăr, fostul preşedinte atrăsese atenţia... Evoluţia poziţiei lui Eisenhower în această problemă este de altfel extrem de semnificativă. Cînd a elaborat menţionatul său mesaj de adio, acesta reflecta o îndelungată experienţă prezidenţială, pe parcursul căreia autorul se lovise el însuşi de intempestivele ieşiri oratorice ale militarilor. Între timp însă, Dwight Eisenhower a redevenit ceea ce era înainte de a fi preşedinte. Adică general, cu preocupările şi mentalitatea generalilor. Aşa încît, cu prilejul actualei dezbateri, a adresat senatului S.U.A. o scrisoare în care proclamă sentenţios dreptul — mai mult, „datoria!“ — militarilor de a „preveni naţiunea asupra primejdiilor comunismului“.

Fapt este că, pe măsură ce creşte presiunea opiniei publice internaţionale în favoarea păcii, vocaţiile oratorico-politice se înmulţesc în rîndurile generalilor din interiorul şi din jurul Pentagonului. În fond, fostul general Walker, care a părăsit uniforma pentru a propovădui „liber“ evanghelia fascistă a societăţii „John Birch“, e mai general ca oricînd pentru foştii săi colegi. Care, fără a alege o cale atît de spectaculoasă (au probabil şi ambiţii mai modeste), îşi aduc şi ei contribuţia de elocvenţă la întreţinerea „războiului rece“: în cursul ultimului an, Ministerul de Război al S.U.A. a avut să-şi dea avizul cu privire la 1.200 de asemenea discursuri, dintre care 600 au fost remise Departamentului de Stat. Poate că unul sau altul dintre aceste ministere, eventual amîndouă, vor fi eliminat din textele supuse lor cîte un cuvinţel sau două, cîte o frază, cîte un pasaj. Poate. Ceea ce însă nu a împiedicat pe şefii celor două departamente, d-nii McNamara şi Rusk, să rostească ei înşişi alocuţiuni destul de belicoase — nici administraţia S.U.A. în ansamblul ei să elaboreze bugetul pe care l-am mai pomenit.

fotocronica FLACARII

Împotriva demonstraţiei paşnice de la Paris din 8 februarie — cînd zeci de mii de parizieni au ieşit în stradă pentru a cere adoptarea de către autorităţi a unor măsuri hotărîte care să pună capăt activităţii teroriste a O.A.S. — poliţia şi jandarmii au dezlănţuit represiuni de o sălbăticie nemaipomenită care s-au soldat cu 8 morţi şi peste 250 răniţi. Impresionantele funeralii făcute victimelor represiunii, ca şi greva la care au participat milioane de francezi, în semn de omagiu adus celor căzuţi, au constituit impunătoare demonstraţii ale poporului francez pentru pace în Algeria, împotriva teroriştilor fascişti ai O. A. S.

Fotografia înfăţişează un grup de demonstranţi care se apără de brutalitatea poliţiştilor aruncînd în ei cu pietre; în dreapta, sus, una din nenumăratele victime ale poliţiştilor.

A.I. Adjubei, redactorul şef al ziarului „Izvestia“, a întreprins recent o călătorie în unele ţări latino-americane şi în Statele Unite. În cursul vizitei în S.U.A., el a fost primit la Casa Albă de preşedintele Kennedy. În fotografie: A. I. Adjubei şi soţia sa sosind la Casa Albă.

„Jos mîinile de pe Irianul de vest“, „Sprijinim eliberarea Irianului de vest!“ Sub aceste lozinci, sute de studenţi din Rangoon au demonstrat pe străzile oraşului şi în faţa legaţiei olandeze din capitala birmană (în fotografie), manifestîndu-şi solidaritatea cu lupta poporului indonezian pentru eliberarea Irianului de vest de sub jugul colonialiştilor olandezi.

Opinia publică congoleză cere imediata punere în libertate a lui Antoine Gizenga. Transferarea acestuia pe insula Bolabemba, situată în delta fluviului Congo, a stîrnit indignare în rîndurile populaţiei, mărind temerile cu privire la soarta lui Gizenga. În fotografie: demonstraţie la Leopoldville pentru eliberarea patriotului congolez.

311 mineri şi-au găsit moartea în recenta catastrofă de la mina „Luisenthal“ din bazinul Saar (R.F.G.). Sînt daţi dispăruţi alţi zece mineri, despre care se presupune că au fost în mină în momentul exploziei. Catastrofa ar fi putut fi evitată — arăta un corespondent al revistei vest-germane „Bild-Zeitung“ —dacă ar fi fost îmbunătăţit sistemul de ventilaţie al minei, devenit cu totul necorespunzător. În fotografie: în faţa intrării minei, sînt aşteptate cu nelinişte ştiri despre lucrările de salvare.

cititorii ne scriu, noi răspundem

De la strungul roman la strungul de azi

Doresc să cunosc istoricul strungului. De asemenea, să aflu care sînt azi cele mai moderne mașini de acest fel.

Ionel DUMITRESCU
Craiova

Răspunde tov. profesor universitar ing. EMIL BOTEZ, de la Institutul politehnic din București.

Evoluția strungului este strîns legată de evoluția meșteșugurilor și a industriei, strungăria apărînd în urma necesității de a se prelucra obiecte de formă cilindrică. În timpul romanilor o astfel de necesitate a fost creată de construcția roților (butuci, spițe) pentru vestitele care romane de alergări și de luptă. În acele timpuri strungăria în fier nu exista. Ca material de bază pentru construcția corăbiilor și mașinilor de război se folosea lemnul.

Strungurile romane erau foarte simple, asemănîndu-se în mare măsură cu o capră de tăiat lemne pe care se sprijinea piesa supusă strunjirii. Piesa era rotită manual sau cu ajutorul unei frînghii înfășurate de două-trei ori pe unul din capetele acesteia, iar de capetele frînghiei trăgeau într-un sens și altul doi oameni, realizînd astfel o mișcare de rotație. Piesa se strunjea cu ajutorul unei dălți ținute în mînă.

Precizia și productivitatea unui astfel de strung au fost satisfăcătoare nu numai pe timpul romanilor, ci și mult mai tîrziu, pentru construcția morilor de apă și de vînt, pînă în jurul secolului al XVII-lea.

Apariția între 1600 și 1700 a strungăriei în metal, mai precis în fier, se explică prin dezvoltarea în această perioadă a extracției cărbunelui de piatră. Pe de o parte cu ajutorul acestui cărbune s-a putut realiza extracția industrială a fierului, care, ulterior, în unele cazuri, era strunjit, iar pe de altă parte, extracția cărbunelui a ridicat o problemă specifică: eliminarea apelor din mine, în care scop au fost necesare pompe, ale căror cilindri și pistoane trebuia prelucrate prin strunjire.

Dezvoltarea rapidă a industriei siderurgice și a industriei textile, a motoarelor cu abur care au înlocuit morile de apă, a dat un impuls foarte puternic evoluției strungului. Astfel, datorită faptului că prelucrarea prin strunjire a oțelului necesita o forță de antrenare mult mai mare decît în cazul lemnului, antrenarea strungurilor s-a realizat cu ajutorul motoarelor. Cuțitul nu mai putea fi ținut în mînă, din care cauză s-a inventat căruciorul portcuțit (A.K. Nartov—1712 și H. Modsley—1798), deplasat mecanic cu ajutorul unui angrenaj cu cremalieră sau cu șurub și piuliță. Această îmbunătățire a făcut posibilă trecerea la strungul pentru prelucrarea metalelor.

Evoluția în continuare a fost foarte rapidă, astfel încît în 1880 existau deja strunguri automate ale căror principii de funcționare se mențin și astăzi. Strungurile actuale se deosebesc însă fundamental prin precizia și productivitatea lor, prin ușurința de manevrare, prin puterea necesară funcționării lor, prin varietatea formelor și dimensiunilor pieselor ce pot fi prelucrate etc.

Un nou pas s-a produs în ultimii zece ani, în decursul cărora strungul universal a fost dotat cu dispozitive de copiere hidraulică și cu comenzi după program, ambele în scopul măririi productivității și preciziei lui.

Cele mai bune arcușuri...

David Oistrah și Jehudi Menuhin, alături pe scena marii săli de concert Pleyel din Paris.

Deoarece îmi place mult muzica, în special vioara, doresc să aflu care este astăzi cel mai bun violonist din lume.

Eugen ROȘCA
Făgăraș

Răspunde ION VOICU, artist emerit, laureat al Premiului de Stat.

Iată o problemă extrem de dificilă, la care nu se poate răspunde cu un singur nume. După părerea mea, un asemenea răspuns ar fi arbitrar și extrem de îngust.

Există cîteva figuri de mari artiști, muzicieni consacrați, care ne hrănesc sufletul, ne sînt călăuză în drumul greu al acestei arte.

Oare cine e mai mare decît David Oistrah care te uluiește cu arcușul lui desăvîrșit, cu perfecțiunea liniei și siguranța de neegalat? Dar oare Menuhin poate fi comparat cu un altul în măiestria interpretării, în sensibilitatea sau profunzimea pe care o posedă? Dar tehnica sclipitoare a bătrînului Heifetz, sau strălucirea și masivitatea lui Zino Francescati are egal?

Nu poți să te gîndești la pleiada marilor violoniști, fără să nu amintești de generația ceva mai puțin vîrstnică, minunat reprezentată prin Isaac Stern, cu integritatea sa și tonul cald, perfect echilibrat, sau Henri Szeryng, cu muzicalitatea sa și bunul gust ce îl caracterizează.

Iată deci că răspunsul cel mai concis al întrebării dv. enumără totuși — cu mare „economie" — cifra de șase violoniști, unul mai bun decît celălalt și fiecare mare în felul său, fiecare avînd calități ce depășesc pe celălalt, fiecare avînd laturi ce nu pot fi aflate în aceeași perfecțiune la precedentul. De aici se naște imposibilitatea de a denumi strict un violonist, ca fiind cel mai mare.

Dacă vrei să păstrezi însă o ierarhie chiar în interiorul acestui număr atît de restrîns de mari violoniști, singurul criteriu este vîrsta. Cel mai vîrstnic este Iasha Heifetz, căruia îi urmează Francescati, David Oistrah, Jehudi Menuhin, Stern și Szeryng.

Sînt și tineri violoniști ai vremurilor noastre care promit să treacă în rîndul celor mari; dar așteptăm ca experiența — factor indispensabil în cariera unui violonist — și aprecierea publicului, să-i situeze în această categorie.

Am căutat să păstrez obiectivitatea cea mai perfectă de care un om este în stare pentru a răspunde acestei întrebări, căci altfel, subiectivitatea m-ar fi dus desigur la afirmația că David Oistrah este singurul mare violonist, cel mai complet, mai desăvîrșit. Dar dînd un astfel de răspuns, fără îndoială că cei interesați în această problemă și-ar fi adus aminte că Oistrah mi-a fost profesor, drept care, e adevărat, îi port o dragoste și recunoștință fără margini.

Cititorii către cititori

Vrînceanu Constanța, funcționară și *Iancu Claudette*, elevă, București, str. Inișor nr. 22, raionul 23 August, doresc să facă schimb de ilustrate; *Bădan Georgeta*, Craiova, str. Karl Marx nr. 44 și *Bacu Mariana*, Craiova, str. Calea București nr. 95, eleve, doresc să corespondeze pe diferite teme și să facă schimb de ilustrate și desene; *Lazăr Gheorghe*, student, București, Splaiul Independenței nr. 290, Bloc B., dorește să corespondeze pe teme cultural-sportive, de știință, tehnică și să facă schimb de ilustrate.

Șase zile pe Bucegi

Vă scriu despre un turneu turistic pe care l-au întreprins de curînd 58 de elevi ai Școlii medii nr. 12 din București. Conduși de către patru profesori, ei au străbătut timp de șase zile văile și crestele Bucegilor, cunoscînd locuri și peisaje admirabile pe care, mulți dintre ei, nu le știau decît din fotografii. Am urcat așadar împreună la peste două mii de metri altitudine; aproape toate cele șase zile le-am petrecut deasupra norilor, sub un soare strălucitor; am poposit la cabanele din Bucegi, am trecut prin cheile Tătarului, pe Valea Ialomiței, pe la căldările glaciare dinspre vîrful Strunga. Iar în peșterile vizitate, unul dintre profesori — speolog — ne-a prezentat cîteva minunate monumente ale naturii.

Anton IONESCU
profesor de gimnastică

De la fotocorespondenți

Aspect de iarnă.
(Al. Racoviță, inginer-șef la fabrica „Triumf" din Cluj).

În centrul orașului Ploiești, s-a deschis o unitate de frizerie pentru copii. *(I. Vermont)*

În comuna Boldu, raionul Rîmnicu-Sărat, s-a deschis recent un magazin alimentar cu autoservire. Bine aprovizionat, magazinul atrage numeroși cumpărători. *(V. Barbu).*

De ce s-a abandonat?...

În revista „Flacăra" nr. 50 din 16 decembrie 1961 ați publicat o scrisoare în care se arăta că la hotelul „Bistrița" din Bacău s-a găsit o metodă cu ajutorul căreia pasagerul era informat precis, la orice oră din zi sau din noapte, asupra situației camerelor. Aruncînd doar o privire asupra unui grafic al camerelor situat la intrare, puteai afla care din ele sînt libere. Măsura era bună desigur, ținînd seama că mai sînt portari care se mișcă greu cînd e vorba să dea călătorului obosit o cameră sau un pat.

Sosind recent la Bacău în interes de serviciu, am constatat că măsura luată de hotel anul trecut a fost, pur și simplu, abandonată, iar portarul de serviciu oferă călătorilor camere numai după ... împrejurări.

Ștefan UDREA
Piatra Neamț, str. 23 August nr. 9

La timpul său redacția noastră a subliniat prin revistă măsura bună luată de hotelul „Bistrița" din Bacău. De data aceasta atrage atenția conducerii hotelului în legătură cu abandonarea nejustificată a unei inițiative bune.

Pe scurt

V. CARMEN — Deva. Răsfoiți numerele anterioare ale revistei noastre și la rubrica „Cititorii către cititori" veți găsi adresele unor tineri din U.R.S.S., din R.P. Polonă, R.P. Bulgaria și din alte țări, care doresc să corespondeze pe teme de literatură, artă, știință cu tineri din țara noastră.

I.CRISTEA și ST. LORENTZ, studenți, București. Vă mulțumim pentru urări și pentru propunerea dv. în legătură cu apariția în revistă a unui fotoreportaj despre vacanțele studențești. Un astfel de material va apare mai pe larg, și desigur bogat ilustrat, în timpul vacanței de vară. V-am trecut pe lista celor care doresc să facă schimb de corespondență.

M. REBECIUC — Hunedoara: „Flacăra" publică aproape săptămînal caricaturi atît pe ultima copertă cît și în interior, publică schițe umoristice, glume, note satirice etc. Așadar, aveți posibilitatea să găsiți în revistă multe materiale în genul celora care — după cum ne scrieți — vă interesează.

De la caricaturiștii amatori

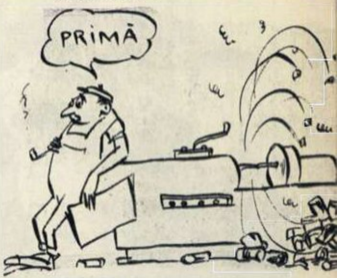

PROVERB:
Vrabia mălai visează...

Const. CIOSU
student — Cluj

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI — Nr. 7 (351)
17 februarie 1962

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Rep.

UMOR

de Rik **AUERBACH**

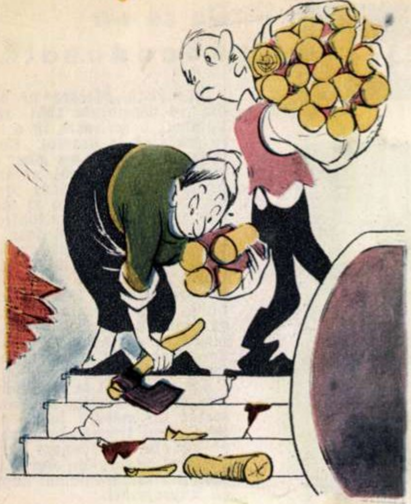

— Nae, ai stricat scările! Ce-o să facem acum?
— O să criticăm I.A.L-ul!

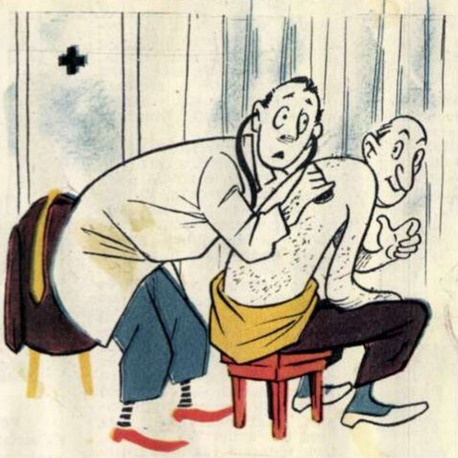

— Nu înţeleg de ce vreţi să vă învoiesc o zi, cînd nu vă găsesc absolut nimic!!!
— Căutaţi în buzunarul de la haină. Veţi găsi... un bilet la un matineu!

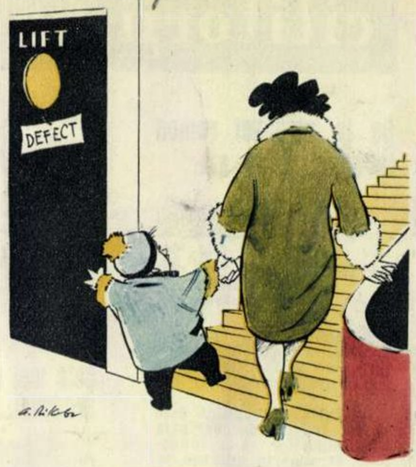

— Mămico, de atîta vreme stăm în bloc şi tot nu mi-ai explicat ce-i aia „lift"...

Despre vînzători şi.... invers

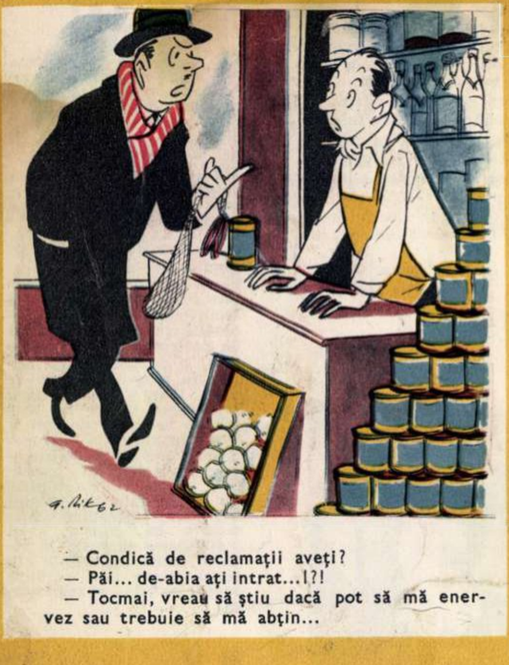

— Condică de reclamaţii aveţi?
— Păi... de-abia aţi intrat...!?!
— Tocmai, vreau să ştiu dacă pot să mă enervez sau trebuie să mă abţin...

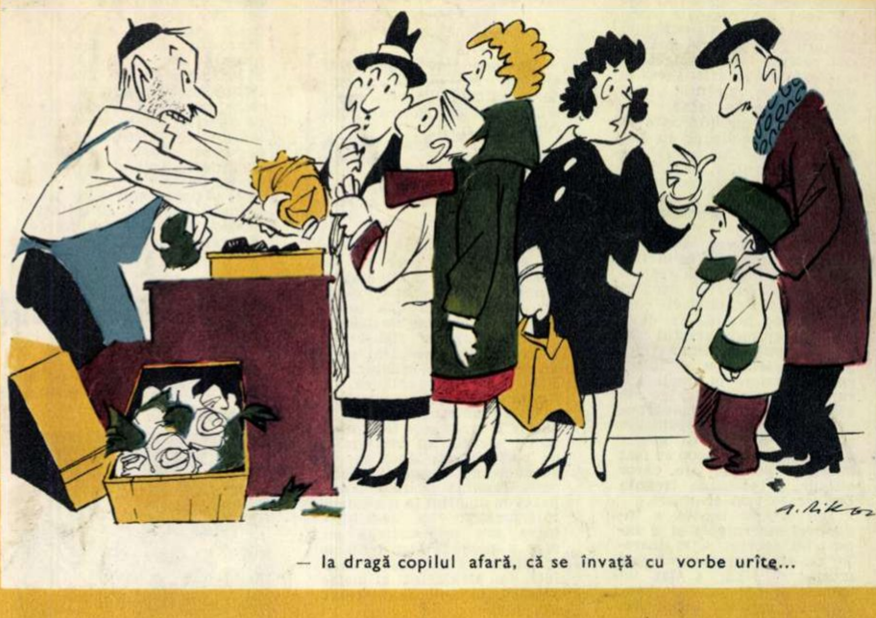

— Ia dragă copilul afară, că se învaţă cu vorbe urîte...

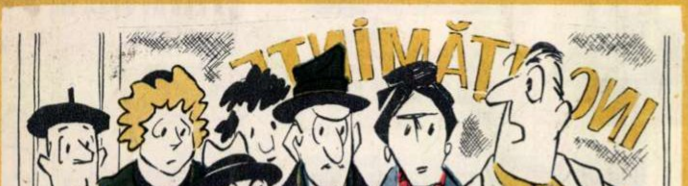

— Tovarăşe, nu vrei să ne dai puţină atenţie?
— Nu ţinem...

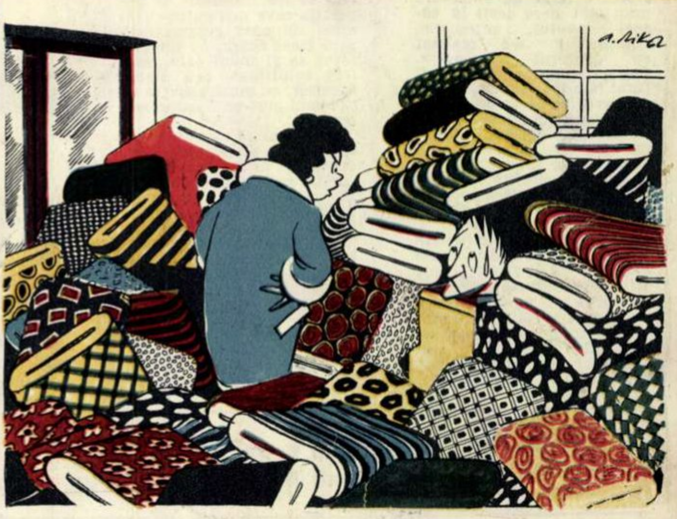

...şi cînd mai primiţi ceva?

03
F

Cu microscopul electronic.
(pag. 3)
Fotografie de S. STEINER

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 8 (352) — 24 februarie 1962

fotocronica FLACARII

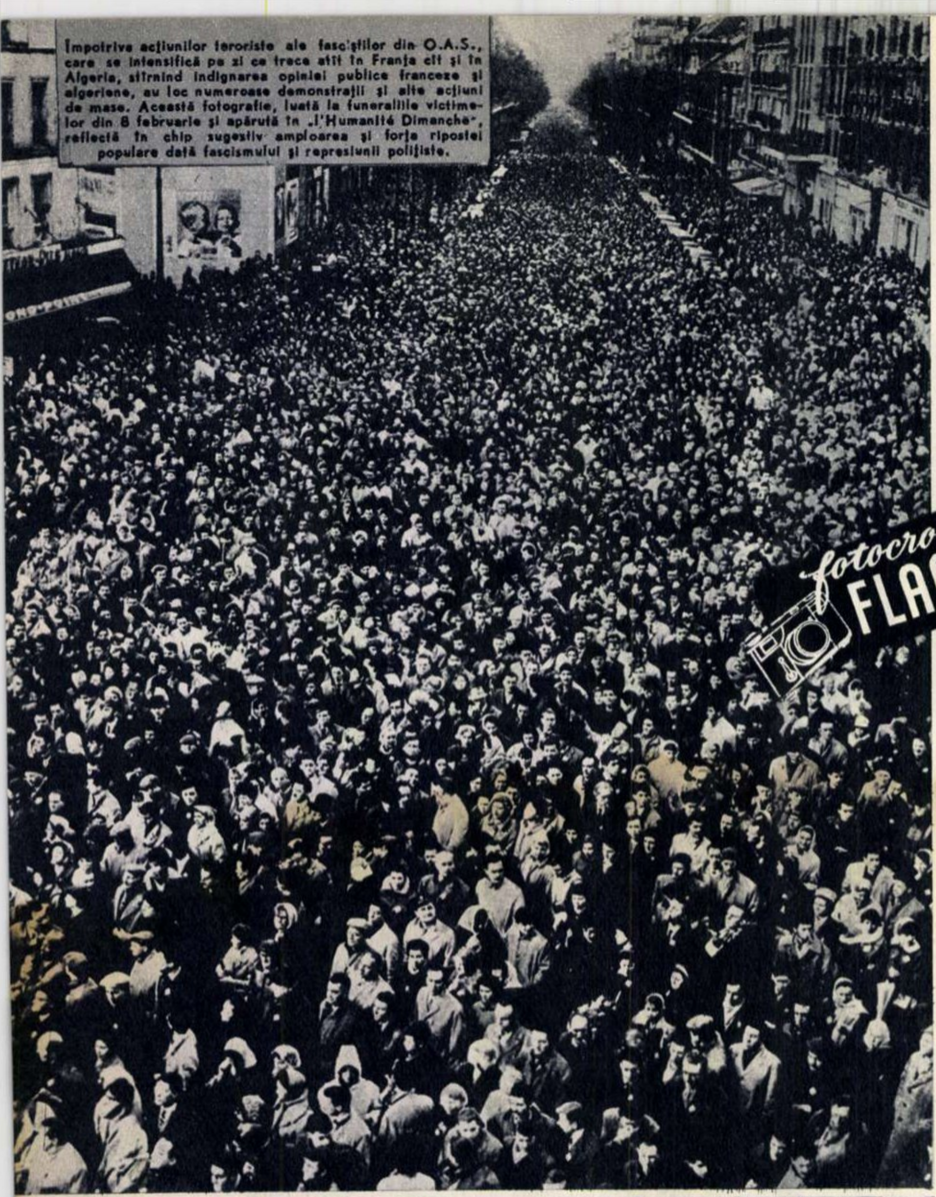

Împotriva acţiunilor teroriste ale fasciştilor din O.A.S., care se intensifică pe zi ce trece atît în Franţa cît şi în Algeria, stîrnind indignarea opiniei publice franceze şi algeriene, au loc numeroase demonstraţii şi alte acţiuni de mase. Această fotografie, luată la funeraliile victimelor din 8 februarie şi apărută în „l'Humanité Dimanche“, reflectă în chip sugestiv amploarea şi forţa ripostei populare dată fascismului şi represiunii poliţiste.

CUBA CHILE
FIDEL

↑ Popoarele Americii Latine înfierează planurile S.U.A. de intervenţie împotriva Cubei şi îşi exprimă solidaritatea cu poporul cuban. În fotografie: o demonstraţie de solidaritate cu Cuba, pe străzile oraşului Santiago de Chile.

Între 11 şi 19 februarie au avut loc tratative secrete între o delegaţie a guvernului provizoriu al Republicii Algeria, condusă de Krim Belkassem (x), şi o delegaţie a guvernului francez. După cum a relatat agenţia „France Presse“, în cursul discuţiilor „a fost realizat acordul dintre Franţa şi Frontul de eliberare naţională a Algeriei, pentru a pune capăt războiului din Algeria“. ↓

13 000 de mineri din bazinul carbonifer Liège (Belgia) au declarat grevă în sprijinul revendicărilor lor. ↓

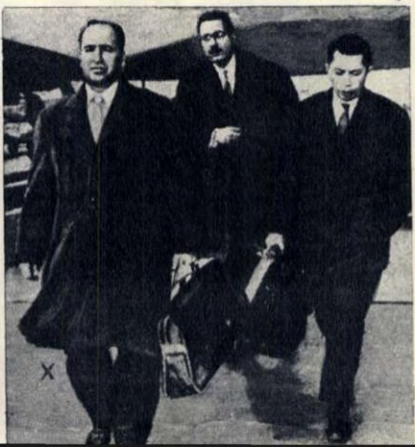

RACE
NOT THE HUMAN RACE
BAN THE BOMB

În ultima vreme, în S.U.A. au loc tot mai multe demonstraţii pentru pace, pentru anularea hotărîrii S.U.A. şi Angliei de a relua experienţele cu arma nucleară în atmosferă, pentru interzicerea tuturor experienţelor cu această armă. După manifestaţia din faţa Casei Albe (în fotografie), la care au luat parte peste 2 000 de femei din mai multe state ale S.U.A., recent mii de studenţi din toate colţurile Statelor Unite au venit la Washington pentru a alcătui pichete în faţa reşedinţei preşedintelui Kennedy.

MICUL COMENTAR

„DE CE NUMAI O JUMĂTATE DE PAS?“

de Florica ŞELMARU

La 10 februarie, N.S. Hruşciov a adresat şefilor de guverne (de state) ai tuturor ţărilor membre ale Comitetului celor 18 pentru dezarmare propunerea ca lucrările comitetului să pornească printr-o întîlnire a acestor conducători. „*Şefii de guverne*, sublinia mesajul, *ar trebui să sosească pînă la 14 martie la Geneva şi să efectueze ei înşişi partea cea mai importantă şi mai complicată*“ a activităţii de început a comitetului. Noua iniţiativă se adaugă lungului şir de eforturi depuse de Uniunea Sovietică pentru ca dezarmarea generală şi totală, riguros controlată etapă cu etapă, să devină realitate.

Logic ar fi fost ca Washingtonul şi Londra să facă o primire favorabilă propunerii primului ministru al U.R.S.S. Doar preşedintele Kennedy şi premierul Macmillan, în propriul lor mesaj comun către N.S. Hruşciov, afirmau necesitatea ca „*noi trei să acceptăm o răspundere personală*“ în conducerea tratativelor de la Geneva. Ei însă sugerau doar o reuniune a miniştrilor de Externe. „*De ce trebuie să facem numai o jumătate de pas?*“ întreabă N.S. Hruşciov şi, ducînd pînă la capăt aceeaşi idee a răspunderii personale ce incumbă şefilor de guverne şi de state în problema vitală a dezarmării, propune o întîlnire la acest nivel.

Ecoul în lume al noii iniţiative sovietice se cunoaşte: mesajul a întrunit larga adeziune a opiniei publice de pretutindeni, reacţii pozitive din partea unui număr de guverne, comentarii favorabile în presa de toate limbile şi de foarte variate opinii politice. În Anglia, de pildă, „The Guardian“, ziar liberal, începea un articol cu cuvintele: „*Un «da» răsunător ar trebui să fie răspunsul preşedintelui Kennedy şi al lui Macmillan la propunerile lui N.S. Hruşciov*“. În acelaşi timp însă, un observator informat ca Walter Lippmann reflecta în „New York Herald Tribune“ perplexitatea cercurilor guvernamentale de la Londra şi mai cu seamă de la Washington în faţa propunerii — logice, realiste şi binevoitoare — făcute de Uniunea Sovietică. „*Aceasta*, scria Lippmann, *este o propunere care pune în încurcătură, deoarece există motive stringente pentru care ea nu poate fi acceptată şi motive de asemenea stringente pentru care refuzul nu trebuie inclus într-o netă respingere*“.

Motivele „stringente“ pentru care propunerea „nu poate fi acceptată“ sînt uşor de identificat: presiunea exercitată de acele categorii (militari, unii savanţi, anumite cercuri de afaceri) care şi-au făcut din goana înarmărilor o îndeletnicire, o poziţie socială şi, fireşte, un business. Motivele „stringente“ care impun prudenţă în refuz nu sînt nici ele necunoscute: e vorba, în esenţă, de teama faţă de reacţia opiniei publice. „New York Times“ de pildă se referea, într-un editorial recent, la persoane influente din S.U.A. care şi-au permis să avertizeze autorităţile cele mai responsabile „*cu privire la «înstrăinarea opiniei publice mondiale, contaminarea în continuare a atmosferei şi stimularea din nou a cursei înarmărilor nucleare care nu ar mai putea fi oprită pe pragul războiului»*“.

Editorialul lui „New York Times“ semnala însă — cu satisfacţie — că pare să fi fost „*înlăturată temerea că acest grup îşi va impune ... punctul de vedere*“. Era după răspunsul americano-britanic la propunerile sovietice. În aceeaşi zi, „The Guardian“ scria însă dezamăgit: „*...este păcat că cei doi lideri occidentali, deşi în termeni politicoşi şi prevenitori, refuză să dea conferinţei un prim impuls participînd la deschiderea ei*“.

Este într-adevăr păcat, spune opinia publică de pretutindeni. Pentru că în propunerea premierului sovietic această opinie publică văzuse pe drept cuvînt posibilitatea de a se face în sfîrşit un pas pe drumul dezarmării. Iar în „jumătatea de pas“ pe care o reprezintă formula preconizată de cele două puteri occidentale vede — mai ales în lumina recentului lor refuz — o intenţie de noi tergiversări.

fotocronica FLACARII

Pe baza Directivelor cu privire la criteriile principale ale întrecerii socialiste, la uzina metalurgică „Tudor Vladimirescu" din București muncitorii, tehnicienii și inginerii și-au luat, în cadrul întrecerii socialiste, angajamente concrete.

Astfel ei s-au angajat să îndeplinească planul la producția globală pe 1962 în proporție de 100,3%, să modernizeze autobuzele și troleibuzele, să le ridice performanțele la nivelul celor mai noi realizări ale tehnicii.

Prin extinderea utilizării materialelor plastice cu două tone mai mult decît prevedea sarcina planificată, se vor realiza însemnate economii de metale, iar prin aplicarea planurilor complexe de croire și reducere a consumurilor specifice se vor economisi 200 de tone metal, obținîndu-se de asemenea o îmbunătățire a tehnologiei de fabricație. Colectivul uzinei „Tudor Vladimirescu" s-a angajat ca pînă la sfîrșitul anului să realizeze economii, peste plan, la prețul de cost, de 1 150 000 lei.

FOTO 1: Zilnic un mare număr de vehicule părăsesc curțile uzinei; din an în an aceste vehicule sînt mai bune, mai moderne, la un preț de cost mai scăzut.

FOTO 2: În curtea uzinei se montează panoul pe care sînt arătate principalele obiective ale întrecerii socialiste.

①

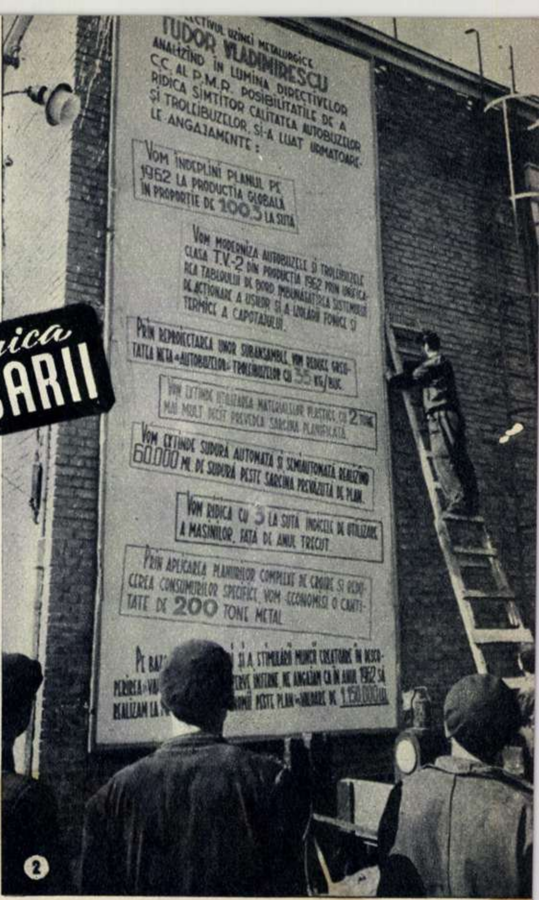
COLECTIVUL UZINEI METALURGICE
TUDOR VLADIMIRESCU
ANALIZÎND ÎN LUMINA DIRECTIVELOR
C.C. AL P.M.R. POSIBILITĂȚILE DE A
RIDICA SIMȚITOR CALITATEA AUTOBUZELOR
ȘI TROLEIBUZELOR, ȘI-A LUAT URMĂTOARELE ANGAJAMENTE:
VOM ÎNDEPLINI PLANUL PE 1962 LA PRODUCȚIA GLOBALĂ ÎN PROPORȚIE DE 100,3 LA SUTĂ
VOM MODERNIZA AUTOBUZELE ȘI TROLEIBUZELE CLASA T.V.-2 DIN PRODUCȚIA 1962
TERMICĂ A CAPOTAJULUI.
PRIN REPROIECTAREA UNOR SUBANSAMBLE, VOM REDUCE GREUTATEA NETĂ A AUTOBUZELOR ȘI TROLEIBUZELOR CU 35 KG/BUC.
VOM EXTINDE UTILIZAREA MATERIALELOR PLASTICE CU 2 TONE MAI MULT DECÎT PREVEDEA SARCINA PLANIFICATĂ.
VOM EXTINDE SUDURĂ AUTOMATĂ ȘI SEMIAUTOMATĂ REALIZÎND 60.000 ML. DE SUDURĂ PESTE SARCINA PREVĂZUTĂ DE PLAN.
VOM RIDICA CU 3 LA SUTĂ INDICELE DE UTILIZARE A MAȘINILOR, FAȚĂ DE ANUL TRECUT
PRIN APLICAREA PLANURILOR COMPLEXE DE CROIRE ȘI REDUCEREA CONSUMURILOR SPECIFICE, VOM ECONOMISI O CANTITATE DE 200 TONE METAL
1.150.000 LEI
②

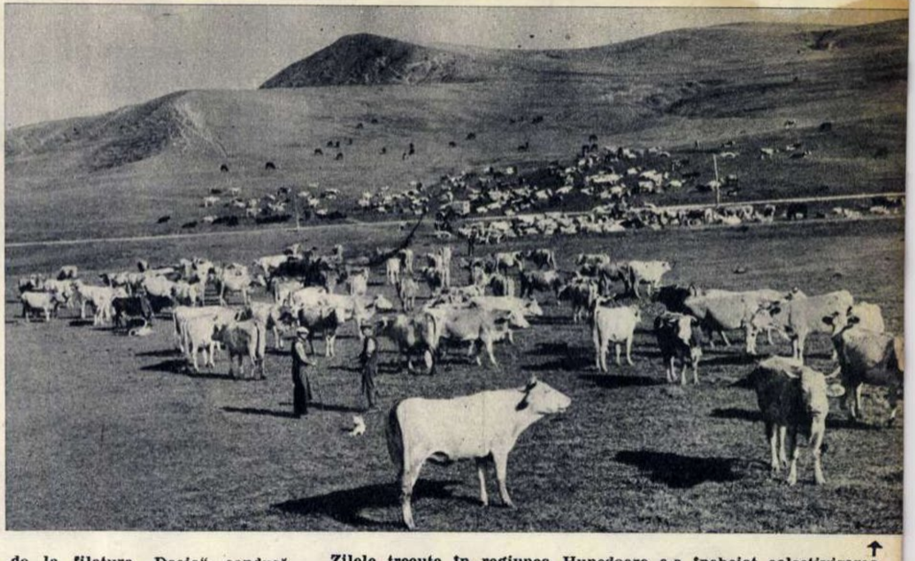

↑„Numai fire de bună calitate", iată angajamentul brigăzii a 4-a de la filatura „Dacia", condusă de Ana Ionescu. Încă din primele zile ale întrecerii, brigada a realizat cotidian 18,5 kg fire peste plan. În fotografie: brigada analizează calitatea firelor fabricate.

Zilele trecute în regiunea Hunedoara s-a încheiat colectivizarea agriculturii. 63 000 familii de țărani, care dețin o suprafață de peste 190 000 hectare, fac parte din cele 318 gospodării colective. Multe din G.A.C.-urile din regiune au obținut rezultate frumoase și au constituit un exemplu și un imbold pentru țăranii individuali de a se înscrie în gospodăria colectivă. Astfel G.A.C. Apoldul de Sus a obținut anul trecut 1 875 kg grîu în medie la hectar și 2 842 kg porumb boabe, iar la G.A.C. Cîlnic s-au realizat cîte 7 700 kg carne la suta de hectare. În fotografia noastră: o parte din șeptelul gospodăriei colective „Partizanul roșu" din Apoldul de Jos, raionul Sebeș. ↑

Dacă pe bulevardele și străzile orașelor zăpada a dispărut, la munte ea acoperă din abundență văile și crestele, spre bucuria iubitorilor sporturilor de iarnă. La Predeal 800 de tineri din asociația „Spartac" și-au demonstrat măiestria în cadrul popularei spartachiade de iarnă. Cîți dintre acești tineri, care sînt la primele încercări, vor ajunge mîine schiori destoinici?
↓

Coperta noastră

ÎN LUMEA INFINITULUI MIC

În microscopul obișnuit, vechi de cîteva sute de ani, razele de lumină trec prin preparatul de examinat — așezat pe o lamă de sticlă — și apoi printr-un sistem de lentile care măresc imaginea pînă la două mii de ori. Pe savanții din epoca noastră acest lucru nu-i mai satisface. Fapt pentru care, în cercetările moderne, se recurge la microscopul electronic. La acest tip de microscop lentilele de sticlă sînt înlocuite cu cîmpuri magnetice puternice, iar lumina, cu electroni. Aceștia din urmă, proveniți de la o „sursă" de electroni, trec prin preparatul de cercetat — așezat pe o peliculă foarte subțire de colodiu — și apoi prin cîmpurile electromagnetice care îi silesc să parcurgă un drum întrucîtva asemănător celui parcurs de raza de lumină în microscopul obișnuit. Electronii sînt apoi făcuți vizibili prin fotografiere sau cu ajutorul unui ecran de tipul celui de televizor. Mărind de sute de mii de ori, un microscop electronic ne transportă, pe drept cuvînt, în lumea infinitului mic.

Microscopul electronic de la Institutul de microbiologie, parazitologie și epidemiologie „Dr. I. Cantacuzino" din București — la care efectuează studii de microbiologie tov. dr. Alexandru Petrovici, șef de laborator (în fotografia de pe copertă) — mărește de 200 000 de ori!

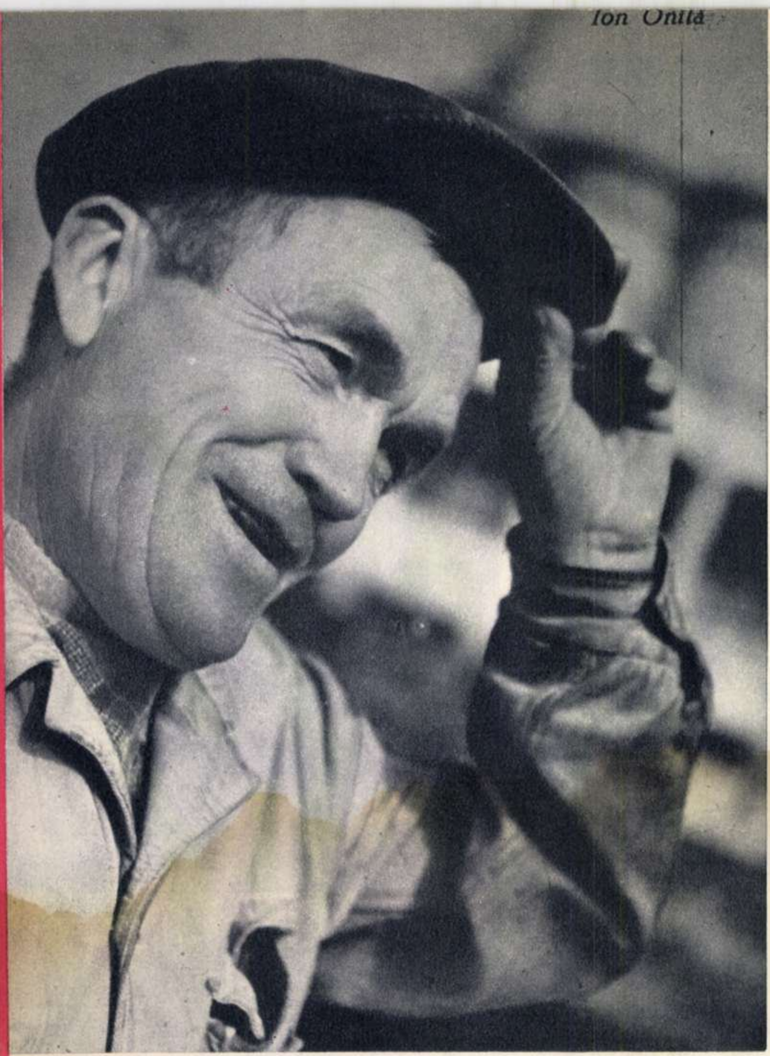

Ion Oniță

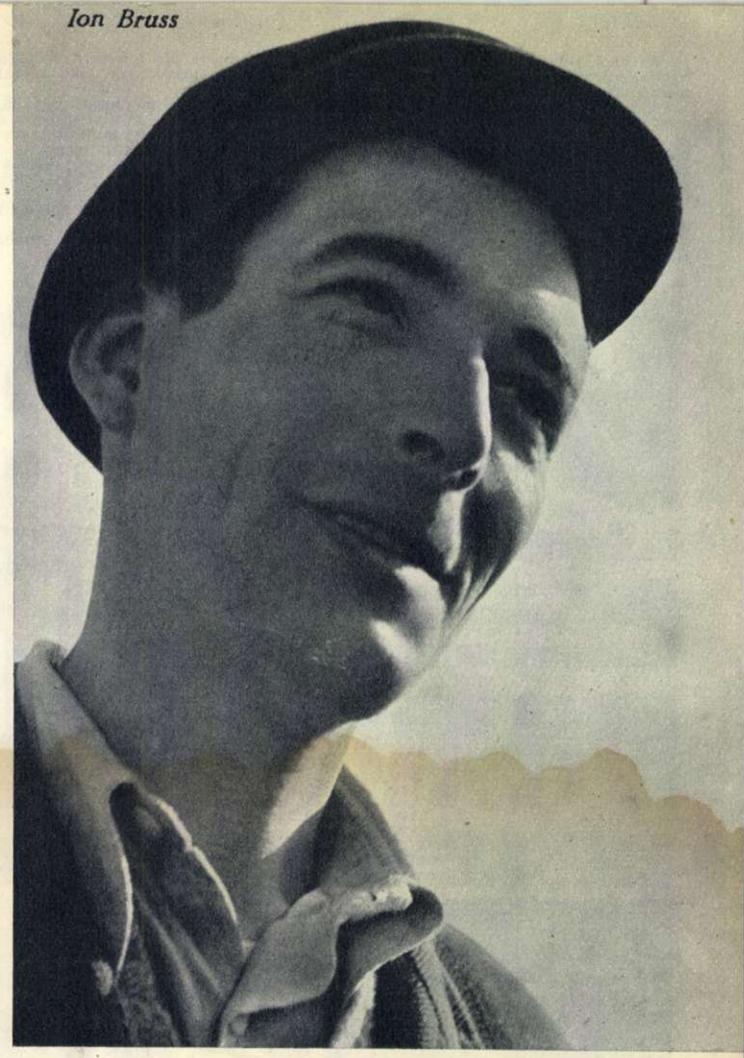

Ion Bruss

Nicolaie Rotaru

Nicolaie Pleșa

PE ŞANTIERELE IAŞULUI

Ion Pantelimon

Pregătindu-te pentru o călătorie la Iaşi, oraşul de frunte al Moldovei, sufletul ţi se încarcă de vibraţiile bogatei sale istorii consemnate în cartea de aur a poporului nostru.

Imaginaţia mai are de curînd însă şi o altă sursă la fel de vibrantă, puternică vînă de inspiraţie, de emoţie şi de mîndrie, care depăşeşte cadrul clasic al izvoarelor istorice de pînă acum: partidul a hărăzit Iaşului o nouă înflorire, o măreţie contemporană, un loc de cinste pe harta socialistă a patriei noastre. Concurînd tradiţia, viitorul Iaşului se conturează încă de pe acum cu o repeziciune care schimbă faţa oraşului, înfăţişarea împrejurimilor sale, mentalitatea şi starea materială a oamenilor.

Privind din fereastra vagonului Iaşul ce apare în zorii dimineţii de sub vălul aburului înălţat de primele raze de lumină, rămîi plăcut surprins de echilibrul pe care l-a căpătat panorama aceasta încîntătoare, dominată de masiva clădire a vechiului Palat administrativ, fără pereche pînă nu demult în ceea ce priveşte proporţiile.

Cerul Iaşului nu se mai sprijină pe acest aşezămînt destinat acum culturii şi nici pe cupole de biserici. Pe fruntea proaspătă a străvechiului oraş stau înaltele blocuri de locuinţe, adevărate turnuri, armonioase în structura lor fermă de beton, sticlă şi culoare vie, stau siluetele viguroase ale noilor unităţi industriale cu certificate de cetăţenie ieşeană: cele opt turnuri ale fabricii de ulei, înalte de aproape 50 de metri, ca şi macaralele metalice care ridică pe firmamentul oraşului moldovean steaua construcţiei socialiste.

Chiar şi în plin centrul oraşului, în Piaţa Unirii, unde statuia lui Al.I. Cuza domina întregul decor, se remarcă răsturnarea proporţiilor: monumentul s-a redus la limitele unei mărturii a vremurilor trecute, reprezentînd acum un punct în mijlocul unui complex de blocuri-turn cu străluciri şi linii de citadelă modernă.

Lumina dulceagă de peste zi a Iaşului, cu nuanţe de miere gălbuie, atît de apreciată de sensibilitatea oamenilor de artă crescuţi aici, face la amurg schimbul cu cea alb-albăstruie a neonului care inundă bulevardele şi străzile; sub puternicele fascicule de lumină munca se perpetuează pe şantierele locuinţelor şi ale industriei.

De pe celulele silozului fabricii de ulei, unde mă aflu, văd oraşul aşternut privirilor ca o miniatură într-o palmă deschisă: vechiul Iaşi se pierde sub vegetaţie, cel nou răzbate spre soare.

Cine face ca îndrăzneţele planuri ale peisajului actual şi viitor al oraşului să devină realităţi?

Vrednicii constructori, obişnuiţi în ultimii ani cu astfel de performanţe.

Aici au venit doar nu mai puţin de 300 maiştri şi lucrători calificaţi, care pe unde au trecut au lăsat mărturia priceperii şi a vredniciei lor; sînt 300 de oameni alcătuind acum o familie migratoare pe harta patriei, o familie atrasă de locurile încă nedesţelenite de industrie şi pe care ei le îmbogăţesc cu nestemate de preţ, la strălucirea cărora se naşte o viaţă nouă pentru aceste regiuni, mereu alţi oameni învăţînd să devină stăpîni pe natură şi bogăţiile sale.

Ce a rămas în urma acestor 300 de constructori? Studiourile cinematografice de la Buftea, vecine Bucureştilor, fabrica de zahăr de la Bucecea, din Moldova, construcţiile de pe Valea Jiului, fabrica de mobilă din Iaşi, cea de ulei, ca să le amintim doar pe cele pe ale căror porţi ies de-acum produse diverse, fără a mai pomeni de sutele, miile de apartamente.

Ce îşi propun să realizeze de aci înainte?

Vrednicii constructori au şi început să dea viaţă altor planuri.

Limbajul acestor oameni, deosebit de simplu, îl înţeleg dintr-o privire citindu-le angajamentele, urmărind felul în care şi le îndeplinesc. Astfel, ultimele secţii ale fabricii de ulei, planificate pentru jumătatea anului 1962, vor fi predate exploatării înainte de termen. În ceea ce priveşte noile construcţii, şi ele se vor naşte înaintea termenelor iniţial fixate, aceasta ca rezultat al entuziasmului cu care au fost primite de muncitori şi tehnicieni Directivele C.C. al P.M.R. privind organizarea şi desfăşurarea întrecerii socialiste.

— De unde eşti şi ce te-a adus aici? — îl întreb pe şeful brigăzii de zidari, Nicolaie Rotaru, un om rotofei şi energic, mereu zîmbitor şi în continuu neastîmpăr.

— Din comuna Bolintin, nu departe de Bucureşti, şi din tată-n fiu sîntem zidari. E meseria care mi-a plăcut. Nu mi-a fost străină nici cartea, dar erau taxe mari la licee prin Bucureşti şi casa prea departe. Am rămas doar cu şapte clase. Poate acum le-oi împinge mai înainte... De ce am venit? Păi, dacă nu mă legam de oameni, veneam? La Buftea a fost pricina, începutul. De-atunci sînt cîţiva anişori, şi tot împreună am rămas. Mereu îmi spun: „Şantierul ăsta şi...gata!" Dar parcă pot să mă ţin de-o vorbă ca asta? Dacă taică-meu e şi el aici cu mine şi lucrează ca unul de 20 de ani, eu ce să caut altundeva?

★

De la zidari şi cărămizi ajung la dulgheri şi cherestea.

Aici întîlnesc un om mai aşezat, mai potolit, în persoana şefului brigăzii, Nicolaie Pleşa. Nici el nu-i de prin partea locului, şi nu suferă de nostalgie. N-are nici vreme şi nu-i nici omul. Cu fruntea încreţită, atent la fiece vorbă, cu capul puţin aplecat, gîndind parcă permanent asupra celor rostite, trăgînd din ţigara ce stă să-i frigă degetele, Pleşa — de prin părţile Olteniei — a lăsat şi pe pămîntul natal amintirea unor ani de muncă; fabrica de zahăr de la Livezi, combinatul forestier de la Preajba închid între zidurile lor fărîma de muncă şi stropul de sudoare ale meşterului Pleşa, plecat apoi pe alte meleaguri, pe itinerarul celor 300: Buftea, Bucecea, Iaşi.

— Am copii la şcoală, doi băieţi. Acolo îi învaţă alţii pe ei cartea şi meseria. Aici dau şi eu duh dintr-al meu cui pot. La Bucecea am luat cîţiva copilandri şi i-am calificat. Acum sînt aici, cu mine, dulgheri cu examen în lege.

Nu-i pic de emfază în vorbele lui. Se simte că omul o face cu convingere, cu dăruire.

— Unul din ei s-a întors de la armată şi m-a găsit aici. V-o prinde mirarea ori nu, dar mi-au dat lacrimile cînd l-am văzut iar lîngă mine şi am stropit nu numai cu picături din astea evenimentul, că nu degeaba venise omul cu livret şi mă aflase tocmai în regiunea cu cele mai bune licori... Mai mult ţin acum la doi băieţi (eu tot perechi îi aleg): Anton Dumitru, rădăuţean crud ca lemnul bradului dar ca şi el de falnic, care mi-a dat mai ieri examenul de dulgher categoria a V-a, şi Ion Vieru. Ăsta în opt luni de zile a luat categoria a IV- a de meseriaş. Cînd voi pleca pe alt şantier, ştiu că are cine mă înlocui.

★

La atelierul de confecţionat uşi şi ferestre metalice, răspîndit pe sub acoperişuri cu tablă ondulată, nu prea sînt mulţi lucrători. Oamenii preferă să lucreze sub cerul foarte limpede şi înalt. Cînd îşi dau de pe frunte deoparte masca de sudură, simţi cum tinereţea proaspătă ca şi aerul răcoros invadează atelierul acesta deschis. Mai mare peste ei este meşterul Ion Pantelimon, ieşean, care a călătorit şi el pe la alte şantiere, ajungînd acum cu cei 300 de tovarăşi ai lui să înalţe şi în oraşul său natal construcţii industriale noi.

— Ne vine la timp fabricuţa asta, tocmai cînd or da verdeţurile de primăvară. Salată ca aici n-ai să mai mănînci pe nicăieri — ne răspunde el rîzînd, conştient că în gluma sa se ascunde o realitate de proporţii.

Îmi amintesc cîteva date tehnice căpătate la serviciul de resort: fabrica va prelucra anual 127 000 tone de seminţe de floarea-soarelui, din care nimic nu se va irosi. Nu numai ulei fin pentru salatele gospodinelor moldovene va da „făbricuţa", ci şi margarină superioară, lecitină pentru cofetării, cosmetică şi industria textilă, untură vegetală, îngrăşăminte pentru vite şi mii de tone de oxigen îmbuteliat, care altădată se irosea dar care va fi captat şi folosit pînă la ultimul gram.

★

Dezvoltarea industrială rapidă a acestor locuri atrage spre Iaşi oameni de pe întreg cuprinsul regiunii, ca şi din restul ţării. Ei vin aici hotărîţi să contribuie la crearea valorilor pe care le vor folosi direct sau indirect, şi din modul cum acţionează se vede clar încrederea în cuvîntul partidului, în propriile lor forţe.

Lăcătuşul braşovean Ion Bruss a venit la Iaşi cu fostul său meşter Iuliu Pop şi-şi vor aduce în curînd şi familiile (sînt programaţi să intre în primul bloc ce se va termina).

— Am de gînd să rămîn definitiv aci. E o regiune frumoasă şi care se va dezvolta rapid. Patria este doar şi la Iaşi ca şi la Braşov. De-abia mi-o cunosc mai bine. Cu oamenii m-am acomodat lesne şi cred că şi ei cu mine, dacă ar fi să judec după faptul că m-au ales preşedinte al comitetului de secţie sindicală.

★

La rampa de descărcat robotesc aproape o sută de oameni de toate vîrstele. Mai marele lor este „moşu'", Ion Onilă, om hazos din cale-afară, parcă ieşit dintre filele povestirilor lui Creangă. Are 58 de ani, nu atîţia ca să-şi merite numele de moş, dar sfătos cum e, priceput în toate treburile şantierului, Ion Onilă e „tatăl" celor 100 de muncitori, cei mai mulţi veniţi cu el din comunele vasluiene, de unde-i este şi lui locul.

— Am fost cu ei şi la Bucureşti şi am făcut treabă bună. Eu sînt colonel, ei îmi sînt regimentul — zice ştrengăreşte moşul cu obrajii încreţiţi nu atît de vreme cît de deprinderea zîmbetului şi a rîsului plin.

— Bine, moş Ioane, dar umbli după dumneata cu ceata de necalificaţi, ispravă-i asta?

— E, tovarăşe, că în 10 ani de zile pe unde am fost noi n-au plătit întreprinderile nici cinci bani locaţie la materiale. Cum veneau materialele, cum le descărcam şi transportam unde le era locul. Ia gîndeşte cîţi franci neirosiţi! Or, dacă-mi vorbeşti de necalificaţi, află atunci că unul ca Gheorghe Moscu a devenit instalator şi a învăţat pe şantier meseria, iar acuşi — nu demult — am mai dat la alţi doi meserie. Îi poţi găsi şoferi pe basculante. Stai binişor matale că nu-i prost moşu' cum l-arată şapca. Ştiu eu unde voiai să baţi, numai că am olecuţă de grijă şi de viitorul oamenilor mei, că nu de-a surda mi i-a dat statul în primire.

Em. VALERIU

Înalte de 50 metri — turnurile fabricii de ulei constituie noul accent vertical de o mare frumuseţe şi îndrăzneală pe cerul Iaşului modern.

pantofii

Schiță
de
Francisc MUNTEANU

Desen de Tia PELTZ

Lui R. R.

Nu-mi cumperi pantofii?

— Ba da. Cînd s-or deschide magazinele. Dacă s-or mai deschide astăzi. S-a anunțat prealarma?

— Nu știu.

Lucia se duse la aparatul de radio. Își spuse în gînd de cîteva ori: „Dă doamne să nu fie alarmă, dă doamne să nu fie alarmă".

Pe București I se transmitea un comunicat german: „Krokodil Gros 431, Lichtenstein 2, nur über Karpathen, Achtung Krokodil Gros..."

— E prealarmă, dar poate că n-o să fie nimic.

Ar fi vrut să fie așa, ca azi, în ziua în care împlinea 16 ani, să nu se bombardeze. Nu era însă convinsă. În ultimul timp Ploieștiul era bombardat cu regularitate, zilnic. În cartierul gării, în apropierea rafinăriilor, străzile erau arate de bombe și zidurile arse, negre de fum, stăteau nesigure și triste ca niște pietre funerare.

Pantofii promiși de ziua ei erau aleși de mult; se aflau în vitrina unui magazin din centru: erau albi, cu talpă japoneză, umplută cu plută.

— Dacă n-o să fie alarmă, mergem.

În jurul orei 4 Lucia se așeză la fereastră și privi sirena instalată pe acoperișul casei de peste drum. De multe ori privise mașinăria aceea neagră care semăna cu trei pălării mocănești așezate una peste alta. Uneori avea senzația că tot pericolul pornește de sub pălăriile mocănești; că dacă nu s-ar porni vuietul acela strident, moartea nu s-ar așterne flămîndă peste oraș.

Trecuse de ora 4 și sirena continua să tacă. Ora 4 era ora critică; rar se întîmpla ca după ora aceea să mai apară avioanele. După ora 4 orașul răsufla ușurat; viața se putea planifica pentru încă o jumătate de zi. O perspectivă imensă, cu ore, cu minute numărate.

— Hai, mamă, să mergem.

— Du-te singură, Lucia...

Se bucură că merge singură. Maică-sa era o femeie capricioasă; ar fi fost în stare să se răzgîndească în ultima clipă și să-i cumpere tot sandale cu tocuri joase, ca anul trecut.

Tocmai încerca pantofii, cînd năvăli brusc în magazin vuietul metalic al sirenei. Vînzătorul apucă să-i mai învelească pantofii într-un număr vechi din ziarul „Universul", care avea un comunicat al Agenției DNB pe prima pagină. Cu pachetul sub braț Lucia ieși în stradă și rămase pironită lîngă vitrină. Strada, ca la comandă, se golise; era pustie ca atunci cînd, mai demult, sosind noaptea de la țară, nu întîlnise pînă acasă nici un trecător.

Cineva strigă la ea să intre în adăpost. Dinspre Buzău se auzea torsul monoton și greoi al „Liberatoarelor".

Adăpostul —o pivniță de cărbuni, boltită, cu două rînduri de bănci lîngă pereți, întunecoasă și neaerisită. Lucia se așeză chiar lîngă intrare, cu gîndul să plece prima după încetarea alarmei. Numai de n-ar dura mult!

— A început! — murmură cineva într-un colț și, imediat, ca o confirmare a celor spuse, lampa de petrol agățată de tavan începu să se legene.

Lucia strînse pachetul mai tare sub braț. Desigur că, dacă vînzătorul ar fi avut timp, i-ar fi dat și o cutie de carton...

— Cartierul gării — spuse un cunoscător. Apoi adăugă repede: stingeți lampa!

Comandantul adăpostului suflă în lampă și se făcu întuneric. Lucia încercă să numere bubuiturile înfundate. 29, 30, 31... Era primul raid. De obicei la un bombardament mare erau 12 pînă la 14 raiduri. Ar fi bine să se bombardeze numai în cartierul gării. Acolo, oricum, e totul evacuat. Nu sînt decît tunurile antiaeriene germane și grupele fulger de reparare a liniilor ferate. Omul care stătea în stînga Luciei povestea ceva unui cunoscut:

— Niciunde nu-i atît de transparent Oltul ca la Tălmaciu... În stînga e un deal calcaros, apa se izbește de stînci, spumegă... Sînt tot în cartierul gării... Ăsta-i al patrulea raid... Dacă te uiți în apă de pe deal vezi fiecare firicel de nisip. E un nisip cu fire mari, gălbui, strălucitoare. Parcă ar fi praf de mică...

Lucia mai mult bănuia că vecinul din stînga gesticula. Se trase mai spre dreapta și simți un braț încordat care strîngea tăblia băncii. Rămase nemișcată și continuă să numere exploziile...

— Mureșul nu e străveziu decît aproape de izvoare. Pe podiș vadul e săpat în lut galben, apa e mîloasă, cafenie... Exploziile astea au fost prin apropiere. Cred că un pilot a greșit ținta... Mai greșesc și ei, sînt doar la patru kilometri înălțime...

Bubuiturile se apropiară și mai mult și zguduiră pereții adăpostului. Pe ferestruicile de aerisire năvăliră în pivniță nori groși de praf de parcă cineva ar fi aruncat moloz cu lopata.

— Bombardează centrul!...

Fără să vrea, Lucia se lipi cu spatele de zidul rece al pivniței și prinse brațul vecinului din dreapta. Rămase apoi nemișcată, simțind prin rochia de vară umezeala zidului. Uită să mai numere exploziile...

— Ar fi trebuit să mă mut undeva la țară... Lîngă Liveni. Am niște rude, dar sînt oameni foarte săraci.

Luciei îi trecu prin gînd că în viața ei n-a fost încă la bal. Și auzise atît de multe lucruri despre baluri. Acolo stai și sînt o mulțime de băieți care te invită la dans. Și dansezi pînă dimineața. Pentru că balurile adevărate țin pînă dimineața. Și părinții ei s-au cunoscut la bal.

Stătea lipită de vecinul din dreapta ei. Acesta îi cuprinse umerii și spuse cu voce tare, să se audă peste zgomotul exploziilor:

— Să nu vă fie teamă.

Lucia nu-i răspunse. Bărbatul de lîngă ea avea mîinile reci. Deasupra se prăbușise ceva, poate un zid sau casa de alături.

— Ești din bloc?

— Nu.

— Și cum ai ajuns aici?

Nu-i răspunse. Cum să-i spună că a fost în oraș să cumpere pantofi?

— Cîți ani ai?

— 16.

— ...Păcat că Oltul nu e navigabil... Dacă s-ar canaliza ar putea să circule și vaporașe... Tare mult aș vrea să vizitez defileul Oltului — vorbea omul din stînga.

— Eu am 17...

Mîna care îi ținea umărul tremura.

Și lui îi e frică. Oare s-ar putea să i se întîmple ceva? Ar putea să moară înainte de a fi fost vreodată la bal?

Cu cît tremurau mai mult zidurile, cu cît bubuiturile bombelor se legau mai mult între ele într-o singură explozie prelungită, cu atît balul o obseda mai mult.

— Tu ai fost vreodată la bal?

Imediat îi păru rău că pusese întrebarea. E caraghios să întrebi pe cineva dacă a fost la bal, în vreme ce deasupra, în văzduh, 1 000 de avioane seamănă moarte.

— N-am fost. Dar mi-a povestit fratele meu.

— Eu mi-am cumpărat pantofi cu tocuri înalte.

O clipă se gîndi că poate n-are să fie crezută:

— Îi am aici, în pachet.

Într-un colț, o femeie începu să plîngă și ceru insistent să fie lăsată afară, să se ducă la biserică. Comandantul adăpostului strigă la ea să tacă. Vecinul din stînga continuă cu voce scăzută:

— ...Cînd se revarsă, Mureșul e murdar. E mîlos, gros ca uleiul. Se spune că într-un sezon poți să prinzi un vagon de somn...

Afară se făcu liniște, dar băiatul continua s-o țină de umeri și Lucia îi mulțumi în gînd pentru asta. Acum o să se aprindă lampa și are să-l vadă. Oare cum arată? După voce, după mîini și-l închipuia înalt și slab. Pe neașteptate se auzi o explozie și apoi încă una în apropiere...

★

Povestea de mai sus este pe de-a-ntregul inventată. Am scris-o pentru că împrejurările m-au dus de curînd pe un șantier din Ploiești... Dar să iau totul de la început.

Am fost trimis de revista „Flacăra" să scriu un reportaj despre construcțiile din Ploiești. Cînd am ajuns, ploua. M-am dus la hotel, am închiriat o cameră și am așteptat. Ploaia parcă nu voia să se oprească. Am stat la fereastra camerei și am privit noile clădiri ridicate de curînd în centrul orașului. Clădiri mari, noi, luminoase. Totul mă îndemna să scriu un reportaj frumos. Căutam să compun în gînd fraze cizelate, cu metafore demne de construcțiile pe care le priveam.

Spre seară am coborît în oraș. Am colindat prin jurul blocurilor finisate, apoi în jurul celor îmbrăcate încă în mantii de schele. Am văzut apoi și pe acelea care abia răsăriseră din pămînt,și pe acelea la care se turnau fundațiile. Alături, un excavator curăța terenul de molozul unei case bombardate în timpul războiului.

— Aici — îmi spunea un inginer — se va ridica un bloc modern.

Am privit în sus unde în curînd vor fi apartamente, unde vor locui oameni — oameni simpli, cu grijile și cu bucuriile lor. Brațul excavatorului disloca molozul. Cu scîrțîit metalic descria acum un semicerc chiar deasupra noastră. Dintre ghearele de oțel ale cupei căzu la picioarele mele un pachet mucegăit.

M-am aplecat. Învelită în hîrtie de ziar, în pachet se afla o pereche de pantofi albi, cu talpă japoneză, de plută. Oare ai cui au fost? Deși talpa era putredă, se vedea clar că pantofii erau noi, nepurtați.

★

Am spus mai înainte că povestirea este pe de-a-ntregul inventată. E inexact. Are un sîmbure de adevăr: pantofii

1) **23 februarie — Ziua Armatei Sovietice și a Flotei Maritime Militare a U.R.S.S. „Glorie luptătorilor pentru pace!" Eroicii ostași ai Armatei Sovietice, gata să dea oricărui agresor riposta nimicitoare, sînt apărătorii de nădejde ai păcii. În mîinile lor, puternica tehnică militară sovietică slujește apărării cuceririlor socialiste și cauzei întăririi păcii în lumea întreagă.**

1
СЛАВА
БОРЦАМ
ЗА МИР

De PĂ

2-3-4) Armata Sovietică este înzestrată cu cele mai moderne arme. Uniunea Sovietică dispune de o mare rezervă de rachete de diferite tipuri și destinații, iar trupele de rachete au o înaltă pregătire de luptă, fiind capabile să lovească fără greș orice punct de pe glob, pentru a zdrobi pe acei care ar încerca să aprindă flăcările unui nou război mondial. O strălucită realizare a savanților și inginerilor sovietici a fost rezolvarea cu succes a problemei distrugerii rachetelor în zbor.

strajă

cii

Fotografii primite de la Agenția de presă „NOVOSTI"

4

2

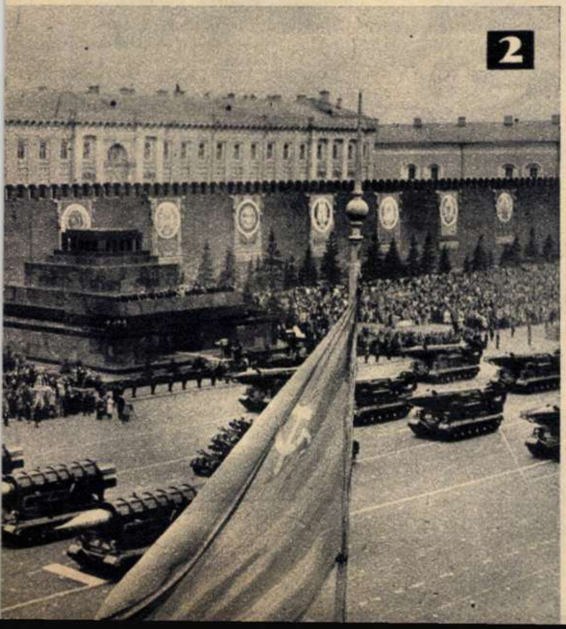

3

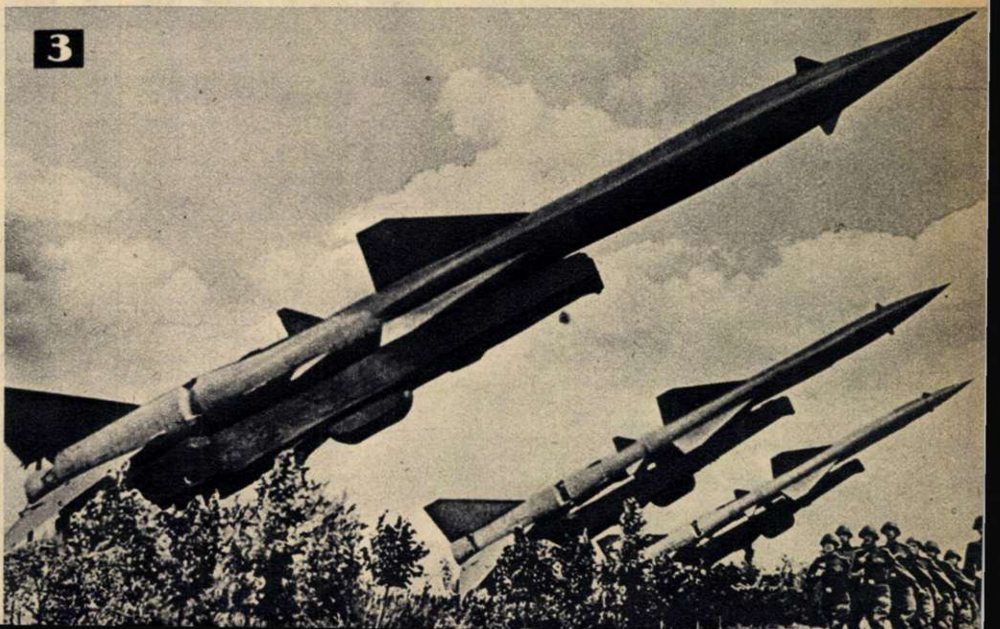

gangsterii muzicii

de Nicolae MINEI

Nu demult a apărut în Statele Unite o carte intitulată „Istoria muzicii ușoare americane". Autorul ei, David Ewen, cunoscut muzicolog, are la activul său numeroase volume, dintre care unele de inițiere în muzică, iar altele de prezentare a vieții și operei cîtorva compozitori de renume.

Scrisă într-un stil alert și cu o serioasă cunoaștere a subiectului, „Istoria muzicii ușoare americane" oferă o mare bogăție de informații asupra acestui gen extrem de popular peste ocean. De la primele balade și romanțe ale secolului al XVIII-lea și pînă la recentele comedii muzicale de pe Broadway, sînt trecute în revistă toate „șlagărele" care s-au impus publicului, sînt analizate cauzele succesului de care s-au bucurat ele și sînt relatate destinele — uneori foarte bizare — ale autorilor lor.

Într-unul din capitolele cărții sale, David Ewen se ocupă de un fenomen deosebit de interesant, pe care el îl numește, cu multă pudoare, „împrumutul din tezaurul muzicii clasice". Cum împrumutul este o acțiune complexă, care presupune nu numai luarea unui obiect, ci și restituirea lui, și cum în cazul de față nu este vorba decît de primul timp al acestei acțiuni (restituirea nefăcîndu-se sub nici o formă), ne vom permite să spunem lucrurilor pe nume și să arătăm că în capitolul respectiv se tratează pur și simplu despre hoție sau — ca să fim într-o notă mai locală — despre gangsterism muzical.

Ca orice fenomen care se respectă, acesta își are și el tradițiile sale. Încă în secolul trecut, un anume Percy Gaunt a „împrumutat" o melodie populară napolitană pentru a fabrica din ea cîntecul intitulat „Buduarul", iar Joseph J. Sullivan a folosit un fragment din „Lohengrin" pentru un cîntec care se numea, mult mai inspirat, „De unde ai făcut rost de pălăria asta?" Este inutil să adăugăm că nici orașul Neapole, nici compozitorul Richard Wagner nu și-au... recuperat niciodată melodiile „împrumutate".

La începutul secolului nostru, această practică piraterească era atît de înfloritoare încît, într-un interviu acordat în 1906 ziarului „New York Herald", compozitorul Vincent Bryan declara cu deplină seninătate: „Șterpeleala este singurul lucru care contează în muzica ușoară! Tot ce îți trebuie ca să compui un cîntec este să ai memorie bună".

De altfel, cu trei ani mai înainte se publicase și o rețetă în acest scop. Rețeta era în versuri și, într-o traducere textuală și nepoetică, suna cam așa:

„Cît despre muzică, nu-i lucru greu!
Ia cîteva cîntece compuse mai înainte,
Amestecă-le, schimbă-le puțintel,
Găsește o orchestrație
... și treaba e gata!"

Rețeta nu era rea, dar implica un consum prea mare de energie. De ce să iei *cîteva* cîntece și să le amesteci, cînd poți să iei *unul singur* și să nu-ți mai dai atîta osteneală? De ce să cauți o orchestrație nouă, cînd compozitorul-tată al bucății respective a și găsit una mai bună? De ce să schimbi ceva în melodia originală, cînd e mult mai simplu să o păstrezi ca atare?

Așa a raționat Harry Caroll care, în 1918, și-a însușit principala frază melodică din „Fantezia impromptu" în do minor de Chopin și a clădit pe baza ei cîntecul „Alerg mereu după curcubeu", care a înregistrat un triumf în revista „Ia te uită!". Și astfel, la aproape 70 de ani după moartea sa, Chopin a avut plăcuta surpriză să devină compozitor de succes pe Broadway!...

În 1920 a avut loc un incident care era cît pe-aci să pună în primejdie nobilul business al „împrumutului" de la clasici. În acel an, Vincent Rose în colaborare cu Al. Jolson au compus un cîntec intitulat „Avalon". Ghinionul lor a fost că, cu mulți ani mai înainte, îl compusese și unul, Puccini, care făcuse din el o arie în „Tosca". Este adevărat că Rose și Jolson, dintr-o gamă minoră trecuseră melodia într-una majoră, dar meritoosul lor efort nu a fost apreciat și ei s-au trezit dați în judecată de editorii lui Puccini. Aceștia au obținut nu numai daune în valoare de 25 000 de dolari, ci și confiscarea tuturor drepturilor de autor asupra bucății „Avalon". Lovitura primită a fost atît de puternică încît o casă de discuri, care mizase prea mult pe înregistrarea acestui șlagăr, a dat faliment.

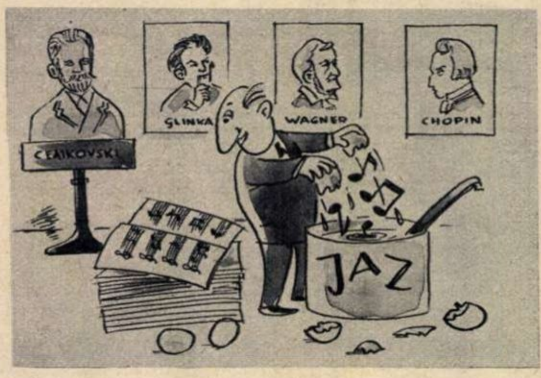

Un moment descumpăniți, gangsterii muzicii și-au revenit însă repede. Ei și-au îndreptat atenția asupra unui domeniu în care legile dreptului de autor nu mai acționează. După cum se știe, la un anumit număr de ani de la moartea unui compozitor lucrările sale intră în patrimoniul public. Este de ajuns deci să-ți alegi un compozitor decedat cu destulă vreme în urmă ca să nu riști aventuri neplăcute ca cele ale lui Rose și Jolson.

Ca dovadă, iată cazul lui Schubert. După un calcul făcut de David Ewen, marele compozitor austriac a cîștigat în toată viața lui echivalentul a 500 de dolari. O singură temă din „Simfonia neterminată", împrumutată și răsbotezată de către americanul Sigmund Romberg cu titlul „Cîntecul dragostei", i-a produs acestuia de două sute de ori mai mult, adică 100 000 de dolari. Opereta aceluiași, „Înfloresc bobocii", bazată în exclusivitate pe muzica lui Schubert, i-a adus întreprinzătorului Romberg un frumușel venit de nu mai puțin de 1 000 000 de dolari!

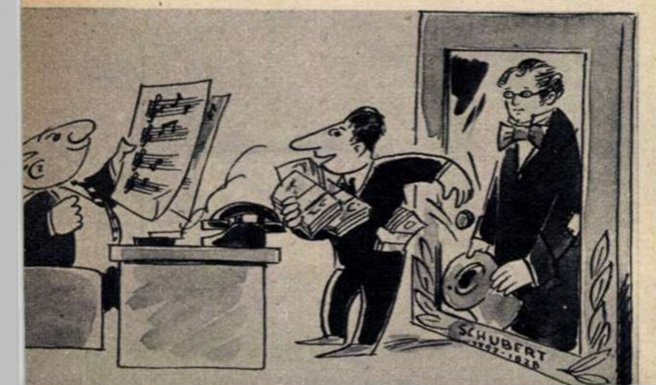

În zadar au protestat melomanii, oamenii de bună-credință. În zadar a scris criticul Ernest Newman un articol drastic, intitulat: „Jos labele!" În zadar societatea compozitorilor francezi a publicat un apel împotriva acestui vandalism. În zadar a scris un alt critic, Richard Aldrich, un articol în care spunea: „Una dintre cele mai lucrative metode de a scrie un cîntec constă în a lua ideea unui muzician care a scris o compoziție de valoare mondială și de a o prelucra atît cît este nevoie pentru a face din ea ceva diferit — și, bineînțeles, ceva banal și vulgar".

Aceste proteste — și multe altele asemănătoare — nu au împiedicat cu nimic jaful exercitat asupra marilor compoziții muzicale ale lumii. Numeroși sînt maeștrii ale căror opere au suferit tratamentul necesar pentru a deveni muzică de jaz. Mozart și Liszt, Rimski-Korsakov și Țezar Kiui, Schumann și Rahmaninov, Debussy și Ravel au furnizat, ca să spunem așa, materia primă pentru nenumărate cîntece a căror listă ne-o prezintă David Ewen.

Recordul îl deține, după cît se pare, Ceaikovski. Citām textual din cartea lui Ewen: „La un moment dat, lucrările lui Ceaikovski erau mai des ascultate în cadrul emisiunii „Parada șlagărelor" decît ale oricărui compozitor de muzică ușoară, inclusiv George Gershwin, Irving Berlin, Cole Porter și Jerome Kern".

Cu binevoitorul concurs al lui Erskine Butterfield, „Concertul pentru pian în si minor" al lui Ceaikovski a devenit „Boogie de concert". Alți „compozitori" l-au ajutat pe Ceaikovski să producă cîntecele sincopate: „Lucrurile pe care le iubesc", „Dragostea noastră", „Pe insula May", „Astă-noapte ne iubim", „Dragoste sub lună" etc., etc.

La toate aceste cazuri, citate de David Ewen în lucrarea „Istoria muzicii ușoare americane", ne permitem să adăugăm că melodiile folclorice romînești au „inspirat" și ele pe unii compozitori americani. Cine nu știe că „Sanie cu zurgălăi" a devenit „Johnny is the boy for me" sau că „Colea-n grădiniță" s-a transformat în „When the angels sing"?

Creațiile anonime din patrimoniul folcloric, lucrările nemuritoare ale marilor compozitori sînt comori neprețuite de care melomanii se apropie cu respect și dragoste. Dar gangsterii sînt gangsteri: ei jefuiesc muzica cu aceeași ușurință cu care sparg un seif plin cu bani. Banii nu au miros, în schimb cîtă melodie se află în dolarii agonisiți pe căi necinstite!

DISC

Pe marginea discurilor de muzică ușoară se poate discuta azi mai pe larg decît acum un an sau doi. La radio se transmit din ce în ce mai multe discuri de muzică bună, interpretată de orchestre celebre și soliști tot atît de renumiți. În magazine se caută cu pasiune picupuri și se cer din ce în ce mai multe și mai variate discuri de muzică ușoară. Casa noastră de discuri editează mereu recitaluri (mai mari sau mai mici) de muzică romînească și străină. Unul din ultimele discuri microsion apărute (EDC 268,17 cm) cuprinde patru piese care au cucerit mai demult simpatia iubitorilor de muzică:

„GRANADA", un passo-doble de Lara, reține atenția prin acompaniamentul nuanțat și discret al orchestrei „Electrecord", care sub conducerea lui Theodor Cosma sună omogen și „specific". Foarte expresive intervențiile trompetei. Florin Dorian, tenor cu voce colorată, puternică, cîntă uneori prea tare (acoperind în cîteva cazuri ansamblul) și afectînd un stil de interpretare ostentativ „à la Louis Mariano".

În „ÎMI CÎNT IUBIREA", un cha-cha-cha de Hadjidakis, solistul repetă aceleași exagerări, cîntînd „în vedetă", fără stil, uneori chiar „operetistic", ceea ce nu corespunde genului respectiv. Ca o culme, nici orchestra nu „sună" în concordanță, în ciuda unei înregistrări tehnice remarcabile.

Aceeași orchestră și același dirijor (Th. Cosma cu orchestra „Electrecord") execută, într-un aranjament reușit, „PORTOFINO", un cha-cha-cha de Buscaglione, acompaniind cu „tact", atît la propriu cît și la figurat, pe Ilinca Cerbacev, care se dovedește posesoarea unei interesante voci „discogenice" și a unui stil modern de interpretare (apropiindu-se, fără să imite, de modul de a cînta al Margaretei Pîslaru). Bucata lui Fred Buscaglione este destinată succesului și n-ar fi rău dacă „Electrecord" ar edita și alte lucrări ale popularului compozitor (și mai ales interpret) italian, cum ar fi „Eri piccola, cosi" (o acidă satiră la adresa importului în Italia a „modului de viață american").

„MARIQUITA" — sambă populară argentiniană — ultimul cîntec imprimat pe acest disc, dezamăgește cumplit. Dacă în „Baila negro" Marina Voica (pe un alt disc al „Electrecordului") are strălucire, nerv și autenticitate, aici este de nerecunoscut. Dozajul greoi al planurilor sonore, supraimprimarea disonantă a vocii solistei, una din cele mai populare în ultimul timp, dovedesc că vina este în întregime a responsabilului cu „sonorul" discului. Păcat de melodie!

Luîndu-și zborul de pe scena Teatrului de Comedie bucureștean, piesa lui Al. Mirodan a poposit în diferite teatre ale lumii, fiind pretutindeni primită cu aplauze. În săptămînile acestea „Celebrul 702" a cunoscut o nouă versiune scenică, realizată de Teatrul de Dramă și Comedie din Moscova. Cronicile de specialitate (ca și succesul de casă) confirmă o dată în plus valoarea piesei lui Mirodan. Agenția „Novosti" ne-a transmis cîteva imagini din spectacolul moscovit, pe care le publicăm alăturat.

„celebrul 702" la Moscova

① Fata în albastru (T. Lukianova) începe să-și exercite influența binefăcătoare asupra lui Cheryl Sandman (V. Sokolov).

② În jurul celebrului deținut cu numărul 702 s-a strîns întreg personalul închisorii.

③ Cheryl pozează fotoreporterei venite să-i ia un interviu.

④ Celebrul 702 și deținutul cu numărul 703, în interpretarea actorilor V. Sokolov și K. Agheev.

⑤ Doi gangsteri — unul în afara gratiilor și unul în spatele lor — se întrețin amical: directorul editurii (L. Veițler) și pungașul de buzunare Joe (K. Agheev).

■ VECHIUL LEAGĂN AL ASTROLOGIEI ŞI NOUL VLĂSTAR AL INDUSTRIEI PETROLIERE INDIENE ■ O RAFINĂRIE MODERNĂ CONSTRUITĂ ÎNTR-UN COLŢ DE JUNGLĂ ■ CĂLDURA TROPICALĂ ŞI CĂLDURA PRIETENIEI ■ „FABRICAT ÎN R.P.R."... PE MALUL BRAHMAPUTREI

an

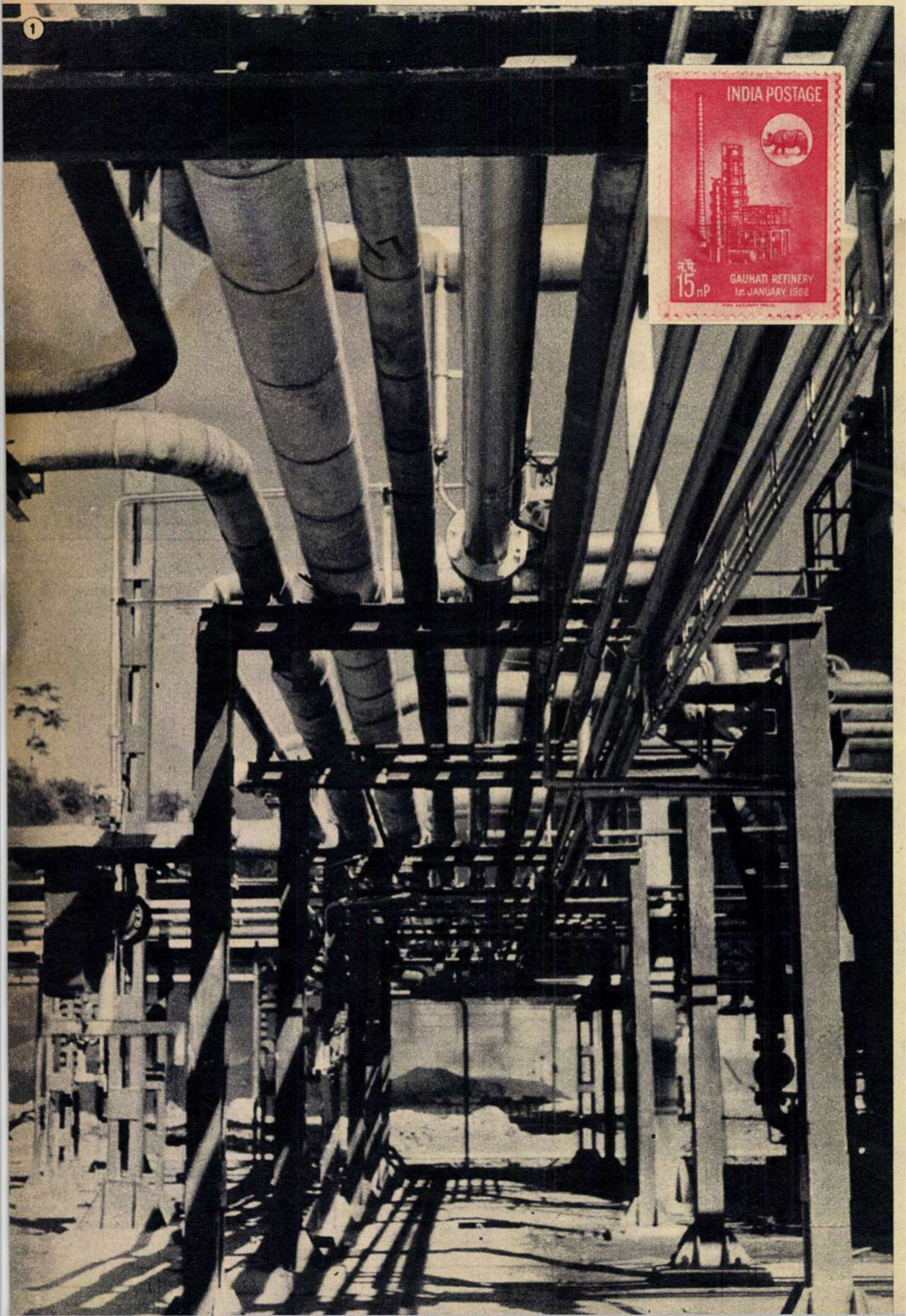

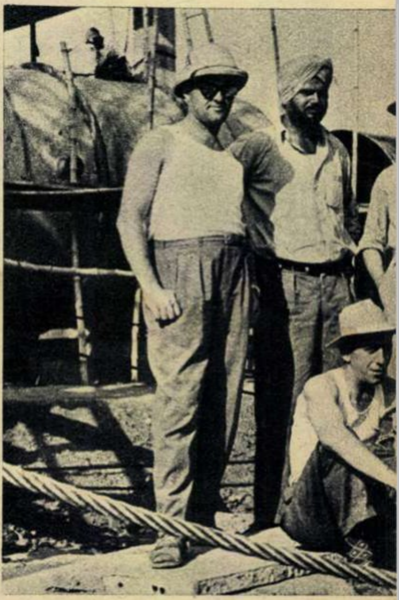

Dacă vă veţi uita pe hartă, veţi vedea în partea de nord-est a Indiei, alături de alte localităţi, şi numele Gauhati lîngă convenţionalul cerculeţ ce indică un oraş. Cei iniţiaţi în ale geografiei ar putea lămuri că este vorba de un oraş aşezat pe malul stîng al fluviului Brahmaputra, străjuit înspre miazăzi de colinele tocite ale lanţului muntos Khasi-Jaintia. Şi ar mai putea adăuga că Gauhati a fost cîndva capitala statului indian Assam.

De trei-patru ani numele acestei localităţi indiene a devenit familiar la noi. Mai ales în rîndul celor ce lucrează la Institutul de proiectări pentru instalaţii petroliere din Ploieşti, la Institutul

① Inscripţia „Fabricat în R.P.R." se află pe instalaţiile de distilare a ţiţeiului, de tratare a petrolului, de producere a cocsului, pe instalaţiile termocentralei, pe cele 76 rezervoare pentru depozitarea ţiţeiului şi a produselor finite etc., etc. Cu ocazia inaugurării rafinăriei de la Gauhati, poşta indiană a emis un timbru înfăţişînd una din instalaţii (în medalion).

② Un moment de răgaz cu echipa de la camerele de cocs.

③ Primul ministru indian Jawaharlal Nehru felicită pe specialiştii indieni şi romîni care au luat parte la construcţia rafinăriei.

④ Excursie în junglă.

n fost la Gauhati

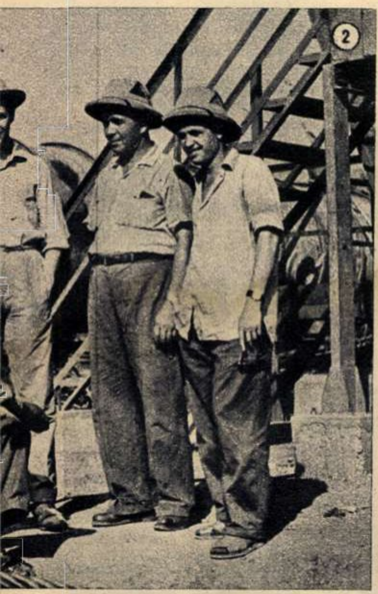

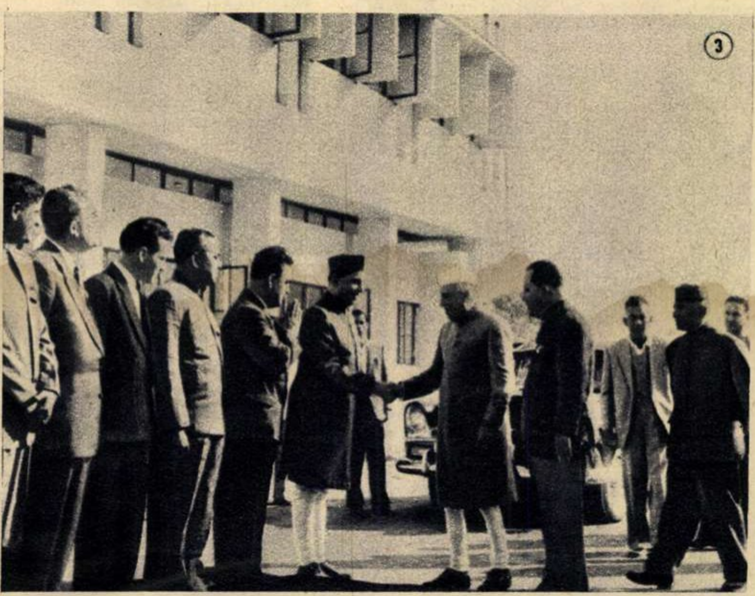

de cercetări„Petrochim“ din Ploiești, la Uzinele „1 Mai“ din Ploiești, la Uzinele de utilaj petrolier și chimic-București și la uzinele „Vasile Roaită“ din București, la uzinele „Electroputere“ din Craiova sau la Combinatul metalurgic Reșița. Aci, la mii și mii de kilometri depărtare de Gauhati, a început să prindă viață acordul interguvernamental romîno-indian privind proiectarea rafinăriei; executarea și livrarea instalațiilor tehnologice, a utilajelor și a materialelor; acordarea de asistență tehnică în lucrările de construcții-montaj și punerea în funcțiune cu ajutorul specialiștilor romîni trimiși în India și al școlarizării personalului indian la locul rafinăriei; instruirea în rafinăriile și uzinele din R.P.R. a personalului indian pentru construcții-montaj și exploatarea rafinăriei.

„Grijă“ monopolistă și ajutor sincer

Pînă nu demult India cheltuia anual cîte un miliard de rupii pentru importul de țiței și produse rafinate, suportînd o umilitoare dependență de unele companii petroliere occidentale —Stanvac, Caltex, Burmah-Shell.

Pentru lichidarea acestei dependențe, statul indian a trecut la crearea unei industrii petroliere proprii. Occidentalii au persiflat aceste proiecte pretinzînd că ele ar fi, chipurile, „prea ambițioase“ și că ar depăși puterile Indiei. Grija subită a patronilor marilor companii americane și engleze pentru „interesele“ Indiei era de fapt teama lor de a nu pierde monopolul asupra petrolului acestei țări.

Spre deosebire de atitudinea cu totul potrivnică adevăratelor interese indiene, adoptată de monopoliști, țara noastră, ca și Uniunea Sovietică, a acordat un ajutor frățesc Republicii India. Se știe de altfel că prima sondă din sectorul de stat al Indiei a fost forată la Jawalamukhi, în 1957, de către o brigadă de sondori romîni, cu ajutorul unei instalații produse în țara noastră. Sondorii romîni lucrează și azi în alte cîteva zone — la Cambay, Adampur, Gandinagar.

Ziua de 1 ianuarie 1962, cînd la Gauhati a intrat în funcțiune moderna rafinărie construită cu ajutorul țării noastre, marchează un nou pas pe calea rodnicei colaborări romîno-indiene. *„În această memorabilă zi* — a subliniat K.D. Malaviya, ministru de stat în Ministerul Oțelului, Combustibilului și Subsolului al Indiei, în cuvîntarea rostită la inaugurarea rafinăriei — *trebuie să exprim mulțumirile noastre pline de recunoștință pentru ajutorul acordat de prietenii noștri din Republica Populară Romînă. În dorința lor de a ne ajuta și de a dezvolta relații cordiale cu noi, ei au venit bucuroși să ne dea tot ajutorul tehnic și de altă natură necesar pentru montarea și supravegherea construirii rafinăriei noastre...Acest ajutor este cu atît mai binevenit pentru noi cu cît este acordat într-un moment cînd ne străduim să stăm pe propriile noastre picioare, prin construirea mai multor rafinării în țară*“.

Orașul și oamenii

Gauhati a purtat în trecut denumirea Pragiotispur, adică „Lumina răsăritului“, și era cunoscut ca leagăn al astrologiei indiene. Către sfîrșitul veacului trecut (în 1897) un puternic cutremur, însoțit de o uriașă revărsare a Brahmaputrei, a șters orașul de pe fața pămîntului. Capitala statului Assam a fost mutată la Shillong, un orășel aflat la peste 100 km de Gauhati.

Reconstruit în timpul dominației coloniale britanice, orașul Gauhati este un exemplu de urbanism făcut la întîmplare. Străzile sînt înguste și întortocheate; alături de case cu ziduri groase întîlnești colibe din bambus sau simple șoproane acoperite cu tablă ondulată. Sînt urmele „civilizării“ Indiei de către colonialiștii englezi. Dar harnicul și talentatul popor indian, care a creat de-a lungul veacurilor o artă și o cultură nepieritoare — ce ți se înfățișează sub cele mai variate forme în oricare colț al țării — își îndreaptă azi eforturile spre îndepărtarea funestei amintiri lăsate de colonialism.

În centrul orașului, în fața clădirii Poștei, se află o pajiște mare numită „maidan“ (ceea ce în limba hindi înseamnă parc). Aci, în zilele de lucru, numeroși „dhobi“ — spălători — își pun rufele la uscat lîngă vacile sacre ce se odihnesc rumegînd molcom la umbra săracă a celor cîțiva cocotieri. La marginea „maidanului“, tot felul de „liber profesioniști“ adună mulțimi de curioși în jurul unui craniu sau al unui schelet omenesc, încercînd să le vîndă leacuri pentru ulcere, bube, astmă, lepră, pentru „mărirea virilității“ etc.

Pe străzile orașului întîlnești o varietate de grupuri demografice, fapt ușor explicabil dacă ne gîndim că Assamul este situat la granița Indiei cu R.P. Chineză, Birmania și Pakistanul. Astfel poți vedea punjabi înalți — ce-și poartă mîndri bărbile mari strînse laolaltă cu părul și legate cu o fundă în creștetul capului învăluit într-un turban imens — hinduși asamezi cu pantaloni largi (ca de pijama) și cămăși transparente, lungi pînă la genunchi, bengalezi, kabuli, nepalezi, chinezi, khașiși, europeni și alții. Și în această mulțime pestriță, în care fiecare-și vede de treaba lui, mai mișună misionari dolofani ai bisericii catolice, îmbrăcați în sutane albe. Mulți dintre ei vin cu scutere printre localnici pentru a-i aduce, pasămite, „pe calea domnului“.

În timpul zilei, cînd căldura domolește pînă la nemișcare rit-

mul vieţii, oraşul pare mort. Oamenii şi animalele se ascund prin colţuri umbroase, sperînd zadarnic să găsească răcoare. Negustorii stau cu picioarele încrucişate şi dormitează în pragul micilor lor dugheni. Forfota începe abia după-amiază, pe la scăpătatul soarelui. Bazarele se umplu atunci de cumpărători care se tocmesc pentru fiecare naia-paisa (a suta parte dintr-o rupie). Negustorii devin activi. Ei îşi recomandă marfa în termenii cei mai bombastici şi te îmbie într-o englezească stricată:

— Look, sir, look! No good, no money! Best „qvality", sir!*)

Străzile se umplu de larma ricşarilor şi a goarnelor autobuzelor, de rîsul zglobiu al copiilor.

Cel mai comun mijloc de transport din oraş este ricşa — sau mai bine-zis „ciclo-ricşa" — adică o tricicletă care poate transporta două persoane (în Gauhati nu există ricşe trase de culi pedeştri ca în Calcutta). Autobuzele sînt în general vechi, avînd drept claxon o goarnă cu pară de cauciuc.

Europeanului acest oraş îi pare locuit în exclusivitate de bărbaţi. Pentru că, deşi s-au făcut paşi în privinţa emancipării femeilor hinduse, în majoritate ele pot fi văzute încă doar în curtea casei sau cu ocazia unei sărbători, cînd îşi însoţesc soţul păşind îndeobşte în urma acestuia şi totdeauna cu privirea în jos. Totuşi, pe străzi întîlneşti tinere studente purtînd sariuri colorate.

Acesta este aşadar oraşul Gauhati, ales pentru construirea primei rafinării aparţinînd statului indian şi nu monopolurilor străine.

Pe şantierul de la marginea junglei

În regiunea Gauhati terenul este jos şi mlăştinos, format în cea mai mare parte din argilă roşie, clisoasă; zona este puternic seismică şi situată foarte departe de mare şi de sondele de ţiţei.

În lipsa unei industrii locale, nu existau aici muncitori calificaţi. Dar tocmai faptul că Assamul este una din cele mai înapoiate regiuni ale Indiei a fost un argument pentru amplasarea la Gauhati a unei mari întreprinderi industriale de însemnătate naţională, ca rafinăria care va da naştere unui avînt al activităţii industriale în întreaga regiune. În afara produselor petroliere ca: benzină, motorină, petrol lampant, superior şi inferior, aromex etc., în viitorul apropiat rafinăria va produce gaze ce se vor vinde în butelii, pentru uz casnic. De asemenea, datorită cocsului produs, va lua naştere o industrie de calcinare a cocsului — materie primă ce se va folosi în industria electrozilor de grafit, a aluminiului, a feromanganului şi ferosiliciului.

La început, noi, romînii trimişi la Gauhati, am fost puţini la număr. Apoi — pe măsură ce lucrările avansau — au început să vină mereu alţii, pînă ce am ajuns să înjghebăm o adevărată colonie romînească.

Şantierul, situat la aproximativ 5 km de Gauhati (la Nunmati), a fost un colţ de junglă. Denumirea de junglă provine de la cuvîntul de origine hindusă „jangal" şi înseamnă pădure. Cînd vorbeşte de junglă europeanul îşi imaginează, simte parcă prezenţa fiarelor sălbatice, mişcările tainice ale cobrelor veninoase şi ale scorpionilor uriaşi. Dar nu e chiar aşa! Nu, această junglă nu este chiar atît de înfiorătoare. Mai mult chiar: aş putea spune că cele mai frumoase clipe de destindere le-am petrecut plimbîndu-ne prin această junglă-pădure şi prin plantaţiile de ceai. Jungla nu ne-a tulburat viaţa decît datorită şacalilor care sfîşiau tăcerea nopţii cu ţipetele lor, nelăsîndu-ne să dormim.

De asemeni, sînt mulţi aceia care îşi închipuie că în India şerpii mişună la tot pasul. Personal nu am văzut în cele 16 luni petrecute în această ţară decît trei şerpi mici, de cîmp, care dispar de îndată ce văd omul. Cît despre vreo cobră, nici vorbă. De altfel, dintre cei 5 000 de muncitori care lucrau pe şantier şi care locuiau în colibe de bambus la marginea junglei, nici unul n-a fost muşcat de vreun şarpe.

Nu cu şerpii am avut de furcă la Gauhati, ci cu temperatura şi umiditatea excesivă. Mercurul termometrului nu se oprea sub 40-45° Celsius, iar umiditatea aerului ajungea pînă la 95%. În perioada musonică (mai - octombrie) plouă cu găleata. Vorba lui Topîrceanu: „Aici cînd plouă, plouă, nu se-ncurcă!" Întîi se adună nori negri dinspre sud. Cerul se întunecă. Apoi, o artilerie grea de trăsnete şi fulgere se dezlănţuie cu o furie nemaiîntîlnită. După această „uvertură" urmează o pauză apăsătoare şi, în sfîrşit, un răpăit uşor pe acoperişul casei te înştiinţează că a început ploaia. Uneori plouă molcom şi plicticos. Alteori cerul se năruie parcă asupra pămîntului. Şi apoi iese soarele, cantitatea imensă de apă începe să se evapore, iar în aer umiditatea creşte brusc. Să nu uităm — cînd vorbim de umiditate — că Gauhati este situat la aproximativ 105 km în linie dreaptă de Cherrapunji — polul mondial al pluvialităţii.

Dacă noi ne-am acomodat relativ greu cu clima tropicală, în schimb întreaga instalaţie a rafinăriei a suportat-o perfect. Secretul? A venit gata tropicalizată din ţara noastră, ceea ce înseamnă că respectivele utilaje au fost supuse unor tratamente speciale, ca şi unor variate probe menite a verifica siguranţa funcţionării lor de lungă durată în condiţiile specifice locului în care urmau să fie amplasate. În acelaşi timp — şi aceasta cu mult înainte de începerea construcţiei de la Gauhati — la staţiile-pilot ale Institutului „Petrochim" din Ploieşti s-au efectuat cercetări cu ţiţei indian pentru a se determina parametrii instalaţiilor industriale ale viitoarei rafinării.

Prietenie şi colaborare

Pe şantierul de la Gauhati a domnit o atmosferă de strînsă colaborare şi prietenie sinceră. Specialiştii romîni au împărtăşit fără rezerve experienţa lor colegilor indieni, contribuind astfel la pregătirea de noi cadre indiene în acest domeniu (în afara celor aproximativ 50 de specialişti din India care au fost instruiţi la Institutul de petrol, gaze şi geologie din Bucureşti şi au făcut practică pe şantierele de construcţii şi la rafinăriile din ţara noastră). Această atmosferă prietenească a asigurat un ritm viu de lucru şi reducerea termenului de dare în funcţiune a rafinăriei.

Romînii şi indienii îşi făceau vizite reciproce, împreună cu familiile, petreceau laolaltă o bună parte din timpul liber, alcătuiau programe artistice comune, întreceri sportive etc. În puternic contrast cu relaţiile de pe şantierul nostru erau cele de pe şantierul conductei de aducţiune a ţiţeiului, unde lucrau specialişti ai unor firme vest-europene.

Drumul construcţiei rafinăriei de la Gauhati n-a fost uşor şi neted. Dar în momentele cele mai grele, ca şi în munca de fiecare zi, muncitorii, maiştrii şi tehnicienii indieni au lucrat cu însufleţire avînd alături de ei, ca prieteni de nădejde, pe romînii veniţi să ajute la ridicarea rafinăriei. La capătul a 22 de luni de eforturi comune, primele cantităţi de produse ale acestei rafinării construite la nivelul tehnicii moderne au constituit o vie satisfacţie atît pentru prietenii indieni cît şi pentru noi. Căci rafinăria de la Gauhati — care poate prelucra anual 750 000 tone ţiţei, cu posibilităţi de extindere pînă la o capacitate de 1 000 000 şi chiar 1 500 000 tone — reprezintă un important pas pe calea dezvoltării industriei petroliere a Indiei şi totodată o contribuţie de seamă la întărirea prieteniei şi colaborării dintre popoarele indian şi romîn.

„*Inaugurarea acestei rafinării* — a declarat premierul indian Nehru, la 1 ianuarie 1962 — *deschide un capitol nou în istoria Indiei şi în istoria industriei noastre. Aceasta este începutul unei noi ere şi nu mă îndoiesc că India se va bucura mult de roadele ei*".

Într-un interviu acordat la întoarcerea în ţară de la festivităţile de inaugurare a rafinăriei de la Gauhati, la care a participat, în urma invitaţiei guvernului indian, tovarăşul Mihail Florescu, ministrul Industriei Petrolului şi Chimiei al R.P.R., relevînd strînsa colaborare dintre specialiştii romîni şi indieni, a menţionat totodată dorinţa autorităţilor indiene de a colabora în continuare cu ţara noastră, atît pentru mărirea şi completarea rafinăriei de la Gauhati, cît şi pentru alte instalaţii petroliere şi chimice. „*Colaborarea dintre R.P. Romînă şi Republica India în domeniul industriei petroliere* — a subliniat tovarăşul Mihail Florescu — *contribuie la consolidarea şi dezvoltarea relaţiilor de prietenie dintre cele două ţări; ea oglindeşte politica noastră bazată pe principiul coexistenţei paşnice între state cu orînduiri sociale diferite*".

Pompiliu DIPLAN
asistent la Institutul de petrol, gaze şi geologie din Bucureşti

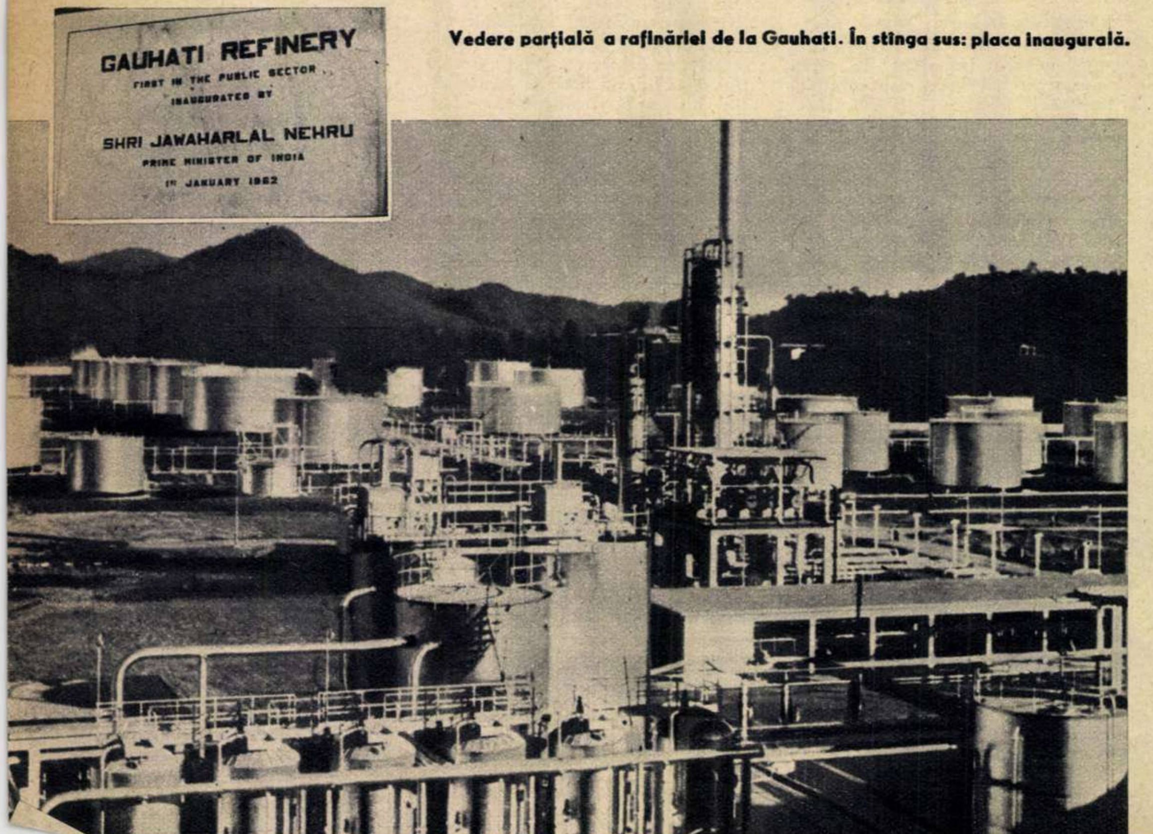

Vedere parţială a rafinăriei de la Gauhati. În stînga sus: placa inaugurală.

---

*) Priveşte, domnule, priveşte! Nu e bun, nu daţi bani! Cea mai bună calitate, domnule!

MAREA BÎTĂ

• DE LA POPA STRONG LA THEODORE ROOSEVELT ŞI HARRY TRUMAN • PE VREMEA LUI IULIU CEZAR UCIDEREA OAMENILOR NU ERA RENTABILĂ • CUM AU ADUS GENERALII „LUMINA" LA SUD DE RIO GRANDE • MILITARISMUL AMERICAN ÎN MANUALELE DE ŞCOALĂ ŞI ÎN VIAŢĂ

Elevii Academiei militare aplaudară frenetic pe vorbitor cînd acesta rosti, apăsat, următoarele cuvinte: „Diplomatul trebuie să fie sluga şi nu stăpînul soldatului. În spatele vorbelor şi faptelor diplomatului trebuie totdeauna să se afle ţevile tunurilor... Dacă dorim să fim o mare putere, este mai raţional... să ne bizuim pe o flotă de prim rang, pe cuirasate ultramoderne, decît pe vreun acord, fie el cel mai ingenios scornit cîndva de mintea omenească... Diplomaţia este cu totul nefolositoare".

Obscurantiştii evului mediu atribuiau filozofiei rolul de slugă a religiei. Oratorul sus-menţionat a făurit dictonul la fel de lapidar: „diplomaţia este sluga războiului", precum şi vestita expresie „politica marii bîte" („big stick policy").

Lui Theodore Roosevelt, căci despre el e vorba, trebuie să i se recunoască cel puţin meritul că, în calitate de preşedinte al Statelor Unite la începutul acestui veac, a pus în practică ceea ce a propovăduit. Cît despre filozofia sa, ea îşi are şi azi adepţii ei convinşi.

Desigur, coordonatele problemei au suferit modificări în ultima jumătate de secol. Pe cuirasate nu se mai bizuie astăzi decît nebunii şi... fabricanţii de cuirasate. Înlocuiţi însă în citatul de mai sus acest gen de armament cu unul mai modern şi veţi fi exprimat întregul credo al urmaşilor spirituali — şi nu numai spirituali — ai lui Theodore Roosevelt.

Tocmai în zilele cînd de la tribuna Congresului al XXII-lea al P.C.U.S. răsunau noi şi înflăcărate chemări la raţiune, la rezolvarea pe cale paşnică a problemelor internaţionale litigioase, dl. Gilpatric, ministru adjunct de Război al S.U.A., a rostit un belicos discurs călcînd pe urmele maestrului, cel cu „marea bîtă" de acum o jumătate de veac. Ba chiar l-a şi întrecut, pentru că la Gilpatric diplomaţia a dispărut cu totul, refuzîndu-i-se pînă şi locul neînsemnat de slugă a războiului. După ce a anunţat că guvernul american intenţionează să aloce în anul bugetar curent aproximativ 50 de miliarde de dolari pentru pregătiri militare, ministrul a executat pe această temă, cu trombonul oratoriei, următoarele variaţii: „am început să recrutăm toate resursele noastre de forţă umană pentru o sporire considerabilă a forţelor armate", „pregătim un mare număr de divizii", „sporim puterea de rezistenţă a forţelor noastre" ş.a.m.d.

Şi ca Gilpatric sînt mulţi, foarte mulţi în ierarhia politică şi militară a S.U.A.

„...Să verse şi puţin sînge, dacă este necesar"

Un militar american declara recent corespondentului revistei „Newsweek" că Statele Unite ar trebui să treacă la o manifestare de forţă, „să verse şi puţin sînge (!), dacă este necesar, pentru a dovedi rolul nostru de conducere". Alţii sînt de părere că ar trebui vărsat mult sînge. Unii continuă să ceară, aidoma lui Theodore, „să ne sprijinim pe flotă" (mai precis: pe submarinele „Polaris"), în timp ce alţii îşi exprimă preferinţa pentru bombardiere şi rachete. În fine, un al treilea grup întreabă cu reproş: „Dar bine, domnilor, şi cu armata de uscat cum rămîne?" Nici un pericol. După calcule preliminare, este de aşteptat că nici armata de uscat nu va rămîne de căruţă. Din cele 50 de miliarde de dolari se vor înfrupta toţi: şi generalii, şi amiralii, şi companiile producătoare de rachete, şi fabricanţii de avioane, şi naşii submarinelor „Polaris". Vor împărţi frăţeşte — sau mai puţin frăţeşte — miliardele, sperînd că în anii viitori vor avea parte de alte miliarde, tot mai multe. În adevăr, noul proiect de buget pe 1962-1963 prevede cheltuieli militare astronomice: 55 100 000 000 dolari, adică 60% din totalul alocaţiilor bugetare.

De altfel, se pare că devine din ce în ce mai costisitor să ucizi un om. Cel puţin aceasta este concluzia la care a ajuns viceamiralul în retragere G. Eccles, în cartea sa „Sistemul asigurării materiale în apărarea naţională". Viceamiralul contabil scrie: „Iuliu Cezar a cheltuit circa 75 de cenţi pentru fiecare duşman omorît. În 1800 Napoleon a trebuit să cheltuiască în acelaşi scop circa 3 000 de dolari. În primul război mondial s-au cheltuit 21 000 de dolari, iar în cel de-al doilea, circa 200 000 de dolari pentru fiecare inamic ucis".

Concluzia este limpede. Pe vremea lui Iuliu Cezar nici nu merita să treci Rubiconul. Cîtă caznă să ucizi un soldat, care se lăsa şi greu omorît, se apăra cu desperare, avea scut, sabie şi cîte şi mai cîte. Şi toate astea pentru 75 de cenţi pe cap de om. La o asemenea sumă ce profit se putea încasa? Pînă şi Napoleon apare ca un pîrlit din acest punct de vedere. Afacerile au luat o turnură mai interesantă abia în primul război mondial, iar anii 1939-1945 au fost pur şi simplu o binecuvîntare...

Şi mai promiţătoare sînt calculele privind un al treilea război mondial. După aprecierile cele mai modeste din înseşi surse oficiale americane, un singur atac atomic asupra unei ţări cu populaţie densă se poate solda cu 10 000 000 de morţi. Dacă pentru uciderea fiecărui bărbat, femeie sau copil s-ar cheltui în prealabil doar de două ori mai mult decît în cel de-al doilea război mondial, de pildă 400 000 de dolari — o cifră foarte rezonabilă — atunci... îţi trebuie un calculator electronic pentru a determina profitul net al fabricanţilor de armament.

Pînă una-alta, cele 50 de miliarde de dolari merg în cont.

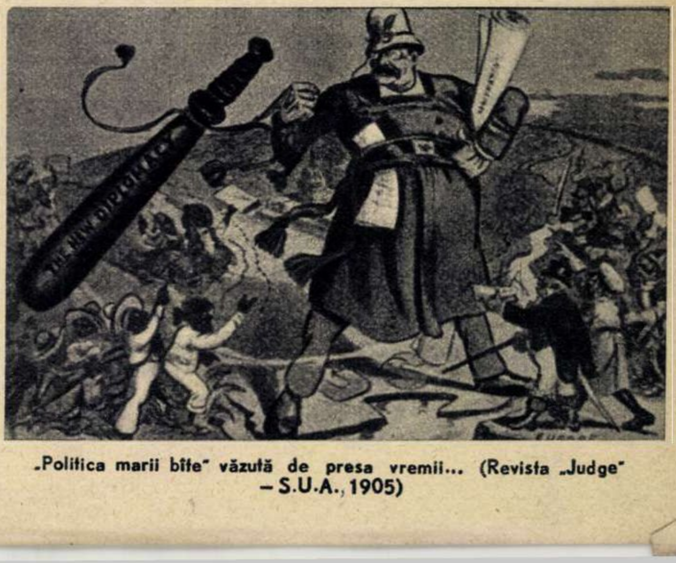

„Politica marii bîte" văzută de presa vremii... (Revista „Judge" – S.U.A., 1905)

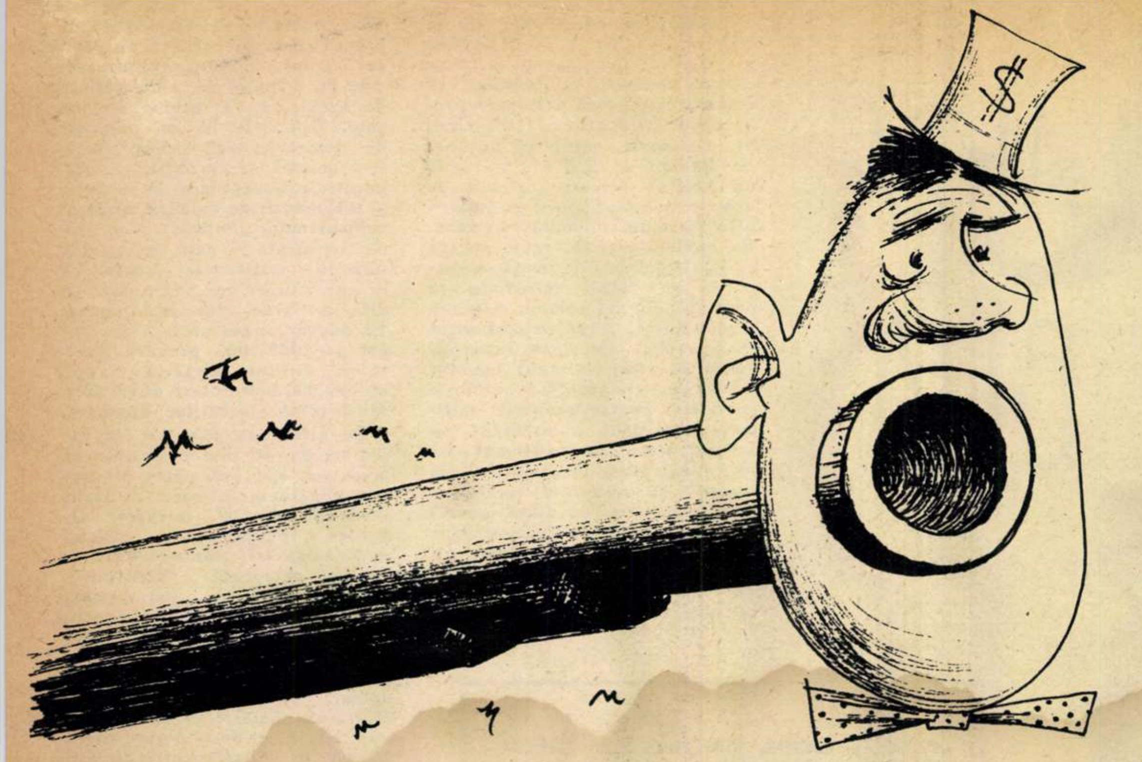

Desene de Cik DAMADIAN

Căci pentru Pentagon, Ministerul de Război al Statelor Unite, pentru corporațiile gigantice interesate în furnituri militare (începînd cu rachetele „Saturn“ și terminînd cu giulgiurile de material plastic fin livrate o dată cu adăpostul antiatomic personal, 12 000 de dolari, plătibili și în rate) războiul a reprezentat și reprezintă o uriașă, o nemaipomenită afacere. Și, bineînțeles, principalul mijloc pentru înfăptuirea politicii expansioniste a monopolurilor americane.

Cu pistolul pe masă...

Înainte de a ne opri asupra militarismului american de azi și îndeosebi asupra statului său major, Pentagonul, să aruncăm, pentru perspectivă, o privire în trecut.

Propaganda oficială americană s-a străduit mult să acrediteze legenda că Statele Unite ar fi, prin tradiție, antimilitariste. În fapt, agresiunea, provocările militare, războaiele de cotropire au fost însoțitoare permanente ale ascensiunii capitalismului american.

Încă despre cumpărarea Floridei de către S.U.A. de la guvernul spaniol, în 1811, s-a spus că a fost înfăptuită „cu pistolul pe masă“. După cum se știe, americanii au provocat în acest bogat teritoriu două „revolte“ succesive, pentru ca apoi să-l ocupe cu armata, astfel încît „cumpărarea“ a consfințit pur și simplu acțiunea militară.

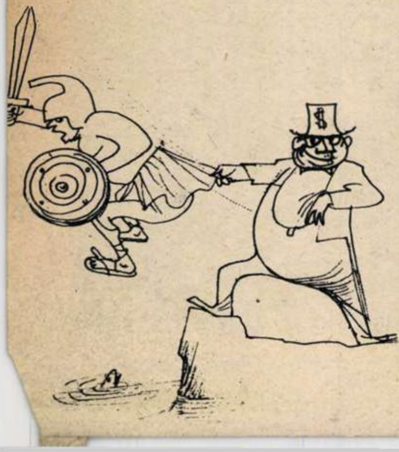

Cu 35 de ani mai tîrziu, S.U.A. a declarat război Mexicului, iar coloanele comandate de generalul Taylor, înaintînd spre orașul Mexico pe același drum pe care cu trei secole înainte mărșăluiseră conchistadorii spanioli, au smuls țării vecine ținuturi întinse și bogate care formează astăzi statele Texas, California, Arizona, Nevada, Utah, New Mexico, Colorado...

O nouă etapă în expansiunea politică, economică și militară a S.U.A. a deschis-o trecerea la imperialism. De altfel, Statelor Unite le aparține întîietatea în declanșarea războaielor imperialiste. Primul război din istorie avînd acest caracter a fost războiul hispano-american din 1898, în urma căruia S.U.A. s-au instăpînit în Porto-Rico, Guam, Filipine, precum și în Cuba (declarată formal independentă).

În aceeași perioadă, secretarul Departamentului de Stat Hay proclama doctrina „porților deschise“, menită să ușureze capitalului american penetrația în China și să transforme „țara celor 400 000 000 de clienți“ într-o colonie. Apoi, guvernul american a deschis și la propriu porțile Chinei, trimițînd un corp expediționar pentru reprimarea revoltei poporului chinez.

Generalul Butler își scrie memoriile

Intervenția brutală în afacerile interne ale statelor Americii Latine, trimiterea de forțe armate în aceste țări în scopul sugrumării mișcării de eliberare au înscris pagini rușinoase în istoria S.U.A., care nu se vor șterge niciodată din amintirea popoarelor. „Marea bîtă“, ridicată la rangul de principiu de către Theodore Roosevelt, a fost folosită deosebit de des la sud de Rio Grande, adică împotriva statelor latino-americane, considerate de imperialismul yankeu drept fiefuri ale sale.

Cît de actuale și de pregnante apar și astăzi rîndurile care urmează, reproduse din cartea lui Leo Huberman „We, the People“ (Noi, poporul). Ele aparțin generalului american S. Butler, care a comandat personal numeroase expediții în țările Americii Latine. „În 1914 — arată Butler — am ajutat la transformarea Mexicului, și îndeosebi a ținutului Tampico, într-o regiune în care nimeni să nu amenințe interesele companiilor petroliere americane. Eu am contribuit la prefacerea insulei Haiti și a Cubei în surse de profituri pentru «National City Bank»... În anii 1909-1912 am ajutat la «curățirea» Nicaraguei și la predarea ei în stăpînirea băncii «Brown Brothers». În 1916 am adus... «lumina» în Republica Dominicană, în interesul trusturilor americane ale zahărului. În 1903 «am asigurat ordinea» în Honduras pentru companiile americane importatoare de fructe“.

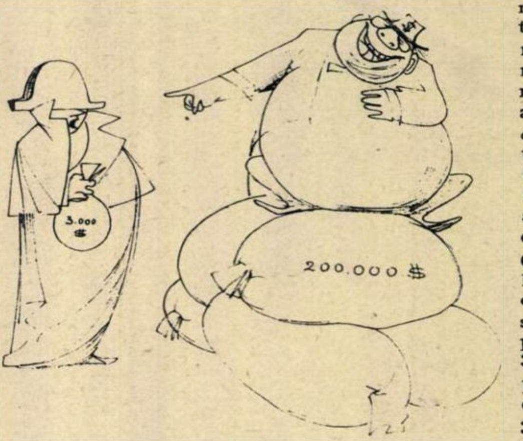

Letopisețul generalului se întrerupe în 1916, însă ar putea fi cu ușurință continuat și adus la zi. Nici măcar n-ar trebui schimbate numele statelor în care „au adus lumina“ și „au introdus ordinea“ emulii — este adevărat mai puțin înclinați la mărturisiri — generalului Butler. Ar trebui doar înlocuite datele și, în anumite cazuri, numele beneficiarului american. De pildă, în locul lui „Brown Brothers“ — „United Fruit Company“.

„Veacul american“

Primul război mondial a revărsat o ploaie de aur asupra monopolurilor americane. Din țară debitoare, S.U.A. a devenit cea mai bogată țară a lumii capitaliste, în timp ce Europa s-a îndatorat Wall Street-ului cu zece miliarde de dolari. Adică pentru fiecare soldat ucis pe cîmpul de luptă, o mie de dolari. Dar și aceste cifre pălesc în comparație cu bilanțul celui de-al doilea război mondial. După 55 de luni de război, marea finanță americană a cules un rod bogat: profituri de 87 de miliarde de dolari.

Generalii și bancherii care reprezentau guvernul S.U.A. au proclamat atunci: veacul nostru va fi veacul american. Miliardarul Henry Luce scrisese chiar o carte cu acest titlu, iar ziariștii amatori de statistici s-au grăbit să confirme „rentabilitatea“ războaielor. Ei au calculat că teritoriul Statelor Unite, ca urmare a 120 de războaie și a 8 900 de bătălii, s-a mărit de zece ori și sfera de influență a S.U.A. s-a extins asupra întregii lumi capitaliste.

„Se afirmă pe toate drumurile că idealul militarului american este pacea. Din nefericire pentru această afirmație de manual școlar — recunoștea, cu mai mulți ani în urmă, revista reacționară «Fortune» — începînd din anul 1776 armata americană, ca rezultat al cuceririlor militare, a ocupat mai multe teritorii decît orice altă armată de pe glob, cu singura excepție, a armatei engleze. În această întrecere, Anglia și S.U.A. se află cam la egalitate. Cea dintîi, din 1776 pînă azi, a ocupat teritorii străine cu o suprafață de peste 3 500 000 mile pătrate, iar cea de-a doua, peste 3 100 000 mile pătrate“.

Din acest citat se resimte parcă regretul pentru cele 400 000 de mile pătrate cu care imperialiștii englezi i-au întrecut pe concurenții lor de peste ocean...

O neîntrecută energie plus creștinismul cel mai pur

După cel de-al doilea război mondial Statele Unite au hotărît că ele erau acelea care trebuiau să stăpînească lumea. Președintele Truman a afirmat-o răspicat: „Statele Unite sînt un stat puternic. Nici o țară din lume nu ne întrece. Aceasta înseamnă că, posedînd o asemenea forță, noi trebuie să preluăm asupra noastră conducerea lumii“.

Truman nu avea meritul originalității. Încă la începutul epocii imperialiste, ideologii expansionismului american elaboraseră

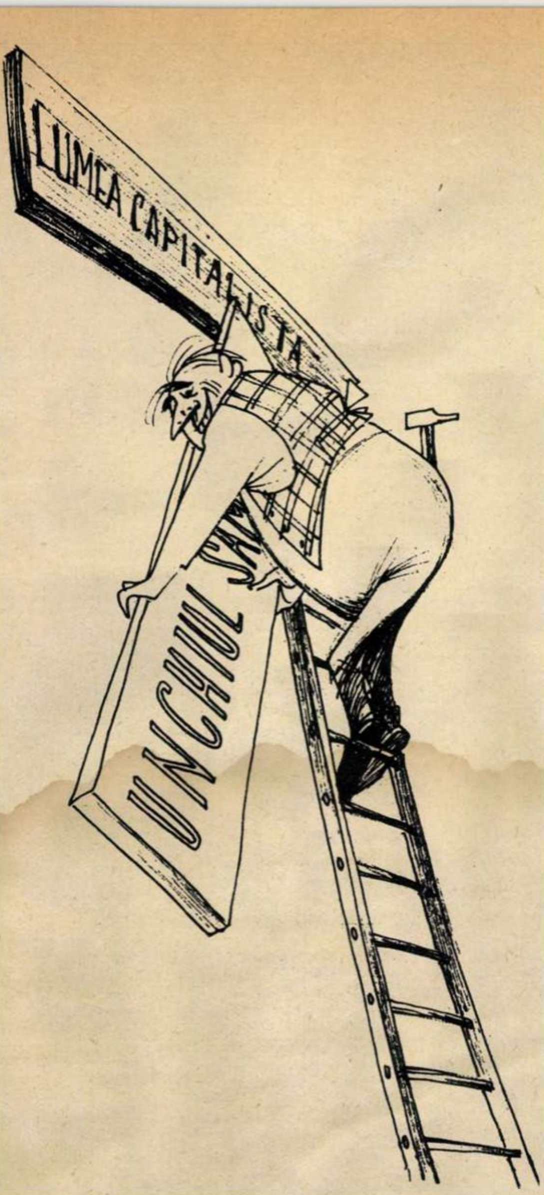

asemenea planuri nebunești. Un singur fir leagă pe președintele Truman de acel popă Strong care, cu cîteva decenii înainte, invocînd pronia cerească și sprijinul flotei de război, scria: „Rasa americană dispune de o neîntrecută energie..., ea este purtătoarea marilor libertăți, a creștinismului celui mai pur și a celei mai înalte civilizații. Această rasă își va dezvolta deosebite trăsături agresive, menite să înscăuneze orînduielile sale în toată lumea și să extindă dominația sa asupra întregului glob pămîntesc“.

Este adevărat că în momentul cînd cuviosul părinte visa preluarea de către „rasa“ aleasă a întregii planete, imperialismul american se afla abia la începutul drumului. Pe atunci el nu acumulase suficientă forță și trebuia să se mulțumească cu domnia asupra „republicilor bananelor“.

În 1945 imperialismul american se socotea însă suficient de puternic pentru a atîrna deasupra lumii capitaliste firma „Unchiul Sam și fiii“ și a pregăti marea răfuială cu socialismul, nimicirea Uniunii Sovietice, a țărilor desprinse din lanțurile imperialismului. În acest scop mașina de război americană trebuia întărită și perfecționată, căci ei îi revenea rolul principal în îndeplinirea planurilor cercurilor agresive. Îndeosebi se impunea unificarea conducerii forțelor armate, deoarece în vechiul sistem diferitele departamente (al armatei de uscat și al marinei militare) își mențineau o anumită autonomie.

La 18 septembrie 1947, pe clădirea Ministerului de Război, situată într-un cartier liniștit din sud-vestul Washingtonului, s-a înălțat, alături de steagurile armatei de uscat și marinei militare, și steagul aviației de război, care primise statut departamental. Deasupra celor trei fîlfîia drapelul de stat american.

Ceremonia consfințea nu o simplă reorganizare administrativă, o unificare departamentală, ci făurirea acelui aparat militar care, în concepția creatorilor săi, urma să transforme lumea într-un țarc american.

Apune vremea „marii bîte“...

Uriașa construcție care adăpostește cartierul general al războiului „rece“ și „cald“ urzit de marile monopoluri și de clica militară poartă numele ciudat de Pentagon. Cele cinci colțuri ale construcției semnifică oare cele cinci continente vizate?

Aci, în această clădire, au fost elaborate noi și noi planuri de agresiune, de intervenție militară, de sugrumare a libertății popoarelor. De aci pleacă ordinele către vasele portavion și submarinele „Polaris“, către bombardierele atomice și infanteria marină; de aici este mînuită „marea bîtă“ a imperialismului american. Dar tot spre Pentagon se îndreaptă, an după an, lună după lună, vești despre prăbușirea planurilor nesăbuite urzite împotriva păcii. Căci vremea „marii bîte“ apune pentru totdeauna. În zilele noastre nu mai dictează bîta, ci rațiunea, năzuința spre progres; factorul hotărîtor al dezvoltării mondiale este socialismul și nu imperialismul. Dar atît timp cît „marea bîtă“ — cu toate perfecționările ce i-au fost aduse în ultimele decenii — n-a trecut, alături de toporul de piatră, la muzeul de antichități, ea mai constituie un uriaș pericol pentru omenire.

Într-un articol viitor ne vom opri mai mult asupra Pentagonului, a oamenilor care-l conduc și despre care s-ar putea spune, împrumutînd plastica expresie a unui scriitor francez, că au ca profesiune moartea.

L. NIȚESCU

„ATENȚIUNE! DĂM ORA EXACTĂ...“

de George STĂNILĂ
candidat în științe fizico-matematice,
cercetător principal la Observatorul
astronomic din București

În liniștea nopții, o cercetătoare a Observatorului astronomic din București face observații asupra celui mai vechi și mai precis „ceasornic“: mersul stelelor. ↓

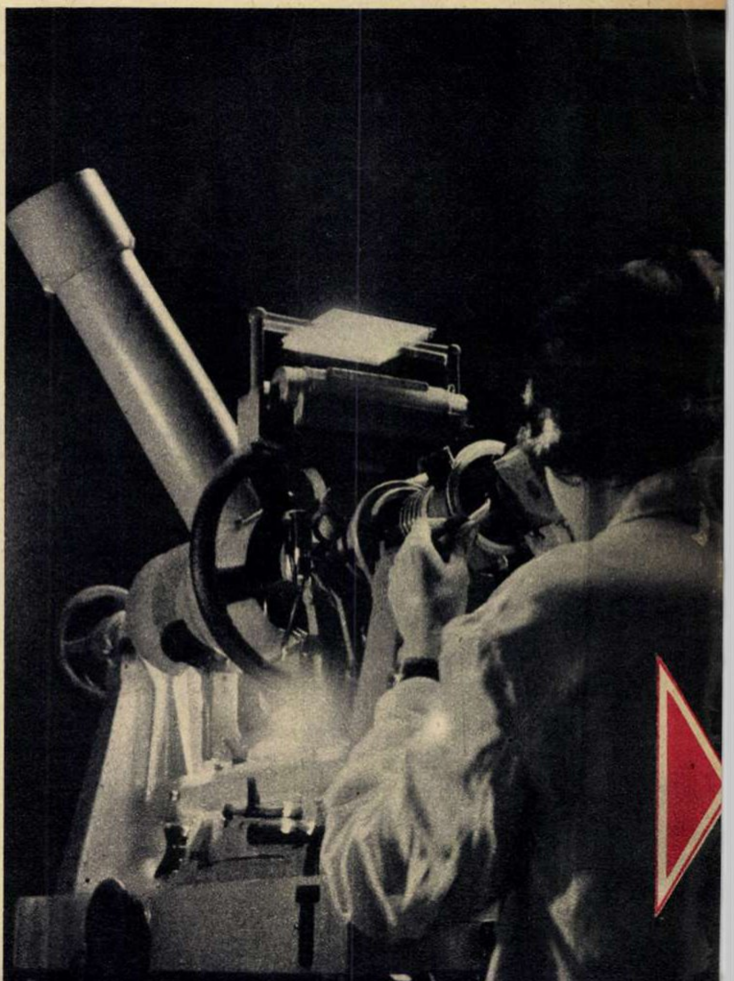

Am lucrat o oră şi apoi o oră ne-am odihnit. Oare sînt egale aceste două intervale de timp? Desigur, dacă sînt măsurate cu ajutorul unui ceasornic care merge exact. Dar care ceasornic trebuie considerat exact? Bineînţeles, acela care este verificat de datele astronomice, adică acela care concordă cu mişcarea de rotaţie a globului pămîntesc.

Însă, în definitiv, de unde ştim că două rotaţii consecutive efectuate de planeta noastră în jurul axei sale se produc în intervale de timp egale? Acest fapt nu poate fi verificat atîta vreme cît se admite ca unitate de măsură a timpului mişcarea de rotaţie a Pămîntului.

Studierea minuţioasă a mişcării corpurilor cereşti a scos în evidenţă faptul că aceste mişcări se abat de la cele prevăzute teoretic. Astfel, la început au fost constatate abateri de la mişcările calculate teoretic pentru Lună, pentru primii doi sateliţi ai planetei Jupiter, pentru planeta Mercur, pentru mişcarea anuală a Soarelui etc.

Ceasornicul nostru natural — Pămîntul — nu merge bine...

Din cercetările efectuate asupra neregularităţii mişcării planetelor şi a Soarelui s-a constatat că într-o anumită perioadă de timp aceste mişcări se produc într-un mod accelerat, iar în perioada următoare suferă toate o încetinire, pentru ca apoi să recapete caracterul accelerat. Desigur că numai o cauză comună poate explica fenomenul, şi anume tocmai inexactitatea ceasornicului nostru natural — mişcarea de rotaţie a Pămîntului.

Astfel s-a ivit cerinţa de a înlocui ceasornicul terestru cu un altul, bazat pe mişcarea de revoluţie a Pămîntului pe orbita sa în jurul Soarelui şi, într-adevăr, s-a constatat că mişcarea de rotaţie a Pămîntului, măsurată după noul ceasornic, apare ca neuniformă: cînd se încetineşte, cînd se accelerează.

De aci necesitatea determinării şi păstrării orei exacte.

Serviciul orar de la Observatorul astronomic din Bucureşti al Academiei R.P. Romîne îndeplineşte aceste două sarcini cu ajutorul aparatelor moderne şi de înaltă precizie cu care a fost înzestrat.

Cum se determină şi cum se „păstrează" ora exactă?

Cu ajutorul unei moderne lunete „de trecere" Zeiss se determină momentul exact al trecerii stelelor la meridian — deci ora exactă — înregistrarea făcîndu-se automat pe o bandă de hîrtie. Instalaţia de înregistrare, de construcţie specială, a fost primită în dar din partea Academiei de ştiinţe a U.R.S.S.

Sarcina „păstrării" orei exacte în intervalele dintre observaţiile astronomice este îndeplinită cu ajutorul a două orologii cu cuarţ, a căror frecvenţă are o stabilitate foarte mare. Această stabilitate se bazează pe fenomenul piezoelectricităţii, adică pe faptul că o lamă de cuarţ tăiată convenabil şi aşezată într-un cîmp electric alternativ se dilată şi se contractă periodic, cu alte cuvinte intră în vibraţie cu o anumită frecvenţă foarte constantă. La rîndul ei, această frecvenţă constantă a cristalelor de cuarţ asigură, cu ajutorul unor dispozitive electronice, funcţionarea riguros uniformă a unui ceas fotoelectric. În acest fel, oră după oră, lună după lună şi an după an, se „păstrează" ora exactă cu o abatere care nu depăşeşte o miime de secundă pe an!

Serviciul orar posedă, de asemenea, un cronograf imprimant, cu ajutorul căruia se înregistrează sub formă de numere, pe o bandă de hîrtie, diferite momente caracteristice. Deoarece este imposibil ca într-o miime de secundă să poată fi înscrise minutele, secundele, zecimile, sutimile şi miimile de secundă, acest cronograf dispune de un dispozitiv de memorizare electronică, înregistrarea momentului efectuîndu-se ulterior. Aparatul este utilizat pentru comparări de pendule, pentru studiul mersului orologiilor cu cuarţ etc.

De puţin timp, Serviciul orar al Observatorului astronomic din Bucureşti a fost înzestrat cu două orologii cu tranzistori, de provenienţă cehoslovacă, construite după aceleaşi principii ca şi

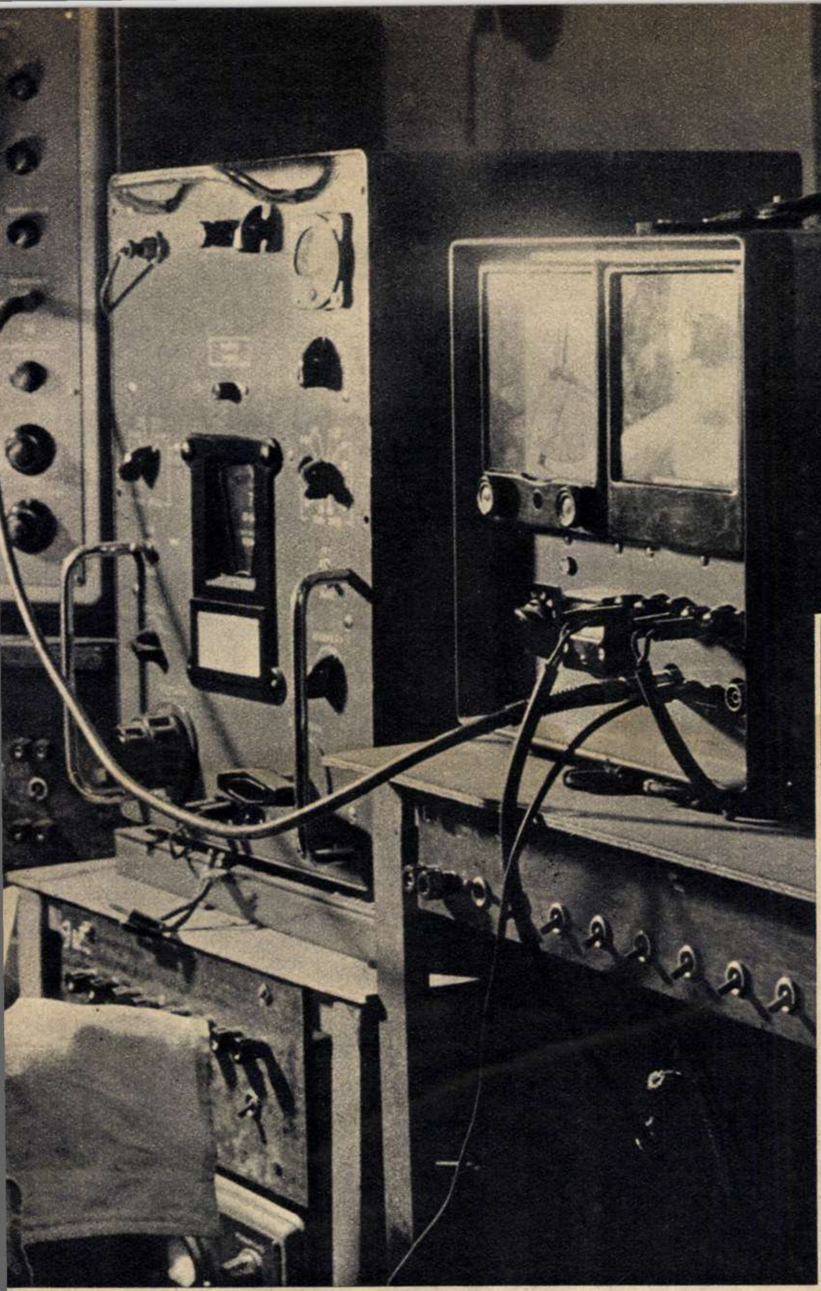

① Cele două orologii cu cuarţ, de construcţie ultramodernă (dreapta), „păstrează" ora exactă cu o abatere care nu depăşeşte o miime de secundă pe an. Şi totuşi... însăşi precizia orologiilor cu cuarţ trebuie permanent controlată, cu ajutorul cronografului cu cilindru (stînga), aparat care compară semnalele orare emise de diferite posturi de pe glob.

② Acest orologiu cu tranzistori va fi folosit pentru transmiterea impulsurilor de secundă la Radioteleviziune.

③ „Atenţiune! La al cincilea semnal va fi ora..."

Fotografii de Traian PROSAN
Desene de Liliana ROŞIANU

orologiile cu cuarţ. Unul din aceste orologii cu tranzistori va fi folosit pentru transmiterea impulsurilor de secundă la Radioteleviziune, în vederea comunicării orei exacte în cadrul emisiunilor destinate marelui public.

Lunar se alcătuieşte Buletinul orar al Observatorului astronomic din Bucureşti, care este expediat centrelor mondiale de la Moscova şi Washington, Biroului Internaţional al Orei, precum şi la 28 de observatoare de pe glob, care au un serviciu al orei.

Întreaga instalaţie, modernă, complexă şi de o extremă sensibilitate cu care a fost utilat Serviciul orar cu ocazia Anului Geofizic Internaţional, precum şi personalul cu o calificare corespunzătoare au contribuit la afirmarea pe plan mondial a Observatorului din Bucureşti în cadrul Anului Geofizic Internaţional şi, ulterior, în cadrul Colaborării Geofizice Internaţionale.

Sîntem cu toţii obişnuiţi cu vocea crainicului de la radio, care ne anunţă regulat: „Atenţiune! Dăm ora exactă..." Trebuie însă să ne amintim că aceste anunţuri — atît de importante nu numai pentru viaţa noastră de toate zilele, ci şi pentru transporturi şi telecomunicaţii, pentru cercetări şi, într-o măsură, pentru ansamblul economiei naţionale — au la baza lor cele mai noi descoperiri ale ştiinţei şi tehnicii.

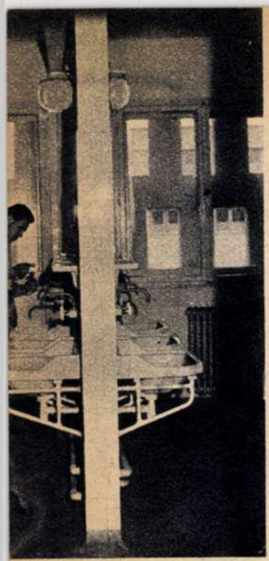

La fiecare etaj se află asemenea spălătoare. ←

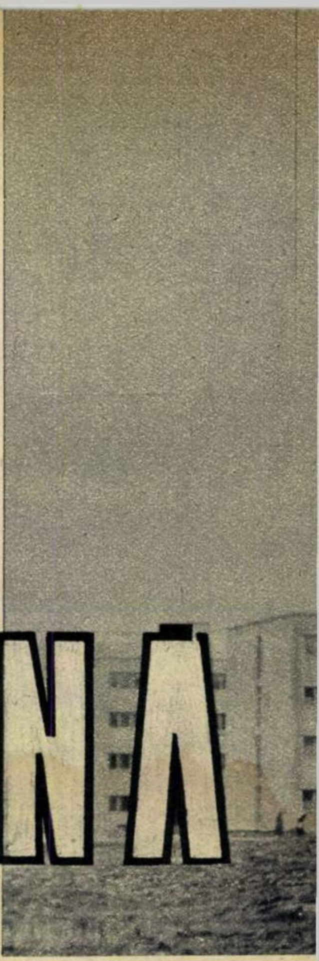

Cinci blocuri moderne, luminoase, adăpostesc căminele noului complex social studenţesc. →

noua cetate TIMIŞOREANĂ

Prin aceste locuri au ajuns, în veleaturile de început ale erei noastre, legiunile cuceritorilor romani. Secole mai tîrziu au stăpînit aici feudalii; mai apoi, pe castelul regilor unguri din cetatea Timişoarei drapelul coroanei sfîntului Ştefan a fost înlocuit cu steagul verde al armiilor cotropitorilor turci, ce transformaseră în paşalîcuri multe regiuni din această parte a Europei. Au mai trecut secolele şi istoria Timişoarei tot zbuciumată a continuat a fi. Între zidurile vechii cetăţi i s-a pus pe cap lui Gheorghe Doja coroana de metal înroşit în foc. Iar în timpurile mai apropiate nouă, caldarîmul şi zidurile beciurilor poliţieneşti din Timişoara burgheză au fost de multe ori stropite cu sîngele eroilor şi martirilor clasei muncitoare.

...E veche istoria cetăţii de pe malul Begheului. Dar nu despre ea vrem să vorbim în rîndurile ce urmează. Ci despre o cetate nouă. Cetatea studenţească. Cetate a ştiinţei noi, pe care stăpîni sînt cei ce muncesc.

De la 300 la 6 300 de studenţi

300. La atît se ridica numărul studenţilor din vechiul institut politehnic timişorean de pe vremea burgheziei. Şi astăzi? 6 300 de studenţi învaţă, se luminează, se pregătesc ca specialişti ai economiei şi culturii noastre socialiste în institutele de învăţămînt superior din Timişoara. În cele cinci institute cu un total de 16 facultăţi.

Pentru a asigura unui număr atît de mare de studenţi tot ce este necesar unei bune desfăşurări a învăţămîntului, statul democrat-popular a construit facultăţi şi laboratoare, clinici şi săli de cursuri etc. În acelaşi timp studenţilor li s-au pus la dispoziţie cămine şi cantine menite să le asigure un trai în care singura grijă le este învăţătura.

Din cameră în cameră, timp de... doi ani

„Cetatea" universitară timişoreană s-a îmbogăţit de curînd cu cîteva noi palate. Este noul complex social studenţesc dat în funcţiune în primele zile ale anului. Cinci blocuri mari, moderne, cu o linie zveltă, cu un aer luminos şi optimist, adăpostesc căminele noului complex. 1 750 studenţi sînt cazaţi aci. Şi tot atîţia iau masa la moderna cantină ridicată alături de aceste blocuri.

Am făcut un calcul cam... şugubăţ. Dacă un student intrat în anul I al unei facultăţi timişorene ar locui, rînd pe rînd, în fiecare zi (cu excepţia celor de vacanţă, cînd nimeni nu l-ar putea opri de la plecarea în tabără...) în alta dintre încăperile complexului, cînd ar apuca să iasă din ultima ar constata că, pe nesimţite, a intrat în... anul III de studii. Căci, într-adevăr, numărînd laolaltă camerele de locuit, camerele de lectură şi celelalte încăperi ale complexului, cifra la care ajungem este de 550.

Ţinînd seama că în Timişoara mai sînt şi alte grupuri sociale la dispoziţia studenţilor, putem face cu uşurinţă comparaţia între oraşul universitar timişorean de astăzi şi cel de pe vremea burgheziei, cînd numărul studenţilor era de 300! Făcînd în continuare comparaţii, să ne mai amintim: ce dădea statul burghez studenţimii? Nimic, sau cel mult nişte jalnice pomeni umilitoare. Ce dă statul democrat-popular miilor

Într-o cameră din cămin.

Utilaj electric modern, la bucătărie.

de studenţi se poate vedea foarte bine în noul şi modernul complex social studenţesc timişorean: pe lîngă faptul că beneficiază de burse, studenţii capătă găzduire în aceste construcţii noi, luminoase, aerisite, încălzite: camere cu mobilier elegant (la amenajarea cărora au avut un cuvînt bun de spus masele plastice şi metalul), masă de bună calitate, variată şi gustoasă, într-o cantină ce are la dispoziţie bucătării cu utilaj ultramodern, săli de lectură în care liniştea şi comoditatea sînt la concurenţă cu luminozitatea — totul creînd o ambianţă de viaţă plăcută, comodă, totul reflectînd dragostea şi căldura cu care sînt înconjuraţi intelectualii noştri de mîine.

Cine sînt „stăpînii"

6 300 de studenţi. Ei sînt stăpînii cetăţii noi de pe malul Begheului. Ei, alături de părinţii şi fraţii lor, muncitori în fabrici şi în S.M.T.-uri, colectivişti, cărturari din satele şi oraşele bănăţene, ca şi din sate şi oraşe de prin alte regiuni ale ţării. Căci diferenţa între vechea şi noua studenţime timişoreană nu e numai una cantitativă — de la 300 la 6 300. Ci este şi o uriaşă diferenţă calitativă. Studenţii de astăzi sînt fii ai oamenilor muncii — şi foarte mulţi dintre ei tineri muncitori şi muncitoare care, înainte de a fi păşit în sălile de cursuri ale facultăţilor, au lucrat ei înşişi nemijlocit în producţie. Vizitînd noul complex timişorean, l-am întîlnit în una din camerele căminului pe Marin Purice, fost muncitor electrician la Combinatul siderurgic din Hunedoara, astăzi student — şi încă student fruntaş — la Facultatea de electrotehnică. Colegii lui au numai cuvinte de laudă cu privire la felul cum învaţă şi la comportarea sa în viaţa studenţească: este cel mai bun student din grupa 765. Cuvinte de laudă au profesorii şi colegii şi despre Gheorghe Zaharescu, şi despre Florian Stoian, şi despre alţi foşti muncitori electricieni de la Reşiţa, de la Hunedoara şi din alte centre muncitoreşti, care astăzi sînt studenţi ai Institutului politehnic din Timişoara.

L-am vizitat pe studentul Vasile Baltac în camera sa, i-am admirat mica bibliotecă personală, l-am văzut studiind cu sîrg pentru examenele în preajma cărora se afla. În altă încăpere am luat cunoştinţă „pe viu" cu iniţiativa lui Florian Stoian, intrată în tradiţie: curăţenia de sîmbătă a camerei, care se face prin... autoservire. Şi este curăţenie adevărată — pe cuvînt! — cu toate rîsetele şi agitaţia generală ce seamănă în bună măsură a joc de tineret, dar care consemnează de fapt o treabă foarte serioasă. Alături de Stoian, colegii săi Farkas Lajos şi Stefan Siklodi scuturau covorul, dădeau strălucire parchetului, ştergeau de praf etajerele de cărţi, mesele, paturile. Şi de aici am reţinut încă un aspect: alături de studenţii romîni şi cot la cot cu ei, tinerii aparţinînd minorităţilor naţionale se bucură de aceleaşi condiţii, de aceeaşi grijă din partea regimului democrat-popular. Toma Henţia, Kiss Ladislau, Rodica Mungiu, Werner Fuchs şi atîţia şi atîţia alţi studenţi romîni, germani, maghiari, sîrbi etc. trăiesc şi învaţă laolaltă, prieteni şi fraţi uniţi de idealul comun al luptei pentru pace şi socialism. Prin rezultatele lor bune la învăţătură ei răsplătesc grija ce li se acordă din partea partidului şi a statului.

A. PAULIAN
V. SAVIN

ARAGAZUL
DVS.
este în mîini bune
la
COOPERATIVA
TEHNO-METALICA
Centre de reparaţii
Str. Berzei nr. 94, tel. 14.98.76; str. Mihai Vodă nr. 10, tel. 14.19.06; bulevardul 1 Mai nr. 149; Calea Rahovei nr. 107; Piaţa Ilie Pintilie nr. 3; str Dr. Asache nr. 24, tel. 16.76.65.

mozaic

PUNCTUALITATE... ZOOLOGICĂ

O varietate de sardele mici — grunioni — a devenit un exemplu de punctualitate pentru locuitorii Californiei de sud.

Acești pești ies din ocean în fiecare primăvară pentru a-și depune icrele în nisipurile plajelor californiene. Fără nici o abatere, sardelele apar totdeauna exact cu o oră înaintea fluxului, în fiecare a treia zi după luna plină în lunile mai, iunie, iulie și august.

Punctualitatea lor este atît de nedezmințită încît ziarele locale anunță apariția grunionilor cu o zi înainte.

RECORDUL REZISTENȚEI LA FRIG

În Norvegia au fost efectuate de curînd experiențe în legătură cu animalele cele mai rezistente la temperaturi scăzute. Studiile au arătat că majoritatea animalelor nu pot suporta temperaturi care coboară sub 45 de grade minus.

Animalele polare rezistă însă uneori și la temperaturi de 100 de grade sub zero, cel mai bine comportîndu-se, din acest punct de vedere, urșii albi și focile.

Totuși performanța rezistenței la ger este deținută de două animale extrapolare. Este vorba de gîscă și de rață, care au rezistat, făcînd mult zgomot și agitîndu-se, pînă la temperatura extrem de coborîtă de 110 grade sub zero.

CÎND A APĂRUT PRIMUL... ZERO

Existența cifrei zero ni se pare astăzi o banalitate. Cu toate acestea pînă la descoperirea lui zero a trecut foarte mult timp. Romanii, de pildă, nu îl cunoșteau.

În forma ei actuală, cifra zero a apărut pentru prima oară în India, pe la anul 750, sub denumirea de „sunya" adică „nimic". Prin jurul anului 1200, sub influența arabilor, noua cifră a ajuns în Spania, dar au mai fost necesare cîteva secole pentru ca întrebuințarea lui zero să devină generală.

MATEMATICA

Introducerea cifrei zero a însemnat o adevărată revoluție, în matematică, „arta socotitului" devenind un bun al tuturor.

INSECTE CARE MĂNÎNCĂ... METALE

Insectele care atacă lemnul erau cunoscute mai de mult. În timpul din urmă însă, au fost descoperite unele specii de insecte care pot să devoreze metale.

Astfel, omizile de *Sirex* și larvele de *Ceramycide*, *Ipide* și *Geometride* rod la fel de bine atît lemnul cît și metalele, de exemplu plumbul și zincul. Ele pot produce de aceea pagube importante, distrugînd învelișul de plumb al cablurilor electrice, căptușeala de plumb a vaselor ce conțin acizi sau cutiile de conserve.

Una din larvele de lepidoptere, *Arctia caja*, este în special amatoare de aluminiu, pe care îl consumă de preferință cu... sirop, atunci cînd îl găsește în cutiile cu compot.

PĂPUȘI ȘI... ROMANE

Ponson du Terrail a fost unul din cei mai prodigioși autori francezi de romane senzaționale. El avea o imaginație uimitoare și se spune că putea compune cîte 3-4 romane în același timp pentru 3-4 ziare diferite.

Cum însă publicul a început să se plîngă că în unele foiletoane reapăreau personaje moarte sau asasinate în foiletoanele precedente, Ponson du Terrail a găsit o metodă ca să evite aceste inadvertențe. El și-a cumpărat o numeroasă serie de păpuși, pe care le-a botezat cu numele personajelor din roman. De cîte ori un erou murea, înlătura păpușa respectivă.

În opera prodigiosului scriitor (800 de volume) au rămas însă... neatinse inadvertențele și grosolanele denaturări ale faptelor istorice, de care abundă lucrările sale scrise pentru gustul îndoielnic al burgheziei.

Știați că...

...constituția Indiei recunoaște 14 limbi drept limbi regionale? Popoarele din sudul Indiei în special vorbesc numeroase limbi. Unele din ele sînt vorbite de zeci de milioane de oameni, în timp ce altele sînt vorbite numai de cîteva mii sau chiar numai de cîteva sute.

... realizări remarcabile ale popoarelor din China și India au fost răspîndite în Europa la începutul evului mediu? Un rol important, de intermediari, l-au avut în această privință arabii, care au făcut cunoscute europenilor hîrtia și praful de pușcă inventate de chinezi și cifrele indiene care au și căpătat denumirea de „cifre arabe".

... obiceiul de a purta rufărie, de a-și spăla mîinile înaintea mesei și de a face băi calde a fost învățat de europeni de la populațiile din Siria și alte țări ale Orientului Mijlociu?

Aceasta s-a întîmplat în timpul cruciadelor de la sfîrșitul secolului al XI-lea.

CU OCHIUL FOTOGRAFULUI

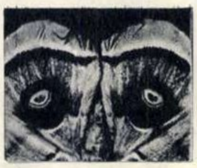

Astfel arată aripile unui fluture de noapte, privite de sus.

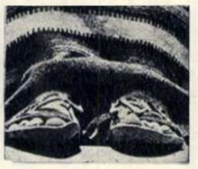

... Și astfel — picioarele unui cerșetor fotografiat în Hyde Park (Londra), privite de jos.

Punct... animal: cocor cu coroană.

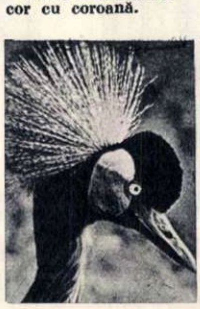

...Și contrapunct... vegetal: planta „Strelitzia reginal".

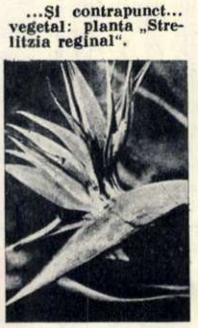

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

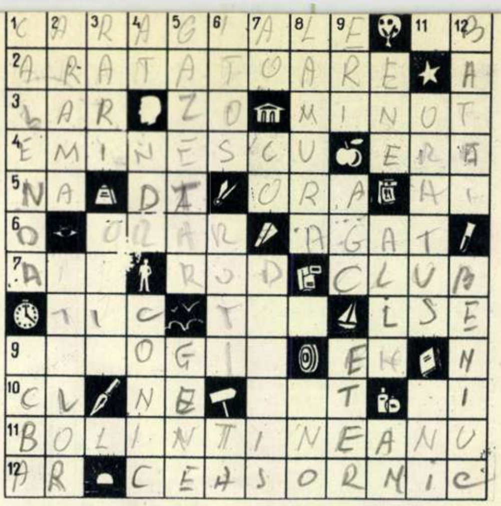

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	A	R	A	G	I	A	L	E	■		B
2	A	R	A	T	A	T	O	A	R	E	■	A
3	L	A	R	■	Z	O	■	M	I	N	U	T
4	E	M	I	N	E	S	C	U	■	E	R	A
5	N	A	■	D	A	■	O	R	A	■	A	I
6	O	■	O	R	A	R	■	A	G	A	T	■
7	A	I		■	R	O	D	■	C	L	U	B
8	■	T	I	C	■	T			■	L	S	E
9				O	G	I		■	E	H	■	N
10	C	V	■	N	E	■			T	■		I
11	B	O	L	I	N	T	I	N	E	A	N	U
12	A	R	■	C	E	A	S	O	R	N	I	C

ÎNTR-UN CEAS BUN!

ORIZONTAL: 1) Scriitor clasic romîn, autorul schițelor „Ultima oră", „Five o'clock", „25 de minute" — Fluviu în U.R.S.S. 2) Degetele... ceasului. 3) Zeu casnic la romani — În zori! — A șaizecea parte dintr-un ceas. 4) Autorul versurilor: „Cu-a tale umbre azi în van mă-mpresori/ O, ceas al tainei, asfințit de sară" („Trecut-au anii") — Multe milioane de ceasuri. 5) Poftim — De la (od.) — Ceas — Posezi. 6) Program alcătuit pe ore — Anin. 7) Romancier portughez (1845-1900) — Fruct — Cerc cultural-educativ, unde oamenii muncii își petrec orele libere. 8) În orologiu! — Autorul romanului „Ora șase" — Localitate în Norvegia. 9) Prompt în acțiuni — N. 10) Cult! — Negație — Răzor — A chiui. 11) Autorul versurilor: „Orologiul sună noaptea jumătate,/La castel în poartă oare cine bate?" („Mama lui Ștefan cel Mare"). 12) Are! — Ceas.

VERTICAL: 1) Primele douăzeci și patru de ore din fiecare lună, la romani — Insulă în Mediterana. 2) Metal care intră în compoziția unor piese pentru ceasornice — Ceas care... înregistrează. 3) Puși la intervale mari (pl.) — Ceasuri... în Ardeal. 4) Ațe! — Împiedică funcționarea ceasornicului solar — Orologiu, pendulă. 5) Redactează rubrica „Ultima oră" — Cîmpul de acțiune al lui Moș Ene. 6) Scămoșat — În mecanismul ceasornicului — Posesiv. 7) Alfa și omega — În cor! — Găteală. 8) Fruntea unui lucru — Lugojano... în refren. 9) Localitate în Nigeria — Face să meargă ceasul — Gaz. 10) Moșul cu ora... de stingere — Scriitor sovietic, a scris „Povestea ceasornicului" — 8 760 de ceasuri. 11) Timpul era fiul lui (mit.) — A îmbina. 12) Sunetul ceasului (pl.) — Autorul volumului de versuri „Cu un ceas mai devreme".

Dezlegarea jocului „GRADE", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Minut — Mercur. 2) A — Universali. 3) Ți — Grade — Nud. 4) Unchi — I — Mici. 5) Scriitor — C — C. 6) Aha — Tocătură. 7) Etui — Rd — Lat. 8) Fier — Țuică — A. 9) Rărire — Cerc. 10) It — Aortă — Aer. 11) G — Asimila — Ai. 12) Ecuator — Must.

DE VORBĂ CU MEDICUL

Igiena muncii intelectuale

Sedentarismul și defectuoasa organizare a muncii sînt principalii dăunători ai activității intelectuale. Viața sedentară poate determina tulburări profunde ale funcțiunilor organice fundamentale, în special ale intestinului, ficatului și rinichiului, compromițînd sănătatea în general și favorizînd îmbătrînirea precoce. Daunele unei insuficiente activități musculare sînt agravate de condițiile de mediu, cum ar fi camerele neaerisite, fumul de tutun etc.

Excesul de muncă se datorește unei greșite reglementări a activității; aici avem în vedere fie numărul exagerat de lucrări întreprinse, fie aplicarea fără întrerupere a aceleiași munci. Astfel se pregătește terenul favorabil pentru nevroză, epuizare nervoasă ori pentru unele maladii organice care scad considerabil forța de muncă a individului.

Munca intelectuală desfășurată ritmic reușește să fie cel mai bun regulator al echilibrului psihic.

Cele mai propice ore din zi pentru lucru sînt cele de dimineață, mai puțin cele de după-amiază, cînd apare o stare de oboseală, și cele mai puțin recomandabile sînt orele de noapte în care, deși munca se desfășoară în calm și liniște, ea dă totuși rezultate minore. Lipsa unui antrenament face ca munca intelectuală să devină obositoare. Acest fapt se verifică în special în activitatea acelor elevi și studenți care, neglijînd studiul sistematic, metodic, desfășurat în mod egal în tot timpul anului, fac eforturi în preajma examenelor.

În afară de cauzele amintite, tot atît de dăunătoare sînt și unele obiceiuri neigienice, precum culcatul tîrziu și somnul prea scurt, alimentarea excesivă, datorită credinței greșite că munca intelectuală este favorizată de o alimentație bogată numai în proteine (în timp ce, de fapt, este mult mai potrivită o alimentație mixtă, ușoară, cu prevalență vegetariană). Excesul alimentar duce ușor la arterioscleroză și la boli ale metabolismului.

Dăunătoare este și folosirea excitanților — alcool, tutun, cafea, ceai etc. — care duc la uzură atît organele intoxicate de aceste substanțe, cît și sistemul nervos. Este falsă părerea că aceste excitante fac munca intelectuală mai ușoară și mai productivă.

În ceea ce privește bolile profesionale, nu se poate vorbi de existența acestora în munca intelectuală. Munca intelectuală nu este niciodată nocivă prin ea însăși, ci poate deveni datorită neglijării normelor igienei. O bună organizare a activității zilnice, folosirea rațională a timpului liber, practicarea sistematică a exercițiilor fizice în aer liber întăresc forța de muncă, fac ca rezultatele să fie valoroase, pe măsura efortului depus.

Dr. Silviu GHEREA

Cititorii ne scriu, noi răspundem

cîte produse chimice se pot obține din țiței

Aș dori să știu cîte produse se pot obține din țiței.

Aurel NICODIM
maistru miner — Asău, raionul Moinești, reg. Bacău

Răspunde prof. univ. VALERIU VÎNTU de la Institutul de petrol, gaze și geologie:

Problema nu trebuie privită dintr-un punct de vedere pur statistic. Este greu și mai cu seamă inutil de a preciza — chiar aproximativ — numărul produșilor ce se pot fabrica din țiței.

Teoretic se pot sintetiza din țiței tot atîția compuși cîți se pot sintetiza din carbon și hidrogen, adică cele cîteva sute de mii de combinații organice. În ce proporție mai participă însă materia primă la fabricarea produsului finit, atunci cînd sînt necesare nenumărate etape intermediare de sinteză în care s-au consumat multe alte diverse chimicale? Și mai ales cu ce randament și cu ce preț de cost se obține produsul?

Este cu mult mai util să se evalueze în ce proporție valorică țițeiul furnizează materii prime industriei chimice pentru fabricații efectiv realizabile în mod economic. În țările în care industria petrochimică este dezvoltată, peste 50% din valoarea totală a materiei prime folosite de industria chimică revine țițeiului.

Trebuie remarcat de asemenea că numai circa 1-2% din producția mondială de țiței (de peste un miliard tone pe an) este utilizată ca materie primă în industria chimică, însă această cantitate reprezintă, după chimizare, circa 15% din valoarea totală a producției de țiței. Reiese de aci tendința evidentă spre o mai bună valorificare a țițeiului. De pildă, la prelucrarea a o mie de tone de țiței, valoarea realizată prin chimizarea a circa zece tone este echivalentă cu valoarea realizată prin fabricarea de carburanți și lubrifianți din circa 150 de tone țiței.

În R.P. Romînă, în lumina Directivelor Congresului al III-lea al P.M.R., petrochimia cunoaște o rapidă dezvoltare. Uzina de cauciuc sintetic din cadrul Complexului petrochimic de la Borzești, fabrica de anvelope și alte fabrici din sectorul petrochimic ce vor intra în funcțiune în viitorul apropiat urmăresc ca, printr-o valorificare superioară a produselor petroliere, să asigure un larg sortiment de chimicale necesare industriei și agriculturii socialiste.

cum să mă îmbrac pentru banchet?

Sînt elevă în cl. a XI-a și vă cer un sfat în legătură cu ținuta mea la banchetul ce va avea loc la sfîrșitul anului școlar. Cu alte cuvinte, cum trebuie să se îmbrace o tînără de vîrsta mea la o astfel de reuniune?

Rodica BORDEIANU
elevă, Școala medie mixtă Simeria (Hunedoara)

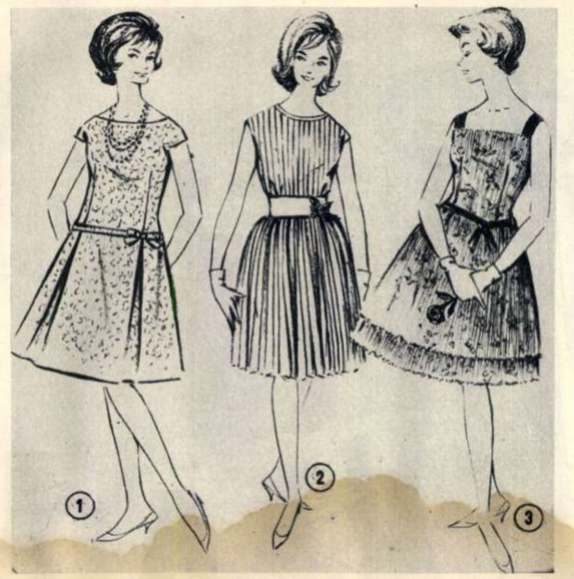

Răspunde ing. BLUMETTA DARIE, șeful serviciului tehnic al Fabricii de confecții și tricotaje București:

De la început e necesar să reținem că la această vîrstă nu trebuie recurs, în alegerea îmbrăcămintii, la nimic artificial. Prospețimea și exuberanța tinereții nu cer culori ca violetul, siclamenul sau grenaul, ci culori clare, simple, luminoase (roz, bleu, turcoaz, alb, galben). Imprimeurile cu desene prea mari sau combinații de culori stridente nu fac decît să maturizeze trăsăturile. Ce țesătură poate fi aleasă? Este la fel de elegantă o rochie confecționată dintr-o țesătură vaporoasă — respectiv din material sintetic gofrat (țesătura „Vanda") — ca și una din mătase naturală (țesătura „Organza", „soie écrue") sau dintr-o țesătură de nylon creponat. După cum foarte bine se pretează o rochie din mătase vegetală cu imprimeu tineresc și chiar dintr-o țesătură de bumbac cu o contextură subțire sau din dantelă de bumbac.

Pantoful și mănușa se cer asortate cu discernămînt. Un pantof de culoarea untului, de format ascuțit și cu toc nu prea înalt, și mănuși din nylon de culoare bej deschis (ivoar) merg excelent la o rochie de culoare verde turcoaz.

O bijuterie mică, prinsă în păr, sau una în talie și un lănțișor pe mînă sînt singurele podoabe care-și au rostul, orice adaos în această privință încărcînd inutil ținuta. Deci, în totul simplitate și naturalețe, armonie și bun-gust.

Dacă acestea sînt caracteristicile generale ale liniei modei pentru tinerele fete, exemplificarea lor o oferă modelele alăturate. După preferințe, ținînd cont de statură, de siluetă, ca și de materialul aflat la dispoziție, cititoarea Rodica Bordeianu poate să-și aleagă oricare dintre modele, cu certitudinea că la masa colegială din vara acestui an ținuta ei va fi corectă și elegantă.

Modelul 1 se poate confecționa din orice imprimeu de mătase naturală sau vegetală ori din nylon creponat. Linia corsajului e lejeră, cu talie prelungită care avantajează orice siluetă. Fusta, cu linie evazată, are în față și la spate cute duble. Juponul trebuie și el croit pe linie evazată.

Modelul 2, plisat de sus pînă jos, e fără mîneci și are gîtul terminat cu un bordaj fin. Talia este marcată normal de un cordon lat, confecționat din același material cu rochia (mătase naturală), pe care se poate pune — ca podoabă — un buchețel de flori. Fusta este prinsă în talie în cute mici, neuniforme.

Modelul 3, confecționat dintr-un material din nylon gofrat, are corsajul ajustat, talia ușor lungită, fusta largă, formată din două volane. Bretelele și cordonul sînt lucrate dintr-o mătase uni, asortată imprimeului.

încă ceva despre Iași

Am citit în „Flacăra" (numărul 49/1961) un interesant reportaj intitulat *„Iașul astă-toamnă"*, scris de Virgil Dănciulescu, reportaj în care se vorbește și despre noile și impunătoarele construcții ale orașului. A scăpat însă din vedere autorului o frumoasă construcție care a fost ridicată lîngă Palatul culturii. Este vorba de Teatrul de vară. O altă clădire nouă este și Casa tineretului, ridicată la capătul străzii Lăpușneanu, iar aproape de Copou se află stadionul „23 August", care este de asemenea o realizare a regimului nostru.

Paul VOLOVICI
Iași—str. Lăpușneanu nr. 35

de la fotocorespondenți

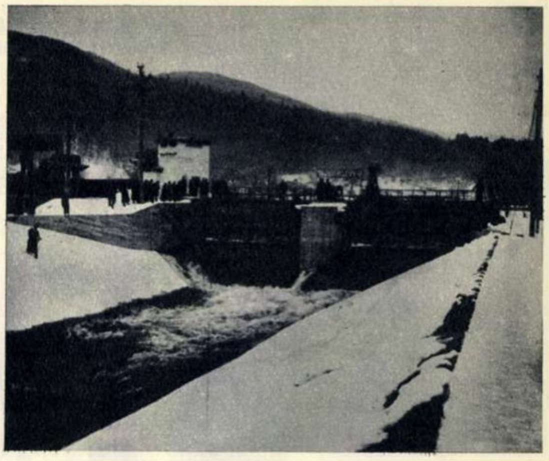

La Piatra Neamț, un nou stăvilar va deschide apelor Bistriței un drum între acest oraș și Roznov. Ele vor alimenta uzinele și hidrocentralele dintre cele două localități. *(Em. Bucureșteanu)*

Un moț la un spectacol în aer liber. *(Al. Racoviță, inginer-șef la fabrica „Triumf" din Cluj)*

În vitrinele Muzeului regional din Bacău au fost expuse o serie de piese interesante: figurine din neolitic, descoperite cu prilejul ultimelor săpături de la Aldești (Roman). Ele reprezintă trupuri de femei, confecționate din pămînt ars în perioada matriarhatului. *(Fl. Bercu)*

PE SCURT ■ PE SCURT

T.L. RAM — Brăila: În legătură cu prima dv. întrebare vă informăm că de curînd a apărut în Editura științifică o carte despre călătoriile și cercetările în Africa de sud ale exploratorului englez D. Livingstone.

La a doua întrebare: desigur că publicăm umor și schițe satirice, iar pe ultima noastră copertă găsiți totdeauna caricaturi.

ILIE DARIE, tipograf — Reșița: Se pare că lămîii dv. au rămas pitici la vîrsta de trei ani, pentru că pămîntul în care au fost plantați a fost sărac în îngrășăminte. Dar ei pot fi ajutați să crească. Specialiștii în materie recomandă în asemenea împrejurări transplantarea lor în ghivece mai mari, în care să se pună mai mult îngrășămînt, de preferință o cantitate mai mare de mraniță luată din răsadnițe.

PROFESOR V. MĂDĂLIN — București: Ne bucură faptul că prin intermediul „Flacării" ați reușit să vă alcătuiți o frumoasă colecție de vederi din țară. Revista sovietică de care întrebați este „Ogoniok". Apare la Moscova și vă puteți abona la ea prin orice oficiu poștal din țara noastră. De asemenea, o găsiți de vînzare la chioșcurile de ziare.

●

În ziua de 16 februarie a avut loc la Palatul culturii din Ploiești o consfătuire a revistei „Flacăra" cu cititorii săi. Cu acest prilej s-au făcut numeroase propuneri în legătură cu îmbunătățirea revistei. În fotografie: un aspect din sală, în timpul consfătuirii.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI — Nr. 8 (352)
24 februarie 1962

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Reg.

UMOR

LA CE VISEAZĂ EI...

Desene de Z. LENGREN
(Din revista „Swiat" — R.P. Polonă)

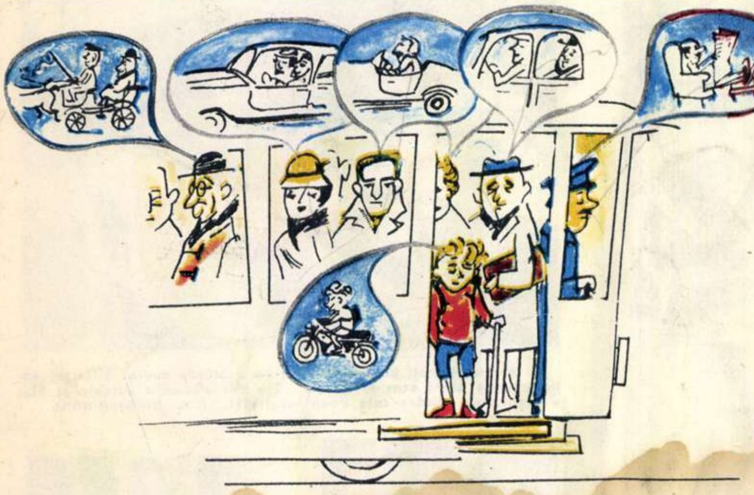

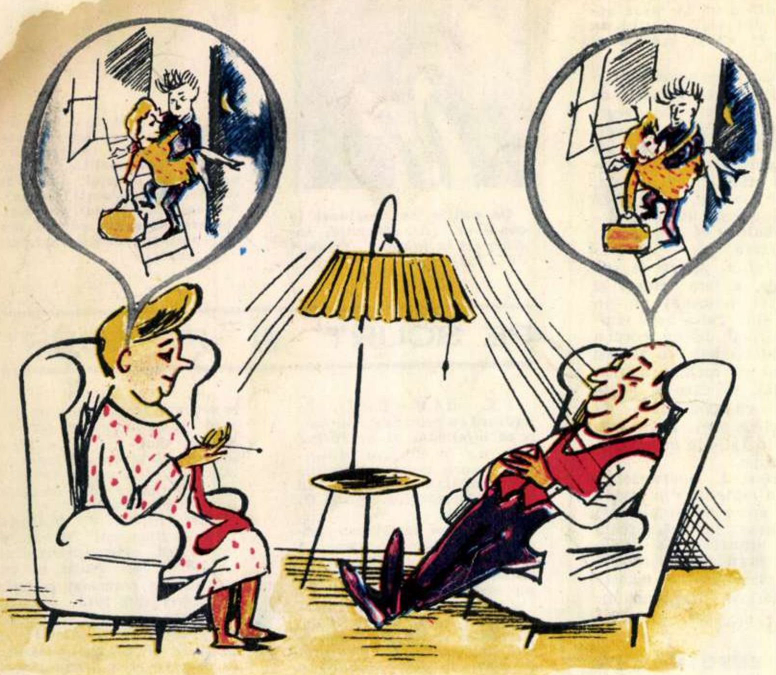

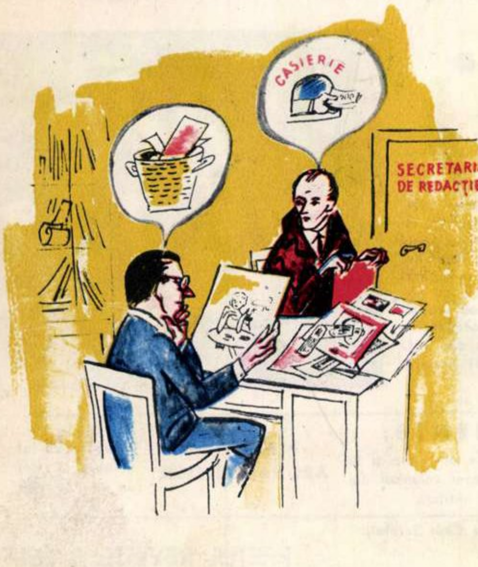
CASIERIE
SECRETARIAT DE REDACȚIE

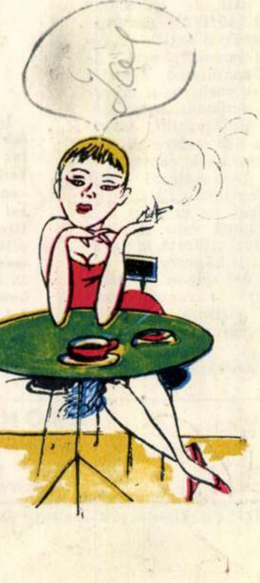

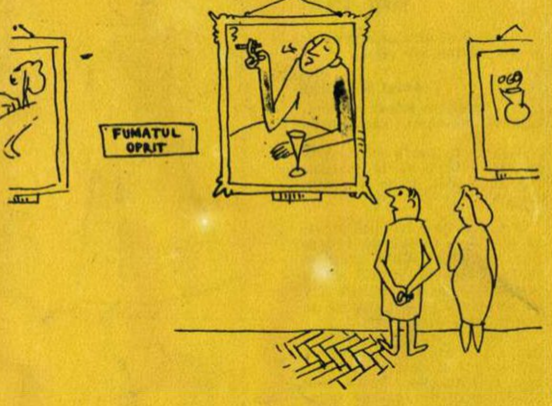
FUMATUL OPRIT

Fără cuvinte.

Desen de M. STĂNESCU

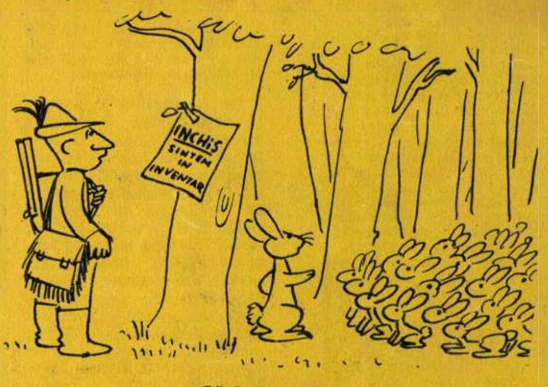
ÎNCHIS SÎNTEM ÎN INVENTAR

Fără cuvinte.

Desen de E. ARNO

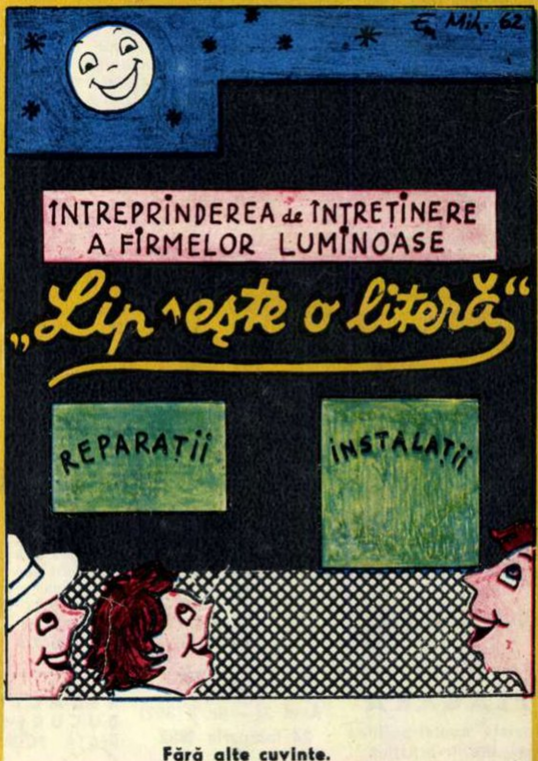
Em Mih. 62
ÎNTREPRINDEREA de ÎNTREȚINERE A FIRMELOR LUMINOASE
„Lip‸ește o literă"
REPARAȚII
INSTALAȚII

Fără alte cuvinte.

Desen de Em. MIHĂILESCU

05
I

Din nou despre aranjarea interiorului (citiți în pag. 12-13 „Un tablou în casă").

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 9 (353) – 3 martie 1962

fotocronica FLACARII

GOSPODARIA AGRICOLA COLECTIVA
„PICIOR DE MUNTE"
COMUNA PICIOR DE MUNTE
RAIONUL GAESTI REGIUNEA ARGEȘ
②

① În vizită la colectiviști. G.A.C. „Minerul" din Caraseu, raionul Satu-Mare, regiunea Maramureș, a fost vizitată deunăzi de un mare grup de întovărășiți din comunele învecinate. Ei au văzut aci, cu ochii lor, cum se muncește în gospodăria colectivă și care sînt roadele muncii în comun; au pus întrebări, au primit răspunsuri și au plecat apoi spre casele lor convinși de superioritatea gospodăriei colective, de avantajele incontestabile pe care le oferă ea țărănimii muncitoare. În curînd, ei înșiși vor fi, desigur gazde, bucuroși să primească oaspeți în colectiva lor.

② O clipă emoționantă în viața țăranilor muncitori din comuna Picior de Munte, raionul Găiești, regiunea Argeș: inaugurarea gospodăriei lor agricole colective.

Înainte de a intra cu plugul în ogoare pentru însămînțările de primăvară, 817 familii de țărani întovărășiți — întreaga comună — au hotărît să pășească în gospodăria colectivă cu convingerea că acesta este drumul cel bun, calea propășirii și fericirii lor și a familiilor lor.

③ Iată-i și pe țăranii muncitori din comuna Smeura, raionul Pitești, regiunea Argeș, votînd din toată inima pentru constituirea gospodăriei agricole colective, pentru belșugul căminelor lor.

Un grup de țesătoare de la fabrica „Romînia muncitoare" din Cluj a vizitat uzina metalurgică „Unirea" care produce numeroase tipuri de mașini destinate industriei textile. Constructorii de mașini și textilistele au discutat împreună despre calitatea războaielor de țesut produse de uzină și despre posibilitățile de necontenită îmbunătățire a indicilor calitativi ai mașinilor. ←

* * *

Ca în toți anii, mărțișorul a fost întîmpinat cu aceeași vie simpatie. Mai ales că bogatele sortimente de mărțișoare create în anul acesta au fost în măsură să satisfacă toate gusturile. →

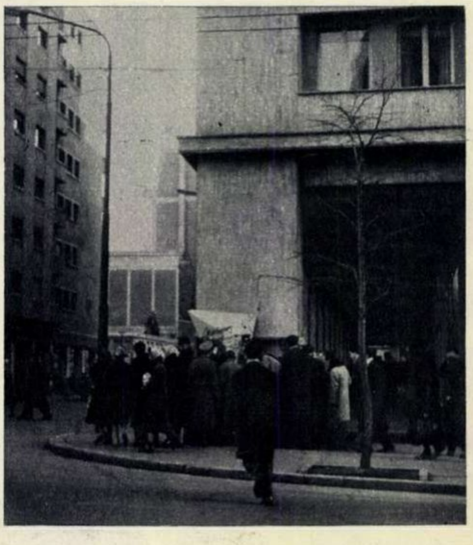

Despre calitate e vorba

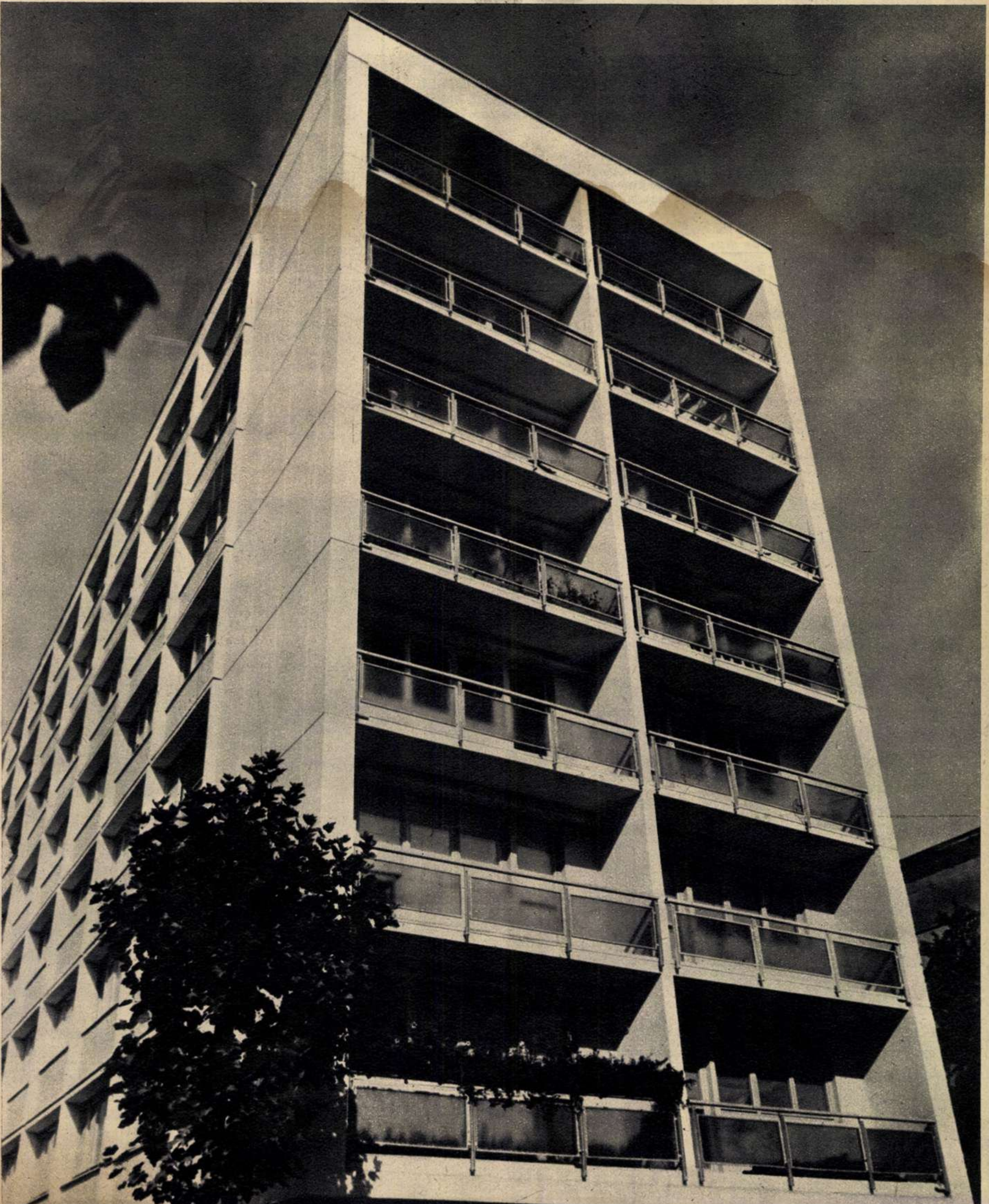

Logia, „concurența" balcoanelor, imprimă fronturilor clădirilor ritm și armonie.

FINISAJ — PRIMĂVARĂ — SOCIALISM

de Costin **MURGESCU**

Producem în cîteva săptămîni cît înainte de război într-un an. India tipărește timbre festive pentru o rafinărie pusă în funcțiune cu utilaj și tehnicieni romîni. A șasea regiune a terminat colectivizarea. Înainte de a cumpăra un lucru, cumpănim care sortiment din vitrine ne convine mai mult. Problema calității a devenit criteriul principal al întrecerii socialiste.

A trecut iarna. Primăvara lucrezi ca și iarna, în același loc, cu același program zilnic, cu aceleași sarcini. Totuși, primăvara soarele îți luminează mai tare camera. Fără galoși, mersul e mai ușor și te simți mai tînăr. Privirile nu mai caută încordate poteca prin mormanele de zăpadă, ci se desfată cu crengile înflorite ale copacilor. Nu lucrați mai cu spor în bucuria generală a primăverii?

Se discutau în Marea Adunare Națională cifrele și sarcinile de plan pe 1962. Tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej întreba stăruitor dacă s-au luat măsuri pentru ca ministerele noastre să realizeze „cele mai frumoase produse existente pe piața mondială“; le dădea indicații „să realizeze modele noi, practice și frumoase, corespunzătoare celor mai exigente cerințe“.

Cititoare dragă, privind materialul de rochie pe care ți l-ai cumpărat, aveai bucuria fetei care-a primit un buchet de liliac. Te-am văzut, cititorule, aranjîndu-ți pe o măsuță aparatul nou de radio; aveai duioșia tatălui care-și ia în brațe copilul nou născut. V-am văzut pe amîndoi bucurîndu-vă că ați intrat într-o locuință nouă; păreați doi copii cu o jucărie nouă privind la confortul care vă așteaptă, la liniile și culorile fațadei.

Aș vrea să precizez că finisajul nu epuizează problema calității, așa cum primăvara nu se reduce la liliac — deși amîndouă sînt de nedespărțit. Aș vrea să menționez că problema calității și a finisajului nu-i preocupă numai pe constructorii de autocamioane de la Brașov, ci și pe scriitori; nu-i preocupă numai pe cei ce lucrează în fabricile de conserve, ci și pe acei din institutele de cercetări științifice. Aș vrea să spun că de finisajul fiecăruia depinde bucuria întreagă a primăverii pentru toți.

Unii vor socoti că toate acestea se știu, că au devenit „banalități“.

Totuși, altora le mai poate fi utilă și repetarea... „banalităților“. N-am să mă refer la tovarășii de la „Ascensorul“, deoarece pe ei i-a criticat destul presa, în numele celor care trebuie să urce scările pe jos, deși blocurile au ascensoare. Dar ce să facem cu tovarășii de la „Progresul“, ale căror prefabricate au produs atîtea necazuri constructorilor de la șantierul Pieptănari? Tovarășii de la I.T.B. au introdus și ei în autobuze o ștampilă de mînă și un soi de tuș, cu care taxatorii își înnegresc mîinile în timp ce călătorii devin atenți la curățenia hainelor, în loc să se bucure de linia elegantă a noilor autobuze I.T.B.

De ce, tovarăși? Doar nu intrăm în primăvară decît toți împreună.

Cineva spunea că o lucrare este terminată nu atunci cînd nu mai ai și altceva de spus, ci atunci cînd nu mai ai nimic de tăiat.

Încerc, deci, să pun punct.

Cu siguranță că în trecut, constructorii nu s-au gîndit niciodată cu atîta profunzime la viitorul orașelor ca în prezent. Dacă arhivele birourilor de sistematizare atestă cînd și cînd un oarecare interes pentru alinierea unor străzi, ele nu pot face nici într-un fel dovada prea multor preocupări fructuoase în domeniul sistematizării. Crescînd haotic, orașele aveau frumuseți întîmplătoare.

Astăzi orașele noastre renasc pe locurile vechilor temelii ale caselor pitice și insalubre. Un sfîrșit și un început de epocă... Raioane întregi își schimbă sau își vor schimba fața. Cu adevărat putem spune că peste douăzeci de ani cu greu le vom recunoaște. Ele vor fi însă expresia căutărilor febrile ale zilelor noastre, mărturia eforturilor unei generații care desăvîrșește socialismul și care a pornit să realizeze cu succes îmbinarea armonioasă a utilului cu frumosul.

Metamorfoza străzii

Va fi sau nu o surpriză, dar adevărul este că strada în accepțiunea pe care o cunoaștem noi se va schimba. Blocurile pe care ne-am obișnuit să le vedem înșiruite și lipite unele de altele se vor retrage și se vor regrupa în chip armonios în interiorul unor vaste spații verzi. Lîngă obișnuitele trotuare se vor alinia doar clădirile magazinelor. Orașul socialist va fi dominat de parcuri și flori. Raporturile sînt de pe acum precis stabilite: 30% din spațiu îl vor ocupa clădirile, iar 70% zonele verzi (un început promițător în ceea ce privește densitatea spațiilor verzi este cartierul Balta Albă din Capitală). Această regrupare va contribui la diminuarea uneia din cele mai mari calamități ale vieții moderne: zgomotul. Marile bulevarde ale zilelor noastre

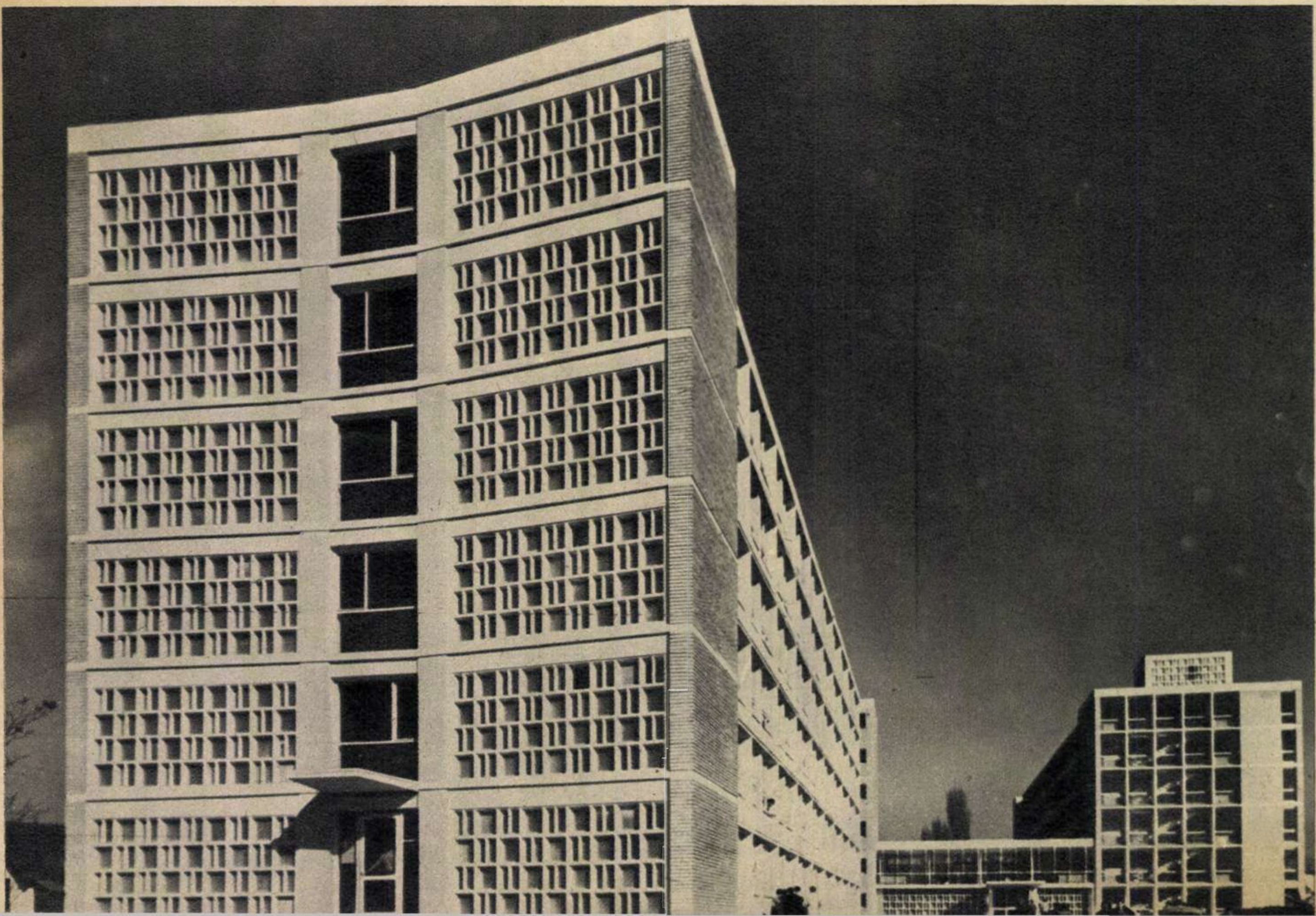

Traforul — dantelăria de beton — a înzestrat fațadele cu noi frumuseți (Complexul studențesc-București).

sînt adevărate canale acustice, care amplifică zgomotele. De aceea chiar unele artere recent construite — Calea Griviţei, Ştefan cel Mare — au blocuri retrase pentru a sparge uriaşul coridor fonic.

Alungarea monotoniei

Se aude cîteodată acest reproş: „De ce unele blocuri şi faţade se repetă ?" Ochiul cetăţeanului, care îşi iubeşte oraşul şi care nu scapă o lună sau o săptămînă fără ca să-şi facă obişnuita plimbare prin cartierele în construcţie, să vadă ce mai este nou, a sesizat repetarea. Dacă există elemente asemănătoare, ele nu contravin totuşi necesităţii diversităţii în construcţii, mai ales că această repetare are loc de obicei într-o succesiune armonioasă în cadrul unor mari ansambluri. Casa izolată e un fenomen depăşit. Azi, cînd se construieşte într-un ritm nemaiîntîlnit, identitatea volumelor dispare în varietatea particularităţilor înconjurătoare. Calea Griviţei este un exemplu de inspirată soluţie în înfrîngerea monotoniei. Aici s-a realizat un joc al volumelor printr-o serie de clădiri care au drept dominantă lungimea şi a căror succesiune este întreruptă de blocuri înalte.

Faţadele, fără a avea de loc un rol minor în estetica ansamblurilor, alungă şi ele monotonia. Acest „obraz spre stradă" al clădirilor a fost influenţat covîrşitor de cel mai modern material de construcţie: betonul. Piatra, clasicul material, dădea nu numai clădirii, dar şi faţadelor un aer greoi. Betonul a dus la structuri aerate. Zidurile propriu-zise îndeplinesc numai parţial vechile funcţiuni. Ele servesc acum la izolarea termică şi optică.

O faţadă frumoasă trebuie să marcheze o vibraţie inedită. Jocul culorilor, diversitatea materialelor, dar mai ales ritmul balcoanelor şi al logiilor, în afară de faptul că exprimă direct natura construcţiei, înzestrează fiecare bloc cu un aer particular. În acest sens faţade reuşite au noile clădiri din Piaţa de flori, unde gruparea logiilor două cîte două dau ritm şi armonie.

Viitorul, şi nu cel mai îndepărtat, va îmbogăţi nesperat de mult frumuseţea fronturilor clădirilor. Căci culorile, care azi ne încîntă ochii şi dau un aer vesel oraşului, nu sînt singurele elemente de finisaj exterior. Tehnica modernă accesibilă nouă este foarte cuprinzătoare. Să ne gîndim numai la aşa-zisa cărămidă aparentă, pe care constructorii bucureşteni au folosit-o la placarea unor blocuri din ansamblul Gării de Est sau la blocul turn din Piaţa Splaiului. Materiale ca placajele de ceramică, de travertin (folosite la blocul din faţa Casei Centrale a Armatei) sau de marmură vor contribui în viitor la crearea unei mai mari diversităţi.

Fereastra şi soarele

Din zori şi pînă în orele tîrzii ale crepusculului soarele scaldă faţadele, dînd noi valori culorilor pastelate ale fronturilor. Dimineaţa noi deschidem larg ferestrele ca să lăsăm să pătrundă revărsarea caldă de lumină în camera noastră. Dar iată că această căldură solară care ne înviora paroă şi ne părea atît de plăcută în ceasuri matinale, către amiază începe să ne supere. În lunile toride ea devine chiar insuportabilă. Din cauza climei specifice, noi ducem de fapt o luptă surdă cu soarele. Cîmpul de luptă este fereastra prin care pătrund razele fierbinţi; armele sînt perdeaua şi jaluzelele.

Privite din stradă ferestrele unor blocuri au încă un aspect neplăcut. Sînt nişte mozaicuri de hîrtii colorate care protestează împotriva penetraţiei soarelui, dar care dizolvă în dezordine frumuseţea faţadelor pentru care s-au străduit proiectanţii şi constructorii. Hîrtia protejează perdelele care la o anumită intensitate a razelor solare sînt neputincioase şi nu pot bloca pătrunderea acestora din urmă în camere. Totuşi, frumuseţea unei faţade nu poate fi sacrificată şi constructorii sînt datori să găsească soluţii ieftine şi eficiente în acelaşi timp, pentru ca locatarul să nu mai fie nevoit să-şi transforme ferestrele într-o vitrină de papetărie numai ca să-şi ferească perdelele de decolorare. Storurile interioare de aluminiu sînt în regiunile cu climă mai domoală foarte potrivite. La Cluj, la blocul cu faţadă convexă din piaţa Mihai Viteazu, ele realizează cele două scopuri: cel estetic şi cel utilitar. Păcat însă că cei

Prefabricatele de beton au dus la structuri aerate la volume armonioase care încîntă ochii. Un exemplu edificator: blocul din strada Kirov.

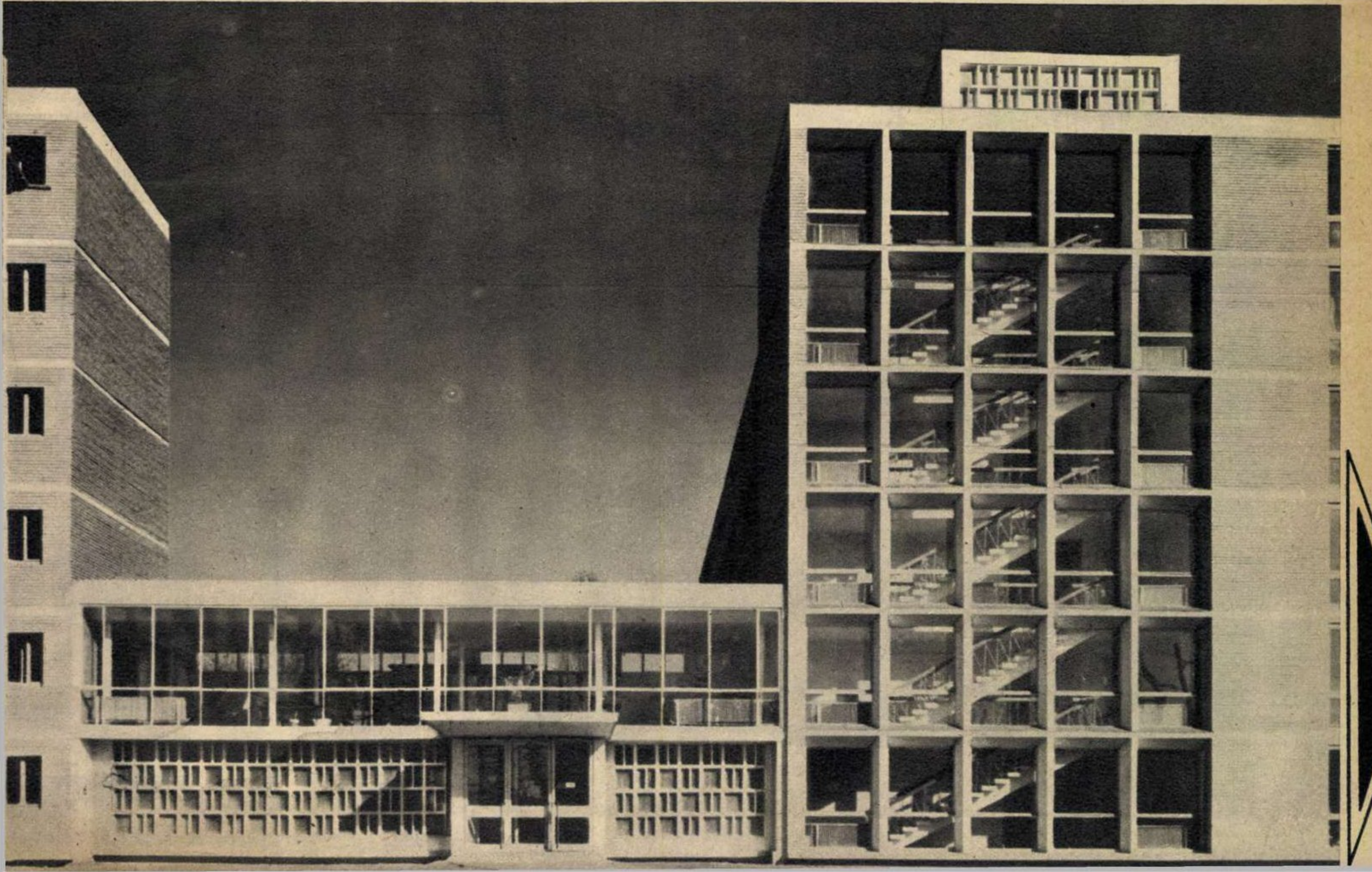

Sticla, un material care dă supleţe şi originalitate (Complexul studenţesc-Bucureşti).

Baia-Mare, importantul centru minier din nordul Transilvaniei, trăieşte o vastă metamorfoză. Fotografiile noastre (jos şi dreapta) reprezintă două din noile clădiri din Piaţa Victoriei.

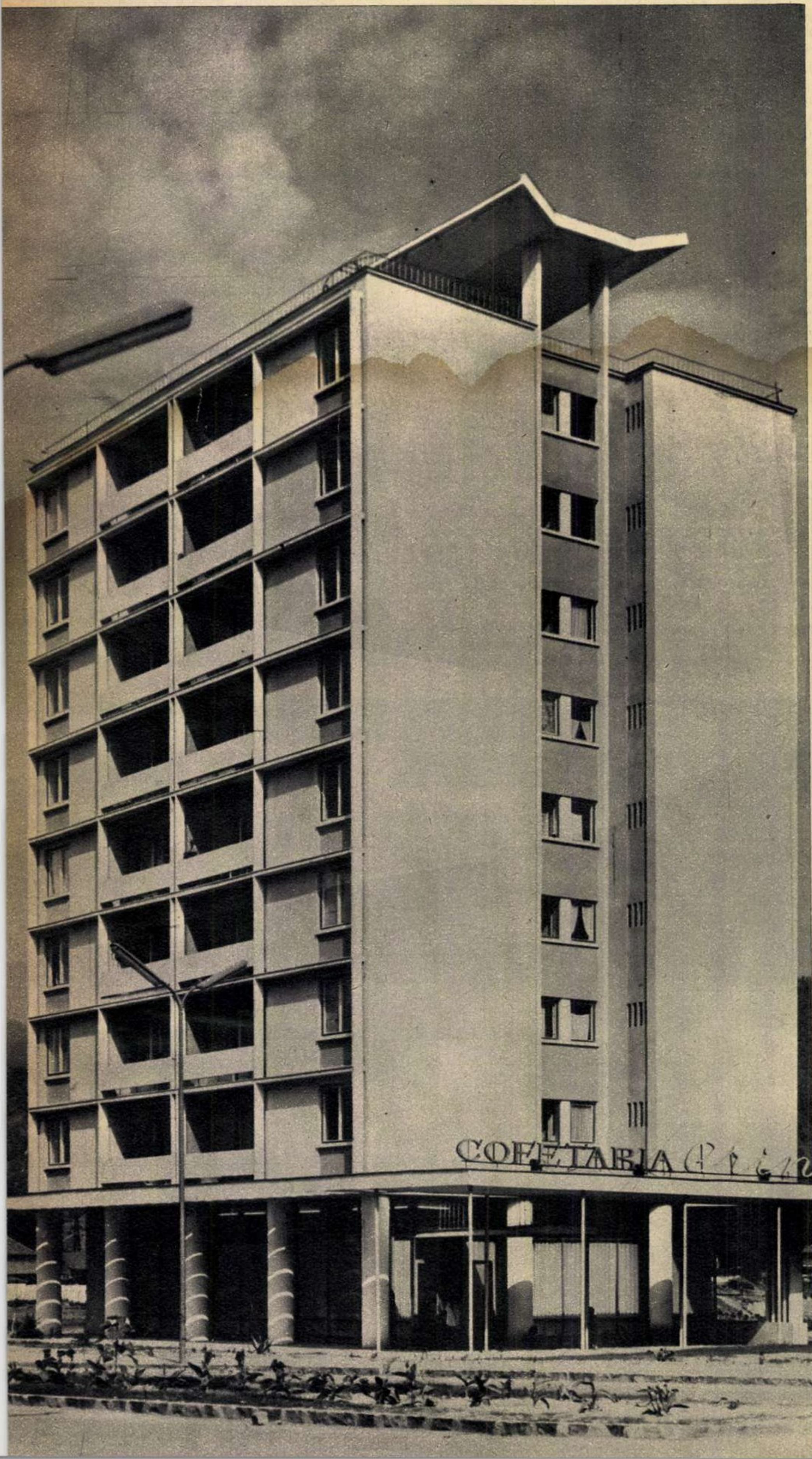

care le-au montat au manifestat neglijenţă, plasîndu-le la o distanţă nepermisă de geam: 40 cm.

În oraşele cu orizont deschis, unde temperatura soarelui atinge de-a lungul a multor luni o medie de 35°-40° zilnic, storurile interioare de aluminiu eloxat, acumulînd căldură, se transformă ele însele în puternice radiante, dovedindu-se astfel nu numai ineficace, dar chiar dăunătoare. Şi în acest caz proiectanţii se străduiesc să găsească rezolvări mai practice şi în acelaşi timp ieftine. Folosirea unor storuri de mase plastice, dispuse în exterior, care să nu încarce preţul de cost al unui apartament, ar constitui o soluţie.

Betonul şi farmecul diversităţii

Industrializarea construcţiilor a adus în primul plan betonul şi elementele prefabricate din beton. Ca şi oricare alt material modern, elementele prefabricate din beton permit şi cer, în acelaşi timp, folosirea a numeroase zugrăveli: tapete lavabile de

Cărămida aparentă se întrebuinţează din ce în ce mai mult la placarea faţadelor, înzestrîndu-le cu noi valori estetice (blocurile de pe bulevardul Miciurin-Bucureşti).

cele mai diverse culori și modele pe bază de mase plastice etc. Strămoșeasca humă peste care obosea ore întregi pensula zugravului, va fi înlocuită treptat.

Multe din interioarele ansamblurilor bucureștene construite în ultimii ani au beneficiat de frumusețea noilor zugrăveli.

Poate nu fiecare dintre noi sîntem sensibili la aceste zugrăveli noi și de multe ori le privim cu neîncredere. Și, într-adevăr, în prima clipă accepți cu oarecare stinghereală ideea că pereții camerelor tale sînt îmbrăcați într-o peliculă de hîrtie! Ne-am obișnuit cu bătrînul var, căruia îi recunoaștem numai calitățile și uităm că are o destul de mică rezistență la vibrații, că acumulează repede praf și că din această cauză e neigienic, că are o durabilitate redusă etc. Noile materiale care își fac astăzi drum în apartamentele noastre nu numai că au de obicei o rezistență de circa 3 ori mai mare (socotită în timp, 7-10 ani), dar prin calitatea semilavabilă a unora sînt mult superioare din punct de vedere igienic. Nu trebuie să neglijăm nici influența lor asupra ambianței și a psihicului nostru. Spre deosebire de „zugrăvelile umede“ cunoscute prin senzația de rece pe care o răspîndesc, noile tapete dau o senzație de cald și de intim. Viitorul și nu cel mai îndepărtat, este al acestor tapete. Fabrica „Horia, Cloșca și Crișan“ din Turda produce de pe acum asemenea „zugrăveli uscate“ — tapete pe suport de hîrtie cu peliculă de policlorură de vinil. Ele pot fi întrebuințate în săli sau în camere unde umiditatea este sub 60%. Cînd gospodina harnică vrea să facă o curățenie generală, este de ajuns să șteargă cu o cîrpă umedă suprafața pereților, ca ei să-și recapete strălucirea inițială. Pentru băi și bucătării, tot fabrica „Horia, Cloșca și Crișan“ din Turda a început să producă tapete PCV impermeabile și lavabile. Varul plastic, un material nou, realizat de inginerii și tehnicienii de la Trustul 1 construcții-București, va contribui din ce în ce mai mult la realizarea unor finisaje trainice, dar în același timp și frumoase. Acest material are o rezistență la frecare cu circa 200% mai mare ca a materialelor pe bază de var simplu și datorită dilatației reduse, nu prezintă crăpături și exfolieri.

★

Ce ați fi spus dacă, într-o bună zi, oprindu-vă la ușa apartamentului unui prieten al dv., ați fi citit următoarele rînduri: „Vă rugăm, nu încercați să deschideți singur ușa! Broasca nu este defectă, dar pentru că n-ați urmat un curs special de instruire, manipulînd-o, riscați s-o blocați!“ Fără îndoială că ați fi zîmbit și ați fi spus: „eh, o fantezie pentru o pagină de umor!“ Vă contrazicem! Într-o vreme, oamenii muncii, care s-au mutat în noile apartamente, și constructorii au criticat destul de frecvent calitatea materialelor de feronerie. La o izbitură mai puternică unele broaște duceau la blocarea ușilor; de asemenea, mecanismul cremoanelor de la ferestre se defecta ușor, făcînd imposibilă închiderea sau deschiderea ferestrei. În urma criticilor aduse, întreprinderile producătoare au îmbunătățit simțitor procesul de fabricație al acestor materiale de feronerie; iar dacă mai stăruie unele deficiențe, ele sînt îndreptate pe parcurs.

Pledoarie

Privind de la înălțime și chiar din stradă, pe acoperișurile blocurilor observăm o pădure de antene de televizoare. Poeții au închinat acestei păduri versuri avîntate, dar au omis să includă în metaforele lor cablurile care șerpuiesc de-a lungul etajelor și se strecoară în apartamente prin cîte o fereastră. De asemenea cîntăreții au ocolit cu totul solitarele antene care își scot nasul din cîte un balcon și pe care uneori se odihnesc rufe puse la uscat. Cablurile care atîrnă, antenele stinghere alterează frumusețea fațadelor. Chiar mult cîntata pădure de pe acoperiș s-a dovedit a fi nepractică. Pentru implantarea fiecărei antene se înlătură o placă de mozaic, ba uneori chiar mai multe. Prin fisurile create se infiltrează ploaia care înlătură praful hidrofob și facilitează pătrunderea apei și, în ultimă instanță, degradarea clădirii. Nu există o soluție eficientă? Firește că da. Și aceasta este instalația de antenă colectivă, la care ar putea fi racordate toate televizoarele dintr-un bloc. Proiectanții ar trebui să se gîndească la o soluție ieftină. Punerea ei în aplicare ar preîntîmpina degradările și ar lichida și dezordinea sîrmăriei care strică armonia fronturilor.

★

Orașele noastre cu multe străzi încîlcite și înguste, cu case pitice și ziduri bolnave de igrasie, orașele acestea ridicate în dezordine, se schimbă necontenit și se transformă în mari centre urbanistice, cu un stil unitar. Ele sînt expresia grijii necontenite pentru asigurarea celor mai optime condiții de confort pentru oamenii muncii și în același timp, expresia unor căutări fructuoase pentru realizarea frumosului arhitectonic. Două deziderate care, îmbinate, duc la armonie.

Cornel BOZBICI

AGENDA

● Palatul Culturii din Lugansk (U.R.S.S.) desfășoară o rodnică activitate cu artiștii amatori. Îndrăzneala lor creatoare a dus la inițiativa punerii în scenă a celebrei opere „Ivan Susanin“ de Glinka. După o muncă intensă — și nu lipsită de greutăți — opera a fost reprezentată cu un deosebit succes, remarcîndu-se în special lăcătușul Anatoli Kotov în rolul lui Ivan Susanin (în fotografie).

● Printre cele mai cunoscute premii internaționale de literatură este și premiul pentru poezie „Etna-Taormina“, care se decernează anual în Italia. Recent au fost desemnați laureații acestui premiu pe anul 1961. Ei sînt: Leonardo Sinisgalli, (pentru grupa poeților italieni) și poetul francez de origine romînă Tristan Tzara (pentru grupa poeților străini).

● Lyon, Troyes, Chartres, iată doar cîteva din orașele franceze în care se desfășoară de cîtva timp, turneul artistei vest-germane Romy Schneider. Succesul pe care-l obține se datorează interpretării pline de măiestrie a rolului principal din piesa „Pescărușul“ de Cehov, în regia lui Sacha Pitoëff. După Franța, turneul cu aceeași piesă va continua în Belgia, Elveția, Portugalia, Spania, Liban.

● Peste 500 de lucrări literare (poezii, texte pentru cîntece și scenete) au fost depuse în cadrul concursului „Scriți cîntecul socialismului“, organizat în R.D. Germană sub egida Tineretului Liber German. Au fost distinse cu premiul I lucrările a trei tineri muncitori: Rolf Czayka din Dresda, Adolf Dresen din Magdeburg și Waldemar Spender din Velten.

● În noul film italian „Frumusețea Ippolitei“, regizat de Giancarlo Zagni, cunoscuta actriță Gina Lollobrigida apare pentru a doua oară pe ecran în postura de... blondă. Ea interpretează în film rolul unei femei simple — vînzătoare la o pompă de benzină. Partenerii ei sînt actrița Milva și Larry de Meio, fiul Alidei Valli.

DISC

Întocmai ca sarea în bucate se gustă fondul și comentariul sonor din discul cuprinzînd dramatizarea basmului lui Petre Ispirescu „SAREA ÎN BUCATE“ realizată de „Electrecord“ cu vervă și fantezie, cu suculente efecte acustice, atît de gustate de copii. Am fi fost și mai recunoscători casei de discuri dacă pentru editarea acestui microsion de 25 cm (33 ture) ar fi depus o muncă atentă la dozarea partidelor sonore (voci, fond, muzică, efecte), care uneori se suprapun nefericit, ajungîndu-se la lipsă de inteligibilitate a fragmentelor respective. Desigur că ar fi fost de dorit o mapă cu coperta desenată și însoțită de un comentariu, precum și de amănunte asupra distribuției rolurilor (pe N. Gărdescu am reușit să-l identificăm numai datorită intonației sale specifice), informații despre regie, compozitor etc.

★

„MICA FLOARE“ — cha-cha-cha-ul lui Sidney Bechet, prima bucată dintr-un disc (17 cm -EDC 265) de muzică ușoară editat de „Electrecord“, are ghinionul de a se asculta fără deosebită plăcere, deși melodia este interesantă și cantabilă. Vina e împărțită mai multor instrumente; în orice caz însă saxofonul-alt (aflat în posesia lui Al. Imre) sună „prea în față“ și disonant, acoperind o orchestră omogen disciplinată, care cuprinde printre altele o chitară „inspirată“ și un pian „bine temperat“, dialogînd amuzant, și un grup ritmic bine marcat.

★

Spre deosebire de dirijorul piesei anterioare, Theodor Cosma conduce orchestra „Electrecord“, aducîndu-ne stilul său modern de interpretare (cu nerv, ritmat decent și dansant) în execuția foxtrotului lui Winkler „Amintiri“ (cunoscut și din interpretarea antrenantă de la radio cu trio Grigoriu).

Surprizele plăcute ale acestui disc sînt cele două cîntece de pe cealaltă față. În primul rînd „Torentul“ lui Cosmie. O mențiune specială pentru Sile Dinicu în fruntea Orchestrei de Estradă a Radioteleviziunii (ansamblu care sună unitar, am putea spune „simfonic“) și pentru aranjamentul orchestral ingenios și original. Dacă s-ar putea da note, ar merita un zece cu plus. Ar fi plăcut să putem asculta „Torentul“ într-o interpretare bilingvă (așa cum se întîmplă în cîntecul lui Tabacinikov, interpretat de Mark Bernes), procedeul fiind de altfel folosit pretutindeni.

PENTAGON

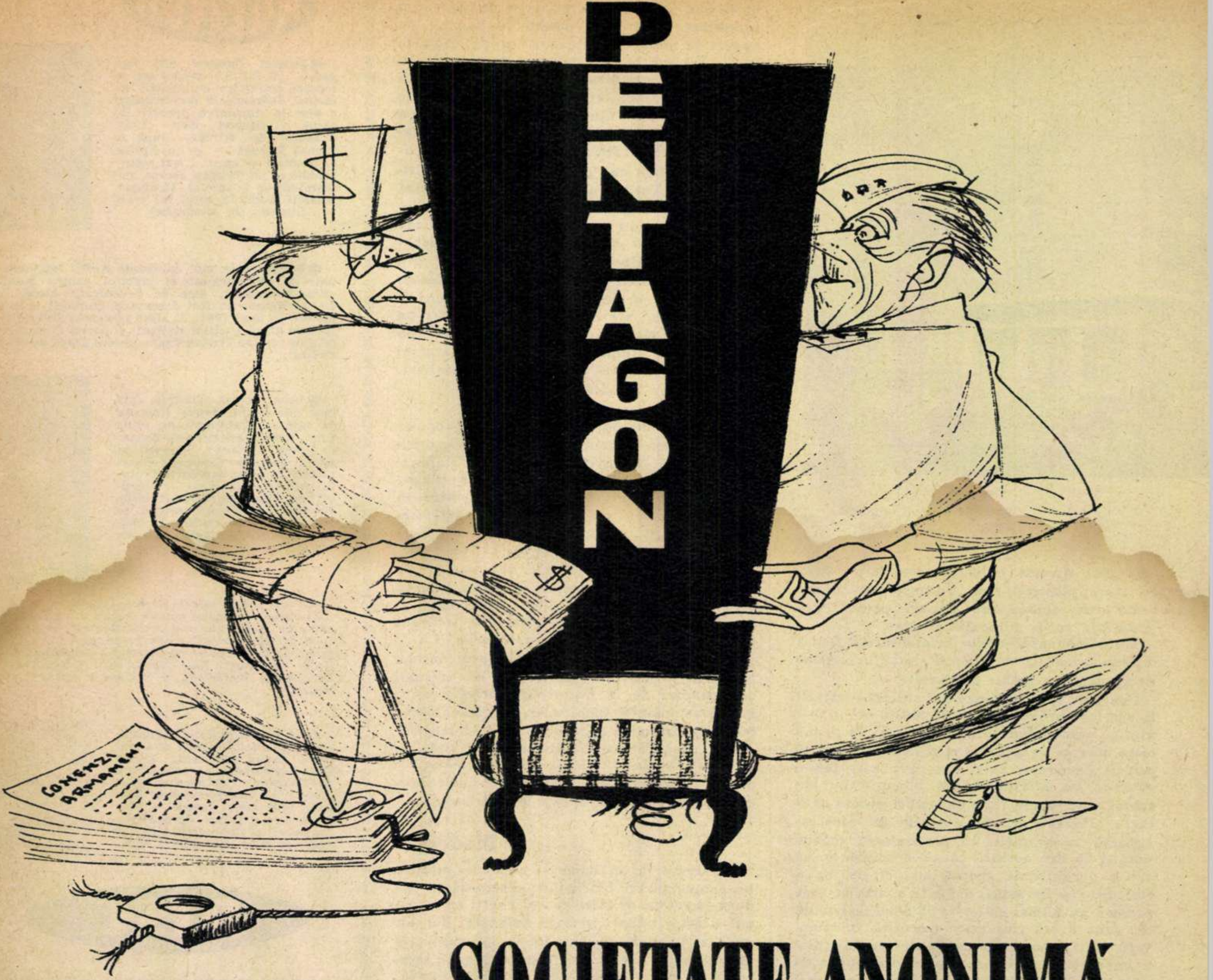

SOCIETATE ANONIMĂ...

— Generale, în prezent vi se mai plătește salariu la „Standard Oil"?

— Nu.

— Şi, în general vorbind, nu primiţi nici un fel de retribuţie de la „Standard Oil"?

— Nu, n-am vrut să spun asta.

— Deci primiţi bani de la companie?

— Da, domnule.

— Vi se plătește vechiul salariu?

— Nu, nu mai primesc salariu.

— Atunci e vorba poate de acţiuni?

— Eu primesc o sumă de bani reprezentînd diferenţa dintre vechiul meu salariu şi cel actual.

Dialogul acesta, reprodus din cartea lui Drew Pearson şi J. Anderson „U.S.A. Second-Class Power?" (S.U.A. putere de rangul doi?) a avut loc acum cîtva timp între deputatul Herbert şi generalul W. White, chemat în faţa unei comisii de anchetă a Congresului american.

Aşadar, salariu de la „Standard Oil"? Doamne fereşte. Diferenţă de salariu? Asta da — dar e cu totul altceva. Doar nu vă veţi fi aşteptat ca White, fostul vicepreşedinte al giganticului trust petrolier, să fie pedepsit şi adus la sapă de lemn pentru că a consimţit să fie numit peste noapte general de brigadă şi din biroul său directorial să se mute la Pentagon, în interesul naţiunii.

Cine altul ar fi putut să îndeplinească în mod mai competent şi mai dezinteresat funcţia de şef al Serviciului de aprovizionare a armatei americane cu combustibili strategici? Şi, fără îndoială, membrii comisiei Congresului în faţa căreia a compărut White au răsuflat uşuraţi aflînd că zelul patriotic al generalului vicepreşedinte a fost susţinut după cum se cuvine de patria (era să spunem: compania) recunoscătoare.

Este adevărat că în timpul celor doi ani de apostolat al lui White la Pentagon „Standard Oil" a cîştigat circa 700 milioane dolari de pe urma furniturilor militare, dar aceasta este o simplă coincidenţă...

Anchetarea lui White de către o comisie a Congresului n-a avut, de altfel, nici o semnificaţie deosebită. Este un fapt îndeobşte cunoscut că Pentagonul şi marile corporaţii sînt fraţi siamezi şi că atunci cînd te adresezi unuia, celălalt dă din cap. Împreună mănîncă, împreună dorm, împreună lucrează, pentru simplul motiv că, deşi sînt doi... sînt totuşi una şi aceeaşi persoană. Magnaţii petrolului devin peste noapte generali, iar aceştia din urmă — businessmeni vîrîţi pînă peste cap în afaceri veroase, în speculaţii deşănţate cu furnituri militare. Trustul „Westinghouse", de pildă, şi-a asigurat serviciile a nu mai puţin de 75 de ofiţeri superiori care au părăsit serviciul activ din armată preferînd salarii mai grase în conducerea trustului. Compania „Lockheed Aircraft", specializată în producţia de avioane de război şi de rachete, nu are în slujba ei decît 60 de ofiţeri şi generali în retragere; în schimb principalul furnizor de rachete al armatei, concernul „General Dynamics" se mîndreşte cu însuşi preşedintele său, fostul ministru de Război Frank Pace, asistat de 24 foşti amirali şi generali şi alte cîteva zeci de foşti ofiţeri.

În 1959 s-a calculat că aproximativ 1.400 de ofiţeri superiori în retragere — printre care 232 de generali şi amirali — au devenit salariaţi ai celor mai importante companii angajate în producţia de război; şi de atunci cifra a continuat să crească.

PUNEŢI MÎNA PE UN GENERAL!

În cercurile financiare — sublinia de curînd „Business Week" — sloganul la modă este: „Puneţi mîna pe un general!" După cum se vede, generalii nici nu doresc altceva.

Este semnificativă în acest sens ascensiunea fostului preşedinte al Grupului unit al şefilor de stat major, generalul MacNarney. El nu s-a sfiit să declare în public cum, după demisia din armată, a devenit preşedintele celei mai importante firme constructoare de avioane din S.U.A.

A fost suficient să ceară la telefon un număr din California şi să aibă o scurtă convorbire cu Floyd Odlum, preşedintele consiliului de administraţie al companiei „Consolidated Vultee". O lună după aceea, MacNarney a devenit preşedintele companiei, cu un salariu anual de 75.000 de dolari.

În faimoasa poveste despre Ali Baba şi cei 40 de hoţi se pomeneşte formula miraculoasă care deschidea porţile fermecate. Pentru a intra în peştera tîlharilor nu trebuia decît să exclami: „Sesam, deschide-te!" MacNarney, mai ştiinţific şi mai concis decît predecesorul său din „O mie şi una de nopţi", a intrat la „Consolidated Vultee" murmurînd în pîlnia telefonului: „B-32".

Să ne întoarcem în anul 1950, cînd comandamentul flotei militare aeriene hotărîse să anuleze o comandă masivă de bombardiere B-32, de tip învechit. MacNarney, pe atunci şeful statului major al Forţelor Militare Aeriene, s-a împotrivit cu dîrzenie. El a obţinut cîştig de cauză, iar „Consolidated Vultee" — cîştiguri de milioane. Iată de ce, atunci cînd şi-a dat demisia din armată, generalul afacerist a devenit preşedintele companiei şi apoi, cînd aceasta s-a contopit cu „General Dynamics", a fost numit preşedintele unei filiale, „Convair". Cu acest prilej, „Business Week" nota, nu fără ironie: «MacNarney cunoaşte mai bine ca oricine pe cel mai bun client al firmei „Convair": Pentagonul».

Nu este lipsită de interes nici cariera generalului Leslie Groves. În calitate de conducător al organizaţiei care a produs prima bombă atomică americană şi, după război, ca funcţionar superior al Administraţiei pentru energia atomică, Groves a cerut cu insistenţă lărgirea neîncetată a stocurilor de arme nucleare şi aruncarea la gunoi a armamentului clasic.

Dar la un moment dat, în favoarea armamentului clasic a început să se pronunţe cu neclintită convingere un oarecare Leslie Groves. Generalul? Nu, nu generalul, ci noul vicepreşedinte al companiei „Remington Rand"! Ce se întîmplase? Directorii acestei companii producătoare de armament clasic s-au gîndit să-l cumpere pe Groves pentru a-şi putea vinde marfa şi i-au oferit postul de vicepreşedinte al societăţii. Generalul s-a simţit atît de încîntat de ofertă încît s-a grăbit să-şi dea demisia din armată şi, graţie legăturilor sale cu Pentagonul, să procure firmei sale comenzi însemnate de... armament clasic.

OPT STATE ÎN STAT

În momentul de faţă cercurile legate de Pentagon învîrtesc afaceri colosale, mînuind activele Ministerului de Război, în valoare de 150.000.000.000 dolari. Această sumă întrece de trei ori activele reunite ale celor mai mari concerne din S.U.A.: „General Motors", „Standard Oil of New Jersey", „United States Steel", „American Telephone and Telegraph" şi „Metropolitan Life Insurance". Cele 15.000.000 de hectare aflate în stăpînirea Pentagonului, cărora li se adaugă peste un milion de hectare ocupate de bazele americane în alte ţări, acoperă o suprafaţă egală cu cea a statelor Rhode Island, Delaware, Connecticut, New Jersey, Massachusetts, Vermont, New Hampshire şi Maryland luate la un loc. S-ar putea spune că Pentagonul nu este un stat în stat, ci... opt state în stat.

Cît despre fondurile uriaşe înghiţite de Pentagon, ziarul „New York Times" remarca: „În cursul ultimilor ani, majoritatea alocaţiilor bugetare au fost destinate să acopere cheltuieli legate de războaiele trecute şi de pregătirile în vederea unor noi războaie. Dacă vom adăuga la cheltuielile pentru securitatea naţională (59%), pensiile militare (7%) şi dobînzile la datoria publică (10%), se ajunge la un procentaj de 76% din bugetul total pe 1960-1961, de 77.000.000.000 dolari". Anul trecut, cifrele au sporit şi mai mult, S.U.A. adoptînd cel mai mare buget militar pe care l-a avut vreodată un stat în timp de pace.

Exponenţii monopolurilor, dezvăluie uneori ei înşişi, cu cinism, substratul economic al cursei înarmărilor. „Business Week", de pildă, sublinia recent că intensificarea pregătirilor militare de către S.U.A. sub pretextul „crizei Berlinului" poate asigura „economiei" (adică trusturilor de armament) „tocmai acel stimulent de care are nevoie pentru o deplină restabilire..."

Pentru a determina pe americanul de rînd să-şi golească buzunarele şi să furnizeze astfel, la rîndul lui, primul şi cel mai important „stimulent" pentru monopolurile din industria de război — plătind impozite împovărătoare — este necesară întreţinerea psihozei de război, a unei atmosfere de încordare şi de suspiciune. În acest scop, Pentagonul a organizat un vast aparat propagandistic, în care a angrenat radioul, cinematograful, presa, amvonul. Pînă la ce extreme poate ajunge propaganda militaristă o vădeşte şi următorul fapt mărunt, dar grăitor.

BUZZ SAWYER ŞI BUGETUL FLOTEI DE RĂZBOI A STATELOR UNITE

În marile ziare şi reviste americane apar zilnic, în serie, povestiri ilustrate („comics"). De pildă, aventurile marinăreşti ale eroului unor astfel de povestiri, Buzz Sawyer, au fost reproduse cu regularitate în sute de ziare. Puţini îşi închipuiau însă — şi în nici un caz Buzz şi creatorul său, Roy Crane — că deasupra planşetei de desen pe care se năşteau zilnic isprăvile isteţului marinar se va apleca, la propriu şi la figurat, comandamentul Forţelor Maritime Militare ale S.U.A.

După ce ani de zile Crane a scornit pentru eroul său felurite păţanii pe toate mările pămîntului, în cele din urmă, din lipsă de imaginaţie sau pur şi simplu din plictiseală, desenatorul a hotărît să-l transforme pe Buzz în... marinar de uscat. Noua serie de aventuri a fost însă brusc întreruptă: Buzz, pasămite, nu ceruse aprobarea Pentagonului pentru o asemenea schimbare de domiciliu.

Propagandiştii Pentagonului au provocat o campanie de presă în favoarea întoarcerii lui Buzz în largul oceanului, iar comandamentul Flotei Militare a organizat pentru Crane o călătorie de mai multe săptămîni în Pacific pe un vas de luptă. Nu e de mirare că în aceste condiţii

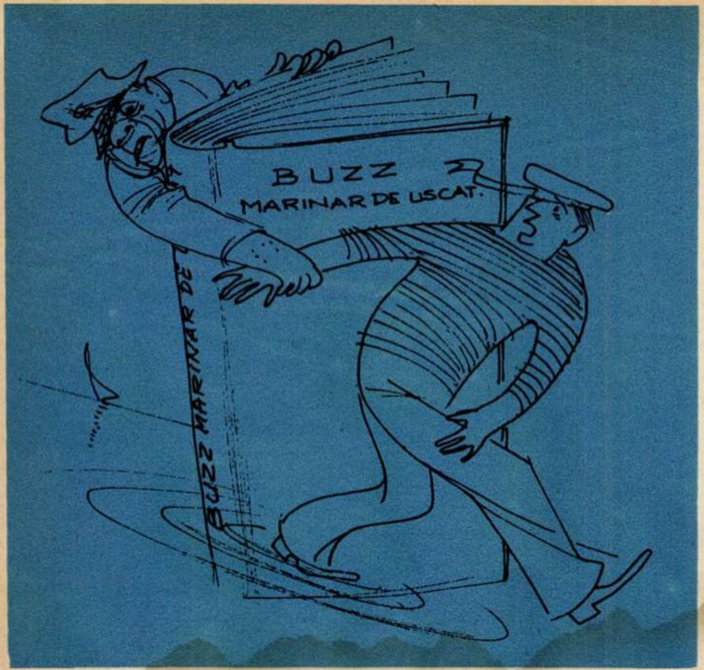

Sawyer-Crane şi-a reconsiderat hotărîrea.

Concluzia: „Wall Street Journal" arăta de curînd că noua serie de aventuri ale lui Buzz — de data aceasta înrolat pe un vas vînător de submarine — ajută în prezent Departamentul Flotei Maritime Militare să obţină alocaţii bugetare sporite...

S-ar părea că păţania lui Buzz nu prezintă decît minimă importanţă. În fapt, ea îşi are semnificaţia ei, privită prin prisma militarizării progresive a S.U.A., a creşterii neîncetate a influenţei Pentagonului în viaţa politică şi economică a S.U.A.

„NE PREGĂTIM SĂ DEVENIM UN STAT-CAZARMĂ"...

„Aparenta ameninţare militară permanentă — nota Ch.W. Mills în cartea sa „The Causes of World War Three" (Cauzele celui de al treilea război mondial) — pune ofiţerimea superioară într-o poziţie privilegiată; de fapt, toate măsurile în domeniul politic şi economic sînt considerate din punctul de vedere al intereselor militare". Aprecierea lui Mills este întărită de constatarea influentului senator republican Ralph Flanders, care sublinia de curînd că pe altarul pregătirilor militare „noi sacrificăm însăşi libertatea noastră; noi sîntem nevoiţi să reorganizăm modul de viaţă american potrivit canoanelor statului-garnizoană".

Este interesant de remarcat că această ultimă expresie capătă astăzi o largă răspîndire în S.U.A. Astfel, într-un articol apărut sub egida unei importante firme din Wall Street, „Arthur Wiesenberg and Co", se sublinia că „întrucît ne pregătim să devenim un stat-cazarmă, în societatea noastră, în forma de guvernare, în industrie şi în finanţe vor interveni schimbări profunde, cu efecte ţintind departe... Noi trebuie să ne pregătim pentru aceste schimbări atît pe plan psihologic cît şi pe plan financiar".

De altfel, însuşi Dwight Eisenhower recunoştea în ultima sa declaraţie oficială făcută în calitate de preşedinte al S.U.A.: „Împletirea colosală a maşinii de război şi a giganticii industrii de război reprezintă un element nou în viaţa americană; ea exercită o influenţă totală — economică, politică şi chiar spirituală — în fiecare oraş, în adunarea legislativă a fiecărui stat, în fiecare organ al guvernului federal".

Fostul preşedinte al S.U.A. trece sub tăcere faptul că însăşi activitatea Administraţiei Eisenhower constituie o confirmare la fel de totală a exactităţii spuselor sale.

RĂZBOIUL... UMANITAR

Conducătorii Pentagonului se fălesc cu programul lor de intensificare a cursei înarmărilor, cu intenţia lor de a crea şi folosi armele cele mai ucigătoare, de distrugere în masă. Uriaşul pericol pe care-l reprezintă pentru omenire militariştii americani îl dovedeşte, între altele, istoria secretă — şi mai puţin secretă — a pregătirii de către Pentagon a războiului chimic şi bacteriologic.

La o şedinţă secretă din 26 martie 1958 a Subcomitetului Senatului şi Camerei Reprezentanţilor pentru alocaţii bugetare (textul prescurtat al dezbaterilor a fost dat ulterior publicităţii) generalul Creasy, comandantul Corpului chimic al armatei americane, a declarat că încă în 1956 Ministerul de Război a emis o directivă secretă prevăzînd intensificarea pregătirii războiului chimic şi bacteriologic. În lumina acestei directive, Pentagonul a început să proslăvească caracterul... umanitar al unui asemenea război. „S-ar părea că este o ironie — scria în «Harper's Magazine» fostul şef al Direcţiei de cercetări a Corpului chimic al armatei, generalul de brigadă G. Rotschild — dar se poate afirma că singura speranţă în ce priveşte posibilitatea purtării unui viitor război în spirit umanitar(!!!) o constituie arma chimică şi bacteriologică".

Totul a fost calculat pînă la ultima centimă, pînă la ultimul kilometru pătrat, iar cifrele au fost publicate chiar de Pentagon.

S-a afirmat că astfel cheltuielile s-ar reduce şi că, printr-o folosire iscusită a acestei arme, atacantul n-ar fi chipurile descoperit şi deci nu ar fi expus contraloviturilor. Aşadar, un atac banditesc şi... „rentabil". Afirmaţia a fost făcută cu seninătate de un cronicar al ziarului „New York Herald Tribune" (14 aprilie 1960).

„SABIA" AMERICANĂ...

Ura împotriva comunismului, împotriva măreţei mişcări de eliberare a popoarelor subjugate de imperialism, dorinţa nebunească de a „interzice" prin forţa armelor progresul social şi a împiedica construirea unei societăţi izbăvite pentru totdeauna de exploatare, de sărăcie, de războaie pustiitoare — iată ce stă la baza planurilor criminale ale militariştilor de la Pentagon.

Lăudăroşenia unită cu cea mai totală lipsă de răspundere pentru soarta propriului popor îl fac, de pildă, pe amiralul Radford, fostul preşedinte al Grupului unit al şefilor de stat major, să ceară dezlănţuirea unei agresiuni. „Nouă ne trebuie o victorie totală asupra sistemului comunist şi nu un meci nul" — declară sentenţios amiralul, care, se pare, confundă un măcel mondial cu o partidă de popice în care popoarelor li se rezervă rolul de popice, iar armatei americane rolul bilei. Cît despre actualul preşedinte al Grupului unit, generalul Twining, acesta se lăuda recent în faţa unui ziarist englez că prin bombardarea Uniunii Sovietice el ar putea cîştiga războiul „într-o singură zi", cu condiţia ca „politicienii" să-i dea mînă liberă. Inutil să adăugăm că prin asemenea declaraţii belicosul general nu a cîştigat decît un singur lucru: dreptul la o cameră capitonată în cel mai apropiat ospiciu.

A apus pentru totdeauna vremea cînd militariştii americani îşi puteau impune după plac voinţa. Superioritatea militară a Uniunii Sovietice a devenit atît de evidentă, încît pînă şi propovăduitori înfocaţi ai politicii agresive, ca de pildă fostul ministru al Aviaţiei Militare, Thomas Finletter, încep să înţeleagă că dezlănţuirea unui nou război mondial de către S.U.A. s-ar solda cu o catastrofă pentru agresor. „Pe neaşteptate — scrie Finletter în cartea sa «Foreign Policy: The Next Phase» (Politica externă: faza următoare) — noi am trecut de la situaţia în care un război general nu reprezenta o ameninţare pentru S.U.A., la situaţia în care un asemenea război ne-ar pricinui pierderi îngrozitoare, ar nimici zeci de oraşe, ar provoca moartea sau rănirea a zeci de milioane de americani".

Cunoscutul specialist militar englez Liddel Hart sublinia şi el recent, vorbind despre „sabia americană" (în terminologia militară a N.A.T.O. — forţele de şoc ale S.U.A., în primul rînd aviaţia strategică şi rachetele): „În actualele condiţii, sabia nu poate fi în mod practic folosită... Ea aminteşte mai curînd o sabie ceremonială japoneză care slujeşte la harakiri".

...ŞI HARAKIRI JAPONEZ

Se pare că la Pentagon mai sînt încă mulţi amatori de harakiri, dar chiar şi aceştia vor fi meditat la declaraţiile recente pline de greutate ale mareşalului R.I. Malinovski, ministrul Apărării al U.R.S.S., privind soarta oricărei încercări de agresiune împotriva ţărilor socialiste.

Chiar şi capetele cele mai înfierbîntate de la Pentagon vor fi reflectat asupra ştirii că Uniunea Sovietică a rezolvat problema distrugerii rachetelor în zbor, ceea ce înseamnă că obiectivele de pe teritoriul U.R.S.S. devin invulnerabile chiar pentru cele mai perfecţionate arme ale agresorilor.

După lansarea primului satelit artificial al pămîntului de către Uniunea Sovietică, ministrul de Război al S.U.A. a dat un ordin special interzicînd militarilor americani să discute între ei acest istoric eveniment, iar un membru al Congresului american a propus cu toată seriozitatea ca să se trimită în turneu în jurul lumii o brigadă de stele de cinema din Hollywood în frunte cu Jayne Mansfield şi Marilyn Monroe, „pentru a umbri succesul ruşilor". Se ştie cît de eficiente s-au dovedit aceste „reţete"...

În ultimii ani au avut loc noi şi răsunătoare eşecuri ale cercurilor agresive, ale promotorilor politicii de pe poziţii de forţă. În acelaşi timp a crescut neîncetat forţa militară, politică, economică şi morală a ţărilor socialiste.

Lupta unită a popoarelor iubitoare de pace din lumea întreagă împiedică pe instigatorii la război să împingă omenirea în abisul unui nou măcel mondial. Amatorilor de harakiri de la Pentagon şi din alte ministere de război din occident — dacă nu se vor trezi sau nu vor fi treziţi la realitate — nu le va mai rămîne decît alternativa unui harakiri individual, practicat după toate canoanele tradiţionale japoneze.

L. NIŢESCU

Ilustraţii de Cik DAMADIAN

O biserică, un harem și un business

Devernon LeGrand ochise de mult un magazin de centuri şi corsete, situat în Brooklyn într-un loc cu vad. Din fericire, patronul nu s-a arătat prea pretenţios, astfel încît, pentru o sumă destul de mică, Devernon a pus mîna pe un sediu cum nu se poate mai potrivit pentru ceea ce dorea să facă. Renovarea a început-o imediat. Şi iată pereţii zugrăviţi cu numeroşi sfinţi şi sfinţişori, mai mult sau mai puţin celebri; iată vitrinele preschimbate cu altele alcătuite din gemuleţe colorate; iată şi o cruce luminoasă atrăgînd atenţia trecătorilor. Iar o firmă discretă anunţă naşterea unui nou aşezămînt religios: „Biserica Sfîntului Ion al Domnului".

Bineînţeles că, pe lîngă „legile divine", au trebuit respectate şi cele lumeşti. Un statut al noului cult a fost alcătuit şi înregistrat, ca orice altă afacere lucrativă, la Camera de Comerţ a statului New York. În statut s-a specificat, pentru orice eventualitate, că: „Biserica Sfîntului Ion al Domnului trebuie să se îngrijească de ctitorul ei şi de familia lui pînă la sfîrşitul zilelor lor".

„Ctitorul" era unul singur, dar familia devenise numeroasă şi greu de întreţinut. Căci Devernon LeGrand şi-a luat ca „sprijinitoare ale comunităţii sale religioase" cinci tinere femei hotărîte să-l ajute în apostolatul lui, dar care erau legate de el nu numai prin cele sfinte... Şi, ca în orice harem, una dintre ele (sora Eva) avea conducerea. În fiecare zi, îmbrăcate în cuvioase veşminte negre, lăsîndu-şi în jos ruşinate genele date cu rimel, „surorile" — purtînd cîte o cutie de tablă ornată pompos cu un sigiliu de ceară — porneau la cerşit. Chipurile, în folosul copiilor orfani... Truda nu se oprea la căderea serii, ci continua în localurile de noapte.

Afacerea mergea strună: fiecare soră aducea zilnic 80-100 de dolari. LeGrand avea de ce să fie mulţumit. Drept care... s-a avansat episcop. Episcopul Devernon. Suna mai impunător.

Dar statutul prevedea ajutorarea aproapelui; de aceea o mică parte din banii strînşi au servit la organizarea unui „orfelinat". Douăzeci de copii erau îngrijiţi în acest aşezămînt de binefacere.

Povestea a durat cîţiva ani buni. LeGrand tocmai împlinise milionul de dolari, cînd, într-o bună zi, s-a pomenit chemat totuşi în faţa procurorului general al statului New York, unde nu a contenit să-şi strige nevinovăţia. Între altele, LeGrand a încercat să demonstreze că este o infamie să se afirme că toţi cei douăzeci de copii din orfelinat sînt ai lui; el recunoaşte numai doisprezece. Tot atît de scandalos este să se afirme că a zămislit aceşti prunci ai domnului, cu toate cele cinci surori... După cum susţine el, copiii sînt cu toţii ai sorei Eva, deşi e adevărat că unii sînt născuţi la numai 2-3 luni diferenţă. Biserica a făcut, de-a lungul veacurilor, şi minuni mai mari...

Este foarte probabil că episcopul Devernon s-a apărat şi într-alt chip, mai convingător. El a avut putinţa să arate că vina lui, ca prelat, fie şi ca prelat „de ocazie", nu este deosebit de mare; n-a făcut decît un lucru pe care de secole îl fac mai toţi prelaţii: a adunat bani de la credincioşi. Poate că Devernon a citat şi exemple ilustre de oameni ai bisericii mult mai puţin nevinovaţi decît dînsul. Arhiepiscopul Spellman, în predica sa de crăciun la catedrala catolică din New York — predică radiodifuzată, televizată şi imprimată pe plăci de patefon — nu s-a mărginit de loc la a cere obolul credincioşilor pentru copiii orfani, ci a îndemnat făţiş la înarmare. Alt cap al bisericii catolice, cardinalul Ottaviani, l-a vizitat de curînd pe Franco şi, în discursul ţinut cu această ocazie, a numit agresiunea fascistă din 1936 (care l-a adus pe Franco la putere) „Sfînta cruciadă". Faţă de asemenea pilde ilustre, este evident că strălucirea „măruntei" escrocherii a lui LeGrand păleşte. De altfel şi procurorul pare-se că şi-a dat seama de lucrul acesta, cînd a recunoscut relativa nevinovăţie a acuzatului...

La urma-urmei, Devernon LeGrand n-a făcut decît un business. Cum fac atîţia şi atîţia alţi businessmeni clerici sau laici...

Florin MUGUR

1
ST. JOHNS CHURCH of OUR LORD

1 Sediul bisericii Sfîntul Ion al Domnului de pe Fulton Street — cartierul Brooklyn (New York).

2 Cele 5 „surori" sînt duse la cerşit şi culese la sfîrşitul zilei de „muncă" de maşina şi şoferul episcopului Devernon. „Sora" Eva (vezi săgeata), preferata episcopului, este şi şefa acestui detaşament.

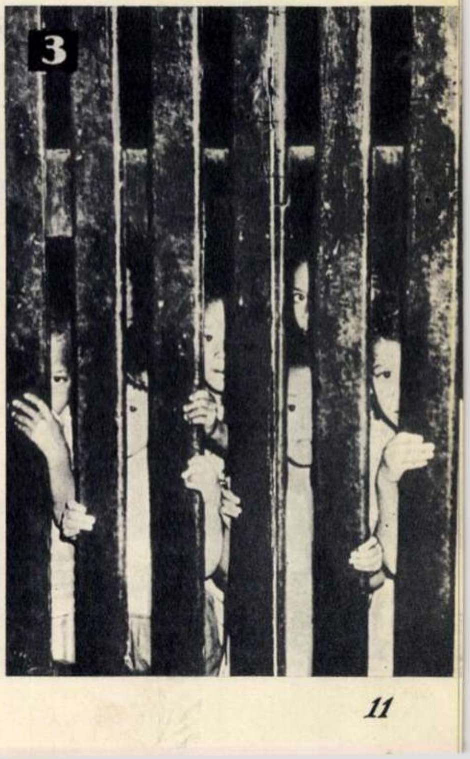

3 Cîţiva din cei 20 mici pensionari ai azilului de orfani — care nu sînt de altfel decît progeniturile preacuviosului Devernon.

Biblioteca
armonie c
„element

Un tablou în casă...

volumele aranjate într-o
istică, poate constitui acel
rativ major" recomandabil
orice interior.

E drept, rămăsesem datori cititorilor noştri la acest capitol. O ştiam. Mai înainte însă de a fi putut trece, autocritic, la fapte, iată pe biroul redacţional un plic (neiertători sînt cititorii!). Ana Teodoru, inginer zootehnist, semnează un reproş discret şi o rugăminte: „Ne-aţi sfătuit — şi primiţi mulţumirile noastre pentru aceasta — ce mobilă să alegem şi cum să ne amenajăm mai practic şi modern apartamentul. Mai departe însă ne-aţi lăsat singuri: ce să punem pe pereţi, cu ce să ne împodobim încăperile, care sînt acele mici fleacuri, acele obiecte decorative care — după părerea dv. — şi-ar găsi locul într-un interior al zilei de azi? Nu aţi dori să vă opriţi şi asupra acestei probleme?“

Desigur că dorim, tovarăşă Teodoru. În primul rînd, pentru că aveţi perfectă dreptate: e mult mai dificil să alegi cu discernămînt şi bun gust obiectele de decor, decît însăşi mobila. Aceasta are un rol funcţional bine precizat, care îţi conduce alegerea în raport cu necesităţi la fel de bine precizate. Şi apoi, producţia noastră de serie, oferă cu zgîrcenie încă modele variate ale garniturilor de mobilier, în aşa fel încît alegerea nu este prea dificilă. Cînd e însă vorba de piesele decorative, cele care inundă vitrinele şi care nu au altă funcţie decît de a răspunde nevoii noastre de frumos, aici fiecare este suveran şi, din păcate, încă nu toţi ne exercităm aceste drepturi cu un gust desăvîrşit. Şi cu toate că obişnuim să cităm mereu vechiul dicton latin cînd e vorba de gusturi, afirmînd răspicat că nu se cuvine a le discuta, poate că nu ar strica de astă dată să ne oprim puţin asupra lor, mai ales că interlocutoarea noastră şi-a exprimat dorinţa în acest sens.

Vorbeam de un „în primul rînd“, urmează deci şi un „al doilea“. În al doilea rînd deci, tovarăşă Teodoru, ţinem să răspundem prompt rîndurilor trimise pentru că iată, v-am surprins şi pe dv. în greşeală (o greşeală de altfel cît se poate de frecventă). Ne cereţi sfaturi despre „fleacurile“ ce împodobesc casa; ei bine, tocmai în această concepţie a obiectelor decorative văzute ca tot felul de mărunţişuri stă riscul de a strica ţinuta unui interior. Tov. arhitect Vasile Rado, cu care am stat de vorbă pentru a vă putea da şi de astă dată un răspuns cît mai competent, ţine să atragă atenţia: nu în mulţimea pieselor decorative (chiar dacă acestea ar fi de bună calitate) stă frumuseţea unui interior, ci în potrivirea cu gust a cîtorva piese la încăperea respectivă, ca formă, culoare sau stil. Singură, mobila nu poate da personalitate unui interior; în ajutorul ei trebuie să vină piesele decorative care să finiseze aspectul general al apartamentului; iar dintre acestea, rolul principal îl are acel „element decorativ major“ — cum îl numesc specialiştii — cel care captează atenţia şi în jurul căruia sînt polarizate celelalte piese din încăpere. Într-o cameră mobilată simplu şi discret — cum cere linia modernă — acest element major îl poate constitui, să zicem, un tablou de dimensiuni mai mari şi, bineînţeles, de calitate artistică. Sau, în alt caz, o compoziţie coloristică pregnantă, obţinută prin armonizarea culorii stofei de mobilă cu cea a covorului, a pereţilor sau a unor piese decorative. Un vas sau o statuetă — de dimensiuni adecvate şi de valoare artistică (iar valoarea nu presupune neapărat un preţ ridicat!) pot de asemenea constitui elementul decorativ major al unui interior, ca şi un lampadar cu un abajur mare, aşezat lîngă bibliotecă. Şi oare cărţile, rînduite într-o armonie policromă bine gîndită, nu pot da şi ele atmosferă şi caracter unei încăperi? Mai ales cînd sînt aşezate pe rafturile simple ale unei biblioteci ce ocupă un perete întreg... De cele mai multe ori, însă, nu piesa în sine dă efectul decorativ dorit, ci felul în care ea e pusă în valoare în contextul interiorului şi contribuie la crearea unei unităţi de stil.

Avem de pildă, trei vase frumoase şi două tablouri reuşite... În mod precis încărcăm şi alterăm linia decorativă dacă le expunem pe toate deodată. Pe cînd, dacă ne mărginim să punem pe perete peisajul rustic şi pe masă vasul de ceramică (înlocuindu-le, eventual, peste cîtăva vreme cu celelalte obiecte), am realizat o simplitate elegantă, în care ambele piese sînt bine valorificate.

Mai înainte însă de a învăţa *cum* să aranjăm în încăpere aceste podoabe, trebuie să ştim *ce* să cumpărăm. De cîte ori nu ni se întîmplă multora dintre noi ca, trecînd prin faţa unui magazin şi zărind în vitrină cine ştie ce bibelou de porţelan sau papagal exotic din janilie, să intrăm şi să achiziţionăm o asemenea „comoară“? Acest prim impuls, nestăpînit la timp, este cel mai primejdios pentru ţinuta de bun gust a casei noastre. Ajungem cu vremea să îngrămădim pe studio, pe masă, pe bufet, tot felul de „fleacuri“ care dau camerei aspectul unui bazar. Şi dacă tot vorbim despre această supraîncărcare a locuinţei, poate că ar trebui să mai amintim aici că moda bufetelor cu geamuri de sticlă, în spatele cărora se lăfăiesc ceştile şi farfuriile de porţelan, primite ca dar de nuntă, a răposat. Interiorul modern nu suportă fărîmiţarea: în locul a patru-cinci mici tablouri fixate pe perete în scară, mai bine unul singur, care să spună ceva prin conţinutul lui şi să fie încadrat într-o ramă discretă, simplă. Magazinele Fondului plastic pun la dispoziţia publicului, la preţuri accesibile, acuarele, gravuri, uleiuri, aparţinînd unor artişti cunoscuţi. Şi dacă vreţi să rezolvaţi mai puţin costisitor problema tablourilor, vă sfătuim să recurgeţi la reproducerile de tablouri celebre, pe care le găsiţi în librării. În nici un caz nu mai au ce căuta în casele noastre picturile de gang cu pepeni verzi şi struguri galbeni sau acele nefericite ţigănci despuiate.

A început să treacă şi moda platourilor din cristal crestat în fel şi chip — scumpe şi extrem de banale — a vaselor de cobalt înflorate şi aurite peste poate, a balerinelor şi căţeluşilor din porţelan (asta nu înseamnă însă că o piesă de valoare de acest gen nu-şi poate găsi locul într-un interior de azi). Obiectul decorativ modern îşi scoate efectele din liniile sale simple, alungite, din coloritul său viu, din formele sale extrem de variate. Şi de aceea nu vom greşi niciodată dacă vom recurge, în împodobirea casei noastre, la piesele de artă populară, întotdeauna simple şi de bun gust, întotdeauna autentice (dacă, bineînţeles, vreo interpretare artizanală sui-generis n-a avut grijă să le denatureze stilul). Acestea trebuie însă asortate cu grijă cu celelalte piese de decoraţie — covorul, perdeaua, stofa de mobilă — altfel rezultatul riscă să fie hibrid.

De bună seamă că nu pot fi formulate reţete fără greş în finisarea aspectului unei locuinţe; cîteva criterii pot fi totuşi enunţate şi vom încerca să le arătăm mai jos cu gîndul că tovarăşa Teodoru nu este poate singura interesată în această problemă.

Mulţi dintre noi mai avem mobilă lustruită de culoare închisă care, fără a corespunde întru totul liniei moderne, ne poate fi încă de un bun folos în casă. E bine de ştiut că la un asemenea mobilier nu merge cretona înflorată, în culori vii, ci o stofă sau o mătase în nuanţe pastelate, că cel mai potrivit covor este cel pluşat, iar ca piese decorative, sînt adecvate tablourile în ulei, obiectele din bronz, argint, marmură, porţelan, milieurile din broderie fină şi cărţile legate.

Mobila de culoare deschisă cere în schimb, la textilele din încăpere, materiale uni sau în dungi, în culori aprinse, un covor mochetă unicolor sau unul din ţesătură de lînă, iar ca tablouri, o acuarelă, o gravură sau o fotografie de artă, toate încadrate în rame înguste, simple. Într-un asemenea interior se potrivesc milieurile din pînză cu cusături moderne sau populare şi obiectele din ceramică, faianţă. Acestea pot fi intercalate printre cărţile din bibliotecă care trebuie şi ele aranjate, pentru efectul dorit, în funcţie de mărimea şi coloritul lor. Dar, din nou atenţie: nu sîntem obligaţi să expunem dintr-o dată toate vasele şi statuetele pe care le avem în casă. Schimbîndu-le din cînd în cînd, obţinem şi o înnoire a aspectului interiorului nostru. Şi cine nu doreşte să aibă un interior plăcut şi de bun gust, care să dea căminului o atmosferă caldă, intimă?

Sanda FAUR-DIMA

Într-un interior modern, un covor oltenesc frumos colorat poate înlocui cu succes pe perete un tablou.

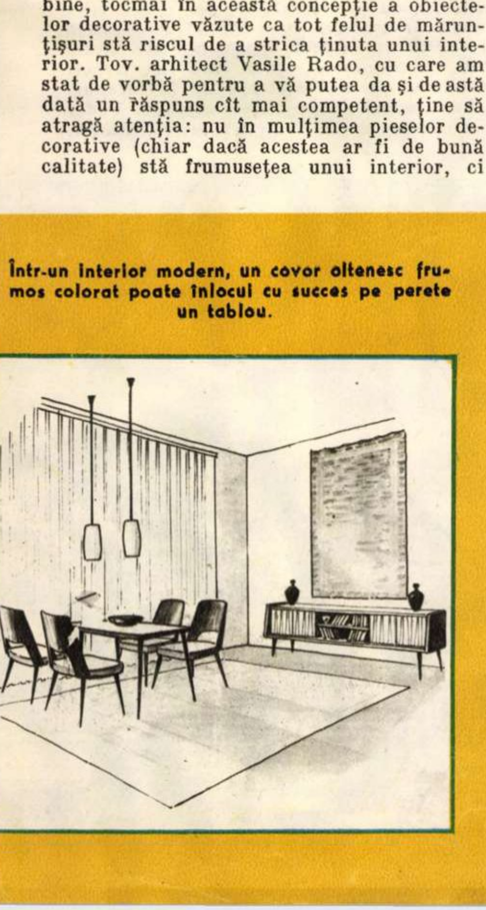

Cîteva acuarele sau gravuri de aceleaşi dimensiuni şi un abajur modern (fără floricele şi corăbii pe el), alcătuiesc o bună soluţie decorativă pentru un colţ intim.

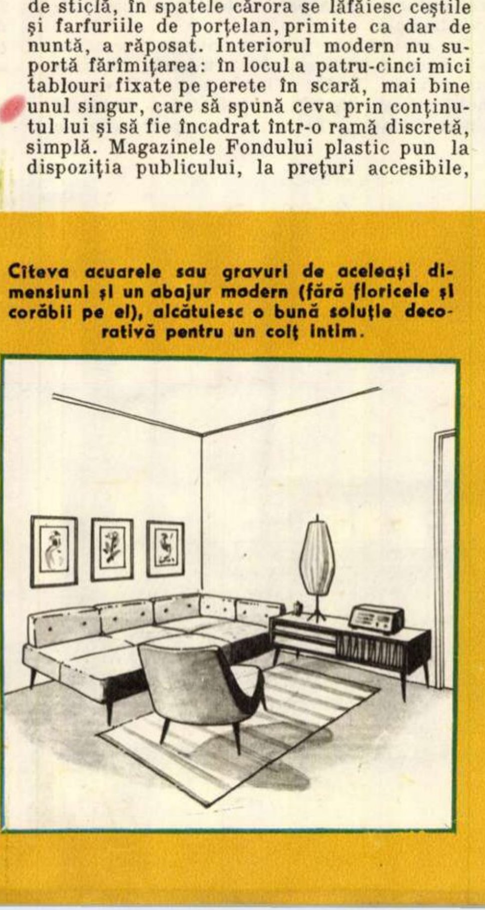

Un singur tablou de dimensiuni potrivite şi un covor pufos într-o singură culoare, iată două elemente decorative care pot da atmosferă unui interior.

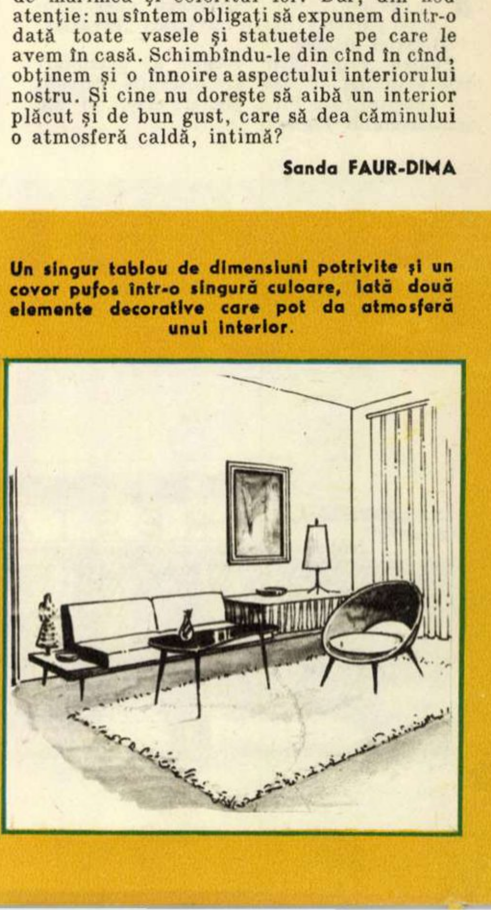

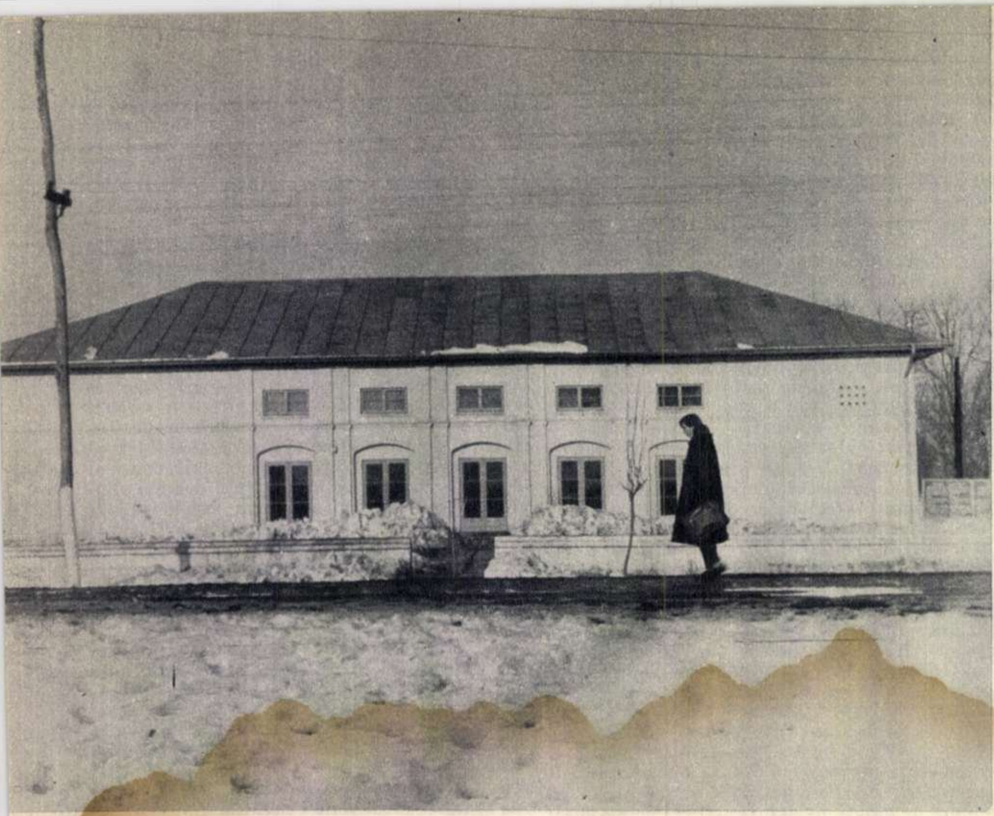

O NOUĂ DIMENSIUNE

În trecut, satul romînesc însemna: plug de lemn, analfabetism, opinci sparte, opaiț, flagelul unor devastatoare boli sociale. Locuitorii lui erau înfățișați, în genere, drept exponenții unei pitorești patriarhalități, refractari „invaziei" civilizației urbane.

Pentru „talpa țării" vechile și patriotardele stăpîniri au dat dimensiunile dijmei, ale pelagrei, ale bîtei jandarmerești și ale misticismului regizat.

Ieșit de sub obroc, prins în efervescența construcției socialiste, satul romînesc contemporan cunoaște dimensiunile altei vieți. Treptat, el a pus la muzeu imaginea mizeră a trecutului și urcă pe schelele luminoase ale socialismului.

De curînd am poposit într-un asemenea sat. Satul e mare și poartă numele viteazului pandur Tudor Vladimirescu. E un sat moldovenesc, așezat la jumătatea distanței dintre Galați și Tecuci și face parte dintr-o regiune (Galați) în care, după cum știți, a fost încheiat procesul colectivizării. Dragi mi-s Humuleștii lui Creangă, ca și satele pe unde a umblat bădița Mihai de la Folticeni, cu pitorescul lor, dar dragă mi-a devenit și așezarea asta rurală moldovană (cu evidente aspecte urbane) și multe altele, asemenea ei, prin care am trecut.

Cititorul să mă înțeleagă de la început: de bună seamă că pe ulițele comunei Tudor Vladimirescu nu curge lapte și miere. Așadar,

RESTAURANT

MAGAZIN UNIVERSAL SATESC
TEXTILE
COOPERATIVA DE

A SATULUI

PE TREPTELE CONTEMPORANE ALE CIVILIZAȚIEI

nu scriu despre un sat în care toate cerințele și toate exigențele pe care le reclamă modul de viață socialist sînt împlinite într-o perfecțiune ideală. Mai sînt multe de făcut. Și la Tudor Vladimirescu, și în alte sate din țara noastră.

Dar destul comentariu. Să trecem la fapte.

O amintire, sau mai bine zis o mărturie. În 1946, în comuna Tudor Vladimirescu a poposit o caravană cinematografică. În timpul rulării filmului, cîțiva țărani care se găseau în primele bănci s-au sfiit, ba s-au înfricoșat chiar. Unul dintre ei a spus:

— Hai, fraților, afară că ne calcă trenul.

Trenul era în film. În comuna Vladimirescu azi e un cămin cultural modern, cu o sală de spectacole de peste 600 de locuri, o cabină cinematografică cu două aparate de proiecție pe bandă normală. Film, în fiecare seară. (Păcat că cei ce conduc acest cămin cultural nu sînt gospodari prea atenți; o găleată cu var și o bidinea ar înlătura cu ușurință de pe

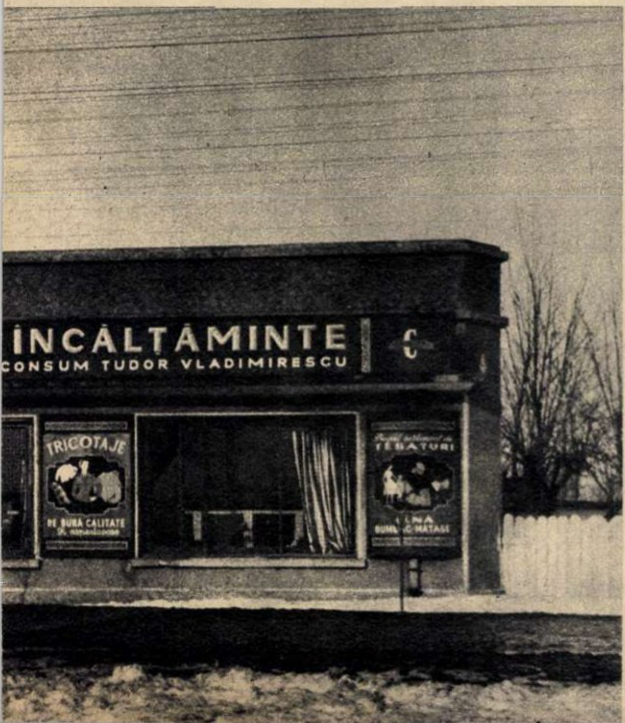

Chiar dacă deocamdată se aduce pe bicicletă, aragazul a început să înlocuiască vatra de jar a țaței Lisaveta.

pereţi urmele nepăsării celor ce nu ştiu sau nu vor să păstreze cum trebuie bunurile obşteşti!).

Prezentul comunei Vladimirescu se cere neapărat confruntat cu trecutul. În multe sectoare s-a pornit de la zero. În 1944 aici, în afară de „Visul maicii domnului" nu exista nici o carte. Am trecut pe la bibliotecă: 6.800 de volume. Am cercetat cîteva fişe de cititori. Toţi au la activul lor pe anul trecut între 30-45 de cărţi citite. O întreb pe bibliotecară:

— Ce sînt aceşti cititori pasionaţi?

— Colectivişti.

Întîlnesc o fată de 20 de ani. Ştefana Stratulat. Colectivistă. E o cititoare pasionată. Pe Şolohov l-a citit din scoarţă-n scoarţă. Pe Gorki la fel, pe Sadoveanu aşijderea.

— Cui i-a venit acum rîndul, „mîncătoareo" de cărţi?

— Lui Stendhal. Vreau „Roşu şi negru".

Trec pe la restaurantul comunei. E o nuntă. Fata unui colectivist se mărită cu un muncitor. Mireasa n-are nici ie, nici opincuţe. E îmbrăcată în nylon şi are pantofi „Romarta". Mirele n-a întrebat-o nici cîte perechi de boi are tat-su acasă, nici din ce viţă se trage. I-au plăcut ochii și hărnicia mîinilor fetei. Atît. Îi privesc pe invitaţi. Toţi sînt colectivişti. N-au nici iţari, nici pantofi agricoli (opinci), nici cămăşi înflorate de mîna ţaţei Lisaveta. Toţi sînt îmbrăcaţi în haine orăşeneşti şi mulţi poartă ceas la mînă.

De la restaurant plec la magazinul universal sătesc. Deosebirea dintre acest magazin şi unul de la oraş nu e prea mare. Îl întreb pe responsabil:

— Într-o lună de cîte parale vindeţi?

— Depinde. Între 200 şi 350 mii lei. Anul trecut am desfăcut mărfuri de peste 3 milioane de lei.

Mă apucă seara şi sînt găzduit la internatul şcolii medii din comună. Şcoala medie nu e de mult înfiinţată şi deocamdată are numai clasele VIII şi IX (cu internatul lucrările încă nu sînt perfect organizate, nu sînt puse la punct. Se pare că începutul — ca orice început — merge încă greu!).

Relaţii despre şcoala medie îmi dă bucătăreasa.

— Numai copii de colectivişti avem în liceul nostru. Din comuna Vladimirescu şi din satele vecine.

„Aici, stația de radioficare a comunei Tudor Vladimirescu. Dragi ascultători, începem emisiunea locală!"

Dimineața mă plimb de unul singur prin sat. Trec pe la stația de radioficare, pe la „Studioul fotografic", mă bărbieresc la atelierul de „Frizerie și coafură", schimb cîteva vorbe cu responsabilul atelierului de „Croitorie pentru bărbați, femei și copii" și zăresc vizavi o clădire pe care scrie: „Încălțăminte de comandă".

Seara dau din nou pe la stația de radioficare. Un mulgător fruntaş de la gospodăria agricolă colectivă vorbește consătenilor despre metodele sale de muncă. Într-o sală alăturată, una din cele trei brigăzi artistice de agitație face o ultimă repetiție. Peste o jumătate de oră intră în studio. După program colectivistul Susan mă poftește la el acasă. Îmi prezintă nevasta.

— Mărina mă cheamă.

La 39 de ani, Mărina lui Gheorghe Susan are 7 băieți.

— Ești bogată, țață Mărină.

— Bogată și nu prea. Mai am timp să mă-mbogățesc. Pînă la zece băieți nu mă las.

Și Mărina rîde de se umple odaia de bucuria ei. Casa nouă cu șase camere probabil că nu va fi suficient de încăpătoare.

— Nu-i nimic, filozofează Gheorghe. Mai trîntim una.

Gheorghe mi se laudă cu produsele pe care le-a obținut anul trecut.

— 9.000 lei în numerar, peste 11.000 kg grîu și porumb și alte numeroase produse agricole trebuincioase traiului într-o gospodărie.

În trecut Gheorghe Susan a fost țăran mijlocaș. Era un fel de Ilie Moromete, frămîntat de problemele economice ale gospodăriei sale individuale și de destinul copiilor săi. Acum are alte probleme:

— Mi se pare că n-am luat toate măsurile necesare pentru dezvoltarea gospodăriei colective. Cred că mai avem destule rezerve interne pe care nu le-am folosit.

Ies de la Gheorghe Susan și nu mă opresc decît în dreptul unei case unde se aude gălăgie. După ce deschid ușa și dau bună seara, întreb:

— Iarăși pregătiți vreo nuntă?

— Nu.

— Dar ce caută găinile astea tăiate pe masă?

— Aici e cerc de artă culinară. Înainte, țăranul făcea din găină (dacă nu i-o lua perceptorul) un singur fel de mîncare. Acum avem și noi pretenții. Învățăm s-o gătim ca la oraș.

A doua zi îmi scot carnetul și însemnez o seamă de lucruri. Le pun față în față cu trecutul. 1944: 412 analfabeți, o școală cu 4 clase și 8 învățători cu coatele roase, lampă cu gaz în toate casele (afară de acelea unde nu se puteau găsi bani de gaz și se recurgea la ancestralul opaiț), nici un medic. 1962: două școli, 33 cadre didactice, 10 cadre sanitare, un dispensar cu 3 secții medicale, lumină electrică (comuna a fost racordată la sistemul energetic național; păcat însă că atunci cînd am fost noi pe ulițe supraviețuiau doar cîteva becuri), zeci de aparate de radio, sute de difuzoare conectate la stația de radioficare, foarte multe case noi și altele pe care vi le-am amintit în prezentele însemnări.

Toate acestea n-au venit nici peste noapte și nici n-au picat din cer. Ele sînt roadele unor serioase strădanii. Ele sînt rezultatele modului de viață socialist. Gospodăria colectivă le-a dat țăranilor muncitori din Vladimirescu nu numai bucuria libertății (în trecut ei au fost pălmași și dijmași pe moșiile lui Basmangiu, Vretos, Verona și alți indivizi cu „sînge albastru"), ci și posibilitatea de a păși pe porțile unei vieți în care belșugul dă mîna cu civilizația.

Dimensiunea satului nostru contemporan își are izvorul în politica partidului clasei muncitoare.

Astăzi satul urcă pe treptele contemporane ale civilizației. Pe ulițe, la căminele culturale, în magazine, în casele colectiviștilor pășesc în ritm tot mai intens, prinse de mînă, belșugul și frumosul. Într-adevăr, asistăm azi la o „invazie" în sat a urbanismului socialist. Departe de a fi refractari „invaziei" civilizației urbane, țăranii o primesc cu brațele deschise.

Semnul sub care sociologii burghezi au pecetluit satul drept o așezare imuabilă, etern patriarhală, și-a dovedit totala netemeinicie. Integrarea organică a satului nostru în ritmul construcției socialiste îl spulberă.

George CIUDAN

Fotografii de Traian PROSAN

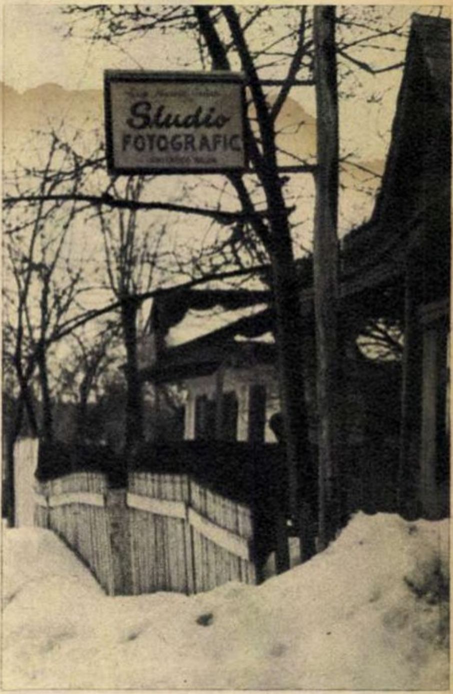

„Zîmbiți, vă rog!..." Ca la oraș!

Cînd a intrat în gospodăria colectivă, Vasile Andronache a avut două dorințe: casă nouă și motocicletă. Și le-a împlinit pe amîndouă.

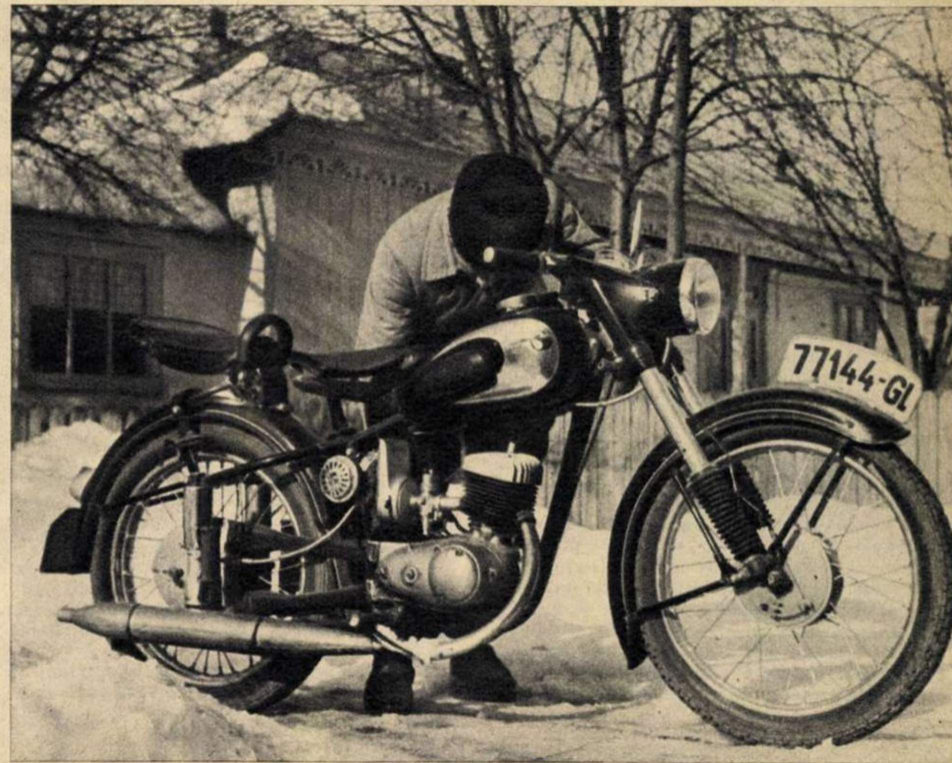

Cum să te descurci?

Povestire de Ştefan HARALAMB
Ilustraţie de Tia PELTZ

Ei, tovarăşe, ţi-a plăcut?... Păi ce, putea să nu-ţi placă? Poţi să te plimbi prin tot raionul, sector zootehnic ca al nostru n-ai să afli. Dar prin cîte am trecut ca să ajungă aşa, numai eu ştiu... Cu ce?... Cu păsăretul? Nu, tovarăşe. Cu construcţiile?... Nici cu ele. Astea au mers, ca să zic aşa, ca pe roate. Buclucul a fost cu altele. Cu oamenii. Mai precis: cu femeile. Uite, conduc colectiva de la înfiinţare, dar recunosc: eu cu femeile nu pot munci. Adică, ce vorbesc? Aş putea munci, dar nu ştiu cum se face, că nu le înţeleg întotdeauna. Şi la raion se zice: „Pandele ăsta e băiat bun, dar cu femeile îşi dă în petic". Te văd că zîmbeşti!... Să nu-ţi închipui nu ştiu ce drăcovenii!... Stai jos şi ascultă-mă:

Acu' vreo doi ani, cînd am cumpărat noi un lot mai mare de vaci, s-a ridicat problema braţelor de muncă. Cine să le îngrijească? Cerem în consiliu ca fiecare brigadă să dea cîţiva oameni. Dar brigadierii noştri au început cu: „N-avem de unde să dăm oameni. Sîntem în toiul secerişului... În loc să ne mai daţi, ne luaţi braţe de muncă... Ce, dacă aţi adus încă treizeci de vaci — pămîntul, recolta, pot să crape?..."

Şi aveau dreptate. Cum să iei, în plină campanie, oamenii de pe cîmp? Ce să-ţi mai spun? Ne-am judecat cu brigadierii. Pînă la urmă ne-am înţeles: fiecare brigadă va da trei femei pentru ferma de vaci.

A doua zi pe la prînz intră la mine în birou, val-vîrtej, mînat parcă de satana, moş Axinte. Moş Anton Axinte e vicepreşedintele nostru. Om mai bun ca el nu există pe faţa pămîntului.

— Ce-ai păţit tovarăşe vicepreşedinte? — îl întreb eu uimit.

— Năvălesc... ca lăcustele...

— Cine năvălesc?

— Muierile...

— Ce s-a întîmplat moş Axinte? Vorbeşte o dată, omule, să te înţeleg!

N-a mai apucat să răspundă că în birou au şi năvălit vreo cincisprezece femei. În fruntea lor, Paraschiva Mărăcine. Paraschiva asta e o femeie harnică, dar are o gură ardeiată... Să te ferească sfîntu'!

— Ce-i cu alde dumneavoastră, tovarăşelor? Ce necaz aveţi?

Aşa le-am întrebat, frumos, blînd, să nu le supăr cumva. Crezi că a folosit la ceva? Toate au început să strige deodată, încît nu se înţelegea mai nimic:

— Nu vrem să fim văcărese!... La dracu' cu vacile!... Eu nu mă bag văcăreasă!...

Dintre toate se auzea mai ascuţit vocea Paraschivei Mărăcine:

— Să se facă văcar cine a vrut vaci!

Moş Axinte, lîngă mine, îşi astupă urechile cu palmele şi ţipă din toţi bojocii:

— Linişte!

Ce? Aţi înnebunit? Ce-i cu babilonia asta?

Cu chiu cu vai am izbutit să le liniştesc:

— Vă ascultăm! Dar vorbiţi pe rînd.

— Eu nu vreau să fiu văcăreasă — zice Paraschiva în numele celorlalte.

— Bine, dar îţi dai seama că asta e o muncă de mare răspundere, o adevărată specialitate? — încerc s-o iau cu binişorul.

— O fi, dar am şi eu mîndria mea. Nu vreau să-mi zică lumea văcăreasă — răspunde ea cu harţă.

— Pe mine bărbatu-meu nu m-a trimis la coada vacii nici pe vremea lui Verescu, boieru' — intră în vorbă şi ţaţa Niculina. Să mă duc, acum, cînd avem colectivă?

— Ţaţă Niculină, matale greşeşti rău de tot cînd vorbeşti aşa — încerc să lămuresc femeile. Văcar, porcar, astea erau vorbe dispreţuitoare şi umilitoare pe vremea boierilor. Astăzi, îngrijitorul de animale e un om onorat. Ba mai mult: i se cer multe cunoştinţe. E trimis să înveţe... Ehei, să fii sănătoasă mata, ţaţă Niculină, dar ştii cîte crescătoare au şi decoraţii?

— N-am avut vaci şi nu mă pricep — îi dă înainte Paraschiva.

— Pe asta ai zis-o drept — îi răspunde moş Axinte. Noi sărăntocii n-am avut vaci şi nici alte animale mari. Ştii prea bine şi tu, Paraschivo, că la noi în Bărăgan o arătare cu rît şi cu douăsprezece coaste se chema porc. O stafie cu barbă, priponită de ţăruş, se chema capră. Şi capra era vaca Bărăganului. Fa, Paraschivo, noi nu te trimitem să stai cu o nuieluşă în dosul unei capre ţintuite de ţăruş; noi te dăm la zootehnie, femeie. Şi dacă nu vă pricepeţi, veţi învăţa. E o meserie. Da'ce zic eu meserie?! O adevărată ştiinţă! Uite, noi o să vă dăm halate albe. O să arătaţi ca nişte doctoriţe...

Dar ele şi cu mai multă tărie:

— Nu vrem să fim văcărese!... Nu merg la vaci!...

Simţeam că îmi plesneşte capul şi am ţipat nervos la ele:

— Da' cine să se îngrijească de vaci? Doar sînt ale noastre, ale colectivei!

— Cine? — face Paraschiva, scumpa de ea. Nevestele dumneavoastră! A matale, tovarăşe preşedinte, ţaţa Melania a tovarăşului vicepreşedinte şi celelalte femei ale dumneavoastră, din consiliu. Îmbrăcaţi-le pe alde dumnealor în halate albe, învăţaţi-le meseria asta frumoasă de văcărese şi duceţi-le la coada vacii.

Tocmai atunci a sosit de la raión şi instructorul nostru, tovarăşul Istrate. Instructorul a cercetat toată tevatura şi le-a trimis pe nemulţumite înapoi la brigăzi. Apoi, către mine, că nu ştiu să lucrez cu femeile; că mai înainte ar fi trebuit să le lămuresc, nu aşa, dintr-o dată, ţoc-poc, să le trecem la vaci.

— Dar ce facem, tovarăşe instructor? Atunci pe cine dăm la fermă, că mai cumpărăm curînd încă un lot de vaci?

— N-avem altceva de făcut decît să acceptăm propunerea tovarăşei Mărăcine.

Auzi: „propunerea tovarăşei Mărăcine"! Probabil că m-am holbat atît de uluit, că tovarăşul instructor a simţit nevoia să-mi spună:

— Ce te uiţi aşa la mine? N-am reuşit să le lămurim cu vorbele, le vom lămuri cu faptele. Fiecare din consiliu, în frunte cu dumneata şi cu tovarăşul Axinte, îşi va lămuri nevasta să lucreze la ferma de vaci. Tovarăşe Pandele, află că pe noi oamenii ne judecă nu după vorbe, ci după fapte.

Ei, dar n-a fost prea uşor cu Săftica mea! Nu e greu de spus: „lămureşte-ţi nevasta". Dar cînd ai o nevastă ca a mea!... Am încercat şi cu frumosul, şi cu urîtul, am mîngîiat-o şi m-am răstit la ea, i-am promis şi luna de pe cer... Nimic! Nici nu voia să audă de vaci! Pînă la urmă m-am săturat: am luat-o de mînă şi-am pornit cu ea spre fermă, s-o îmbrac în halat.

— Îmi vine să intru-n pămînt! — mă bodogănea ea. Sînt eu nevastă de preşedinte, sau ce sînt? Atunci nu ţi-i ruşine să mă pui la coada vacii?

Am reuşit pînă la urmă s-o trec pe portiţa fermei.

Şi crezi oare că numai eu am păţit aşa? Să-l fi văzut pe moş Axinte: la fel! Şi el, sărmanul, are păr alb pe cap!

— Antoane, i-a spus baba Melania, toate le fac, numai asta nu. O viaţă întreagă te-am urmat.

— Ei, dacă toată viaţa m-ai urmat, fii acum femeie de înţeles—i-a spus calm moş Axinte.

— Nu mai vreau să te ascult orbeşte! Acu' avem şi noi drepturi. Am şi eu dreptul să mă împotrivesc. Antoane, eu mă înfăţişez la tribunal... — l-a ameninţat femeia.

— Da, da, ai să te înfăţişezi la ferma de vaci.

— Dar înţelege o dată, Antoane, eu la vaci nu mă pricep.

— O să înveţi — a continuat moş Axinte cu sînge rece. Trebuie să înţelegi c-o faci în interesul gospodăriei şi al nostru personal. Hai la fermă să-ţi îmbraci halatul.

— Antoane, te cam întreci cu gluma!

— Nici o glumă! Vorbesc foarte serios — zise de astă dată mai hotărît moş Axinte. Colectiviştii ne preţuiesc nu după vorbe, ci după fapte.

— Antoane, ai căpiat la bătrîneţe?

Ei, dar şi moş Axinte şi-a ieşit din pepeni:

— Fa, Melanio, nu uita că-s colectivist şi cu asta nu mă joc...

Pînă la urmă însă s-au apucat femeile noastre de îngrijitul şi mulsul vacilor. Şi trece anul şi colectiva scoate bănet nu glumă din această mîndreţe de vite şi înalţă două din grajdurile noi pe care le-ai văzut. Iar drăcoaicelor noastre le-a intrat la inimă zootehnia. Lucrau în draci şi făceau la zile-muncă, mamă, mamă!

După un an, într-o zi, cînd secerile erau iarăşi în lan, mă pomenesc în birou cu cele cincisprezece femei în cap cu Paraschiva şi ţaţa Niculina. Fără să zică un cuvînt se opresc încruntate la uşă. Apoi:

— Ce se întîmplă la noi?... — strigau ele. Aţi hotărît ceva?... De noi nu vă pasă? Vrem la zootehnie! V-am mai spus-o! Daţi-ne la fermă!

— Ajunge! — am ţipat cît am putut şi mi-am astupat urechile cu mîna. Ce, iar a intrat strechea în voi? Vă dau unde vreţi, dar acum lăsaţi-mă să mă duc la Sfat, la şedinţă.

Ele: nimic. Ba chiar încep să înainteze ameninţătoare spre mine.

— De şedinţe ai timp, dar de noi, nu? — se răţoieşte una la mine.

M-am retras treptat-treptat pînă la birou şi am încercat să le iau cu frumosul:

— Surioarelor, drăguţelor, spuneţi-mi repede ce vreţi şi lăsaţi-mă la şedinţă.

— Nu-ţi sîntem surioare! — se azvîrle Paraschiva ca o leoaică asupra mea. Ne iei cu vorbe dulci? Mă mir că nu vă e ruşine! V-aţi pus femeile voastre acolo unde se cîştigă mai bine...

— Auzi: numai nevestele lor! — se aprinse şi ţaţa Niculina. Săftica dumitale a făcut într-un an 400 zile-muncă.

— Paraschivo, ţaţă Niculină, aţi uitat? — încerc eu cu băgare de seamă să le reamintesc. Păi n-aţi venit la mine toate ciopor, iac-aşa, ca şi acuma? Nu mi-aţi spus: „Nu vrem să fim văcărese! Să intre nevestele voastre!"?

Ţi-ai găsit cu cine să vorbeşti cu băgare de seamă! Tărăboiul a început din nou. Ţipau toate în cor:

— Nu-i adevărat. Noi n-am zis aşa! Şi chiar dac-am zis, am făcut-o pentru că nu ştiam despre ce e vorba! Dă-ne la zootehnie şi-o să-ţi arătăm ce ştim...

Şi Paraschiva, scumpa de ea, m-a ameninţat aşa:

— Pandele, dacă n-o să te lămurim noi, o să te lămurească la partid. Să ştii că mergem la raion. Ce faceţi voi nu e drept.

Ei, la asta nu mi-am mai putut ţine firea: am dat buzna printre ele şi-am ieşit glonţ afară din birou. A doua zi trece pe la noi tovarăşul Istrate:

— Tovarăşe Pandele, iar ai încurcat-o cu femeile — îmi spune el.

— Cu ce naiba am mai încurcat-o? — îl întreb.

— Au venit la dumneata şi au cerut să lucreze la ferma de vaci. Şi dumneata le-ai lăsat să vorbească la pereţi. De unde la dumneata, tovarăşe Pandele, apucăturile acestea ciocoieşti?

— Păi, tovarăşe instructor — încerc să mă apăr — sînt tot alea care mai an n-au vrut... Acu' tot noi să ne plecăm în faţa dumnealor?

— Măi tovarăşe preşedinte — îmi răspunde instructorul — cu atît mai rău ai greşit. Iată, femeile care n-au vrut acum un an nici să audă de vaci, vin să te roage să le dai la fermă. Vezi, asta înseamnă lămurire. Foarte bine: femeile s-au convins. E bine, cred, să le dăm la fermă.

Apoi tovarăşul Istrate îmi mai vorbi de una, de alta şi plecă.

M-am sucit, m-am învîrtit şi n-am găsit decît o singură soluţie: ne luăm nevestele de la fermă şi le împăcăm pe Paraschiva, pe ţaţa Niculina şi pe celelalte. Seara, înainte de muls, m-am dus să stau de vorbă cu Săftica. Am luat-o direct, fără ocolişuri.

— Săftico, cred că ţi s-a împlinit dorinţa... Ai să treci la altă muncă...

— Cum adică? De ce? — mă privi ea mirată.

— Fiindcă alde Paraschiva şi suratele ei ne acuză că ne-am băgat femeile în locurile unde se cîştigă mai bine. O să vină ele să lucreze şi tu să treci în altă parte. Sau, dacă vrei, să stai acasă...

Cînd a auzit asta, Săftica a sărit ca muşcată de şarpe:

— Cum? Eu acasă? Eu? Păi tu ştii cine sînt eu? De tine s-o fi auzit, nu s-o fi auzit, dar de Safta Pandele ştie tot raionul... Nu-s decît două săptămîni de cînd babii Melania şi mie ni s-au prins pe piept insignele de mulgători fruntaşi. Fotografia ta, sau a mea a fost dată la ziar?

— Bine, bine, e drept — las eu în voia ei — da' tot trebuie să te scoatem de la vaci. N-avem ce face...

— Unde ne trezim aici, tovarăşe preşedinte? Ce-i aici: moşia ta? Faci ce vrei? — sare ea la mine revoltată. Pe mine să nu îndrăzneşti să mă mişti de la fermă, că mă duc la raion.

— Bine, du-te şi tu, i-am spus, duceţi-vă cu toatele la raion, tăiaţi-mă bucăţi, faceţi ce vreţi, dar de mîine nu mai calci pe la fermă.

— Şi-apoi ce cred dumnealor — zice ea mai liniştită în timp ce în mine fierbea un vulcan — că la vaci se stă pe roze? De ce nu le-ai spus că întreg cîştigul e după producţie?! Păi ce: 400 de zile-muncă se fac cu una, cu două?... Meseria de îngrijitor are şi ea tainele şi dichisurile ei. Trebuie să ştii multe, iar dacă nu ştii, să înveţi. De ce nu le-ai spus că eu toată iarna numai la cursuri am stat? Să vină să vadă cîte caiete am umplut şi ce de cărţi am citit! Iar Paraschiva ce face, în timp ce eu mă omor cu ştiinţa? Stă cu nasul la televizor şi-i priveşte pe Maria Tănase şi pe Gică Petrescu! Asta e! Dar lasă, tovarăşe preşedinte, găsesc eu ac de cojocul dumitale. Bine: mîine n-am să vin la fermă, dar nu mă poţi opri să mă duc în altă parte...

În noaptea aceea o aud pe Săftica cum se scoală şi-o tuleşte din casă. Dimineaţa o caut pe la fermă, peste tot... Ia-o de unde nu-i! Unde o fi muierea naibii? — mă gîndesc. Poate s-a întors la maică-sa de supărare. Pe la prînz m-am dumirit: sună telefonul şi mi se dă legătura cu raionul de partid. Aud la cealaltă parte a firului vocea supărată a tovarăşului Istrate:

— Tovarăşe Pandele, abia ieri am discutat în legătură cu femeile şi iar îţi faci de cap, acolo. Vrei ca pînă la urmă să fii discutat în biroul raional?

— Dar ce dracu' am mai făcut, tovarăşe Istrate? — îl întreb îngrozit.

— Ştii dumneata prea bine... Vin la raion fruntaşele de la dumneata din colectivă să se plîngă că vrei să le scoţi din muncă? Se poate, tovarăşe Pandele? În loc să le sprijini, mata persecuţi fruntaşele?

— Care fruntaşe, tovarăşe instructor? — răcnesc în telefon.

— Uite care: tovarăşa Pandele, soţia dumitale.

Era să scap telefonul din mînă.

— Păi n-ai spus dumneata ieri să le dau la fermă pe Paraschiva Mărăcine şi pe celelalte care s-au lămurit?

— Ba da, asta ţi-am spus. Dar nu ţi-am spus să loveşti în fruntaşe. Eu nu ştiu ce să mai cred despre dumneata: nu ştii să te orientezi cu femeile!...

Simţeam că mi se ridică părul măciucă şi că pielea mi se încreţeşte ca la găini.

— Tovarăşe Istrate — am răcnit scos din fire — sînt sătul pînă-n gît de femei. Află că eu mă duc la o mănăstire şi îmbrac rasa de călugăr. Acolo barem n-o să văd nici sămînţă de femeie!

Ei, dar pînă la urmă toate s-au aranjat. Peste cîteva zile ni s-a aprobat un împrumut de stat pentru cumpărarea încă a unui lot de vaci. Alte două grajduri noi erau aproape construite. Aşa că peste două săptămîni le-am uns îngrijitoare şi pe Paraschiva, şi pe ţaţa Niculina, şi pe celelalte.

Şi iată că a trecut şi anul ăsta. Nici Paraschiva, nici ţaţa Niculina şi nici celelalte nu ne-au făcut de rîs: au muncit vîrtos. Acu' ce să-ţi mai spus? Ai văzut şi dumneata: avem şapte grajduri cu vaci cum nu găseşti în tot raionul. Încărcătura de animale mari a ajuns în colectiva noastră la 40 de capete pe suta de hectare. Şi ştii cine a fost ales de la noi să plece la Consfătuirea pe ţară a colectiviştilor?... Eu...? În nici un caz! Săftica, nevastă-mea? Mai degrabă ea, decît eu... Dar nici ea, ci Paraschiva! Da, dom'le, tovarăşa Paraschiva Mărăcine. Da: Paraschiva, care a întrecut-o şi pe baba Melania şi pe Săftica mea, pe toate. Vacile ei dau peste 4.000 kile de lapte anual. Şi e tobă de carte, Paraschiva. Am dus-o cu maşina la gară, i-am cărat valiza, am urcat-o în tren şi i-am spus:

— Fa, Paraschivo, vezi cum vorbeşti...

Ea s-a uitat urît la mine şi din geamul trenului mi-a aruncat în zeflemea:

— Doar nu vrei tu să mă înveţi cum să vorbesc!...

Poftim de te înţelege cu o femeie dacă poţi!

Ce-o mai ieşi din asta, nu ştiu... Ştiu însă, cum te văd şi cum mă vezi, că adunarea generală a hotărît ca anul ăsta să sporim din nou numărul bovinelor. Şi nu mai am nici o femeie disponibilă. N-am şi pace! Iar brigadierul zootehnist o ţine una şi bună: că treabă cumsecade la fermă nu se poate face decît cu femeile! Cum să te descurci? De unde să scot atîtea femei? Chiar dacă mă dau de o sută de ori peste cap, tot n-am de unde lua atîtea îngrijitoare!... Mai ales că şi Consfătuirea pe ţară a ţăranilor colectivişti a recomandat ca în sectoarele zootehnice ale colectivelor să fie puşi să lucreze fruntaşii între fruntaşi, oamenii cu cea mai mare experienţă în creşterea vitelor. Cum ar fi, de pildă, Paraschiva Mărăcine, aia care înainte vreme nici nu voia s-audă de vaci. Ce bine ne-ar prinde măcar vreo zece ca Paraschiva asta!... Da' ce zic eu zece? Şi cu cinci ne-am mulţumi, numai să fie!...

PRIMĂVARĂ

de Nina **CASSIAN**

La anotimpul nou se cuvine să asortăm un proiect de viață mai îndrăzneț decît toate de pînă acum.

Firește, nu putem avea cu toții ochii albaștri ca cerul, dar nimic nu împiedică privirea noastră să fie limpede și intensă ca el.

Asemenea copacilor care fac frunze noi, să cîștigăm un nou prieten în această primăvară, avînd avantajul, față de copaci, că-i păstrăm și pe cei din anii trecuți.

Am văzut ieri o pereche de îndrăgostiți, foarte elegantă: culoarea iubirii ei era complimentară cu a lui. Desenul inimii lor avea la bază aceeași concepție.

Primăvara obligă la împrospătarea idealurilor, la suplețea gîndirii. Clătiți-vă în pîraie și-n cărți.

S-a renunțat definitiv la stilul singuratic; precum și la extravaganța individualistă. Cu cît vom fi mai firești, cu atît vom obține mai multă varietate și personalitate. Viața e infinită și nerepetabilă — artificiul e limitat și duce la stereotipie.

Nu se mai poartă blazarea. N-are nici o justificare științifică sau etică — și e de prost gust.

În aceste seri cu miresme străvezii și tulburătoare, am întîlnit mulți oameni frumoși, împodobiți cu sentimentul datoriei împlinite.

Moda la copii rămîne ansamblul pașnic. Motiv decorativ: porumbelul.

Cu puțin efort, putem transforma croiala obosită a anilor în veșmîntul strălucitor al experienței și al înțelepciunii. Cel mai tineresc model rămîne bucuria de a trăi și setea de a cunoaște. Convine oricărei vîrste.

Pentru a verifica dacă aplicați normele modei de primăvară oglindiți-vă unii în ochii altora. Dacă veți fi întîmpinați cu nepăsare și răceală, înseamnă că v-ați neglijat ținuta: gesturile voastre sînt vechi, zîmbetul — purtat. Dacă, dimpotrivă, în privirea semenului vostru veți citi recunoaștere și recunoștință, înseamnă că ați respectat poruncile primăverii.

Și atunci, primăvara vă va respecta și ea, mîngîindu-vă cu adierea fericirii.

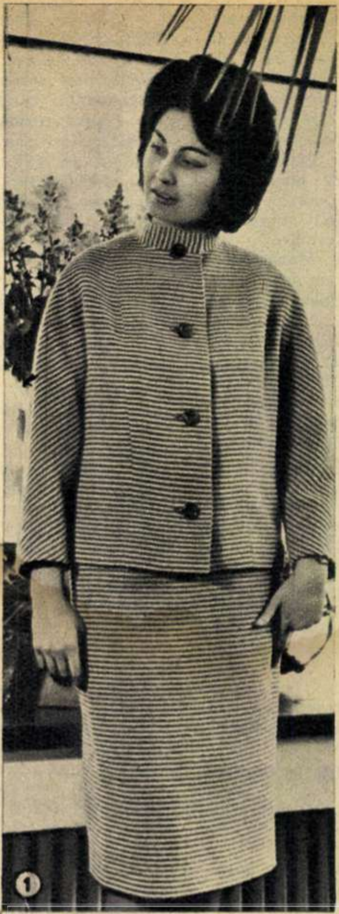
①

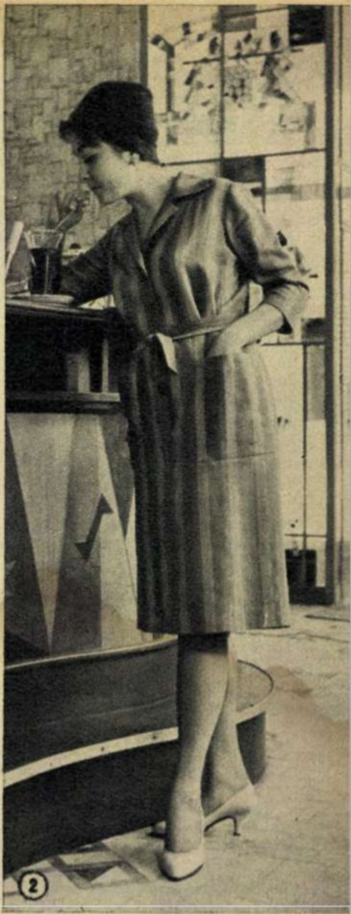
②

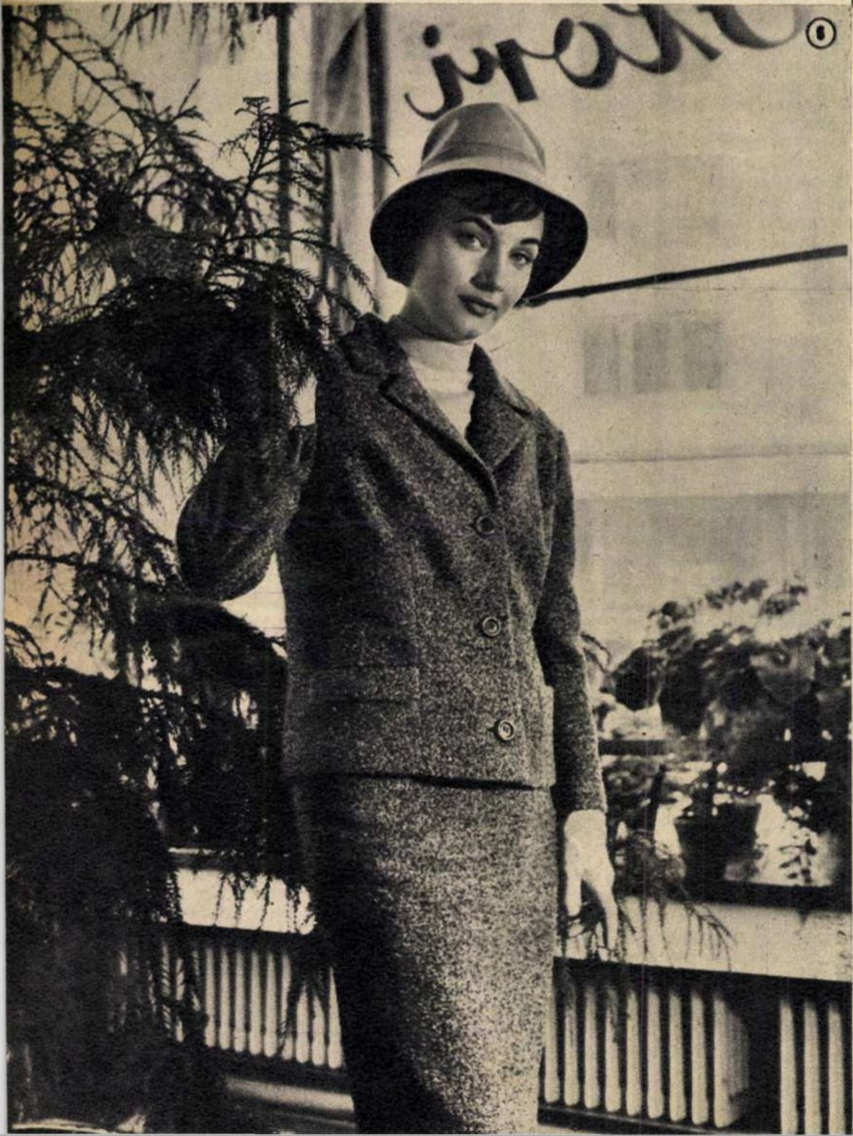
⑥

Ne pregătim...

Taiorul rămîne în continuare ținuta cea mai potrivită pentru primăvară. Iată cîteva din creațiile Fabricii de confecții și tricotaje - București, care relevă unele trăsături caracteristice ale noii linii în modă.

① Stofa moale în dungi permite, ba chiar îndeamnă, la o croială mai aparte chiar și în ce privește clasicul taior. Dar atenție: un asemenea taior, croit din material cu dungile pe lat, nu avantajează decît siluetele suple.

② Pentru siluetele mai pline, o rochie cu dungile în lung, cu guler și revere, mîneca trei sferturi și buzunarele aplicate.

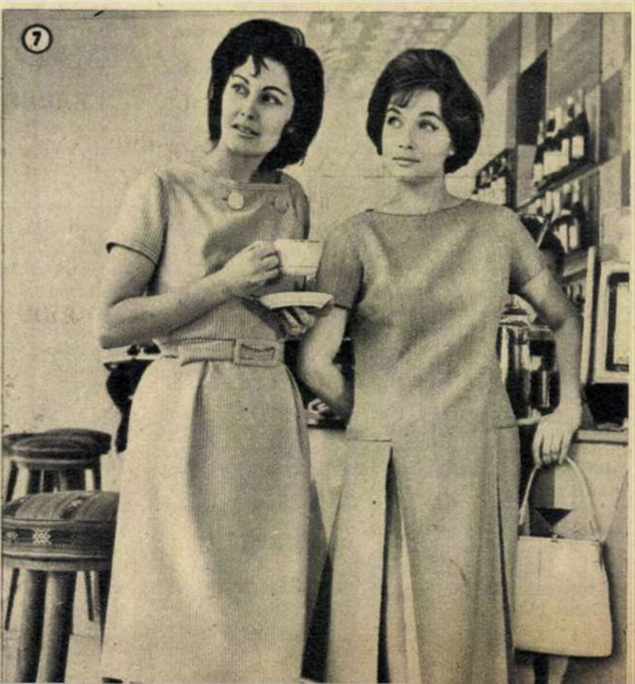
⑦

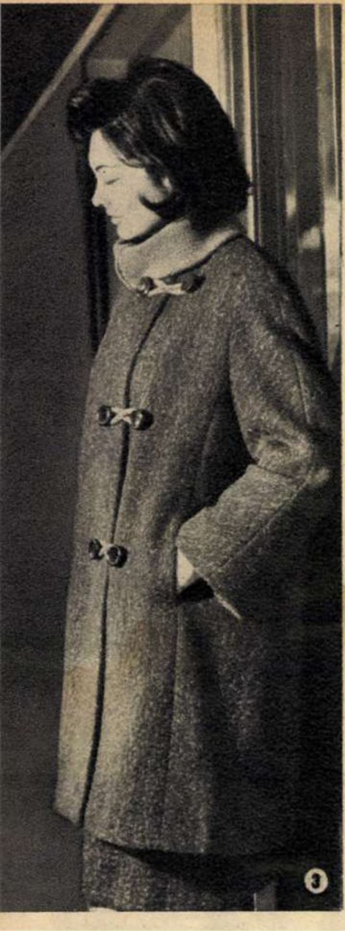

③

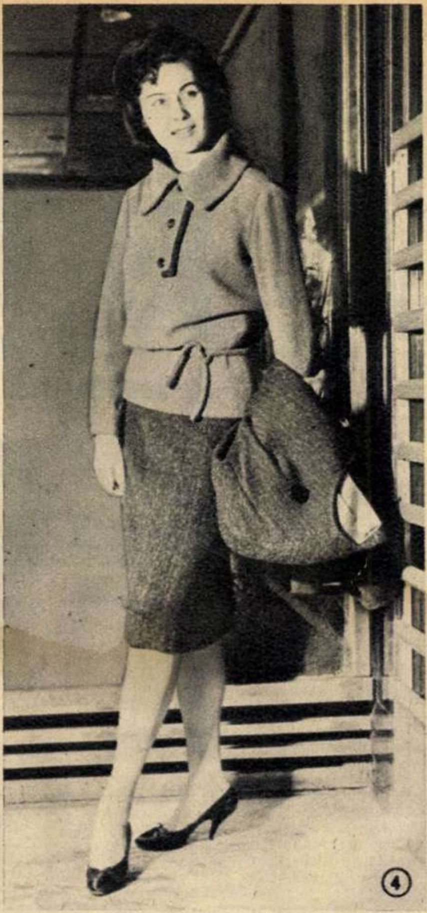

④

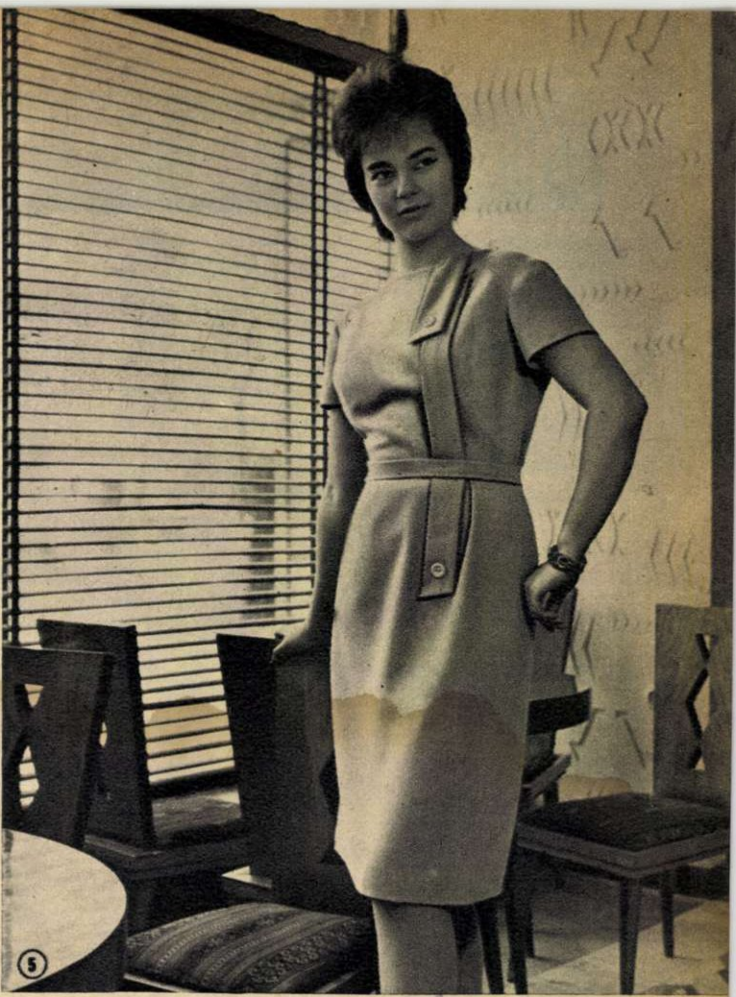

⑤

③-④ Iată şi o noutate a sezonului: jacheta şapte-optimi din stofă fantezi. Remarcaţi că haina se încheie într-o parte — linia asimetrică e foarte la modă. Vă place gulerul bogat? El nu aparţine însă jachetei (care e răscroită rotund pe gît), ci bluzei gen cazacă (foto 4). Efectul coloristic al acestui ansamblu îl dă stofa fantezi (negru combinat cu un bej roşcat), de o nuanţă închisă pe o parte şi mai deschisă pe cealaltă. Din nuanţa deschisă se confecţionează bluza.

⑤ Această rochie de după-amiază, cu croiala dreaptă şi talia marcată cu cordon, are ca detaliu specific o bandă din materialul rochiei, care porneşte de la răscroiala gîtului pînă mai jos de talie.

⑥ La acest taior, doar stofa e fantezi (un bucle mai subţire), jacheta avînd o croială simplă, dreaptă, cu guler şi revere clasice.

⑦ Rochia modernă e foarte simplă; remarcaţi linia lejeră, talia prelungită şi fusta în cute evazate ale modelului din dreapta: amănuntele acestea sînt caracteristice modei actuale.

⑧ O ţinută practică şi totodată elegantă pentru sezonul de primăvară. Fusta din stofă cu fibre sintetice are o croială largă şi are în talie o corseletă înaltă. Poate fi purtată cu orice bluză din tricot asortată la culoare.

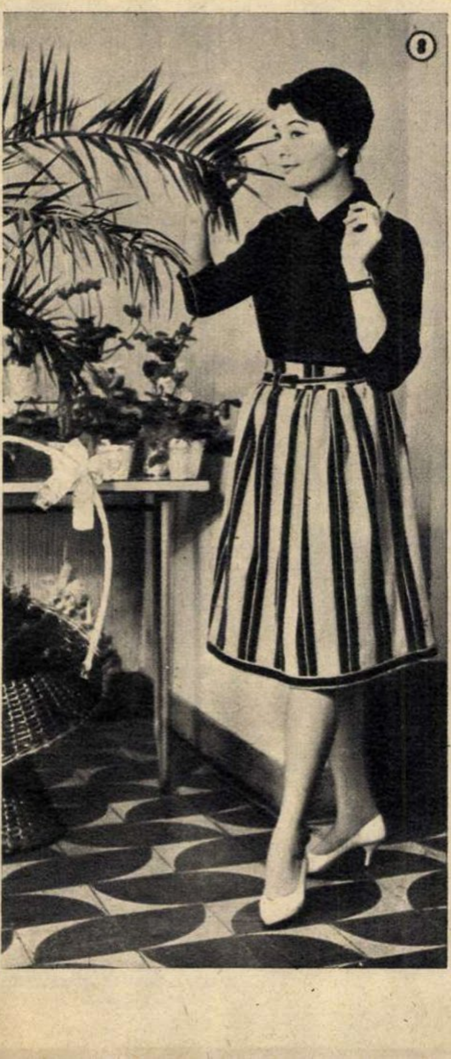

⑧

STOP!

A apărut noul stilou „Flaro 62" produs al I.I.S. „Flamura Roşie" — Sibiu

Cereţi la magazinele de specialitate stiloul „FLARO 62"

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Clădirea centrală a stațiunii.

În zona lacului Bicaz...

Pe malul lacului Bicaz, față în față cu Ceahlăul, se află Stațiunea de cercetări științifice Stejarul. Dotată recent cu utilaj modern, stațiunea a fost pusă la dispoziția oamenilor de știință pentru studii zoogeografice asupra zonei lacului de acumulare și a bazinului Bistriței. În această iarnă s-au efectuat cercetări în legătură cu fenomenele provocate de înghețarea lacului, precum și în legătură cu acomodarea peștelui în apa lacului Bicaz și popularea cu pește a zonei respective.

Tot aici, două stațiuni meteorologice aduc un real folos principalelor întreprinderi industriale de pe cursul mijlociu al Bistriței, care primesc acum, zilnic, prognoza vremii din această parte a țării.

Lazăr BENEȘ

Ce este grupul țărilor de la Monrovia?

Sînt informată din presă despre așa-numitul „grup al țărilor africane de la Monrovia". Aș dori să aflu din cine este format și care este poziția lui față de problemele actuale ale Africii.

Georgeta IGNAT,
economistă - București,
bd. Dacia 17

Răspunde ziaristul S. VERONA, de la Agenția romînă de presă „Agerpres".

Denumirea de „grupul țărilor de la Monrovia" s-a încetățenit în viața politică africană din mai 1961. Atunci a fost convocată în capitala Liberiei — Monrovia — o conferință a 20 de state africane și anume Liberia, Nigeria, Sierra Leone, Etiopia, Tunisia, Togo, Somalia, Congo cu capitala la Leopoldville și 12 foste colonii franceze — membre ale „grupului de la Brazzaville" (Camerun, Congo, cu capitala la Brazzaville, Coasta de Fildeș, Dahomey, Gabon, Volta Superioară, Republica Malgașă, Mauritania, Niger, Republica Africa Centrală, Senegal, Ciad).

La această conferință n-au participat însă o serie de importante state africane cunoscute prin politica lor independentă, cum sînt Republica Arabă Unită, Guineea, Ghana, Marocul, Mali și altele care au caracterizat conferința de la Monrovia drept un compromis față de imperialism, în contradicție flagrantă cu interesele popoarelor africane. Într-adevăr, conferința de la Monrovia nu a examinat o serie de probleme majore, ca de pildă problema unității Africii, problema eliberării teritoriilor africane aflate încă sub dominația colonială, nu a adoptat o hotărîre net antiimperialistă în problema Angolei, a refuzat să condamne experiențele atomice efectuate de Franța în Sahara și așa mai departe.

Crearea grupului de la Monrovia apare, în lumina evenimentelor petrecute în Africa, ca o încercare a politicii imperialiste de a contracara tendințele puternice de constituire a unei largi comunități africane, anticolonialiste. Majoritatea statelor participante la grupul de la Monrovia sînt îngrădite în acțiunile lor de politică externă și internă. Astfel, țările din „grupul de la Brazzaville" sînt legate de Franța printr-o serie întreagă de acorduri militare și economice. Liberia depinde, după cum se știe, de capitalul american, Nigeria și Sierra Leone sînt încă supuse influenței capitalului englez. Este evident că dependența de puterile imperialiste își pune amprenta pe politica promovată de statele din grupul de la Monrovia, care, deși proclamă ideea unității, o concep într-un fel sub egida imperialismului.

Tendințele politice ale grupului de la Monrovia s-au vădit în recenta conferință de la Lagos (Nigeria) care a ocolit problemele cheie ale luptei împotriva imperialismului, axîndu-și activitatea pe sprijinirea tezelor politicii imperialiste, ca de pildă în problema algeriană. „Convocarea acestei conferințe — scria ziarul marocan „Al Alam" — demonstrează încercarea colonialismului de a-și mobiliza adepții împotriva mișcării de eliberare din Africa".

Politica promovată de grupul de la Monrovia nu corespunde intereselor popoarelor africane. Iată de ce chiar în rîndul participanților la conferința de la Lagos s-au manifestat divergențe. Reprezentanții Etiopiei au declarat — de pildă — că nu doresc „să fie legați de participarea la grupările proimperialiste".

Pe scurt

KARPATI IOAN, ARAD. Despre activitatea din trecut și din prezent a criminalului de război Adolf Heusinger a apărut un amplu material în nr. 4 al revistei noastre.

În ce-l privește pe fostul general hitlerist SS H.B. Lammerding, este adevărat că el trăiește azi la Düsseldorf, ca proprietar al unei mari firme de construcții, fiind sub protecția guvernului de la Bonn, care — precum se știe — oblăduiește și pe alți criminali de război. Lammerding este personal responsabil de ștergerea de pe fața pămîntului a orașului francez Oradour sur Glane (643 victime) și de spînzurarea a 99 de cetățeni pașnici din Tulle (oraș situat în sudul Franței). Recent locuitorii celor două localități au cerut guvernului francez să obțină predarea lui Lammerding pentru a fi judecat.

G. SCHIOPESCU, TEHNICIAN — CRAIOVA. Despre călătoriile exploratorului norvegian R. Amundsen, „Flacăra" a publicat un material în nr. 2 din ianuarie 1962. Date mai ample despre Amundsen găsiți și în volumul „Istoria descoperirilor geografice" de Maghidovici (Editura științifică). Cartea de care ne întrebați n-a apărut încă.

ST. CEAUȘESCU, MUNCITOR — TURNU SEVERIN. Revista sovietică de cinema la care vă referiți se numește „Sovietski Film". Apare și în limba franceză cu titlul: „Le film soviétique".

Despre actorul Cristea Avram — așa cum ne cereți — vă furnizăm următoarele date: a absolvit acum cîțiva ani Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale" din București, după care a fost repartizat la Teatrul de Stat din Timișoara unde a jucat cîteva stagiuni. A fost angajat apoi la Teatrul „C. Nottara" din București unde joacă acum în piesele „Antoniu și Cleopatra" și „Cînd înfloresc migdalii". Actorul va apare în curînd și într-un nou film „Poveste sentimentală", în care va deține un rol principal.

De la fotocorespondenți

La Ploiești a fost inaugurat recent muzeul memorial „I. L. Caragiale". Instalat în mai multe camere, muzeul cuprinde o bogată colecție de manuscrise, fotografii și obiecte legate de viața și opera marelui dramaturg romîn. (I. VERMONT)

În comuna Voitin din raionul Rîmnicu-Sărat continuă cursurile agrozootehnice ale colectiviștilor frecventate de 55 de cursanți. (D. PANĂ)

La Humulești

Nu există drumeț care trecînd spre Tg. Neamț, prin Humulești, să nu se abată pe la casa-muzeu a marelui povestitor moldovean Ion Creangă. Așa am făcut și eu. Cu acest prilej am fotografiat statuia scriitorului ridicată în fața școlii din Humulești.

I. BÎRZAN
Comănești — reg. Bacău

Cei mai mari ghețari din lume

M-ar interesa să știu unde se găsesc cei mai mari ghețari din lume și care sînt dimensiunile lor.

Gh. CILIBON
elev, Turnu-Severin

Răspunde prof. univ. IANCU MIHAI, de la Facultatea de geologie-geografie a Universității din București.

Ghețarii nu lipsesc de pe nici un continent; ei se găsesc chiar în regiunile ecuatoriale pe cei mai înalți munți.

Pe întreg globul ghețarii ocupă o suprafață totală de 16.300.000 km² (circa 11%). Desigur, cele mai mari întinderi le ocupă ghețarii din regiunile polare, unde de altfel realizează și cele mai mari dimensiuni. Astfel, în regiunea polară nordică ei acoperă o suprafață de 2.100.000 km², iar în regiunea polară sudică 14.100.000 km². În aceste regiuni ei apar sub formă de uriașe scuturi sau calote glaciare. Credem însă că cititorul s-a referit nu la aceste „scuturi", ci la ghețari izolați. Aceștia, la rîndul lor, sînt de două categorii: continentali și de munte.

Ghețarii continentali au dimensiuni foarte mari: ghețarul din Noua Zemlie, de pildă, are o lungime de 415 km, cel din Patagonia 220 km, ghețarul Vatnajökull (Islanda) 142 km, iar ghețarul Nordostlandeis (Spitzberg) 135 km.

Ghețarii de munte au dimensiuni mai reduse și se întind mai ales în lungul văilor. Ghețarul Nisqually (munții Coast Range din America de Nord) este lung de 90 km, ghețarul Iniltșek (Munții Tianșan) 85 km, iar ghețarul Fedcenko (Pamir) 77 km.

Și în munții din țara noastră au existat în trecutul geologic ghețari, ale căror urme se văd astăzi pe culmile Făgărașului, Parîngului, Retezatului etc.

Din cauza mobilității lor, ghețarii prezintă o mare importanță pentru regiunile în care se găsesc. Ei constituie surse de energie, dînd naștere prin topire la rîuri, însă prin înaintare distrug vegetația și cîteodată și locuințe omenești. Apoi ei modifică relieful, deoarece transportă sfărîmături de stînci pe care le lasă în locul unde se topesc (morene).

Pentru studierea ghețarilor s-a creat o știință specială denumită glaciologie.

Rînduri de la un student sovietic

Mulțumesc revistei „Flacăra" care a publicat adresa mea. Acum îmi scriu elevi, muncitori, studenți din Romînia, care doresc să le descriu viața orașelor și satelor noastre. Unora dintre cei care mi-au scris le-am și răspuns, iar celorlalți le promit să le scriu în curînd.

„Flacăra" am început s-o citesc încă de pe băncile școlii medii și o îndrăgesc și azi. Nu de mult am citit cu bucurie în revistă reportajul despre tinerii care, împlinind vîrsta majoratului, au fost felicitați și sărbătoriți de tovarășii lor.

Linus ONOFRAȘ
student—Universitatea de stat din Chișinău (R.S.S. Moldovenească, U.R.S.S.)

Dincolo de nori...

Care sînt cele mai mari înălțimi de pe pămînt?

A. NICODIM
maistru miner, Asău (Moinești)

Răspunde tovarășul POPA GHEORGHE, cercetător științific la Institutul de geologie și geografie al Academiei R. P. Romîne.

Înălțimea cea mai mare— 8.882 m — o are vîrful Everest sau Ciomolungma, cum îl numesc localnicii din munții Himalaia, și este situat la granița de nord-est a Nepalului cu Republica Populară Chineză, regiunea Tibet. Vîrful a fost cucerit în 1953 la 29 mai de către Edmund Hillary și Tensing Horkey. Al doilea vîrf din lume este Ciogorii (8.611 m) din lanțul Karakorum.

În această regiune se află cele mai numeroase înălțimi în jurul a 8.000 m.

Cititorii către cititori

Sotir Marin, căsuța poștală 40, Baku 18 (U.R.S.S.), dorește să facă schimb de vederi. Corespondează în limbile: rusă, romînă, engleză, italiană sau franceză; **Onofraș Valeri Borisovici**, elev, satul Cubănești, raionul Glodeni, R.S.S. Moldovenească (U.R.S.S.), dorește schimb de corespondență pe teme de literatură, schimb de timbre, ilustrate și fotografii de actori; **Maria Novak**, Tarnow 6 ul. Kossaka 5/1, R.P. Polonă, dorește schimb de corespondență pe teme literare, sport, fotografii de actori de cinema și schimb de ilustrate; **Voicorescu Nuți și Tănase Silvia**, funcționare, schela Băicoi, raion Cîmpina, doresc să corespondeze pe teme de geografie, literatură și să facă schimb de ilustrate; **Rusescu George**, muncitor, Craiova, str. Merișorului nr. 19, schimb de ilustrate; **Burcă Ionel**, elev, satul Segarcea, comuna Dranovăț, raionul Slatina: schimb de ilustrate și fotografii de artiști; **Sandu Chironean**, student, Gherla (Cluj), str. Horea 9: corespondență pe teme de muzică, film, schimb de ilustrate; **Sălăjan Tiberiu**, elev, Arad, bd. Lenin 5-7, ap. 39 și **Sîrb Mihai**, elev, Arad, Plevnei 12: corespondență pe teme de literatură și sport, schimb de ilustrate; **Nicu Dumitrescu**, student, Sibiu, Piața Unirii 2: corespondență pe teme de muzică ușoară, filatelie; **Ardei Maria și Bealcovschi Visarion**, profesori la școala din com. Curtușeni, raion Marghita, reg. Crișana, doresc schimb de ilustrate.

La Bratislava a fost inaugurat primul sector al „conductei prieteniei“ care va transporta petrol din U.R.S.S. în patru țări socialiste: R.S. Cehoslovacă, R.D. Germană, R.P. Polonă, R.P. Ungară. Porțiunea de conductă montată de constructorii cehoslovaci pe teritoriul țării lor se întinde pe o lungime de 400 km. În fotografie: vedere parțială a instalațiilor întreprinderii „Slovnaft“ de lîngă Bratislava. ↓

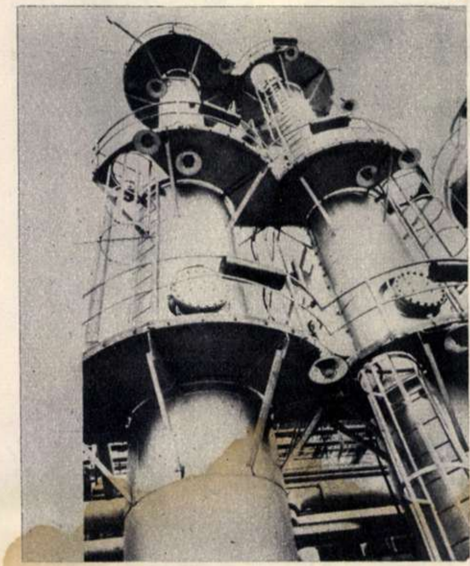

↑ Alegerile din R.P. Bulgaria pentru Adunarea Populară, pentru sfaturile populare regionale, orășenești, raionale și sătești, precum și alegerile de judecători și asesori populari, s-au desfășurat într-o atmosferă sărbătorească. Dîndu-și votul candidaților Frontului Patriei, milioanele de oameni ai muncii bulgari și-au demonstrat hotărîrea de a merge cu fermitate pe calea înfăptuirii politicii Partidului Comunist Bulgar. În fotografie: la o secție de votare din Sofia.

fotocronica FLACARII

Manifestație la uzinele pariziene Renault pentru pace în Algeria, împotriva teroriștilor din O.A.S. și împotriva toleranței manifestate de autorități față de criminalii fasciști. După cum arată ziarul „L'Humanité“, dintre adepții fățiși ai O.A.S. demascați în ultimele luni de presa franceză, 166 nu au fost chipurile găsiți, 337 nici n-au fost măcar împiedicați în activitatea lor de către autorități, iar dintre cei 213 arestați și judecați, 117 au fost achitați, alți 58 condamnați cu suspendarea pedepsei și numai 38 au fost condamnați la închisoare.

Calamitățile naturale care s-au abătut asupra Europei occidentale sînt, după cum afirmă agenția „France Presse“, cele mai grave din acest secol. În Germania occidentală s-au produs inundații catastrofale în zeci de localități, printre care orașele Bremen, Cuxhaven, Bremerhaven, Wilhelmshaven, Hamburg etc. La Hamburg, unde peste 100.000 familii au rămas fără adăpost, cartiere întregi continuă să fie inundate (în fotografie).

„O SCRISOARE PIERDUTĂ“ — PREMIERĂ LA TOKIO

Corespondență pentru „Flacăra“
de Hiroshi SASAKI

Afișe mari anunțau recent premiera unei piese romînești la Tokio — „Scandalul“. Sub acest titlu s-a jucat la teatrul Bugeiza din capitala japoneză „O scrisoare pierdută“ de I.L. Caragiale.

Piesa a plăcut prin conținutul ei deosebit de actual pentru realitățile politice din Japonia. Scriitorul Ujaku Akita a declarat: „Piesa lui Caragiale este extraordinară și impresionantă“.

Unul dintre criticii teatrali, Koji Ozaki, amintind scena cu tîrgul politic încheiat în sala primăriei, arată că un caz similar s-a întîmplat în urmă cu cîtva timp în Japonia.

„Cînd Pristanda a strigat „Trăiască Constituția“, publicul spectator — consemnează criticul Koji Ozaki — a aplaudat, deoarece partidul conservator din Japonia încearcă prin diverse mijloace să revizuiască Constituția Japoniei“.

Ziarul „Mainichi“ apreciază piesa „o capodoperă a scriitorului romîn Caragiale“.

Se consideră de către unele publicații și critici că interpreții japonezi n-au reușit să redea întru totul farmecul piesei, coloritul ei satiric și că regizorii Kasei Yamakawa și Masami Uryu ar mai fi trebuit să lucreze la finisarea spectacolului. Artiștii japonezi (în rolurile principale Toshiiki Iioka — Farfuridi, Yoshiro Nishizava — Trahanache, Sampeita Mori — Cațavencu, Machiko Tsuki — Zoe) au avut însă de îndeplinit o misiune dificilă și ei s-au străduit s-o ducă la capăt. În acest sens „Press Sankei“ scrie: „Ne-a făcut o bună impresie faptul că tinerii actori au depus multă străduință în rolurile lor, iar în ultima scenă a piesei a putut fi văzut un frumos joc de ansamblu“.

De fiecare dată spectatorii i-au răsplătit cu aplauze pe interpreții piesei. Publicul japonez a primit cu căldură prima piesă romînească pe scena unui teatru din Tokio.

Micul comentar

COMIS-VOIAJORII „INTERDEPENDENȚEI“

de Florica ȘELMARU

De peste trei săptămîni, dl. Chester Bowles, consilier al președintelui Kennedy pentru problemele Asiei, Africii și Americii Latine, călătorește. Și va mai călători încă două săptămîni. Lungul domniei sale itinerar cuprinde țări din Orientul Apropiat și din Africa, din Asia de sud și din Extremul Orient...

S-ar părea că o adevărată manie ambulatorie cu orientare către aceste meleaguri s-a răspîndit printre notabilitățile americane. În decurs de numai un an, adică din februarie 1961 pînă azi, nu mai puțin de șapte personalități americane au efectuat asemenea călătorii. A șaptea a fost, recent, însuși Robert Kennedy, ministru al Justiției și frate al președintelui. Chester Bowles este a opta.

Propaganda americană afirmă că toate aceste călătorii izvorăsc din grija pe care Statele Unite o poartă tinerelor state ale lumii, din dorința de a le întinde o prietenească mînă samariteană în sprijinul proaspetei lor independențe. În fapt, această politică urmărește să transforme, proaspăta independență în... „interdependență“. Termenul să nu vă mire: este foarte la modă printre teoreticienii neo-colonialismului. De cînd colonialismul tradițional — bazat pe dominație politică fățișă, consfințită prin texte de lege și apărată la adăpostul acestor texte, prin represiuni polițienești sau militare — s-a compromis iremediabil în ochii popoarelor, puțini sînt autorii care se încumetă a-i căuta justificări. Deși, nu mai departe ca în 1957, juristul belgian Guilbert — a cărui lucrare, intitulată, fără ocolișuri, „Dreptul de a coloniza“, a apărut de altfel la... Elisabethville — meditează: „De vreme ce există regiuni care se află în stare de somn letargic și bogății fără stăpîn sau prost gospodărite, atunci Omul (scris cu majusculă — și de la sine înțeles că pentru Guilbert „Omul“ nu poate fi decît alb), ofensat de asemenea strîmbă organizare, are dreptul să ia locul acestor stăpîni incapabili și să scoată cîștiguri din toate bogățiile...“

Neo-colonialismul caută căi mai puțin compromise pentru a-și menține pozițiile (sau pentru a cuceri poziții) politice, economice, militare în statele tinere, de pildă, sub firma „interdependenței“ — politice, economice, militare. Chiar Chester Bowles, actualul pelerin prin 11 țări, în majoritate slab dezvoltate, este unul din teoreticienii noilor metode. Într-un volum publicat în 1958 el scria: „Menținînd ajutorul nostru militar, noi nu trebuie să punem un accent atît de fățiș asupra aspectelor pur militare... Noi trebuie să căutăm și să cultivăm interese reciproce în diferite domenii...“ De altminteri nici cartea lui Chester Bowles nu se cheamă brutal „Manual de drept colonial“ ca a lui Quadri sau „Dreptul de a coloniza“ ca a lui Guilbert, ci este intitulată — meditativ, îmbietor! — „Idei, oameni și pace“.

Cu toate acestea, se pare că nici autorul nu-și face iluzii în privința posibilităților de a „găsi și cultiva interese reciproce“ cu popoarele țărilor înscrise în itinerarul său. Dovadă, prudenta hotărîre de a avea de-a lungul acestei călătorii numai... contacte oficiale. Pentru că în ceea ce privește sentimentele opiniei publice din tinerele state, este caracteristic de pildă un comentariu pe care ziarul „Ghana Times“ îl făcea cu un an în urmă, după vizita asemănătoare efectuată în 16 țări africane de dl. Mennen Williams, secretar adjunct al Departamentului de Stat. Ziarul ghanez apostrofa energic pe „comis-voiajorii politici americani“, invitîndu-i să-i lase pe africani să fie stăpîni la ei acasă. Or, de anul trecut, această opinie publică nu a evoluat în favoarea colonialismului, vechi sau nou. Dimpotrivă.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică
Anul XI — Nr. 9 (353)
3 martie 1962
REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10, int. 1744
ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei
Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.
PREȚUL REVISTEI 2 LEI

...DE PROST GUST!

INSTANTANEE
de Nell COBAR

Bibl. Reg.

CADOURI

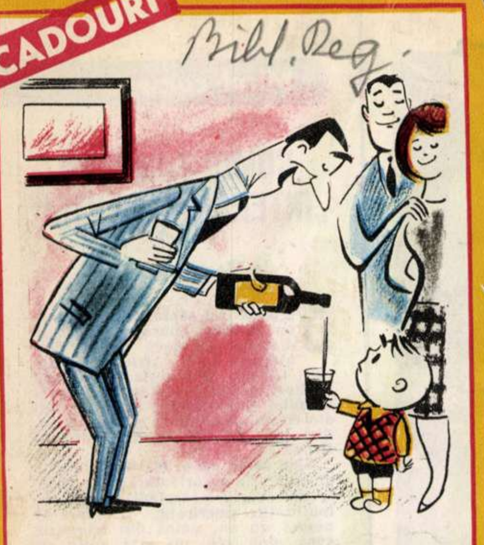

— Să trăieşti, puiule!... De ziua ta, nu strică o sticlă de vermut.

MODĂ

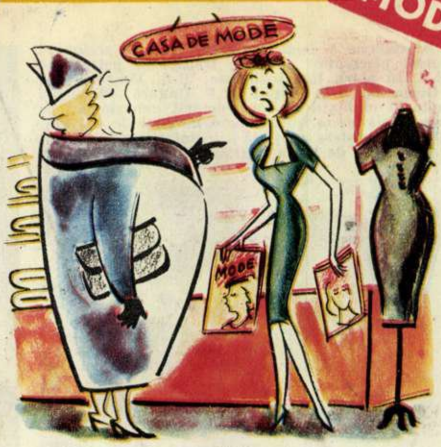

— Ce să ne mai uităm prin jurnale, vreau un model aşa cum porţi d-ta, dar ceva mai pe talie.

EDUCAŢIE

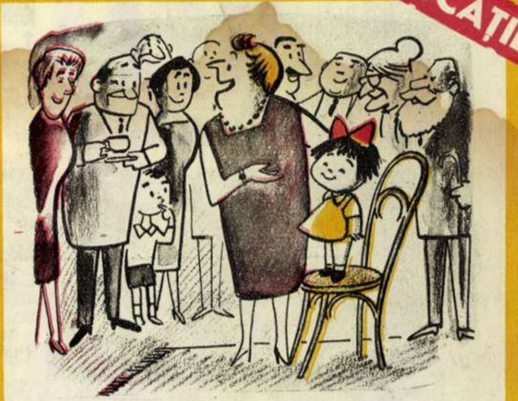

— Şi acum, Cocuţa va interpreta ultimele şlagăre de muzică uşoară.

ŢINUTĂ

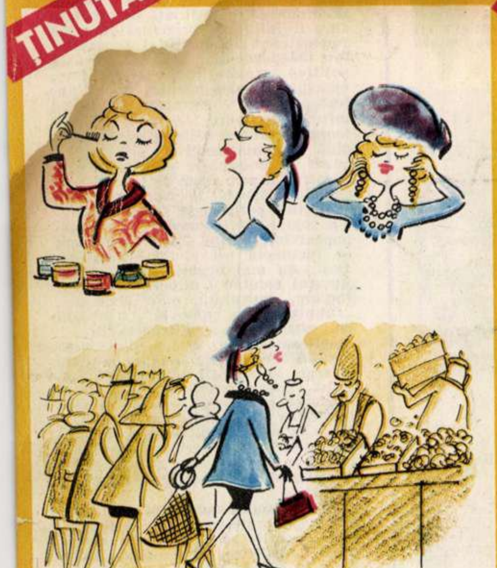

...PENTRU PIAŢĂ!...

GLUME

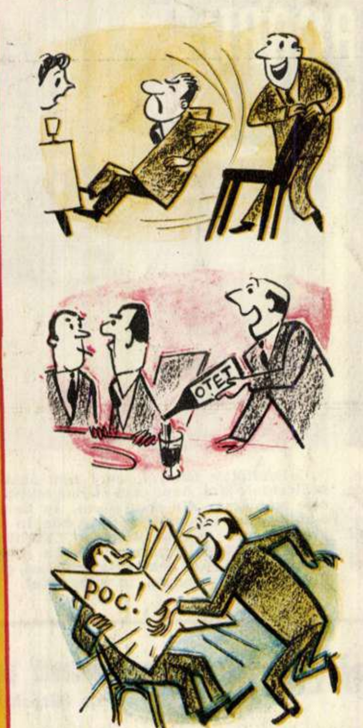

Fără cuvinte

EXPOZIŢIE PERSONALĂ...

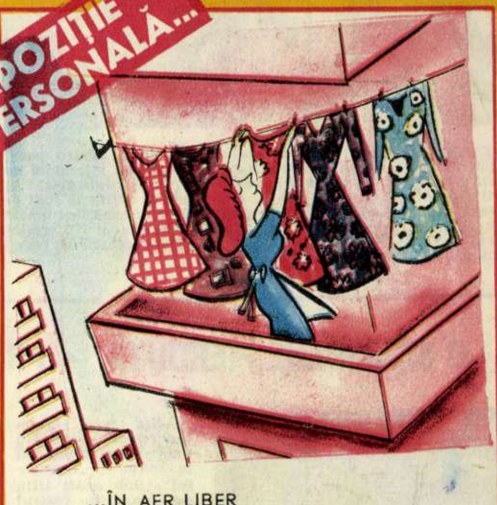

...ÎN AER LIBER

DARE ÎN SPECTACOL

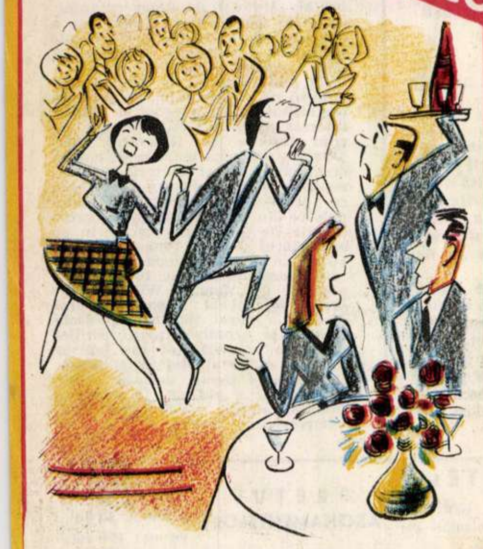

— N-am ştiut, tovarăşe ospătar, că aveţi şi program comic. Sînt de la circ?

FARSE

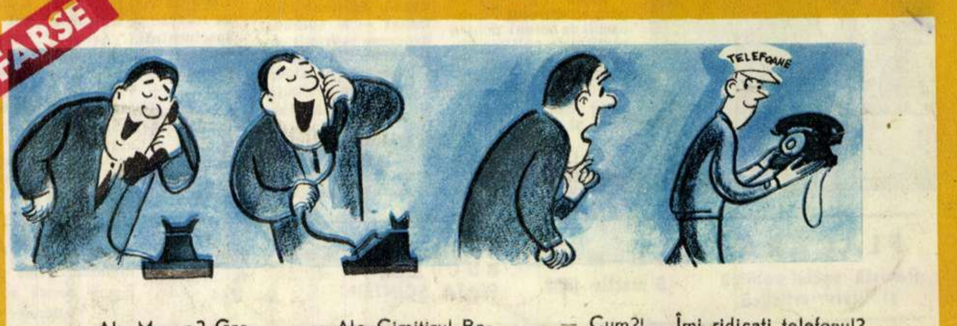

— Alo Morga? Greşeală? Ha-ha-ha...

— Alo Cimitirul Bellu? Greşeală? Ha-ha-ha...

— Cum?!... Îmi ridicaţi telefonul?
— Da! De data asta n-aţi mai greşit.

05/5

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 10 (354) — 10 martie 1962

La cantina Grupului școlar petrolchimie din Onești (pag. 7-8-9).
Fotografie de Elena GHERA

Fotocronică: februarie-martie 1962 • Fotocronică: februarie-mar

1

3

2

5

1 Convins de avantajele şi superioritatea muncii unite în gospodăria agricolă colectivă, ţăranul muncitor Mihai P. Ion din Coşoveni, raionul Craiova, semnează cererea de înscriere în colectivă.

2 Numeroasele vizite făcute la gospodării agricole colective, conferinţe, seri de întrebări şi răspunsuri, exemplul viu al colectiviştilor i-au determinat şi pe ţăranii muncitori din comuna Eremitu, raionul Mureş (regiunea Mureş-Autonomă Maghiară), să constituie o gospodărie agricolă colectivă. Fotografia noastră i-a surprins pe Nagy Mihai şi soţia sa semnînd cererea de înscriere în gospodăria agricolă colectivă.

3 Ţăranii muncitori din raionul Şomcuta Mare, regiunea Maramureş, au aflat că recoltele obţinute de către colectiviştii din Ardusat, Mireşu Mare, Buciumi şi altele au fost anul trecut cu 700-800 kg grîu şi cu aproape 1000 kg porumb la hectar mai mari decît cele obţinute de ei. Asemenea exemple i-au convins să ceară înscrierea în gospodăria colectivă. În fotografie: Vasile Silaghi şi soţia sa, din Bicău, semnează cererea de înscriere în G.A.C.

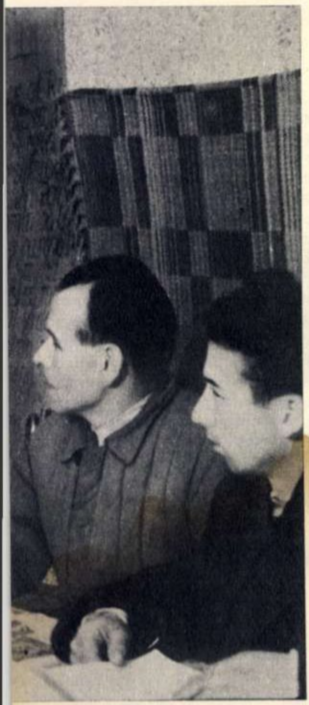

4 Printr-un decret al Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne s-a conferit Ordinul „Steaua Republicii Populare Romîne" clasa I regiunilor Banat, Cluj, Galați și Hunedoara pentru încheierea colectivizării agriculturii și rezultatele obținute în consolidarea economico-organizatorică a gospodăriilor agricole colective, pentru obținerea de producții agricole sporite, creșterea efectivului de animale și a productivității lor, pentru contribuția de seamă la fondul central de produse agroalimentare. În fotografie: un aspect de la solemnitatea înmînării distincțiilor, care a avut loc luni 5 martie a. c. la Palatul R. P. Romîne.

5 În Tomești, regiunea Iași, tot satul a intrat în gospodăria colectivă. La sărbătoarea inaugurării au sosit și țăranii din comunele din jur, ca să-i felicite pe noii colectiviști. La inaugurarea gospodăriei n-a lipsit tradiționala pîine cu sare în întîmpinarea oaspeților.

Cu cîtva timp în urmă ţăranii întovărăşiţi din Porumbacu de Sus, raionul Sibiu, vizitaseră gospodăriile agricole colective din Racoviţa şi Cristian. La G. A. C. Cristian au luat cunoştinţă de astfel de producţii medii la hectar: 2 653 kg grîu, 21 034 kg cartofi, 23 000 kg sfeclă de zahăr. De asemenea, au văzut un sector zootehnic dezvoltat şi producţii legumicole mari. Toate acestea i-au convins şi pe cei din Porumbacu de Sus să transforme întovărăşirea lor într-o gospodărie agricolă colectivă, căreia i-au dat numele „Carpaţi". În fotografie: vestiţi pentru frumoasele lor jocuri populare, porumbăcenii au încins hora mare. De muzică n-au avut să se plîngă. La inaugurarea gospodăriei lor au venit, printre alţi oaspeţi, şi brigăzile artistice de agitaţie ale întreprinderii „Republica" din Sibiu şi Căminului cultural din Cisnădie.

Printre ultimele gospodării agricole colective înfiinţate în raionul Sibiu – care la ora aceasta este complet colectivizat, cuprinzînd 47 de G.A.C. cu aproape 14 400 de familii–este şi G.A.C. „Negoiul" (230 de familii cu 1 400 hectare de pămînt) din satul Sărata. În ziua în care se inaugura gospodăria colectivă, penultima aşezare din raionul Sibiu fără lumină electrică, Sărata, a fost şi ea electrificată. În fotografie: în timp ce la căminul cultural ţăranii muncitori votau pentru constituirea gospodăriei agricole colective, satul era racordat la reţeaua electrică. În casele oamenilor, la sediul gospodăriei, la şcoală, la căminul cultural, la noul magazin sătesc s-au aprins becurile.

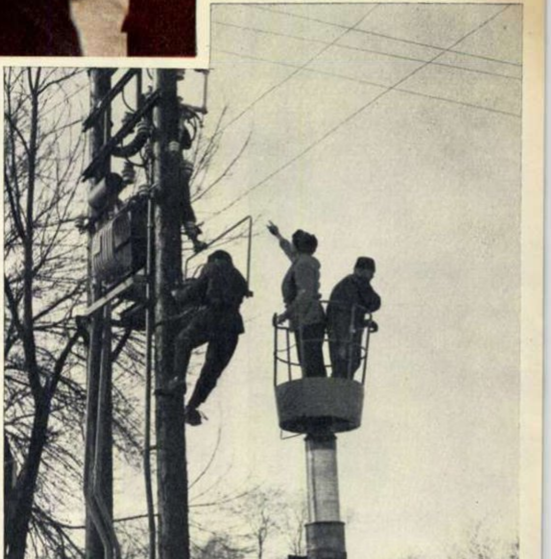

În cursul anului 1961 colectiviştii din raionul Rîmnicu-Sărat au sporit numărul bovinelor cu peste 5 500 capete, din care 1 500 vaci cu lapte, al oilor cu lînă fină şi semifină cu 13 000 capete. Exemplul gospodăriilor agricole colective a determinat şi pe ţăranul muncitor Ion Negreanu din Sihlea să iscălească cererea de intrare în gospodăria colectivă „8 Martie". Preocupat de întărirea sectorului zootehnic al gospodăriei, el a cerut să muncească la ferma de porci.

Ţăranii muncitori din Teascu, raionul Craiova (Oltenia), au venit în vizită la G. A. C. „Răscoala din 1907" (Măceşul de Sus), una din cele mai vechi şi mai bune gospodării din regiunea Oltenia.

„Mulţumim din inimă partidului!" La adunarea de constituire a gospodăriei agricole colective din Stoeneşti, raionul Cîmpulung-Muscel, şi-au adus salutul şi pionierii din comună, fii şi fiice ai noilor colectivişti.

GOSPODARIA AGRICOLA COLECTIVA
SMEURA
COMUNA SMEURA
RAIONUL PITESTI
REGIUNEA ARGES

Ca în atîtea alte comune şi sate de pe întreg întinsul patriei, a apărut şi la Smeura, în raionul Piteşti, o inscripţie: gospodăria agricolă colectivă „Smeura". În noua gospodărie s-au unit membrii celor două întovărăşiri din Smeura şi Hănţeşti.

În familia colectiviştilor din Popricani, raionul Iaşi, e primit cu multă căldură încă un tovarăş de muncă, ţăranul Mihai Ursache.

NOAPTE DE MARTIE

Povestire de Florin MUGUR

Proaspăt venit prin părţile acelea, Arsene era — la începutul anului 1955 — cel mai tînăr dintre activiştii comitetului raional de partid din G. Nu şedea în orăşelul-reşedinţă decît cîteva zile pe lună; umbla neobosit prin satele de pe malul drept al Argeşului, cu muncă de teren.

Pe la jumătatea lunii martie încă nu se împrimăvărase. Arsene, care trăise pînă atunci la Bucureşti, simţea apropierea primăverii altfel decît de obicei, mai direct şi cu altă intensitate. Vîntul nu mai era o foşnire uşoară de perdele: se lupta cu copacii, ştergea petele albe ale zăpezilor, făcea să foşnească foile îngălbenite de ziar care acoperiseră ferestrele încă din toamnă. Arsene învăţa să scoată apă din puţuri fără să-şi ude hainele; apa nu mai avea nici ea înfăţişarea şi gustul obişnuit. Niciodată pînă atunci Arsene nu se gîndise cum e apa, dar aici da, se gîndea şi la asta. Apa era tulbure, puţin amăruie şi avea un miros al ei, foarte proaspăt. Arsene hotărîse că aşa miros frunzele noi, cînd nu s-au desfăcut încă bine şi sclipesc. Dar frunze nu se zăreau încă, iar el nu ştia prea bine ce miros au frunzele.

Se obişnuise, dormind seara în cine ştie care sat, să-şi aprindă singur lampa de gaz şi să-i potrivească fitilul. Lămpile înalte, cu picior, ca nişte dansatoare de sticlă, i se păreau nişte amănunte cu un anume farmec ale săptămînilor acelora în care lua cunoştinţă răbdător de problemele campaniei de primăvară. Trebuia să le ceară sfaturi tovarăşilor la fiecare pas, dar şi lucrul acesta îi plăcea. E bine să înveţi lucruri noi, primăvara.

Într-o noapte, cu vreo două ceasuri înainte de răsăritul soarelui, plecase din G. şi o luase peste cîmp, cu bicicleta dansînd pe firul aproape nevăzut al potecii. Pînă la Chircani nu era mult de mers, vreo zece kilometri, dar el se grăbea: trebuia să ajungă cel mai tîrziu la şase dimineaţa. La opt avea să înceapă şedinţa pentru constituirea colectivei, tot la opt trebuia să sosească şi tovarăşul prim secretar cu Georgică şi pînă atunci mai erau destule de pus la punct. În ultima vreme Arsene mai mult prin Chircani lucrase şi era convins că toate problemele sînt rezolvate. Doar o singură îngrijorare avea acum: să nu întîrzie tovarăşul prim. Georgică îşi cam făcea de cap.

Georgică era „Ziss“-ul raionului, mărunt şi cenuşiu; bătuse destule drumuri în viaţa lui şi ar fi trebuit de mult să se afle în reparaţie capitală. Dar activiştii îl alintau: „Hai, mă, Georgică, mă, fii băiat bun“. Şi Georgică, uneori, era băiat bun.

„Aseară ar fi trebuit să rămîn în sat! — se gîndi Arsene. De ce să-mi pierd noaptea pe drumuri?“ Dar plimbarea aceea avusese de fapt un rost al ei. În ultimul moment, cu o zi înainte de adunare, se hotărîse şi Corsei să intre în colectivă şi dăduse cererea. Corsei avea zece pogoane, vite de muncă şi o căruţă. De luni de zile încercaseră oamenii să-l convingă şi el nu voia. Arsene era prea bucuros de hotărîrea tîrzie a lui Corsei şi, în loc să comunice datele noi prin telefon (terenul viitoarei gospodării se mărise, la fel numărul vitelor de muncă şi al atelajelor), se decisese să facă drumurile acestea în plus, pînă la raion şi înapoi. Era şi tare obosit şi se gîndea că tot n-o să poată dormi noaptea, înainte de adunare.

Aşa, deodată, Corsei îi chemase la el; zicea că are să le spună ceva important.

Pînă n-au stat cu toţii, stăpînul casei nu s-a aşezat. Dintr-un ungher, femeia se uita la bărbatu-său fără să-şi ascundă mirarea, cu ochii cenuşii deschişi larg. N-avusese vreme douăzeci de ani şi, în sfîrşit, îi venise şi ei rîndul să-l privească. Omul se mişca greoi, concentrat, şi fiecare gest îl făcea cu grijă, silabisindu-l. Cînd a stat jos, toate lucrurile s-au aşezat o dată cu el, temeinic şi cu întreaga lor greutate.

Pe masă era un ziar împăturit. Dintre foile lui, ca dintr-o copertă, a scos o pagină de caiet scrisă caligrafic şi cu titlul subliniat cu linie roşie, şcolăreşte. Cererea pe care Arsene a citit-o în fugă, uitîndu-se peste umărul preşedintelui, era alcătuită după toate regulile: „Vin în gospodăria agricolă colectivă cu cinci hectare de pămînt arabil, situat în locurile...“

— E bună — a spus cineva.

Şi erau bucuroşi: auziseră ei că de-asta-i cheamă Corsei, să le dea cererea, dar nu le venise să creadă.

— E bună! — a repetat Arsene.

Dar ţăranul s-a încruntat.

— Da’ citiţi-o!

— Am citit-o.

— Da’ citiţi-o ca lumea. Înţelegeţi ce-am scris?

Atunci Arsene a luat el cererea şi a început să citească rar, cu glas tare. Omul şi-a ascultat cuvintele atent şi cu satisfacţie. Pe urmă a spus:

— Da’ aşa! Da’ acum poftiţi la o ţuică.

Şi a aşteptat, ca pe un lucru de la sine înţeles, scuzele oaspeţilor. Ştia şi el că, în săptămînile acelea, nimeni dintre cei care veniseră acum în faţa lui nu-şi îngăduise să bea, ca să nu se işte vorbe. A insistat, a făcut şi pe supăratul, că adică nu merită el să i se facă cinstea asta, dar toate cuvintele lui şi mişcările ascundeau o mulţumire foarte senină: bine c-am făcut-o şi pe asta. O dată ce a dat cerere chiar el, Corsei, însemna că s-a gîndit bine cum stau lucrurile şi-a hotărît că, gata, nu poate să fie decît bine.

Dar se gîndise prea multă vreme. Întîi voise să afle tot, de la a la zet, cum or să se întîmple lucrurile în colectivă. Fusese şi pe la un frate al lui, colectivist în Dobrogea, şi stătuse acolo o lună încheiată. Pînă aici toate bune, şi Arsene era de acord cu Corsei, îi plăcuse că vrea să cerceteze toate aşa cum se cuvine. Dar Corsei nici atunci nu se hotărîse, deşi nu mai avea nici un motiv să întîrzie. I se părea că tot mai rămăseseră lucruri pe care nu le cunoştea.

— Da’ încă nu, tovarăşe Arsene. Da’ să mai văd.

— Ce să vezi?

— Da’ ce-o să fie...

Şi atunci, în camera aceea plină de fum de ţigară, în faţa cererii îndelung aşteptate — şi întîrzierea aceea pricinuise neajunsuri, Corsei era singurul dintre oamenii cu trecere în sat care nu dăduse cererea — atunci, cînd totul se terminase pe neaşteptate, Arsene abia se ţinuse să nu izbucnească. Ar fi vrut să întrebe, ar fi vrut să pună o mulţime de întrebări: „De ce, nea Corsei? Da’ de ce? Uite, să-ţi spun eu că am douăzeci de ani mai puţin ca dumneata, să-ţi spun eu că nu ţi-a stat bine nehotărîrea asta în faţa lucrului nou; trebuia să te uiţi la el atent şi să-l înţelegi. Să stai în faţa zilei de mîine şi să nu vrei să vii spre ea, de ce? Să ştii că-mi pare rău că te-ai dovedit atît de slab, atît de nehotărît... Ţi-o spun aşa, ca între oameni: nu mă aşteptam. Aoleu ce prost ai fost, nea Corsei, tocmai dumneata...“

Bineînţeles că Arsene nu-i spusese nimic şi acum, simţind cu plăcere vîntul rece şi ascultînd zgomotele bicicletei, se bucura că n-o făcuse: nu se cuvenea, de faţă cu alţii.

Dăduse un îngheţ tîrziu şi băltoacele prinseseră un strat subţire de gheaţă, care trosnea sub roţile bicicletei. Nu era frig. Dimineaţa, pe soare, băltoacele aveau să înceapă iar să strălucească. Arsene mergea cu cămaşa deschisă, aşa cum se obişnuise în primăvara aceea, şi-i plăcea să tragă în plămîni aerul rece şi tare, tăios atunci cînd bicicleta prindea viteză. Mirosea numai a pămînt îngheţat; dar pămîntul îngheţat nu are miros, era numai o părere a lui Arsene. Se gîndea că începe primăvara şi că e bine să străbaţi zile ca acelea care vin, avînd lîngă tine o femeie frumoasă. Altădată şi-ar fi alungat acest gînd, dar acum nu voia. Astfel că gîndul rămase undeva, plutind deasupra celorlalte, nebănuit, şi avea să se ivească din cînd în cînd în calea lor, cam rîzîndu-şi de ele, dar fără răutate. Deşi nu se vedea nimic, stătea pe bicicletă drept şi privea înainte; îi plăcea că e înalt. Se simţea foarte tînăr şi îşi încorda mîinile puternice pe ghidonul bicicletei.

Apoi auzi un fel de scîncet; scîncetul acela avea ceva ciudat şi ameninţător şi-l trecură fiorii. Se miră singur cum i se păruse, cînd, din spatele lui, mai aproape acum, se ridică un urlet lung, înspăimîntător; nu avu vreme să se gîndească la nimic; frica fu mai iute şi îl cuprinse. Începu să apese pe pedale din toate puterile. Acum nu mai auzea trosnetul gheţii. Fugea cît putea de iute, cu urletul acela în urechi, şi nu se mai putea gîndi la nimic.

Făcu un efort să se stăpînească, opri şi sări de pe bicicletă. În aceeaşi clipă frica îl părăsi. Gîfîiturile se auzeau aproape de tot, aşa că întoarse bicicleta cît putu de iute în direcţia zgomotului şi avu timp să zărească în mijlocul drumului un lup bătrîn şi foarte slab care încremeni văzînd lumina farului şi se întoarse, cu tot trupul, gata de fugă. Dar

(Continuare în pag. 21)

şcoală nouă

Brigada de agitaţie repetă:

„Trotuşe, apă domoală,
Face-te-ai mîndră cerneală,
Ca să-i scriu un cîntec lui,
Dragului, partidului.
Cînt din suflet izvorît
Şi cu dragoste-nflorit.
Ca să-i spun că-i mulţumesc
Pentru traiul ce trăiesc,
Pentru viaţa asta nouă
Ca un strop curat de rouă".

în oraşul fără periferii

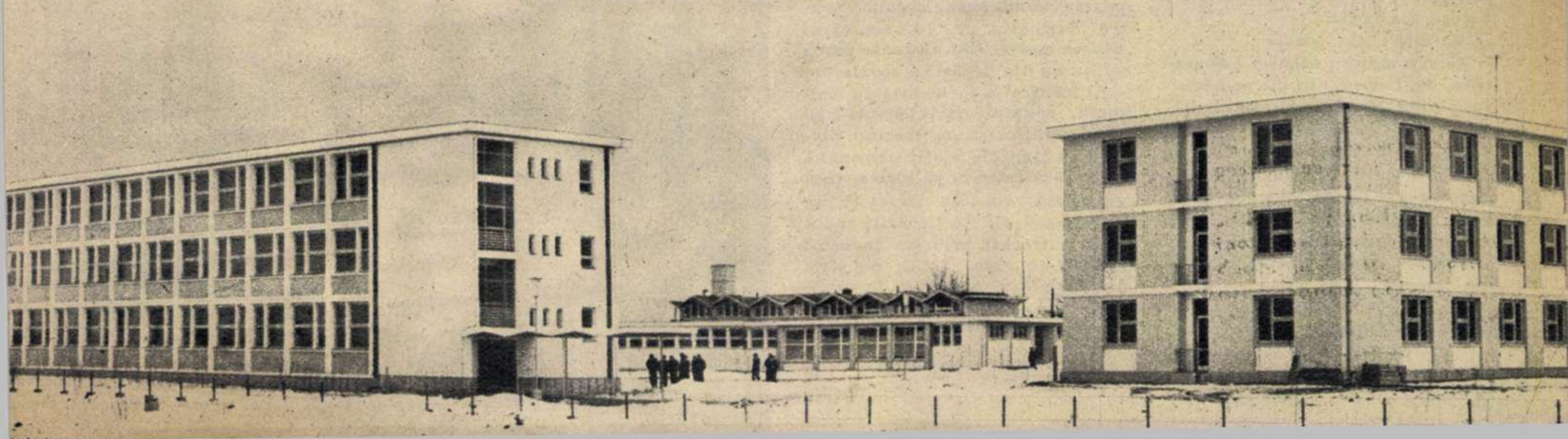

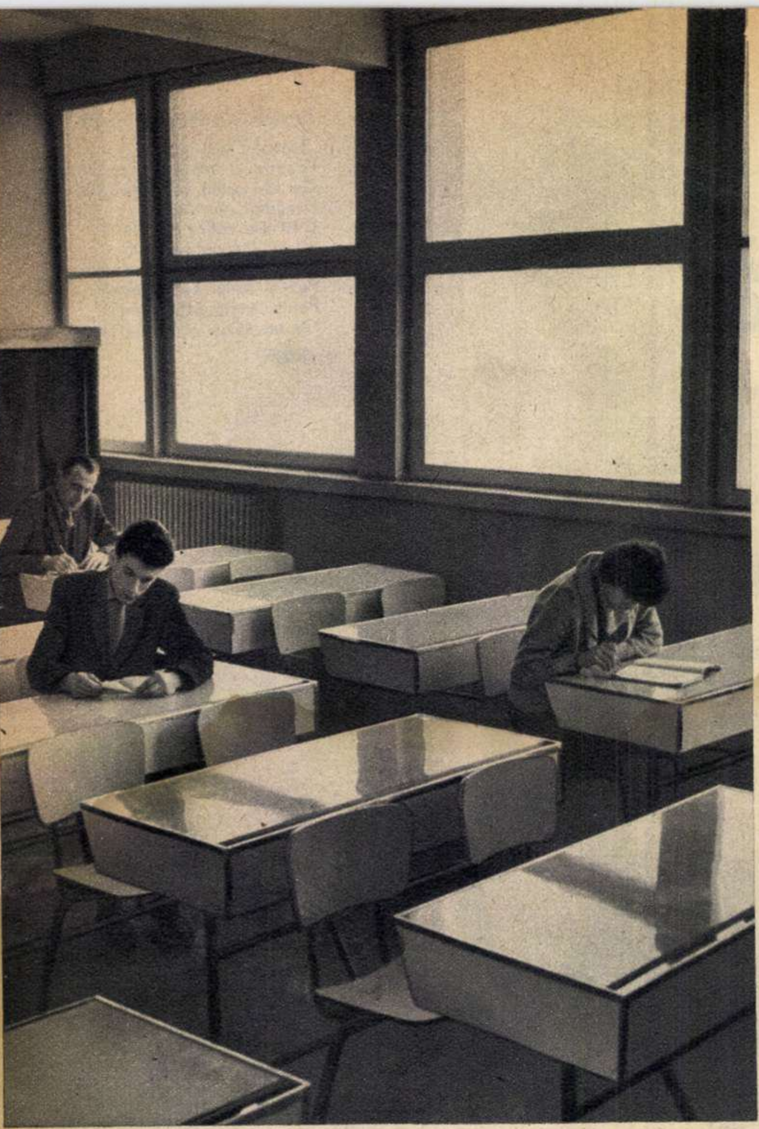

În asemenea săli de clasă, luminoase și ospitaliere, nici măcar formula hexaoxiantrachinonei nu pare atît de complicată...

PE FILELE CAIETULUI de matematică nu se află înșiruite socoteli, ci doar cîteva fotografii stîngaci executate, șterse, rău încadrate. Sub fiecare din ele, o mînă de copil a consemnat lapidar:

Aici e surioara mea.
Amintire din școală, 1961.
Anișoara în curtea internatului.
Scumpii mei părinți.
Aici e prietena mea Maria.

Însemnările continuă, cuminți, iar imaginile povestesc despre evenimente cruciale din viața copilului, aparent lipsite de importanță pentru restul lumii. Și, totuși, așa să fie?

Amintiri din școală...

Privim mai cu atenție fotografiile. Pe fiecare din ele se zăresc în planul al doilea cîteva barăci. Le recunoaștem. Le-am zărit în drumul de la Onești spre Borzești, la stînga șoselei. Este drept, solide, încăpătoare, dar... barăci. Aici învățau pînă mai acum cîteva săptămîni elevii Grupului școlar petrol-chimie din Onești.

Doar la cîțiva kilometri se înălțau combinate cum nu a mai cunoscut țara noastră, fumul din coșurile de evacuare vestea noi izbînzi, se construiau case, cvartale, străzi întregi. Dar pentru ca toate acestea să se înfiripeze, să devină realitate într-un timp uimitor de scurt, a fost necesar ca și oamenii să învețe, să crească o dată cu uzina. De aceea Anișoara a învățat în barăci, a înfruntat unele greutăți pe care colegi și colege de-ale ei de prin alte părți nu le-au cunoscut. Și tocmai datorită abnegației și elanului elevilor și corpului profesoral, începînd din 1959 Grupul școlar petrol-chimie a început să furnizeze „din mers“ cadre pentru Combinatul de cauciuc sintetic, pentru Combinatul chimic, pentru Rafinăria nr. 10, ale căror siluete masive dar elegante parcă străjuiau din depărtări școala.

Și fotografia intitulată de Anișoara „scumpii mei părinți“ își are semnificația ei, trecînd dincolo de limitele vieții personale. O țărancă între două vîrste, încă viguroasă, cu fața încrețită nu atît de ani cît de lipsurile îndurate în trecut, privește cu ochii ațintiți în zare. Tatăl, nu știm din ce motiv, nu apare în poză. Poate din cauza nepriceperii fotografului amator, care nu a reușit să-l prindă și pe el în obiectiv. Nu-ți trebuie însă un efort deosebit ca să ți-l închipui și pe tatăl Anișoarei dîrz, voinic, cu mîinile bătătorite de muncă.

Sînt mulți asemenea lui, țărani din împrejurimi sau muncitori de la Bacău, Tg. Ocna, Adjud, Piatra Neamț, Comănești, care astăzi își pot trimite copiii la școli ca aceasta în care ne aflăm acum — mic palat al culturii, științei și tehnicii moderne.

Palat al culturii? Doar era vorba de niște barăci. Ele însă fac parte acum din „preistoria“ Oneștiului: la 11 ianuarie 1962 cei peste 500 de elevi ai școlii au intrat pe porțile noului local. Nu peste multă vreme, după absolvire, ei vor pune în mișcare mașini și instalații de înaltă tehnicitate; vor locui în cvartalele din deal, azi îmbrăcate încă în schele sau poate prezente numai pe planșa proiectantului; vor forma creierul și inima marelui centru al petrochimiei din țara noastră.

DOAR FOTOGRAFIA ÎN CULORI poate reda cum se cuvine imaginea celor zece săli de clasă, a laboratoarelor și atelierelor, a cantinei și căminului noului grup școlar. Folosind din abundență materialele plastice, îmbinînd cu pricepere și ingeniozitate culoarea, dînd dovadă de fantezie dar și de spirit practic, proiectanții și constructorii au ridicat pe malurile Trotușului o adevărată școală-lumină.

Iată, bunăoară, cantina. O sală spațioasă, însorită, mese de patru locuri, scaune comode, cu spătare împletite din fibre de material plastic. Pretutindeni rîd culorile, dozate cu grijă. Nu este exagerată afirmația că această cantină amintește, prin construcție, mobilier și colorit, de restaurantele din noile hoteluri de la Mamaia. De altfel, aceeași impresie o creează și căminul.

La vorbitorul elegant părinții vin regulat, discută cu copiii, se interesează de progresele lor, de necazuri și de bucurii. Un părinte a încetățenit și o vorbă: venim să dăm copiilor „chenzina“ — și dojană, și laudă, după merit.

În camerele cochete, cu gust aranjate, pentru 2, 3 și 4 persoane, locuiesc 250 de elevi interni. Încăperile vesele, primitoare, au paturi elegante, covoare discret colorate, iar pe mese bibelouri, flori artificiale, tot felul de nimicuri care înseamnă, totuși, foarte mult.

Ne atrage atenția un fapt în aparență mărunt. În fiecare cameră, cîteva perechi de papuci, toți de același fel, de parcă ar fi

De la ferestrele căminului (cînd nu e ceață...) elevii pot privi la blocurile noului oraș. După absolvire ei se vor muta acolo.

fost cumpăraţi o dată. Şi realitatea aceasta e: elevilor interni — care, bineînţeles, la fel ca toţi ceilalţi elevi ai şcolii, beneficiază de gratuitatea totală a învăţămîntului — li s-au pus la dispoziţie nu numai cele necesare studiului, ci şi îmbrăcăminte, încălţăminte, pînă şi... papuci de casă.

ELEVII GRUPULUI ŞCOLAR sînt foarte diferiţi. Îl rugăm de pildă pe tovarăşul Ioan Grigoraş, un tînăr înalt, energic, comunicativ, să ne spună cîte ceva despre trecutul Oneştiului, despre combinatul chimic, despre şcoală... Interlocutorul nostru nu se lasă mult rugat, dar iată că sună clopoţelul şi el devine nerăbdător, puţin neliniştit. Poate e numai o părere.

— Mă scuzaţi, trebuie să vă părăsesc. Am ora de matematică.

— Predaţi matematica?

— Nu, sînt elev...

În adevăr, vîrsta elevilor variază de la 14 la... 40 de ani. De fapt grupul cuprinde trei şcoli: o şcoală profesională de ucenici, o şcoală tehnică pentru absolvenţii şcolilor medii de cultură generală şi o şcoală de maiştri, ai cărei elevi trebuie să aibă un stagiu de cel puţin cinci ani în producţie. Tovarăşul Grigoraş, care face parte din această ultimă categorie, se pregăteşte să devină mecanic de aparate de măsură, control şi automatizare. Colegii săi mai tineri şi mai vîrstnici vor deveni operatori la fabricarea clorului, produselor clorosodice, cauciucului sintetic, rafinori-distilatori, operatori la fabricarea maselor plastice şi fibrelor sintetice, laboranţi etc.

Desigur, însuşirea deplină a acestor profesiuni necesită, în afara unei îndelungate practici în producţie, serioase cunoştinţe teoretice. Nu întîmplător zăreşti pe mesele laboratoarelor sau în bibliotecă şi manuale universitare...

PREOCUPĂRILE ELEVILOR variază în raport cu vîrsta şi cu specialitatea, însă ele sînt aduse la un numitor comun de entuziasmul tuturor, de dorinţa fierbinte de a stăpîni în mod profund şi multilateral tehnica nouă. Dar ar fi greşit să ne închipuim că de dimineaţă pînă-n noapte ei nu fac altceva decît să înoate în formule chimice şi matematice.

Chiar la locul unde face săptămînal practică, la secţia de fabricare a acidului clorhidric de la Combinatul din Borzeşti, Gheorghe Bercu, elev în anul doi la şcoala profesională, ne-a vorbit cu însufleţire despre metamorfozele clorului şi hidrogenului, despre conducte directe, despre aspiratoare de picături şi o sumedenie de alte dispozitive ale căror rosturi, evidente pentru vorbitor, au rămas pînă la sfîrşit oarecum nebuloase pentru ascultător. Dar acelaşi elev pentru care, se pare, acidul clorhidric nu mai păstrează decît puţine taine, a schimbat „acasă", la internat, caietul de practică cu un altul, din care ne-a citit fragmente. Un caiet de poezii.

Pe Grigore Găitan, din anul întîi de la şcoala tehnică, bibliotecara grupului şcolar l-a întrebat nedumerită: „Vrei să te faci actor?" Căci el devora din scoarţă în scoarţă toate operele dramatice ce-i cădeau în mînă. Faptul că a luat la rînd, metodic, toate piesele lui Gorki nu l-a împiedicat însă să devină fruntaş la disciplinele tehnice. Deşi este în anul întîi şi încă nici n-a păşit pe porţile Combinatului de cauciuc sintetic, unde va face practică, el ne spune în focul discuţiei: „noi" fabricăm, „noi" vom fabrica... Găitan, fost contabil la un trust de alimentaţie publică din Constanţa, a părăsit fără regret vrafurile de registre dînd ascultare pasiunii sale pentru chimie. De pe acum el consideră producerea cauciucului sintetic şi ca o problemă personală a sa. „Noi" vom fabrica... Fără îndoială că aşa va fi.

O chezăşuieşte nu numai dorinţa de învăţătură a elevilor şi priceperea corpului profesoral (din care fac parte, de altfel, un mare număr de ingineri), ci şi strînsa legătură cu practica, faptul că literalmente sub ochii elevilor noţiunile de la curs prind viaţă în straie de beton şi de oţel. Pentru ei cauciucul sintetic, hexanul, policlorura de vinil, zeci şi sute de compuşi organici şi anorganici reprezintă hale mari, luminoase, cu aparate automate, oraşul nou şi modern — „oraşul fără periferii" cum i se mai spune — cu magazine elegante, străzi luminate cu neon, fîntîni arteziene. Pentru ei, ca şi pentru noi toţi, chimia înseamnă, în general, avînt al economiei naţionale, al ştiinţei şi tehnicii, al bunăstării — dar şi noul cinematograf de 450 de locuri, hotelul ultramodern, noua magistrală în construcţie.

În autobuzul care-i duce zilnic la practică, în dimineţile acestea ceţoase, alburii, în care contururile parcă se dizolvă şi rămîn aievea doar visurile, elevii îşi vor fi amintit de vechiul Oneşti, comuna cu o singură stradă — şi aceea nepavată — şi cu o singură lampă de iluminat „modernă": petromaxul popii din sat.

Toate acestea par azi ireale şi totuşi numai cîţiva ani au trecut de atunci. Dar prezentul este aici, prezentul din care se zămisleşte viitorul, materializat în chip ciudat în vocea şoferului care anunţă răguşit:

— Coboară „cauciucul".

În zare nu se distinge mai nimic, doar fulgii mari de zăpadă îşi croiesc drum prin ceaţa groasă. Cîţiva elevi ai grupului şcolar coboară sprinteni din autobuz. Marele Combinat de cauciuc sintetic îi aşteaptă.

Apoi, peste cîteva minute, noi anunţuri:

— Coboară „rafinăria".

— Coboară „combinatul".

Coboară schimbul de mîine care se pregăteşte să-şi ia în primire fabrica şi uzina, oraşul şi grădinile.

Lionel NIŢESCU

Fotografii de Elena GHERA

Zilnic se desfăşoară o activitate intensă în laboratorul de chimie, dotat cu cel mai perfecţionat utilaj.

„Mi se pare că nimeni n-o să aibă zece. Pînă acum aţi jucat ţonţoroiul" — spune cu falsă severitate maistrul instructor Ion Bordei. Apoi, după o mai atentă examinare a piesei lucrate de elev, el adaugă îmbunat: „A ieşit de parcă ar fi nichelată... Ce spune colectivul? Merită 9?"

CUM SE FACE UN DESEN ANIMAT?

de Ion POPESCU-GOPO

Şi cînd s-a făcut ziuă...

Omul a ieşit din grotă, a privit în jur şi s-a speriat de umbra sa.

Cred că nu exagerez dacă spun că în clipa aceea omul grotelor a început să facă cinematograf. Şi cocoşul îşi vede umbra, şi căţelul, şi girafa, omul însă a văzut că umbra e *proiectată*.

Cînd omul a aprins primul foc, el a început *munca* la cinematograf, el şi-a creat sursa luminoasă şi n-a mai fost la discreţia soarelui. Cînd un alt om i-a dăruit un ou de struţ ca să-l lase să privească jocul umbrelor proiectate, omul s-a hotărît să organizeze spectacole, deoarece se ivise *spectatorul*.

Primul spectacol a fost jocul siluetelor de animale obţinute prin măiestrita aşezare a palmelor şi a pumnilor între foc şi perete; pe urmă, omul a tăiat din frunze chipuri mai savante de oameni şi animale pe care le mişca mai complicat, iar umbrele de pe pereţi păreau fiinţe adevărate. Poate că ouăle de struţ sau gustul din ce în ce mai exigent al spectatorilor l-au făcut pe omuleţul nostru să bage focul într-o cutie şi să-i zică *lanternă* şi „*magică*".

Primele proiecţii cu lanterna magică au fost nişte... desene (omul ştia bine să deseneze cu mii şi mii de ani înainte de a fi inventat fotografia). Întîi a fost un cap de bufniţă care mişca ochii, pe urmă desenele s-au complicat: bufniţa a început să dea din aripi, să se plimbe, să se dea peste cap sau să mănînce pîine cu unt. Desenele se perfecţionau, omul obliga condeiul să i se supună şi să redea desenelor sale mişcările cele mai fireşti; dar ce se întîmpla cu lanterna magică ?

Ea nu mai era magică de loc, avea fel de fel de rotiţe, motoraşe, lentile, oglinzi şi chiar peliculă.

Pelicula, această fîşie lungă de celuloid, a căpătat numele de „film".

Astăzi toată lumea ştie ce este un film, deşi uneori spunem film peliculei, iar alteori denumim film însuşi spectacolul.

Să vorbim despre filmele desenate...

Bufniţa a evoluat, acum cîntă, e sonoră, joacă pe ecran lat, e cinemascopică şi stereoscopică, are relief, poate zbura şi în sală, poate să te strige din toate colţurile sălii pentru că e stereofonică; unii se căznesc s-o facă şi mirositoare...; cred că e exagerat.

Dar cum se desenează bufniţa asta?

Întîi se face un desen, peste acest desen se pune o foaie transparentă de hîrtie, se desenează copiind aceeaşi bufniţă, dar cu o mică modificare la aripi, apoi se pune deasupra altă foaie de hîrtie, iar se desenează bufniţa cu altă modificare la aripi şi aşa mai departe, pînă cînd bufniţa a ridicat şi şi-a lăsat aripile.

Filmat (fotografiat) fiecare desen în parte pe cîte o mică fotogramă una după alta pe peliculă, developată pelicula, copiată şi developată o copie pozitivă după această peliculă negativă, montată apoi într-un aparat de proiecţie, obţinem pe ecran imaginea unei singure bufniţe care dă din aripi şi nu observăm cînd se schimbă desenele care compun mişcarea. Toţi cei care se ocupă cu desenul animat au trecut emoţiile primului desen care se mişcă, care trăieşte, ei şi-au dat repede seama că filmul desenat trebuie să spună ceva, că ceea ce este important este conţinutul, subiectul scenariului şi abia apoi vor căuta modul cum să supună grafica, tehnica etc.

Cum se face un desen animat? Cine face desenul animat?

Mai întîi e scenaristul. Scenariul este povestirea în cuvinte a viitorului film. El trebuie să fie astfel scris încît cititorul să „vadă" filmul; aici sînt inutile expresii ca: „Printre bărbile ţepoase ale brazilor răsare soarele cald şi fierbinte..." Aceste cuvinte nu pot fi redate pe ecran decît poate dacă desenatorul doreşte să ironizeze textul adăugînd dedesubtul soarelui desenat un primus; dar nici atunci nu e un „soare cald şi fierbinte". Scenariul trebuie să prezinte foarte clar acţiunea, să folosească din plin mişcarea — care este caracteristică desenului animat — să nu fie nevoie ca un personaj desenat din tuş şi guaşă să ducă mîna la un cap desenat cu tuş şi guaşă pentru ca spectatorul să înţeleagă că acel personaj gîndeşte: gîndirea personajului trebuie să rezulte din acţiunile sale. Scenariul trebuie să reprezinte înainte de toate esenţa problemei pe care vrem s-o tratăm, conţinutul ideologic al viitorului film.

Vine apoi regizorul. Regizorul transformă scenariul scris în imagini desenate. Cîteodată regizorul nu este şi desenator; atunci el este ajutat în reprezentarea desenată a scenariului de un pictor sau de un desenator. Scenariul regizoral este acum format din mici desene care au dedeşubtul lor explicaţiile necesare pentru descrierea faptelor pe care le vor săvîrşi figurile desenate; au de asemenea şi indicaţii tehnice.

Regizorul va imprima filmului concepţia sa, felul cum a văzut el filmul; el este cel care va face din lucrarea scrisă a scenaristului un film bun sau prost. Regizorul va conduce toate lucrările artistice, tehnice, economice ale viitorului film; va colabora cu compozitorul; şi pînă la urmă tot el va preda studioului filmul în condiţiile în care acesta va putea fi proiectat în orice sală cinematografică. Mă gîndesc la bunicul meu care s-a speriat cînd şi-a văzut „proiectată" umbra; vă asigur că şi eu şi mulţi colegi ne speriem cîteodată cînd vedem ce-a apărut pe ecran din desenele noastre.

Regizorul este responsabil pentru buna realizare a filmului; el nu trebuie să piardă din vedere subiectul, conţinutul filmului. Şi iată-i acum pe 1+2, adică pe scenarist şi pe regizor. Sînt cazuri în care scenaristul este una şi aceeaşi persoană cu regizorul; responsabilitatea lui este atunci dublă şi contradicţiile interne de multe ori sînt mai eficiente decît contradicţiile între două persoane.

De exemplu: eu am fost autorul scenariului „Scurtă istorie". Scenariul meu nu prevedea acel element principal al acestui film care este floarea, avea de asemenea alt final şi filmul se prevedea slab. Mai mult din prietenie pentru scenarist, eu, regizorul, am început lucrul la film şi a trebuit să refac un număr imens de desene, deoarece în timpul lucrului l-am inspirat pe scenarist şi acesta a adăugat în scenariu floarea.

Exemplul de mai sus ar fi inutil, ca şi bărbile ţepoase ale brazilor, dacă el n-ar demonstra că munca e creatoare de idei.

Pictorul ar ocupa deci locul al treilea. El este prelungirea mîinii nepricepute în mînuirea pensulei, prelungirea mîinii regizorului care nu ştie să deseneze. Dar dacă pictorul e numai o prelungire (se întîmplă de multe ori şi aşa), atunci este o mînă lungă care nu ştie să deseneze.

De multe ori am văzut posesori ai unor astfel de mîini care justificau lucrări anoste cu expresia: „Aşa a vrut regizorul, aşa am făcut"

Pictorul nu e un executant, e un creator; el îmbogăţeşte munca regizorului, el îmbracă într-o formă cît mai bună conţinutul filmului, el e cel care găseşte imaginea cea mai potrivită pentru a exprima subiectul. Pictorul e cel care începe munca cu animatorii, cu decoratorii, e cel care divide numărul desenelor, împărţind filmul în mici scene care vor fi executate de grupuri diferite de desenatori, el e cel care creează tipurile de eroi ai filmului, el e cel care verifică cele 14-15 000 de desene care vor fi filmate.

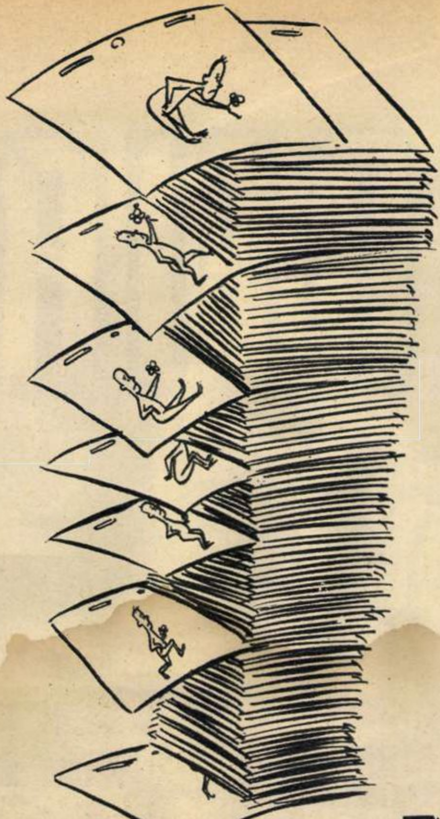

1

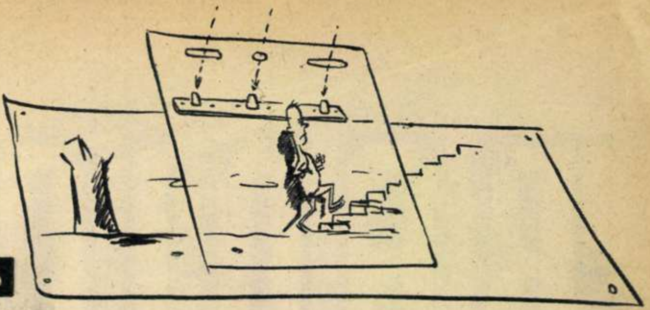

3

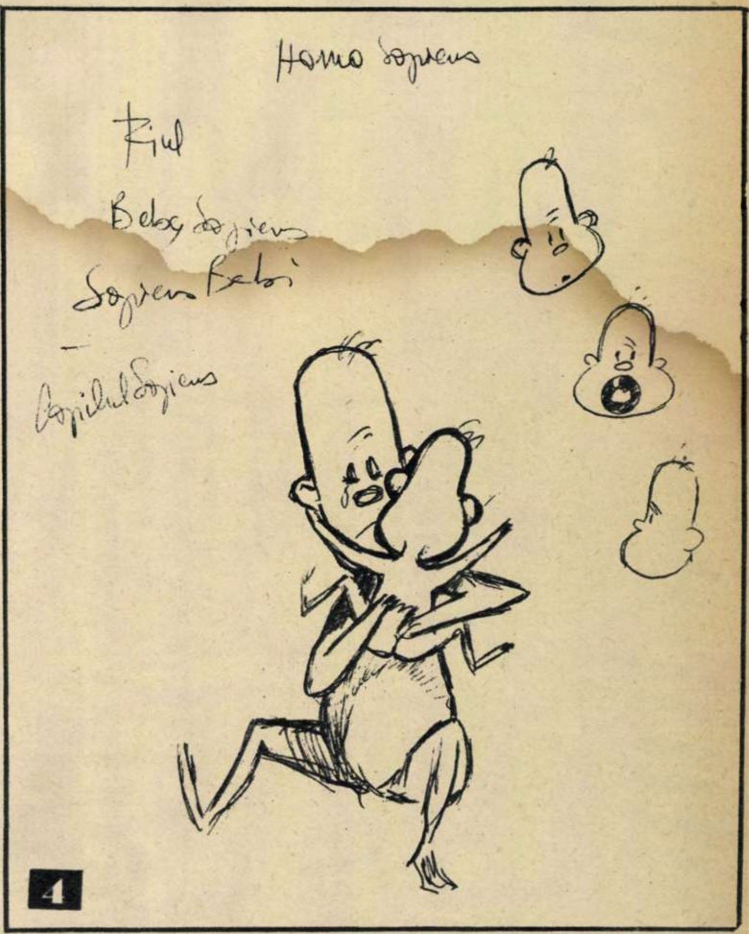

4

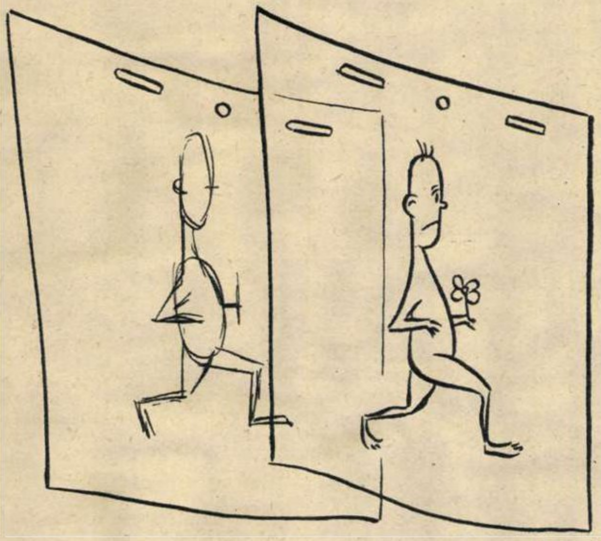

2

Mîna dreaptă a pictorului e animatorul, desenatorul care imprimă desenelor mişcare. Animatorul cunoaşte foarte bine mişcarea, el studiază natura, lumea înconjurătoare, el realizează mişcări de compoziţie, mişcări noi, bazate pe fantezia şi studiul său. Animatorul execută desenele principale ale unei scene, el se ocupă de ansamblul mişcării, urmînd ca desenele intermediare (între cele principale) să le realizeze al cincilea personaj: intermediaristul. Acesta copiază, multiplică desenele, realizînd pentru fiecare secundă de film proiectat 24 de desene. Intermediaristul lucrează pe hîrtie de calc transparentă. Lui se i datorește mişcarea continuă sau sacadată, dar aceasta se verifică numai la probele de mişcare.

Filmarea desenelor de probă se face la un aparat special denumit „Truka", aparat care, spre deosebire de cele obişnuite, filmează cadru cu cadru, ceea ce permite să fie filmat fiecare desen în parte.

După ce scena a fost filmată este trimisă la laborator pentru ca pelicula să poată fi developată. Developatul durează cîteva zile... Iar despre ce urmează, vom vorbi într-un număr viitor.

1 Pentru a ajunge la schiţele mişcărilor pe care le vedeţi scoase afară din teancul de hîrtii (şi care se numesc poziţii principale), intermediaristul a trebuit să facă zeci de alte schiţe ale Omuleţului. Fiecare pas sau aplecare a acestuia înseamnă nenumărate desene.

2 Iată cum arată Omuleţul cînd e doar schiţat pe hîrtie (stînga). Şi iată-l în desen finit, copiat pe celuloid.

3 Desenul finit şi transpus pe celuloid este apoi aplicat pe decor (de asemenea desenat). Cele trei cuie pe care le vedeţi ajută la fixarea celuloidului în aşa fel încît desenele să cadă cu precizie la locul cuvenit.

4 Precum se vede, Bebe Sapiens n-a apărut prea uşor pe lume şi Gopo i-a căutat cu grijă atît fizionomia cît şi numele. Reproducem aici unul din desenele originale făcute pentru „Homo Sapiens".

RADIOGRAFIA UNUI MOD DE VIAȚĂ

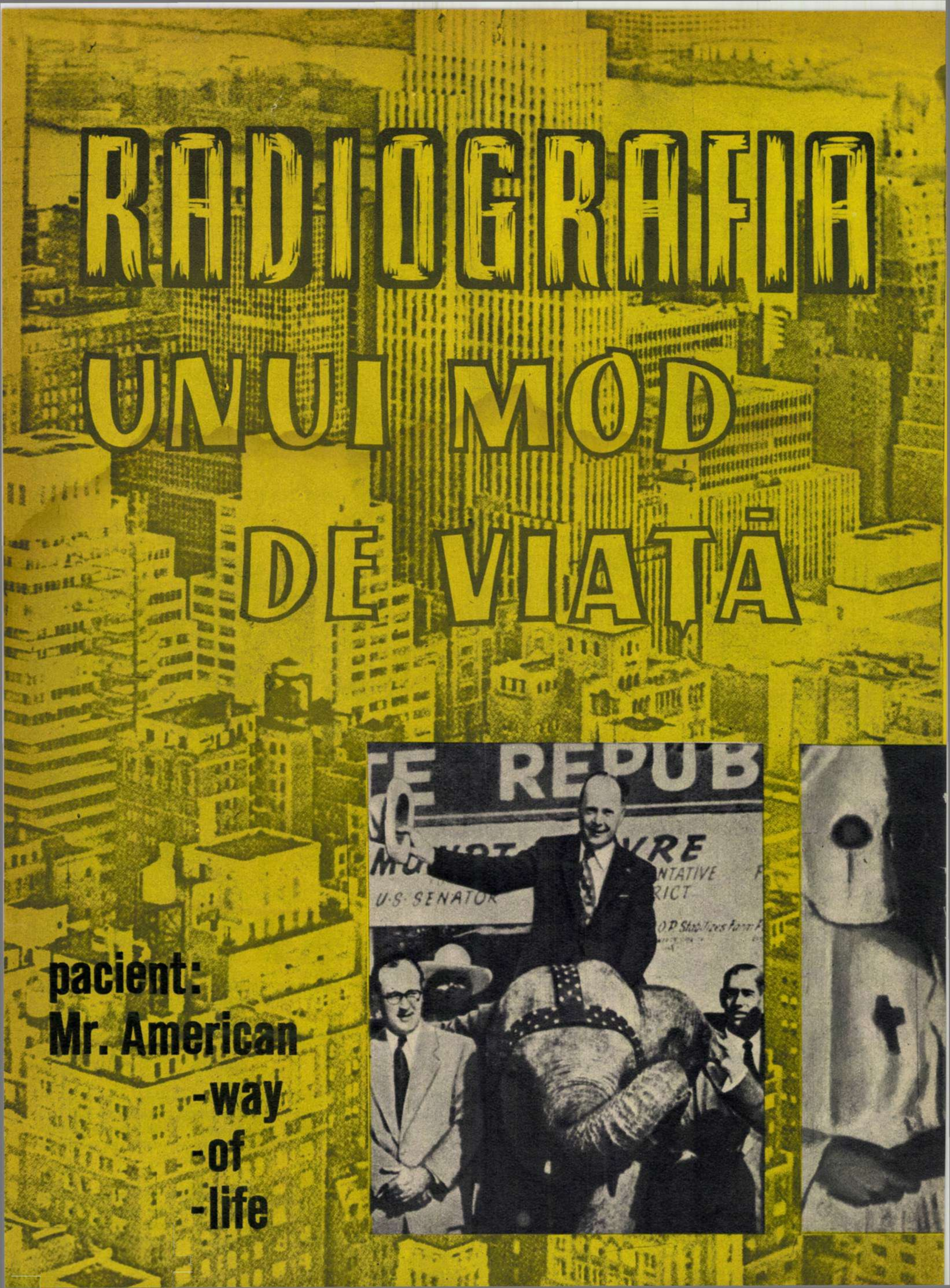
TE REPUB
VRE
NTATIVE
RICT
U·S·SENATOR
O.P. Stabilizes Farm P

pacient:
Mr. American
-way
-of
-life

În urmă cu cîteva luni, în cadrul unui discurs ţinut în faţa Asociaţiei naţionale a ziariştilor din S.U.A., preşedintele Kennedy declara: „Sistemul american de guvernămînt corespunde cel mai bine năzuinţelor poporului de a fi propriul lui stăpîn".

Pe această preşedinţială temă, nenumăratele şi bine subvenţionatele oficine de propagandă ale S.U.A. brodează graţioase şi fermecătoare variaţii. Dacă ai asculta, de pildă, ceea ce susură „Vocea Americii", care vorbeşte fără să răguşească 24 de ore pe zi, în toate limbile pămîntului, ai căpăta impresia că în ţara ce se întinde în spatele Statuii Libertăţii domneşte o orînduire în comparaţie cu care păleşte pînă şi mitica vîrstă de aur.

Oare chiar aşa să fie? Oare sînt cu adevărat cele peste o sută optzeci de milioane de americani stăpînii propriilor lor destine? Oare sînt ei liberii cetăţeni ai celei mai libere ţări de pe glob? Oare trăiesc ei într-un rai terestru, a cărui singură diferenţă faţă de paradisul ceresc este că suava muzică a harpelor îngereşti a fost înlocuită cu trepidantele ritmuri ale jazului?

În cele ce urmează ne propunem să facem o radiografie. Pacientul supus imaginarelor noastre raze roentgen este *Mr. American-way-of-life* (sau, pe romîneşte, dl. Mod-de-viaţă-american). De la început precizăm că:

1) date fiind dimensiunile limitate ale clişeului, nu vor fi radiografiate decît porţiuni relativ mici din imensul organism al pacientului;

2) sursele tuturor datelor pe care le furnizăm sînt garantat americane 100%. Cu alte cuvinte, folosim o aparatură „made in U.S.A."

Şi acum, invităm pe dl. Mod-de-viaţă-american în dreptul ecranului... Iată că apar primele lumini. Dar vai, ce multe umbre!

„Ne-am clădit o casă arătoasă pe o temelie putredă"

(Walt Whitman)

Venitul naţional al Statelor Unite se apropie de fantastica sumă de 300 de miliarde dolari pe an.

Da, dar în timp ce la fiecare 135 000 de americani există unul singur cu un venit de peste 100 000 de dolari pe an, peste 50 la sută din cetăţenii Statelor Unite cîştigă sub 122 de dolari pe lună.

În publicitatea pe care şi-o face, Universitatea din Columbus (statul Ohio) anunţă că în cadrul ei se poate studia „tot ceea ce îmbogăţeşte intelectul uman". Cîteva cursuri la această universitate: factori care determină căsătorii fericite, metode de fabricaţie a îngheţatei, educaţia copiilor geniali etc.

Da, dar statisticile oficiale admit că există cel puţin trei milioane de americani ajunşi la vîrsta adultă, care în viaţa lor nu au făcut nici un an, nici o lună, nici o zi de şcoală.

În S.U.A. se cheltuiesc anual un miliard şi jumătate de dolari pe bijuterii şi jumătate miliard pe bacşişurile date chelnerilor în restaurante.

Da, dar cei care îşi cumpără bijuterii şi împart bacşişuri princiare aparţin celebrelor dinastii Ford, Dupont de Nemours, Rockefeller, Morgan şi altele de aceeaşi categorie. Pentru americanii de rînd există alte cifre disponibile: 40 la sută dintre locuinţe nu au nici băi, nici duşuri, 35 la sută nu au closete, 30 la sută nu dispun de apă curgătoare.

În fiecare an, pariurile la cursele de cai depăşesc cifra de 1 300 000 000 de dolari.

Da, dar proiectul de lege care prevedea alocarea a o sută de milioane de dolari pentru cercetări în domeniul cancerului a fost respins de Congres.

În S.U.A. funcţionează 28 000 de astrologi înregistraţi în mod oficial.

Da, dar 40 la sută dintre tinerii prezentaţi la recrutare în cursul celui de-al doilea război mondial au fost găsiţi inapţi din punct de vedere medical. Peste 2 300 000 dintre ei sufereau de deficienţe mintale.

America se mîndreşte că este păstrătoarea tradiţiilor puritane ale primilor colonişti.

Da, dar acolo se cheltuiesc anual zece miliarde de dolari pe băuturi alcoolice şi două miliarde pe stupefiante. La fiecare trei căsătorii se înregistrează un divorţ. În sfîrşit, Statele Unite deţin recordurile mondiale la următoarele sporturi: criminalitate în general, delicvenţă a minorilor şi prostituţie clandestină.

America, zice „Vocea" ei, este cea mai perfectă democraţie pe care o cunoscut-o omenirea.

Dar în Constituţia Statelor Unite lipseşte cu desăvîrşire un cuvînt. Constituţia a fost modificată, completată şi amendată în numeroase rînduri. Cuvîntul cu pricina însă continuă să lipsească. Care e cuvîntul? Democraţie!

Pentru a înlătura orice eventuală bănuială de lipsă de obiectivitate, ţinem să subliniem că toate datele de mai sus au fost extrase din voluminoasa lucrare „Inside U.S.A." („Înăuntrul Statelor Unite"). Autorul ei este John Gunther, un ziarist nu numai american, ci şi proamerican, burghez şi anticomunist. Singura suspiciune permisă faţă de el este aceea că dă realităţilor din ţara sa o coloratură prea trandafirie.

„Eu... pentru cine votez?"

(Cetăţeanul turmentat)

„Sistemul american de guvernămînt corespunde cel mai bine năzuinţelor poporului de a fi propriul său stăpîn"...

Aşa spune preşedintele. Să vedem ce spune radiografia noastră.

Poporul american îşi exercită privilegiul de a se autostăpîni prin intermediul unor aleşi ai săi. Pentru aceasta, el trebuie să plătească o taxă electorală care variază de la patru la zece dolari de persoană, ceea ce determină pe foarte mulţi alegători să renunţe la a-şi da votul şi, o dată cu el, dolarii. Şi cum în 1951 Senatul a respins cu indignare propunerea ca taxa electorală să fie desfiinţată, nu e de mirare că abţinerile voluntare[1] de la vot se numără cu milioanele.

Dar mai interesantă chiar decît problema alegătorilor este cea a aleşilor. Studiind moravurile electorale americane, s-ar putea alcătui o antologie de anecdote picante din care spaţiul nu ne în-

---

[1] Despre cele silite vom mai avea prilejul să vorbim.

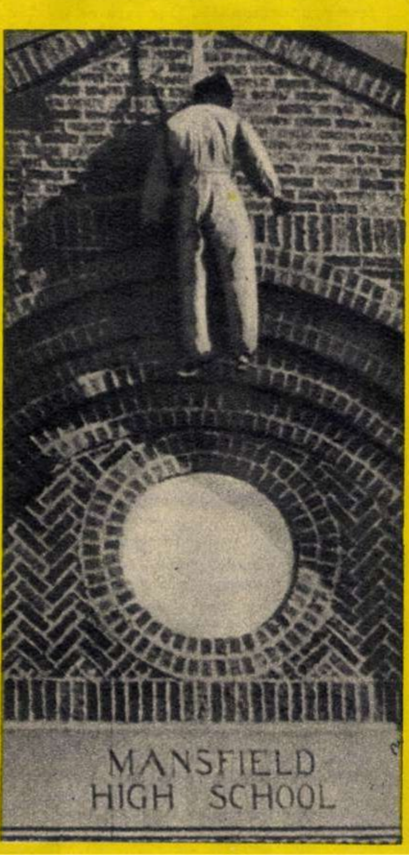

găduie decît să spicuim la întîmplare cîteva.

După cum se știe, în Statele Unite există două partide care alternează la frînele țării : republican și democrat. S-au scris multe despre faptul că și unul și celălalt reprezintă în realitate aceleași interese — ale marilor monopoluri. Dar iată că au început să dispară pînă și deosebirile formale dintre ele. Alegătorii din California au avut nu demult ocazia să constate că pot vota, în cel de-al doilea district senatorial, fie pentru „democratul" Randolph Collier, fie pentru „republicanul" Randolph Collier.

Nu, nu e nici o greșeală de tipar, nici o întîmplătoare potrivire de nume. Același Randolph Collier candida pe listele ambelor partide, evitînd astfel alegătorilor orice dilemă. La fel s-a întîmplat și în cel de-al 11-lea district senatorial, unde Frank L. Gordon a recoltat ca democrat 5 818 voturi și ca republican 5 292 voturi, repurtînd astfel o strălucită victorie.

În districtul al 15-lea lucrurile au fost și mai vesele. Aci existau doi aspiranți la postul de senator: Thomas McCormack și Frank H. Fowles. Și unul și celălalt au candidat atît ca republicani cît și ca democrați. Din nefericire, nu s-a păstrat nici un document din interesanta campanie electorală pe care trebuie s-o fi dus „republican-democratul" Fowles împotriva „democrat-republicanului" McCormack.

Sînt acestea cazuri întîmplătoare și izolate? Nu! Vreți dovezi? Iată una din foarte multe: în statul Nevada, George Wingfield, președintele comitetului electoral al partidului democrat (adică un fel de Trahanache american), cumulează încă o funcție. El este tot președinte și tot al comitetului electoral, dar al partidului republican. Pentru a-și reduce spezele, Wingfield își duce munca sa de dublu și antagonist președinte în același birou, cu același personal și același telefon (Reno 3111).

Ar fi interesant de văzut cum reacționează opinia publică față de asemenea situații. Dl. Mod-de-viață-american se fălește grozav cu libertatea presei sale. Dar cu cîtă discreție tratează el cazuri ca acestea: în statul Wyoming, ziarele „Eagle" (democrat) și „State Tribune and Leader" (republican) au unul și același director-proprietar, pe Tracy S. McCracken. La fel stau lucrurile cu diferite ziare din statele Indiana, Pennsylvania, Arizona etc. După expresia cunoscutului comentator Drew Pearson, „mentalitatea acestor directori de ziare este identică cu cea a proprietarilor de magazine universale, care pe aceeași tejghea oferă spre cumpărare clienților două mărci concurente de gumă de mestecat".

S-ar putea ca cititori mai sensibili să se indigneze de pe acum. Îi prevenim (ca la filmele americane de groază) pe cei cu inima slabă să nu citească mai departe, pentru a nu-și periclita sănătatea.

> **„...Marile principii ale cinstei în alegeri și ale libertății de opinie fuseseră afirmate prin ruperea cîtorva mîini și picioare..."**
>
> („Martin Chuzzlewit" de Charles Dickens)

În statul Kentucky doi rivali politici, numărîndu-și fiecare în parte voturile, s-au declarat aleși simultan ca guvernatori. Cum totuși nu exista decît un singur loc disponibil pentru această înaltă funcție, unul dintre ei, pe nume Goebel, a fost împușcat mortal de către celălalt care, după ce și-a desființat astfel adversarul în cel mai propriu sens al cuvîntului, și-a luat în primire postul. De altfel Goebel împușcase și el, cu cîțiva ani mai înainte, pe un oponent al său.

La Chicago a fost primar timp de 14 ani în șir un oarecare Ed Kelly. Sprijinitorii săi în alegeri erau cîrciumarul Dink Kenna și șeful poliției orășenești, Daniel A. Gilbert. Cînd Kenna a răposat întru domnul, el a lăsat moștenitorilor săi frumușica avere de peste un milion de dolari, din care jumătate în bani-gheață. Daniel Gilbert a fost supranumit „cel mai bogat polițist din lume", întrucît dintr-un salariu de 9 000 de dolari pe an reușise să pună deoparte în patru ani 360 000 de dolari. Banii lui Kenna și Gilbert erau răsplata serviciilor lor electorale. De unde-i lua primarul? Din fondurile primăriei! O anchetă întreprinsă de procurorul Frank Leesch a dovedit că 16 la sută din numele care figurau pe statele de plată ale primăriei erau fictive și că 75 la sută din funcționari nu veneau la serviciu decît pentru a-și încasa salariile pe care le predau apoi imediat lui Kelly.

În statul Oregon au candidat pentru locul de senator doi Johnsoni: Hiram și Grove. În cursul campaniei electorale Hiram Johnson spunea despre Grove Johnson că e un fost pușcăriaș (ceea ce era perfect adevărat). La aceasta, Grove Johnson răspundea că Hiram Johnson e alcoolic în ultimul grad (ceea ce era de asemenea adevărat). Despre un singur lucru nu pomenea nici unul, nici altul: că Hiram este fiul lui Grove.

În statul Florida soarta alegerilor este decisă totdeauna și fără drept de apel de o forță politică ocultă dar imbatabilă: cartelul proprietarilor de hipodromuri. Veniturile acestui cartel se ridică, numai în orașul Miami, la 30 milioane de dolari pe an. Un raport al comisiei de anchetă conduse de senatorul Kefauver a stabilit că pentru a obține realegerea coruptului guvernator Fuller Warren cartelul a contribuit la campania lui electorală cu 600 000 de dolari. Warren și-a dovedit gratitudinea scutind în mod ilegal de impozite pe susținătorii săi.

Comisia condusă de Kefauver și-a publicat constatările, nimeni nu le-a contestat dar, bineînțeles, alegerile nu au fost anulate, Warren a rămas guvernator, iar proprietarii de hipodromuri au continuat să-și adune milioanele.

Și pentru că a venit vorba despre Kefauver, este cazul să menționăm în treacăt că activitatea sa ca investigator al corupției politice din Statele Unite i-a adus mari necazuri. S-a mers pînă acolo încît a fost declarat comunist de către o personalitate politică de talia lui E.H. Crump. Acesta este „boss"-ul din umbră al statului Tennessee, omul pe care întreaga presă americană l-a descris ca pe un veritabil dictator. De foarte mulți ani rezultatele alegerilor în acest stat coincid întru totul cu dorințele lui Crump. Metodele lui sînt simple și infailibile: cînd se ivește riscul ca un adversar să obțină majoritatea, Crump mobilizează la vot pe minori, pe pușcăriași și chiar pe morți (e probabil însă că cel puțin aceștia din urmă nu mai plătesc taxa). În cîteva rînduri procedeul a fost și mai direct: urnele conținînd prea multe voturi „contra" au fost înlocuite cu altele, în ale căror pîntece de lemn domnea o impresionantă unanimitate procrumpistă. În aceste condiții se mai poate mira cineva că, din 1909 încoace, Crump și oamenii lui au ieșit învingători în 113 alegeri?

Pe placa noastră radiografică petele și umbrele se înmulțesc. Pentru a împiedica alegerea ca senator a lui Millard E. Tydings, ziarul „Washington Times-Herald", aparținînd trustmanului McCormick, nu s-a sfiit să publice o fotografie trucată înfățișîndu-l pe Tydings la o ședință... comunistă. Primarul Bostonului, un anume James Michael Curley, a fost condamnat de un tribunal federal la 18 luni închisoare pentru fraude grosolane comise în gestiunea municipalității; eliberat pe cauțiune, el nu numai că nu și-a părăsit primăria, dar a candidat ca deputat al statului Massachusetts în Camera reprezentanților din Congresul S.U.A. Evident, Mr. Curley a fost ales și susținătorii săi i-au organizat un marș triumfal prin Boston, în sunetele unei fanfare militare care executa imnul „Cinste gloriosului nostru erou!"

Un cuvînt încă despre felul în care este concepută legea electorală în S.U.A. Dl. Mod-de-viață-american afirmă că reprezentarea în Congres a cetățenilor este perfect proporțională. Dar iată ce ne arată radiografia: opt state vestice și muntoase (ca Idaho, Colorado, Montana etc.), reprezentînd 4 la sută din alegători, trimit în Congres același număr de senatori ca opt state răsăritene (cum ar fi New York, Pennsylvania, Ohio etc.), care reprezintă 50,5 la sută din alegători.

Cu alte cuvinte, senatorul statului New York — stat cu o populație de peste 15 milioane de oameni — are aceeași putere politică cu senatorul statului Nevada, a cărui populație este de exact o sută de ori mai mică.

Rostul acestei combinații este diminuarea considerabilă a greutății specifice în Congres a acelor zone cu o densă populație muncitorească, în favoarea regiunilor slab locuite, unde jocul forțelor reacționare se poate face mult mai ușor.

Ar mai fi multe de vorbit despre ceea ce însăși presa americană numește „circul electoral din S.U.A." Dar am spus de la început că placa noastră radiografică își are limitele sale. Ne vedem obligați să ne mutăm privirea spre sectorul din vecinătatea imediată a celui pe care l-am analizat pînă acum și să ne ocupăm puțin de ceea ce fac aleșii poporului american după ce au fost investiți cu încrederea lui. Aceasta, într-unul din numerele viitoare.

Nicolae MINEI

AGENDA

● *Două interesante opere muzicale originale fac parte — printre altele — din repertoriul actualei stagiuni a Teatrului Mare din Moscova: baletul „Pagini din viață", de compozitorul gruzin Andrei Balancivadze, și opera „Nu numai dragoste" de Rodion Șcedrin pe un libret după o nuvelă de Serghei Antonov. Prima lucrare folosește ca motive muzicale atît melodii naționale gruzine cît și cîntece ruse. Cea de-a doua aduce pe scenă chipurile unor oameni sovietici contemporani din lumea satului: mecanizatori, colhoznici etc.*

● *„Taras Bulba", celebrul roman de Gogol, a fost ecranizat de studiourile americane. Exterioarele au fost turnate în Argentina. În rolurile Andrei și Ostap — cei doi fii ai legendarului cazac — actorii Tony Curtis și Yul Brynner.*

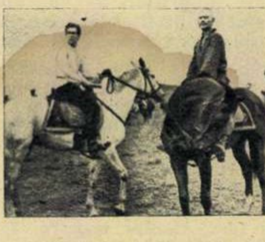

● *Clasicelor instrumente solistice de concert — vioara, pianul, violoncelul, instrumentele de suflat etc. — li s-a adăugat recent încă unul, mai puțin „clasic": acordeonul. Într-adevăr, cunoscutul compozitor francez Jean Wiener a prezentat recent în Sala Pleyel din Paris originala sa lucrare: „Concert pentru acordeon și orchestră". Solist Gilbert Roussel, acompaniat de Orchestra asociației concertelor Lamoureux.*

● *Pentru cititorii mai tineri din R.D. Germană, Editura tineretului din Berlin a tipărit recent două interesante cărți de Walther Victor: „Omul care a transformat lumea", dedicată vieții și operei lui Karl Marx, și „Cel mai bun prieten", despre viața și munca neobosită a lui Friedrich Engels. Ambele lucrări au fost traduse în limba rusă, fiind în același timp solicitate și de alte țări.*

● *Dramaturgul slovac Peter Karvas, autorul piesei „Liturghia de la miezul nopții", jucată și pe scenele noastre, a scris recent o nouă lucrare dramatică intitulată „Antigona și ceilalți". Piesa, o puternică dramă antifascistă, înfățișează spectatorilor lupta plină de abnegație a unui nucleu de rezistență dintr-un lagăr de concentrare nazist.*

● *Nemuritorul „Revizor" al lui Nikolai Gogol servește din nou drept subiect pentru o realizare cinematografică. De data aceasta filmul va fi regizat de italianul Luigi Zampa și va avea ca una din interpretele feminine pe artista franceză Marie-José Nat.*

● *Suedezul Erwin Leiser, realizatorul zguduitorului documentar „Mein Kampf", care dezvăluie aspecte inedite ale atrocităților hitleriste, pregătește un nou film documentar: „Hiroșima este peste tot".*

INCENDIUL DE LA PALATUL FOLENA

de Achille CAMPANILE — scriitor italian

Pe atunci eram directorul unui cotidian. Într-o seară, foarte tîrziu, după cum mi-amintesc, a luat foc palatul Folena. L-am strigat pe ușier: „D'Artagnan!" De fapt îl chema Giulio, dar întrucît lucra la un ziar cu o poziție politică cam... incomodă pentru guvern, considerase că e necesar să-și ia un pseudonim din literatura clasică.

— D'Artagnan — spusei eu — cheamă-l pe redactorul de la secția incendii.

— A plecat adineauri, excelență.

N-am reușit niciodată să-l dezvăț să-mi spună „excelență".

Am trecut însă peste aceasta, constatînd încă o dată că, chiar dacă s-ar fi scufundat pămîntul sub clădirea gazetei, redactorul de la secția incendii, sclav al ceasornicului său, tot ar fi plecat acasă la 10 fix. Ce să-i faci? Cu atît mai rău pentru incendiile care izbucneau după ora 10!...

— Cheamă-l atunci pe redactorul de la secția catastrofe și sinucideri.

— A fost călcat ieri de o mașină... Știți doar...

— Totuși, trebuie să mai fi rămas cineva în redacție.

— Numai cronicarul monden.

— Slavă domnului. Cheamă-l.

Apăru fracul negru al cronicarului.

— Repede — spusei eu — fugi la palatul Folena și redactează-mi o notă despre incendiu.

— Dar eu nu...

— Nici un „nu"! N-am pe cine să trimit. Ia un taxi și fugi! Fă o relatare amănunțită, de-o jumătate de coloană.

— Și invitația?

— Care invitație?

— Invitația pentru incendiu!...

— (Dumnezeule!) Nu mai pune nici o întrebare și fugi cît mai repede!

... Iată relatarea sa, apărută în gazetă a doua zi dimineața:

„Ca o auroră orbitoare și strălucitoare a mii de flăcări, ca un elegant balans al coloanelor de fum, ca o cascadă de umeri gingași și goi de femei, astfel apare uneori viața mondenă monoclului suprablazat al cronicarului de gazetă. Ieri seară la palatul Folena a avut loc un grandios și neuitat incendiu. La incendiu au fost de față toți locatarii luxosului palat. S-a remarcat cu deosebit efect corpul pompierilor în uniformă de paradă. Contesa Folena, drapată într-un cearșaf care sublinia avantajos formele sale sculpturale, a apărut în bocanci bărbătești de o rafinată eleganță; contele s-a înfățișat oaspeților în niște magnifici indispensabili din tricou de lînă fină. De asemenea a provocat entuziasmul celor prezenți tînăra contesă Folena, în cămașă de noapte transparentă, și miss Scott, guvernanta ei, cu bigudiuri naționale. Alături de ilustra familie se afla argatul curții — ca o vie ilustrație a democratismului contelui Folena.

Incendiul, care a avut loc într-o atmosferă de entuziasm general, s-a prelungit pînă tîrziu după miezul nopții. Pompierii și oaspeții și-au luat rămas bun spre dimineață, ducînd cu ei impresiile de neuitat ale acestui spectacol feeric, ca și convingerea că ospitalitatea gazdelor s-a manifestat încă o dată în forme noi și originale".

În romînește de
Vlad MUȘATESCU

(Din „Za rubejom")

IDILĂ DE PRIMĂVARĂ

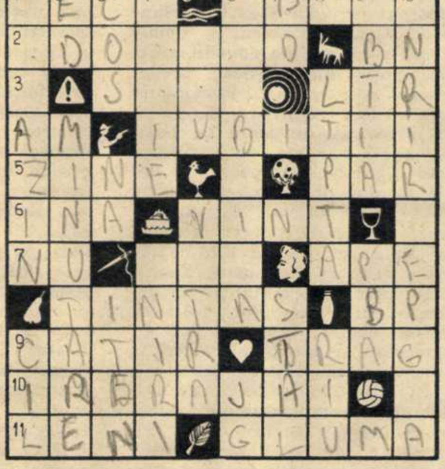

ORIZONTAL: 1) O întîlnire privită cu simpatie — Un fel de nebunii. 2) Pierdut în visare... — Bine! 3) Face să-ți bată mai tare inima — Literatură (abr.). 4) Antemeridian — El și ea. 5) Frumoasele din poveste — Soț. 6) Nu e chiar înaltă! — Poate să te mîngîie, poate să te doboare... 7) Negație — Insulă lîngă Noua Caledonie — Curg rîu. 8) Un bun arcaș — Spin. 9) Simbolul încăpățînării — E dulce să-l mănînci, nu alta! 10) Luat în brațe (fig.). 11) A lenevi — Șotie (pl.).

VERTICAL: 1) Aici pot fi admirate Sanda, Marina, Florela etc. — Cîmpulung (abr.). 2) Elena Dan — Se întîlnesc mereu... la ceas. 3) La baschet — Sodiu — Rîu în Franța. 4) A țîșni — Braț la braț. 5) Căsătorit cu „cir"... — La baza oricărui cămin trainic (pl.). 6) N-are încredere în bărbați — Jean Grigore. 7) Bidiviu — Loc la teatru. 8) Îmbrățișări cu mult foc (sing.) — În floarea de lotus! 9) Ea, îndrăgostita... — Unul din farmecele ei. 10) Loc de întîlnire.

Cine este MOÏSE CHOMBE?

Mofturoasa zeiță a publicității s-a săturat de urechile veștede ale lui Cian Kai-și, l-a exilat într-un ungher obscur al galeriei ei de portrete demodate pe nu prea trupeșul Ngo Dinh Diem și mai îndreaptă doar din cînd în cînd cîte un zîmbet silnic către profilul prăpăstios al doctorului Salazar. Primul ei favorit a devenit președintele statului ipotetic Katanga, președinte el însuși nesigur, Moïse Chombe.

Chombe e un individ care de fapt nici nu are o istorie proprie, el fiind un simplu dosar al serviciului de personal al societății industriale anglo-franco-belgiene „Union Minière du Haut-Katanga". Cînd e solicitat, se lasă fotografiat din toate pozițiile, neuitînd bineînțeles să zîmbească extrem de larg, după modelul celor mai experimentate reclame de pastă de dinți; o singură publicație, belgiană, a fost lipsită de dantura președintelui, pagina katangheză înfățișînd aici un dos enorm deasupra unei țevi de mitralieră, cu informația prețioasă că posesorul tocmai își inspectează trupele din Elisabethville.

Cum e de presupus că acest erou publicitar va avea — ca și înaintașii săi — o carieră scurtă și se va epuiza într-un termen relativ apropiat, ne grăbim a-l prezenta atîta timp cît mai stîrnește oarecare agitație.

Schiță de biografie a personajului

„Suporterii lui sînt în primul rînd belgienii".

„U.S. News and World Report"

„Suprema lui speranță: civilii care au fost ieri soldați de meserie în Indochina și în Algeria".

„Paris-Match"

Moïse a văzut lumina zilei în casa părintelui său, una din căpeteniile tribului Lunda. Belgienii l-au folosit pe tată multă vreme ca recrutor de mînă de lucru, ceea ce însemna în Congo o meserie extrem de sîngeroasă. Bătrînul a știut să-și scoată profitul său din această îndeletnicire: treptat și-a încropit un lanț întreg de dugheni, cîteva plantații și un hotel suspect, rezervat exclusiv albilor.

Fiul e încredințat școlii misionarilor. Ei îl formează ca protestant și într-o atît de mică măsură ca intelectual, încît asupra acestei laturi a biografiei sale nu insistă nici măcar ziarele belgiene plătite s-o reconstituie. La moartea tatălui, fiul îi preia afacerile și, după un scurt și răsunător șir de escrocherii, reușește să aducă în stare de faliment bătrîna casă de comerț. Conducerea societății „Union Minière" studiază atent crahul, găsește că tînărul are oarecare stofă și hotărăște să-i acorde un împrumut de refacere. Speranțele par a fi îndreptățite; în 1959 i se creează un partid politic intitulat Konakat, în care sînt înscriși automat oamenii de serviciu băștinași ai societății belgiene, iar în 1960 e adus ca „om politic african" la masa rotundă de la Bruxelles, unde tocmai se discuta aprig cu veritabilii luptători pentru independență cauza eliberării Congoului. Aici, Chombe stăruie ca noua republică africană să-l recunoască de șef suprem pe regele Belgiei și să facă politică externă prin Bruxelles, ceea ce provoacă oarecare jenă chiar și guvernului belgian. În vara lui 1960, Chombe declară Katanga stat independent, iar în primele zile ale lui 1961 începe exterminarea tribului Baluba, care nu-l recunoaște ca președinte. Apoi participă la uciderea lui Lumumba, intră în război cu Organizația Națiunilor Unite, e arestat de Kasavubu; eliberat, pare-se, de americani, se refugiază la englezi în Rhodezia, călătorește incognito la Paris și Geneva, corespondează cu președintele Kennedy, cu papa Ioan al XXIII-lea, cu regele Belgiei și iată-l din nou la Elisabethville, viu și nevătămat, amenințînd pe Gizenga, înjurîndu-l în gura mare pe Adoula, scrîșnind la comandantul trupelor O.N.U. și hotărînd prin țipete că se va război cu lumea întreagă dacă va fi nevoie — uitînd numai să explice pentru ce anume...

Toată această biografie furtunoasă ar putea constitui pînă la urmă un acceptabil material de roman foileton în fascicule dacă n-ar fi cel puțin trei inconveniente: 1) ea e prea aglomerată de ticăloșii și crime; 2) foarte puține din acțiunile personajului principal sînt ale sale proprii; 3) sînt extrem de sărace și nesigure datele despre viața intimă a subiectului.

Artiștii - mînuitori

„Otrăviți-vă săgețile! Omorîți orice soldat al O.N.U. pe care-l întîlniți!"

Chombe, *către jandarmii săi*

„Forțele O.N.U. din Katanga nu au nici un drept de a impune acolo o soluție politică prin forță".

Declarația guvernului britanic

„Katanga trebuie integrată numai în mod pașnic".

Dean Rusk

„Marele joc se desfășoară însă astăzi în afara Congoului și a Africii — la Washington, la New York, la Bruxelles, la Londra — și există impresia că de data aceasta partida se joacă deschis, cu cărțile pe față".

„Tribune des Nations"

Chombe e un bărbat de 41 de ani, cu o siluetă cam deșirată, cu un cap prea mare, urechi situate prea departe, spre ceafă, ochii trași excesiv spre tîmple — cu privirea cam nesigură — o față mult prea lată, pe care e zugrăvit în permanență un aer de lăcomie grosolană. La începutul carierei se arăta mai ales în cămașă, pantaloni strîmți și ghete de baschet. Acum, de cînd e preumblat prin atîtea capitale, și-a reorganizat garderoba. Se arată mai cu seamă în smoching, joben și pantofi de lac. Garda personală pare costumată după schițele de la premiera cunoscutei melodrame „Doi sergenți": chivără de metal cu coadă, tunică de postav cu rîuri de zorzoane, cordon alb cu catarama, pantaloni albi, mănuși albe, cizme negre cu pinteni, sabie; privind acești bravi ostași ai senzația puțin stranie că vezi în același timp grenadirii prusaci, veteranii nepoleonieni și pompierii englezi din vremea războiului cu burii. Dar, firește, toate aceste persoane costumate, inclusiv Chombe, sînt de origine katangheză. Asupra autenticității lor nu poate fi formulată nici o îndoială.

Ei constituie însă cea mai masivă parte a inventarului strict indigen al administrației katangheze.

În rest?

În rest: colonelul francez de parașutiști Faulques, din Legiunea Străină — cap de șobolan, cu părul scurt și zbîrlit, pozînd pe jumătate gol lîngă următoarea recuzită: un tablou cu o femeie goală, un ventilator, o ceașcă de alcool. Se bate la Elisabethville, din birourile societății belgiene, comandînd peste 500 de soldați străini, francezi, belgieni, italieni, greci, germani. Colonelul de parașutiști Gillet, putchist fugit din Franța. Examiralul american Alan G. Kirk, președintele societății americano-belgiene „Development Corporation", acționînd în sudul Statelor Unite. Senatorul american Thomas J. Dodd. Senatorul J.C. Eastland, din Mississippi, rasist notoriu, care acuză O.N.U.-ul că-l atacă pe Chombe numai fiindcă este negru. Michel Struelens, exfuncționar de stat belgian, agent katanghez la New York, însărcinat să cumpere contra dolari recunoașterea diplomatică a Katangăi de către statele din America Centrală. Roy Welensky, primul ministru al Federației Rhodeziei și Nyassalandului, la care Chombe se refugiază ori de cîte ori se simte în nesiguranță. Conducătorul anonim al organizației fasciste „Mișcarea acțiunii civile", care acționează la Bruxelles. Abatele Foulbert Youlu, conducătorul fostei colonii franceze Congo, prin a cărei capitală, Brazzaville, trec transporturile de armament spaniole, franceze și vest-germane spre Katanga. Vicontele franco-helvet Ferron, bancher, consulul Islandei la Geneva, cel care tipărește aici bancnotele katangheze. Numeroși sprijinitori mai mult sau mai puțin sus-puși la Washington, Londra, Paris, Geneva, Bruxelles, New York, Bonn.

Dar oare toți aceștia sînt prietenii personali ai lui Chombe, îl admiră, îl stimează, țin la președinția lui? Cîtuși de puțin! Pentru toți la un loc și pentru fiecare în parte, Chombe înseamnă doar o simplă posibilitate de a manevra din punct de vedere economic, financiar sau politic. Katanga dă o producție anuală de jumătate milion tone magneziu, cincizeci de mii tone de zinc și are monopolul uraniului și al radiului pentru lumea occidentală. Ea produce mari cantități de cărbune, cobalt, cupru. În exportul congolez, Belgia are o participare de 400 de milioane dolari, Statele Unite de 200 milioane dolari, Marea Britanie de 250 milioane dolari, Franța de cîteva zeci de milioane dolari. Societatea „Union Minière", care exploatează principalele bogății din Katanga, avea, la crearea ei, în 1906, un capital inițial de 300 milioane franci belgieni. În 1937 acest capital se umflase la două miliarde franci, iar în 1946 la 800 miliarde franci. De atunci nu se mai cunosc cifre privind capitalul întreprinderii. Societatea anglo-americană „Tanganika Ltd. Concession" (cu sediul în Rhodezia) deține cam 20% din acțiunile minelor katangheze și e stăpîna drumului de fier care leagă Katanga de țărmul angolez. Societatea americană pentru exploatarea metalelor neferoase „American Metal Climax" este direct și indirect proprietară de mine katangheze. Diverse societăți franceze dispun, de asemenea, de bogățiile locale.

Aceste împrejurări definesc și cel de-al doilea cerc de mînuitori ai marionetelor katangheze: Harry Openheimer, „marele patron" al imperiului economico-financiar care e „Anglo-American Corporation of South Africa" (aur, diamante, cărbune, aramă); Nelson Rockefeller și conducerea băncii Lazard din New York; Charles Waterhouse, fost ministru conservator englez, unul din directorii lui „Union Minière" și președintele lui „Tanganika Ltd. Concession"; contele de Selborne, membru conservator al Camerei Lorzilor, director al lui „Union Minière"; lord Robins, membru conservator al Camerei Lorzilor, director al lui „Union Minière"... și alții.

O piesă în trei acte

„...Acest uriaș capital particular a aprobat și sprijinit secesiunea lui Chombe..."

Ziarul elvețian „Die Tat"

În clipa în care Chombe era pe punctul de a fi transportat și judecat pentru înaltă trădare la Leopoldville, s-a anunțat surprinzătoarea sa eliberare și reîntoarcerea acasă. În momentul cînd trupele O.N.U. erau gata să cucerească Elisabethville, operațiunile au fost oprite.

Primul conducător al trupelor O.N.U., indianul Rajeshwar Dayal, a demisionat și s-a întors tăcut în India. Noul conducător al trupelor O.N.U., irlandezul Conor O'Brien, a demisionat și el, dar s-a dovedit mult mai puțin discret decît predecesorul său indian. Revelațiile sale au fost uimitoare, lăsînd să se întrevadă, în afară de poziția anglo-franceză de sprijinire a lui Chombe, și aspecte obscure ale jocului dublu american: pe de o parte, oficial, S.U.A. votează la O.N.U. pentru ofensivă în Katanga, pe de altă parte mari grupuri financiare americane, prin reprezentanții lor influenți din economie, politică, presă, declară trupele O.N.U. agresoare și fac totul pentru a opri ofensiva „căștilor albastre".

În iulie 1960 era atît de evident că Chombe este un instrument belgian ruginit, încît nimeni nu îndrăznea să-l susțină pe față. În secret însă, Anglia și Franța sprijineau secesiunea katangheză. Astfel s-a pus în scenă „drama în trei acte" — cum o numește publicația franceză „L'Express". Primul act: Lumumba vrea să trimită trupele naționale în Katanga. Protectorii lui Chombe acționează și Hammarskjoeld refuză guvernului central (congolez) mijloacele de transport. Apoi Lumumba este asasinat. Actul doi: Dayal trimite rapoarte prin care cere dreptul de a acționa energic pentru lichidarea dizidenței katangheze. Hammarskjoeld, presat de rezoluții, de opinia publică, de protestul țărilor socialiste, al popoarelor afro-asiatice, este silit să aprobe cererea. Atunci Franța și Anglia îl acuză pe indian în Consiliul de Securitate de incompetență și parțialitate. Dayal demisionează. E numit, în locu-i, Conor O'Brien. Întrevederea cu Chombe îl lămurește că discuțiile sînt aici, în general, inutile. Chombe se jură că nu mai are în soldă mercenari, iar aceștia rînjesc în dreptul ferestrei unde se desfășoară convorbirea. Trupele O.N.U. atacă — și o fac cu succes.

Aspect din „armata“ pseudopreşedintelui Chombe: după cum se vede, „oştirea“ e gata de mari înfăptuiri, însufleţită eroic de apelurile la jaf ale căpeteniei sale şi costumată după modelul acestei căpetenii (ce-i drept nu chiar după ultimele jurnale londoneze).

Imediat, a doua zi, Roy Welensky oferă public ajutorul său Katangăi „atacate“, consulul englez la Elisabethville, Dunnet, promite oficial ajutor lui Chombe ca să reziste. O'Brien nu pare intimidat, e şi orgoliul său personal în joc, şi în zilele următoare plănuieşte un al doilea atac căruia trebuia să-i urmeze arestarea întregului guvern-marionetă. Îl informează de aceasta pe Hammarskjoeld. Secretarul general cere sfatul „unor“ membri ai Consiliului de Securitate. Drept urmare, Chombe „dispare“ din propria sa capitală, în fapt ascunzîndu-se la consulatul englez. Bătălia dintre trupele O.N.U. şi mercenari nu mai poate fi oprită, se pare că soldaţii O.N.U. vor da o lovitură grea mercenarilor. Numaidecît însă, în chiar toiul luptelor de stradă, Anglia şi Franţa protestează oficial contra acţiunilor „arbitrare“ ale lui O'Brien şi îl numesc „agresor“. În acelaşi timp, consulii francez, belgian şi englez din Katanga insistă ca trupele O.N.U. să se deplaseze în oraşul îndepărtat Jadotville, unde populaţia europeană e ameninţată. Detaşamentul irlandez trimis acolo nu observă nici o ameninţare pentru europeni, dar e pur şi simplu capturat de mercenarii care-l aşteptau, bine pregătiţi. Avioanele O.N.U. aflate în Uganda nu pleacă spre Katanga, unde sînt reclamate de urgenţă, fiind reţinute de guvernatorul englez pentru că n-au „documente în regulă“. O'Brien înfuriat solicită o întrevedere lui Hammarskjoeld care se afla la Leopoldville. Acesta refuză şi pleacă, la sfatul consulului englez, să se întîlnească cu Chombe în Rhodezia. Au urmat: moartea secretarului general şi rechemarea urgentă a irlandezului la New York. Urmaşul lui, Brian Urquhart, participă la desfăşurarea actului trei atacîndu-l din nou pe Chombe, cu trupe proaspete şi după un plan secret pe care-l cunoştea numai el. Diplomaţii englezi şi francezi au intervenit şi ei cu o surprinzătoare promptitudine. Ce i s-a întîmplat lui Urquhart? Un grup numeros de jandarmi katanghezi beţi a apărut ca prin minune în sala unde reprezentanţa O.N.U. dădea o recepţie în cinstea unui oaspete american şi l-au bătut atît de rău pe reprezentant, încît aproape o săptămînă a fost indisponibil.

Ipoteză de final

„Ceea ce se petrece în Congo este oribil şi periculos. Numai Moïse Chombe surîde...“

„L'Express“

„Omul acesta e sertarul unei case de bani“.

Lumumba *despre Chombe*

Ce are de făcut Chombe în aceste furtunoase împrejurări? Să-şi păzească pielea, aceasta-i sarcina lui. Şi să joace numai atunci cînd i se cîntă. Uneori lansează apeluri, semnează scrisori şi organizează chiar conferinţe de presă, totdeauna cu un ofiţer alb în dreapta, un civil alb în stînga şi un mercenar alb care îi ţine microfonul în faţă — toţi trei recomandîndu-se indescifrabil. Declaraţiile sale politico-militare au cam această ţinută literară (citate reale): „Am în labă pielea lui Lumumba“ (după ce i-a fost predat mişeleşte eroul poporului congolez). „Ileo şi Bomboko au crezut că m-au înhăţat la Conquilhatville (cînd Chombe a fost arestat — n.n.) dar aţi văzut că tot eu i-am lăsat cu gura căscată!“ „Pe Hammarskjoeld l-a pedepsit dumnezeu care ţine cu mine, nu cu sălbaticii care poartă căşti albastre“ (trupele O.N.U. — n.n.). „Katanga e blestemată, care cum s-atinge de ea, crapă“. „Un veritabil limbaj de soldăţoi“ — a apreciat ziaristul francez de dreapta Pierre Vincent care a asistat la cîteva din aceste conferinţe de presă şi i-a luat şi un interviu.

Acesta e Moïse Chombe, preşedintele de paie, denumit de un ziar occidental „omul negru cu suflet alb“, iar de oamenii politici africani progresişti „marionetă neagră pe sfoară colonialistă“, un joben negru, însoţit totdeauna de un aghiotant alb. Pentru Chombe, care nu ştie azi ce i se va porunci să facă şi să spună mîine, cer tratative şi soluţii „paşnice“ cercurile imperialiste; lui îi dau „răgazuri“, iar trupele O.N.U. sînt dislocate din Katanga şi trimise în provincia orientală. În acelaşi timp, aceleaşi cercuri aplaudă arestarea patriotului şi democratului Antoine Gizenga cu aceleaşi mîini cu care au plătit uciderea lui Patrice Lumumba, a lui Okito şi M'Polo.

Chombe este unul dintre cele mai rău mirositoare efecte ale putrezirii colonialismului în Africa. Sînt toate temeiurile să nădăjduim că asemenea reziduuri nu vor stărui prea multă vreme pe pămîntul însîngerat al Congoului.

Valentin SILVESTRU

Moïse Chombe, „preşedinte“ al statului neoficial Katanga din Congo, îmbrăcat în haine englezeşti, distins cu o decoraţie belgiană, păzit în permanenţă de un colonel de paraşutişti francez. „Jobenul şi redingota — comentează fotografia revista «Paris-Match» — sînt impecabile, dar vai! puţin prea noi...“, adică făcute recent la Bruxelles, în cursul ultimului instructaj la care a fost chemat „preşedintele“.

Ultimul dans împreună: balerina (Irinel Liciu) își ia rămas bun de la logodnicul său (Gheorghe Cotovelea) („Valsul").

Programul „Simfoniei fantastice", unul din cele patru balete care au văzut de curînd lumina rampei în București, e binecunoscut încă din 1830, cînd însuși Berlioz, compozitorul, l-a formulat cu claritate: fiind respins de o elegantă curtată de aristocrați, un tînăr artist are coșmaruri disperate. Își omoară, în vis, iubita și e tîrît în fața judecății. Indignați de îndrăzneala tînărului de a fi ridicat ochii pînă la o femeie din lumea lor, reprezentanții aristocrației îl condamnă la ghilotinare, iar după execuție încing un drăcesc sabat în jurul sicriului.

Sub conducerea maestrului Oleg Danovski, pe scena Teatrului de Operă și Balet bucureștean eroii apar interpretați de Valentina Massini și Gabriel Popescu. Li s-a adăugat rivalul — dansat de Petre Ciortea — personaj inexistent în programul formulat de compozitor dar necesar conflictului din spectacol.

Pe parcursul celor trei tablouri, urmărind transformările temelor muzicale, eleganții acuzatori ai îndrăgostitului devin treptat măștile hidoase din noaptea de sabat condusă de însăși femeia iubită. Finalul marchează victoria artistului descătușat prin creație: arătările de coșmar dispar, iar el dirijează ultimele acorduri ale simfoniei născute din suferințele pricinuite de o societate strîmbă, orgolioasă, neînțelegătoare.

La bal, iubita artistului (Valentina Massini) valsează cu rivalul lui, tînărul superficial și elegant (Petre Ciortea). Imagine din baletul „Simfonia fantastică".

O dată cu ridicarea cortinei pentru „Valsul" de Maurice Ravel, baletul se apropie de zilele noastre atît prin momentul creării muzicii, cît și prin libretul care i-a fost atribuit. Purtînd parcă ecourile dureroase ale războiului abia terminat (partitura a fost scrisă între anii 1919-1920), baletul relatează povestea unei balerine care, ascultînd melodia estompată a valsului, își ia rămas bun de la logodnicul ofițer, înaintea plecării lui pe front. Mai tîrziu, în sunetele aceleiași melodii, ea află știrea morții lui...

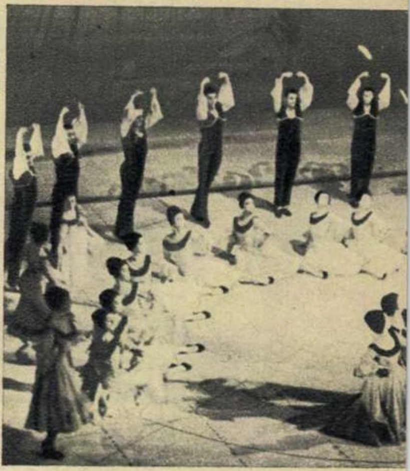

Creșterea melodiei a atins punctul culminant. Evoluția balerinilor o marchează pe scenă („Bolero").

Îi revine tot Tildei Urseanu meritul de a fi redat haina coregrafică inițială, și în bună măsură uitată, a popularului „Bolero" de Ravel.

Compozitorul francez s-a adresat melodiei unui dans popular spaniol, ale cărui mișcări, energice, pline de demnitate și pe alocuri de o frumusețe aspră, sînt interpretate de dansatorii noștri fără a fi subordonate unui subiect anumit. Îmbinate într-o

metamorfoze

De-a lungul cîtorva minute de muzică, Irinel Liciu și Gh. Cotovelea — cei doi interpreți — se mișcă într-o lume evocatoare: culisele teatrului cu balerinele și admiratorii lor, Turnul Eiffel undeva în umbră, anunțurile amenințătoare vestind mobilizarea generală. În acest decor poezia dansurilor create de maestra Tilde Urseanu elogiază discret dragostea și pacea. Acordurile orchestrei se sting încet, mișcările dansului devin tot mai lente sugerînd parcă durerea care o învăluie, o dată cu amintirile, pe tînăra balerină. Ideea baletului ajunge limpede la spectatori: războiul a mai frînt o viață, împotriva războiului trebuie luptat.

țesătură armonioasă, evoluțiile coregrafice urmăresc treptata creștere a melodiei de la soloul oboiului pînă la strălucitorul tutti final. La început intră în scenă un singur dansator — Eugen Mărcui. Chemării lui îi răspunde partenera sa, Valentina Massini, și apoi tumultul optimist al balerinilor veniți să amplifice din ce în ce mai mult dansul perechii inițiale. Departe de „exotismul" unor Carmen fatale și prefabricate, „Boleroul" dansat pe scena bucureșteană se apropie de poezia marilor cîntăreți ai poporului Spaniei.

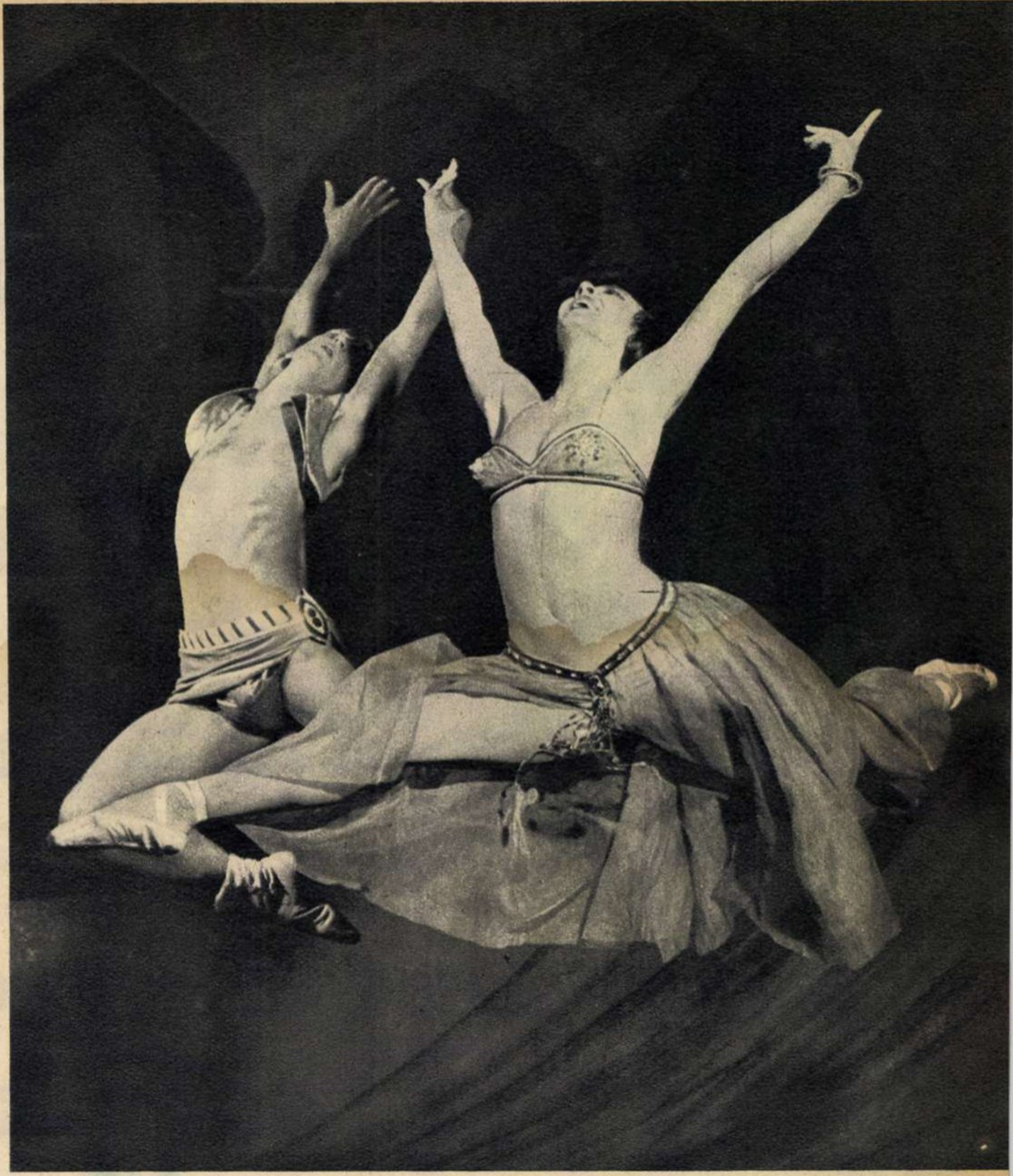

Irinel Liciu și Gabriel Popescu dansează duetul de dragoste al celor doi sclavi, înainte ca jungherul aprigului stăpîn să le curme viața („Șeherezada").

Lumea pitorească a celor „1001 de nopți", cîntată de Rimski-Korsakov în suita simfonică „Șeherezada" (cel de-al patrulea balet al spectacolului), a străbătut în pași de dans mai toate scenele globului. La noi a poposit acum pentru a doua oară, după mai bine de zece ani, cu varianta marelui maestru de balet rus Fokin, regizată și adaptată pe scena bucureșteană de Vasile Marcu.

Narațiunea dansată nu și-a găsit un program propriu-zis în lucrarea simfonică. Ea a fost imaginată pe marginea mișcărilor și sentimentelor sugerate de muzică. Introducerii evocatoare din fosa orchestrei îi corespunde pe scenă un prolog în care Șeherezada deapănă unul din numeroasele-i basme. Ridicarea celei de-a doua cortine ne va dezvălui acest basm interpretat prin dans de Irinel Liciu, Gabriel Popescu, Stere Popescu și ansamblul de balet. Pe marea în furtună, oamenii șahului se ocupă cu pirateria. Printre cei răpiți se află și doi îndrăgostiți. Fata — devenită captivă într-un harem — dobîndește libertatea celor întemnițați oferind temnicerului bijuteriile ei și ale celorlalte sclave. Nespusa bucurie a revederii e însă curmată de jungherul stăpînului, care-i ucide iubitul. Lîngă trupul neînsuflețit, fata va smulge același iatagan pentru a-l urma în moarte pe omul iubit.

Împletind într-o armonioasă legătură canoanele severe ale baletului clasic cu liniile unduitoare ale dansurilor orientale, „Șeherezada" se bucură de o originalitate demnă de partitura pe care o traduce. Emoțiile se transmit sălii prin arta dansatorilor care realizează una din cele mai frumoase creații ale lor. Spectacolul, în întregime, e ca o carte cu poze pe care o răsfoiești încîntat de descoperirea unor bogății ale muzicii cunoscute, luminate mai puternic prin dans.

Radu RUPEA

Fotografii de Clara SPITZER

pe poante

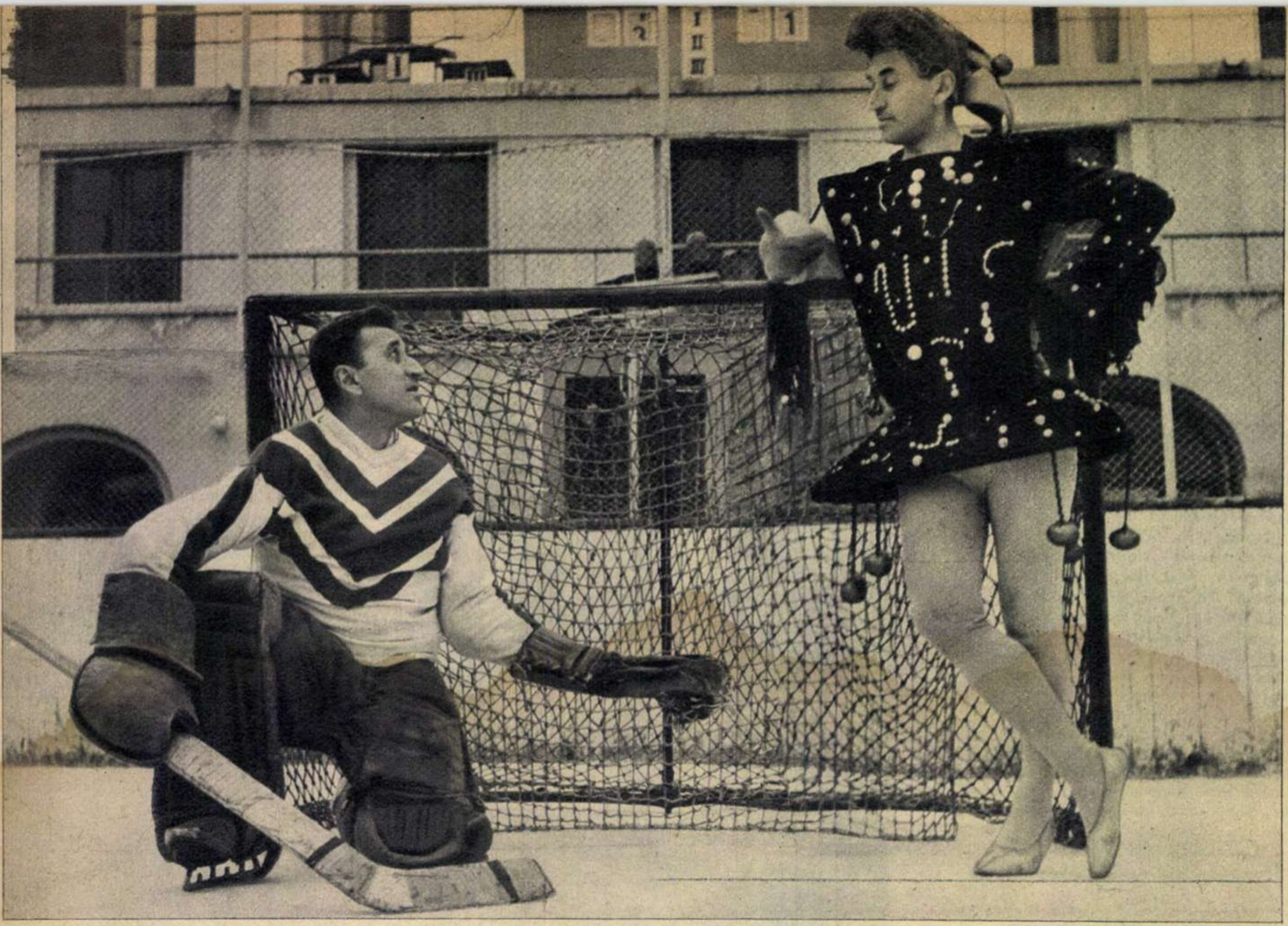

dialog *despre* hochei

CU DORIN DRON

— Un interviu sportiv?

Era vădit surprins interlocutorul nostru, pe care de cîțiva ani încoace nu-l mai aplaudă publicul sportiv, ci obișnuiții teatrelor, nu-l mai laudă în ziare cronicarii de hochei, ci criticii cinematografici. E vorba despre Dorin Dron, ani în șir portar al reprezentativei noastre de hochei pe gheață, iar în timpul din urmă actor de cinema, actor de teatru și, mai de curînd, asistent de regie.

O dată depășit momentul surprizei, Dron continuă:

— Să nu-mi cereți să comentez ultimele meciuri ale hocheiștilor noștri, fiindcă — știți și dumneavoastră — teatrul ca și hocheiul se joacă mai ales seara. Ce-i drept, hocheiul mi-a rămas la inimă, dar cum aș putea fi eu prezent în tribunele patinoarului cînd trebuie să-mi joc rolul pe scenă? Mai ales că și ăsta e un lucru care mă pasionează!...

— Nici vorbă despre ultimele meciuri... Mai degrabă despre primele jocuri... Din cariera dv., firește...

— Așa da. Dar să știți că primele meciuri au fost... meciuri de fotbal. În echipa de pitici a C.F.R.-ului.

— Și de ce ați abandonat fotbalul?

— Pentru că nu mă împac cu postul de portar. E un post ingrat. Ceilalți zburdă cu mingea încoace și încolo pe teren, iar tu stai. Și dacă, în cele din urmă, balonul vine și spre tine, atunci parcă-l însoțesc toate spaimele din lume.

— Bine, dar la hochei ați ales tot poarta!...

— Așa e... Dar dv. nici nu vă dați seama ce mare deosebire e între poarta de fotbal și cea de hochei! La fotbal niciodată nu izbuteam să ajung la bara de sus, pe cînd la hochei am scăpat de acest complex de inferioritate...

— E mult de cînd ați preferat poarta de hochei?

— Hm! Sînt cîțiva anișori bunicei!...

— Cum se rezolva pe atunci problema echipamentului?

— Fiecare cum putea. Eu, de exemplu, îmi amintesc că m-am prezentat la mama cu pîsla de la mașina de scris a tatii și cu cîteva șipculițe, rugînd-o să-mi confecționeze un echipament corespunzător... Trebuie să vă spun că abia către sfîrșitul activității mele sportive am avut parte de un echipament cum îmi visam în anii tinereții...

— Ce părere aveți despre hocheiul de acum, în comparație cu acela din vremea debutului dv.?

— Indiscutabil că schimbarea regulilor de joc l-a făcut mai dinamic, deci mai interesant. Cîndva jocul se baza pe un principiu foarte simplist: „Apără-te cu dinții și pune-ți toată puterea de luptă și... speranța în contraatac". Preocupări tactice? Se reduceau la sfaturi de felul acesta: „Fii cu ochii pe cutare!" sau: „Nu-l lăsa pe X să se apropie de poartă!"

— Și aceste sfaturi cine le dădea?

— Rareori cineva de pe marginea terenului. De obicei erau în sarcina portarului, care înainte avea de altfel și un rol mult mai dificil. Acum sarcina apărării porții revine în mai mare măsură și fundașilor. E un lucru obișnuit să-i vezi pe acești jucători stopînd traiectoria pucului nu numai cu crosa, dar și cu corpul.

— Ați apărat în repetate rînduri poarta reprezentativei țării. Ce valoare avea pe atunci hocheiul nostru?

— Foarte scăzută. Echipa noastră era un fel de cal de bătaie al tuturor celorlalte formații. Cînd, la un campionat mondial, am reușit să cîștigăm o întîlnire cu echipa Belgiei, i-am surprins pe organizatori nepregătiți. Așa că în locul obișnuitului imn am ascultat, în cinstea victoriei noastre, un cîntec religios... Ei, dar vremurile acestea au apus! În zilele noastre hocheiștii — ca toți ceilalți sportivi — dispun de condiții admirabile de pregătire. Rezultatele s-au și văzut în ultimele competiții de mare anvergură și cred că vor fi și mai bune... Aștept, de altfel, cu multă curiozitate să văd ce vor face hocheiștii noștri la apropiatele campionate mondiale. Faptul că se duc tocmai peste ocean pentru a fi prezenți la această competiție spune destul de mult despre posibilitățile actuale ale mișcării noastre sportive. Pe vremea mea, jucătorii erau nevoiți să contribuie și ei la cheltuielile de deplasare. Dacă ne-am mărgini numai la acest amănunt și tot apare o izbitoare diferență între ceea ce era și ceea ce este astăzi sportul nostru.

S. BONIFACIU

Fotomontaj de Dan BÎRLĂDEANU

(Urmare din pag. 6)

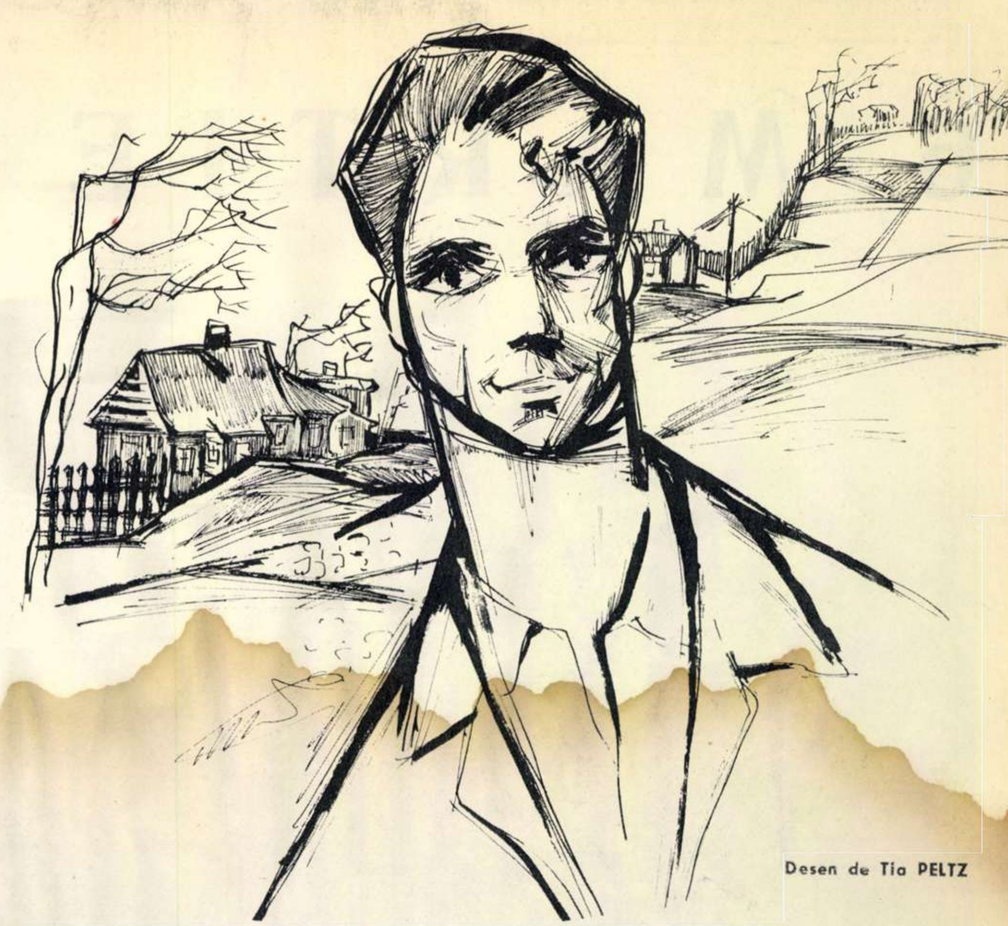

Desen de Tia PELTZ

farul se şi stinsese: nu lumina decît atîta vreme cît se învîrtea roata bicicletei. Se lăsă brusc întunericul. Arsene îşi alunecă mîinile peste buzunare, dar nu avea chibrituri la el şi în aceeaşi clipă se gîndi că gestul era inutil: el nu e fumător şi nici cu chibriturile, chiar dacă le-ar fi găsit, n-ar fi avut ce face. Dar simţi un obiect tare într-un buzunar; nu-şi aminti despre ce e vorba.

Luă bicicleta în circă (nu se grăbea: acum totul trebuia făcut cu linişte) şi începu să învîrtească roata din faţă; lumina căzu pe ochii lupului care venise foarte aproape şi se uita la el. De data asta animalul făcuse greoi cîţiva paşi, dar nu fugi. Se răzleţise de haită de-a binelea, se rătăcise şi îi era foame.

În lumina aceea animalul părea de un cenuşiu murdar. Adineauri, lui Arsene i se păruse că lupul are ochi de orb, luceau foarte stins şi fără răutate. Dar dinţii sticliră ca argintul viu.

Arsene îşi dădu seama că va trebui să meargă multă vreme aşa, cu bicicleta în circă, punînd mereu roata în mişcare. Porni. Cînd roata se învîrtea mai încet, lumina scădea şi lupul se apropia cu cîţiva paşi.

După prima sută de metri, totul intră într-un fel de obişnuinţă rece. Arsene ştia că bîtă nu are unde găsi: o pădurice era abia la intrarea în sat. Îşi aminti deodată de obiectul pe care-l simţise în buzunar la început, cînd căutase chibriturile: era o perie. Arsene nu voia să arate demonstrativ ca un om care face muncă de teren; el ducea la capăt o treabă de mare însemnătate şi i s-ar fi părut că se laudă dacă ar fi înfăţişat lumii pantofi murdari sau pantaloni stropiţi de noroi. Gîndul că lupul ar fi putut să-i sfîşie hainele i se păru respingător. Dar nu avea altceva de făcut decît să meargă.

Fiara nu era prea vicleană, dar cînd Arsene căzu prima oară şi farul licări stins, încercă să-l ia dintr-o parte şi aproape îi atinse piciorul. Din clipa aceea Arsene începu să-l urască şi deveni mult mai calm decît înainte; se ridică atît de brusc, încît lupul tresări şi se dădu înapoi. Omul se hotărîse să-şi măsoare fiecare pas, gîndindu-l dinainte şi pipăind cu vîrful piciorului locul unde urma să pună talpa. Pierdea des cărarea şi îi era teamă de şteoflecii de porumb, nescoşi din pămînt, lăsaţi acolo parcă anume să te împiedici de ei. Pînă cînd începu să se zărească lumina dimineţii, nu mai căzu decît de două ori. Apoi lupul dispăru şi Arsene rămase singur.

Încălecă pe bicicletă şi străbătu încet cele cîteva sute de metri care-l mai despărţeau de sat. Într-adevăr, băltoacele începuseră să sticlească; pojghiţa de gheaţă se topea văzînd cu ochii. Fusese numai un îngheţ trecător în pragul primăverii. Bătea un vînt puternic şi Arsene se simţea atît de obosit încît i se părea că fiecare mişcare o face atunci pentru prima oară. Dar mişcările căpătaseră o gravitate pe care nu o mai avuseseră; asemenea mişcări nu mai pot fi negate, ele se fac o dată pentru totdeauna şi izvorăsc dintr-o deplină stăpînire de sine. Fuseseră o zi şi o noapte cu întîmplările lor, şi după toate acestea Arsene se simţea mai bun şi mai tînăr.

Nu se gîndise la un lucru în noaptea aceea, deşi ar fi fost firesc s-o facă. Simţea că există acel lucru, dar nu-i veni în gînd nici acum.

Arsene nu se gîndise la moarte.*)

---

*) Cînd mi-a povestit istoria cu lupul, am observat că Arsene are cîteva fire de păr alb la tîmple.

— De-atunci? — l-am întrebat.

— Da' de unde! (Arsene era sincer uimit). Atunci nu mă gîndeam decît să ajung la timp. Dar în iarna trecută a fost bolnavă maică-mea. Credeam că moare (N. A.).

STOP!
A apărut noul stilou „Flaro 62", produs al I.I.S. „Flamura roşie" — Sibiu.
Cereţi la magazinele de specialitate stiloul „FLARO 62"!

6 MARTIE 1945

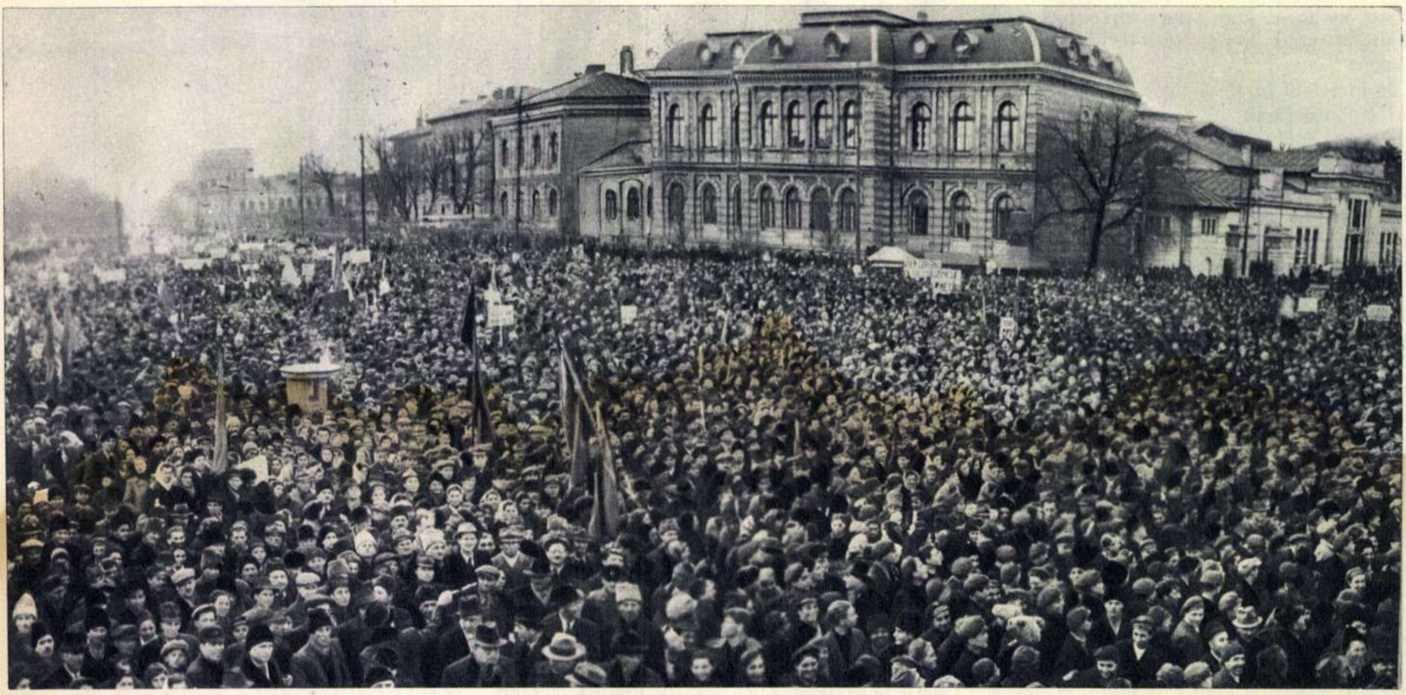

Săptămîna aceasta s-au împlinit 17 ani de cînd, la 6 Martie 1945, masele populare, mobilizate și conduse de Partidul Comunist Romîn, au repurtat o victorie istorică în lupta împotriva reacțiunii, impunînd instaurarea primului guvern democratic din istoria Romîniei, în care rolul preponderent îl aveau reprenzentanții clasei muncitoare, în frunte cu comuniștii. Prin această victorie istorică masele populare au hotărît soarta bătăliei pentru putere, străbătîndu-se o etapă importantă pe drumul cuceririi întregii puteri de către poporul muncitor, în frunte cu clasa muncitoare.

În fotografie: aspect de la marele miting care a avut loc la 6 Martie 1945 în Capitală, în cadrul căruia 800 000 cetățeni au salutat instaurarea guvernului Dr. Petru Groza.

Micul comentar

de Florica ȘELMARU

La începutul acestui an, la Washington se dădea un comunicat anunțînd că guvernul Statelor Unite va spori considerabil ajutorul economic acordat Vietnamului de sud. Comunicatul fusese precedat de o variată activitate pregătitor-justificativă. Pe de o parte, o așa-numită „Carte Albastră", publicată de Departamentul de Stat în primele zile ale lui decembrie, tuna și fulgera împotriva pretinsei „amenințări a Vietnamului de sud de către Vietnamul de nord". Pe de altă parte, persoane influente căutau să-l convingă pe Ngo Dinh Diem să renunțe la exclusivismul familial în distribuirea funcțiilor importante, la corupție ca mijloc de asigurare a fidelității administrației, la teroare ca instrument de menținere și a dinastiei diemiste, și a corupției. Măcar așa, puțin, de ochii lumii, pentru ca ajutorul pe care despotul sud-vietnamez îl primește din partea S. U. A. să fie mai puțin compromițător pentru generosul comanditar.

Această activitate pregătitor-justificativă, desfășurată de Departamentul de Stat, Pentagon și alte instituții înrudite, a rămas însă sterilă. Conținutul „Cărții Albastre" a fost, mai mult sau mai puțin direct, dezmințit în chiar coloanele presei americane — ai cărei corespondenți, observatori și comentatori au trebuit să recunoască inexistența oricăror dovezi privitoare la așa-zisa „amenințare" din partea R.D. Vietnam. Cît despre încercările de a moraliza dictatura diemistă — de care ne-am mai ocupat — ele au avut drept singur rezultat o campanie a ziarelor saigoneze împotriva acestei... imixtiuni americane în treburile interne ale Vietnamului de sud. Un fost membru al misiunii de ajutor american la Saigon, Robert Browne, scria acum vreo două săptămîni într-o scrisoare deschisă adresată ziarului „New York Times": „...după cum se pare, președintele Ngo Dinh Diem a înșelat încă o dată oficialitățile americane în scopul de a spori angajamentele lor, deja ample, pentru menținerea la putere a regimului său corupt".

Rămîne de văzut dacă „Ngo Dinh Diem a înșelat oficialitățile americane" — așa cum afirmă Robert Browne — sau dacă zgomotoasa campanie de... asanare morală a lui Diem și a regimului lui era ea însăși o manevră pentru înșelarea opiniei publice americane, din rîndurile căreia se ridică mereu glasuri indignate de sprijinul pe care, fără voia lui, contribuabilul american îl acordă unor dictatori corupți, urîți de popoarele lor și disprețuiți pe plan internațional. Fapt este că, deși „Cartea Albastră" s-a dovedit bazată numai pe plăsmuiri, deși Ngo Dinh Diem nu s-a lăsat îndrumat pe calea virtuții și a unor metode cît de cît democratice, fluxul ajutorului militar american a crescut considerabil. Pe la jumătatea lui februarie, prezența americană în Vietnamul de sud a suferit chiar schimbări structurale: ceea ce era un simplu „grup consultativ" pentru probleme militare, a devenit, pur și simplu, un „comandament". Iar conferința militară de la Honolulu, care a urmat acestei restructurări, „sugerează, *după expresia săptămînalului britanic „The Economist"*, că s-ar putea să se apropie recurgerea la ultimele măsuri disperate".

Săptămînalul francez „Tribune des Nations" se exprimă în termeni și mai direcți: „Nu există om în Occident care să nu se mire și să nu fie iritat de orbirea ce-i lovește pe americani. Prostia congenitală a generalilor de la Pentagon nu este de ajuns pentru a explica totul. Revin aceleași întrebări". *Dintre aceste întrebări, prima pe care „Tribune des Nations" o pune este următoarea:* „Cei șapte ani ai războiului din Indochina și cei șapte ani ai războiului din Algeria nu au învățat oare guvernul de la Washington la ce duce un război lipsit de popularitate și cît de zadarnic este să se îmbrățișeze cauza unui dictator atît de disprețuit și atît de corupt cum este Ngo Dinh Diem? Americanii nu vor trage oare niciodată concluzii de pe urma amărăciunii culese în America Latină și în alte părți?"

În această ordine de idei săptămînalul parizian ar fi putut aminti un foarte cunoscut proverb francez: „Nu există surd mai surd decît cel ce nu vrea să audă". Proverbul acesta se poate extinde și la cei ce nu vor să audă — sau să vadă, sau să înțeleagă — învățămintele istoriei.

Autoritățile franceze au eliberat de curînd mai mulți asasini din O.A.S.

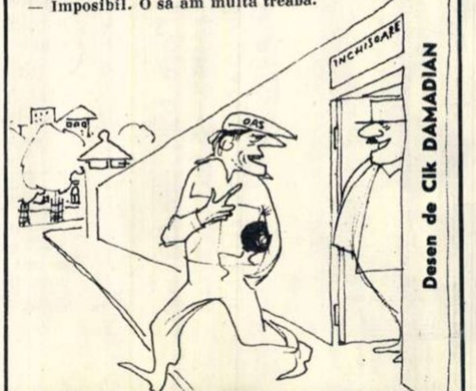

— Să mai vii pe la noi!
— Imposibil. O să am multă treabă.

Desen de Cik DAMADIAN

În timp ce tratativele franco-algeriene continuă, bandele teroriste ale O.A.S. își intensifică acțiunile criminale. O crimă oribilă a fost săvîrșită la o închisoare din Oran, unde huliganii fasciști, după ce i-au dezarmat pe gardieni, au pus bidoane cu benzină și butelii cu gaz butan în jurul zidurilor închisorii și le-au dat foc — făcînd astfel să ardă de vii nenumărați deținuți politici algerieni. Departe de a lua măsuri pentru descoperirea și pedepsirea vinovaților, autoritățile franceze împiedică populația algeriană să dea riposta cuvenită banditilor. În fotografie: trupe franceze efectuînd arestări în centrul Algerului.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Borneo şi Sumatra

Vă rog să publicaţi un scurt material documentar despre insulele Borneo şi Sumatra.

Vasile SÎNCELEANU
funcţionar — Tîrnăveni

Răspunde ziaristul EUGEN PREDA de la Radioteleviziune, care a vizitat arhipelagul indonezian:

Imediat ce avionul a părăsit aeroportul din Singapore, în faţă ne-a apărut impresionanta privelişte a arhipelagului indonezian. Colierul de smarald al insulelor se modula armonios de gîtul nevăzutului Ecuator. Calea aeriană spre Djakarta trece peste Pulau Perdja — insula cauciucului — cum i se mai spune Sumatrei. Din avion, insula, a doua ca mărime din arhipelag, pare a avea forma unei frunze de palmier. Cei 435 000 de kilometri pătraţi ai insulei sînt relativ slab populaţi (circa 10 milioane de locuitori). Pădurile ecuatoriale formează o reţea extrem de deasă. Văi lunguieţe se strecoară printre lanţurile de munţi. Oraşele principale sînt: Medan, Padang şi Palembang. Dar majoritatea populaţiei trăieşte în sate. Insula este bogată în petrol şi cauciuc (peste jumătate din producţia Indoneziei). Sumatra a devenit obiectul expansiunii coloniale încă din secolul al XVI-lea.

Din punct de vedere al reliefului, climei, hidrografiei şi vegetaţiei, între Sumatra şi Kalimantan (denumit în trecut de colonialişti Borneo) există o mare asemănare. Ca mărime, Kalimantanul este a treia insulă de pe glob. Suprafaţa ei este de 737 000 de kilometri pătraţi (după alte date, 746 000 de kilometri pătraţi) dar populaţia este foarte redusă: abia 3 milioane de locuitori.

Aci cresc peste 11 mii specii de plante, insula ocupînd primul loc din lume în ceea ce priveşte varietatea florei. De o mare diversitate este şi fauna. În nordul insulei se află posesiunile coloniale engleze Borneo de Nord, Sarawak şi Brunei. Pentru a stăvili lupta de eliberare naţională din aceste colonii, din inspiraţia Londrei a apărut planul reunirii lor cu Malaya în cadrul unui stat căruia i s-ar acorda o independenţă formală.

Populaţia Kalimantanului practică o agricultură cu mijloace înapoiate. Kalimantanului îi revine cam jumătate din producţia de petrol a Indoneziei. Marile zăcăminte de cărbuni, argint, plumb, zinc sînt încă aproape neexplorate.

În arhipelagul indonezian epicentrul luptei de eliberare naţională împotriva jugului colonial olandez l-a constituit Java. Lupta dusă în Java s-a extins şi în celelalte insule ale arhipelagului, inclusiv Sumatra şi Kalimantan, contribuind la obţinerea mult rîvnitei *Merdeka* (libertate). În prezent întreaga republică indoneziană, ţara miilor de insule, este ferm hotărîtă să obţină libertatea şi pentru Irianul de Vest.

Tomis
Constanţiana
Kiustenge
Constanţa

Vă scriu în numele unui grup de muncitori de la Complexul de şantiere de pe valea Trotuşului. Noi dorim să aflăm împrejurările în care vechiul oraş Tomis şi-a schimbat denumirea în Constanţa.

Octavian BREABĂU
Oneşti II (regiunea Bacău)

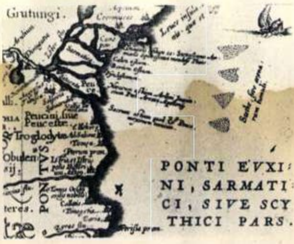

Hartă a Deltei Dunării şi a unor oraşe de pe ţărmul Pontului Euxin, întocmită în evul mediu pe baza străvechilor descrieri ale geografului Ptolomeu din epoca romană. Se remarcă menţiunea că Tomisul este oraşul în care a fost exilat Ovidiu.

Răspunde tovarăşul VASILE CANARACHE, director al Muzeului regional Dobrogea:

Înfiinţat de coloniştii greci veniţi din Milet, Tomisul a cunoscut încă de acum 2 500 de ani o dezvoltare largă ca oraş-stat bazat pe autonomie. Dar formele maximei dezvoltări social-economice şi politice le cunoaşte în sec. I-III e.n., cînd intră în orbita puterii romane.

Către sfîrşitul secolului III puterea romană intră în descompunere, oraşele de pe malul Mării Negre cad în ruină, satele şi oraşele Dobrogei decad la venirea goţilor şi a altor popoare migratoare. Tomis, ca şi Istria şi Callatis, nu mai bate monedă proprie. Pe ruinele civilizaţiei greceşti şi romane se va clădi curînd o nouă viaţă, în alte condiţii politice şi social-economice.

Timp de opt secole, cît a durat viaţa organizată a oraşelor greco-romane de pe litoral, Constanţa de azi s-a numit Tomis, dar numele oraşului vechi era scris sau pronunţat în diferite forme, păstrînd mereu acelaşi sens: Tomis, Tomeus, Tomoi, Tomoe, Tomi, apoi — în epoca romană timpurie — Tomi, Tomiton, Tomeiton — deseori, de la Antoninus Pius (138-161), Metropontou Tomeos (adică Tomis — capitala Pontului).

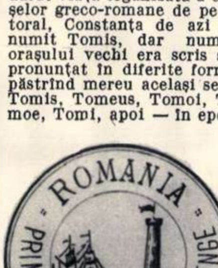

Prima ştampilă romînească a comunei Kiustenge (1878).

Formele toponimice de mai sus le-am putut urmări pe inscripţii, pe monede şi în textele autorilor antici.

După năvălirea goţilor însă, numele oraşului nu mai apare pe inscripţii şi nici pe monede; foarte rar, mai tîrziu, abia mai este întîlnit în izvoarele literare. Dar din documente cartografice şi din scrierile vechi ulterioare acestei epoci aflăm că pe teritoriul vechiului Tomis — în vremea împăraţilor Constantini, adică în sec. IV e.n. — sau în imediata apropiere a existat un oraş numit Constanţiana şi, după aceasta, Constanţia.

Sub stăpînirea otomană oraşul a primit numele de Kiustenge, desigur de la Constanţia epocii prefeudale.

În secolul trecut, chiar sub începuturile administraţiei romîneşti, o vreme oraşul a mai purtat încă numele turcesc de Kiustenge; dar o dată cu închegarea noii administraţii, vechiul Tomis din antichitatea greco-romană, refăcut în secolul al IV-lea de Constantin cel Mare şi de urmaşii lui sub numele de Constanţiana şi apoi de Constanţia, ajuns un mizer orăşel periferic sub turci cu numele de Kiustenge, capătă, după 1878, numele de Constanţa. Oraşul se dezvoltă ajungînd, în condiţiile regimului democrat-popular din ţara noastră, la înaltul nivel de oraş-port şi centru turistic internaţional.

Cititorii
către
cititori

Doresc să facă schimb de ilustrate următorii: Niculae Lazarov, *Copşa Mică, 345, raionul Mediaş;* Cristina Cioc, *Recaş, str. Principală nr. 135, regiunea Crişana;* Rodica Ardeleanu, *Arad, str. Medie nr. 1;* Dona Niculescu, *Bucureşti, şos. Pantelimon nr. 220;* Maria Pascaru, *Beiuş, str. Meziaşului nr. 413.*

Constantin Cornescu, *Ocna de Fier 256, reg. Banat, doreşte schimb de „flori de piatră" cu colecţionari de cristale.*

Petre Smărăndescu, *Craiova, str. Libertăţii nr. 3: corespondenţă pe teme de prietenie.*

Amuliu Croitoru, Nicolae Ivan, Leitoiu Constantin, Vasile Mutu, Gheorghe Sofron *şi* Grieg Stambert, *studenţi, Iaşi, str. Cloşca nr. 9, doresc să corespondeze pe teme literare, ştiinţifice şi să facă schimb de ilustrate.*

Sabina Goanţă, *elevă, Băileşti, str. Mărăşeşti nr. 28;* Sabina Stănculeasa, *funcţionară, Craiova, str. Dinamului nr. 18;* Pompiliu Dinicuţ, *impiegat de mişcare, staţia C.F.R. Cîineni, raionul Rîmnicu-Vîlcea;* Melinton Munteanu, *str. 23 August nr. 18,* şi Tuţy Neghea, *elevă, Băileşti, str. Republicii nr. 23, doresc să corespondeze pe diferite teme şi să facă schimb de ilustrate şi fotografii de actori.*

Ploaie artificială

Am auzit că s-au făcut diferite experienţe atît pentru a se produce ploaie „la comandă", cît şi pentru împrăştierea norilor. Aş dori să scrieţi despre aceste experienţe şi să-mi arătaţi dacă la astfel de încercări se foloseşte negrul de fum.

Mihai BRAINAŞ
str. Gării nr. 16 — Săcele

Răspunde tovarăşul conferenţiar universitar ŞTEFAN ZAREA de la Institutul politehnic din Bucureşti:

Într-adevăr, în diferite ţări, inclusiv în ţara noastră, s-au efectuat experienţe pentru provocarea artificială a ploii şi pentru împrăştierea norilor. În U.R.S.S., de pildă, experienţe încununate de succes pentru împrăştierea norilor au avut loc cu prilejul Festivalului mondial al tineretului şi studenţilor de la Moscova, precum şi cu ocazia eclipsei totale de soare din luna februarie a anului trecut. Toate aceste experienţe se bazează pe aceeaşi tehnică, şi anume: introducerea în interiorul norului a unor cristale de iodură de argint, iodură de plumb sau a altor substanţe care, avînd aceeaşi structură cristalină ca a gheţii, favorizează declanşarea ploii sau disiparea norului. Aceste substanţe stimulează declanşarea artificială a ploii din norii în care există, afară de cristalele de gheaţă, toţi factorii care condiţionează formarea precipitaţiilor: un anumit grad de umezeală, curenţi ascendenţi, temperatură la vîrful norului mai mică de minus 5°C. Dar care este rolul cristalelor de gheaţă? Vaporii de apă îngheaţă pe suprafaţa cristalelor şi astfel cantitatea de vapori din interiorul norului scade. Drept urmare, se evaporă un număr de picături de apă neîngheţate, vaporii depunîndu-se apoi, la rîndul lor, pe cristalele de gheaţă. Astfel acestea din urmă cresc continuu, ajungînd la dimensiuni de cîţiva milimetri.

Cristalele de gheaţă, devenind mai grele, încep să cadă spre pămînt, însă traversînd straturile de aer mai calde se topesc şi devin picături de ploaie.

Vaporii se pot depune nu numai pe cristale de gheaţă, ci, cum am arătat, pe diverse substanţe avînd aceeaşi structură cristalină cu a gheţii. Negrul de fum nu întruneşte însă proprietăţile necesare pentru a fi utilizat în acest scop.

Vă trimit
o curiozitate
din Arad

Este vorba de un lacăt foarte vechi, prins în zidul exterior al unei case din piaţa Plevnei. Sub acest lacăt, fabricat cu veacuri în urmă de iscusiţi meşteri arădeni, se află şi azi un stîlp în care se văd înfipte zeci de piroane. Se spune că ele erau bătute de ucenicii din breasla fierarilor, marcînd astfel stagiul lor de ucenicie. Cheia acestui lacăt nu există, desigur, iar deschiderea lui nu-i nici azi la îndemîna oricui.

Lacătul vi-l prezintă (în fotografie) un elev al şcolii profesionale „Gheorghe Doja" din Arad.

Pavel FLORIAN
str. Griviţei nr. 100 B — Arad

De la
fotocorespondenţi

Una din metodele moderne de verificare a dicţiunii se aplică la Şcoala populară de artă din Ploieşti. Elevii din anul I îşi înregistrează vocea pe bandă de magnetofon, citind fragmente dintr-o piesă. Apoi, împreună cu profesorul şi colegii, ascultă banda şi îşi verifică astfel dicţiunea. *(I. Vermont)*

Un nou bloc a fost dat recent în folosinţă la Cîmpina. Aici s-au mutat 47 de familii de muncitori şi funcţionari din localitate. *(V. Isac)*

Pe scurt

TOMEI CONSTANTIN, Bîrlad: acordeonistul Marcel Budală face parte din orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii. Îi puteţi scrie pe adresa Radioteleviziunii romîne, Bucureşti, str. Alexandru Popov nr. 62.

FELEA DUMITRU, ofiţer de port, căpitănia portului Moldova Veche ne scrie despre un act de eroism al echipajului de pe remorcherul „Ciprian Porumbescu". Avînd la remorcă trei ceamuri încărcate cu minereu, vasul a plecat pe furtună puternică în susul Dunării, reuşind astfel să evite perturbări în planul de transporturi fluviale.

FLACĂRA
Revistă social-politică şi literar-artistică

Anul XI — Nr. 10 (354)
10 martie 1962

REDACŢIA: BUCUREŞTI
PIAŢA SCÎNTEII

Căsuţa poştală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUŞATESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

Bibl Reg.

UMOR

Încercările imperialismului american de a izola „exemplul periculos al Cubei" prin intermediul O.S.A. sînt sortite eşecului.

(Ziarele)

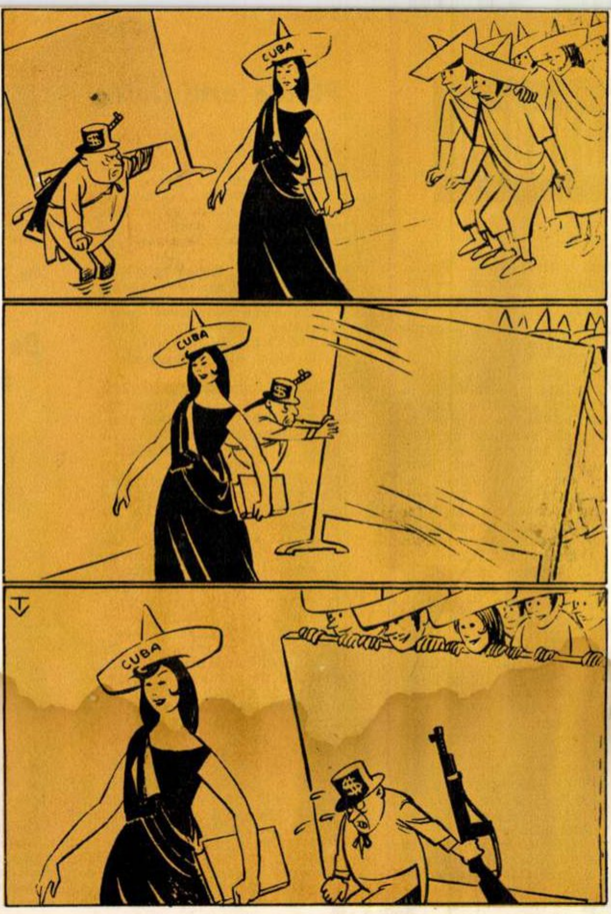
CUBA
$
CUBA
$
CUBA
$

Poveste fără cuvinte din zona Caraibelor.

Desen de
V. TIMOC

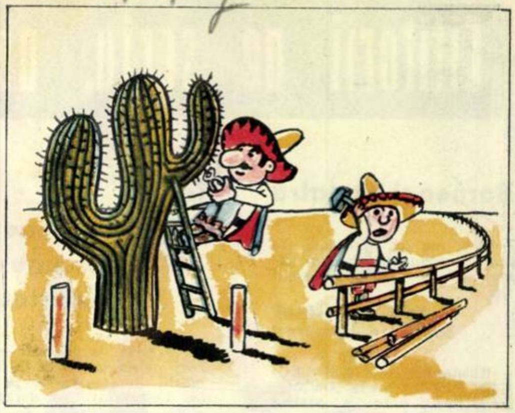

Fără cuvinte. („Zeit im Bild" — R.D.G.)

În Anglia alimentele şi combustibilul s-au scumpit cu 9 pînă la 15 % faţă de anul trecut.

(Ziarele)

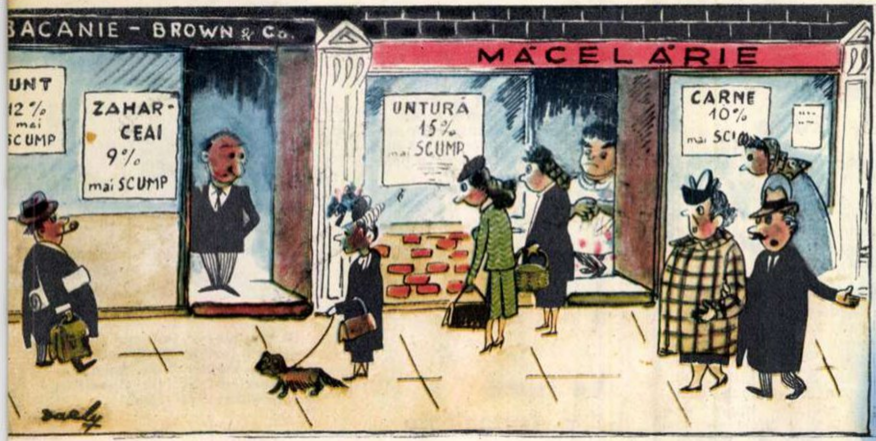
BACANIE - BROWN & Co.
MĂCELĂRIE
UNT 12 % mai SCUMP
ZAHAR-CEAI 9 % mai SCUMP
UNTURĂ 15 % mai SCUMP
CARNE 10 % mai SC
darly

„Tu, ţară a viselor scumpe,
O, ţară, scumpă ţară..."

(Shakespeare — Richard al III-lea, actul 2, scena I)

Desen de DARLY

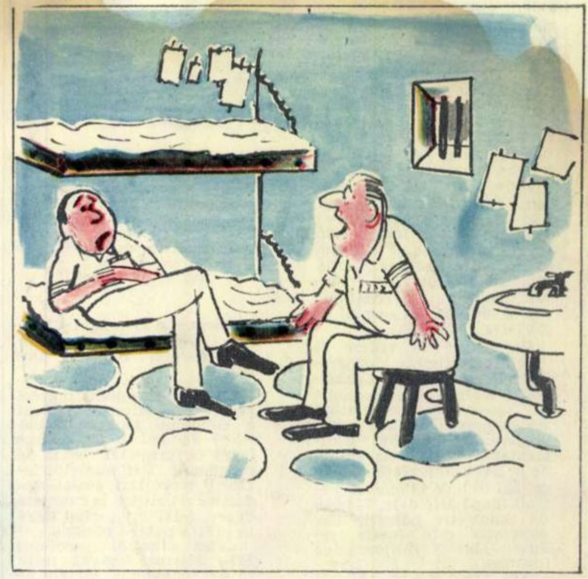

— În ultimul meu discurs electoral am spus: cercetaţi trecutul meu!... Şi iată-mă aici.

(„Lavoro" — Italia)

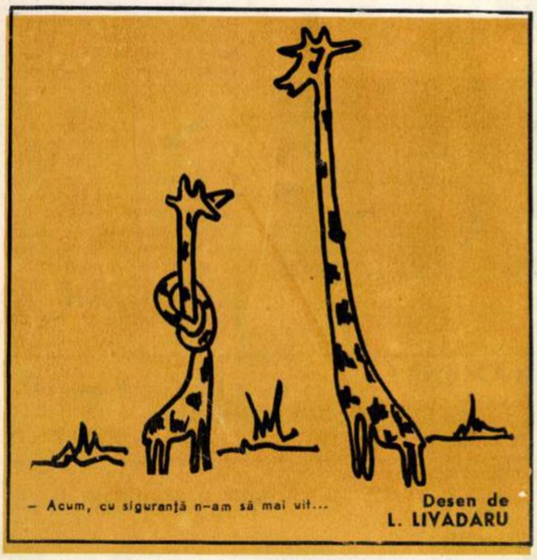

— Acum, cu siguranţă n-am să mai uit...

Desen de
L. LIVADARU

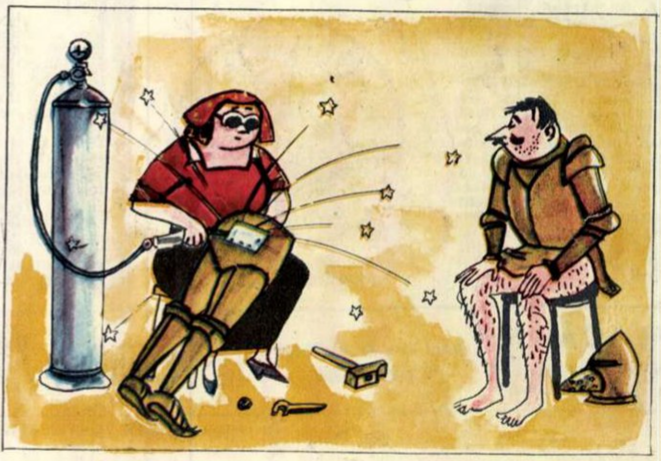

Fără cuvinte. („Paris-Match" — Franţa)

05
15 -

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 11 (355) — 17 martie 1962

Trăiască GAC din satul Be
ÎNFRĂȚIREA

Peste 260 de întovărășiți din satul Beclean, raionul Făgăraș, regiunea Brașov, și-au unit forțele constituind gospodăria agricolă colectivă „Înfrățirea".

În ziua inaugurării copiii din sat și-au primit părinții la intrarea în sediul tinerei gospodării cu tradiționala pîine și sare.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Fotocronică: martie 1962 • Fotocronică: martie 1962 • Fotocro

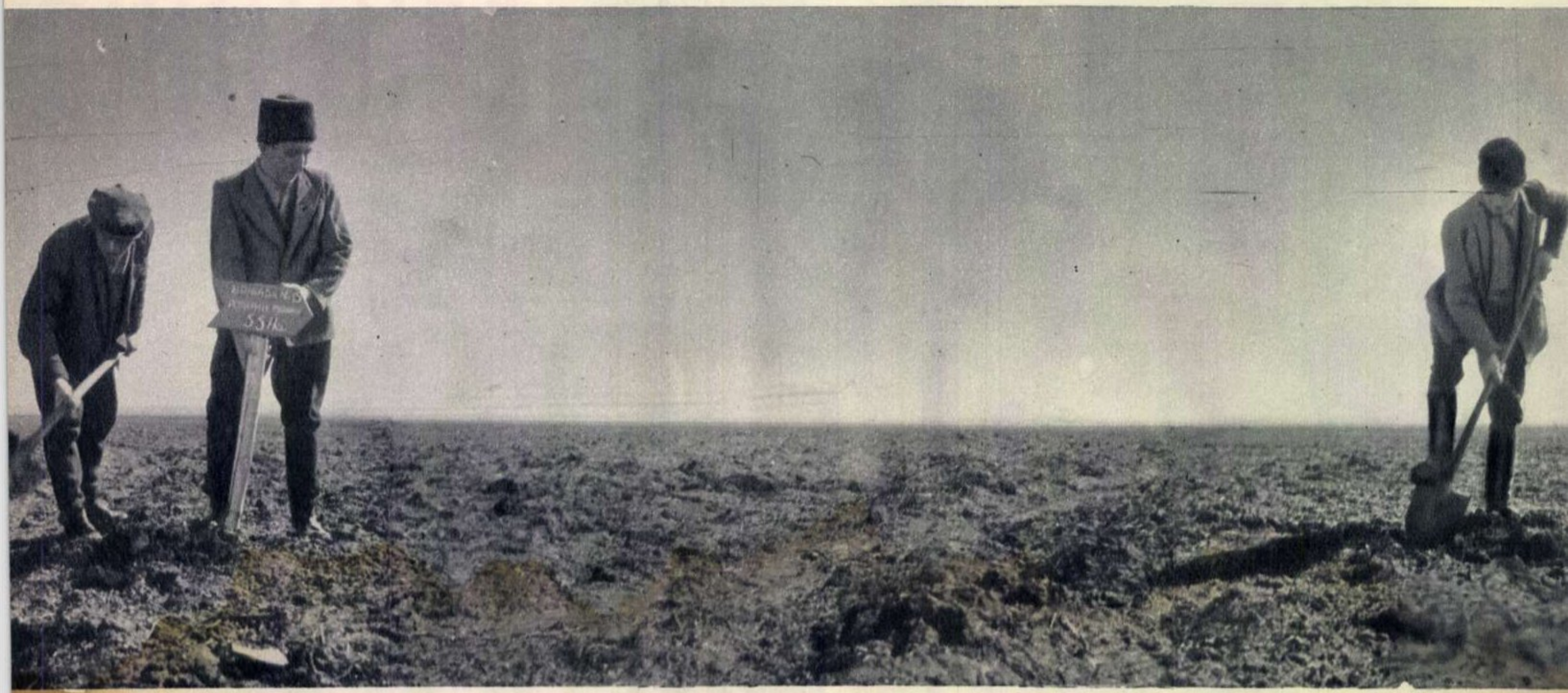
BRIGADA N. 5
55 ha

Una din primele măsuri necesare desfășurării în bune condițiuni a lucrărilor agricole de primăvară este și aceea de repartizare a loturilor de teren arabil pe culturi și pe brigăzi. La G.A.C. din Giubega, raionul Băilești, au existat pînă de curînd numai 5 brigăzi de producție. O dată cu intrarea întregii comune în colectivă, noul consiliu de conducere, împreună cu adunarea generală, a trecut la reorganizarea brigăzilor. Astfel, au fost înființate 17 brigăzi cărora li s-a repartizat terenul pentru culturile din campania agricolă a acestui an. Iată la fața locului pe președintele gospodăriei, Ion Firan, împreună cu inginerul agronom și cîțiva brigadieri, fixînd lotul de porumb 5000 al brigăzii nr. 15.

Astăzi în raionul Strehaia 51 de gospodării colective unesc 18.316 familii cuprinzînd o suprafață totală de 50.300 ha. Pentru buna desfășurare a lucrărilor agricole de primăvară una dintre măsurile organizatorice ale gospodăriilor colective nou înființate sau care au primit noi membri este și aceea de luare în primire, fără întîrziere, a atelajelor. La G.A.C. din Valea Rea, noii colectiviști, înțelegînd importanța ce o are folosirea deplină a atelajelor, s-au grăbit să le aducă la sediul gospodăriei colective.

Ca și la atîtea alte gospodării agricole colective din țară și la Cheresig au sosit specialiști care îi ajută la luarea celor mai bune măsuri pentru mărirea producției de cereale și dezvoltarea sectorului zootehnic.

În satul Cheresig, raionul Oradea, regiunea Crișana, gospodăria agricolă colectivă „Victoria" a obținut în anul precedent, printre altele, 2.002 kg grîu la hectar, 23.642 kg sfeclă de zahăr la hectar și 6.086 kg cînepă fuior la hectar, în timp ce întovărășiții din sat n-au obținut decît 1.550 kg grîu la hectar, 3.800 kg cînepă fuior și o producție mică de sfeclă de zahăr.

Acest lucru l-a convins pe întovărășiți să se alăture colectiviștilor, mărind astfel gospodăria agricolă colectivă existentă de la 47 de familii la 597 familii.

Fotografiile care urmează redau cîteva aspecte care oglindesc felul în care țăranii colectiviști au început lucrul pe baza noului plan de muncă mărit.

După o ultimă verificare în atelierul de fierărie al colectiviștilor din Cheresig, semănătorile sînt gata să pornească pe tarlalele gospodăriei.

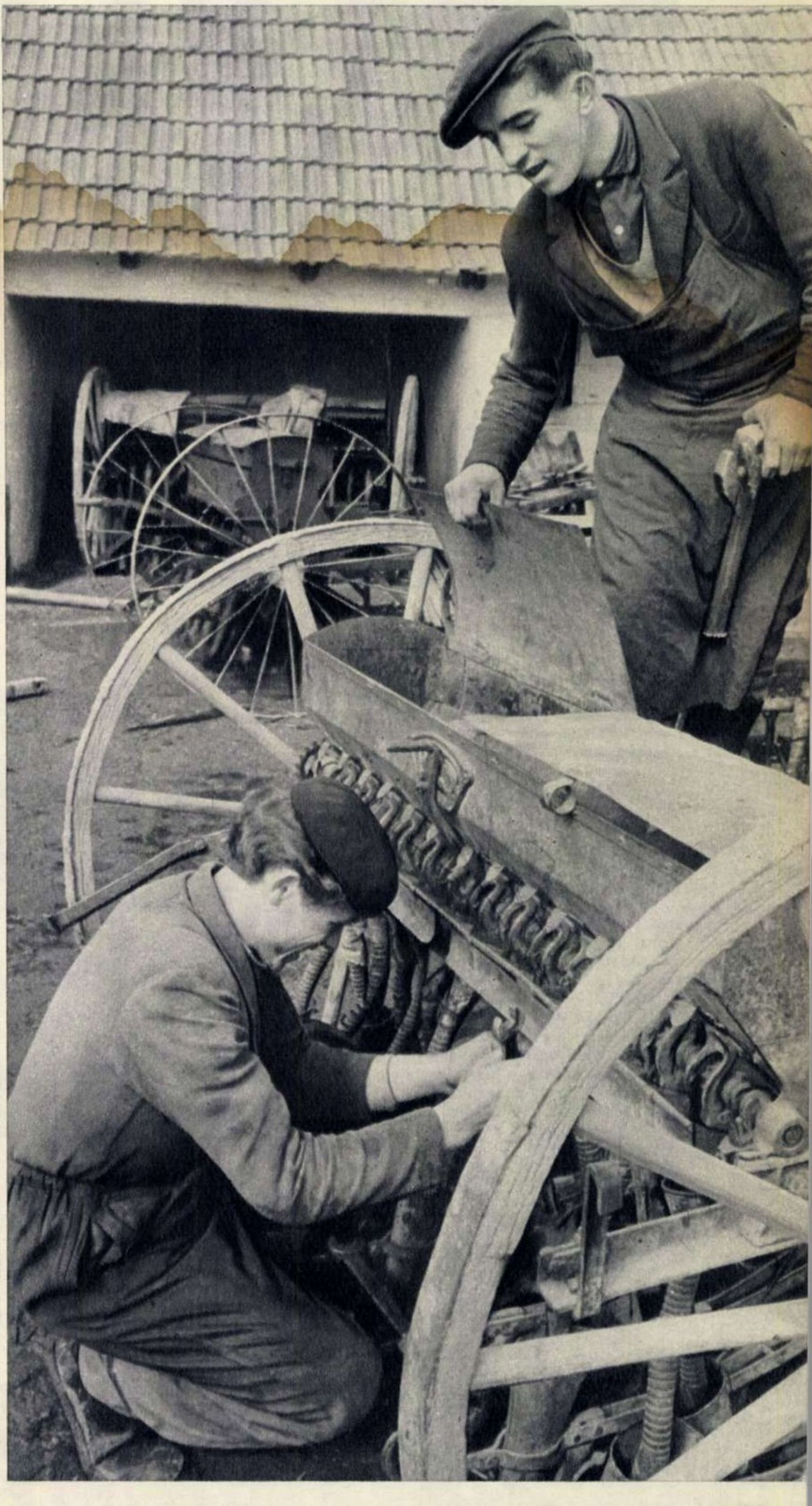

Unul din obiectivele pe care și le-au propus colectiviștii de la G.A.C. „Victoria" din Cheresig, se referă la dezvoltarea sectorului zootehnic. De aceea, imediat după ce s-a topit zăpada, au trecut la construirea a două grajduri, un pătul pentru porumb, o maternitate pentru scroafe și o îngrășătorie pentru porci.

O atenție deosebită o acordă colectiviștii din Cheresig alegerii lotului de 50 de hectare pe care vor cultiva porumb 5000.

Bui Ioan, din Cheresig, proaspăt colectivist, s-a grăbit să aducă inventarul agricol compus din: doi cai, o căruță, un plug, o grapă, o prășitoare, la sediul gospodăriei agricole colective pentru ca toate atelajele să fie folosite fără întîrziere în campania agricolă.

Țăranii muncitori din raionul Filiași au văzut atunci cînd au vizitat G.A.C. din Salcia că, deși înființată numai de un an, a putut repartiza colectiviștilor produse și bani în valoare de 32,50 lei pentru fiecare zi-muncă. De aceea noii colectiviști, care au intrat în gospodăria agricolă din Filiași, au pornit de îndată la îndeplinirea primelor sarcini care li s-au repartizat. Iată-i în fotografie la cărămidăria gospodăriei colective (s-au executat 500.000 bucăți cărămidă), de unde au și început să transporte materiale necesare construcțiilor prevăzute pentru anul acesta: trei grajduri pentru 100 capete bovine fiecare, o îngrășătorie de porci pentru 300 capete, două maternități de scroafe și o magazie de cereale cu o capacitate de 60 vagoane.

ca pîinea caldă

„...S-o tot mănînci, nu-i aşa?" — ne-a spus şeful brigăzii.

Aici, în echipa condusă de Mihai Petre, prinde viaţă o mîndreţe de pîine albă...

Cînd e coaptă exact atît cît îi trebuie cojii să te îmbie s-o mănînci, cînd din miezul pufos n-a fost alungată complet mireasma holdei, pîinea nu suferă nici o comparaţie. Pur şi simplu, atunci e bună ca o pîine caldă. Ceea ce este foarte mult.

Fiindcă ne place o astfel de pîine, „minerii albi" au trecut prin botezul focului — în chipul cel mai propriu cu putinţă — învăţătura desprinsă în timpul marii experienţe colective care a fost „Concursul pentru pîinea de cea mai bună calitate".

Milioane de cîştigători, consumatorii, văd acum rezultatele pe masă: o pîine care este din ce în ce mai mult aşa cum şi-o doresc ei.

Pentru a afla unele aspecte şi urmările muncii desfăşurate în perioada ce s-a scurs de la încheierea concursului, am stat de vorbă cu cîţiva tovarăşi care lucrează în industria panificaţiei, precum şi cu o serie de consumatori...

Despre şi pentru pîinea gustoasă şi hrănitoare

Ne-am adresat mai întîi tov. Ilie Bădăran, director al întreprinderii de panificaţie „Constantin David" din Bucureşti.

— În Scrisoarea C.C. al P.M.R. s-a subliniat ca un factor de prim ordin necesitatea luării de măsuri organizatorice care să asigure producerea în mod constant a unei pîini de calitate superioară. Ce ne puteţi spune despre activitatea desfăşurată în acest sens în întreprinderea d-voastră?

— Planul nostru de măsuri tehnico-organizatorice a fost întocmit în funcţie de condiţiile concrete din fabrica noastră. De fapt, totul se învîrteşte în jurul respectării timpilor optimi pe fiecare fază a procesului de producţie. Reţetele stabilite la concurs cer neapărat acest lucru. De aceea am mărit numărul de cazane cu încă 12 la secţia preparat şi frămîntat. Acum, maiaua poate fermenta în voie pînă la două ore şi zece minute (în loc de o oră şi 15 minute cît ne permiteam înainte). De asemenea, la dospitorie s-au înlocuit vechile dulapuri şi s-au creat cîteva rezerve, ca să putem face faţă în perioadele de vîrf. Pe aceeaşi linie, a realizării tuturor cerinţelor impuse de lupta pentru calitate, am alcătuit un plan pentru asigurarea unei curăţenii depline în secţia brutărie; în acest scop, în momentul de faţă se schimbă faianţa cuptoarelor, se lucrează la o nouă pardoseală cu plăci de mozaic; tot aici se modifică şi instalaţia electrică, introducîndu-se lămpi cu lumină fluorescentă.

La aceeaşi întrebare ne-a răspuns şi tov. Haralambie Enculescu, directorul întreprinderii de panificaţie „Nicolae Bălcescu".

— Firul călăuzitor în activitatea noastră a fost: procedeele de fabricaţie şi reţetele folosite la concurs să fie larg aplicate în toate secţiile fabricilor. În acest scop au fost asigurate şi condiţiile materiale necesare, revizuindu-se şi reamenajîndu-se din punct de vedere tehnic secţiile. Avem o secţie model în strada Kuibîşev, producătoare de pîine neagră şi intermediară, ce lucrează în întregime după reţetele concursului.

S-a constatat că un lucru hotărîtor în ceea ce priveşte calitatea este respectarea indicelui de utilizare a suprafeţelor de coacere. Vetrele nu trebuie să fie supraîncărcate. De aceea am redeschis două secţii; iar în curînd vom redeschide alte două unităţi de producţie: „Tudor Vladimirescu" şi „Herăstrău".

— Ştim că se pune un accent deosebit pe îmbunătăţirea continuă a pregătirii profesionale a muncitorilor, precum şi pe creşterea de noi cadre de muncitori brutari. Cum se concretizează această acţiune în întreprinderile pe care le conduceţi?

Colegii de muncă ai lui Ion Pană de la întreprinderea de panificaţie „N. Bălcescu" din Bucureşti, îl apreciază printre cei mai buni cocători de pîine intermediară.

— Din indicaţiile partidului — ne-a spus tov. Ilie Bădăran — a reieşit clar marea însemnătate a calificării muncitorilor printr-o contopire a experienţei practice cu cunoştinţele teoretice. Ca şi în celelalte întreprinderi de panificaţie, şi la noi calificarea pe locul de muncă a devenit o formă principală de pregătire a noilor cadre. Paralel cu aceasta se urmăreşte atragerea tuturor muncitorilor la cursurile teoretice. În întreprinderea noastră se simţea mai ales lipsa cadrelor necesare pentru controlul şi urmărirea îndeaproape a întregului proces tehnologic. De aceea, o parte din muncitorii tineri cu pregătire în ramura respectivă, după ce au făcut o practică în laborator, au fost repartizaţi, pe schimburi, în funcţia de laborant de tură. Pentru selecţionarea şi recepţionarea produselor la ieşirea din depozit s-a format un activ alcătuit în mare parte din meşteri brutari cu îndelungată experienţă.

— La „Nicolae Bălcescu" — ne-a informat tov. H. Enculescu — cabinetul tehnic al întreprinderii a iniţiat o acţiune de calificare a muncitorilor. Numai în trimestrul al IV-lea al anului trecut au fost calificaţi pe această cale 30 de brutari. Apoi secţia model despre care v-am vorbit este şi o adevărată şcoală. Aici, unde lucrează mulţi fruntaşi, vin cu regularitate în schimb de experienţă muncitori din toate unităţile noastre.

Pîine, dragoste şi colaborare

Concursul a dovedit că îndeletnicirea de brutar solicită în cel mai înalt grad spiritul de colectiv. I-am rugat pe cîţiva membri ai brigăzii conduse de tov. Dumitru Zidaru de la întreprinderea „Nicolae Bălcescu" să ne împărtăşească din experienţa colectivului lor în acest domeniu.

— În munca noastră — ne-a spus coçătorul Ion Benţea — am împămîntenit o lege: un adevărat brutar trebuie să cunoască bine comportarea aluatului în toate fazele sale, ca să poată interveni, cînd e cazul, în orice moment, în orice etapă. Ce se întîmplă dacă un cocător lipseşte, să zicem fie şi pentru cîteva momente? La nevoie, frămîntătorul poate să înlocuiască un cocător. Iar ca să putem stăpîni întregul proces de fabricaţie a pîinii, cei mai mulţi dintre noi urmăm cursurile de calificare multilaterală.

— Întrajutorarea aceasta — a intervenit modelatoarea Ilinca Olteanu — are în vedere şi colaborarea noastră mult mai strînsă cu laborantul echipei. Acesta ne comunică din timp reţeta aleasă şi, cunoscînd astfel calităţile fiecărei materii prime, ştim cum

Din secţia de frămîntat şi modelat a întreprinderii de panificaţie „N. Bălcescu" la drumul cuptoarelor o pîine neagră mult apreciată de toţi consumatorii.

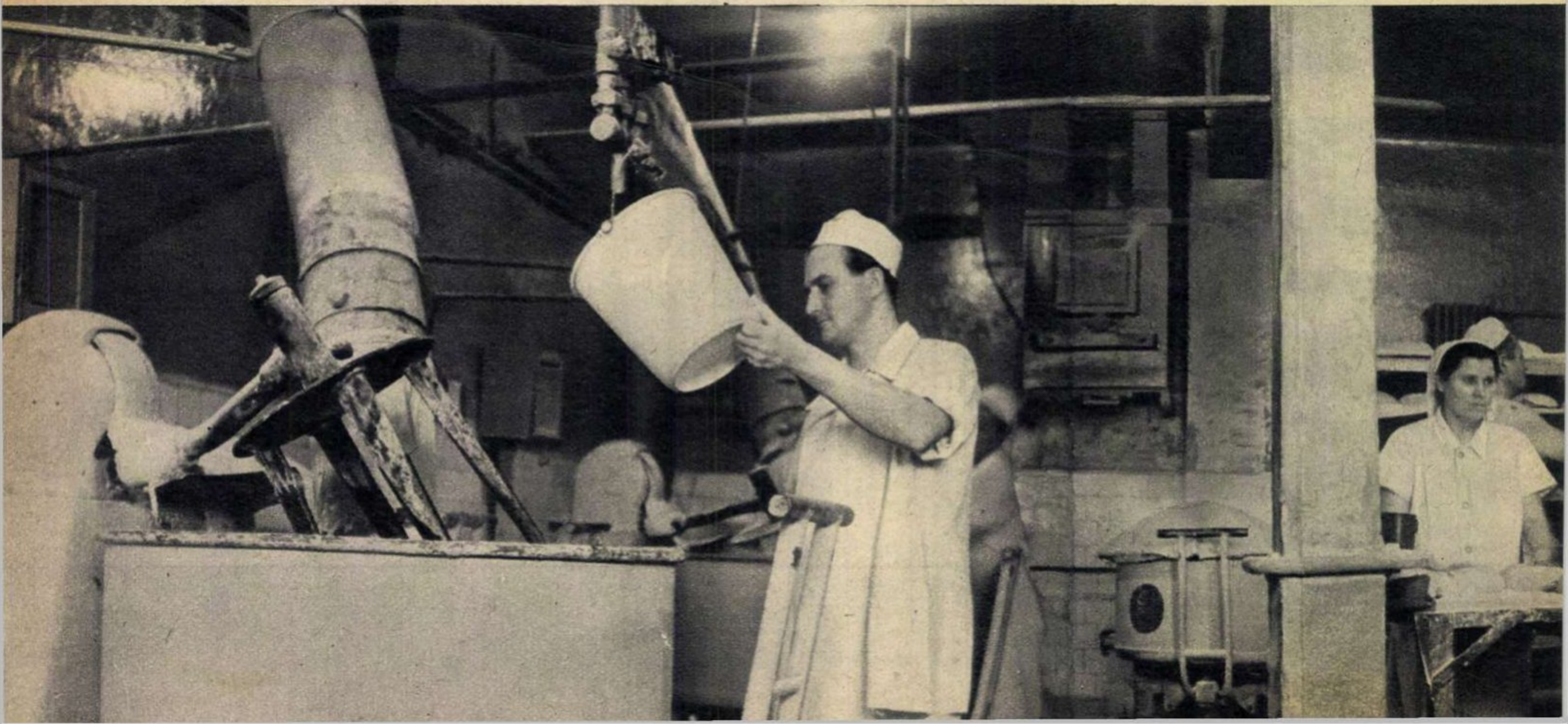

să dozăm timpii optimi pe fiecare fază.

Şi în alte brigăzi din întreprinderile noastre de panificaţie am aflat aceeaşi muncă prin excelenţă colectivă. Meşteri cu experienţă îndelungată ori începători ne-au mărturisit acest lucru ca pe unul din marile secrete ale meseriei lor. Brigadierul Mihai Petre, de la secţia franzelărie a întreprinderii „Nicolae Bălcescu", a mai adăugat încă unul din acele secrete pe care trebuie să le ştie toată lumea:

— E dragostea. Pîinea e o fiinţă vie; ea are nevoie de dragoste. Şi să-i spunem dragostei mai pe nume: atenţie şi iar atenţie, începînd cu prepararea maielelor şi terminînd cu scoaterea pîinii din cuptor. Inginerul nostru şef, tov. Isac Brătian, are o vorbă: „Pîinea este ca un copil pe care trebuie să-l creşti pînă la majorat". În brigada noastră toţi ne străduim să creştem aşa cum se cuvine acest copil pretenţios.

În loc de „condică de sugestii şi... mulţumiri"

„Mă simt dator să laud calitatea excelentă a pîinii, mă simt dator să laud o astfel de acurateţe". Să recunoaştem că la prima vedere orice condică de sugestii şi reclamaţii poate invidia cuvinte ca acestea, găsite în caietul unităţii din bd. Duca nr. 35. Dar păreri asemănătoare, chiar dacă nu au cuvintele atît de frumos îmbinate, am aflat de la mai mulţi consumatori cu care am stat de vorbă.

— Cum apreciaţi pîinea neagră produsă în ultima vreme?

— Îmi place pîinea pe care ne-o dau acum brutarii. Este bine coaptă şi pufoasă... Nu pot decît să-i felicit pe cei care-şi fac astfel datoria (Elena Antonescu, salariată a Oficiului farmaceutic din strada Al. Constantinescu nr. 8).

— Avem o pîine aşa cum ne-am dorit-o: curată, lucrată cu grijă, dulce, s-o tot mănînci (Stela Crisboiu, bd. Armatei Sovietice nr. 58).

— Preţuiesc pîinea fabricată în ultimul timp, în special cea neagră, mai ales pentru faptul că e foarte curată (Mioara Nedelescu, strada Episcopul Ambrozie nr. 5).

— Dar cea intermediară?

— Şi aceasta este foarte bună, dar nu în mod constant. De ce? (Eléna Nanu, strada Aureliu nr. 16).

— Am observat şi eu fluctuaţii în ceea ce priveşte calitatea pîinii intermediare. Cred că bătălia pentru calitate trebuie să fie o preocupare continuă în toate direcţiile (Elena Antonescu).

— Găsiţi întotdeauna pîine proaspătă?

— Nu. Mai sînt zile cînd cumpărăm pîine veche. Îmi pare rău că se întîmplă lucrul acesta în zile care nu justifică în nici un fel de ce pîinea este veche (Tereza Pomp, strada Dobrici nr. 93).

★

Intr-adevăr, cele mai multe din micile nemulţumiri ce-şi mai fac locul în condicile centrelor de pîine consemnează o dorinţă: să nu se mai aducă pîine veche. Ne-am adresat tov. Ion Zăpucioiu, inginer-şef la Trustul de panificaţie al oraşului Bucureşti, rugîndu-l să ne informeze ce se întreprinde pentru rezolvarea acestei cerinţe:

— Corelarea producţiei cu necesarul de consum constituie pentru noi o problemă pe care ne străduim s-o rezolvăm. În acest sens, Trustul de panificaţie împreună cu O.C.L. „Pîinea" au stabilit noi procedee pentru transportul pîinii în timpul nopţii; unele din acestea au început să se experimenteze. Astfel şi golurile ce s-ar ivi în zilele cu vînzare multă, se vor acoperi cu marfă proaspătă.

Pentru reuşita acestei încercări se impune însă ca şi tovarăşii care lucrează la centrele de distribuire să studieze cu mai multă răspundere factorul vînzare. Indicaţiile riguroase pe care le-au primit în ultimul timp îi vor ajuta pe responsabilii centrelor să regleze mai judicios comenzile...

... Iar pe consumatori să aibă — după cum spunea un cetăţean — o pîine „veşnic proaspătă".

Magda MIHĂILESCU
fotografii de Tr. PROSAN

„Adoraţia magilor", capodopera lui Rubens, a aparţinut timp îndelungat ducilor de Westminster. Ea a fost vîndută la o licitaţie cu enorma sumă de 275.000 lire sterline.

„RĂPIREA EUROPEI" sau Europa furată

— MILIOANELE ÎNGHIT MUZEELE CELEBRE —

Vînzare la Galeriile londoneze Sotheby. Pînza expusă este o operă necunoscută a lui Frans Hals, care a stat îngropată în colecția particulară a familiei de demnitari militari Warde - Aldam timp de o sută de ani. Tabloul a fost vîndut cu 182.000 lire sterline.

Cu cîtăva vreme în urmă, la licitația de la Galeriile Parke-Bernet din New York, s-a achiziționat cu uriașa sumă de 2.300.000 dolari tabloul lui Rembrandt „Aristotel contemplînd bustul lui Homer"; afaceriștii de pe piața artei au repurtat astfel cel mai mare succes al secolului! Nu numai că a fost bătut vechiul record al miliardarului Andrew Mellon, care cumpărase în 1931, pentru suma de 1.166.400 dolari, „Alba Madonna" de Rafael, dar s-a dovedit, fără drept de apel, că bursa tablourilor se arată a fi din ce în ce mai prosperă, că opera de artă este considerată cel mai sigur plasament de capital. Nici acțiunile lui „Union Minière" din Katanga, nici petrolul din Kuweit, nici bananele de pe posesiunile din America Latină ale lui „United Fruit Company", nici măcar acțiunile înfloritorului (datorită comenzilor militare) „General Dynamics" nu mai pot rivaliza cu miraculoasele pînze acoperite cu pigmenți colorați. Cu oricare dintre pachetele de acțiuni ale unor companii poți avea nefericita șansă să te trezești ruinat, din „capriciul" nu știu cărui popor care și-a cucerit independența; dar tablourile n-o să te anunțe niciodată, într-o bună dimineață, că vor autodeterminarea și nu-și vor pierde valoarea din cauza încetării cursei înarmărilor.

Piața aceasta a artei, care își oferea comorile unui număr restrîns de amatori, nu mai putea rămîne în perimetrele ei prea înguste. Legile bursei trebuiau deci introduse și pe noua piață, pentru a forța boomul. Că o cerere mare urcă prețurile, e un lucru bine cunoscut. Iată de ce, mulți newyorkezi au găsit în cutia de corespondență un pliant, tipărit cu majuscule și plin de semne de exclamație care venea cu îmbietoarea ofertă: „Cum puteți realiza, chiar azi, supraprofituri pe piața artei, grație acelorași metode riguroase și aceleiași tehnici sistematice de căutare, utilizate de marii specialiști de la bursă". Ademenitoare invitație! Mai ales că acest lucru este posibil de realizat doar „cu un capital inițial care poate merge de la 5 dolari la 500 de mii de dolari"!

MANUALUL FERICITULUI CUMPĂRĂTOR

Uriașa mașină de creat iluzii — publicitatea — a pus în bătaie artileria grea ca să convingă pe americanul de toate categoriile de beneficiile și viitorul pieței de artă. În acest scop s-a editat chiar și o publicație: „Ghid și previziuni pe piața artei". Dar acest manual al fericitului cumpărător nu răspunde, de la bun început, unei întrebări: de unde va lua americanul de rînd sau cel mijlociu suma aceea minimă de dolari pe care s-o investească într-o pînză? Din chiar lista prețurilor publicate de „ghid" reiese că cel mai „ieftin pictor" dintre moderni este Benton: 1.000 dolari. Dar Benton e o stea a paletei ale cărei tablouri au înregistrat o scădere simțitoare, de la 3.500 la 1.000 dolari. Pînzele pictorilor de seamă, după însăși indicația ghidului, au atins sume pe care buzunarele majorității absolute a americanilor nu le-au văzut niciodată: Gauguin 364.000 dolari, Van Gogh 369.600 dolari, Degas 180.000 dolari etc. Nemaivorbind de clasici pentru care se plătesc sume copleșitoare. Dar tentația e tentație. O achiziție pe piața artei, care azi pare de mică importanță, mîine ar putea fi de neprețuit. Și ghidul se străduiește să te convingă de acest lucru.

În primul rînd ghidul încearcă să convingă că arta este un business. Dacă cineva își plasează capitalul în tablouri dobîndește dintr-o dată cinci avantaje: „1) Un potențial de beneficii practic incalculabil; 2) O formă de protecție contra inflației, aproape unică; 3) Posibilitatea fără precedent de a ocoli taxele fiscale; 4) O piață internațională totdeauna activă care... garantează posibilitatea de a schimba oricînd operele de artă în bani; 5) Mobilitate... care permite salvarea bunurilor de la distrugere în caz de război". Și pentru risipirea oricărei aprehensiuni, se dau drept exemplu tablourile lui Van Gogh, pictorul olandez, care în timpul vieții n-a putut să vîndă decît două pînze cu derizoria sumă de 3 dolari. Fericiți și bine inspirați cei care au plătit acești bani! „Grădină publică din Arles" s-a vîndut, după aproape patruzeci de ani, în 1927, cu 6.000 dolari, în 1955 cu 36.000 dolari, iar în 1958 cu 369.000 dolari! Da, un potențial de beneficii practic incalculabil!

În al doilea rînd, utilul se îmbină în modul cel mai armonios cu frumosul și plăcutul, pentru că, „oricînd, putînd sconta pe o creștere a prețurilor mai mare ca la bursă, speculatorul de artă poate avea o plăcere profundă din contemplarea și expunerea operelor sale de artă, timp în care prețurile lor nu contenesc să urce, lucru care nu se va întîmpla niciodată cu un pachet de acțiuni ori cu un portofoliu cu valori".

În concluzie, orice întîrziere e fatală. Cel mai formidabil business este doar la începutul lui. Inițiați-vă! Învățați să prevedeți prețurile, să descoperiți, în fazele incipiente, talentele deosebite şi operele geniale! Tot ce trebuie ştiut despre piaţa de artă vă informează şi vă sfătuieşte bilunar „Ghidul pieţei de artă". Un singur risc vă pîndeşte: acela de a deveni bogaţi!

Despre eficacitatea acestui efort publicitar în rîndurile cetăţenilor simpli americani nu există nici un fel de date. Marile afaceri cu capodoperele picturii universale le fac mai departe oamenii cu venituri mari.

Asaltul businessului pe piaţa artei este îngrijorător. Muzeele din ţările capitaliste se află în imposibilitate de a concura cu marii rechini ai finanţei, care aruncă pe piaţă sume colosale. Dotate de către stat cu fonduri infime, aceste muzee au devenit nişte cenuşărese care trăiesc din donaţii şi subscripţii, aflîndu-se de cele mai multe ori în situaţia de a nu putea cumpăra la licitaţie pînze de valoare. Din această cauză capodoperele se îngroapă în pinacoteci particulare, departe de privirile mulţimii.

FEBRA LICITAŢIEI

Aşadar „ghidul" l-a introdus pe fericitul nostru cumpărător în tainele pieţii de artă: cunoaşte cu exactitate preţurile plătite pentru cele mai renumite tablouri, cei mai bine cotaţi clasici, pictori contemporani pasibili să devină geniali, pînze a căror valoare este în depreciere, în sfîrşit, cum s-ar zice, e înarmat cu toate cunoştinţele ca să facă o afacere bună. Nu-i rămîne decît să-şi ia un bilet de intrare la licitaţia de la Galeriile Parke-Bernet. Dacă n-a fost prevăzător, nu va avea loc în sală şi va fi nevoit să privească licitaţia retransmisă la televiziune într-una din cele trei încăperi adiacente.

Înfloritoarea bursă a tablourilor e lipsită de stridenţa, vacarmul, sudoarea, goana şi înghesuiala de la cabinele telefonice, aşa cum se întîmplă în bătrînul Stock-Exchange*). Aici e linişte, bunăcuviinţă, toalete elegante, parfum. Sora mai mică a bătrînei burse a împrumutat de la aceasta — în afara metodelor speculative — doar emoţia. Emoţia care se reliefează pe figurile acestor domni cînd prin faţa lor se plimbă tablouri cu colorituri tulburătoare şi scene pe care nu le poţi uita niciodată. Fiecare dintre ei priveşte cu ochi îngheţaţi pînzele, gîndindu-se în aceeaşi clipă cum ar putea să le speculeze peste un an, doi sau zece, sau regretînd că de pe unul din pereţii vilei sau palatului său va lipsi o capodoperă de Rubens, Frans Hals, Renoir sau Manet. Cu un secol în urmă, un titlu nobiliar mai exprima o poziţie de frunte în societate. Dar azi, cînd nimeni în America nu acordă titluri nobiliare, prezenţa unor capodopere în pinacoteca personală îl situează pe posesor pe treapta de sus a societăţii. Un exemplu: Alfred William Erickson, un mic negustor de bretele şi lenjerie din Brooklyn, avea o mică agenţie de publicitate. Întreprinzător, el a transformat în cîţiva ani agenţia într-un trust publicitar. Dar acest „self made man" şi-a cîştigat o adevărată faimă şi o poziţie solidă în înalta societate numai după ce a cumpărat o serie de tablouri, printre care şi un Rembrandt: „Aristotel contemplînd bustul lui Homer", pînză pe care marele olandez a creat-o într-una din cele mai grele perioade ale vieţii lui.

Să facem o paranteză şi să urmărim destinul acestui tablou pentru care nu demult s-a plătit cea mai mare sumă din toate timpurile: 2.300.000 dolari. În anul 1653 Rembrandt trăieşte zile dureroase. Încolţit de duşmani, hărţuit de viaţa mizeră, pradă datoriilor, artistul se află în pragul deznădejdii. Dar într-o zi salvarea vine pe neaşteptate: un nobil sicilian, Don Antonio Ruffo, îi comandă un tablou şi-l plăteşte anticipat cu 500 de florini. După un an vasul „Bartholomeus" va transporta spre Messina pînza „Aristotel contemplînd bustul lui Homer". Timp de aproape 200 de ani tabloul a rămas în Sicilia. În 1815 el a fost achiziţionat de un aristocrat britanic: sir Abraham Hume. De la Londra el s-a mutat la Paris, unde a fost cumpărat de un oarecare american pe nume Huntington. În 1936 el este achiziţionat de Erickson pentru 590.000 dolari.

Multe opere de artă se vînd prin intermediari. Dar cum aceştia urmăresc să stoarcă ei înşişi profituri cît mai mari, licitaţia prilejuieşte o înfruntare în cîmp deschis a pasiunilor. Teoretic, la o licitaţie se plăteşte preţul cel mai potrivit posibil. Practic însă, în afară de spectacolul destul de antrenant, aici acţionează forţe subterane pe care neiniţiaţii nu le cunosc. A stîrnit mare nedumerire la o licitaţie recentă faptul că un portret de Van Dyck a fost vîndut cu suma de 27.000 dolari, cînd el fusese apreciat la 53.000 dolari, pe cînd un tablou de Lucas Cranach cel Bătrîn, portretul „Prinţesei Sybille de Clèves", a fost cumpărat cu 105.000 dolari, sumă dublă preţuirii oficiale. Care este misterul? În primul caz este fără îndoială vorba despre aşa-numita acţiune a valorilor scăzute. Cîţiva afacerişti uniţi într-o coterie deleagă pe unul dintre ei să formuleze oferta, ceilalţi reţinîndu-se să supraliciteze. Concurenţa este astfel limitată prin înţelegere şi se obţine pentru tablou valoarea cea mai scăzută posibilă. Tabloul va fi apoi speculat cu prima ocazie, fiind scos în vînzare cu un preţ dublu sau triplu. În cel de-al doilea caz este străveziu trucul valorii ridicate, cînd, pentru a umfla preţurile la tablourile unui pictor, se plăteşte o sumă enormă la o singură pînză.

La bursa tablourilor de la Parke-Bernet din New York şi de la Sotheby din Londra, după cum se vede, poţi să fii cuprins de febra licitaţiei, chiar să şi tremuri de emoţie. Cu o singură condiţie: să ai bani. Altfel rămîi un simplu spectator în faţa ecranului de televiziune.

OMUL DIN UMBRĂ

În saloanele de pictură, în micile sau marile muzee din oraşe, la licitaţiile însemnate sau cu totul obscure, în galeriile de vechituri ale anticarilor, apare discret omul din umbră. El îşi plimbă tăcut privirile pe pînze, exultă şi adeseori cade într-o contemplare îndelungă în faţa unui tablou. În acele clipe el apreciază, calculează şi îşi pregăteşte loviturile. „Omul din umbră" este intermediarul.

Intermediarul e o specie cu exemplare puţine, dar care hotărăşte de cele mai multe ori soarta unui tablou pe piaţa artei. El acţionează subteran la licitaţii şi se bucură de încrederea celor mai bogaţi colecţionari din lume: Mellon, Morgan, Onassis, Lehman, Chrysler, Rockefeller sau Ford. Urăşte un singur lucru: publicitatea. Se fereşte să se vorbească despre dînsul. Şi are o pasiune ciudată, de pensionar de provincie: îi place să citească,

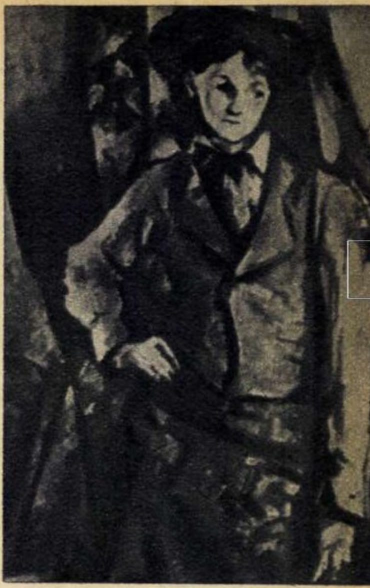

Pînza „Băiatul cu bluză roşie" de Cézanne a fost cumpărată în 1900 de negustorul parizian de tablouri A. Vollard cu 600 dolari. De curînd, pentru ea s-au plătit 616.000 dolari!

„Aristotel contemplînd bustul lui Homer" de Rembrandt a înregistrat cel mai mare preţ care s-a plătit vreodată pentru o pictură: 2.300.000 dolari! Muzeul Metropolitan din New York, care a achiziţionat tabloul, n-a avut această sumă la îndemînă şi a fost nevoit să apeleze la donaţia unor particulari.

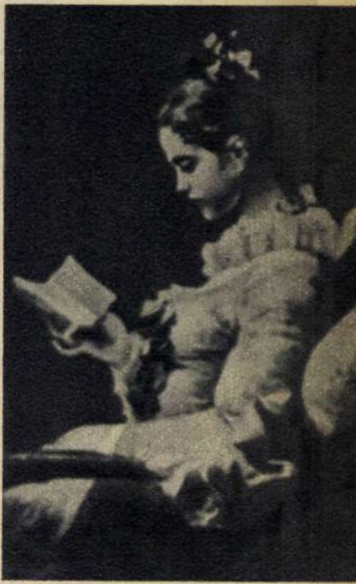

„Tînără fată citind" de Fragonard este unul din tablourile pentru care în 1961 s-a plătit cea mai mare sumă: 430.500.000 de franci vechi. Şi alte preţuri în ordine descrescîndă: „Père" de Cézanne: 93.200.000 fr. v.; „Podul Moret" de Sisley: 62.000.000 fr. v.; „Compartimentul de clasa a 3-a" de Daumier: 52.000.000 fr. v. etc.

---

*)Bursa din New York

în primele ore ale dimineţii, necrologurile din ziare. S-ar părea că lectura unui necrolog nu este decît o pasiune fără importanţă. Dar, de fapt, cîteodată, în dosul unui anunţ funerar se ascund zeci de tablouri, scoase de ani de zile din circulaţie şi care, prin moartea colecţionarului sau a artistului, ar constitui o bună afacere. Uneori însă presupuşii morţi joacă feste abililor speculanţi.

Acum trei ani pictorul francez Jacques Villon în vîrstă de 80 de ani, căzînd, şi-a fracturat şoldul. Zvonuri persistente anunţau moartea lui iminentă. Accidentul a prilejuit un fenomen aproape de necrezut. În douăzeci şi patru de ore pînzele pictorului au dispărut din expoziţii, intermediarii scontînd pe o creştere vertiginoasă a preţurilor. Dar ghinionul e ghinion: artistul octogenar s-a făcut bine şi afacerea a eşuat, deocamdată.

Joseph Duveen rămîne clasicul exemplar al acestei specii de speculanţi. Posedînd un titlu nobiliar, acela de lord, avînd o avere frumuşică, Duveen are la activul său cele mai insolite acţiuni. Se povesteşte că obişnuia să mituiască stewarzi de pe transatlantice ca să-şi asigure cabine sau locuri pe punte alături de bogătaşi vestiţi. Astfel a aflat secretele multor colecţii particulare. Ca un adevărat rechin, pîndea clipa cînd un tablou urma să fie scos în vînzare. El avea în slujba sa, fără ca nimeni să ştie, valeţi ai celor mai renumiţi bogătaşi. Astăzi, intermediari ca Wildenstein, Knoedler etc. au renunţat la aceste metode, ca fiind prea compromiţătoare. Ei s-au organizat în „case de artă" şi dispun de însemnate fonduri care le permit să îngroape picturile ani de zile, pînă cînd piaţa oferă preţurile maxime.

Prin faţa acestor oameni care privesc încordaţi se perindă tablouri. Fotografia a fost făcută la licitaţia de la Galeriile londoneze Sotheby. Mulţi dintre ei sînt bogătaşi care caută un plasament bun în tablouri, ca şi Olga Deterding, fiica cunoscutului magnat al petrolului, pe care o putem vedea în prim plan, cu stiloul lipit de buze.

Dar lumea neînsufleţită a pînzelor a devenit prea îngustă pentru întreprinzătorii speculanţi de tablouri şi, ca nişte buni oameni de afaceri, au început să achiziţioneze... artişti în viaţă. Tot ce se poate cumpăra, să se cumpere! Ei plătesc pictorilor un salariu în schimbul unui număr de tablouri. Alteori concesionează dreptul de vînzare, reţinînd o treime din valoare, ca Leo Castelli, agentul de vînzare al pictorului decadent american Jasper Johns.

Artistul care nu s-a vîndut încă e sortit să cadă în ghearele „sălilor de închiriat". În schimbul unei sume de 700-1.000 de dolari, el va obţine un salon ca să-şi expună pînzele. Dar la preţul iniţial el va fi obligat să mai plătească costul cataloagelor, al publicităţii şi lichiorul servit la vernisaj.

Cum artiştii în viaţă nu ating nici pe departe valoarea clasicilor, intermediarul forţează preţurile, speculînd gustul unui anumit public. „Piaţa artei este astăzi teribil de nesănătoasă — mărturiseşte intermediarul Charles Allan — explicînd o anumită preferinţă în Occident pentru pînzele abstracţioniste. Oamenii cumpără nu ce le place, ci ceea ce cred că este la modă. Intermediarul a ridicat preţurile tocmai pentru a atrage pe cumpărător. Ei au înţeles că cei mai avantajoşi cumpărători sînt cei care nu au încredere în nimic ieftin".

UNDE SÎNT TABLOURILE CELEBRE?

La Paris circulă următoarea butadă: un magnat a dat telefon unui intermediar şi i-a cerut să-i cumpere două tablouri de Matisse.

— Dar aş vrea ca să vedeţi dumneavoastră pînzele mai întîi — i-a spus intermediarul.

— Cînd cumpăr o sută de acţiuni de la Royal Dutch mă duc să văd puţurile petrolifere? — a întrebat iritat magnatul.

Aceasta este fizionomia colecţionarului american.

Începînd din ultimul deceniu al secolului trecut tot mai multe capodopere ale vechilor maeştri ai picturii sau ale celor contemporani, au început să părăsească Europa. Lumea nouă îşi crease o industrie puternică, dar nu avea încă o pictură reprezentativă, cu nume sonore, care să satisfacă orgoliul noilor parveniţi. John Marin sau Stuart Davis erau umbriţi de faima maeştrilor europeni. Dispunînd de surse financiare uriaşe, milionarii americani au achiziţionat totul, de la temple greceşti şi icoane bizantine pînă la pînze de valori nepreţuite.

J. Pierpont Morgan a cumpărat opere de artă în valoare de 60 de milioane dolari. Bogătaşa Isabella Stewart Gardner din Boston închide între zidurile palatului său în stil veneţian, cîteva din cele mai valoroase pînze din lume, printre care „Răpirea Europei" de Tizian. Despre Gardner se povesteşte că de fiecare dată cînd achiziţiona un tablou reducea salariile servitorilor săi. Financiarul P.A.B. Widener din Philadelphia a colecţionat şi el numeroase capodopere printre care „Moara" de Rembrandt şi „Crist pe cruce" de Van der Weyden.

În anul 1958 a stîrnit mare vîlvă la Galeriile Sotheby din Londra vînzarea cîtorva celebre tablouri ale milionarului newyorkez Jacob Goldschmidt. El a vîndut în 21 de minute şapte pînze din şcoala impresionistă, cunoscute doar din reproduceri, cu colosala sumă de 781.000 lire. La ora aceea era cea mai bună afacere pe care o făcuse vreodată un colecţionar. Printre pînze se afla „Băiatul în bluză roşie" de Cézanne, care în 1900 a fost cumpărată doar cu 600 de dolari. Goldschmidt a vîndut-o cu 616.000 dolari!

În Anglia, moartea ducilor, conţilor, lorzilor sau a demnitarilor militari, îmbogăţiţi în urma jafurilor din colonii, scoate la lumina zilei originale renumite pe care nu le-au văzut mai mult de o sută de ochi. Astfel, cu cîtva timp în urmă, la o licitaţie a apărut o pînză necunoscută în lumea artei: „Portretul unui cavaler" de Frans Hals, pînză care a fost ţinută ascunsă în colecţia demnitarului militar Warde-Aldam. Moartea ducelui de Westminster a pus în circulaţie renumita capodoperă a lui Rubens „Adoraţia magilor", care a fost cumpărată imediat de un intermediar, negustorul de opere de artă L. Koetser. Pînzele se vînd de obicei în cîteva minute. Tabloul trece dintr-o mînă în într-alta. Aceste cîteva minute sînt singurul prilej cînd pot fi văzute şi de aceea este de-a dreptul revoltător ca ele să intre în posesia unui singur individ, cînd milioane de oameni ar dori să le contemple în muzee.

★

În Occident, numeroase capodopere ale picturii universale se concentrează în mîini din ce în ce mai puţine. Insolenţii bogătaşi americani care domină piaţa mondială a artei vor să cumpere totul. Europa e literalmente jefuită de tezaurul său artistic. Şi dacă azi se fac tranzacţii doar cu unicate, mîine nu este exclus ca furia aceasta a achiziţiilor să vizeze valorile unor întregi muzee. Este semnificativă întrebarea bogătaşului brazilian Bandeira de Mello, uimit de comorile muzeului Prado din Madrid: „Aş vrea să ştiu: cam cît ar trebui să plătim ca să cumpărăm Prado...?"

C. BOZBICI

CĂRŢI

Florin Mugur:
„VISELE DE DIMINEAŢĂ"

florin mugur
visele de
dimineaţă

La apariţia primului volum al lui Florin Mugur, poate datorită motivului insistent al viselor, al zăpezilor imaculate sau al amintirilor, unii critici s-au lăsat înşelaţi de titlu şi de o vagă alură romantică a poetului, grăbindu-se să-l înscrie pe linia romantismului cert, deşi n-a fost vorba decît de prelucrarea unor pretexte romantice.

Cel de-al doilea volum „Visele de dimineaţă" recent apărut, marcînd o maturizare a trăsăturilor liricii sale, demonstrează gratuitatea acelor definiţii rigide, prematur enunţate, menite să îngusteze aria de cercetare a creaţiei poetice. E adevărat că şi acest volum păstrează ceva din atitudinea uşor romantică a debutantului de atunci, un ciclu al cărţii („Anii de început") stînd chiar, într-o anume măsură, sub semnul evocării acelor ani pe care primul volum îl definea ca aparţinînd romantismului. Sînt „anii de început", ai adolescenţei active şi visătoare, în care iubirea se mărturiseşte, timidă, între două bătălii, în momente de repaus, după scrierea lozincilor mobilizatoare şi împărţirea „Scînteii". Dar aceste imagini ale trecutului apropiat, în care şi fumul fabricilor pare „o largă mantie romantică" sînt treptat înlocuite cu imaginea prezentului şi însăşi pledoaria pentru romantism capătă un sens contemporan: „Un romantism în haine de lucru, mai profund!"

În realitate, chiar aceste „vise de dimineaţă", care dau titlul volumului, sînt visele lucide care presupun o participare activă şi directă la realizarea lor. Versurile închinate prezentului din ciclul „Cîntece la lumina zilei" se întemeiază tocmai pe înţelegerea visului ca un început de participare, ca o atitudine poetică militantă. Poetul se simte atras cu deosebire de peisajul industrial nou al patriei şi cîntă convertirea prin efortul uriaş al oamenilor muncii, a pietrei şi cimentului în construcţiile socialismului („Pietrele", „Trenul cu piatră", „Cinema Ciment") sau a ţiţeiului în mătase (frumosul poem „Dansuri la Săvineşti"). Recunoştinţa se îndreaptă către acei care au construit „strada argintie", către oţelarul „cu arcul frunţii aspru, încordat", căruia îi dedică un remarcabil poem. Portretul oţelarului este al unui luptător îndrăzneţ, care biruie cu siguranţa omului puternic şi neînvins focul, „zeu tînăr", devenind astfel stăpîn al zeilor („Poemul despre oţelar"). Adevărata poezie este însăşi poezia vieţii, a construcţiei — afirmă Florin Mugur în poemul amintit şi în „Casă neterminată". Şi această poezie trebuie descoperită, captată în imagini şi redată autorilor ei.

Pornind de la această premisă, volumul ni se pare încă prea puţin angajat în cuprinderea unei cît mai mari diversităţi din realitatea prezentă, socotind că tînărul poet, cu experienţa pe care o deţine după o susţinută activitate lirică şi reportericească, ar putea oferi un tablou poetic mai larg şi mai variat al actualităţii, oglindind în profunzime sufletul omului contemporan. Actualitatea ar trebui să pătrundă mai puternic în versurile lui Florin Mugur, cu atît mai mult cu cît poetul s-a dovedit receptiv la poezia ei, înţelegîndu-i sensurile şi neasemuita frumuseţe. De asemenea, Florin Mugur va trebui să fie mai exigent faţă de înfăţişarea propriului vers, eliminînd platitudinile şi prozaismele care se mai strecoară pe alocuri (ca în versurile: „Trece piatra — şi va fi ciment / şi beton compact, plin de putere").

Calităţile recentului volum obligă la o continuă îmbogăţire a sferei tematice şi ideologice a creaţiei poetului, la o cizelare atentă a expresiei poetice.

Dumitru SOLOMON

frunza de palmier

— schiţă —

de Leonida NEAMŢU

Ilustraţie de Viorel RADU

— Te rog să-mi povesteşti ceva interesant din viaţa dumitale! O asemenea dorinţă, exprimată pe neaşteptate, are de obicei un efect paralizant. Rareori se întîmplă ca reporterul să obţină în acest fel ceva din partea celui pe care-l... chinuie, chiar dacă omul are la activ o mie de întîmplări capabile să umple şi o duzină de tomuri.

Radu Gligor mi-a spus însă următoarele:

— O să-ţi povestesc, dar nu pentru gazetă, ci numai aşa... Bagă la loc carneţelul, că mă deranjează.

Profit de întreruperea lui pentru a spune că ne aflam la Baia-Mare, într-o grădină de vară, cu toate că pe dealurile de prinprejur se înstăpînise toamna de vreo două-trei săptămîni.

— Întîi de toate, continuă Gligor după o clipă, trebuie să afli că înainte de a veni aici am lucrat în mai multe locuri, tot ca miner, mai ales la tunele. Eram holtei, nu mă aşezasem încă, îmi plăcea să umblu, să văd ţara cît mai sînt tînăr... Pe unde am fost? Întreabă-mă mai bine pe unde n-am fost! Îmi amintesc de ziua cînd am sosit pe un şantier de cale ferată. Era toamnă ca şi acum... Ba nu: abia se sfîrşise vara. Se lucra la tunel pe brînci, era un tunel adînc şi trebuia terminat pînă ce aveau să dea ploile, terenul fiind foarte greu: pămînt moale şi lunecos. Se înainta cu mare grijă, cu lucrări de protecţie dublate, dar fără o secundă de răgaz; aşa că, ce să spun, am intrat direct în foc. Zilele acelea cred că n-am să le uit niciodată. Eram toţi tineri, hm, şi eu eram mai tînăr şi cu toţii nu aveam decît un singur gînd: să dăm gata tunelul la ziua hotărîtă...

Gligor se-ntrerupse şi căzu pe gînduri. Apoi zise:

Era cu ani în urmă. Cîţi ani am acum? Păi, peste treizeci, nu mult, dar, oricum, peste... Ştii, la douăzeci de ani omului îi place să se considere matur şi serios, iar la treizeci, cam alarmat, îşi zice că-i încă foarte tînăr... Era acolo cum ziceam, un iureş nemaipomenit. Tunelul, mîncarea, somnul şi iarăşi tunelul, şi tot aşa, de ne crescuseră bărbile de un cot; n-aveam timp de stat la oglindă. Toamna era aproape, tunelul trebuia gătat. Cum eram nou venit, nici nu-i cunoşteam la faţă pe cei de partea cealaltă, de la tunel-ieşire, eu fiind la tunel-intrare. Curînd aveam să dăm ochi în ochi chiar în inima muntelui. Într-o dimineaţă, ce să vezi, le-am auzit deodată vocile. În prima clipă încremenirăm toţi, apoi cineva strigă de bucurie cu atîta sete, că ne ţiuiră urechile. Imediat, în prima linie am rămas numai trei, apoi, doi, şi apoi numai unul. Ne schimbam din sfert în sfert de ceas. Îmi veni şi mie rîndul. Auzeam limpede loviturile celuilalt, de la ieşire. Apoi dintr-o dată, peretele subţire de pămînt se dădu la o parte ca şi cum s-ar fi deschis o fereastră. Şi-atunci văzui ochii strălucitori ai celuilalt, doi ochi care rîdeau şi mîna lui întinsă ca pentru îmbrăţişare. Am avut vreme să mai văd pe mîna lui, între cot şi palmă, o frunză lungă, zimţuită, uite cam aşa... am dat să-i string mîna şi atunci...

— Atunci?

— M-am trezit într-o odaie albă de spital. Da, s-a năruit peste noi pămîntul... O armată de doctori tineri şi bătrîni mă luaseră în primire, căci era musai să scap. Cît despre celălalt, omul cu frunza zimţuită pe mînă, mi-au spus că e la un spital şi mai mare, unde i se făcuse o intervenţie chirurgicală. Am aflat că băieţii luptaseră ca nişte eroi ca să ne scoată din pămînt... Eu am ieşit din spital după vreo cîtăva vreme şi m-am urcat direct în acceleratul de Bucureşti. Acolo am fost decorat. De la Bucureşti m-am întors la şantier. Se făcuse primăvară, tunelul era gata, oamenii ce lucraseră la el erau de acum prin alte părţi. Am vrut să-l găsesc pe „celălalt“, dar nu era acolo. Cineva mi-a spus că numele lui e Lupu şi că-i la Zalău, altul că-l cheamă Berinde, şi că-i la Petroşeni...

Am mai umblat ce-am umblat prin ţară, pînă la urmă m-am oprit aici, la Baie, m-am făcut iar miner şi m-am însurat.

— Felicitările mele!

— Mulţumesc, deşi-s cu o întîrziere de trei ani şi ceva. Gligor îmi aruncă o căutătură încruntată. Ai înţeles tot ce ţi-am spus pîn-acum?

— Cred că da—i-am zis. Şi — întrebai curios — pînă la urmă l-ai întîlnit pe „celălalt“?

— Da şi nu. Ascultă ce-ţi zic mai departe. În vara asta am umblat prin Moldova cu motocicleta. Mergeam de la Vatra-Dornei la Suceava; e foarte frumos pe acolo. Să te duci neapărat, dar nu singur. Nici eu n-am fost neînsoţit, ci cu nevasta. E prea frumos ca să călătoreşti singur. Tot ce-i frumos trebuie să împarţi cu altul, în timp ce tristeţea, nu.

— Asta a mai spus-o cineva.

— Se poate. Am o „Jawă“ de unu şaptezeci şi cinci şi nu gonesc ca nebunul. Cu motocicleta nu te joci, asta e! La un moment dat, pe o serpentină ce străbătea pădurea, ne ajunge din urmă un „Mezeu“. Trece vîjîind pe lîngă noi şi se tot duce. De-aş fi fost mai tînăr m-aş fi luat la întrecere, cred că asta-i trebuia. Îl las însă să treacă, nu-mi pasă. Nu după mult însă, văd „Mezeul“ oprit, tras la marginea drumului. Motociclistul îmi face semn. Opresc şi eu, ca să-l ajut dacă are cumva un necaz. Mă uit la dînsul, îl întreb din ochi; era un om frumos, cu faţa numai zîmbet.

— Te rog, cîteva linguri de supă — îmi zice el.

— Mă rog — răspund eu, luat cam prin surprindere — de zarzavat, de tăiţei, ori de găină?

Dînsul rîde cu gura pînă la urechi. Cînd îi trece, îmi explică:

— Am rămas în pană de benzină... Cîteva linguri numai, cît să-mi ajungă pînă la Suceava.

Mă uit iarăşi la el şi deodată îl întreb:

— De unde te-oi fi cunoscînd eu pe dumneata?

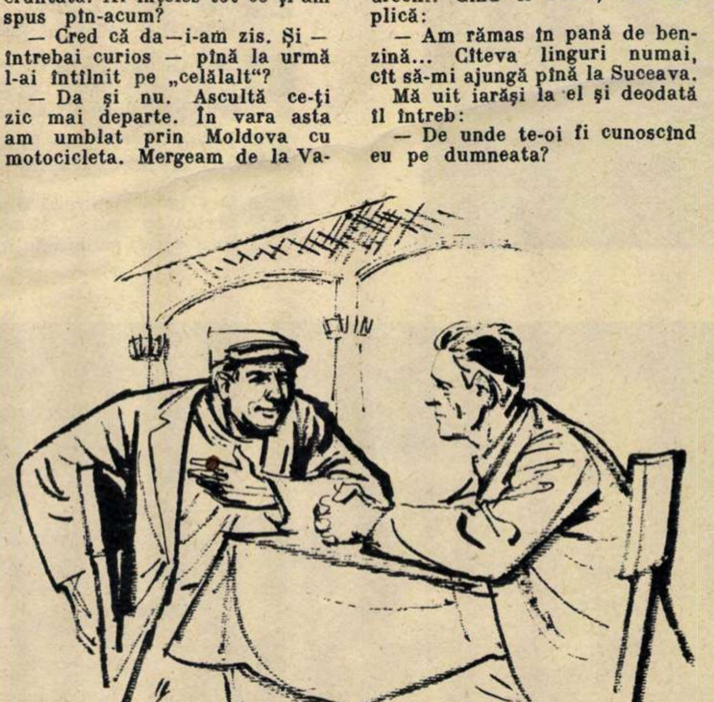

Rîsul i se potoleşte pe loc. Mă scrutează curios.

— Să ştii că... ai lucrat cumva la Bicaz, nu?

— Nu, la Bicaz n-am lucrat — îi răspund. Te-oi fi confundînd, probabil.

Vorbind aşa, îi torn cîteva capace de benzină, îmi mulţumeşte şi mă invită să pornesc primul. Eu îl invit pe dînsul, el iarăşi pe mine, pînă ce mă induplec. Pornesc, dar după un kilometru el mă depăşeşte, trece zbîrnîind şi îmi flutură cu mîna un adio. Ceva mai încolo îl găsesc iarăşi.

— Încă două linguri de supă, te rog...

— Şi totuşi eu te cunosc de undeva — zic.

— Şi dumneata îmi pari cunoscut — face dînsul.

— Ai fost la Bumbeşti-Livezeni? — îl întreb.

— Ba nu. Am fost la Doiceşti.

— La Doiceşti n-am fost eu. Poate ne-om fi întîlnit la Borsec, anul trecut?

— La Borsec am fost acum doi ani.

— Se vede treaba că te confund totuşi...

— Cine ştie!... Mulţumesc de supă!

— Să-ţi fie de bine.

Iarăşi ne invităm care să plece primul, iarăşi pornesc eu şi el mă întrece din nou şi îmi face semn cu mîna. Socoteam că dau de dînsul din nou, pe marginea drumului, cînd simt că merg pe geantă. Se spărsese cauciucul din spate. Nu e prea vesel să scoţi roata pe o zăpuşeală de aproape patruzeci. În fine, după vreun ceas, pornim iar.

— Trebuie să fi fost marinar — îmi zice soţia din spate.

— Marinar? Cine?

— Cel cu supa.

— Crezi?

— Avea un tatuaj pe mînă. L-am văzut cînd şi-a suflecat mînecile. O frunză de palmier.

Întîi cuvintele ei mi-au trecut pe lîngă ureche. Apoi, dintr-o dată, parcă le-aşi fi înţeles mai bine.

— De unde ştii tu cum arată frunzele de palmieri?

— Din cărţi.

— Ia stai, ia stai... Şi am oprit motocicleta. Ia dă-te jos fată dragă, şi arată-mi cum e o frunză de palmier.

Ea îmi arată: lungă, zimţuită, cu zimţi subţiri şi lungi parcă ar fi un fel de ace de brad.

— Pe care parte a mîinii?—o întreb.

— Uite-aici — îmi arătă ea între palmă şi cot.

— Fată dragă, strig, ăsta...era „celălalt“!

Gligor respiră adînc şi repezi pumnul în masă. Dar nu prea tare.

— Am luat--o la goană, dar nu l-am ajuns, nu l-am mai găsit — suspină el.

— Vrei să-l revezi neapărat?

— Omule, neapărat e prea puţin spus. Noi sîntem într-un fel fraţi, ori poate mai mult decît fraţi. Atunci n-am avut timp nici să ne stringem mîinile... Înţelegi? Într-o bună zi ne întîlnim iarăşi, sînt sigur.

— Poate şi dînsul te caută.

— Poate. Poate, cine ştie, ne întîlnim ca şi atunci, la capătul a două drumuri...

L-am întrebat ce vrea să-i spună „celuilalt“.

— Vreau numai să-l strîng în braţe — răspunse Gligor. Cuvintele nu încap aici.

PRIMĂVARA

КИНО
ТЕАТР
КИНО
ТЕАТР

1

2

3

Pentru oamenii sovietici primăvara aceasta are semnificaţia ei cu totul deosebită. Sub semnul luptei avîntate pentru înfăptuirea măreţelor sarcini trasate de Congresul al XXII-lea al P.C.U.S., îşi vor începe îndeplinirea mandatului deputaţii ce vor fi aleşi la 18 martie 1962 în Sovietul Suprem al U.R.S.S., care vor legifera multe şi importante acte ale marşului istoric de 20 de ani pe drumul construcţiei desfăşurate a comunismului. Ritmul acestui marş, ritmul comunist, este cunoscut. Vorbesc despre el realizările ultimilor ani, în faţa cărora mirarea nemaifiind de mult la locul ei, rămîn drepte doar mîndria şi emoţia.

Desigur că 4 ani — cîţi au trecut de la ultimele alegeri ale reprezentanţilor în forul suprem al statului — înseamnă un timp scurt; dar în aceşti ani ritmul comunist a impus istoriei să consemneze, printre altele, trecerea la ziua de muncă de 6 şi 7 ore, desfiinţarea treptată a impozitelor pe salarii.

Patru ani e puţin, dar numai în primii 3 ani ai septenalului, creşterea medie anuală a producţiei industriale a fost de 10% în loc de 8,3% cît era planificat. În decursul acestor patru ani au fost date în exploatare 4.000 de mari întreprinderi industriale, au fost smulse naturii milioane de hectare de pămînturi înţelenite.

În aceşti ani Uniunea Sovietică a făcut paşi uriaşi în cucerirea Cosmosului, primul zbor al omului în spaţiul cosmic înscriindu-se cu litere de aur în cartea celor mai mari victorii ale umanităţii.

Desigur, patru ani e chiar foarte puţin, dar în acest răstimp, pe o suprafaţă de mai bine de 314 milioane m p s-au ridicat case noi. Dacă-l desprindem de aici doar pe 1960, cîteva din cifrele lui ne vor spune că în acest an s-au înălţat în U.R.S.S. 3 milioane apartamente. 17 ţări din Europa plus S.U.A. trebuie să-şi adune noile locuinţe ca să ajungă la acest număr.

Iar dacă desprindem un singur oraş, Moscova, vom recunoaşte ritmul comunist în patosul care face ca ceea ce s-a construit pe vremea ţarilor în 800 de ani — opt sute! — să se ivească acum în trei ani.

Să stăruim mai mult — cu ajutorul fotografiilor trimise de agenţia Novosti — într-unul din raioanele Moscovei, Okteabrski, şi să cunoaştem ceea ce cu patru ani în urmă încă nu exista.

Elena MIHAIL

1 Se pare că locuitorii din raionul Okteabrski sînt mari iubitori ai ecranului. Numai în ultimii patru ani în raion s-au construit, printre altele, o universitate populară pentru cinefili şi două cinematografe: „Raketa" şi „Progresul".

2 Pe Prospectul Lenin se află un restaurant cu un nume modern: „Sputnik". Este unul din cele peste 100 de restaurante, braserii şi cantine ale raionului, create în ultimii patru ani.

3 De mai bine de un an muncitorii Ivan Popinaşkin şi Viktor Mitin de la uzina „S. Ordjonikidze" îşi predau unul altuia schimbul după numai 7 ore de lucru.

4 Într-o instituţie ce are aceeaşi vîrstă cu locatarii ei — una din cele 90 de grădiniţe de copii apărute în aceşti ani.

5 Din 1958 locuitorii din raionul Okteabrski au o legătură rapidă cu centrul Moscovei: noua linie a metroului. Alte linii vor fi terminate în curînd.

4

ÎN RAIONUL OKTEABRSKI

5

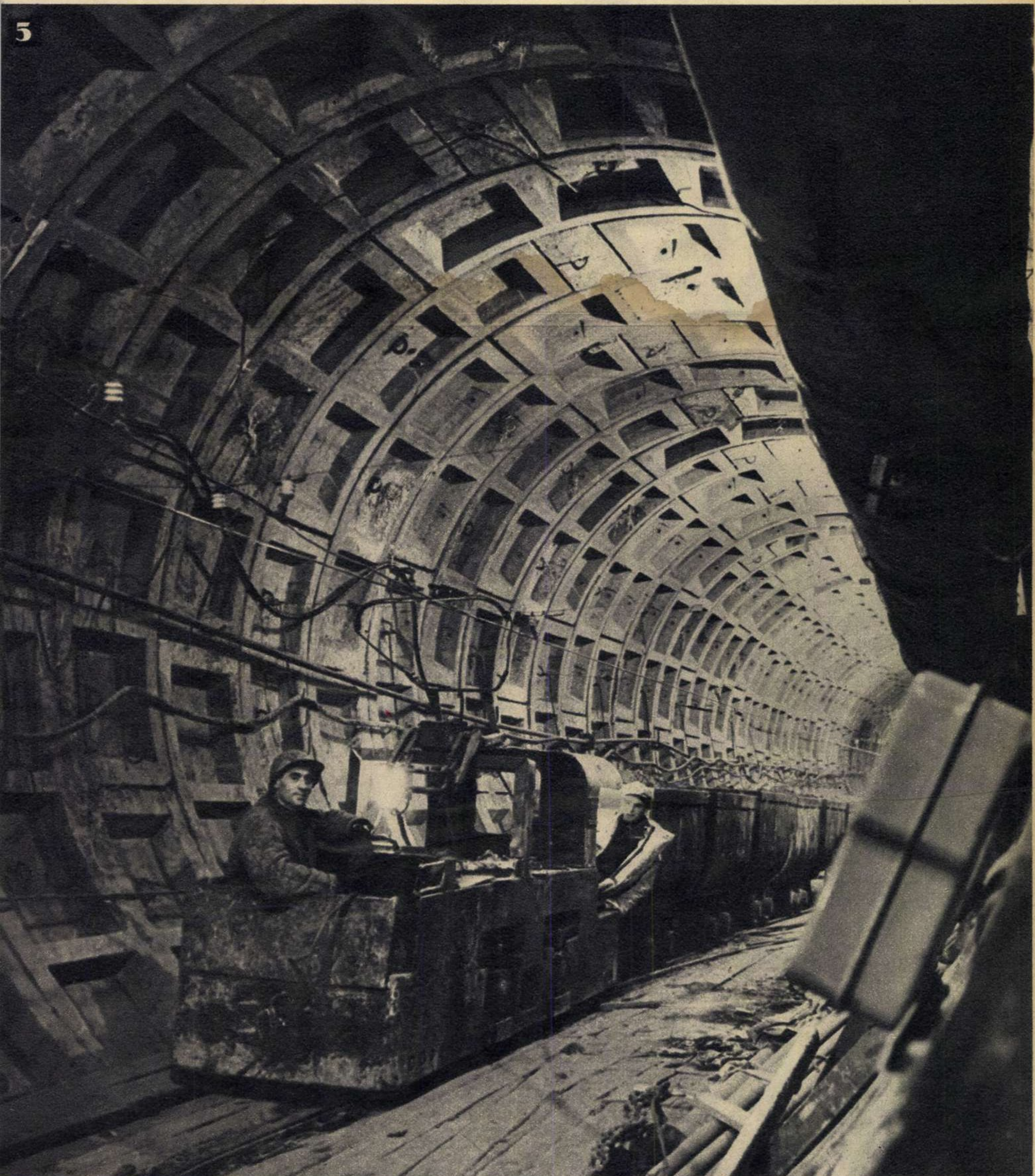

Cel mai mare magazin de aparate electrotehnice din Capitală se află pe Calea Griviței.

Cotele de altitudine se raportează acum pe Calea Griviței la dimensiunile blocului de 13 etaje.

Ca

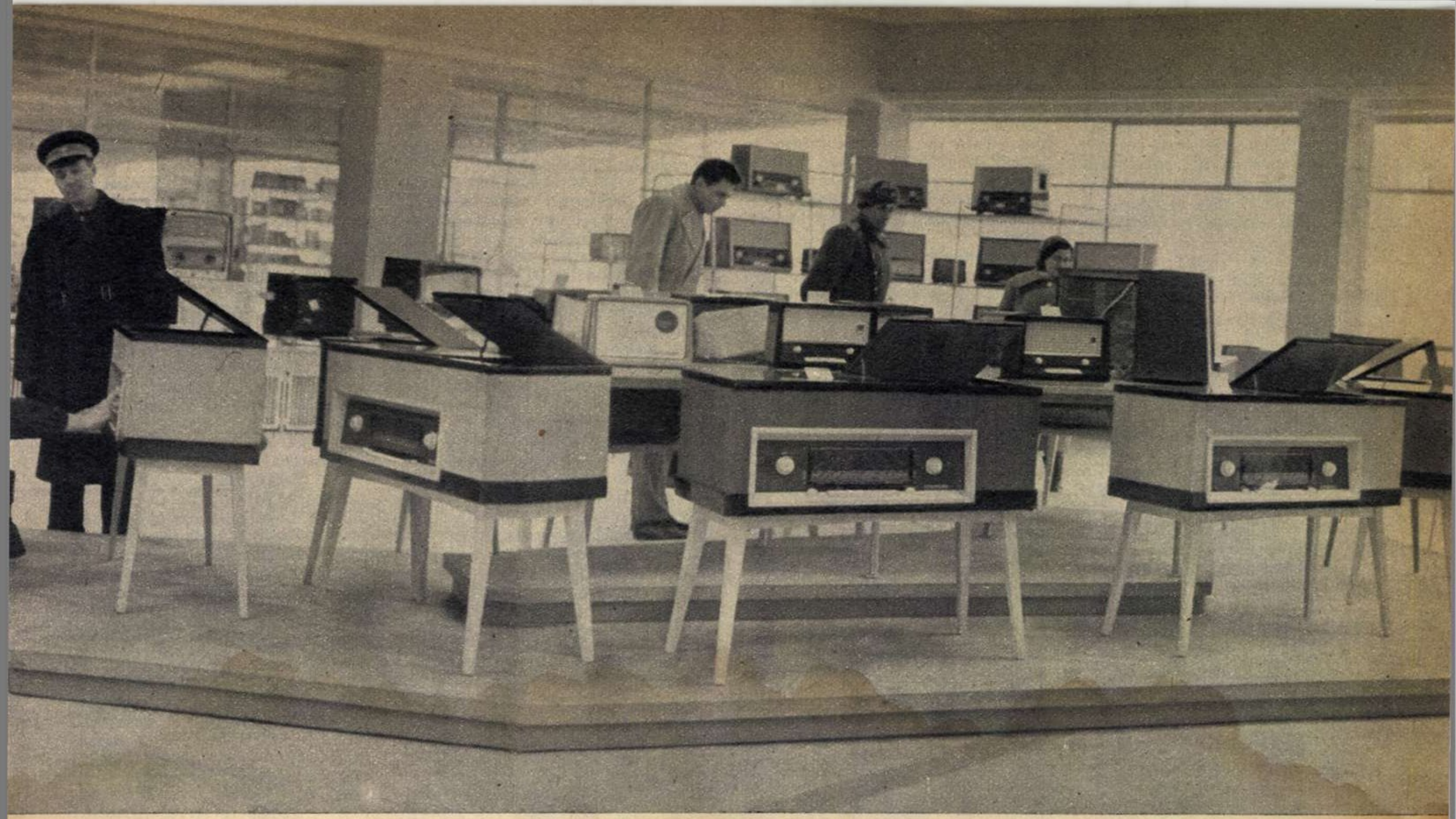

lea Griviței 1962

Dimineaţă. Primăvară 1962. Sîntem pe Calea Griviţei. E proaspătă şi monumentală. Ne amintim: aici, la fostele ateliere Griviţa, muncitorii, conduşi de partidul comuniştilor, au dat cea mai ascuţită luptă de clasă din vechea Romînie. Ea prevestea semnele unei revoluţii sociale care avea să schimbe, definitiv şi irevocabil,. destinul ţării. Nu de multă vreme, vizitînd Griviţa, Tudor Arghezi însemna: „Noua putere venea de la ciocan şi nicovală. Asaltul biruitorilor în haina albastră de muncă era ineluctabil. Aceştia suiau treptele dislocate ale timpului, cu laurii victoriei pe şapcă, împletiţi cu crini".

Laurii acestei victorii sînt cunoscuţi de ţara întreagă. Noi îi vedem, printre altele, în modul de viaţă de pe Calea Griviţei: în uzine, la club, în magazine, în casele oamenilor. Un ceferist mai în vîrstă care s-a oferit drept ghid pentru reporteri, ţine să precizeze:

— Dumneavoastră sînteţi tineri. Nu cunoaşteţi modul de viaţă de pe vechea Cale a Griviţei.

— Îl ştim din cărţi.

— Eu vi-l spun din trăite.

— Prezentul acestei căi vrem să-l prezentăm cititorilor. E frumos.

— Să fiţi sănătoşi, prezentaţi-l, dar bucuria acestui prezent nu poate fi trăită din plin decît prin comparaţie cu trecutul.

Facem voia ghidului, nu pentru a fi politicoşi, ci pentru că are dreptate.

Dimineaţă de martie. Pornim de la podul Constanţa spre podul Grand. Ajungem în dreptul uzinelor „Griviţa Roşie". Vizavi, într-o splendidă linie arhitectonică, se înşiruie, ca într-un vast poem epic, cvartalul de blocuri, la parterul cărora stau la dispoziţia locatarilor: o alimentară cu autoservire, un magazin de aparate electrotehnice (cel mai mare din Bucureşti), o farmacie, un magazin de confecţii, altul de produse lactate, o florărie etc., etc.

Intrăm în magazinul de aparate electrotehnice. O întrebare pentru responsabil:

— Aveţi cumpărători?

— Poftim registrul de casă.

— Mulţumim, dar nu sîntem de la secţia comercială a sfatului popular. Întrebăm şi noi aşa, într-o doară.

— Într-o singură zi am vîndut televizoare, aparate de radio, frigidere şi alte aparate electrotehnice în valoare de 300.000 lei.

Ieșim din magazin, aprindem cîte o ţigară şi suim privirile pînă la dimensiunile noilor blocuri.

Intervine ghidul:

— Ştiţi cu ce a fost înghesuită porţiunea aceasta a Căii Griviţei? Cu taverne. Duhneau a „secară" şi a negustori obezi. Le-am dat dracului!...

Fiindcă reporterilor le stă bine cu... noua Cale a Griviţei, mergem mai departe. Ne oprim la întîmplare. Am ajuns în faţa blocului 6, scara D. Urcăm la etajul trei. Sunăm. Nu e nimeni acasă.

Mergem mai sus. La etajul 5. Tot la întîmplare. Ne oprim în faţa unui apartament pe care scrie: Lebu Ion. Sunăm. Ne întîmpină stăpînul apartamentului.

— Oaspeţi pe nepoftite—zicem. Omul e niţel supărat.

— Mi-aţi găsit casa în dezordine: patul nefăcut, covoarele nearanjate, masa nestrînsă...

— E vina d-voastră. De ce aţi

rămas burlac pînă la vîrsta asta?

Lebu se face în obraz ca bujorul şi rîde:

— Eu burlac? Păi sînt însurat de pe vremea curbelor de sacrificiu. Casă n-am avut, şomer am fost, dar soţie am avut. Dacă mai staţi, trebuie să pice şi dînsa. A plecat să-i cumpere Niculinei o rochie.

— Cine e Niculina?

— E fata unui strungar de la „Griviţa Roşie“.

— Cum îl cheamă pe tat-su?

— Lebu Ion.

— Să vă trăiască.

— Nici ea nu-i acasă. E la şcoală. Într-a unsprezecea. Îi place nespus chimia.

Plecăm. Tot pe Calea Griviţei. Ne oprim la numărul 286, scara D. Blocul n-are lift. E doar de 4 etaje. Urcăm la ultimul. Sunăm la apartamentul 91. Ne deschide o femeie voinică, plină de sănătate.

— Deşi nu ne-aţi invitat, am venit să vă facem o vizită.

— Nu-i nimic, vă invit acum. Poftiţi, soţul meu...

— Neagu.

— Tot de la Griviţa?

— Tot. Electrician la secţia I vagoane.

— De-aia aveţi apartamentul inundat de lumină.

— Nu. Ci pentru că pe vremuri am avut o cocioabă şi lampă cu gaz. Tata care a fost frînar (a murit în 1936) a lăsat mamei o mare avere: 6 copii. Dar mama, femeie săracă, n-a putut să păstreze averea aceasta. A dat-o la orfelinat...

— Povestiţi mai departe.

— Apoi cînd m-am făcut mai măricel, m-a luat Griviţa în braţele ei. Am 34 de ani şi lucrez la Griviţa din 1945.

— Era greu în 1945!...

— Greu de tot!... Calea Griviţei era distrusă de bombardamente, negustorii continuau să ne speculeze la sînge, utilajul uzinelor harcea-parcea. Eram tînăr pe-atunci, dar îmi amintesc ca azi... Toţi muncitorii Griviţei, ca un singur om, aveau o singură lozincă: vagoane, tot mai multe vagoane pentru sprijinirea frontului antihitlerist. Ei, dar de-atunci...

Gheorghe Neagu stă pe divanul-studio şi povesteşte. Observăm o carte, nu prea mare: „Bătrînul şi marea“.

— E una din cele mai frumoase cărţi ale lui Hemingway — intervenim noi.

— Da. Mi-a plăcut foarte mult. Păcat că autorul ei a avut o moarte atît de stupidă.

În apartamentul electricianului e multă linişte. Mobila de 6.000 şi cîteva sute de lei (lui Neagu nu-i place, că e de culoare neagră, dar acesta a fost gustul soţiei), covoarele care acoperă parchetul ambelor camere, fotografiile şi tabloul unui pictor (Neagu şi soţia) dau locuinţei un climat intim şi optimist. E atît de cald, încît cerem voie să ne desfacem cravata şi gulerul cămăşii.

— Aveţi încălzire centrală, desigur?

— Da. Termoficare. Căldură permanentă, apă caldă aşijderea. Tot timpul, ziua şi noaptea.

Ne-am amintit pe loc de un reportaj al lui Bogza (Orele oraşului) unde condeiul maestrului, în urmă cu ani, făcînd însemnări despre periferii, nota: „Camera s-a răcit către ziuă şi femeile, îngenunchind în faţa sobelor ca în faţa altarelor, reaprind focurile“.

Însemnările lui Bogza au rămas şi vor rămîne. Mizeriile realităţilor din acei „ani de împotrivire“ s-au dus pentru vecii vecilor.

Plecăm de la Neagu. Electricianul ţine să ne spună:

— Personal sînt foarte mulţumit. Nevasta mai are unele „revendicări". Vrea frigider şi televizor.

— Pretenţii normale — apreciem noi.

— Normale. Dar nu se fac toate într-o zi...

Mergem spre club. Lumea ne dibuieşte că sîntem ziarişti. Adică, nu pe mine, pe fotoreporter. Facem cunoştinţă cu Vasile Moldoveanu, Petre Dubană, Simion Contora şi alţi foarte mulţi griviţeni. Ne invită să le vedem noile apartamente. Vedeţi cum ne-am purtat? Acolo unde nu ne-a invitat nimeni, ne-am dus (nu-i vorbă, oamenii ne-au primit frumos) şi-acum cînd se roagă lumea de noi, refuzăm. Ce să-i faci? Aşa-i meseria.

Clubul. Aici vin zilnic 4-5.000 de oameni. Zilnic film. Zilnic o manifestare artistică sau culturală. Zilnic sute de cititori (60.000 de volume are biblioteca). 140 de copii ai muncitorilor griviţeni alcătuiesc o formaţie de balet cunoscută în întregul Bucureşti (anul trecut a obţinut premiul I pe Capitală). Universitatea muncitorească a uzinelor aci îşi desfăşoară cursurile. Conferinţele, simpozioanele, cercurile artistice, consfătuirile de producţie, întîlnirile cu scriitorii, aici au loc (apropo de întîlnirile cu scriitorii: directorul ne spune că la ultima întîlnire, doi poeţi, ambii laureaţi ai Premiului de Stat, au fost niţel luaţi în... focuri de un cazangiu. Pentru două motive. Primul: că nu scriu poezii de actualitate. Al doilea: că au un limbaj încărcat de preţiozităţi. Poeţii şi-au făcut autocritica... în proză. Cazangiul a spus: „Vreau s-o văd în poezie“).

Seară. Martie 1962. Efluvii de neon pe Calea Griviţei. Lumea merge grăbită spre cel mai nou cinematograf, deschis recent. Un grup de fete, care umplu cu rîsul lor toată „uliţa noastră“ se îndreaptă spre cea mai nouă cofetărie.

...A fost o dată o Cale a Griviţei logodită cu mizeria la pătrat. A fost o dată o Cale a Griviţei, unde oamenii trăiau de-a valma cu şobolanii. A fost şi nu mai este. De la podul Constanţei şi pînă la Buzeşti renaşte sub conducerea celui mai înţelept constructor — partidul — o Cale nouă a Griviţei. Modernă şi monumentală. E croită pe măsura zilelor noastre.

George CIUDAN
Fotografii de Eugen IAROVICI

În noua locuinţă a electricianului Gheorghe Neagu e un climat intim, optimist.

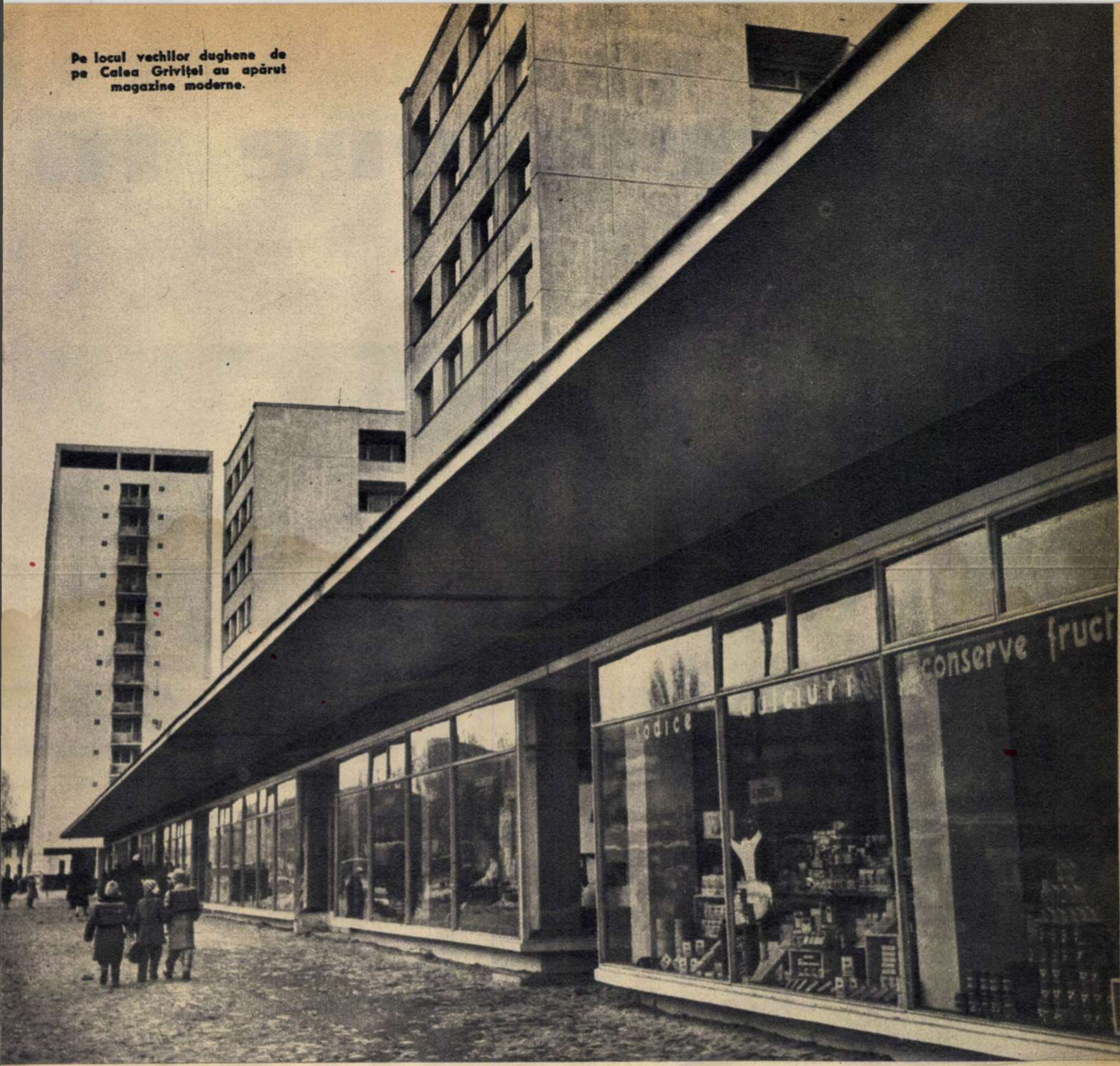
Pe locul vechilor dughene de pe Calea Griviței au apărut magazine moderne.

conserve fruct
dulciuri
sucuri

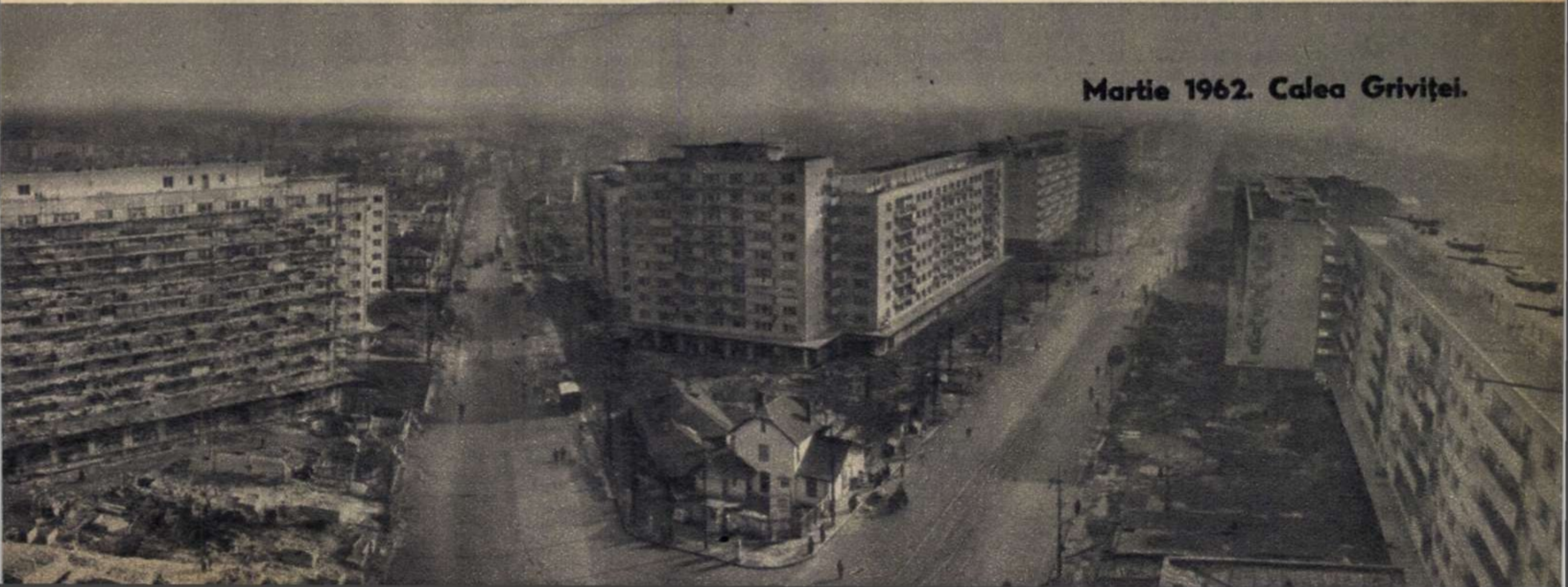
Martie 1962. Calea Griviței.

16 premiere în

Un bătrîn colectivist din satul Dala Romînă povestește tineretului despre suferințele trecutului („Puterea pîinii").

La lecția de științe naturale („Drumurile Crișanei").

„Cînd ne-am întors din prospecție — povestește regizorul Mircea Popescu — și am pus cap la cap carnetele noastre reporterești, au început să curgă de-acolo chintale de grîu și porumb, fluvii de lapte, cirezi de vaci... Mărturisesc că am rămas cam încurcați în fața unei asemenea revărsări. Cum să concepi filmul ca să obții pe ecran nu un copleșitor inventar agricol, ci o poveste convingătoare și plină de farmecul adevărului?"

Era întrebarea pe care, în vară, și-au pus-o aproape toți regizorii de la studioul cinematografic „Alexandru Sahia". Cele mai valoroase forțe artistice ale studioului s-au răspîndit atunci în cele 16 regiuni ale țării, ca să prindă pe peliculă aspectele cele mai semnificative din viața nouă a satelor noastre. A fost o acțiune de mari proporții a studioului „Alexandru Sahia", inspirată din sarcinile trasate de partid, cu privire la construirea socialismului la sate și dezvoltarea agriculturii noastre socialiste.

A fost o muncă pasionantă de care cineaștii își amintesc cu plăcere. În cîteva săptămîni, străbătînd cu autoturismele sute de km pe zi, echipele au vizitat zeci de gospodării agricole colective, alegînd ceea ce era mai reprezentativ în fiecare. Și cînd, mulțumiți de cele văzute, operatorii începeau în sfîrșit să filmeze pe culegătorii celor mai bogate recolte, li se telefona că numai la 10 km mai la nord și alți colectiviști obținuseră rezultate remarcabile... Ceea ce însemna: din nou la drum!

În sfîrșit, prospecție, scenariu literar, scenariu regizoral, filmare — pînă în ianuarie filmele erau gata și rulau: 16 premiere în 6 luni.

Cuprinzînd rezultatele deosebit de grăitoare ale muncii colectiviștilor noștri, înfățișînd oameni și fapte desprinse direct din viață, aducînd cu ele puterea de convingere a exemplului viu, aceste filme demonstrează superioritatea agriculturii colectivizate, înflorirea satului socialist; de aici și rolul lor mobilizator și educativ pentru marile mase de țărani cărora le sînt în primul rînd destinate.

Direcția difuzării filmelor a multiplicat atîtea copii (ba chiar mai multe) cîte raioane sînt în fiecare regiune. Și pe cînd noi notăm aceste rînduri, „Cronică la Țibucani", „În vizită la Comloșul Mare", „Imagini și vorbe cu tîlc din satele regiunii Galați", „Pe drumurile Crișanei" etc., călătoresc într-un permanent turneu prin satele noastre, fiecare în regiunea proprie și chiar dincolo de limitele ei, în toată țara. De consemnat că, de multe ori, prezentarea acestor filme e însoțită chiar de eroii filmelor, colectiviști din diferite comune. Aceștia vorbesc despre munca și viața lor, despre măsurile luate în organizarea gospodăriilor lor colective pentru obținerea unor recolte mai mari, unor venituri sporite etc. Grupul de filme documentare și-a atins obiectivul. Aici, noi vom vorbi despre două dintre cele 16 filme, încercînd să arătăm mijloacele prin care ele au devenit niște povestiri convingătoare, cu un mesaj clar, precis.

★

Echipa care a realizat „Drumurile Crișanei" (regizor Slavomir Popovici, operatori Francisc Patakfalvi și Gheorghe Petre) a găsit o bună formulă dramaturgică și prin asta a țintit de-a dreptul în inima problemei. Ideea e simplă: o gospodărie colectivă ne este arătată în evoluția ei, apoi și altele, însă în mod mai succint. E vorba de colectiva de la Sîntana, care are în urma ei un istoric de 11 ani. Comentatorul întregului film e Gheorghe Goina, președintele de la Sîntana; el vorbește unor întovărășiți din Periceu (care tocmai își inaugurează colectiva — în vreme ce operatorul surprinde pe viu această serbare), despre felul în care a evoluat gospodăria, despre experiența colectiviștilor din Sîntana în întărirea economico-organizatorică a gospodăriei. Și ceea ce Goina rostește, obiectivul ne arată, creînd astfel însăși substanța filmului:

— Astăzi avem peste 4.000 de găini, pentru anul viitor ne-am propus să creștem 15.000... livrăm statului 3.000 de porci grași pe an, care numai în 1961 ne-au adus un venit de 800.000 lei (spune președintele-comentator, pe cînd obiectivul se plimbă prin sectorul zootehnic); însă în 1951 — continuă președintele — ...erau la noi 2 păuni și cîțiva porci mangalița (pe care de altfel i-a remarcat și operatorul, care tot în acel an a filmat la noi, la Sîntana, cîteva imagini pentru un jurnal cinematografic)...

6 luni

Şi pe măsură ce preşedintele îşi aminteşte, pe ecran apar chiar acele imagini din 1951, vechi secvenţe luate la Sîntana şi pe care regizorul Slavomir Popovici le-a găsit la filmoteca studioului şi le-a inserat aici cu îndemînare.

Doi purceluşi, doi păuni, o fată oacheşă cu basma albă... Trecutul pare atît de îndepărtat!

Efectul obţinut prin contrapunerea imaginilor noi şi vechi e preţios. Chiar pelicula şi tehnica operatorului de atunci ne apar niţeluş învechite, iar schimbarea oamenilor şi a peisajului e surprinzătoare. Totul e emoţionant. Într-o clipă, anii de început îţi răsar în amintire şi se luminează traiectoria spre progres pe care au parcurs-o gospodăriile colective în zece ani. Iar acest contrast atît de interesant de urmărit duce cu sine chiar ideea filmului: bogata, temeinica gospodărie de la Sîntana a început cu puţin... Cei din Periceu pornesc la drum astăzi... Vor ajunge şi ei la aceeaşi bunăstare, dacă vor munci cu aceeaşi hărnicie şi se vor organiza cu aceeaşi temeinicie. Iată, aşadar că, luînd drept termen de demonstraţie o gospodărie în evoluţie, Slavomir Popovici a reuşit să împărtăşească publicului sătesc o idee esenţială, cu mijloacele care se adresează deopotrivă şi inimii şi minţii.

Filmul „Drumurile Crişanei" e frumos şi prin imaginile sale echilibrate şi armonioase (remarcabile sînt vederile de ansamblu, în care viaţa gospodăriei e surprinsă în mişcare), dar mai ales prin omenescul lui. Un exemplu: colectiviştii din Batîr şi-au format o fanfară. Operatorul face portretul fiecărui suflător. Şi ca să-i contureze, ca să ne facă să-i reţinem, el inventează o glumă. Ni se arată că fiecare instrumentist aduce în stilul lui de execuţie ceva din ticurile lui profesionale şi în profesie ceva din obiceiurile lui de muzician. Roşu, dirijorul fanfarei, e căruţaş în producţie. Îl vedem conducînd droşca. Fără să-şi dea seama, Roşu, mînînd caii, îşi poartă biciul de parcă ar ţine tactul cu bagheta... Procedeul e folosit cu un umor tandru şi fizionomiile colectiviştilor sînt astfel bine puse în lumină. Trebuie să adăugăm că, prin incursiunea în trecutul gospodăriei, Slavomir Popovici obţine, implicit, şi un alt efect: trecerea timpului, aşa cum se oglindeşte el pe feţele oamenilor. Îl vedem pe Goina acum 11 ani. Cu figura lui dîrză, încordată, smeadă, el ar fi putut întruchipa un personaj din „Îndrăzneala" de Marin Preda. Astăzi, jucînd la sărbătoarea culesului, Goina are liniştea şi seninătatea unui intelectual de vîrstă mijlocie. Ciobanul Martin arăta acum 11 ani ca un „pui al pădurii". Astăzi zootehnicianul Martin e de nerecunoscut!

Şi această evoluţie a unor personaje care cresc, se transformă sub ochii noştri şi ne devin dragi, face din filmul „Drumurile Crişanei" mai mult decît un documentar obişnuit. Echipa a ştiut să cîştige de partea sa cea de-a patra dimensiune: timpul.

★

„Puterea pîinii", documentarul regiunii Hunedoara — regiune

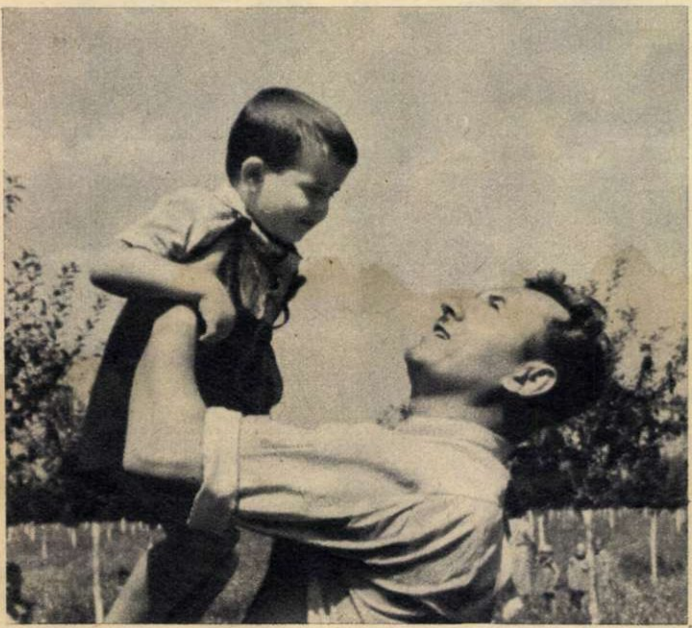

Preşedintele Goina acum zece ani. „Pe atunci primeam pe copiii întovărăşiţilor în livada noastră, după cum mai tîrziu i-am primit pe părinţi în colectivă" („Drumurile Crişanei").

La Sarmisegetuza colectiviştii îşi construiesc case („Puterea pîinii").

Un harnic colectivist la el acasă („În vizită la Comloşul Mare").

În grădina legumicolă... („Milionarii din Cluj").

Imagine din filmul „Puterea pîinii".

în care recent s-a încheiat procesul de colectivizare — a fost realizat de regizorul Alexandru Boiangiu și operatorul Willy Goldgraber. Echipa și-a propus să povestească realizările din agricultură și realitățile noi ale satului prin imagini cu mare putere de sinteză și care redau cît mai îndeaproape viața de toate zilele a oamenilor. Un exemplu în legătură cu transformarea mentalității țăranilor colectiviști: obiectivul ne arată cum o soacră durdulie și fudulă se duce la contabilitatea gospodăriei să numere zilele-muncă ale viitorului ginere. Iar comentatorul subliniază: „astăzi, viitoarele soacre nu mai întreabă de pămînt, ci de zile-muncă".

Alt exemplu: îngrijirea prin mijloace științifice a animalelor la colectiva din Cîlnic. Iată zootehnicianul gospodăriei: a fost surprins fotografiind vacile cu lapte, iar poza reapare apoi prinsă în impresionantul registru „unde genealogia animalelor e consemnată cu mai multă grijă decît aceea cu care grofii și baronii de altădată își urmăreau propria lor genealogie".

Realizarea are, de bună seamă, merite importante. I-a lipsit însă filmului lui Boiangiu „liantul", ideea care să-l închege și documentarul rămîne oarecum enumerativ. Uneori, umorul cu care au fost privite unele personaje cade puțin în latura grotescului. De pildă, un șir de mulgători premiați la Cîlnic au fost văzuți în fixitatea pe care ți-o dă poza la fotograf. Nu era în avantajul lor...

★

6.000 de spectatori au văzut la Gîrbova, într-o singură săptămînă, filmul „Puterea pîinii". Numai pînă la încheierea primei luni a anului, 165.000 de spectatori văzuseră „În vizită la Comloșul Mare", 152.000 „Într-un sat din Argeș", 110.000 „Milionarii din Cluj".

O idee interesantă a Întreprinderii cinematografice regionale Hunedoara: înainte de vizionare, spectatorii aud pe bandă de magnetofon comentariile celor ce văzuseră documentarul cu o seară înainte, în colectiva vecină... După care imaginile încep să ruleze. Ne putem închipui freamătul unei asemenea săli de spectacol? Bucuria lui moș Mărginean, care poate în viață nu „s-a tras de două ori în poză", văzîndu-se pe sine, pe ai săi, pe ecran? Fala tuturor de a vedea lucrurile pe care le-au ridicat din pămînt cu mîna lor? Se naște o puternică emoție colectivă. Și cîte unii, văzîndu-se pe ei înșiși lăudați, dar pe alții încă și mai și, sînt cuprinși de emulație. Un fapt de viață: întovărășiții din Greoni — raionul Oravița — au văzut la ei acasă filmul „În vizită la Comloșul Mare". Au rămas adînc impresionați. Au trimis o delegație de 30 de întovărășiți la Comloșul Mare ca să vadă la fața locului ceea ce pînă atunci văzuseră doar pe ecran. Faptele i-au convins; la întoarcere ei au hotărît să-și transforme întovărășirea într-o gospodărie agricolă colectivă. Desigur, condițiile erau coapte, dar filmul a fost și el un imbold.

★

Oare citadinii n-ar fi și ei în drept să vadă toate aceste filme? Faptul că doar unul dintre ele a rulat într-un cinematograf bucureștean n-a făcut decît să ne stîrnească și mai mult interesul.

Documentarele studioului „Alexandru Sahia" — realizate cu mari cheltuieli de muncă, de pricepere, de fantezie — interesează pe toată lumea și mai ales tineretul. Dorim să vedem cît mai multe.

Viorica FILIPOIU

Început de dialog

de Constantin CHIRIȚĂ

Eroii care susțin această conversație nu mai sînt tineri. Adică nu mai sînt atît de tineri ca să concureze pe stadioane, dar nici atît de bătrîni ca să dea lecții și să emită concluzii infailibile (în materie de sport, bineînțeles). Sînt, dacă vreți, cei mai simpli, cei mai obișnuiți oameni din tribună. E adevărat că în fața spectacolului pe care-l constituie întrecerea sportivă, mai adaugă și nițică pondere la pasiune și... (Dar pentru că m-am înțeles cu ei, de la bun început, să fiu cît mai zgîrcit în prezentarea pe care le-o fac, mă opresc aici și apoi au și dînșii glas). Mi-au cerut să-i numesc simplu „oameni din tribună" și pentru că sînt doi, să-i notez cu cifre romane I și II. E cît se poate de firesc. Dorința lor este aceea de a-și face cunoscute opiniile...

I: Atît. Vă mulțumim. E adevărat. Nu dorim altceva decît să ne împărtășim opiniile. Poate în controversă, poate la unison. Vom irita pe unii sau vom satisface pe alții. Nu pornim de la păreri preconcepute sau cel puțin nu vrem lucrul acesta. În măsura în care un om de tribună e obiectiv, vom fi și noi...

II: Poate ne va lipsi de multe ori competența. Nu pretindem că am fi specialiști. Ar fi prea hazardat. Sinceritatea însă nu ne va lipsi. S-ar putea ca de multe ori să ne repetăm. Nu pentru că n-am putea evita repetițiile. Dar asemeni bătrînului cenzor roman care-și termina orice discurs în senat cu cuvintele: „Și de altminteri Cartagina trebuie distrusă", poate că va fi nevoie să ne adunăm și noi forțele pentru a infirma acele „cartagine" care amenință pe alocuri viața noastră sportivă. Și vom numi aceasta nu repetiție, ci perseverență.

I: Pășim deocamdată la drum cu acești doi aliați: franchețea și perseverența. Și pentru că trăim din plin în valurile tribunei, vom căuta să fim ecoul a ceea ce se petrece acolo: bucurii sau necazuri, satisfacții sau insatisfacții, aplauze sau admonestări, gravitate sau veselie. Ah! Știu atît de bine!... Știți și dumneavoastră de altfel. Ce sursă de sentimente contradictorii e întrecerea sportivă!...

II: Poate că vă veți întreba: este oare necesar să ne amestecăm în asemenea treburi? Cu ce titlu, în ce calitate o facem? Răspunsul... Un celebru umorist francez și-a comandat o carte de vizită pentru a se pierde printre oamenii de rînd: „abonat al societății de gaz și electricitate". A făcut-o în glumă. Amintindu-ne de aceasta, noi am tipări pe cărțile noastre de vizită următorul titlu: „iubitor fidel al mișcării sportive". Am face-o însă cît se poate de serios.

DE VORBĂ CU MEDICUL

Exercițiile fizice și sănătatea

Exercițiile fizice influențează multilateral și binefăcător organismul omenesc. Ele dezvoltă abilitatea, rapiditatea și forța mișcărilor corpului nostru, îi creează reflexe condiționate prin care organismul se adaptează la muncile fizice mai grele, ori la noi condiții de activitate. Datorită unui antrenament continuu, întreaga activitate a organismului nostru se îmbunătățește. Activitatea sistemului nervos central, care controlează și dirijează toate funcțiile organismului, este și ea influențată de exercițiile fizice.

Printr-un antrenament progresiv, însăși structura mușchilor se modifică. Cantitatea de sînge care circulă prin mușchi crește considerabil, ceea ce intensifică oxigenarea lor, iar eliberarea de substanțe energetice, cum sînt glicogenul și compușii fosforici, se face în cantitate mai mare. Datorită unei bune irigații a mușchilor refacerea acestor substanțe energetice are loc mult mai repede.

Priviți persoanele care duc o viață sedentară neglijînd complet educația fizică! Corpul lor este aplecat înainte, spatele este încovoiat, mușchii au o aparență de flasc, datorită cărui fapt și abdomenul este proeminent chiar dacă individul respectiv nu e gras. De multe ori un astfel de om este somnolent și lipsit de bună dispoziție. Întreaga lui înfățișare indică un organism obosit sau îmbătrînit înainte de vreme, pe cîtă vreme persoanele obișnuite cu exercițiile fizice își păstrează mult timp un corp zvelt, bine proporționat.

Chiar anumite deformațiuni ale corpului, cum ar fi cele ale coloanei vertebrale, abdomenul flasc, piciorul plat, se pot corecta prin exerciții fizice conduse de specialiști.

Inima, organul care reglează distribuirea sîngelui în organism, se adaptează datorită antrenamentului la nevoi energetice mai mari. Este cunoscut faptul că în timpul exercițiilor fizice numărul de contracții ale inimii crește mult, paralel crește și viteza de circulație a sîngelui în corp. Datorită acestui fapt organele sînt mai bine irigate, ceea ce contribuie la o mai activă îndepărtare din organism a produselor de metabolism ce trebuie eliminate. Chiar compoziția sîngelui se îmbunătățește. Atît numărul globulelor roșii—transportoarele de oxigen—cît și numărul globulelor albe, care apără organismul de infecții și neutralizează toxinele pătrunse în organism, cresc simțitor.

Capacitatea respiratorie a plămînilor este și ea influențată în mod favorabil. Cantitatea de aer care trece prin plămîni este de 8 litri pe minut în stare de repaus. Această cantitate crește în perioadele de activitate la 100-120 de litri pe minut.

De asemenea, conținutul de glucoză din sînge este mai stabil la persoanele antrenate fizic. Activitatea rinichilor se adaptează mai bine și eliminările substanțelor rezultate din arderile din organism se fac la timp. Persoanele care practică sportul se îmbolnăvesc mai rar, iar atunci cînd se îmbolnăvesc suportă mai ușor boala.

Sportul și educația fizică deci, nu numai că dezvoltă sistemul muscular, dar au o acțiune binefăcătoare asupra funcțiunilor tuturor organelor, contribuind astfel la întreținerea sănătății și tinereții noastre.

Dr. Silviu GHEREA

CUVINTE... DULCI ÎNCRUCIȘATE

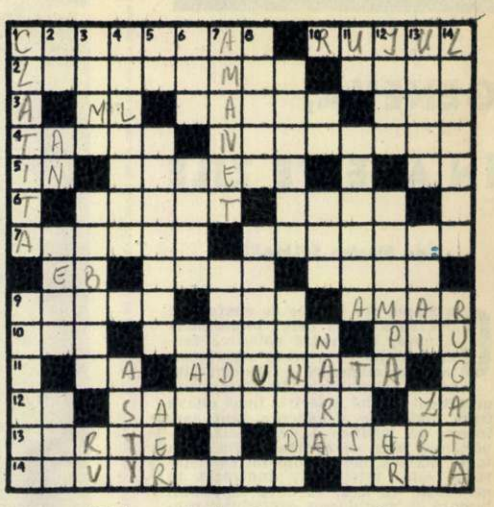

ORIZONTAL: 1) Cadou! — Fraga... buzelor. 2) Dulce (fig.) — Cuvîntul cel mai dulce (pl.). 3) Mililitru — Flacără — Calapod. 4) Țară în Orientul arab — Podoabă. 5) Paznicul... mierei! — Frișcă — Pronume. 6) Sat în raionul Pucioasa — Joc de cărți. 7) Popor sovietic — Dulce (fig.). 8) Emil Bărbulescu — Înghețată (pl.) — Vechea denumire a pîrîului Istaul din raionul Buzău. 9) Producătoare de... frișcă rece — Stare proastă — Nu-i dulce, ci dimpotrivă. 10) Rîu în U.R.S.S. — Reprezentant al poporului la romani — Onomatopeea puilor. 11) Rea (mold.) — Adăugată. 12) Ibidem (abr.) — Bezea — Ochi de lanț. 13) Dulcele... de la moși (pl.) — Papuci, cafeluță și dulceață. 14) Strudel (pl.) — Bucată plăcută... auzului.

VERTICAL: 1) Clătite (sing.) — Dulci (fig.). 2) Peru! — Pană — Adevărul adevărat — Dulce. 3) Figură geometrică — Predispune la... *dolce farniente* — Rică Venturiano. 4) Gogoși — Acești. 5) Curse! — Fad — Îl consumi fără să simți. 6) Munte în Germania — Nume francez — Oraș în India. 7) A lăsa în garanție — Torturi. 8) Astfel de, asemenea — Zahăr nedorit. 9) Scăpărători — Deplasate, vorbind de articulații. 10) Amari! — Acela (pop.) — A povesti. 11) Acum! — Dușă cu... zăhărelul — Cetate antică. 12) Mere pentru cei cu regim — La preț! — Cremă. 13) Bune! (fig.) — Cu fast — Se hrăneau cu ambrozie și nectar (vorbă să fie!). 14) Ca orice... dulce! — Solicitate cu vorbe mieroase.

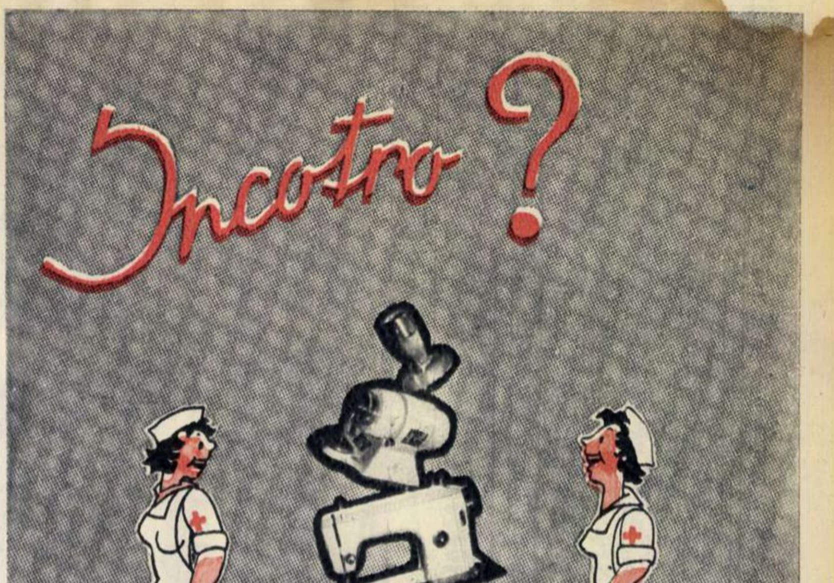

PENTRU MAȘINI DE REMAIAT

Adresați-vă centrului special de reparații din str. Berzei nr. 94, tel. 14.98.76

PENTRU MAȘINI DE CUSUT

Adresați-vă centrelor special amenajate din str. Popa Tatu nr. 92, tel. 13.91.90 și Calea Griviței nr. 238

Micul comentar

GENEVA, ÎN ACESTE ZILE

de Florica ŞELMARU

Cu cîteva ore înainte de cuvîntarea televizată prin care preşedintele Kennedy a anunţat hotărîrea Statelor Unite de a relua experimentarea în atmosferă a armelor nucleare, „New York Times“ consacra un articol acestei hotărîri. După cîteva fraze destul de stingherite prin care încerca să justifice decizia luată, importantul ziar newyorkez scria: „Cu toate acestea, noi ne îndoim că hotărîrea este înţeleaptă, îndeosebi în momentul de faţă, cu două săptămîni înainte de deschiderea conferinţei pentru dezarmare de la Geneva...“ Şi „New York Times“ insista ca reluarea experienţelor să fie precedată şi însoţită de o viguroasă ofensivă propagandistică. Faptul arată îndeajuns dificultăţile de care se lovesc eforturile puterilor occidentale şi în primul rînd ale Statelor Unite în încercările lor de a justifica în faţa opiniei publice interne şi internaţionale ceea ce nu are justificare: mai întîi refuzul pe care l-au opus propunerii lui N. S. Hruşciov ca, pentru a se asigura negocierilor de la Geneva o mai bună pornire, ele să înceapă la nivelul şefilor de guverne (state); apoi hotărîrea Statelor Unite privitoare la reluarea experienţelor, care constituie o lovitură dată tratativelor privitoare la dezarmare.

O personalitate foarte competentă, ca dr. Ralph Lapp de pildă, om de ştiinţă cunoscut ca unul dintre cei care au participat la crearea bombei atomice americane, declara de curînd, într-un interviu televizat, că se teme de consecinţele pe care reluarea experienţelor cu arma nucleară le va avea asupra cursei înarmărilor în general. „Mi se pare, a spus dr. Lapp, că noi accelerăm cursa înarmărilor şi nu ştiu unde ar putea duce aceasta dacă nu la o distrugere universală... După părerea mea ar trebui să ne oprim înainte de a cădea în prăpastia nucleară...“

Cercurile conducătoare din S.U.A. nu-şi pot de altfel face iluzii în ceea ce priveşte ecoul hotărîrilor lor în opinia publică — şi preocupările pe care le manifesta „New York Times“ în această ordine de idei sînt şi acelea ale oficialităţilor. Chiar în cuvîntarea prezidenţială prin care se anunţa hotărîrea de reluare a experienţelor în atmosferă, se afirma şi că la Geneva Statele Unite vor prezenta o serie de planuri concrete reprezentînd o mare „ofensivă a păcii“. Trebuie spus că deja de cîtăva vreme au fost puse în circulaţie la Washington informaţii despre un aşa-zis nou plan de dezarmare, elaborat de S.U.A. şi acceptat de Marea Britanie. S-a aflat însă — între altele, chiar din răspunsurile oficiale ale puterilor occidentale la mesajele lui N. S. Hruşciov — că „noul plan“ nu conţine nimic nou, că accentul este pus ca şi pînă acum pe un control nu al dezarmării, ci al armamentelor — deşi este evident că această formă de spionaj legalizat este inacceptabilă pentru oricine doreşte într-adevăr să se pună capăt goanei înarmărilor şi primejdiei de război. Pe bună dreptate se remarca într-un articol apărut în penultimul număr al revistei franceze „Temps Modernes“, al cărei director este scriitorul Jean-Paul Sartre: „Citind dările de seamă ale acestor negocieri (este vorba de numeroasele şi îndelungatele dezbateri asupra dezarmării, de după al doilea război mondial), o evidenţă se impune: insistenţele americane pentru o inspecţie prealabilă n-au fost decît un mijloc de a amîna orice acord asupra dezarmării“.

Dimpotrivă, insistenţele Uniunii Sovietice şi ale celorlalte ţări socialiste, orientate spre netezirea terenului în vederea unui acord, exprimă ferma hotărîre de a nu precupeţi nimic pentru ca dezarmarea generală şi totală să înceapă a fi o realitate a vremii în care trăim. Ţara noastră, care aduce luptei comune a forţelor păcii o consecventă şi apreciată contribuţie, este membră în Comitetul de la Geneva chemat să elaboreze tratatul pentru dezarmarea generală şi totală.

Oglindind aspiraţiile profunde ale poporului romîn, reprezentanţii R.P.R. vor face tot ce depinde de ei pentru ca această problemă, de importanţă primordială pentru viitorul întregii omeniri, să ia în sfîrşit drumul rezolvării.

fotocronica FLACĂRII

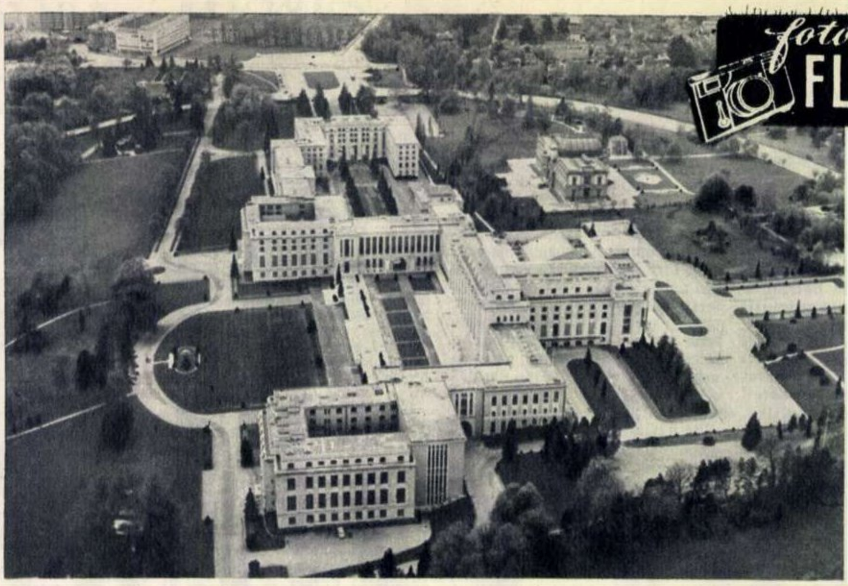

←

Atenţia opiniei publice mondiale este îndreptată în aceste zile spre Geneva, unde la 14 martie şi-a început lucrările, în Palatul Naţiunilor, Comitetul celor 18 state pentru dezarmare. Sutele de milioane de oameni iubitori de pace din întreaga lume cer ca la aceste tratative să se realizeze un acord cu privire la înfăptuirea dezarmării generale şi totale.

Hotărîrea preşedintelui Kennedy cu privire la reluarea de către S.U.A. a experienţelor cu arma nucleară în atmosferă, luată chiar în ajunul începerii tratativelor de la Geneva în problema dezarmării, a stîrnit indignarea şi protestul unor pături largi ale poporului american. În fotografie: una din numeroasele demonstraţii care au avut loc pe străzile New Yorkului, în semn de protest împotriva cursei înarmărilor nucleare. Manifestaţia s-a desfăşurat sub lozinca: „PACEA ESTE SINGURA NOASTRĂ APĂRARE“. →

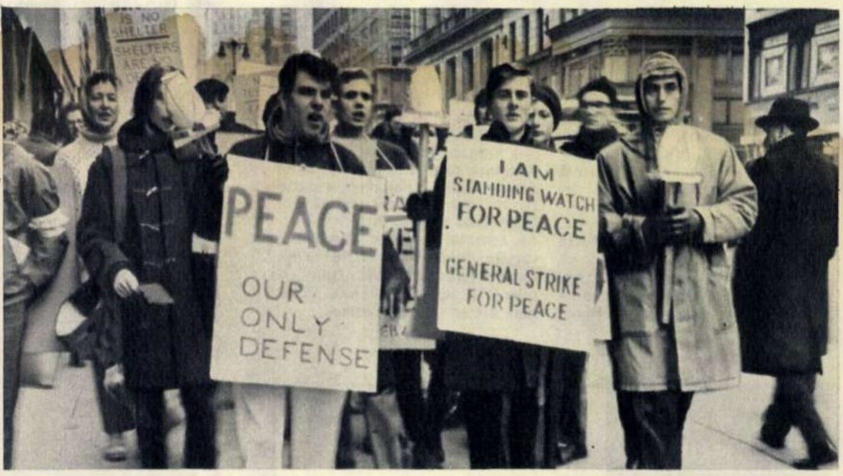

Tradiţionalul Tîrg internaţional de primăvară de la Leipzig şi-a demonstrat şi în acest an însemnătatea pe tărîmul schimburilor internaţionale, al coexistenţei paşnice. În fotografie: A. I. Mikoian, prim-vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al U.R.S.S., Walter Ulbricht, prim-secretar al C.C. al P.S.U.G., preşedinte al Consiliului de Stat al R. D. Germane şi Josef Cyrankiewicz, preşedinte al Consiliului de Miniştri al R.P. Polone, toastînd cu un grup de oameni de afaceri englezi sosiţi la Tîrgul de la Leipzig.

←

În timpul tratativelor franco-algeriene de la Evian bandele O.A.S. au continuat dezmăţul fascist în Algeria ca şi în Franţa. Atentatele banditeşti ale O.A.S. au primit riposta poporului francez prin asemenea acţiuni ca marea grevă de la 12 martie la care au participat peste 2.500.000 oameni ai muncii din Paris. Fotografia înfăţişează efectele unei bombe cu plastic, pusă de teroriştii ultracolonialişti pe o stradă din Alger. ↓

↑ Sofia. Aspect de la cea de-a doua consfătuire a reprezentanţilor Comitetelor de colaborare balcanică din Bulgaria, Grecia, Iugoslavia, Romînia, la care au luat parte şi observatori din Cipru.

cititorii ne scriu, noi răspundem

PARTICIPANȚI ROMÎNI LA LUPTELE COMUNEI DIN PARIS

În 1871, la prima revoluție proletară din lume, Comuna din Paris, au luat parte și romîni. Aș dori să scrieți despre aceasta în paginile revistei, arătînd cine au fost acești luptători.

Ioan OANCEA
student, București

Răspunde tovarășul AUGUSTIN DEAC, candidat în științe istorice.

Comuna din Paris din 1871 a avut un ecou și în țara noastră. Ea a fost salutată cu entuziasm de multe elemente radicale. „Nu voim să buciumăm și noi ca acei, care fără nici o rezervă condamnă Comuna proclamată în Paris, declarînd-o ca un product al foștilor uzurpatori și tirani ai Franței; din contră, credem că intențiunea insurgenților a fost nobilă, a fost patriotică și sublimă" — **scria la 4 aprilie 1871 ziarul „Telegraful", care apărea la București. Deși nici elementele radicale din Romînia nu înțelegeau pe atunci esența proletară a Comunei, o apreciau totuși ca pe un eveniment de mare însemnătate internațională, care putea avea o influență puternică și asupra soartei Romîniei.**

Militînd de pe poziții democratice pentru drepturile naționale și pentru eliberarea populației romînești asuprite de jugul habsburgic, publicațiile romînești din Transilvania și-au demonstrat fățiș simpatia față de Comună, popularizînd chiar în numeroase articole ideile și realizările acesteia. „Nu desconsiderăm supremul principiu al Comunei, nu condamnăm, ci apreciem scopul principal și generos al ei" — **scria ziarul „Albina".**

Dar nu numai în coloanele presei s-au ridicat elementele înaintate ale societății romînești pentru apărarea ideilor democrației și libertății, care clocoteau la Paris. «Pe stradele înroșite de flăcări orbitoare, suiți pe baricade de „bulgări de granit", în Parisul unde „se mișcă batalioane a plebei proletare cu cușme frigiene și arme lucitoare», cum scria Mihail Eminescu, au luptat și romîni.

Deosebit de semnificativ este faptul că alături de ruși și polonezi, romînii sînt cei care în zilele de după înăbușirea sîngeroasă a Comunei, au fost calomniați de reacțiunea franceză ca „aventurieri străini vinovați pentru răscoală".

Cine erau acești romîni, care după cuvintele lui Nicolae Iorga „se orientară spre revoluția comunistă, luînd parte la răscoala din martie 1871?"

Printre comunarzii romîni, N. Iorga menționează pe Constantin Cantacuzino de la Rîfov, Dimitrie Dobrescu, Ioan Cernătescu.

Se cunosc de asemenea numele unor medici și studenți romîni care au activat în cadrul ambulanțelor internaționale în timpul Parisului asediat. Printre aceștia se găsesc și Gheorghe Rojniță (viitor profesor universitar la Iași); medicii M.P. Georgescu și Alexandru Cociu, despre care un contemporan relata că „nimic nu egalează curajul ce dezvoltară în cele opt zile de agonie ale Comunei, adunînd răniți pe stradă, protejați de un simplu drapel, care adesea nu era respectat de gloanțe".

Au mai participat la Comuna din Paris și medicii romîni dr. Cernătescu și Constantin Haralambie. Ei au funcționat în calitate de chirurgi în detașamentele comunarde: Cernătescu a făcut parte din corpul franc al lascarilor, iar Constantin Haralambie era medicul batalionului „Eclaireurs fédérés", în care erau recrutați numai cetățeni cu adevărat patrioți, gata oricînd să sacrifice totul republicii.

Dintre participanții din Transilvania documentele amintesc de Giorok și Grejorok, ambii deținînd importante funcții în armata revoluționară.

Desigur că cercetări care vor continua, vor identifica și alți participanți activi la lupta eroică a proletariatului francez.

Atenție la fațada casei!

În Arad, pe str. Ecaterina Teodoroiu, sînt cîteva clădiri care, deși în bună stare, par din cauza neglijenței degradate. Este vorba de sute de pete care se ivesc pe zidurile exterioare ale acestor clădiri. Unii dintre locatari susțin că ele ar apare din cauza igrasiei.

Vă trimit o fotografie care redă aspectul fațadei complet pătate a uneia din case.

Cred că locatarii caselor respective precum și organele Sfatului popular orășenesc, în preocupările cărora intră grija față de înfățișarea orașului, ar trebui să se îngrijească de toate aceste clădiri pentru ca ele să-și capete aspectul civilizat pe care-l au îndeobște clădirile Aradului.

Pavel FLORIAN, muncitor,
Arad, str. Griviței nr. 100/B

De la foto-corespondenții noștri

În scopul îmbunătățirii continue a operațiilor de detectare a straturilor de petrol, s-a construit recent la Ploiești o instalație modernă de carotaj. Întreaga aparatură a fost realizată de către mecanicii de precizie ai „Întreprinderii de carotaj și perforaj". Zilele acestea se vor face probele cu noua instalație. *(I. Vermont)*

La Muzeul din Vatra-Dornei a fost expus un exemplar mare din familia felinelor — un rîs (felis lynx L.), prins în pădurile din nordul țării. *(Ovidia Pentelescu, muzeografă)*

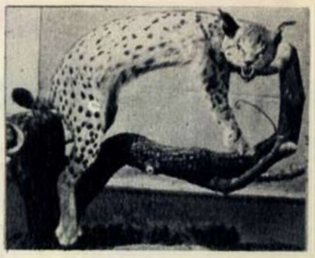

Vă trimit o fotografie a noii creșe pentru copiii muncitoarelor de la combinatul textil „Constantin Ivănuș" din Pucioasa. Creșa are 100 de locuri. *(B. Ghițulescu)*

Cum să-l ascultăm pe Beethoven

Fiind amator de muzică, m-ar interesa să știu cum trebuie ascultată și înțeleasă muzica marelui Beethoven.

Prof. Florin ILIESCU
Tîrgu-Neamț

Răspunde GEORGE BĂLAN, critic muzical, lector la Conservatorul „Ciprian Porumbescu".

Cînd Beethoven a cîntat prietenului său Schindler „în primă audiție", sonata „Appassionata", acesta l-a întrebat ce a vrut el să spună prin noua sa lucrare. Drept răspuns, Beethoven s-a așezat la pian și a mai cîntat sonata încă o dată, după care a adăugat: „Asta am vrut să spun". Iată deci principala cheie cu care putem deschide porțile măreței imperiu beethovenian: familiarizarea continuă, neobosită, cu opera acestuia. Am adăuga că este absolut necesar să cunoaștem cît mai multilateral această imens de complexă personalitate. Există un Beethoven tributar încă stilului lui Haydn și Mozart, există stilul dramatico-eroic al perioadei de maturitate, există în sfîrșit cugetătorul îndurerat din ultima perioadă, de mulți încă neînțeles și cu atît de geniale anticipări ale epocilor ulterioare.

Pe Beethoven trebuie să-l ascultăm cu acea concentrare interioară pe care o necesită deslușirea unui mesaj cu profunde semnificații filozofice. Pentru Beethoven — și mă refer îndeosebi la compozitorul ajuns în pragul maturității — muzica era o formă de a exprima adînci reflecții asupra vieții. „Muzica este o revelație mai înaltă decît orice înțelepciune și orice filozofie... Cine pătrunde sensul muzicii mele scapă de ticăloșia în care se tîrăsc ceilalți oameni"—spunea el. A asculta adecvat muzica lui Beethoven înseamnă așadar a te strădui să descoperi în sunete acele frămîntări omenești, acele gînduri asupra existenței, acele sublime elanuri spre ideal, care agitau sufletul titanului. Să nu ne închipuim că, dacă la auzul marșului funebru din „Eroica" sau al finalului din simfonia a V-a, simțim o vagă tresărire emoțională, am și înțeles sensul muzicii beethoveniene. Aceasta este doar o primă etapă, cea nebulos-afectivă, pe care ascultătorul ce vrea să pătrundă mai adînc în miezul muzicii trebuie să o continue prin mobilizarea tuturor resurselor sale de analiză și reflecție intelectuală. Nu trebuie să credem că dacă el va „diseca" structura sonoră a unei simfonii sau sonate beethoveniene, dacă își va pune cu luciditate întrebări privitoare la cele ascultate și simțite de el, emoția muzicală va slăbi din intensitate. O percepere lucidă a muzicii face, dimpotrivă, mai puternică emoția muzicală. Îndemnînd la un asemenea mod de a-l asculta pe Beethoven, nu vrem să spunem că sensul muzicii sale ar trebui căutat în subiecte literare, exterioare muzicii. Numai cufundîndu-ne în lumea sonoră a compozitorului, numai identificîndu-ne intim cu ceea ce a gîndit el, putem să-i descoperim intențiile.

Pe scurt

Liviu Oniciu, Abrud. După datele statistice oficiale din 1960, numărul locuitorilor Cubei este de 6.743.000.

Constantin Ciosu și V. Nașcu, studenți, Cluj. **Caricaturile pe care ni le-ați trimis au calități din punct de vedere al realizării artistice. Ele au însă poante folosite și de alți caricaturiști.**

Ștefan Udrea, Piatra Neamț. **Sesizarea dv. a primit răspunsul din partea Întreprinderii de locuințe și localuri din Bacău. Instituția respectivă informează redacția noastră că au fost luate măsuri pentru ca personalul hotelurilor „Central" și „Bistrița" din Bacău să aibă o comportare corectă față de pasagerii care solicită camere.**

Emilia Pogan, Orașul Petru Groza. **Pentru a vă putea răspunde prin scrisoare este necesar să ne trimiteți adresa exactă.**

Cititorii către cititori

MĂRGĂRIT TEODOR, mecanic din Onești, Tg. Ocna, blocul F I, et. IV, apartament 36, dorește să corespondeze pe teme profesionale și să facă schimb de ilustrate; FINICA POPA, elevă, București, str. Făinari nr. 1, dorește schimb de ilustrate; dr. MARINESCU GHEORGHE, comuna Bivolari, r. Iași, dorește să corespondeze pe teme de medicină, prietenie și să facă schimb de ilustrate. **Doresc să corespondeze pe diverse teme (literatură, artă, cinematografie, sport, prietenie) următorii:** T. DUMITRACHE, student, București, str. Străbună nr. 50; CORDULEANU VALY, student, București, str. Drumul Taberei nr. 5-7; DOROBANȚU ELENA și DOROBANȚU ION, elevi, București, str. Jiliștei nr. 10, raionul Lenin.

FLACĂRA
Revistă social-politică
și literar-artistică

Anul XI — Nr. 11 (355)
17 martie 1962

REDACȚIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA SCÎNTEII

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10,
int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl Reg

UMOR

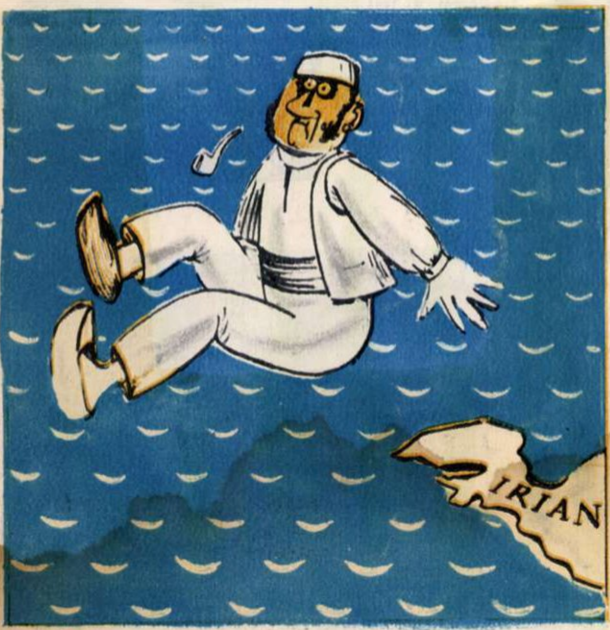

Olandezul zburător. („Szpilki“—R.P. Polonă)

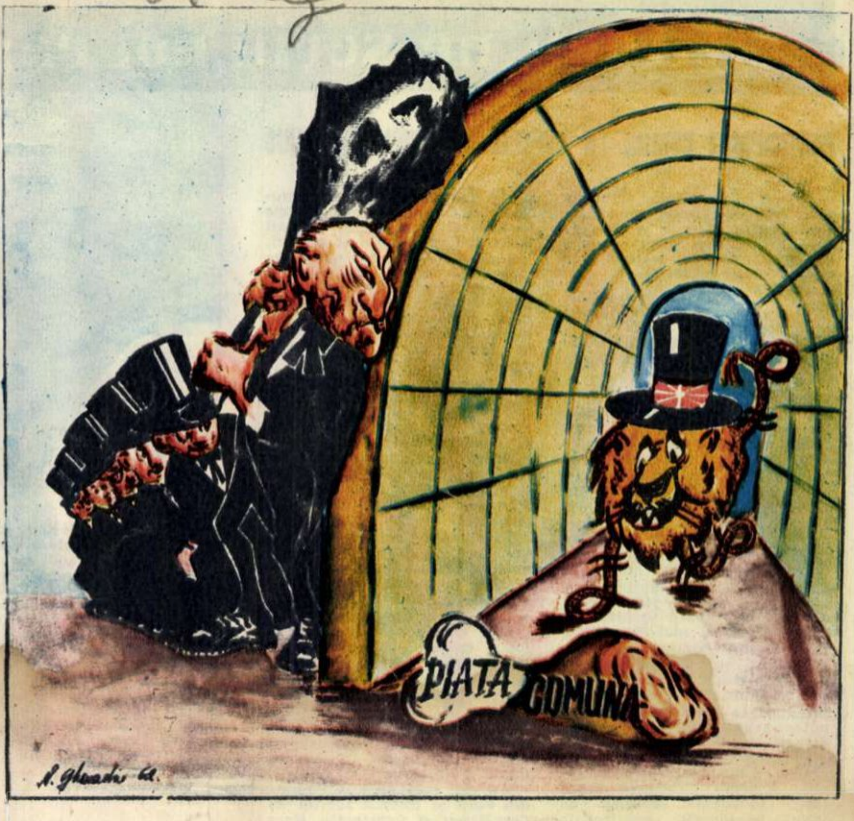

Momeala Pieţei Comune.

Desen de N. GHENADIE

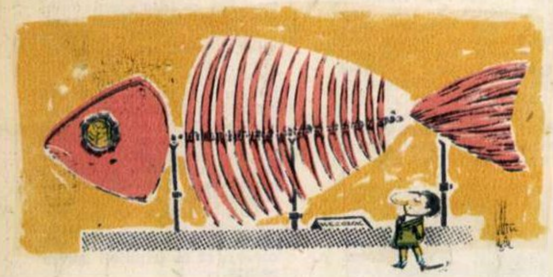

PESCARUL : Ce timpuri ! ! !

Desen de N. CLAUDIU

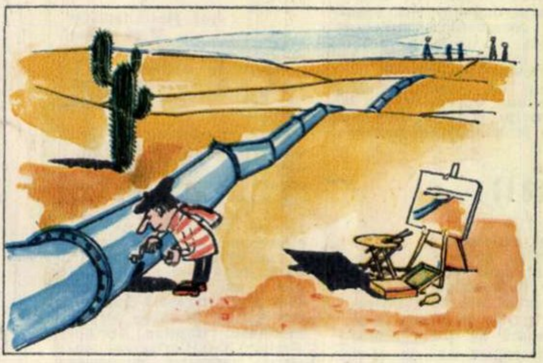

Cînd pictorul a rămas fără ulei...

(„Zeit im Bild“ — R.D.G.)

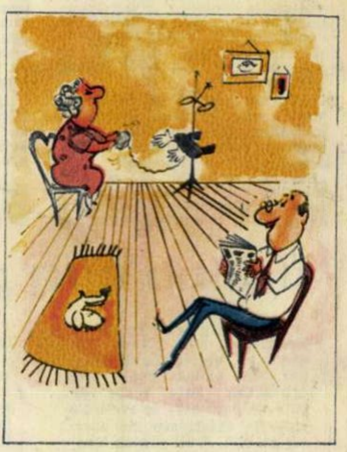

— Nu mi-ai spus dacă-ţi place darul ce ţi l-am făcut de ziua ta !..

(„Paris Match“ — Franţa)

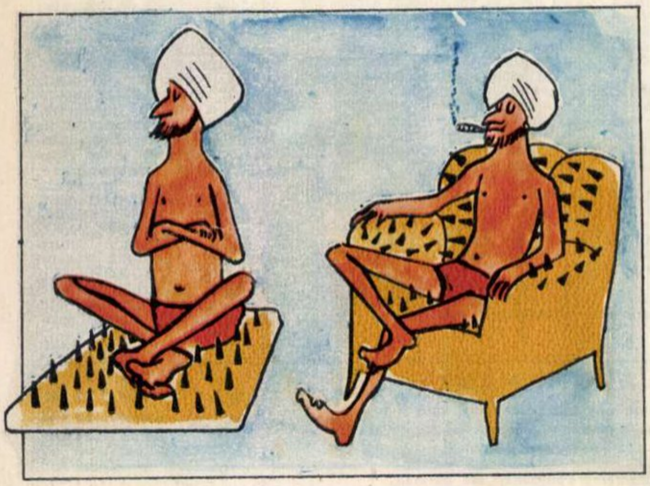

În timpul lucrului... ... şi după.

(„Schweitzer Illustrierte“ — Elveţia)

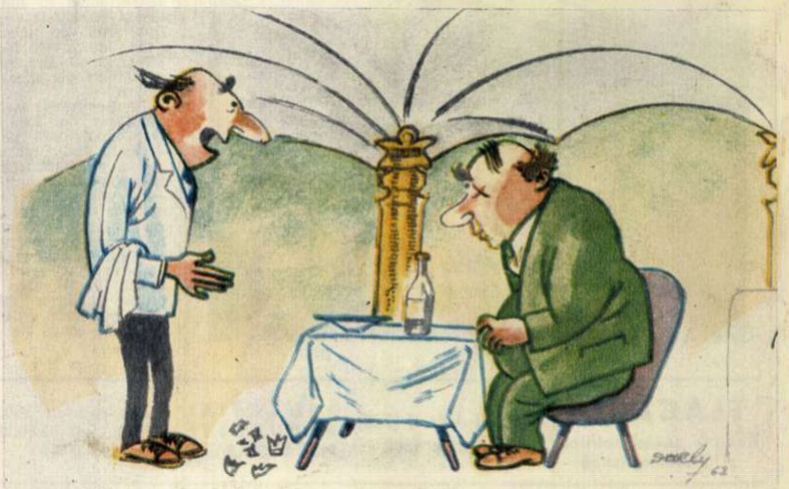

— Nouă lei pentru paharul pe care l-am spart?
— Era incasabil!

Desen de DARLY

05 / 5-

O imagine din neuitatele zile ale lui februarie şi martie 1962. În regiunea Iaşi s-a înfiinţat încă o gospodărie colectivă, de la a cărei inaugurare publicăm acest aspect.

Fotografie de B. DUNĂREANU

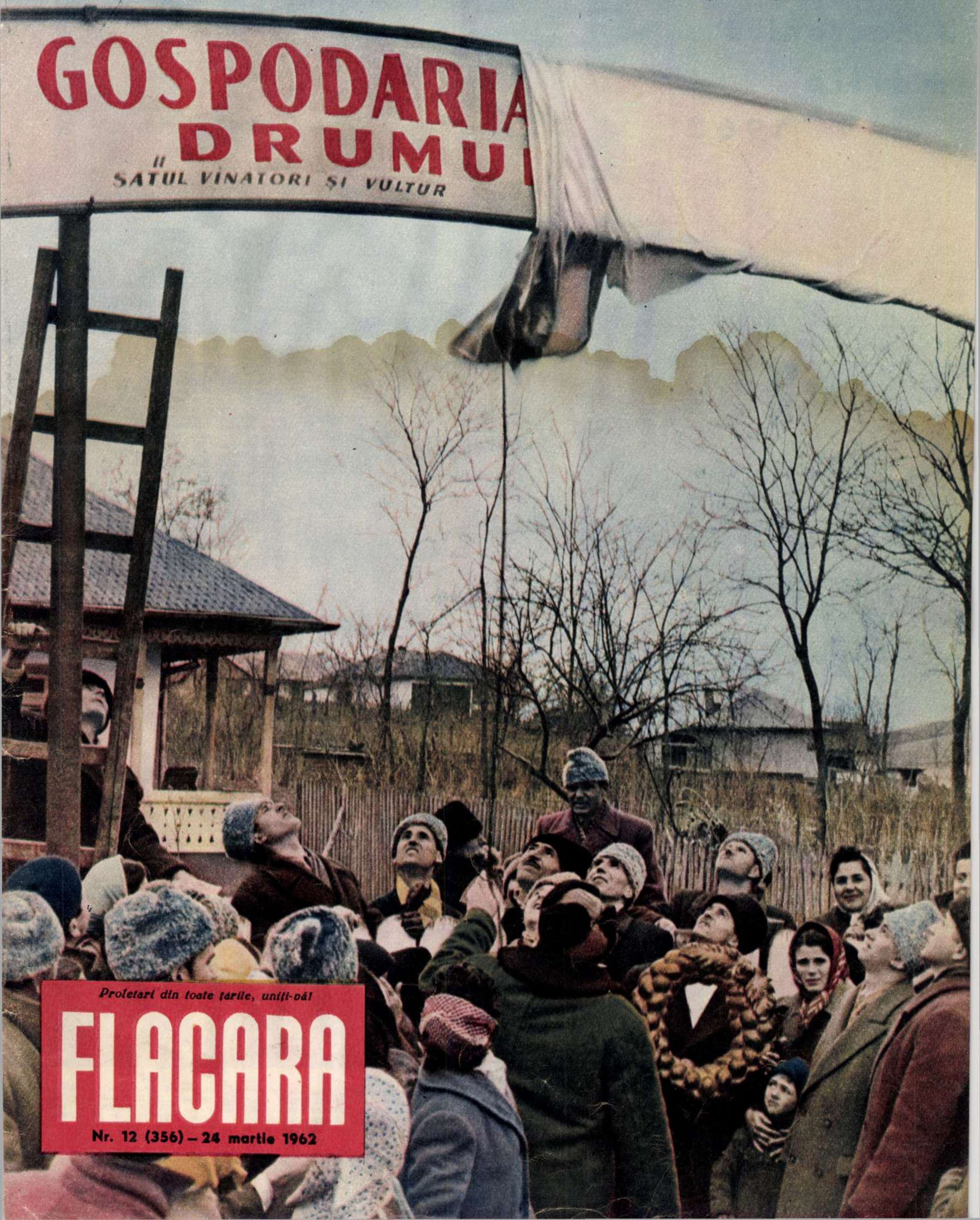
GOSPODARIA
„DRUMU
SATUL VINATORI ŞI VULTUR

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

FLACARA

Nr. 12 (356) – 24 martie 1962

fotocronică martie 1962

Pînă mai acum cîteva zile, la G.A.C. „Ilie Pintilie" din Gîdinţi, raionul Roman, funcţiona o singură brigadă de cîmp cu trei echipe. Creşterea însemnată a gospodăriei, care cuprinde azi toată comuna (669 de familii cu 1 409 ha teren), a impus, printre alte măsuri organizatorice, şi sporirea numărului brigăzilor la 5, cu 20 de echipe. Noii brigadieri au fost aleşi dintre colectiviştii cei mai harnici, cu mai multă experienţă în muncă.

În fotografie, de la stînga la dreapta: N. Bercanu brigadier, Gh. Iorga, preşedintele gospodăriei, Nicolae Capră, secretarul organizaţiei de bază P.M.R., Nicolae Sandu şi Gh. Cojocaru, brigadieri, şi Iosif Clăpuci, membru în consiliul de conducere, examinează împreună planul lucrărilor agricole de primăvară din gospodărie.

În raionul Hîrlău din regiunea Iaşi gospodăriile agricole colective se află la sfîrşitul pregătirilor pentru campania agricolă de primăvară. La G.A.C. „Victoria" din Podul Iloaiei consiliul de conducere discută noul plan de producţie, restructurat în urma creşterii numărului colectiviştilor (fotografia din stînga.). Un nou transport de îngrăşăminte chimice a sosit la gospodăria agricolă colectivă din Balş (fotografia din dreapta).

În regiunea Suceava s-a încheiat colectivizarea agriculturii; în regiune există astăzi un număr de 376 de gospodării colective, cuprinzînd 204 156 familii de ţărani cu 473 183 ha teren. „Pentru a valorifica din plin resursele de care dispune regiunea noastră, vom lua toate măsurile necesare în vederea sporirii producţiei de cereale, cartofi, sfeclă de zahăr, legume, pentru dezvoltarea puternică a creşterii animalelor şi mai ales a porcinelor şi păsărilor" — se spune în telegrama adresată C.C. al P.M.R., tovarăşului Gh. Gheorghiu-Dej, de către Comitetul regional al P.M.R. şi Sfatul popular al regiunii Suceava.

În fotografie: colectiviştii din Pleşeşti, regiunea Suceava, discută măsurile pe care le vor lua pentru asigurarea unei bune desfăşurări a muncii agricole de primăvară.

Regiunea Braşov, şi ea complet colectivizată, cuprinde în prezent 441 gospodării agricole colective, în care muncesc laolaltă 123 115 familii de ţărani romîni, maghiari, germani. Obţinerea unor recolte bogate în acest an constituie principalul obiectiv al conducerilor noilor şi vechilor gospodării, care şi-au concentrat toate forţele pentru pregătirea şi buna desfăşurare a campaniei agricole de primăvară.

În fotografie: la inaugurarea G.A.C. „Carpaţi" din comuna Porumbacu de Sus.

La ordinea zilei:
DEZARMAREA

La Geneva s-a încheiat a doua săptămînă a lucrărilor Comitetului celor 18 state pentru dezarmare. În cursul dezbaterilor au devenit cunoscute punctele de vedere ale celor trei grupări de state reprezentate în comitet: state socialiste — Uniunea Sovietică, Romînia, Polonia, Cehoslovacia şi Bulgaria; state legate de blocurile occidentale —S.U.A., Anglia, Italia, Canada (Franţa a refuzat să ia parte la lucrări); state neutre — unul european — Suedia, două asiatice — India şi Birmania, trei africane — R. A. U., Etiopia şi Nigeria, două sud-americane — Mexic şi Brazilia.

Comitetul celor 18 state este un organ calitativ nou, constituit pe baza hotărîrii celei de-a 16-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. El s-a întrunit după ce în cursul verii anului 1961 au fost elaborate principiile comune sovieto-americane asupra dezarmării. Acestui start favorabil i s-a adăugat faptul că problemele de procedură — care la alte conferinţe răpeau zile şi săptămîni întregi — au fost depăşite de astă dată şi, de la bun început, a fost abordat fondul problemei. Acolo, în Palatul Naţiunilor — unde reprezentanţii statelor iubitoare de pace acţionează pentru găsirea mijloacelor celor mai sigure pentru a se preveni agresiunea şi înfăptui dezarmarea — Comitetul celor 18 state a intrat de la începutul lucrărilor în posesia noului document prezentat în numele guvernului sovietic, în vederea realizării dezarmării generale şi totale în trei etape, sub un strict control internaţional.

Noul plan sovietic de dezarmare generală şi totală prezentat la actuala conferinţă de la Geneva

În timpul unei şedinţe a Comitetului celor 18 state pentru dezarmare, care-şi desfăşoară lucrările în sala Palatului Naţiunilor de la Geneva.

Ministrul Afacerilor Externe al Uniunii Sovietice, Andrei Gromîko, şi secretarul Departamentului de Stat al S.U.A., Dean Rusk, după o întrevedere la reşedinţa de la Geneva a delegaţiei sovietice.

se evidenţiază prin caracterul său concret şi realist.

Propunînd ca cele trei etape ale dezarmării să fie însoţite de etape corespunzătoare de control, astfel încît, la sfîrşitul celor patru ani, cît vor dura cele trei etape, atît dezarmarea cît şi controlul să fie totale, planul sovietic îmbină măsurile de dezarmare cu un control internaţional eficient, pentru traducerea în viaţă a acestor măsuri. În concepţia statelor socialiste ţelul final al actualelor tratative de la Geneva este elaborarea unui acord internaţional, care într-un termen relativ scurt să asigure lichidarea întregii maşini militare a statelor şi prin urmare să excludă războiul din viaţa societăţii, încă în cursul actualei generaţii. *„Să fie lichidate toate stocurile şi să înceteze producţia tuturor tipurilor de arme de exterminare în masă, să fie lichidate forţele armate şi armamentele clasice“*, aceasta este chemarea adresată de către guvernul sovietic Comitetului celor 18 state şi întregii omeniri.

Noul plan sovietic de dezarmare generală şi totală a ţinut seamă de obiecţiile aduse propunerilor anterioare, venind în întîmpinarea acestor obiecţiuni. Năzuinţa sinceră a Uniunii Sovietice de a vedea în sfîrşit începută dezarmarea reiese cu limpezime din faptul că preconizează distrugerea tuturor tipurilor de rachete, paralel cu desfiinţarea bazelor militare amplasate pe teritorii străine, chiar în prima etapă a dezarmării, deşi superioritatea sovietică în domeniul rachetelor balistice intercontinentale, adică al principalului mijloc modern de transport al armamentului nuclear la ţintă, a fost de mult recunoscută.

În acelaşi spirit constructiv şi în dorinţa de a contribui în modul cel mai activ şi eficient la negocierile de dezarmare începute la Geneva, delegaţia Republicii Populare Romîne la lucrările Comitetului celor 18 state a prezentat, în şedinţa din 20 martie a acestui comitet, propuneri concrete menite să imprime lucrărilor conferinţei un ritm operativ şi o activitate organizată, deci mai rodnică, prin elaborarea unor soluţii practice, realiste.

„A sosit momentul — a declarat ministrul de Externe al R.P. Romîne, C. Mănescu — de a se trece la o nouă fază, aceea a întocmirii tratatului de dezarmare generală şi totală pe baza rezoluţiei Adunării Generale a O.N.U.“

În primul rînd, delegaţia romînă propune Comitetului să se ocupe fără întîrziere de analizarea proiectului de tratat pentru dezarmare generală şi totală prezentat de delegaţia sovietică. Totodată, Comitetul să analizeze şi celelalte propuneri, între care şi cele făcute la 15 martie de ministrul de Externe al S.U.A.

În al doilea rînd, ţinînd seama de faptul că s-au făcut propuneri cu privire la măsuri parţiale, delegaţia R. P. Romîne propune crearea unui Subcomitet, format din reprezentanţii celor 18 state, care să discute măsurile necesare pentru destindere internaţională şi pentru dezarmare generală, aceasta din urmă fiind problema principală de la care Comitetul celor 18 state nu trebuie să-şi abată atenţia.

În ce priveşte problema încetării experienţelor nucleare, R.P. Romînă propune instituirea unui Subcomitet al puterilor nucleare: U.R.S.S., S.U.A., Anglia şi Franţa, care să se întrunească chiar în cazul cînd Franţa nu se prezintă şi să poarte discuţii spre a găsi soluţia acestei probleme, ce preocupă în mod deosebit opinia publică.

Iniţiativa realistă şi pe deplin constructivă a delegaţiei romîne la Geneva a avut un larg ecou internaţional, fiind primită cu aprobare de reprezentanţii multor state participante la lucrările de la Geneva.

Delegaţia sovietică a susţinut de îndată propunerile reprezentantului ţării noastre, arătînd că adoptarea lor ar duce la progrese pe linia elaborării grabnice a unui tratat de dezarmare generală şi totală.

Activitatea delegaţiei romîne la Geneva, alături de eforturile neobosite ale reprezentanţilor Uniunii Sovietice şi ai celorlalte state socialiste, marchează o contribuţie substanţială la progresul negocierilor de dezarmare.

Astăzi, pe întreg globul ia amploare lupta sutelor şi sutelor de milioane de oameni din Europa şi America Latină, din Asia şi Africa, din Australia şi continentul nord-american, care cer conducătorilor occidentali să dea dovadă de luciditate politică şi să contribuie astfel la obţinerea de rezultate pozitive în cadrul dezbaterilor din Comitetul celor 18 state pentru dezarmare.

Posibilităţi pentru orientarea problemei dezarmării pe făgaşul reglementării există, dar pentru aceasta toţi participanţii la tratative trebuie să dea dovadă de bunăvoinţă, aşa cum procedează, în primul rînd, reprezentanţii statelor socialiste.

ROMANIA
POLAND

GENEVA. *Delegaţia R.P. Romîne, condusă de ministrul Afacerilor Externe, C. Mănescu, la una din şedinţele Comitetului celor 18 state pentru dezarmare. Alături se află delegaţia R.P. Polone.*

Carnet de întrecere

Cei care creează produsele ce ies pe poarta uzinelor „Industria sîrmei“ din Cîmpia Turzii obişnuiesc să spună: „dacă noi nu ne ţinem bine în întrecerea pentru calitate, n-o să-şi poată respecta angajamentele nici tovarăşii noştri care fabrică autocamioane la Braşov, fire de bumbac la Cisnădie, anvelope la Popeşti-Leordeni, semănători la Bucureşti, site de mori la...“, iar lista ar mai putea continua, cuprinzînd cele mai diverse ramuri ale industriei noastre, de la agregate complexe pînă la arcuri pentru divanuri. Numai pentru profan sîrma e... sîrmă. Utilizările ei în industrie sînt atît de numeroase şi de variate încît, realmente, calitatea acestui produs, aparent secundar, devine hotărîtoare în determinarea calităţii multor produse principale.

Candidata de partid Gherghina Muntean, o bună poleitoare de filiere, controlează cu lupa execuţia delicatei lucrări.

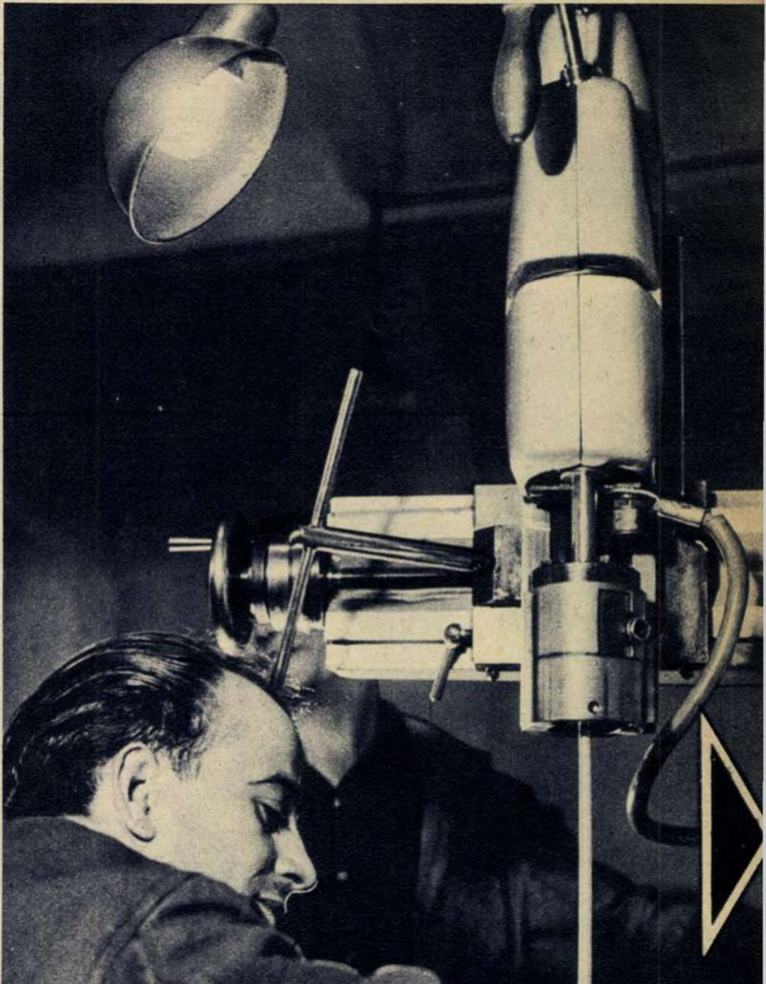

De curînd, atelierul de filiere a fost înzestrat cu această modernă maşină electronică de eroziune a plăcuţelor vidia, la care lucrează, vădindu-şi priceperea, tovarăşul Alexandru Aranyusz.

Să luăm, de pildă, o bujie. Conductorul auto rămas în pană fiindcă una din bujii s-a ancrasat şi nu mai face scînteie este gata să spună o „vorbă dulce“ la adresa celor de la „Triumf“ din Cluj, care au produs bujia. De cele mai multe ori însă, dacă bujia e necorespunzătoare vina trebuie împărţită cel puţin în proporţie de 50% cu oţelarii, laminatorii şi cei de la secţia „bare trase“ a uzinelor „Industria sîrmei“, care au produs materialul din care se confecţionează electrozii bujiilor.

În fond, colectivului de la „Industria sîrmei“ i se pun — ca atîtor altor colective din ţară — probleme ce ţin de cooperarea dintre întreprinderi, trăsătură specifică economiei socialiste. Iar lucrul acesta nu putea să nu se reflecte în angajamentele colectivului în legătură cu planul pe 1962 şi în criteriile întrecerii socialiste pentru îndeplinirea angajamentelor. După cum în aprecierea pomenitelor criterii nu putea să nu se reflecte ideea — dezvoltată de tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej la Conferinţa organizaţiei orăşeneşti de partid Bucureşti — că a devenit insuficientă înţelegerea calităţii ca privind numai finisarea îngrijită a produselor sau reducerea remanierilor în cursul procesului de fabricaţie şi că prin calitate se înţelege în primul rînd obţinerea unor performanţe superioare: productivitate înaltă, durabilitate, rezistenţă mare la uzură, criteriul de orientare constituindu-l modelele cele mai reuşite produse pe plan mondial.

Iată dar cîteva lucruri aflate în legătură cu întrecerea celor de la „Industria sîrmei". Şi să începem, evident, cu cei ce asigură materia primă: cu oţelarii.

O absenţă motivată: rebutul

Cele trei schimburi de la cuptoarele electrice şi Siemens-Martin se află în întrecere între ele pe criterii obişnuite, s-ar putea spune, oricăror oţelari: ritmicitate, sporirea numărului de şarje rapide, reducerea duratei de reparaţii la cuptoare ş.a.m.d.

Dar calitatea?

Ei, în legătură cu acest capitol sînt de spus cîteva cuvinte în plus despre întrecerea oţelarilor de la Cîmpia Turzii.

La prima vedere, lucrurile par simple: dacă laboratorul de analize confirmă că şarja de oţel gata să fie turnată corespunde sarcinilor, problema calităţii pare să nu mai intre în discuţie. Mai ales că şarje-rebut de multă vreme n-au mai pomenit oţelarii de aici. Dar nu asta-i totul. Şi nici nu-i de crezut că oamenii ar dori ca activitatea lor să se desfăşoare atît de monoton. În realitate oţelarii de la Cîmpia Turzii sînt solicitaţi să rezolve mereu şi mereu probleme noi şi complexe în legătură cu înnoirea necontenită a sortimentelor de oţeluri speciale comandate uzinei. Evident, laboratorul eliberează actul pentru turnarea şarjei. Dar pînă aici? Pentru ca „pînă aici" lucrurile să meargă bine, colectivul trebuie să studieze profund procesul elaborării oţelului în cuptoare pentru fiecare marcă în parte. Acest studiu trebuie înţeles la cea mai concretă formă posibilă.

Într-un interval de trei luni de zile, cele trei schimburi în întrecere ale oţelăriei au sarcina să studieze teoretic şi practic cum este influenţată calitatea şarjei de către:

a) temperatura de turnare (referat — schimbul întîi);

b) pregătirea utilajului de turnare (referat — schimbul doi);

c) viteza de turnare (referat — schimbul trei).

Această interesantă metodă introdusă în întrecerea socialistă, care implică deopotrivă măiestrie în mînuirea lingurii de probă ca şi studiul tratatului ştiinţific, cuprinde nu numai ingineri cu bună pregătire, ca şeful de schimb H. Dascălu care a studiat la Dniepropetrovsk sau prim-topitori cu înaltă calificare ca Mihai Benţa; în întrecere iau parte activă şi macaragişti ca tînărul Simion Crişan, al cărui rol în studierea influenţei vitezei de turnare nu poate fi ignorat.

În contul... schimbului precedent

Secţia „bare trase" este, prin profilul ei, unica în ţară. Mîndri, pare-se, de această exclusivitate, oamenii din secţie au iniţiat şi în întrecere metode originale şi eficace. Iată, de pildă, două din ele.

Tăierea capetelor barei, adică aspectul finisajului la secţiunile făcute, este o problemă de calitate de prim ordin în secţie. Nu o dată beneficiarii s-au plîns de unele defecte la această operaţie, care aveau drept urmare o scădere calitativă a produsului sau risipă de materiale şi în întreprinderile lor. O inovaţie pe cît de simplă pe atît de ingenioasă a rezolvat problema:

Cîţiva dintre fruntaşii în întrecere:

1) Topitorul şef Mihai Benţa.

2) Trefilatorul Iustin Zeicu de la T.O.M.

3) Trefilatorul şef Andronic Negrea de la bare trase.

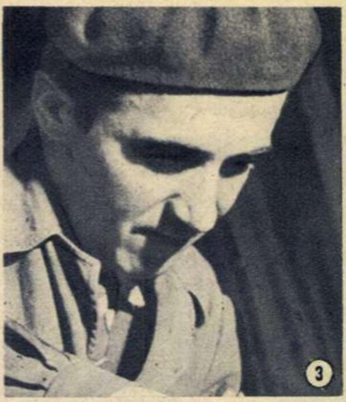

În întrecerea cu Mihail Berar şi Samoilă Barson, trefilatorul Ion Timbuş ocupă — cel puţin deocamdată — locul fruntaş.

Ritmicitatea turnării şarjelor de oţel asigură ritmicitatea în toate secţiile uzinei.

ghilotina de tăiere a barelor nu mai foloseşte un tip unic de cuţit, ci diverse cuţite profilate după necesităţi: circulare, pătrate, hexagonale etc.

O altă sursă de reclamaţii din partea beneficiarilor o constituia strecurarea unor calităţi străine în sortimentul comandat—problemă foarte delicată pentru secţie. Comenzile, chiar într-un singur schimb, sînt extrem de diverse prin dimensiuni, calităţi de oţeluri, profile etc. O mică neatenţie, şi iată o bară de calitatea X odihnindu-se în sortimentul de tipul Y; aşa va ajunge pînă la beneficiar, unde neplăcerile abia încep. Ce s-a întreprins pentru înlăturarea răului? În primul rînd, la sfîrşitul fiecărui schimb, sortimentele sînt controlate din nou cu ajutorul unui simplu polizor. Culoarea scînteii produse de bara respectivă la polizor indică pe loc, unui ochi experimentat, prezenţa oaspeţilor nepoftiţi într-un sortiment oarecare. În al doilea rînd, tot ceea ce schimbul următor găseşte neidentificat, adică fără fişa sortimentului respectiv, este rebutat, scurt şi cuprinzător. Numai că rebutarea se face în contul schimbului precedent, vinovat de neglijenţă. O măsură în plus asigură eficienţa acestei metode: în criteriile întrecerii s-a introdus ca punct principal şi numărul poziţiilor, adică al sortimentelor executate de fiecare schimb în întrecere, considerîndu-se că atenţia solicitată omului e în raport direct cu acest număr.

Comisia economică la lucru

Este vorba de comisia economică a secţiei T.O.M. (trefilare oţeluri moi), care — îndrumată permanent de organizaţia de partid a secţiei — a dat indicaţii practice în rezolvarea unor serioase probleme în legătură cu calitatea. Un colac de sîrmă — aşa o cere beneficiarul — trebuie să aibă o anumită lungime. Atunci cînd în cursul trefilării (tragerea sîrmei în anumite maşini pentru obţinerea grosimii cerute) sîrma se rupe, apar acele produse denumite colaterale, colaci incompleţi, o adevărată pacoste pentru secţie. Măsurile tehnice şi organizatorice recomandate de comisia economică au făcut ca pe ianuarie procentul de colaterali să scadă de la 0,58%, cît e tolerat, la 0,55%, cît este prevăzut în angajamentele muncitorilor. Au dat de asemenea rezultate bune recomandările comisiei în legătură cu consumul specific de metal. Fără să intrăm în detalii tehnice, amintim doar că aceste măsuri merg pînă la reducerea îndoiturilor celor două capete ale colacului de sîrmă. Nici gramul, nici centimetrul nu sînt cantităţi neglijabile atunci cînd e vorba de gospodărirea metalului.

O anexă a secţiei T.O.M. este atelierul de filiere. Trefilarea sîrmei o asigură, în ultimă instanţă, o plăcuţă din vidia perforată pe dimensiunea cerută. Uzura plăcuţelor vidia, ovalizarea sau lărgirea lor constituie o dublă problemă: de economie şi de calitate. În colaborare cu un colectiv al Institutului politehnic din Cluj, care are ca temă de studiu respectiva problemă, muncitorii şi tehnicienii din atelierul de filiere au izbutit să obţină la indici calitativi corespunzători recuperarea materialului vidia care, după cum se ştie, este importat.

....

Îi rugăm pe tovarăşii din secţiile de laminate, de la T.O.T. (trefilare oţeluri tari) şi din celelalte secţii să ne ierte că n-am pomenit nici un cuvînt despre munca şi realizările lor, cu nimic mai prejos decît ale secţiilor citate. Ei vor înţelege desigur mai bine decît oricine că aspectele întrecerii din vasta lor uzină sînt prea multe pentru a putea fi cuprinse într-un singur reportaj. Un cuvînt însă se poate spune despre toţi cei ce muncesc în această uzină, fie că e vorba de secţiile „la cald", fie de secţiile „la rece": un fierbinte entuziasm caracterizează întrecerea socialistă a muncitorilor, tehnicienilor şi inginerilor, în frunte cu comuniştii, a importantei unităţi a industriei noastre metalurgice, „Industria sîrmei" din Cîmpia Turzii.

E. DASCĂLU
Fotografii de Traian PROSAN

Cînd iese din valţurile laminorului, oţelul înroşit pare un uriaş şarpe alergînd bezmetic prin hală în căutarea unui adăpost. După cum se vede însă din fotografie, laminoriştii nu par impresionaţi de zvîrcolirile monstrului incandescent.

corespondență
din Praga

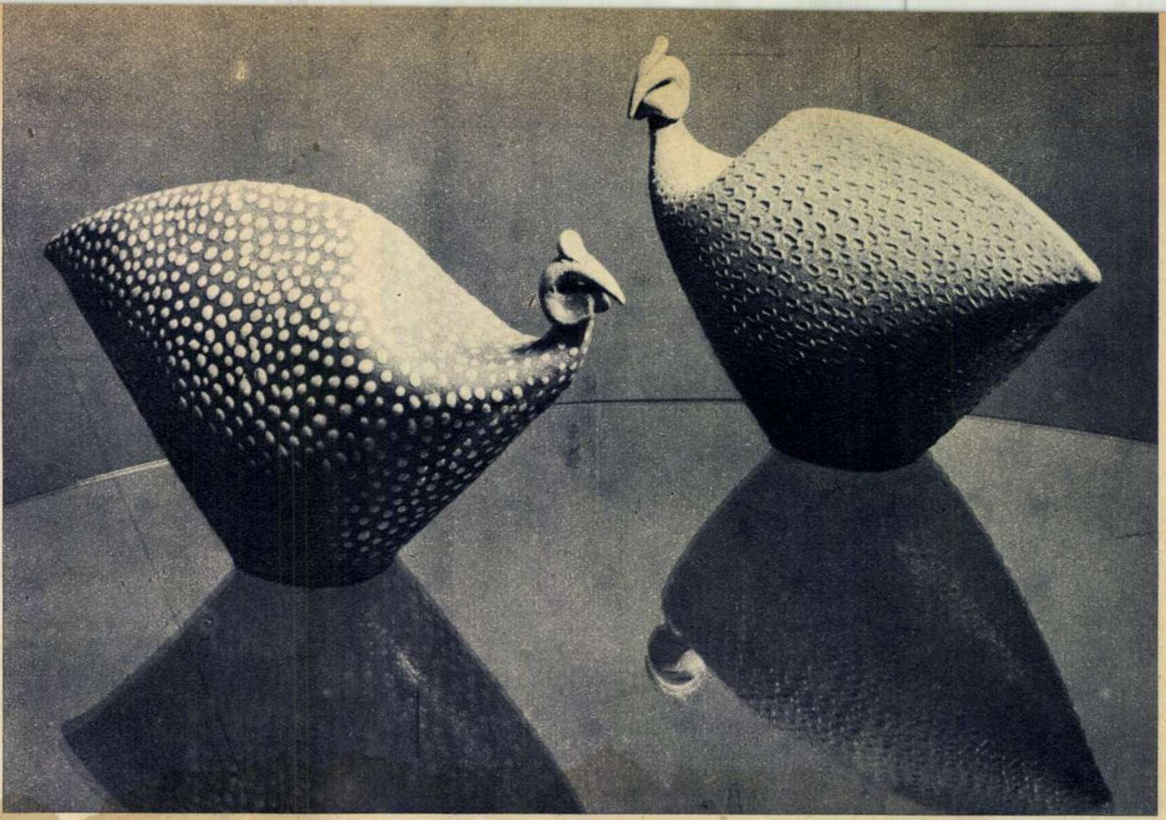

ceramica Juliei Horova

de Horia LIMAN

Un vas cu o formă delicată și cîteva pete discrete de culoare... Un bibelou expresiv, cu luciri mate care-i dau contur: e un ogar stilizat, sau un mînz neastîmpărat, sau o pisică torcînd... O vază cu linie prelungă, fină, ușor curbată la capăt, ca o mișcare de balerină... Și o scoică-scrumieră, și o bomboniera care aduce mai curînd cu ghiocul unei mîini de femeie, îmbietoare... Sînt obiecte de uz casnic făurite de meșterii fabricii de ceramică din Tupesy, de cei de la Litomisl, de la Kozlany, Hrdejovice sau Stechovice. Modelele au fost închipuite de fantezia mereu proaspătă a Juliei Hórova.

După 30 de ani de migală, este cunoscută la Paris, Viena, Londra Moscova, Leipzig, Belgrad, Bruxelles, Stockholm și chiar în îndepărtata Canadă. La București a expus prin anii '30 — dar pe atunci o preocupa mai mult sculptura și întrevedea lucrări monumentale. Acum îmi arată un relief înalt de peste trei metri, destinat frontonului unei mari clădiri, și intitulat „Recoltarea hameiului".

— De ce tocmai recoltarea hameiului?

— Imobilul este chiar sediul Institutului pentru studiul hameiului din Zatec, lîngă Plzen.

Dar Julie Hórova, pe măsura maturizării mijloacelor sale de expresie, a măiestriei sale, fără a părăsi ghipsul și piatra, fără a se îndepărta de monumental, s-a consacrat deopotrivă miniaturalului, abordînd ceramica.

— În epoca noastră — îmi spune artista — arta aplicată și îndeosebi ceramica oferă posibilitatea odihnei ochiului și a spiritului. Dacă am împodobi parcurile, grădinile, scuarurile cu asemenea lucrări, am face nu numai operă de educație a simțului artistic, ci și — pot să-mi îngădui expresia? — de igienă spirituală. Trebuie însă mai cu seamă să creăm lucruri mici, obiecte de uz casnic, pentru bucuria oamenilor simpli. Oare există satisfacție mai mare pentru un artist, decît aceea de a se ști multiplicat în mii de exemplare, în casele celor mulți?

Julie Hórova concepe numai modelul — cristalizarea de o clipă a unor căutări de săptămîni și luni. Meșterii de la Stechovice și Bechyne, de la Hrdejovice și Kostelec continuă gîndul artistei, sub privegherea ei neobosită. Forme de factură modernă, pline de grație și gust, decorații cu motive de inspirație folclorică sau geometrice, culori calme și odihnitoare, multă siguranță în modelarea materialului și mult optimism se degajă din lucrările Juliei Hórova. Și, desigur, este ușor de înțeles cît de profundă e satisfacția artistei, a acestui om de artă comunist, cînd constată: „Ceramica mea îmi aparține numai o zi sau două. După aceea pornește la drum, în satele și orașele Cehiei, Moraviei, Slovaciei..."

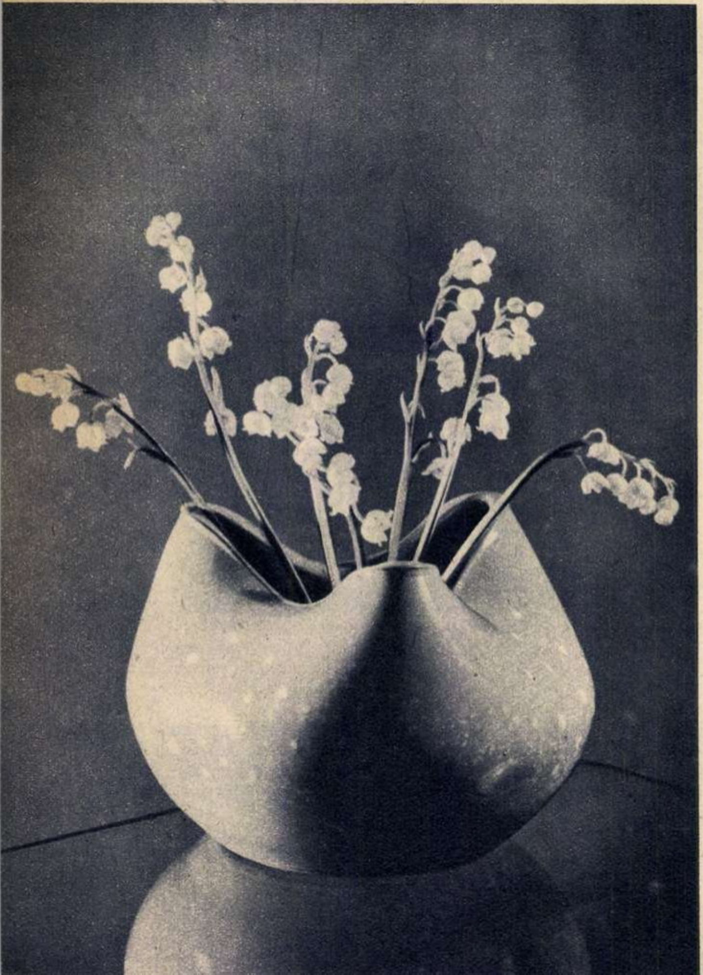

SPORT

DIALOG

de Constantin **CHIRIȚĂ**

Redau conversația celor doi oameni din tribună.

I: Deocamdată nu vreau să intru în amănunte. Cum a reușit „Steagul roșu" să înscrie într-un minut două goluri? De ce „Petrolul" n-a beneficiat de avantajul terenului? Cum a trecut „Dinamo"-București pe lîngă victorie ratînd un „11 metri"?

II: Asemenea amănunte mi se par totuși esențiale. Mai mult, nu le pot considera amănunte. Ele reflectă pe de o parte pregătirea fizică a colectivelor, pe de altă parte starea psihică a acestora. A depăși un moment dificil, a fructifica o situație, a-ți impune un sistem, un ritm, o concepție de joc înseamnă în fond a face apel la toate calitățile și valorile sportive: luciditate, orientare, spirit colectiv, voință, elan, măiestrie. Și ce altceva necesită mai multă discuție, mai multă analiză și observație decît acestea? Eu cred că și unele cu adevărat amănunte, privind de pildă comportarea unui jucător în întrecere, competența unui conducător de joc, atitudinea spectatorului, trebuie discutate pentru că, la urma urmei, și acestea dacă nu condiționează sau caracterizează o întrecere, o pot influența într-un fel sau altul.

I: Știu. Sînt de acord cu ceea ce spui. Am fost duminică pe „Dinamo" și am asistat la numeroase momente care ar putea fi amplu discutate. Am văzut execuții reușite sau ne, atitudini frumoase sau regretabile, un arbitru căruia la început nu i s-a auzit fluierul din cauza defecțiunii micului obiect, iar mai apoi i s-a auzit de cîteva ori poate cînd nu trebuia; în sfîrșit, am văzut o întrecere care, ca orice întrecere, se poate transforma într-o lecție despre felul cum trebuie sau cum nu trebuie să se joace fotbal. Dar deocamdată nu vreau să discut despre acestea. Vreau acum, la început de sezon, să fac un elogiu fotbalului și celor care-l practică; și, într-un fel, și nouă celor care-l îndrăgim.

II: Nu știu dacă-i momentul cel mai potrivit. Vremea și mai ales hotărîrea de a se juca pe o astfel de vreme a sărăcit enorm spectacolul sportiv. A face elogiul unui sport exprimat într-o întrecere în care „bombele" întîrziau în băltoace iar jucătorii, mînjiți de noroi ca niște draci, se împiedicau și alunecau cîte cinci metri pe zăpadă, mi se pare cam riscant.

I: Dimpotrivă. Mi se pare foarte îndreptățit. Din o mie și unul de motive. Mai întîi pentru că s-a respectat data reluării campionatului. Nici federația, nici colectivele nu s-au lăsat înspăimîntate de vreme. S-au întîlnit aici seriozitatea, punctualitatea și spiritul sportiv. Vremea n-a fost tratată ca o piedică insurmontabilă, ci ca un adversar în plus care poate fi învins. Iată o frumoasă demonstrație de spirit sportiv, de maturitate, o dovadă că sportivii noștri posedă capacitatea de a se întrece în condiții grele. Ceea ce nu se împacă de loc cu unele tendințe de a-i cocoloși, de a-i ține la „căldură", de a-i prezenta surîzători, eleganți, superbi. Nu dau ei prin aceasta o lecție de energie, de tenacitate, de punctualitate celor care-i privesc? Apoi, pentru că în asemenea condiții ei au făcut, totuși, în primul rînd sport. Da, pe „Dinamo", pe o vreme aspră (sursă inepuizabilă de scuze), n-am simțit nici o clipă că asist la o înfruntare formală; au fost poate mai puține incorectitudini decît pe un timp frumos; dar s-au înscris patru goluri, unul mai frumos decît altul...

II: Într-adevăr. Nu s-a remarcat nici un gol la învălmășeală, cum se întîmplă de atîtea ori pe gazon cînd mingea trece, ca prin minune, printre șase perechi de picioare, pentru a ajunge în plasă sau face acest drum datorită luftului prompt al unui fundaș ori unui șut bolnav care se voia pasă, centrare sau stop.

I: Am văzut faze de fotbal, am trăit împreună cu jucătorii momente de tensiune, i-am văzut pe acești draci negri, plini de noroi, cu cîteva kilograme mai grei decît la începutul jocului, cheltuind o energie și o voință care ni i-au făcut poate și mai dragi. Parcă spuneau acolo: încercați-ne mereu, cereți-ne și mai mult... Iată de ce vreau să fac un elogiu fotbalului, iată de ce cred că noul sezon fotbalistic și-a dezvăluit în această zi urîtă un orizont senin, frumos.

II: E o anticipație?

I: O dorință.

O intervenție spectaculoasă a lui Uțu, dar... ineficace. Încă un punct a fost înscris.

În ultima vreme la gospodăria agricolă colectivă „Victoria socialismului" din comuna Gîrbovi, raionul Urziceni (de unde vă prezentăm reportajul), s-au petrecut trei evenimente care demonstrează interesul colectiviștilor pentru dezvoltarea sectorului avicol. Și acum, să consemnăm evenimentele în ordinea în care au avut loc.

1. La Gîrbovi s-a organizat un curs pentru crescătoarele de păsări, în cadrul căruia au fost școlarizate un număr de 260 de colectiviste.
2. Șefii echipelor de constructori de la toate gospodăriile colective de pe cuprinsul raionului au fost la Gîrbovi ca să vadă cum se pot realiza construcții trainice și ieftine pentru adăpostirea păsărilor.
3. 59 de brigadieri zootehnici — din tot atîtea gospodării colective din comunele raionului — au asistat la o lecție model pentru creșterea puilor pînă la 3 luni. Cu acest prilej brigadierii au făcut și un schimb de experiență privind hrana și buna îngrijire a păsărilor.

— Mai am ceva de spus — intervine Lică, brigadier la gospodăria agricolă colectivă din comuna Balaciu.

— Aveți ceva de obiectat?

— Nu! De adăugat.

— Vă rugăm!

— Acum, cînd în întreaga țară colectivizarea agriculturii a fost încheiată, experiența dobîndită de noi ca și de atîtea alte gospodării colective capătă o bază largă și temeinică de răspîndire. Sarcina trasată de partid privind creșterea numărului de păsări și a producției acestora poate fi îndeplinită și depășită mult mai devreme.

PASĂREA ȚINE CASA

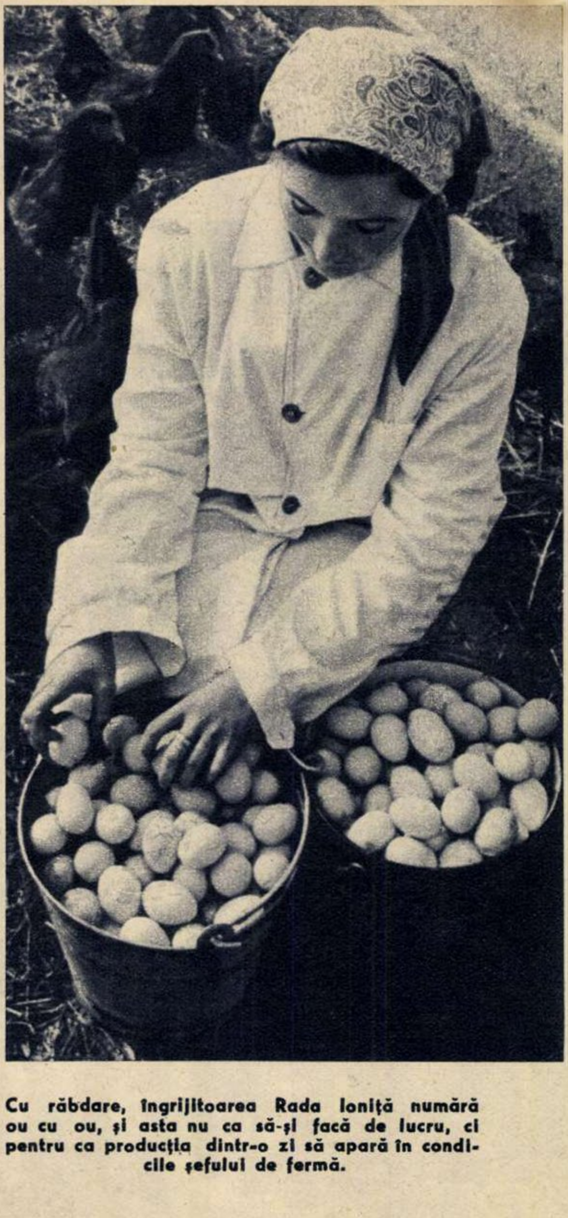

Cu răbdare, îngrijitoarea Rada Ioniță numără ou cu ou, și asta nu ca să-și facă de lucru, ci pentru ca producția dintr-o zi să apară în condicile șefului de fermă.

Nu ne pripim. Nu scoatem carnetul de însemnări și nici nu facem uz de aparatul de fotografiat. Să lăsăm ca dialogul dintre îngrijitoarea Ecaterina Stan și „crăișori" (apelativul cu care îngrijitoarea dezmiardă puii) să se desfășoare în voie. A fost de ajuns doar o singură dată să strige „veniți la mama", ca din toate cușetele puierniței să-și dea întîlnire, într-un anumit loc, sute de pui. Au venit aproape în zbor, bătînd aerul cu aripioare fine, ca de mătase. Grijulie, atentă, îngrijitoarea se apleacă deasupra căpșoarelor cu puf auriu și, de la „inimă la inimi", întreabă matern: „Cum se simt astăzi puișorii?"... Drept răspuns se stîrnește un piuit care însă, după toate semnele, n-o pune pe gînduri. Ecaterina Stan tălmăceşte răspunsul puilor, pe care îl înregistrăm ca pe un buletin informativ: „Sîntem sănătoşi. Avem hrană suficientă. Au început să ne crească aripile. Aşteptăm cu nerăbdare ziua cînd ne vom plimba prin padoc".

Ecaterina Stan are o bogată experienţă în creşterea puilor. În momentul cînd ai intrat în sectorul de care răspunde, ai impresia că ai trecut pragul unui laborator (curăţenie desăvîrşită, îngrijitoarele poartă halate albe, pretutindeni termometre etc.); şi n-ai să pleci de aici fără a-ţi îmbogăţi cunoştinţele în domeniul aviculturii. De fapt, îngrijitoarea şi-a sintetizat experienţa în aceste cuvinte: „În creşterea puilor trebuie să ţii seama de următoarele lucruri: hrană echilibrată şi completă, curăţenie şi dezinfecţie, temperatură potrivită şi aer curat".

Să trecem şi în sectorul îngrijitoarei Raliţa Ştefan. Constatăm că şi aici principiile de bază sînt respectate cu stricteţe. Aceasta demonstrează că harnicii gospodari din comuna Gîrbovi au creat toate condiţiile ca să crească pînă la diferite vîrste cei 35 000 de pui cuprinşi în cifrele de plan pe 1962.

Învăţînd din recomandările Consfătuirii pe ţară a ţăranilor colectivişti, unde s-a arătat că „trebuie să se dezvolte creşterea industrială a păsărilor pentru ouă şi carne, să se organizeze crescătorii cu cel puţin 10-15 000 păsări din cele mai bune rase specializate pentru producţia de ouă", gospodarii din Gîrbovi şi-au propus ca la sfîrşitul lui 1962 să ajungă la un efectiv de 15 000 găini, ceea ce înseamnă 600 de păsări-matcă la fiecare o sută de hectare teren însămînţat cu cereale.

După dialogul la care am asistat (şi la care oricine ar fi tentat să strecoare una şi chiar mai multe interjecţii, unul şi chiar mai multe adjective) a urmat cel de-al treilea „prînz". Într-o zi, puilor li se servesc şase mese copioase.

Sub privirile atente ale lui Constantin Neagu, şeful fermei de păsări, îngrijitoarele pregătiseră după toate regulile gastronomiei ştiinţifice o combinaţie din care nu lipseau concentratele (uruieli de cereale şi seminţe încolţite), nutreţurile de origine animală (ouă răscoapte bine tocate şi brînză de vaci proaspătă) şi alte furaje ca: morcovi, ceapă, drojdie de bere şi făină de oase. Combinaţia a fost servită în tăvi mici, pe măsura consumatorilor. S-a întîmplat apoi ceea ce era de aşteptat. Sătui, puii s-au retras cu guşile pline în culcuşuri moi, unde, mă rog, şi-au făcut siesta.

— Alimentaţia este „secretul" dezvoltării rapide a puilor, a obţinerii de producţii mari. De puii bine hrăniţi fug şi bolile — ne spune tovarăşa inginer Eleonora Stefanschi, care răspunde de sectorul zootehnic al gospodăriei.

Eleonora Stefanschi a atacat o problemă căreia i-a afectat o mare parte şi din timpul liber. Pentru aceasta n-a trebuit să facă calcule savante, n-a fost nevoie să se retragă în liniştea unui laborator, ci pur şi simplu a experimentat totul „din mers", pe viu, cu îndrăzneală, cu încredere fermă în reuşită. De pildă, a observat că sporul în greutate al puilor creşte cînd li se administrează în hrană sfeclă de zahăr. Ca să nu se înşele, a lucrat ştiinţific, pe sistemul loturilor experimentale. Rezultatele? Le-a comunicat şi de la tribuna Consfătuirii pe ţară a ţăranilor colectivişti, la care a luat parte ca invitată. A spus atunci: „Puii hrăniţi şi cu sfeclă de zahăr se dezvoltă repede, armonios, căpătînd la trei luni o greutate de 1 kg". Cu glasul vibrînd de emoţie, cu modestia omului conştient că încă n-a făcut totul, Eleonora Stefanschi a mulţumit partidului cu acelaşi prilej pentru aprecierea acordată activităţii ei, pentru Ordinul Muncii clasa a III-a cu care a fost decorată.

Eleonora Stefanschi îşi face datoria de gazdă şi ne invită să vizităm şi construcţiile care adăpostesc păsările. De astă dată sîntem însoţiţi şi de tovarăşul Ion Tudor, preşedintele gospodăriei.

E încă lumină, soarele călduţ dezgheaţă pămîntul, aşa că putem rămîne mai mult timp în incinta curţii largi, împrejmuite cu plasă, prin care găinile, în grupuri compacte, se plimbă ca nişte... cucoane. Cocoşii se ţin deoparte. Nu stau în grupuri şi, pentru că îşi cunosc rolul de protectori, iscodesc continuu

orizonturile. Sînt în această curte 3 500 de păsări din rasele Rhode-Island și Leghorn, rase bune producătoare de ouă și carne.

Îngrijitoarea Rada Ioniță este astăzi de rînd la cercetarea cuibarelor. E foarte mulțumită. Strădania ei și a celorlalte îngrijitoare e materializată în bogăția de ouă. Cu răbdare numără ou cu ou, și asta nu ca să-și facă de lucru, ci pentru ca numărul lor (producția dintr-o zi) să apară în condicile șefului de fermă.

— Ați văzut cîte sînt? — ne solicită Ion Tudor o confirmare a rezultatului numărătorii.

— Ne pare rău, dar n-am ținut tovărășie la numărat. Ne gîndeam la cu totul altceva — ne-am scuzat.

Ne gîndeam că bogăția cuibarelor își găsește întrebuințarea în peste o mie de rețete de mîncăruri și prăjituri. Valoarea nutritivă a unui ou este echivalentă cu a unei jumătăți de litru de lapte. Analizele de laborator ne spun că digestibilitatea gălbenușului de ou este de sută la sută, iar a albușului de 97 la sută.

...„Dumnealui" este unul din mai marii curții. Face parte din rasa Leghorn, are 9 luni și cîntărește 2,500 kg. Îngrijitoarele îi spun Biță. →

O parte din cele 3 500 de păsări ale colectivei.
←

Și cine nu știe că păsările au o carne gustoasă, fină, suculentă? De asemenea, o mare valoare economică au și produsele secundare ale păsărilor (penele și puful). Într-un cuvînt : „pasărea ține casa".

Președintele Ion Tudor ne pune în fața unor cifre, tălmăcindu-le înțelesul. Anul trecut gospodăria a crescut 10 000 de pui, din care 6 500 au fost valorificați pe piață la vîrsta de 3 luni, iar restul au fost opriți în fermă pentru a da producții de ouă. Hrana consumată de tot efectivul de păsări în cursul anului a costat 65 000 lei. Venitul realizat de la ferma de păsări, la încheierea bilanțului anual, a fost de lei 180 000. Făcînd o simplă operațiune de aritmetică, vedem că sectorul avicol a adus gospodăriei un venit substanțial.

Pentru anul acesta colectiviștii din Gîrbovi au prevăzut ca numai ferma de păsări să aducă un venit de 300 000 lei. Și îl vor obține, deoarece „comoara" lor au dat-o pe mîinile unor oameni pricepuți, cu dragoste de meserie.

Ion SAVA
Fotografii de Eugen IAROVICI

CEL MAI LUNG „PIPE-LINE" DIN LUME

Colaborare frățească: un grup de specialiști din U.R.S.S., R.S. Cehoslovacă și R.D. Germană pe șantierul „conductei prieteniei".

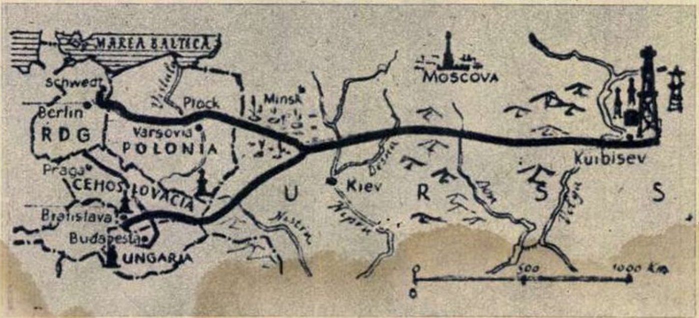

Iată traseul conductei transeuropene. Cea mai mare parte și cea mai dificilă, circa 3 000 kilometri, trece prin Uniunea Sovietică. Sectorul polonez are circa 700 km, cel cehoslovac circa 400 km, cel maghiar circa 130 km, iar cel din Republica Democrată Germană 30 km. Peste 30 de stații de pompare vor asigura viteza necesară trecerii țițeiului prin conductă.

CONDUCTA PRIETENIEI

...O dimineață de început de primăvară pe rîul Vah, în Cehoslovacia.

12 martie 1961. Orele 11 precis. „Cinci secunde, patru, trei, două, una!"— numără unul din ingineri. O explozie puternică răsună peste întregul ținut. Apoi un uriaș nor albăstrui — aburi și nămol — se ridică din albia rîului. Trec cîteva ore. Șarpele de metal s-a scufundat în apa tulbure a rîului Vah, a ieșit pe celălalt mal și a continuat să înainteze. Trebuia să fie punctual la întîlnire... Și mai avea înaintea sa un traseu lung, greu de parcurs...

...În aceleași zile de primăvară, undeva pe teritoriul Uniunii Sovietice. Localitatea Brodî. De aici începe traseul cel mai greu al conductei de petrol din sectorul Lvov și pînă la Ujgorod, trecînd peste Carpați, în Cehoslovacia. Constructorii sovietici și cehoslovaci și-au dat întîlnire la graniță. În ziua de 22 februarie 1962, la Slovnaft — marele combinat-rafinărie din împrejurimile Bratislavei — a fost dată oficial în exploatare, pe o lungime de 400 kilometri, prima porțiune a „conductei prieteniei", prin care curge țiței sovietic. Este ajutorul frățesc pe care îl dă U.R.S.S. R. S. Cehoslovace, R. D. Germane, R. P. Polone și R. P. Ungare (țări care nu dispun de suficiente resurse de petrol), care vor primi în 1965 prin această conductă aproximativ 15 milioane tone de țiței sovietic. Căci dintre țările socialiste din Europa doar U.R.S.S. și R.P. Romînă sînt exportatoare de petrol.

Pentru a transporta o astfel de cantitate pe calea ferată ar fi nevoie de cîte 600 000 vagoane-cisterne de cîte 25 de tone. Și transportul pe calea ferată nu este de loc economicos. Mai ales dacă ținem seama și de faptul că la întoarcere vagoanele circulă goale.

Chibzuindu-se toate acestea s-a născut proiectul construirii celei mai lungi conducte petroliere din lume (cca. 4500 kilometri), care să traverseze cinci țări, să străbată munți înalți, lacuri, mlaștini, rîuri, fluvii, printre care Volga, Donul, Niprul în Uniunea Sovietică, Narewul, Vistula, Oderul în Polonia și R.D. Germană, Hronul, Vahul în Cehoslovacia și Dunărea în Ungaria.

Planul general și stabilirea traseului conductei este opera inginerilor sovietici. Fiecare țară construiește cu propriile sale forțe acea parte a conductei ce trece pe teritoriul său, iar de-a lungul traseului se desfășoară o muncă colectivă perfect coordonată.

Pe traseul șarpelui de metal

„Conducta prieteniei" pornește spre vest de la Kuibîșev, unde se află unul din cele mai bogate centre ale regiunii petrolifere Volga-Ural.

După ce a traversat Volga și nenumărate rîuri, mlaștini, conducta se bifurcă în preajma orașului bielorus Mozîr: brațul nordic se îndreaptă spre Polonia, cel sudic spre Cehoslovacia și Ungaria. Brațul nordic, după ce a traversat Vistula, va trece Oderul și, părăsind teritoriul polonez, va înainta în R.D. Germană.

KAPOLNASNYEK. O mică localitate în nordul Ungariei. Scurta porțiune a conductei transeuropene care se construiește aici se numește „sector de probă". Aici se experimentează agregatele, mașinile care lucrează pe celelalte șantiere. De-a lungul conductei de fabricație poloneză sau germană lucrează o mașină sovietică ce curăță țeava de rugină și o acoperă în același timp cu o vopsea neagră. Puternicele macarale care ridică țevile, mașinile care sapă șanțul conductei și buldozerele care acoperă cu pămînt conducta așezată în șanț — toate acestea și multe altele sînt sovietice. Armăturile vin din Cehoslovacia, iar pompele automate care se montează acum într-un colț al „sectorului de probă" sînt livrate de R.D. Germană. La cîteva sute de metri de aici, specialiștii fac cunoștință cu instrumentele de construcție maghiară, care dirijează automat funcționarea conductei. În acest „sector de probă", în spiritul unei colaborări perfecte, se succed „repetițiile generale" ale mașinilor și metodelor de muncă. Și conducta înaintează cu un kilometru pe zi... În alte sectoare chiar mai repede.

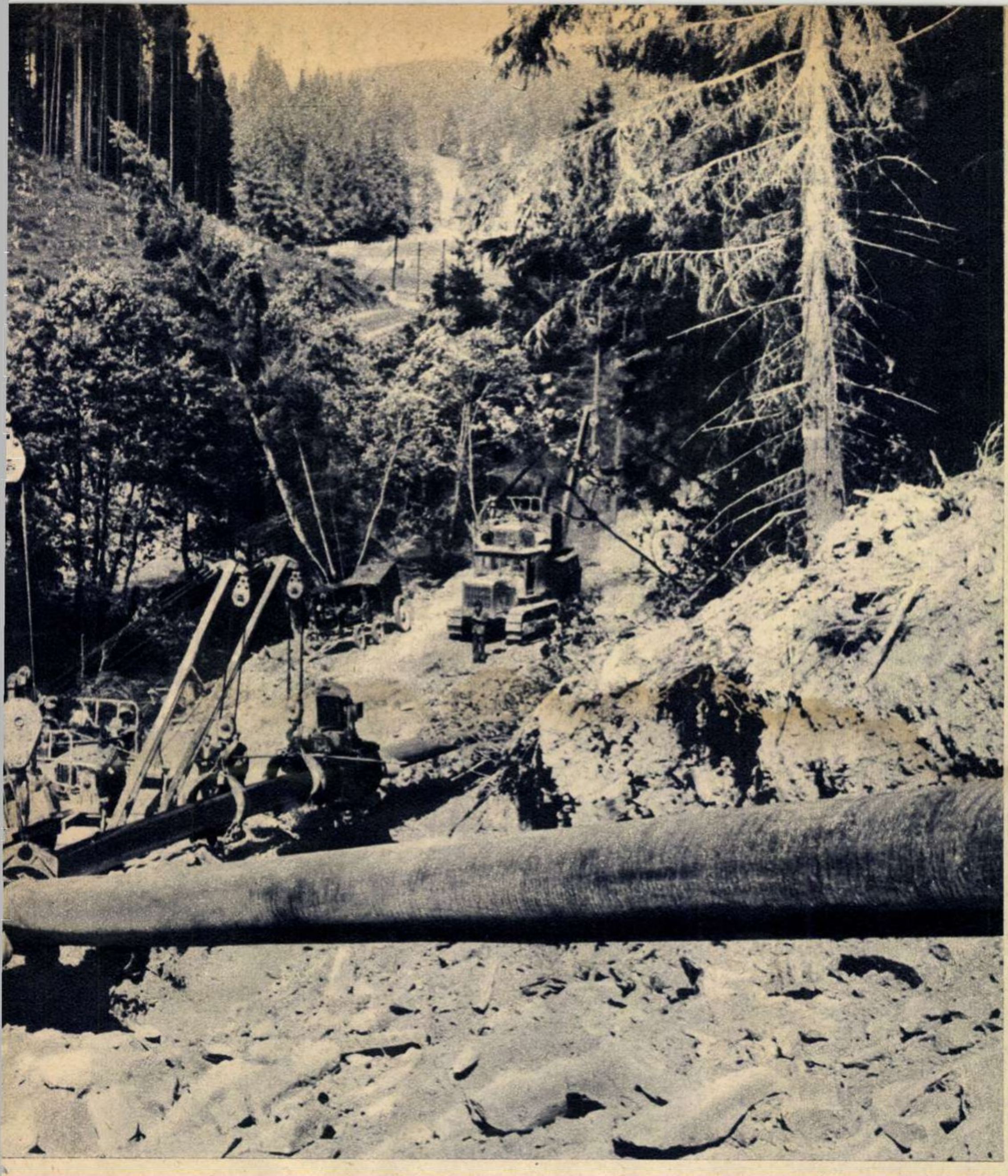

Pe traseul sovietic al şarpelui de metal au fost învinse cele mai multe obstacole naturale. Fotografia arată o secţiune a conductei ce trece prin Munţii Carpaţi, spre Cehoslovacia. Muncitorii şi tehnicienii sovietici au construit într-un ritm rapid conducta, care s-a unit cu secţiunea ← cehoslovacă în luna februarie.

De-a lungul traseului de 4 500 kilometri, la fiecare punct de şantier se află un afiş. Este chemarea la întrecere pe care au lansat-o constructorii sovietici din sectorul Lvov. O întrecere internaţională pentru realizarea înainte de termen a conductei...

PLOCK. Orăşel polonez de pe Vistula. În jur, cît vezi cu ochiul, dealuri de nisip. Vîntul ridică nori galbeni de praf nisipos. Aci se află locul de trecere a conductei peste Vistula. Tranşeea trebuia săpată cu ajutorul explozibililor. Ca şi la Vah, în Cehoslovacia. Cercetările au arătat însă că pe fundul Vistulei există un strat de 12 metri de nisip mişcător. „Construirea unui pod în aceste condiţii este mai recomandabilă şi constituie o soluţie mai ieftină" — au hotărît inginerii polonezi.

Ajutor dat... petrochimiei

După ce a trecut frontiera poloneză — fluviul Oder — şarpele de metal a ajuns la capătul călătoriei sale. În depărtare strălucesc uriaşe rezervoare argintii, gata să primească ţiţeiul care va sosi aici cu o viteză de 250 litri pe secundă. Ne aflăm la Schwedt (R.D. Germană), unde se construieşte marele combinat de prelucrare a ţiţeiului.

Dintre milioanele de tone de ţiţei pe care Republica Democrată Germană le va primi anual prin marea conductă transeuropeană, cea mai mare parte va fi prelucrată la combinatul de la Schwedt. Acest combinat deschide în faţa R.D. Germane mari perspective pentru dezvoltarea petrochimiei. Ceea ce înseamnă sporirea cantităţilor de fibre sintetice şi mase plastice, îngrăşăminte azotoase şi sticlă organică, acizi graşi sintetici etc.

Dar dezvoltarea industriei petrochimice, paralel cu avansarea lucrărilor pe şantierul conductei, are loc nu numai în R.D. Germană. Combinatul din Most (R.S. Cehoslovacă), de pildă, ce va fi alimentat cu petrol sovietic sosit pe „conducta prieteniei", va juca un rol de seamă în îndeplinirea sarcinilor puse industriei petrochimice cehoslovace de cel de-al treilea plan cincinal al acestei ţări. De asemenea, în Ungaria se construieşte la Százhalombatta o mare rafinărie care va prelucra petrolul sovietic. Totodată, în strînsă legătură cu construirea conductei, Ungaria proiectează şi construirea unor uzine chimice noi.

Şi în Polonia, la Plock, în afara unei rafinării care va fi cea mai mare din această ţară, se construieşte o mare uzină petrochimică, care va contribui la creşterea simţitoare a producţiei de mase plastice şi fibre artificiale.

Două feluri de conducte

Şi în Europa apuseană există planuri de conducte petroliere. Cum e, spre exemplu, planul „Transalpin". Cîteva bănci müncheneze şi întreprinderea petrolieră de stat din Italia E. N. I. au înfiinţat o societate anonimă pentru construirea unei conducte între Genova şi München, care să scurteze drumul petrolului din Orientul Apropiat pînă în Germania occidentală. O conductă de 600 kilometri. În aceasta constă planul „Transalpin". Numai că în lumea capitalului există atîtea interese contradictorii... Ca să torpileze planul „Transalpin", Cartelul internaţional al petrolului a propus o altă conductă: Veneţia - München. Un al doilea contraplan cuprinde proiectul unei conducte Marsilia - Nancy - Köln - Rotterdam, cu ramificaţii spre Paris şi Strasbourg - Karlsruhe. Această conductă ar duce în Franţa, Olanda şi Germania de vest petrolul din Sahara... Dar toate aceste planuri nemulţumesc companiile feroviare şi navale care se ocupă cu transportul petrolului. Magnaţii cărbunelui din Ruhr ameninţă la rîndu-le: şi aşa s-au adunat munţi întregi de cărbune nevîndut. De aci, fel de fel de manevre de culise.

În contrast cu aceste contradicţii, caracteristice statelor capitaliste, ţările socialiste colaborează frăţeşte în construcţii de mare amploare ce corespund intereselor vitale ale popoarelor lor. Printre aceste realizări se numără şi marea „conductă a prieteniei".

Peter VADASZ

12 martie 1961, orele 11. Fundul rîului Vah a fost aruncat în aer pe o porţiune de 120 metri. În aceeaşi zi, la orele 17, ţeava conductei a fost depusă în tranşeea săpată de explozie. Operaţiunea a permis reducerea duratei lucrărilor în sectorul cehoslovac cu patru luni.

↓

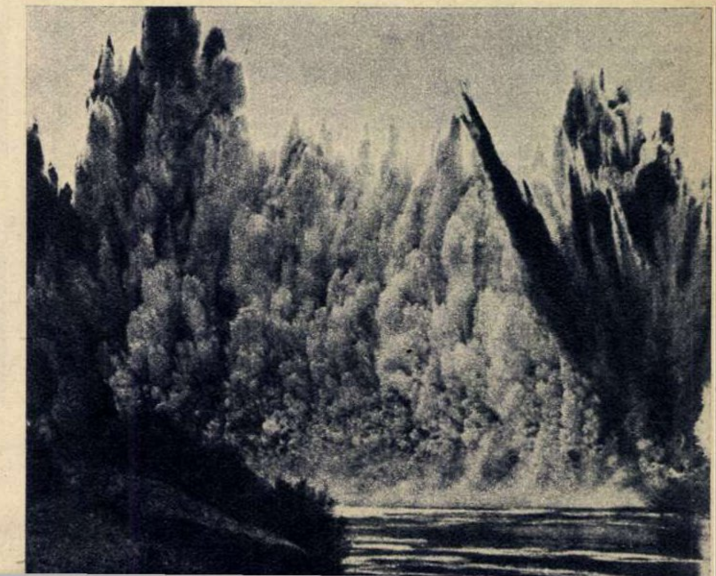

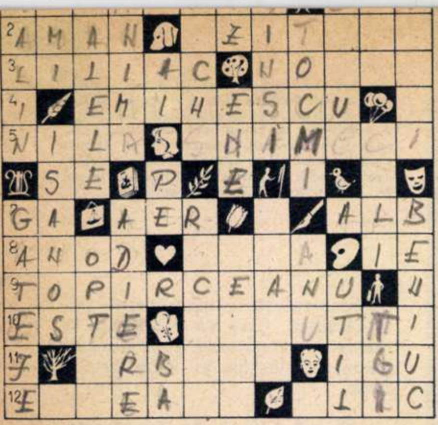

LILIAC

ORIZONTAL: 1) Compozitor sovietic, autorul operetei „Felinare și lampioane", în care putem auzi și aria „Liliacul și mălinul" — Vestitor al primăverii. 2) Pictor clasic romîn, autorul tablourilor „Liliac înflorit" și „Buchet de liliac" — Copiată. 3) Operetă de Strauss (neart.) — Plantă cu flori roșii. 4) Autorul versurilor: „A noastre inimi își jurau/Credință pe toți vecii,/ Cînd pe cărări se scuturau/ De floare liliecii" („Cînd amintirile"). 5) Piesă de A. Salînski — Liliecí. 6) În sepale! 7) Galbene la început! — Atmosferă— Una din culorile liliacului. 8) Electrod — Comedie de T. Mușatescu — Cămașă cu flori. 9) Autorul versurilor: „Soare crud în liliac, /Zbor subțire de gîndac/ Glasuri mici / De rîndunici, / Viorele și urzici" („Rapsodii de primăvară"). 10) Există... un oraș în Italia — Poet umorist care a redactat revista „Furnica", autorul versurilor: „Cînd înflorește liliacul / Atunci își lasă Lili acul"... 11) Liliac — Eu (od.). 12) Văduva ... lui Goldoni — Pieptar cu flori.

VERTICAL: 1) Liliac... în Ardeal — Podoabe. 2) Pronume — Autoarea poeziilor „Florile și fiecare sens luminos" și „Nu vă scuturați florilor". 3) Înfloresc o dată cu liliacul... — ... Preferat. 4) Cord — Leagănă liliacul fără să-l scuture. 5) Posezi — Două din petale! — Nu. 6) Liniște (arh.) — Boboc! 7) Noroi — Vine pe la gene — Netedă. 8) Albiți — Plantă ornamentală. 9) A discuta prețul — Uneori pe jumătate! 10) Oraș în Italia — Folositor. 11) Cîntec de leagăn — Fata din ... liliac — Arbore cu flori plăcut mirositoare. 12) Plantă cu flori galbene-aurii — Scriitor romîn contemporan, autorul versurilor: „Cîntec au pe buze, cîntecele noastre / Liliac în brațe, mari buchete-albastre" („Liliac").

ȘTIAȚI CĂ...

...floarea-soarelui este o prețioasă plantă meliferă, adică o sursă de materii prime pentru fabricarea mierii? De pe un hectar de floarea-soarelui albinele pot produce 30-35 kg miere.

...primele termometre nu foloseau mercurul, ci spirtul de vin? Ele indicau foarte aproximativ temperatura, necunoscîndu-se, de altfel, nici împărțirea în grade. Documentele arată că primul termometru cu spirt de vin a fost construit în 1658 la Magdeburg (Germania) de Otto von Guericke.

...cele trei culori ale drapelului național francez nu au toate aceeași lățime? La început cele trei fîșii aveau dimensiuni egale, dar datorită unei iluzii optice, partea albastră părea mai lată decît cea roșie. Spre a evita aceasta, s-a fixat următoarea proporție a culorilor: 30% albastru, 33% alb și 37% roșu.

...somnul cel mai adînc îl au fluturii? Unele specii de fluturi, cufundați în somnul lor de 14 ore, pot fi transportați la mari distanțe, cu floarea sau tulpina de care sînt agățați, fără să se deștepte.

...deși s-a băut cafea și în evul mediu, ea n-a fost îndulcită cu zahăr decît în 1625 și n-a fost amestecată cu lapte decît în 1660?

Dezlegarea jocului „CUVINTE... DULCI ÎNCRUCIȘATE", apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Surpriză – Sărut. 2) Proaspătă – Mame. 3) A – Mi – Flamă – Șan. 4) Liban – Ornament. 5) Ac — Vergea – O — Ea. 6) T — Ursei — Rams — N. 7) Armean – Delicat. 8) EB – Reci — Atul. 9) Iarna – Hal – Amar. 10) Ula – Tribun — Piu. 11) B – Ra – Anexată – G. 12) Ib – Salutare – Za. 13) Turte – R — Tabiet. 14) Învîrtite – Arie.

DIN TOATĂ LUMEA

Talismane moderne

Inelul dătător de vitejie împletit din fire de mustață de leopard, coada de pisică sălbatică care, legată la genunchi, gonește duhurile rele ș.a. sînt talismane a căror descriere am întîlnit-o adesea în însemnările exploratorilor sau în note de drum.

Recent au apărut însă și în lumea noastră modernă adevărate „talismane" cu calități tămăduitoare, destinate însă de data aceasta unei categorii de oameni cărora inoculările subcutanee le provoacă o intensă iritare a pielii; vaccinările fiindu-le contraindicate, ei nu pot beneficia de realizările medicinei în domeniul serurilor și vaccinurilor.

Inventatorii acestor „talismane" — V. P. Mironov și I.M. Volpe de la Universitatea de stat din Moscova — au găsit mijlocul de a face vaccinări fără seringă și înțepătură, cu ajutorul unor brățări, clipsuri și inele. Pe partea interioară a acestora, care vine în contact cu pielea, este fixat un inel de cauciuc poros îmbibat în vaccin și apoi uscat.

După aproximativ două săptămîni de purtare, bijuteriile profilactice își fac datoria, căci vaccinul pătrunde încet prin porii pielii, dăruind purtătorilor lor imunitatea față de o boală sau alta.

10 000 sau 30 000?

Savantul mexican Comaco a descoperit la o sută de kilometri de Mexico niște oase de mastodont ornate cu desene reprezentînd cai, bivoli și tapiri. Pornind de la descoperiri făcute în anul 1926, specialiștii mexicani considerau că pe continentul american omul există cam de 10 000 de ani. Oasele împodobite cu desene, descoperite de Comaco, a căror vechime a fost evaluată la circa 30 000 de ani, infirmă presupunerile făcute anterior.

De vorbă cu medicul

VARIAȚIILE GREUTĂȚII CORPORALE

Slăbirea și îngrășarea, aceste două aspecte opuse ale modificării anormale a greutății, nu sînt de fapt decît moduri diferite de manifestare ale tulburării mecanismului de control și reglare a echilibrului ponderal al corpului.

De aceea problema interesează în egală măsură atît persoanele grase, cît și pe cele slabe.

Greutatea normală este menținută grație unui echilibru între cantitatea de material nutritiv necesar corpului și cea pe care în mod efectiv acesta o primește prin alimentație. Echilibrul e controlat în permanență și este menținut printr-un sistem de autoreglare analog celor din dispozitivele automate.

El se realizează printr-un mecanism nervos, al cărui centru se găsește la baza creierului. Spre deosebire însă de majoritatea celorlalte funcțiuni, care sînt în întregime reglate automat, involuntar, în cazul de față intervine și un important element conștient: senzația de foame. Ca act de conștiință, aceasta suportă bineînțeles toate influențele și variațiile vieții noastre psihice. Pe de altă parte, actul alimentației fiind în întregime conștient și voluntar, el poate fi în foarte mare măsură subordonat controlului voinței noastre. Totodată, trebuie adăugat că mecanismul automat (involuntar) poate fi tulburat în cursul a numeroase boli sau ca urmare a procesului natural de uzură datorit vîrstei.

Pornind de la aceste cîteva elemente, putem înțelege esența diferitelor modalități de corectare a dezechilibrului bilanțului nutritiv.

Obiectivul principal al oricărei tentative de reechilibrare a greutății corpului trebuie să fie „reeducarea" senzației de foame și, respectiv, a actului alimentar. Mijlocul de bază pentru realizarea acestui obiectiv este voința. Adeseori avem de înfrînt rezistențe extrem de tenace și efortul voluntar trebuie să fie foarte substanțial și mai ales susținut. Tenacitatea și perseverența sînt însă deplin răsplătite; ca orice act voluntar repetat, el se automatizează (intervine treptat „obișnuința" — de fapt un complex de reflexe condiționate noi, care se stabilesc pe baza repetiției). În felul acesta, treptat, efortul voluntar scade și lucrurile intră în normal. (Dar, atenție, tot pe calea obișnuinței se produc și multe din tulburările senzației de foame; de aceea trebuie evitat, de pildă, cu strictețe prostul obicei al hrănirii forțate a copiilor, care viciază de regulă mecanismul natural al alimentației).

Deoarece multe din tulburările de nutriție sînt consecințe ale altor boli, se înțelege că acțiunea de corectare a lor trebuie să meargă paralel cu tratamentul afecțiunii de bază, care le-a generat. Întrucît multe din aceste dereglări presupun și tulburări nervoase (adesea implicînd și o scădere a voinței), este indicată aplicarea unor mijloace auxiliare ca: gimnastică medicală, sport, plimbări, variație de activitate, eventual cură balneo-climaterică etc. În cazurile rebele se impune necesitatea unui ajutor medicamentos. Este sarcina medicului să stabilească pentru fiecare caz în parte natura acestui tratament și să supravegheze efectuarea lui.

Dr. A. FABIAN

PISTOLUL... RADIOACTIV Se poate controla starea îmbinărilor sudate ale corpului unei nave, fără a le distruge? Da, se poate... Un pistol special, fără zgomot, care „împușcă" izotopi radioactivi, cercetează rapid și cu minuțiozitate corpul navei. Rezultatele sînt înregistrate de un aparat special. Aparatul este de fabricație sovietică.

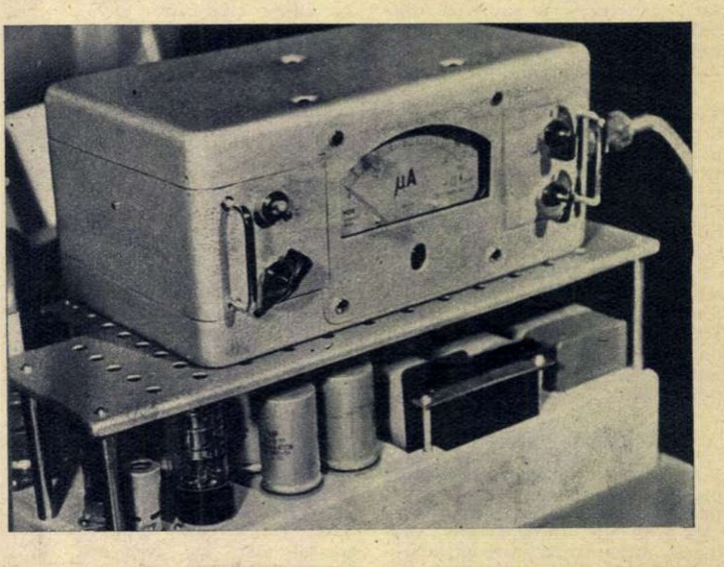

Victoria luptei de eliberare naţională a poporului algerian

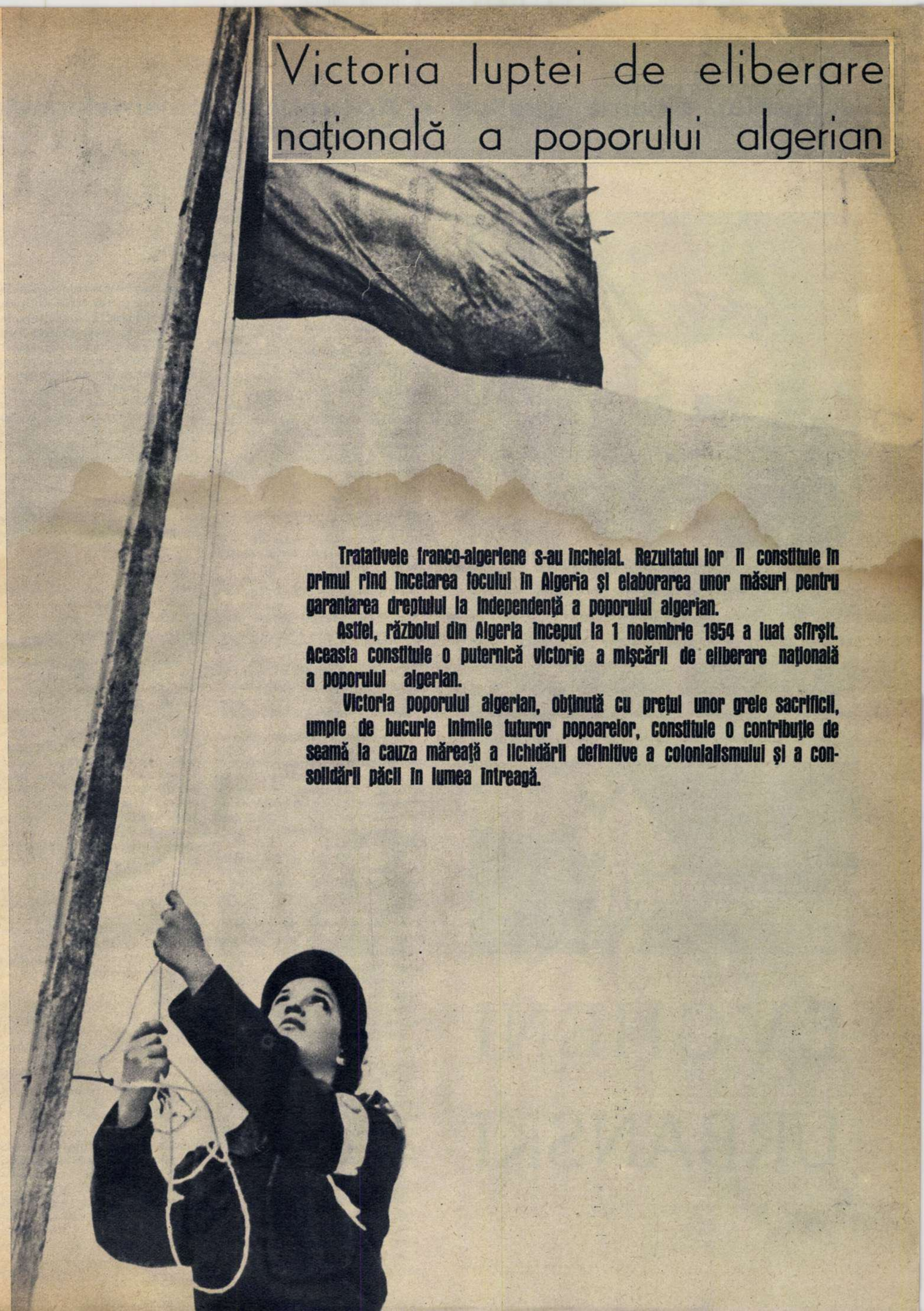

Tratativele franco-algeriene s-au încheiat. Rezultatul lor îl constituie în primul rînd încetarea focului în Algeria şi elaborarea unor măsuri pentru garantarea dreptului la independenţă a poporului algerian.

Astfel, războiul din Algeria început la 1 noiembrie 1954 a luat sfîrşit. Aceasta constituie o puternică victorie a mişcării de eliberare naţională a poporului algerian.

Victoria poporului algerian, obţinută cu preţul unor grele sacrificii, umple de bucurie inimile tuturor popoarelor, constituie o contribuţie de seamă la cauza măreaţă a lichidării definitive a colonialismului şi a consolidării păcii în lumea întreagă.

EVGHENI URBANSKI

A început cu o pasiune pentru Maiakovski. Şcolar în toridul Taşkent, apoi licean în oraşelul Inta din tundrele polare, n-avea în gînd decît înaripatele versuri ale marelui poet.

Mai tîrziu, cînd student la Institutul de mine Evgheni Urbanski lua parte la spectacolele cercului dramatic de amatori, el recita — bineînţeles — tot versuri de Maiakovski. În cele din urmă, tînărul a conchis că nu e făcut pentru cariera de inginer de mine. Cursurile anului trei au început fără studentul Urbanski. El se afla acum printre elevii Studioului de artă dramatică al Teatrului Academic de Artă din Moscova. Hotărîse să devină actor.

Studiile le-a luat foarte în serios. Nu se grăbea să debuteze. Se apropia ceasul diplomei şi Urbanski încă nu jucase pe o scenă adevărată... Tocmai atunci, unul din colegi, căruia îi căzuse în mînă scenariul „Comunistul" de Evgheni Gabrilovici, a exclamat cu convingere: „Rolul acesta trebuie să-l joci tu! Citeşte-l, Ghenia! Pare scris anume pentru tine!"

Deocamdată însă, această convingere aparţinea numai celor doi studenţi ai studioului MHAT. Mai trebuia convins cineva: regizorul Iuli Raizman. Acesta tocmai căuta cu febrilitate pe actorul capabil să întruchipeze o asemenea puternică şi cuprinzătoare figură...

Şi iată că într-o dimineaţă, la studioul „Mosfilm" se prezintă un tînăr necunoscut, cu o statură atletică, cu un cap expresiv pe un gît puternic, şi cere să vorbească cu regizorul Iuli Raizman. Cu cea mai deplină naturaleţe, el se oferi să joace rolul principal din filmul „Comunistul". În faţa hotărîrii liniştite a necunoscutului, rezervele regizorului au cedat şi i s-a admis să dea probă.

Rezultatul l-a convins şi pe Iuli Raizman! Acest actor necunoscut, acest debutant, acesta va fi Vasili Gubanov, Comunistul.

Şi, de cînd l-am văzut pe ecran, pentru mulţi dintre noi silueta masivă şi chipul frămîntat al lui Gubanov-Urbanski simbolizează eroismul, pasiunea, dăruirea de sine a comunistului.

Un debut strălucitor e un privilegiu, dar şi o primejdie. Tînărul absolvent al studioului MHAT a ştiut să evite primejdia. N-a căutat să facă film cu orice preţ. Angajat la Teatrul „Stanislavski", şi-a cucerit treptat un loc de frunte printre slujitorii scenei care poartă numele marelui om de teatru rus. Petr din piesa „Appassionata" a dramaturgului ceh Pavel Kohout, Richard Dudgeon din „Discipolul diavolului" de Bernard Shaw, Jan din „Prima zi de libertate" de Leon Kruczkowski, Mart din „Fiul rătăcitor" de Rannet sau gardistul alb Mîşlaevski din piesa „Zilele Turbinilor" de Bulgakov au fost tot atîtea încercări de a se înnoi, de a valorifica mereu alte resurse ale talentului său.

Între timp a acceptat numai două roluri de film. În „Balada soldatului", realizat de Grigori Ciuhrai, Urbanski apare într-un episod scurt sub înfăţişarea invalidului, unul din tovarăşii de călătorie ai lui Alioşa. Cîteva scene i-au fost însă de ajuns pentru a face din drama acestui om, mutilat de război în plină vigoare, unul din momentele tari ale filmului. Următorul rol de film i-a prilejuit lui Urbanski apropierea de un alt regizor interesant. În „Scrisoarea neexpediată" a lui M. Kalatozov, el interpretează un personaj tot atît de frămîntat, victimă şi el în felul său a războiului. Singuratic, ursuz, pătimaş, Serghei călăuza se aprinde de o dragoste tîrzie pentru geologa Tania. Şi piere eroic în lupta cu neîmblînzita taiga siberiană. Dar pe Evgheni Urbanski îl aştepta un rol menit a-i încununa întreaga carieră: figura complexă a pilotului Alexei Astahov din recentul film al lui Grigori Ciuhrai „Cer senin". Credinţa în om, fidelitatea faţă de idealurile comuniste şi fidelitatea în dragoste, care constituie tema filmului, au găsit în interpretarea lui Urbanski o expresie emoţionantă, plină de adevăr.

„N-a fost nevoie să *intru* în rolul lui Astahov — mărturiseşte actorul. Rolul era în mine. De altfel însuşi regizorul Ciuhrai îmi spunea: «Ţi-a fost dată o tribună de la care poţi vorbi despre problemele care ne frămîntă pe toţi, care-s aproape de inimile a mii şi mii de oameni»".

În prezent, admiratorul de altădată al poetului Vladimir Maiakovski visează să întruchipeze, pe scenă sau pe ecran, chipul marelui tribun al revoluţiei. Din cîte cunoaştem despre înflăcărarea, stăruinţa şi mai ales talentul lui Urbanski, sînt multe şanse ca acest vis să devină realitate.

Ana ROMAN

O nouă producție a studioului „București“

„PUȘTIUL“

Regizoarea filmului, Elisabeta Bostan, și interpretul „puștiului“ — George Bejan.

Un film despre copii. Interpretat de copii. Eroul principal are 7 ani, ochi melancolici și o boală gravă care e pe cale de a-i fura copilăria și a-i schilodi sufletul. Un asemenea subiect — care, s-o recunoaștem, nu excelează prin originalitate — e pîndit de primejdia melodramei, și împotriva acestui perfid inamic și-a concentrat atenția tînăra regizoare Elisabeta Bostan, debutantă în filmul artistic. Astfel că „Puștiul“, deși are multă duioșie, s-a străduit să ocolească suspinul lacrimogen al dramoletelor și să transmită — pe lîngă imagini pline de prospețime din viața de azi a copiilor noștri — cîteva idei. Două în principal: mai întîi cea a luptei energice, colective, duse azi la noi pentru sănătatea celor mici. Și nu e vorba numai de medici — cu toate că efortul lor tămăduitor e prezentat emoționant — ci de toți cei din jurul copilului bolnav: colegi, profesori, prieteni. Cînd se află că Dan e bolnav de inimă și nu mai are voie să participe la cursa ciclistă, pionierii concurenți își retrag provocarea sub un pretext oarecare: colegul lor nu trebuie să afle cît de gravă e starea lui. „Nea Sandu“, șoferul din vecini, vine să-l ia pe Dan de la școală cu camionul său ori de cîte ori e timp urît: nu au hotărît ei doi, în secret, să-l califice pe Dan în ale șoferiei? Iar cînd Dan e internat într-un spital din București și urmează a fi operat, pionierii radioamatori din orașul lui îi roagă pe calea undelor pe cei din Capitală să-l viziteze pe colegul lor.

Există apoi în film mica dramă — filozofică, dacă vreți — a copilului ce află pînă la urmă de boala lui și-și pune eterna problemă a vieții și a morții, firește la diapazonul înțelegerii vîrstei sale. „Mamă, cînd mori te doare?... Dar pe frunze le doare?... Și unde se duc frunzele moarte?“ — își întreabă Dan mama, cu prilejul unei autumnale plimbări prin parc.

Întrebările acestea dureroase își găsesc în film răspunsul în formula adecvată vîrstei eroului: Dan e convins în cele din urmă că inima năzdrăvană inventată de nenea doctoru' îi va permite să umble cu bicicleta, să patineze, să alerge și consimte, cu sufletul împăcat, la operația salvatoare.

Pe coordonatele acestor idei se înfășoară o povestire cinematografică fără prea mari pretenții (scenariu: Eva Sîrbu și Ecaterina Farkaș), punctată cu momente pline de haz, cu altele dramatice, cu clipe de duioșie, o povestire în care sînt cîțiva „oameni mari“ și cîteva zeci de copii.

Pentru aceștia din urmă au fost trecuți în revistă, priviți, studiați, puși să mimeze, uneori chiar fotografiați cîteva mii. Mai precis: 10 600. La capătul a două luni de căutări prin școlile și căminele Bucureștiului, alesul nr. 1 din cei 10 600 a fost cel remarcat în prima zi de prospecție, în prima școală și prima clasă vizitată: George Bejan, elev în clasa a II-a la Școala nr. 124, în vîrstă de 8 ani și jumătate. La începutul filmărilor de probă erau 30 de candidați pentru rolul lui Dan; în ultima săptămînă rămăseseră doar doi și întrecerea era aprigă: învingătorul a fost Georgică, băiețelul sensibil, cu o figură puțin tragică. „Rivalul“, Sorin Mihălțeanu, n-a ieșit complet din competiție, căpătînd rolul lui Petre, bunul prieten al lui Dan. Lîngă ei, un al treilea personaj important, Nelu, care a împrumutat, pe perioada filmărilor de la numitul Ghighi Șubovici, părul zbîrlit, ochii rotunzi și șmecheri, temperamentul dinamic și hazul personal. În sfîrșit, iată-l și pe Fănel Berenghiș (cinci ani) — în film interpret al fratelui mai mic al lui Dan — care și-a trăit cu multă seriozitate rolul, rîzînd, plîngînd și făcînd absolut toate poznele prevăzute în scenariu, atunci cînd regizoarea le cerea.

Pentru cei cîțiva „oameni mari“, regizoarea a apelat la actori cu experiență — Corina Constantinescu, George Măruță, Sandu Sticlaru — care întregesc armonios acest univers populat mai ales cu școlari din clasa I elementară. Debutului regizoral i se adaugă și unul în crearea muzicii de film: cel al lui Valentin Gheorghiu.

Sanda FAUR-DIMA

E bine să ştii

POVESTEA UNOR CUVINTE

În vocabularul tuturor limbilor se păstrează amintirea unor oameni cu merite deosebite într-un domeniu oarecare de activitate. E vorba atît de numele lor propriu-zis, dar și de cuvintele formate de la aceste nume. De cele mai multe ori însă, pentru cei fără pregătire filologică, legătura dintre cuvintele de acest tip și personajele respective nu e de loc limpede.

Daltonismul, de exemplu, este numele unei afecţiuni a ochilor, studiată de Dalton (sec. al XIX-lea); cei care nu pot deosebi culoarea roșie de cea verde se numesc **daltoniști.**

Nu toată lumea a auzit de marele arhitect francez Mansard (1598-1666). Cu toate acestea, ştim cu toţii ce este o **mansardă.** Folosind cuvîntul, aducem un omagiu — fără să ne dăm seama! — celui care a înzestrat acum peste trei veacuri palatele, construite de el, cu mansarde.

Celebra **ghilotină** își trage numele de la medicul Guillotin, care a propus în 1789 ca decapitarea condamnaţilor la moarte să se facă cu ajutorul unei maşini.

Importanţa unor personaje al căror nume se păstrează în multe limbi e desigur discutabilă. E cazul lordului Derby, care a iniţiat în 1780 concursul hipic numit **derbi.** În comediile populare italiene (commedia dell'arte) apărea frecvent un personaj numit Pantaleone, caracterizat prin pantalonii săi lungi și largi. Numele eroului comic a devenit cu timpul numele unui articol de îmbrăcăminte — **pantalonul.**

Sorin STATI

AGENDA

Dramaturgul, regizorul şi actorul Eduardo de Filippo a împărtăşit, într-un interviu apărut în „Unita", planurile sale de creaţie pentru anul în curs. Cu excepţia unui turneu la Milano, unde va prezenta piesa „Primarul cartierului Sanita", trupa teatrului său nu va da reprezentaţii în Italia. În primăvara acestui an de Filippo îşi propune să întreprindă un turneu prin U.R.S.S., Polonia, Cehoslovacia, Ungaria şi alte ţări. Dramaturgul a mai declarat că lucrează la două noi piese: „Arta comediei" şi „Numai rîndunelele ştiau" (o comedie scrisă special pentru marea actriţă italiană Ana Magnani). În fotografie: de Filippo şi fiul său Luca.

★

În oraşul Kampale din Uganda a fost inaugurat, pentru prima oară în regiunea Africii ecuatoriale, un teatru dramatic naţional. Printre obiectivele pe care şi le propune acest colectiv este şi cel al dezvoltării formelor populare ale dramaturgiei africane.

Ultimul film al lui Raj Kapur intitulat „Acolo unde curge Gangele", apreciat în mod elogios de critica indiană, evocă viaţa unui poet în lumea interlopă a pungaşilor şi a vagabonzilor. Alături de Raj Kapur mai apare în film şi tînăra actriţă Padmini.

★

În 1944 cercetătorul literar I.S. Silberstein a reuşit să găsească într-o gară de lîngă Moscova un extraordinar tezaur al culturii ruse. Este vorba despre o voluminoasă mapă conţinînd o colecţie de portrete ale decembriştilor, executate de unul din participanţii la răscoală, Nikolai Bestujev. Această adevărată galerie de portrete şi descoperirea lor sînt relatate într-un interesant film documentar sovietic: „În adîncul minelor siberiene".

★

Ultimul roman al scriitoarei australiene Dymphna Cusack, „Val de căldură la Berlin", a stîrnit un larg ecou atît în presa australiană, cît şi în cea engleză. Săptămînalul „Tribune", care apare în Australia, scrie că romanul „Val de căldură la Berlin" se citeşte cu un uriaş interes şi că trebuie neapărat recomandat mai ales tineretului, care nu-şi poate imagina ce reprezintă războiul şi crede că o dată cu victoria asupra Germaniei hitleriste a fost zdrobit şi fascismul.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Criză — declin — recesiune

Se vorbeşte frecvent despre crize în producţia statelor capitaliste. În legătură cu aceasta se folosesc termenii de declin şi recesiune. Aş dori să-mi răspundeţi dacă există vreo deosebire între criză, declin şi recesiune.

Elena GEORGESCU
profesoară, Bucureşti

Răspunde COSTIN MURGESCU, directorul adjunct al Institutului de cercetări economice:

La drept vorbind, din punct de vedere ştiinţific între aceşti trei termeni nu există nici o deosebire de conţinut. Toţi desemnează una şi aceeaşi fază a ciclului capitalist.

Pentru a înţelege despre ce este vorba, trebuie reamintit că economia capitalistă are o dezvoltare ciclică; ciclul capitalist cuprinde patru faze: 1) criza; 2) depresiunea; 3) înviorarea; 4) avîntul. Durata unui ciclu este tocmai durata de la începutul unei crize (cînd izbucnesc toate contradicţiile sistemului capitalist, apare o supraproducţie de mărfuri, este restrînsă producţia, creşte şomajul etc.) şi pînă la începutul crizei următoare. În condiţiile crizei generale a sistemului capitalist şi ale adîncirii ei continue s-a mărit instabilitatea economiei capitaliste, ceea ce s-a reflectat şi asupra ciclului, în primul rînd în sensul reducerii lui. Crizele au devenit mai frecvente, efectele lor mai distrugătoare.

În ultimii ani, economiştii marxişti au publicat numeroase studii în care au analizat particularităţile ciclului în capitalismul contemporan.

În acelaşi timp, economiştii burghezi şi revizioniştii, pentru a masca racilele capitalismului, încearcă să înlocuiască termenul de criză prin acela de „recesiune", tradus uneori şi prin acela de „declin". Această substituire de termeni le este necesară pentru a convinge masele că astăzi capitalismul n-ar mai cunoaşte o dezvoltare ciclică şi ar putea evita crizele. Substituirea de termeni amintită nu poate fi despărţită nici de o serie de teorii subiectiviste — ca, de exemplu, cele ale sociologului burghez L. von Wiese — care susţin că izbucnirea crizelor ar fi determinată nu de contradicţiile proprii orînduirii capitaliste, ci de... circulaţia anumitor idei şi noţiuni care pot crea panică în lumea acţionarilor, a deponenţilor etc.

Sînt însă şi economişti burghezi care recunosc că în toate aceste dispute terminologice nu este vorba decît de a se ascunde adevărul.

Referindu-se, de pildă, la acest termen de „recesiune", o revistă a cercurilor financiare, „Banque", scria: „Orice scădere a conjuncturii economice, fie că este scurtă, fie că este durabilă, se intitulează acum în mod curent recesiune. Oamenii politici, ziariştii, care cunosc puterea reacţiilor opiniei şi ştiu să practice arta prudentă a eufemismului, folosesc în mod larg acest cuvînt, chiar pentru a-l substitui aceluia mai brutal de criză, care a lăsat amintiri atît de urîte..."

Chiar sub numele de „recesiune" sau „declin", crizele tot crize de supraproducţie rămîn însă. Ele s-au manifestat cu forţă în perioada postbelică, în Statele Unite, de exemplu, în 1948-1949, în 1953-1954, în 1957-1958.

Ce sînt picturile de la Ajanta?

Aş dori să aflu de ce sînt faimoase frescele din peşterile de la Ajanta.

Eugen DORTETE
învăţător, comuna Securi,
reg. Oltenia

Răspunde AMELIA PAVEL de la Institutul de istorie a artei al Academiei R.P. Romîne:

Prin „picturile de la Ajanta" denumim frescele care împodobesc pereţii celor 29 încăperi subterane ale mănăstirilor şi templelor budiste, zidite între secolul al II-lea î.e.n. şi secolul al VII-lea al e.n. în peşterile din apropierea orăşelului indian Ajanta. Aceste fresce constituie unul din cele mai preţioase documente cu privire la arta indiană veche şi, în acelaşi timp, reprezintă, prin măiestria execuţiei, prin frumuseţea şi originalitatea concepţiei, una din capodoperele artei universale.

Picturile de la Ajanta au fost lucrate pe parcursul a mai multe secole, de aceea se pot constata nete deosebiri între ele, în special în ce priveşte concepţia lor stilistică. Autorii acestor scene, inspirate şi din legendele cu caracter religios, şi din cele cu caracter istoric, sînt anonimi. Ei erau fie pictori de profesie, fie călugări budişti pictori amatori. Deşi conduşi în execuţia acestor picturi de norme şi prescrieri canonice foarte precise, referitoare la felul de reprezentare portretistică a divinităţilor şi personajelor legendare, autorii picturilor de la Ajanta nu se îndepărtează de realitatea vieţii. Atît faptul că divinităţile sînt înfăţişate în cadrul unui decor de viaţă, plin de amănunte pitoreşti, cît şi faptul că redarea figurilor şi a trupurilor este insistent sprijinită pe imitarea naturii ne îngăduie să vorbim despre trăsăturile realiste ale acestor picturi, în orice caz despre trăsăturile realiste, comparativ mult mai accentuate decît ale picturilor altor popoare asiatice. O scenă, de pildă, înfăţişează tinere fete care poartă tăvi cu diferite ustensile de toaletă. O alta prezintă felul în care sînt îngrijiţi bolnavii şi, în sfîrşit, altele înfăţişează ceremonialul de curte.

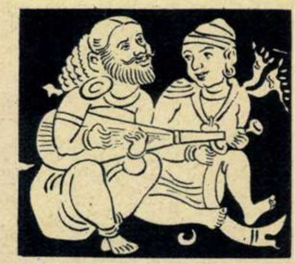

Caracteristic pentru aceste imagini din Ajanta este puternica lor plasticitate, obţinută printr-o mare atenţie acordată desenului, conturării expresive. Acest procedeu este pus în slujba reliefării conţinutului de idei şi sentimente — foarte variat — al scenelor înfăţişate.

Printre cele mai expresive scene se numără „Plecarea în exil a prinţului Visvantara", „Prinţesă pe patul morţii", „Scenele din viaţa de la curte" şi diferitele motive decorative înfăţişînd animale.

O pădure de 7 milioane km p

Care-i cea mai mare pădure din lume şi ce specii de arbori are?

A. NICODIM
maistru miner — Asău
(reg. Bacău)

Răspunde POPA GHEORGHE, cercetător ştiinţific la Institutul de geologie şi geografie al Academiei R. P. Romîne:

Una din cele mai întinse păduri se află pe teritoriul U.R.S.S., unde — cu unele întreruperi — ocupă o suprafaţă de 7 milioane kilometri. Această zonă păduroasă ajunge pînă la cercul polar, lăţimea ei avînd în unele locuri aproape 2 000 de kilometri. Ea se întinde între 80° şi 170° (longitudine estică), ocupînd o bună parte din cîmpia europeană de est, cîmpia Siberiei de vest, podişul Siberiei centrale. Aici este zona pădurilor conifere (taiga) şi zona pădurilor de foioase. Dintre conifere cităm molidul european şi molidul siberian. Trecerea la pădurile de foioase se face treptat. Printre speciile respective menţionăm: stejarul, fagul, frasinul, arţarul, mesteacănul, plopul de munte.

O altă mare pădure este cea ecuatorială din bazinul Amazonului. Acolo cresc specii de palmier, de arbori de cauciuc, bambus, eucalipt etc.

Ce este N.E.A.T.O.

Am citit de mai multe ori unele știri în legătură cu un nou bloc militar denumit N.E.A.T.O. Aș dori unele amănunte în legătură cu acesta.

Crețu CROITORU
București, str. R. Samoilă nr. 35

Răspunde AL. GHEORGHIU, ziarist la Agerpres:

N. E. A. T. O. (North-East Asian Treaty Organisation), adică Organizația tratatului Asiei de nord-est, este numele unui pact militar agresiv, pe care imperialiștii americani vor să-l înjghebeze sub egida lor în Extremul Orient, cu participarea Japoniei, Coreei de Sud, Filipinelor și a ciankaișiștilor. Acest pact, proiectat de defunctul secretar american Dulles să fie ca un frate geamăn al blocului agresiv S.E.A.T.O. din Asia de sud-est, n-a putut fi constituit din 1955 și pînă azi ca urmare a acțiunilor hotărîte ale popoarelor din Asia și regiunea Pacificului. Veriga de legătură între N.E.A.T.O. și S.E.AT.O. ar urma să fie Filipinele, țară cu regim prooccidental.

În ultima vreme, din cauza gravei crize politice și economice prin care trece regimul marionetă din Coreea de Sud, cît și cel din Taiwan, S.U.A. au început să accelereze, atît pe plan diplomatic cît și economic, pregătirile pentru înjghebarea N.E.A.T.O.

În prezent S.U.A. manevrează pentru o apropiere cît mai grabnică între regimul sud-coreean și Japonia. Acesta a fost de altfel unul din scopurile convorbirilor japono-americane, îndeosebi din vara anului 1961, dintre primul ministru al Japoniei, Ikeda, și președintele S.U.A., Kennedy. La tratativele ulterioare de la Hakone (Japonia) secretarul american Rusk a cerut „normalizarea" grabnică a relațiilor dintre Japonia și Coreea de Sud, între care există anumite chestiuni litigioase, propunînd ca Japonia să contribuie la „reconstrucția" Coreei de Sud. Asumîndu-și rolul de „salvator" economic, monopolurile japoneze, care nu au renunțat la vechea lor politică expansionistă, au și trecut la ofensivă pentru acapararea ramurilor-cheie ale economiei sud-coreene, pe care vor să le „reanimeze" prin investiții. Totodată, se organizează o colaborare militară între clica militară sud-coreeană și Japonia. Recentele tratative politice japono-sud-coreene sînt considerate de presa japoneză ca primul pas spre crearea blocului N.E.A.T.O.

Manevrele în vederea creării N.E.A.T.O. au stîrnit o puternică mișcare de protest în țările asiatice și mai ales în Japonia. Crearea N.E.A.T.O. ar îngreuna și mai mult unificarea pașnică a Coreei și ar duce totodată la intensificarea încordării în Extremul Orient.

Cititorii către cititori

Doresc să facă schimb de ilustrate următorii: *Nic. Drăghici*, Făgăraș, str. Filimon Sîrbu 79, bloc 1, camera 79; *Adi Petrovici*, Giurgiu, str. Filimon Sîrbu 107; *Sița Ubariana*, Pitești, bd. R.P.R. 119; *Rodica Dumitrescu*, Constanța, str. Bogdan Vodă 65; *Teodor Usturoi*, Tecuci, str. Ecaterina Teodoroiu 16; *Natalia Darie*, Băilești, str. Muncitorilor 37; *Nicolae Rașca*, Hunedoara, bloc 71, ap. 9; *Alexandru Enger*, elev, Galați. str. Pescari 33; *Mioara Soceanu*, elevă, București, str. Episcopul Gherasie 21, bloc A. Doresc să facă schimb de corespondență pe teme de literatură și artă: *Mauriciu Nadler*, Roman, str. Șt. Gheorghiu 8; *D. Boghiar*, Vulcan (Hunedoara), bloc B 61, scara III; *Marin Mateescu*, cooperativa „Confecția", Gura Humorului; *Liviu Ciobanu*, mecanic, Deva, str. Crișan 15; *Maria Georgescu*, elevă, Ploiești, str. Nicovalei 16; *Gigi Romanescu*, Petroșani, cartier „Aeroport", bloc 15, ap. 6, scara C; *Nic. Florea*, Iași, complexul studențesc, blocul E 1; *Mihai Ivanovski* și *Ion Zahariuc*, Mihăileni, raionul Dorohoi; *Donca Evantia*, Iași, complexul studențesc, bloc C; *Buzea Zaharescu*, com. Crucea, raionul Vatra Dornei; *Bujor Milonan*, Obad Deda (Banat); *Titu Bellu*, Căminul studențesc nr. 1, Petroșani; *Adrian Boiceanu*, Pașcani, blocul V, et. 2, ap. 27; *Gh. Ivan*, Satu Mare, str. Oscko Ferenz 20; *Nicușor Văduva* și *Paloș Vasile*, Hunedoara, Grupul școlar C.S.H., str. 23 August 1.

Acasă la Moș Ion Roată

Casa în care s-a născut și a trăit o parte din viață Moș Ion Roată a devenit casă memorială. Inaugurarea a avut loc recent în comuna Cîmpuri, raionul Panciu, cu prilejul împlinirii a 80 de ani de la moartea luptătorului moldovean pentru cauza țărănimii. Restaurată cu sprijinul organelor de partid și al sfatului popular raional, casa arată acum ca pe vremea în care o locuia Moș Ion Roată. Într-una din camere, un pat de lemn, o masă scundă, blidarul, soba. În cealaltă, pereții sînt azi acoperiți cu fotografii, documente și texte despre viața lui Moș Ion Roată și lupta lui ca deputat al țăranilor în divanul ad-hoc al Moldovei.

Gh. CONSTANTINESCU
și V. NĂMOLOȘANU
Focșani

Așa arată casa în care a locuit Moș Ion Roată.

„Am făcut pasul hotărîtor"

Vă scriu doi țărani din comuna Zărnești, raionul Rîmnicu-Sărat. Sîntem printre primii din comuna noastră care am intrat în gospodăria colectivă. Pasul hotărîtor l-am făcut după ce ne-am convins de starea înfloritoare a colectiviștilor mai vechi din comunele Bălăceanu, Vîlcele, Mihăilești și Ciorăști, pe care i-am vizitat în mai multe rînduri. Oamenii au case noi, au lucruri noi, trăiesc bine. Vă scriem pentru a ne exprima bucuria că și în satul nostru s-a format gospodărie colectivă.

În aceste zile de început de primăvară sîntem toți gata să pornim cu forțe noi la munca cîmpului. Vrem ca peste cîțiva ani să se vorbească de gospodăria colectivă din Zărnești ca de o gospodărie milionară.

Ion R. LINȚĂ
și Dumitru V. STÎNGĂ
colectiviști din com.
Zărnești, raionul R. Sărat

De la fotocorespondenți

① În sala de șah a clubului gospodăriei agricole colective „Unirea" din Mizil. (*D.Pană*)

② Cucu... (*E. Elekes, muncitor, Cluj, str. Amurgului 14*)

③ Cu cîteva zile înainte de încheierea colectivizării raionului Teleajen, care a marcat terminarea colectivizării întregii regiuni Ploiești, în centrul comunei Starchiojd din acest raion fusese instalat un panou pe care erau trecute zilnic numele țăranilor nou înscriși în gospodăria colectivă. (*I. Vermont*)

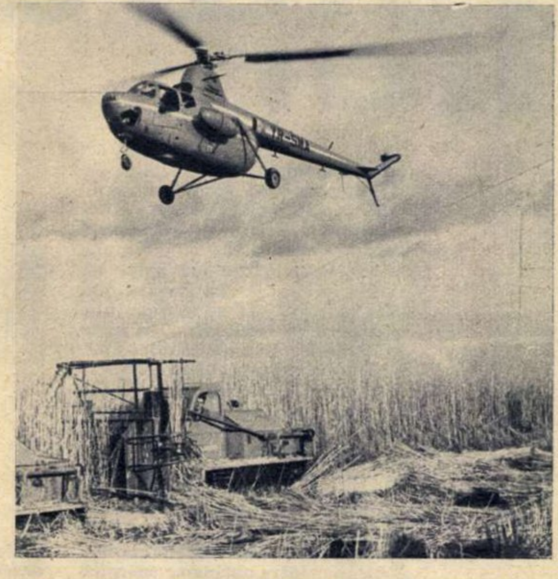

Operațiile de recoltare a stufului din iarna aceasta sînt pe sfîrșite. Fotografia redă un aspect de muncă de la unitatea Șontea. Indicarea parcelelor de stuf ce urmează a fi recoltate o fac dispecerii cu ajutorul elicopterului. (Gh. Ciorobea)

Printre studenții bucureșteni

Marți 13 martie 1962, la Casa de cultură a studenților „Grigore Preoteasa" din București a avut loc consfătuirea revistei „Flacăra" cu cititorii săi din rîndul studenților. Cu acest prilej s-au făcut numeroase propuneri în legătură cu îmbunătățirea revistei. În fotografie: un aspect din sală, în timpul consfătuirii.

Pe scurt

Mircea Albu, Cluj: *Pagina din „Flacăra" intitulată „Cititorii ne scriu, noi răspundem" este, așa cum desigur ați observat, pusă și la dispoziția fotografilor amatori. Prin urmare ne puteți trimite fotografii spre publicare. Vă solicităm însă fotografii cu conținut: fie aspecte din viața nouă a orașului, fie din activitatea instituției în care lucrați etc.*

Carmen Petrescu, Brăila: *Interpreților de muzică ușoară George Bunea și Aida Moga le puteți scrie pe adresa Teatrului satiric muzical „Constantin Tănase", București, Calea Victoriei nr. 33. Adresa Margaretei Pîslaru: Studioul de televiziune, București, str. Molière nr. 4.*

Nicu Zară, Focșani: *În țară sînt acum două școli tehnice speciale de coregrafie: una în București, str. Lt. Lemnea nr. 9, și alta la Cluj, Calea Moților nr. 5. Perioada de învățămînt este de nouă ani, elevii urmînd, în afară de balet, cursurile școlilor de cultură generală, de la clasa a IV-a pînă la a XII-a. Admiterea în școală se face pe baza unui examen ce se ține în fiecare toamnă. Important este însă ca elevul să aibă înclinație spre balet, fizicul adecvat, precum și ureche muzicală.*

Paul Volovici, Iași: *Așa cum desigur ați văzut, știrile dv. despre orașul Iași au apărut în revista noastră. Continuați deci să ne trimiteți vești, ilustrîndu-le, dacă se poate, cu cîte o fotografie, două. Sînt interesante relatările despre noile realizări în domeniul construcțiilor și despre viața culturală a orașului.*

știința și bunăstarea oamenilor

• Trei uriaşe izvoare de energie • Materialele viitorului • Cînd omul va folosi pentru însămînţat 30% din suprafaţa uscată a globului... • Spre descoperirea tainelor proceselor vieţii • „Ne apropiem de viitoarea mare revoluţie în domeniul chimiei, al industriei chimice, poate al metalurgiei, energeticii şi construcţiei de maşini“

de acad. N. N. SEMENOV (U.R.S.S.)
Laureat al Premiului Nobel

Care sînt principalele probleme științifice și tehnico-economice de a căror rezolvare atîrnă bunăstarea oamenilor? O însemnătate hotărîtoare pentru nivelul industriei, al agriculturii și al vieţii de toate zilele a oamenilor o prezintă înzestrarea cu energie electrică. Dacă ar fi posibil ca omul să dispună de energie electrică în cantităţi nelimitate, în orice punct de pe Pămînt, atunci — în condiţiile unei organizări sociale corespunzătoare — bunăstarea tuturor membrilor societăţii ar putea fi ridicată practic în mod nelimitat. În prezent, fiecărui locuitor al globului îi revine în medie circa 0,1 kW instalat. Este foarte puțin. În condiţiile unei asemenea înzestrări cu energie electrică, munca fizică grea este inevitabilă, mai ales în ţările slab dezvoltate din punct de vedere economic.

Totuși, resursele naturale permit ridicarea acestei valori de mai multe ori. Un exemplu în acest sens îl constituie Uniunea Sovietică, care în decurs de 43 de ani a mărit producţia de energie electrică de 60 de ori.

Dacă producţia de energie electrică ar crește în toate ţările în același ritm ca în U.R.S.S., ar fi posibil ca pînă în anul 2001 ea să se mărească de 40 de ori, astfel încît să revină, în medie, de fiecare locuitor al Pămîntului, cîte 4 kW instalaţi.

Și totuşi, mijloacele actuale de obţinere a energiei, mai ales a celei electrice, pe baza rezervelor de cărbuni și petrol, a zăcămintelor de uraniu şi toriu şi pe baza energiei hidraulice nu sînt veșnice. Treptat, aceste resurse se vor epuiza căci, deși rezervele sînt mari, ele sînt totuși limitate.

Cînd omul va stăpîni reacţia termonucleară...

Posibilităţi noi, incomparabil mai mari, s-ar deschide în faţa omenirii dacă s-ar reuși să se înfăptuiască reacţia termonucleară dirijată.

Cînd va putea omul să dirijeze reacţia termonucleară — mîine sau peste mulţi ani — nu se poate spune acum. Eu cred, însă, că această problemă va fi rezolvată de oamenii de știinţă şi de ingineri încă în secolul nostru.

Ce va aduce stăpînirea de către om a reacţiei termonucleare? Din transformarea unui singur gram de deuteriu (izotopul greu al hidrogenului) se va degaja tot atîta energie cît se obţine din arderea a aproximativ zece tone de cărbune. Energia deuteriului ce se află într-un litru de apă obișnuită este egală cu căldura degajată prin arderea a 160 kg de cărbune. Aceasta înseamnă că un cub cu latura de 230 de metri, umplut cu apă, conţine resurse echivalente, din punct de vedere energetic, cu întreaga producţie anuală de cărbune a lumii!

În cazul folosirii reacţiei termonucleare pentru obţinerea energiei electrice, va trebui construită o staţiune cu o putere foarte concentrată. Are ea oare limite? Oricît s-ar părea de ciudat, asemenea limite există și ele sînt determinate de supraîncălzirea suprafeţei Pămîntului și a atmosferei în urma degajării căldurii provenite de la reacţiile termonucleare. Se poate considera că temperatura medie pe Pămînt se va ridica cu 7° dacă căldura degajată de cazanele termonucleare ar reprezenta 10% din energia solară ce cade pe Pămînt. O asemenea ridicare a temperaturii medii ar provoca, probabil, o topire rapidă a gheţurilor Arcticii și Antarctidei. De aceea nu cred raţional să se mărească producţia de energie termonucleară la mai mult de circa 5% din energia solară.

Aceasta înseamnă că e admisibil să producem de 12 500 de ori mai multă energie electrică decît în prezent. În cazul acesta, chiar dacă populaţia globului pămîntesc se va mări de zece ori, fiecărui om îi vor reveni 125 kW. Este foarte mult: de 1 250 de ori mai mult decît în prezent.

60 000 de staţiuni electrice „solare“

Perspective la fel de mari se deschid în faţa omului dacă vom învăţa să transformăm energia solară în energie electrică, cu un randament care să depășească întrucîtva pe cel obţinut în timpul transformării ce are loc în plante. Dacă tot ceea ce primeşte Pămîntul de la Soare s-ar transforma în electricitate, cu un randament, să zicem, de 20%, am fi mai bogaţi decît în cazul folosirii limitate a energiei termonucleare.

Iată deci un al doilea izvor potenţial uriaş de energie. Energia solară prezintă numeroase avantaje, însă este extrem de răzleţită. Ea trebuie strînsă, ca recolta în agricultură, de pe suprafeţe enorme. În virtutea acestui fapt, probabil că singura cale tehniceşte acceptabilă de culegere a ei ar fi acoperirea suprafeţei pămîntului cu un strat de lichid fotosensibil sau cu emulsii de apă protejate de o peliculă plastică fină. Produsul bogat în energie s-ar separa la staţiunea centrală în elemente electrice, de tipul celor calorice, cu un randament apropiat de 100%.

Pentru aceasta trebuie creaţi asemenea catalizatori energetici care să permită transformarea, cu un randament destul de mare, a radiaţiei solare în energie chimică. Natura a creat asemenea catalizatori în plante, sub forma cloroplastelor sau a clorofilei. Acestea permit ca, pe seama luminii solare, să se obţină din bioxid de carbon şi apă substanţe organice bogate în energie, cu degajări de oxigen. Randamentul fotosintezei ce are loc în plante este de aproximativ 10-15%. Nouă ne trebuie însă catalizatori care să acţioneze după acelaşi principiu, dar cu un randament, să zicem, de două ori mai mare. Eu cred că printr-o muncă ştiinţifică intensă şi bine organizată această sarcină este rezolvabilă.

Perspectivele sînt cu adevărat fantastice. Dacă s-ar reuşi să se obţină randamentul sus-menţionat, în acest caz, prin folosirea doar a unei zecimi a suprafeţei continentelor (fără Antarctida), s-ar putea crea sub suprafeţele iradiate 60 000 de staţiuni electrice, fiecare din ele avînd o capacitate egală cu aceea a hidrocentralei de la Krasnoiarsk; de pe o suprafaţă iradiată egală cu 1 km^2 s-ar putea obţine o putere de 22 000 kW. Se poate imagina ce însemnătate enormă ar prezenta aceasta pentru electrificarea deplină a agriculturii, pentru construcţiile agricole, pentru viaţa de fiecare zi a lucrătorilor agricoli, pentru industria locală.

Există încă un izvor, al treilea la număr, cu o perspectivă grandioasă, şi anume căldura subterană a magmei (adică a masei topite din interiorul Pămîntului — n.t.). În acest domeniu nu există probleme ştiinţifice principial neclare; totuşi, greutăţile tehnice de folosire a acestui izvor de energie sînt, pe cîte se pare, foarte mari.

Astfel, în afară de cărbune, petrol, uraniu şi toriu, vedem că există o serie de izvoare de energie mult mai importante cu care, dacă le vom stăpîni, vom putea satisface pe deplin nevoile de energie electrică ale populaţiei mereu crescînde a globului. O caracteristică importantă a noilor izvoare o constituie inepuizabilitatea lor practică.

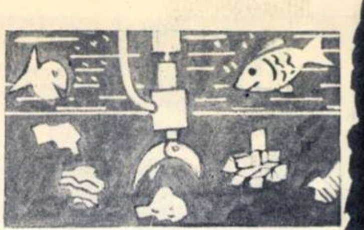

Minereuri din fundul oceanului!

Pentru a asigura omului tot ce-i este trebuincios în viaţa şi munca sa, este necesară o cantitate uriaşă de materiale. Oceanul de energie electrică de care vom dispune, dacă vom învăţa să folosim energia termonucleară sau solară, va crea baza pentru obţinerea nelimitată de metale.

Folosirea intensă a electrotermiei (utilizarea energiei electrice pentru obţinerea temperaturii necesare operaţiilor tehnologice — n.t.) şi a electrolizei va schimba aspectul metalurgiei contemporane. Aluminiul va căpăta o importanţă mai mare decît fierul. Probabil că se va reuşi să se introducă în sfera folosirii materialelor elementele cele mai răspîndite pe scoarţa terestră. Nu este exclusă nici posibilitatea ca oamenii să obţină materie primă din adîncurile subsolului, să foreze pînă la magmă şi să dirijeze ieşirea ei spre suprafaţă sub formă de lavă vulcanică. E posibil, cu timpul, să se extragă minereuri din fundul oceanelor.

Totuşi, cele mai caracteristice materiale ale viitorului vor deveni noile produse sintetice, aşa-numiţii polimeri — masele plastice, fibrele sintetice, cauciucurile, pielea şi blănurile sintetice. Fără îndoială că toate aceste materiale create de chimia ultimilor ani vor deveni dominante încă în secolul nostru, atît în industrie şi construcţii, cît şi în viaţa de zi cu zi.

Polimerii sintetici vor înlocui în deceniile următoare nu numai materialele polimerice naturale, ci în mare măsură şi metalele, deoarece sînt la fel de rezistenţi ca metalele, sînt mai puţin expuşi oxidării, se prelucrează mai uşor, iar în viitor se vor dovedi probabil mai rezistenţi decît metalele şi la temperaturi înalte (am în vedere polimerii anorganici). O adevărată cotitură se va produce în tehnică atunci cînd ştiinţa va descoperi metode de obţinere a unor polimeri anorganici care să posede însuşirile proiectate. Resursele de materie primă pentru producţia unor asemenea polimeri sînt inepuizabile.

Să presupunem că vom reuşi să folosim energia termonucleară şi cea solară. Atunci, resursele de energie electrică vor fi atît de mari încît petrolul va putea fi folosit în special la pregătirea materialelor sintetice polimerice.

Mașinile de calcul și munca creatoare

Telemecanica, electronica, automatizarea proceselor de producție includ posibilități uriașe de economisire a muncii omului. Dacă mașinile producătoare de muncă mecanică îl eliberează pe om de munca fizică grea, mașinile electronice de calcul sînt menite să-l elibereze de diferitele aspecte ale muncii intelectuale care nu au un caracter creator ci, într-o măsură însemnată, automat, ca de pildă dirijarea liniilor în producție, dirijarea transporturilor și numeroase aspecte ale muncii de birou.

Aceasta înseamnă însă puțin. Mașinile electronice sînt astfel construite încît, în sfera specializării lor mai mult sau mai puțin înguste, „memoria" acestora, ca și viteza și exactitatea analizei datelor, depășesc infinit posibilitățile omenești. Mașinile de calcul ale viitorului apropiat vor fi capabile să dea informații asupra unui număr uriaș de materiale, inclusiv informații sistematizate și în parte analizate. Acest lucru lărgește extrem de mult posibilitățile muncii creatoare a omului, întrucît eliberează creierul de memorarea și analizarea primară a materialului faptic enorm de care trebuie să se țină seama actualmente în creația științifică și în oricare alt domeniu de creație.

Pîine... pentru 30 de miliarde de oameni

Trecem la problema alimentației. O mare parte a omenirii, îndeosebi în țările coloniale și în țările exploatate din punct de vedere economic, nu se hrănește încă suficient; există și locuri unde foametea este un musafir frecvent. Totuși, simpla ridicare a metodelor de prelucrare, îngrășare și irigare a suprafețelor arabile actuale pînă la nivelul tehnicii moderne (fără a mai vorbi de extinderea suprafețelor cultivabile) ar asigura o alimentație calitativ superioară și absolut suficientă nu numai pentru întreaga populație actuală, ci chiar pentru o populație mult mai mare. Acest lucru s-ar obține ușor dacă popoarele ar depune eforturi comune, organizate, în acest sens.

Se știe că, cu ajutorul unei tehnici agricole și al unei mecanizări corespunzătoare, în condițiile unei umidități suficiente, se poate obține o recoltă de 15 tone de substanță uscată la hectar.

Rația normală a unui om este de aproximativ 1 kg de hrană uscată pe zi, din care hrana vegetală trebuie să alcătuiască 750 gr, iar cea animală 250 gr. Deci unui om îi trebuie într-un an circa 270 kg de hrană vegetală și 80 kg de hrană animală. Populației globului — trei miliarde de oameni — îi sînt necesare anual 80 0000 000 tone de hrană vegetală și 270 000 000 tone de hrană animală în greutate uscată. În acest scop — desigur cu condiția ca oamenii să învețe să obțină recolte mari — ar trebui în total 130 000 000 hectare pentru culturi necesare omului și 180 000 000 hectare pentru culturi furajere, necesare animalelor agricole. Această suprafață este egală cu doar 2,2% din întreaga suprafață uscată a globului (fără Antarctida). În realitate însă ea reprezintă și mai puțin, deoarece în regiunile sudice se pot obține 2-3 recolte pe an.

Eu nu văd însă motivele pentru care în condițiile agrotehnicii și ale irigării respective nu am putea în viitor să valorificăm pentru însămînțat, de exemplu, pînă la 30% din uscat. Dacă vom avea în mod practic resurse inepuizabile de energie electrică pentru organizarea stropitului și încălzirea serelor, dacă vom învăța să producem plăci ieftine și rezistente din material plastic pentru sere, pentru acoperirea solurilor, vom putea să extindem și mai mult suprafețele cultivabile, să obținem recolte și mai mari.

În legătură cu aceasta trebuie examinată și problema posibilității de a se obține recolte foarte mari. Cum noi cunoaștem cantitatea medie de energie solară care cade pe fiecare hectar în timpul perioadei de vegetație și ținînd seama și de faptul că în stadiul timpuriu al vegetației frunzele nu acoperă întreaga suprafață a terenului, am putea calcula producția maximă posibilă la hectar. Ea va fi cu mult mai mare (aproximativ de 5-6 ori) decît cele 15 tone în formă uscată pe care le indicasem. În felul acesta, se deschid mari perspective pentru sporirea continuă a recoltelor, iar în condițiile unei organizări corespunzătoare a agriculturii pe scară mondială, aplicînd în agricultură posibilitățile crescînde ale științei și pe baza producției sporite de energie electrică, s-ar putea asigura pe deplin populația cu necesarul de hrană, chiar dacă acesta ar fi de zece ori mai mare decît în prezent.

Problemele centrale ale științei

Care sînt problemele principiale cele mai importante ale științei din zilele noastre? Eu văd două asemenea probleme.

Una din domeniul fizicii: elaborarea teoriei particulelor elementare și a teoriei cîmpurilor — problemă care privește una din tainele poate cele mai importante ale naturii și care definește bazele sistemului Universului. Eu cred că un rol uriaș în studierea și rezolvarea acestei probleme îl vor avea experiențele în Cosmos.

A doua sarcină importantă aparține chimiei și biologiei și constă în reproducerea bazelor proceselor moleculаro-fizico-chimice care au loc în organismele vii, cu alte cuvinte, în descoperirea tainelor proceselor vieții.

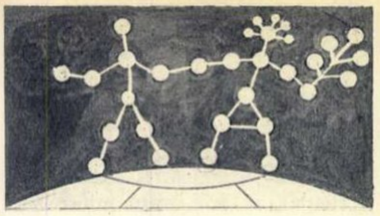

„Mașinile de ștanțat" ale organismului: acizii nucleici

Albuminele și acizii nucleici reprezintă părțile componente principale ale materiei vii nu numai din punct de vedere cantitativ, ci și în sensul rolului activ pe care-l joacă în viață, adică în metabolism, în creșterea și înmulțirea celulelor și în ereditate. Aceste molecule polimerice foarte complexe constituie nu numai materialele ci, ca să spunem așa, și mașinile moleculare care efectuează, cu un specific și o ușurință neobișnuită, reacțiile chimice cele mai variate în organism, transformă cu un randament înalt o formă de energie chimică în alta, energia chimică în energie mecanică și așa mai departe.

Albuminele și acizii nucleici sînt în esență molecule polimerice mari, care conțin sute și mii de grupuri monomerice. (Amintim că prin polimerizare se înțelege unirea a două sau mai multe molecule aparținînd aceluiași compus — monomerul — pentru a forma o singură moleculă, care are aceeași formulă ca și substanța inițială dar a cărei greutate moleculară este un multiplu al greutății moleculare a celei dintîi — n.t.). Genurile de grupe nu sînt numeroase: există în total aproximativ 25 de genuri de diferite grupe aminice în toate albuminele și numai 4 grupe de purine și pirimidine în acizii nucleici. În fiecare organism dat, fiecare gen de albumină are o alternanță și o formă absolut riguroasă, la fel de riguroasă ca un avion de un anumit tip care părăsește banda rulantă de construcție sau ca piesele ce ies de sub mașina de ștanțat.

Mijloacele cu ajutorul cărora se sintetizează albuminele și acizii nucleici sînt înseși moleculele de acizi nucleici; drept material servesc produsele hrănirii la animale, iar la plante, produsele fotosintezei, cele azotice și alte combinații existente în sol.

Astfel, în organismul viu procesele fotosintezei celor mai complecși polimeri merg pe calea unor principii fizico-chimice cu totul diferite de acelea pe care le aplicăm noi în laboratoarele noastre. Practic, noi nu sîntem în stare să realizăm asemenea sinteze complicate.

În afară de aceasta, viața organismului este însoțită și definită de numeroase alte reacții simple, care se desfășoară sub influența diferiților catalizatori ai organismului, așa-numiții fermenți. Fermenții lucrează după alte principii fizico-chimice decît catalizatorii noștri și pot efectua unele procese în condiții în care noi nu le-am putea înfăptui. Astfel, fermenții nitrobacteriilor pot, în condițiile unei temperaturi și presiuni obișnuite, să fixeze ușor din punct de vedere chimic azotul din aer, în timp ce mașinile noastre din industrie, producătoare de îngrășăminte azotoase, trebuie să obțină întîi hidrogen pur, de exemplu din metan, azot pur din aer și apoi să le unească în amoniac, în condițiile unei temperaturi și presiuni foarte ridicate.

O instalație-model: mușchiul omenesc

Deosebit de importantă este funcția biopolimerilor ca buni transformatori de energie, de exemplu ca transformatori ai energiei chimice — degajate în timpul oxidării elementelor nutritive — în lucrul mecanic al mușchilor. La mașinile obișnuite noi realizăm această operație astfel: arzînd combustibilul în cazan obținem căldură; cu ajutorul acesteia obținem aburul, care pune în mișcare pistonul mașinii cu aburi sau turbina rotativă. Acest proces este foarte neavantajos, întrucît energia chimică, care în principiu s-ar putea transforma ușor și fără nici o pierdere în energie mecanică, noi o transformăm mai întîi într-o formă inferioară — energia calorică — iar apoi folosim căldura pentru obținerea lucrului mecanic.

Maşina moleculară a organismului (muşchiul) acţionează altfel. Ea are molecule speciale care conţin fosfor. Aceste molecule joacă rolul unor „cazane“ microscopice care păstrează energia chimică ce se degajă în timpul oxidării produselor alimentare, însă o păstrează nu sub formă de căldură, ci de energie chimică. Unindu-se cu molecula albuminoidă musculară, molecula care conţine fosfor transmite energia, pe o cale încă necunoscută nouă, moleculei de albumină. Sub influenţa acestei energii, în moleculele de albumină se produce o regrupare, pînă acum insuficient cunoscută, care duce la schimbarea formei moleculei de albumină, ceea ce are drept rezultat contractarea muşchiului. După cum vedeţi, muşchiul este un tip de maşină cu totul diferit de aceea cu aburi; şi această maşină perfecţionată care e muşchiul funcţionează cu un randament de aproape 70%!

Sînt convins că descoperirea principiilor fizico-chimice ale proceselor vieţii amintite mai sus ne va permite, folosind aceste principii, să efectuăm asemenea procese în afara organismului.

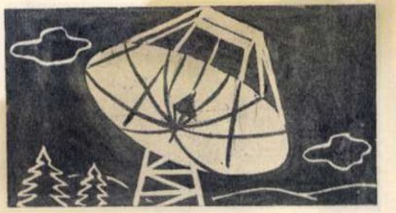

„Să folosim energia solară mai bine decît plantele“

Observaţiile asupra zborului păsărilor au permis elaborarea teoriei aripilor, iar apoi şi a avionului. Avionul nu este nicidecum o pasăre, dar, într-o anumită privinţă, şi anume în sensul capacităţii şi al vitezei, el depăşeşte incomparabil pasărea. Acesta este, desigur, un exemplu simplificator, dar sînt convins că, în mod similar, o dată înţeles principiul de acţionare al albuminelor şi al acizilor nucleici în organism, devine actuală elaborarea teoriei generale a proceselor materiei superior organizate. Folosind întreaga bogăţie a combinaţiilor chimice de care dispunem, vom şti să creăm catalizatori asemănători cu fermenţii, însă mult mai puternici, să folosim energia solară mai bine decît plantele, să construim maşini asemănătoare cu muşchii, chiar mai puţin universale dar mai puternice etc.

Sînt încredinţat că în urma cercetării mecanismelor proceselor chimice din organism şi a găsirii principiilor fizico-chimice noi, care stau la baza lor, ne apropiem de viitoarea mare revoluţie în domeniul chimiei, al industriei chimice, poate al metalurgiei, energeticii şi construcţiei de maşini.

(Text prescurtat)
Desene de ARNO

Micul comentar

SOARELE SUB OBROC

de Florica ŞELMARU

Gus Hall şi Benjamin Davis, conducători ai Partidului Comunist din Statele Unite, au fost arestaţi. I-au precedat în temniţă veteranul mişcării muncitoreşti americane Philip Bart şi redactorul şef al ziarului „The Worker“, James Jackson.

Vina lor? Vina lor este dublă. În primul rînd ei au dreptate. În al doilea rînd opinia publică americană începe să-şi dea seama că ei au dreptate. Nu demult, Gus Hall a făcut o lungă călătorie în vestul Statelor Unite. La întoarcere a declarat: „A fost una din cele mai interesante călătorii din viaţa mea şi consider că rezultatele ei simbolizează ceva cu totul nou în ţara noastră — un reviriment ideologic de masă în rîndurile tineretului american, ale studenţilor americani“.

Revirimentul constă în aceea că opinia publică americană — cea mai sistematic dezinformată din întreaga lume — manifestă o dorinţă crescîndă de a se lămuri în privinţa comunismului, asupra căruia are temeinice motive să creadă că a fost minţită de valurile oficiale, oficioase şi din „iniţiativă particulară“ ale propagandei „antiroşii“. Mai cu seamă manifestă o asemenea nouă şi vie curiozitate tinerii, ceea ce la urma urmei este explicabil: ei au o viaţă întreagă de pierdut sau de cîştigat. Ei vor să înţeleagă realităţile lumii contemporane, sensul evenimentelor care schimbă faţa acestei lumi, caută explicaţii şi un drum de viaţă... La conferinţa pe care Gus Hall a ţinut-o la universitatea din Oregon au participat 12 000 de persoane, iar un student i-a declarat: „Pentru actuala generaţie de studenţi americani, marxism-leninismul şi concepţiile comuniste reprezintă o manifestare firească a gîndirii, pe care ei doresc să le studieze în mod serios“. **De altminteri liderul comunist a fost poftit să ia cuvîntul în sălile mai multor altor instituţii de învăţămînt.**

...Înainte de a putea da curs acestei invitaţii, Gus Hall a fost arestat în mare grabă, împreună cu Benjamin Davis, în baza legii McCarran. După 24 de ore autorităţile au considerat totuşi preferabil să elibereze provizoriu pe cauţiune pe cei doi conducători. Dar pregătirile continuă în vederea punerii în afara legii a Partidului Comunist din S.U.A. pe calea unui proces înscenat în baza aceleiaşi legi McCarran.

Cei ce i-au arestat pe Hall şi Davis încearcă imposibilul: să opună ideilor triumfătoare ale comunismului nişte gratii, mersului larg şi apăsat al istoriei, nişte ziduri de temniţă.

Să vîre soarele sub obroc.

Într-o conferinţă de presă ţinută la New York, după punerea în libertate în mod provizoriu, pe cauţiune, a conducătorilor Partidului Comunist, Gus Hall (sus) şi Benjamin Davis (jos), Hall a declarat că acuzaţiile care li se aduc atît lor cît şi Partidului Comunist din S.U.A. — ca şi încercările de a-i întemniţa pe Philip Bart şi James Jackson, redactor şef al ziarului „The Worker“ — reprezintă *„cea mai odioasă ofensivă împotriva tuturor americanilor din tot cursul istoriei noastre“*.

fotocronica FLACĂRII

În portul Gdynia (R. P. Polonă), un lot de autocamionete, autobuze şi limuzine poloneze este pregătit pentru îmbarcare pe vase cu destinaţia Cuba. →

Ecuador. Aspect de la o demonstraţie de protest a muncitorilor de pe plantaţiile de banane de la Milagro — în apropiere de Guayaquil — împotriva trustului american „United Fruit Company“ ↓

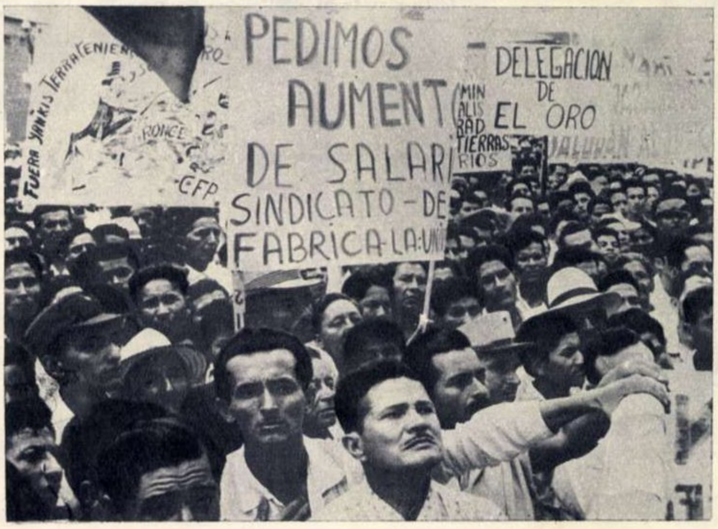

FLACĂRA
Revistă social-politică
şi literar-artistică

REDACŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii. Căsuţa poştală 3507, of. 33. Tel. 17.60.10, int. 1744.

Prezentarea grafică:
Vlad MUŞATESCU.

ABONAMENTE: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

Bibl Reg

UMOR

LA RELUAREA CAMPIONATULUI DE FOTBAL

de Rik AUERBACH

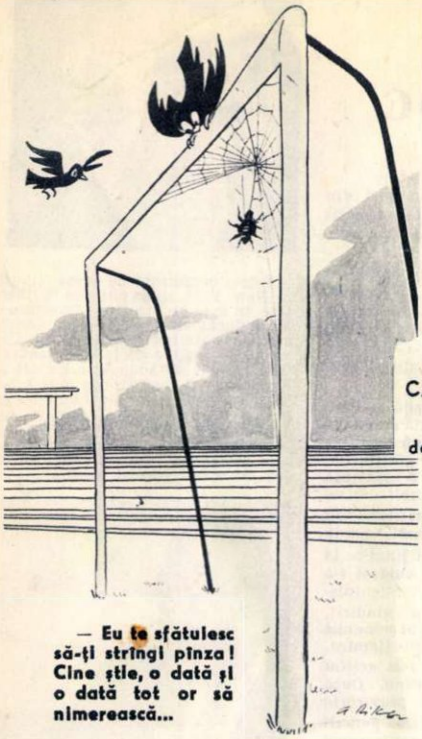

— Eu te sfătuiesc să-ţi strîngi pînza! Cine ştie, o dată şi o dată tot or să nimerească...

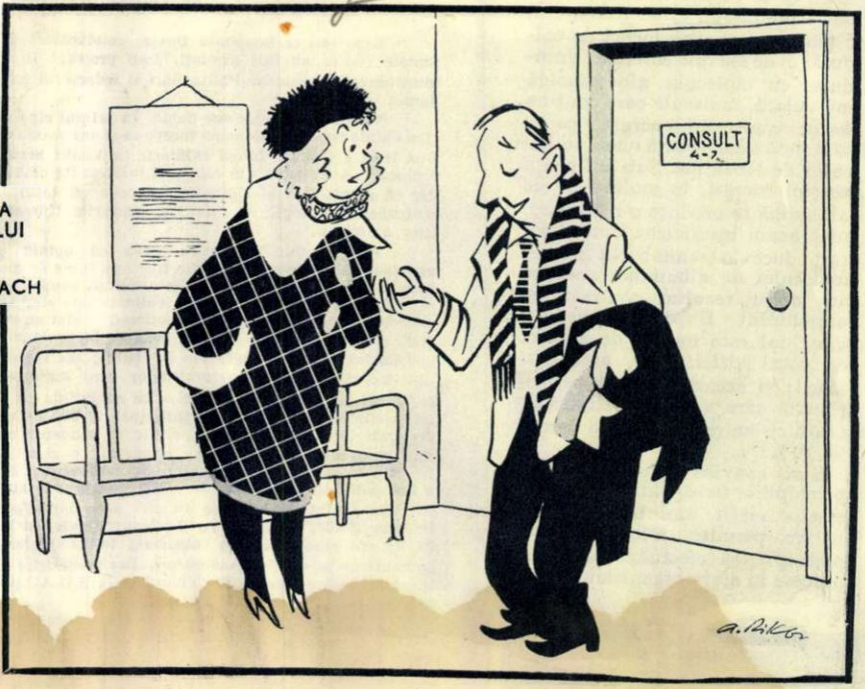

— Ei, ce ţi-a găsit?
— Nimic grav. Duc o viaţă prea sedentară şi... mi-a recomandat măcar duminică să ies puţin pe „teren".

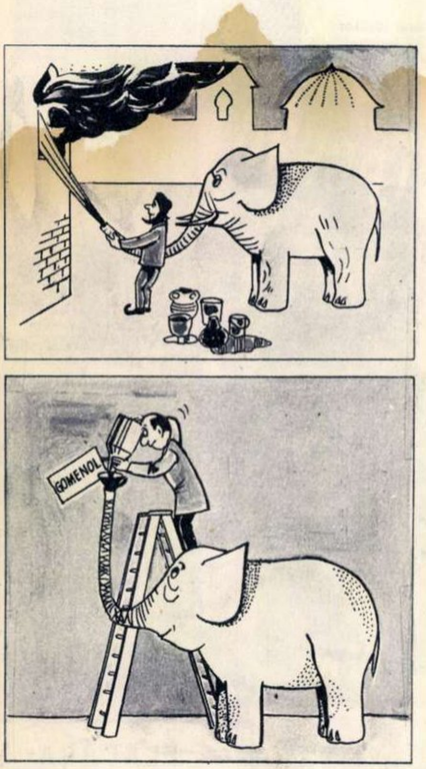

De-ale elefanţilor.

(Din „Wiener Illustrierte" — Austria)

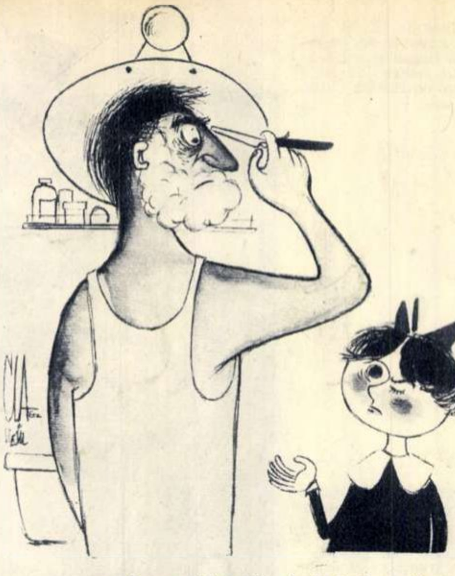

— Daaa... Mersiii... Ieri cînd se uita frate-meu te-ai tălat şi azi nu vrei...!!!

Desen de N. CLAUDIU

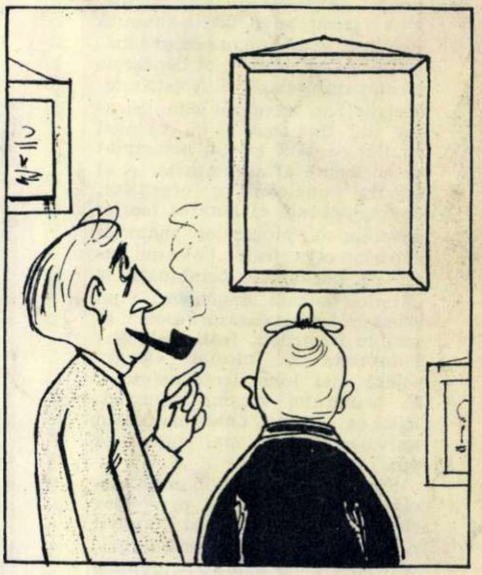

ÎNTRE ABSTRACŢIONIŞTI
— Ce crezi, o fi destul de abstract?

Desen de I. DAVIDESCU

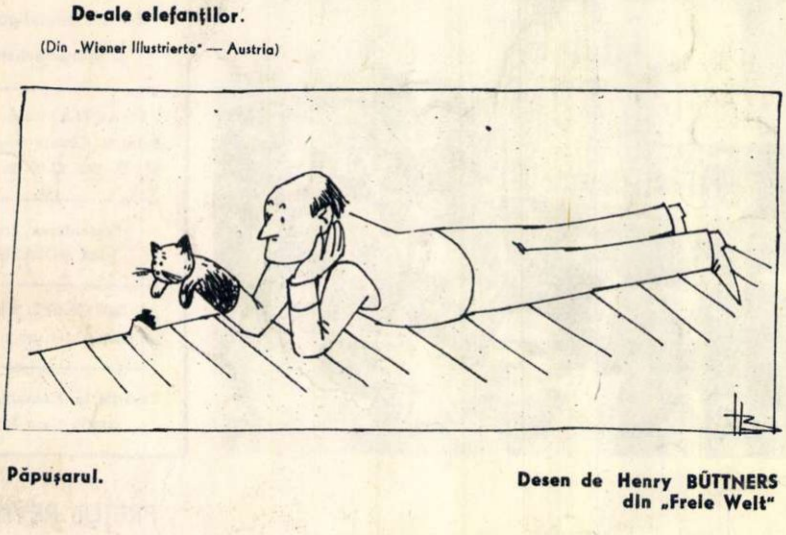

Păpuşarul.

Desen de Henry BÜTTNERS din „Freie Welt"

F

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 13 (357) — 31 martie 1962

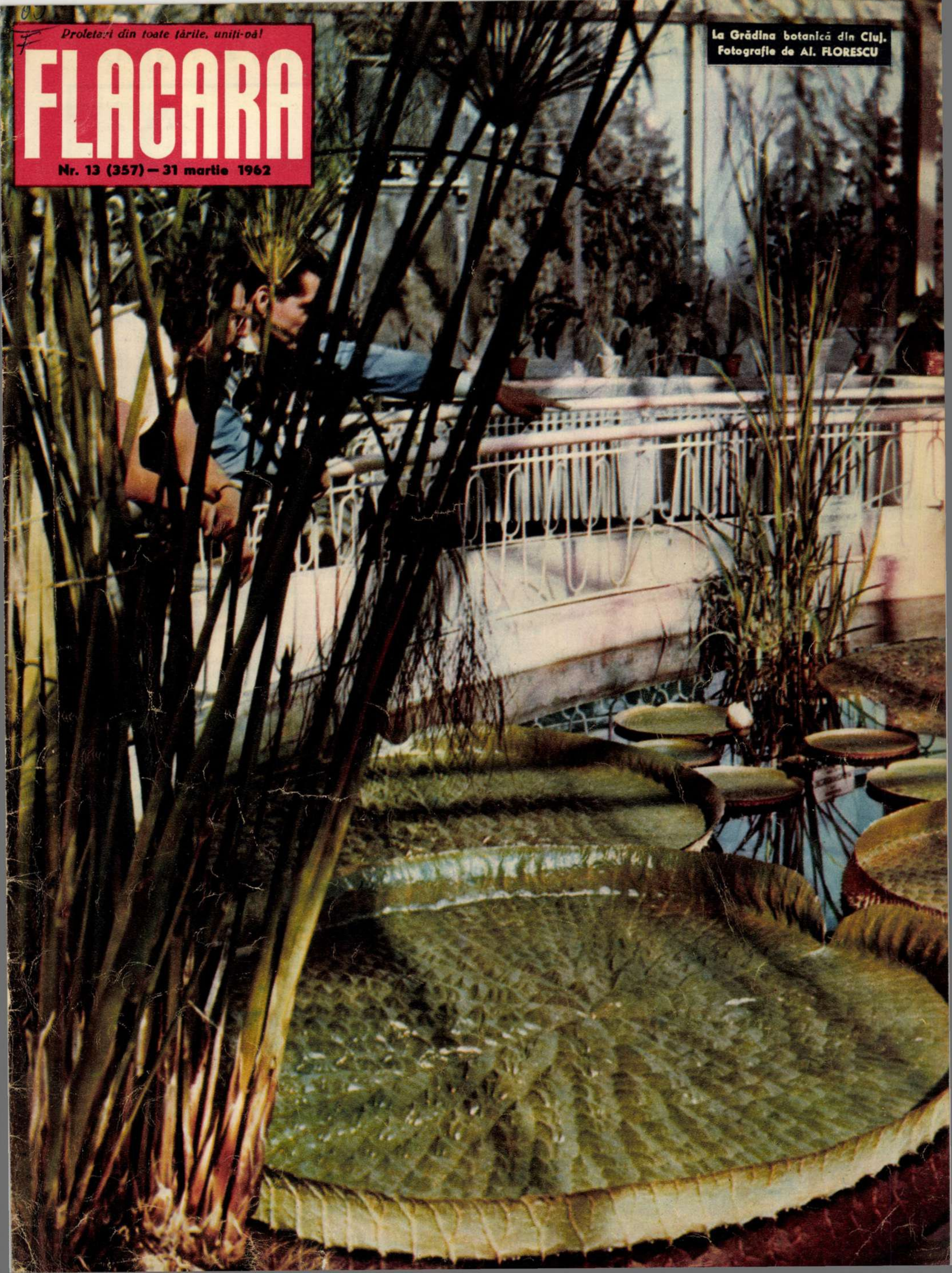

La Grădina botanică din Cluj.
Fotografie de Al. FLORESCU

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Sistemul de tutelă — un anacronism

Se vorbește frecvent în presă despre Consiliul de tutelă al O.N.U. Aș dori să știu ce este Consiliul de tutelă și ce atribuții are.

Ilie PETRE — muncitor,
București, str. Podului 3

Răspunde I. FÎNTÎNARU, redactor la ziarul „Scînteia."

Ideea tutelei internaționale, ca un sistem de conducere a unor teritorii dependente, a apărut spre sfîrșitul celui de-al doilea război mondial. Dat fiind că sistemul mandatelor, creat de Liga Națiunilor, dăduse faliment, puterile coloniale s-au văzut nevoite să caute o formă nouă de dominație, care prin mici schimbări formale în administrație, să mențină în esență exploatarea și asuprirea popoarelor din teritoriile respective. Încă la elaborarea Cartei O.N.U., s-a dat o luptă îndîrjită între Uniunea Sovietică, care milita ca sistemul de tutelă internațională să fie transformat într-un factor de progres și să aibă ca țel obținerea neîntîrziată a independenței de către teritoriile aflate sub tutelă și, pe de altă parte, puterile coloniale care prin formulări vagi cu privire la „autodeterminare", căutau să-și asigure alibiuri pentru perpetuarea dominației lor. Punctul de vedere sovietic bucurîndu-se de sprijin, în Carta O.N.U. i s-au fixat tutelei internaționale o serie de obiective menite să asigure un progres multilateral, respectarea drepturilor omului pe teritoriile respective și să ducă la acordarea suveranității lor de stat. Consiliului de tutelă al O.N.U. i s-a încredințat sarcina de a supraveghea și controla felul în care statele tutelare administrează teritoriile pe care le au sub tutelă.

În anii 1946-1947 au fost încheiate zece acorduri cu privire la tutelă asupra fostelor teritorii aflate sub mandatul Ligii Națiunilor. Sub tutela Angliei au fost puse părțile de vest ale Togoului și Camerunului și Tanganica; sub tutela Franței — părțile de est ale Togoului și Camerunului; sub tutela Belgiei — Ruanda-Urundi; sub tutela Noii Zeelande — Samoa de vest; sub tutela Australiei — Noua Guinee și Nauru; sub tutela S.U.A. — Insulele din Oceanul Pacific (insulele Marshall, Caroline, Mariane). În anul 1950 a fost pusă sub tutelă italiană Somalia.

Anii care s-au scurs de la instituirea tutelei au arătat că puterile tutelare, încălcînd flagrant principiile fundamentale ale Cartei și angajamentele asumate, au transformat-o într-o formă de colonialism sadea. Într-o serie de cazuri, puterile tutelare au unit din punct de vedere politic și teritorial teritoriile aflate sub tutelă cu coloniile învecinate, ceea ce a dus la ștergerea oricăror deosebiri față de colonii. Toate aspectele vieții economice a teritoriilor aflate sub tutelă sînt subordonate în întregime intereselor monopolurilor străine, fiind astfel reduse la nivelul de anexe agrare și furnizoare de materii prime ale monopolurilor din țările „tutelare". Milioanele de locuitori ai teritoriilor de sub tutelă continuă să trăiască în condițiile lipsei celor mai elementare drepturi cetățenești, ale unei crunte terori polițienești și ale celui mai feroce rasism. Pe numeroase teritorii se practică pedepsele corporale, munca forțată, domiciliul forțat. Asistența medicală e ca și inexistentă, ceea ce face ca aci să se înregistreze procente din cele mai ridicate ale mortalității. Acestea sînt rezultatele „misiunii" pe care puterile colonialiste și-au asumat-o față de populația teritoriilor sub tutelă. Departe de a conduce spre independență popoarele aflate sub tutela lor, puterile colonialiste caută dimpotrivă să amîne sub diferite pretexte crearea organelor legislative și executive cu drepturi depline. Dacă în unele cazuri, cum ar fi de exemplu cel al Togoului, Camerunului, Tanganicăi și al fostei Somalii italiene, independența a fost proclamată, aceasta s-a datorat numai luptei popoarelor din acele teritorii, avîntului general al mișcării de eliberare națională în condițiile în care sistemul socialist a devenit factorul determinant al dezvoltării istorice. În schimb, exemplul teritoriului Ruanda-Urundi, aflat încă sub tutela Belgiei, arată pregnant ce sforțări depun colonialiștii spre a frîna obținerea independenței. Politica practicată de puterea administratoare a dus în 1959 la ațîțarea unui război crîncen între triburi. „Divide et impera", principiul „împarte și stăpînește" a luat aci formele cele mai sîngeroase.

Sistemul internațional de tutelă, care nu și-a justificat prin nimic existența, trebuie să fie înmormîntat împreună cu întregul sistem colonial, care și-a trăit traiul. În acest mod a fost pusă problema în istorica declarație asupra lichidării definitive a sistemului colonial, propusă la a 15-a sesiune a O.N.U. de delegația U.R.S.S ale cărei idei au fost înscrise în rezoluția afro-asiatică aprobată de Adunarea Generală a O.N.U. Traducerea în viață a acestei rezoluții — iată ce cer cu insistență popoarele, în numele dreptului sfînt la libertate și independență națională.

„Vă scrie un colectivist din raionul Mizil"

Pînă în iarna asta am făcut parte din întovărășirea agricolă „6 Martie" din comuna Fulga, raionul Mizil. Împreună cu ceilalți întovărășiți am vizitat gospodăriile agricole colective din comunele Baba Ana și Conduratu. La aceasta din urmă, noi, cei veniți din Fulga, după ce am cunoscut sectorul zootehnic și toate instalațiile gospodăriei, am luat parte la o adunare generală a colectiviștilor. Am aflat cu acest prilej despre succesele gospodăriei colective și despre veniturile pe care le au colectiviștii la zi-muncă — rezultate bune, care ne-au impresionat în așa măsură, încît am hotărît să transformăm întovărășirea noastră agricolă în gospodărie colectivă. Azi întregul sat Fulga este colectivizat: 1.850 de familii sînt unite în două gospodării colective.

Dorim să ne ducem munca în așa fel încît în viitorii doi ani și colectiva noastră să fie o gospodărie milionară.

Ghiță RĂDUCANU, țăran colectivist, comuna Fulga, raionul Mizil

O sesizare și un răspuns

Frecventez de trei ani cursurile Universității populare din localitatea mineră Vulcan. Anul trecut, cursurile s-au desfășurat destul de bine. Anul acesta credeam că ele vor continua în condiții și mai bune. Se constată însă — și despre acest lucru vă scriu — că în prezent cursurile Universității populare se desfășoară la un nivel mai scăzut decît anul trecut. Sîntem rămași în urmă cu patru ședințe, sub motivul că sala de curs este ocupată (deși există o sală specială în cadrul clubului), iar unii profesori care urmează să predea lecțiile, nu vin.

Ar fi bine ca această stare de lucruri să fie grabnic lichidată, pentru ca studenții să poată frecventa cursurile în bune condiții — ca și anul trecut.

Lică FILIP
Vulcan, reg. Hunedoara

NOTA REDACȚIEI. Sesizarea făcută de tovarășul Lică Filip fiind întemeiată, s-au și luat măsuri de îndreptare la Universitatea populară din Vulcan. După cum ni se comunică, filiala locală a S.R.S.C. va stabili orarul și locul unde se vor ține cursurile, desemnînd totodată profesorii respectivi.

Caricaturi de la cititori

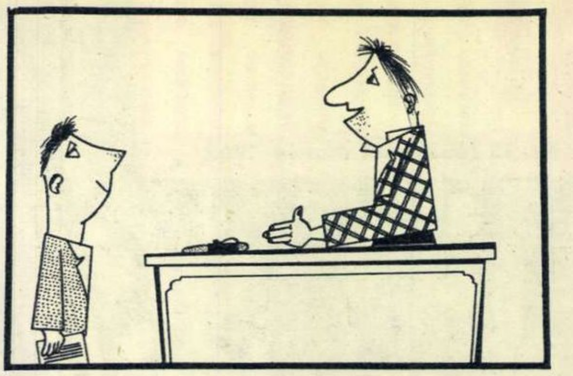

BIROCRATUL : Dacă veneai cu 5 minute mai devreme, ți-o rezolvam ; eram cu stiloul în mînă

V. NAȘCU, student, Cluj

Cititorii către cititori

Doresc să facă schimb de fotografii ale artiștilor și de ilustrate, următorii:
BĂTRÎNCA ION, oțelar, Reșița, blocul 23 August; HLADNIC SILVIA, elevă, Ploiești, str. Patriei nr. 17; PETCU STELUȚA, comuna Frecăței, raionul Tulcea; DOBRE CONSTANTIN, muncitor, Brașov, str. Petru Groza nr. 5.

Doresc să facă schimb de ilustrate, următorii: SIMION GETA, Băilești, str. Tîrgului nr. 15, reg. Oltenia; POPA NICOLAE, lăcătuș, Ploiești, str. Calomfirescu nr. 2; SIMA RELLY, elevă, Curtea de Argeș, bd. R.P.R. nr. 15; LAZĂR MIHAI, elev, Pitești, str. Matei Basarab nr. 46 (dorește să facă schimb și de timbre).

Pe scurt

ANDREEA DĂNESCU, botanistă — București. Ne scrieți că în nr. 8/1962 al revistei noastre, în materialul intitulat „Cu ochiul fotografului" s-a strecurat o greșeală: numele plantei din familia Musaceae (Banani) „Strelitzia reginae" a fost scris „Strelitzia reginal". După cum se vede, a fost o greșeală de tipar.

PETRE FALCAȘ, Chirnogeni (Dobrogea). Trebuie să vă adresați imediat diriginteluі oficiului P.T.T.R. din comuna Chirnogeni cît și secției de difuzare a presei de pe lîngă oficiul P.T.T.R. din Negru Vodă pentru a sesiza faptul că unele numere din „Flacăra", la care sînteți abonat, nu vă parvin.

Adresa redacției pentru ediția în limba romînă a revistei „Uniunea Sovietică" este: București, str. Ion Ghica nr. 5.

O ABONATĂ DIN ONEȘTI. Coxoza sau artroza coxofemurală este o maladie ce se datorește localizării unui proces artrozic de degenerescență în articulația șoldului. Boala se instalează insidios și se evidențiază printr-o rigiditate a articulației șoldului și dureri în mers. De asemenea, survin limitări în mișcarea articulației șoldului bolnav și greutăți în aplecarea corpului. Boala nu este de natură T.B.C. Evoluția maladiei este lentă și progresivă. Tratamentul trebuie instituit cît mai din vreme pe baza recomandărilor medicului.

Cititorii care ne scriu sînt rugați ca o dată cu numele și adresa lor să ne comunice atît profesiunea cît și locul de muncă.

De la fotocorespondenți

① Sînt muncitor tîmplar. În orele libere îmi place să mă ocup de fotografie. Chiar dacă fotografia pe care v-o trimit nu este deosebit de reușită, vă rog să o publicați; ea redă un aspect din Arad și anume Palatul Culturii, unde se află atît biblioteca centrală a orașului cît și muzeul de istorie. (Pavel FLORIAN, muncitor tîmplar, Arad)

② O imagine a noului cămin cultural din comuna Mircea Vodă, raionul Medgidia. (Gh. CIOROBEA)

③ Sînt și eu fotoamator și vă trimit portretul muncitorului Ioan Török de la fabrica „Triumf", Cluj. (ing. Al. RACOVIȚĂ)

fotocronica FLACARII

La gospodăria agricolă colectivă „Drumul belșugului“ din Drajna, regiunea Ploiești, pregătirile pentru plantarea livezilor de pomi sînt pe terminate. Sectorul pomicol va asigura gospodăriei importante venituri. →

La fabrica de radiatoare și băi din București, lucrările de montaj se desfășoară în ritm susținut. Imaginea de față reprezintă un aspect din secția radiatoare, în timpul verificării axelor viitoarelor linii tehnologice. ↓

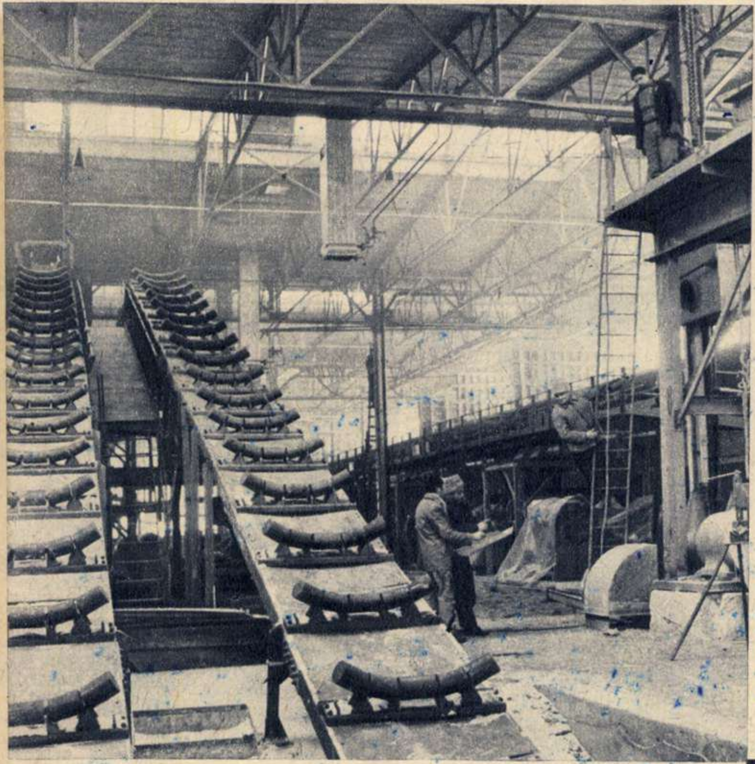

Fabrica „Tricotajul roșu“ din Capitală a fost în bună parte reutilată cu mașini moderne de mare randament. Iată una din aceste mașini care asigură sporirea substanțială a productivității la fabricarea dantelelor din nylon. ↑

Centrul avicol Mihăilești va livra în anul acesta gospodăriilor agricole colective din regiunea București un număr de 550.000 pui de o zi, adică de două ori mai mult decît a livrat în 1961. Pînă în prezent au și fost expediați destinatarilor 50.000 de pui. Fotografia noastră înfățișează sala de creștere a puilor la baterii. ←

La deschiderea Festivalului republican al școlilor și institutelor de artă, studenții Conservatorului „Ciprian Porumbescu“ au prezentat în sala Ateneului R.P.R. un reușit concert. →

fotocronica FLACARII

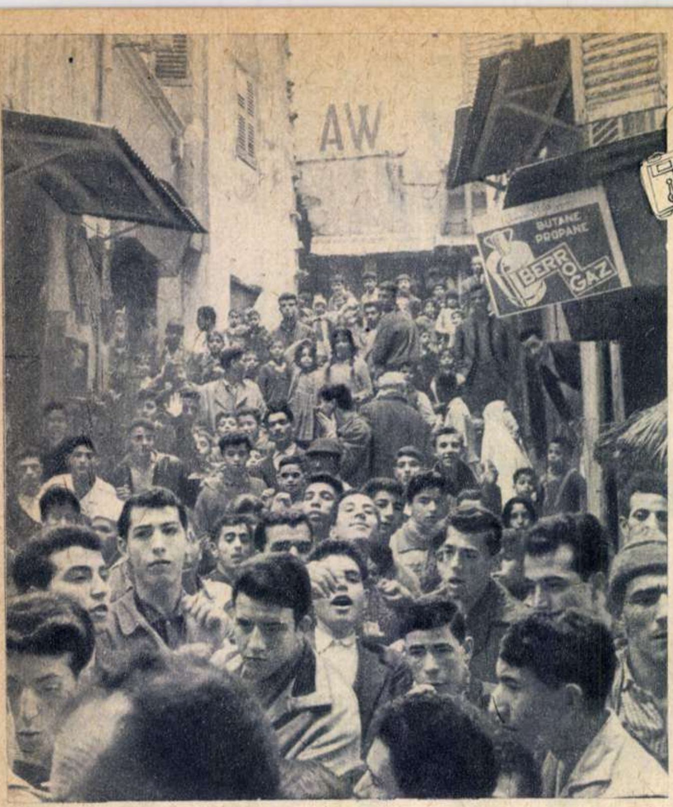

← După intrarea în vigoare a acordului cu privire la încetarea focului în Algeria. Pe străzile cartierului Casbah din Alger, populația algeriană își exprimă satisfacția față de încheierea acordurilor și cere să se pună capăt acțiunilor criminale ale teroriștilor din O.A.S. care încearcă să saboteze aplicarea lor.

Moscova. Aspect de la una din numeroasele stații sovietice de control care urmăresc evoluția noului satelit artificial, lansat cu succes la jumătatea lunii martie de către Uniunea Sovietică și care este destinat a deschide seria unor noi cercetări în vederea asigurării deplinei securități a zborurilor omului în Cosmos. →

↑ La Messina (Italia) se judecă procesul a patru călugări capucini de la mînăstirea Mazzarino, din provincia Caltanissetta, acuzați de a fi comis, constituiți în bandă, asasinate, tentative de omor, escrocherii etc. În fotografie: un aspect din timpul interogatoriului.

Un bombardier englez cu reacție, destinat să transporte bombe atomice, s-a prăbușit deasupra unei case din Stubton (Anglia), transformînd-o într-un morman de ruine și provocînd moartea a două femei. În fotografie: pompieri încercînd să stingă incendiul provocat de prăbușirea bombardierului. ↓

↑ Recentele tratative japono-sud coreene, care au avut drept scop atenuarea divergențelor dintre cele două țări pentru a facilita crearea unui nou bloc agresiv — N.E.A.T.O. (pactul Asiei de nord-est) — au stîrnit protestul populației japoneze ca și al cetățenilor de origine coreeană care trăiesc în Japonia. În fotografie: mii de locuitori din Tokio, între care și 500 de origine coreeană, demonstrează pe străzile capitalei japoneze împotriva noilor uneltiri agresive din această parte a lumii.

AL BANDO LE ARMI ATOMICHE
BOMBA H = MORTE

← În ultima vreme au avut loc în Italia puternice demonstrații pentru interzicerea armei nucleare, pentru dezarmare generală și totală. Fotografia înfățișează un aspect din timpul unei manifestații la Milano.

Primăvara pe malul Călmățuiului

Gheorghe St. Miu și Ion Buturugă se numără printre noii brigadieri ai gospodăriei colective din Gherăseni. Sarcina de brigadier cere pe lîngă hărnicie, priceperea de a organiza și a conduce munca oamenilor. Fapt pentru care ei doi, ca și ceilalți, învață de zor: de la președinte, de la inginer, de la brigadierii cu stagiu.

Poate că primăvara aceasta n-a adus mai multe rîndunici ca primăverile trecute. Și, totuși, primăvara lui 1962 e mai frumoasă ca toate suratele ei din trecut. Poate că ghioceii care au înflorit în această primăvară nu sînt mai mulți ca-n primăverile trecute. Și, totuși, parfumul acestei primăveri a umplut țara de la un capăt la altul. Noi l-am simțit în umblările noastre prin sate, în ceasurile festive și emoționante cînd ogoarele s-au luat cu toatele de mînă, cînd zeci și sute de mii de țărani s-au cununat cu belșugul, întemeind sau intrînd în gospodării colective.

Iată de ce primăvara aceasta poate fi numită, pe drept cuvînt, memorabilă.

Ultimul nostru popas reportericesc s-a întîmplat a fi într-o comună unde primăvara a sosit cu mult înainte de data însemnată în calendar. Comunei îi spune Gherăseni, e în vecinătatea Buzăului și holdele ei sînt tăiate de apa Călmățuiului, care se umple în fiece vară de cîntecele nevestelor ce topesc cînepa. În urmă cu cîțiva ani, 300 de familii din această comună și-au adunat puterea economică, brațele și inimile în gospodăria colectivă. Oamenii au început să muncească

şi să trăiască în chip nou. Pămîntul, obligat de hărnicie şi ştiinţă, a modificat cu fiecare an hambarele gospodăriei şi ale colectiviştilor.

Ion Balaban şi zeci de colectivişti şi-au dărîmat casele vechi, acoperite cu paie şi pardosite cu lut, înălţîndu-şi altele, pe măsura unor gospodari care au făcut contract pe viaţă cu îndestularea şi civilizaţia. La sfîrşitul anului care a trecut, cînd s-au făcut socotelile generale şi definitive, pe uliţele din Gherăseni, camioane şi căruţe vîrfuite cu saci se îndreptau spre porţile colectiviştilor. 15 lei pentru ziua-muncă + 15 kg cereale + fasole + cartofi + zahăr + alte bunuri pentru cratiţă. Toate acestea pentru o singură zi-muncă. Şi cum în gospodăria colectivă pentru omul harnic anul nu are numai 365 de zile, ci 400—500—600 zile, pana contabilului gospodăriei a fost, pentru mulţi, foarte generoasă. Exemplul oferit de cele 300 de familii colectiviste cu „stagiu“ s-a soldat în această primăvară memorabilă cu actul suprem al victoriei şi bucuriei: toată comuna e colectivizată.

Aşadar, la gospodăria colectivă „Vasile Roaită“ din Gherăseni, nu mai sînt 300 de familii de colectivişti, ci peste 1.200. „Moşia oamenilor slobozi“ nu mai are cîteva sute de hectare, ci se întinde de la Călmăţui pînă acolo unde buza cerului sărută marginea pămîntului.

E lesne de înţeles că nu-i de loc uşor să organizezi şi să conduci o gospodărie colectivă care are peste 2.500 de hectare. Există însă chei care deschid toate lacătele. Cheile acestea sînt şi la Gherăseni. Cheile acestea sînt îndrumările clare şi precise ale partidului nostru. Cheile acestea se află în mîna unor cadre bine pregătite, care ştiu să organizeze şi să mobilizeze masele pentru înfăptuirea sarcinilor puse de partid. Preşedintele gospodăriei, Lazăr Spînu, om cu mare experienţă în conducerea agriculturii socialiste, întruneşte calităţile unui conducător de stat major: calm şi înţelept, energic şi bun organizator al producţiei. Ne-a povestit o seară întreagă despre măsurile pe care le-a luat consiliul de conducere (imediat după colectivizarea totală) pentru o temeinică organizare a muncii, pentru găsirea celor mai eficiente soluţii privind întărirea economico-organizatorică a gospodăriei şi mulţumirea materială a celor 900 de familii de noi colectivişti. Cei opt brigadieri noi — mărturiseşte preşedintele — printre care Ion Buturugă, Gheorghe St. Miu, Nicolae Bănuţă, Ghiţă St. Gh. Pirnog, Voinea Androne, buni cunoscători ai pămîntului, pun în ceasul de faţă toată priceperea lor pentru ca la toamnă, cînd îşi dau mîna toate anotimpurile de rod, bucuriile numărătorii bobocilor să se ţină lanţ.

Primăvara aceasta a pus la Gherăseni — ca pretutindeni — probleme serioase de reorganizare a tarlalelor de culturi, a planului de producţie, a calificării pe sectoare. Forţele locale, insuficiente ca număr, pentru atîtea probleme de specialitate, sînt ajutate de noi puteri calificate. Ingineri de la secţia agricolă regională şi specialişti de la Institutul de cercetări agronomice din Bucureşti au venit aci să dea o mînă de ajutor frăţesc. În zilele cînd am fost noi la Gherăseni, oamenii luptau pe toate fronturile. Ingineri cadaştri şi topometrişti, brigadieri şi şefi de echipă remăsurau terenul cu pasiunea oamenilor de precizie care ştiu să dea îndrumări pentru valorificarea maximă a pămîntului. Porumbului „5000“ şi sfeclei de zahăr, care au găsit la Gherăseni un bun domiciliu, li s-au stabilit locurile cele mai potrivite. Legumicultura, care a adus în trecut bani frumoşi colectiviştilor (deşi pînă acum i-a fost rezervat teren puţin), se va extinde în acest an acolo unde pămîntul e „de unt“, născut anume pentru aşa ceva, în lunca ce se-ntinde de-a lungul Călmăţuiului.

În agricultură, o zi bună de lucru, dacă e pierdută, nu se mai întoarce niciodată. De adevărul acesta s-au pătruns toţi colectiviştii din Gherăseni. De aceea, cînd s-au ivit primele ferestre ale primăverii, muncile au cuprins, pe diverse sectoare, întreaga masă a colectiviştilor, de la preşedinte pînă la omul care şi-a adus în gospodărie caii şi pămîntul doar cu cîteva ore înainte de punerea unei table la intrarea în Gherăseni: „Comună complet colectivizată“. La două zile după acest eveniment, se reîmpărţea pe tarlale terenul gospodăriei; căruţele, cu zecile, duceau „caşul negru“ (gunoiul) pentru hrana legumelor ce vor creşte de-a lungul Călmăţuiului; comisia de inventariere lua în primire plugul şi grapa lui badea Nicolae, clasînd totodată caii bătrîni, care nu mai pot ţine pasul cu agricultura socialistă; zeci de oameni veneau cu sămînţa la magazionerul gospodăriei colective. Alţii, care cultivă din moşi-strămoşi porumb local, mînau acum caii spre Buzău, la Agrosem, pentru că sînt colectivişti, pentru că sînt oameni noi şi nu se cade, în asemenea condiţii, să mai însămînţeze porumb cu ştiuletele de-un decimetru, ci H.D. 405 şi H.D. 406, care va vîrfui la toamnă toate pătulele gospodăriei.

Serile de martie au fost la Gherăseni seri de şcoală, de învăţătură. Ingineri de diverse specialităţi, activişti de partid cu mare experienţă, colectivişti vechi au devenit dascăli pentru noii brigadieri şi şefi de echipă. Experienţa practică a oamenilor trebuie îmbogăţită cu multe cunoştinţe. Ştiinţa agrotehnicii pe culturi, probleme de organizare şi normare a muncii sînt predate, însuşite şi seminarizate în cadrul cursurilor agrozootehnice începute în iarnă.

Adunarea generală a colectiviştilor a hotărît ca 1962 să fie un an care să modifice esenţial producţia de lapte; mai precis: s-o dubleze faţă de 1961. La sfîrşitul anului numărul taurinelor trebuie să ajungă la 360, din care aproape jumătate vor fi vaci de lapte. Munca în zootehnie cere, pe lîngă pasiune, pricepere. Fapt pentru care Vasile Pirnog, Ion Păduraru şi Constantin Paraschiv au fost trimişi la centrul şcolar agricol din Rîmnicu-Sărat, pentru a deveni îngrijitori calificaţi.

Înainte de înflorirea liliacului, la gospodăria colectivă din Gherăseni vor piui 5.000 de

Planului de producție pe 1962 i se dau noi dimensiuni. În momentul în care aparatul fotoreporterului a surprins ședința de lucru a consiliului de conducere al gospodăriei, Lazăr Spînu preciza: „Acolo unde pămîntul e „de unt", de-a lungul luncii Călmățuiului, vom pune legume și vom culege bani".

pui de găină. Colectiviștii și-au dat seama că păsările aduc, cu investiții mici, venituri mari. Dar oricît de ușoară ar fi munca în sectorul avicol, ea reclamă îndemînare și pricepere. Se pare că în avicultură femeile fac treabă mai bună decît bărbații. De aceea colectiviștii au trimis la G.A.S. Cilibia, pentru calificare în creșterea păsărilor, nu doi bărbați, ci două femei, două Ioane: Ioana Ionașcu și Ioana Șeicaru.

Călătorul care va trece la vară și la toamnă prin Gherăseni va vedea nu numai belșugul marii familii colectiviste, ci și acareturile noi ce vor fi înălțate în acest an: 5 grajduri a 100 de capete fiecare, o hală unde vor cotcodăci și vor oua 5.000 de găini, o îngrășătorie pentru 200 de porci, un saivan pentru 1.000 de oi cu lînă fină, o magazie cu o capacitate de 100 vagoane de cereale, 4 pătule pentru roadele porumbului dublu hibrid.

Am enumerat numai cîteva din planurile colectiviștilor. Cifrele înșirate spun multe. Ele arată că oamenii sînt preocupați de problema esențială a gospodăriei colective: întărirea economico-organizatorică.

... În ziua cînd am plecat de la Gherăseni, zăpezile acopereau încă pămîntul. Și totuși era primăvară, deși ghioceii nu erau sărutați de soare. Era primăvară în toată legea. Era primăvară, pentru că un sat întreg s-a cununat pe veci cu belșugul.

George CIUDAN

Fotografii de Traian PROSAN

La Gherăseni, ca în multe sate, au venit cadre de nădejde pentru a ajuta gospodăria colectivă. Inginerul zootehnist Vasile Temișan de la Institutul agronomic din București (primul din stînga), dă explicații colectiviștilor în legătură cu măsurile ce trebuie luate pentru sporirea producției de lînă și lapte de oaie.

LA COJIMAR-
ieri şi azi

Anselmo Hernandez, membru al cooperativei de pescari din satul cuban Cojimar, pe care l-a eternizat Ernest Hemingway în „Bătrînul şi marea". Tot aci, la Cojimar, s-a turnat filmul după această nuvelă.

Sînt întîmplări vechi: cîndva, în urmă cu vreo 15 ani, un bătrîn pescar dintr-un sat cubanez, Anselmo Hernandez, ieşind cu barca pe mare, a prins un peşte imens, un marlin, care l-a tîrît în larg. „După ce l-a legat de barcă, au venit rechinii şi au început să muşte din marlin, iar bătrînul s-a bătut cu ei, singur, în barca aceea care aluneca pe apele Gulf-stream-ului, lovindu-i cu măciuca, împungîndu-i cu cuţitul, dînd în ei cu vîsla, pînă a căzut epuizat..."

Cel care povestea în 1936 faptele de mai sus, a scris — ani şi ani mai tîrziu — o nuvelă în care, inspirîndu-se din acele întîmplări, zugrăvea figura bătrînului pescar Santiago, reprezentant luminos şi plin de bărbătească poezie al oamenilor în luptă cu natura potrivnică. Nuvela s-a numit „Bătrînul şi marea", iar autorul, marele scriitor american Ernest Hemingway, a primit pentru cartea sa Premiul Nobel.

Anul trecut, într-o dimineaţă cu aer amar venit din larguri, pe plăjile Cubei revoluţionare au fluturat steaguri negre. Pierise marele prieten al revoluţiei cubane, Ernest Hemingway. Scriitorul nu mai trăieşte, dar în paginile cărţii bătrînul Santiago călătoreşte mai departe, mereu în luptă înverşunată cu valurile şi cu rechinii. Nu, Santiago nu a murit. Nu a murit nici Anselmo Hernandez, bătrînul pescar din Cojimar, care în urmă cu aproape douăzeci de ani a trecut prin întîmplările care aveau să constituie sursa de inspiraţie a cărţii. Santiago nu este unul şi acelaşi cu Anselmo. În figura eroului literar s-au îmbinat multe trăsături care nu pot fi întîlnite la bătrînul pescar. Dar Hemingway l-a cunoscut pe Anselmo... Scriitorul, care a fost şi un pescar pasionat, venea adesea la Cojimar. Şi, mai ales după ce aflase păţania cu marlinul, nu se mai interesa numai de pescuit. O declara el însuşi, într-un interviu citat în prefaţa frumoasei traduceri romîneşti a nuvelei: „Am început să studiez satul cu atenţie. Cînd, 13 ani mai tîrziu, m-am apucat să scriu cartea, cred că ştiam totul despre aceşti oameni".

Recent, revista cehoslovacă „Svet v Obrazech" a furnizat date noi — şi extrem de semnificative — despre locuitorii satului Cojimar. Revoluţia cubană a schimbat din temelii şi viaţa pescarilor. Lupta cu marea continuă, dar în cu totul alte condiţii. Au dispărut intermediarii hrăpăreţi care cumpărau peştele pe un preţ de nimic de la Anselmo şi de la ceilalţi. Au dispărut bărcile mici cu scîndurile negre, mîncate de sare, cu care se pleca la pescuit în perioada zugrăvită de nuvelă. Guvernul construieşte pentru pescari vase cu motor, solide şi puternice... Peştele prins este adunat în magaziile cooperativei pescarilor. Cocioabele — ce e drept — încă n-au dispărut toate, şi valurile mării, în timpul fluxului, se apropie fremătătoare de uşile şubrede. Dar sus pe faleză se înalţă clădiri noi şi moderne, cu ferestrele largi. Mîngîindu-şi barba căruntă, bătrînul Anselmo fumează adesea, aşezat la una din ferestrele etajului doi sau trei al centrului de odihnă al pescarilor, recent terminat.

Nu, pescarii din Cojimar nu trăiesc numai în paginile nuvelei. Ei îşi construiesc astăzi o viaţă fericită şi sînt abia la începutul drumului. În lupta dintre bătrînul pescar şi rechini, dintre dîrzenia umană şi întunericul vrăşmaş, omul a ieşit învingător. Nu numai Santiago, ci toţi cei asemenea lui, oamenii care au dus la biruinţă, în Cuba, revoluţia.

Florin MUGUR

Pescuitul se face azi, la Cojimar, cu vase şi mijloace moderne.

Satul pescăresc Cojimar se transformă. Dovadă — noile construcţii care şi-au făcut aci apariţia, printre care Centro Obrero, centrul de odihnă al oamenilor muncii.

Divorțul

de Francisc **MUNTEANU**

Ilustrație de Tia **PELTZ**

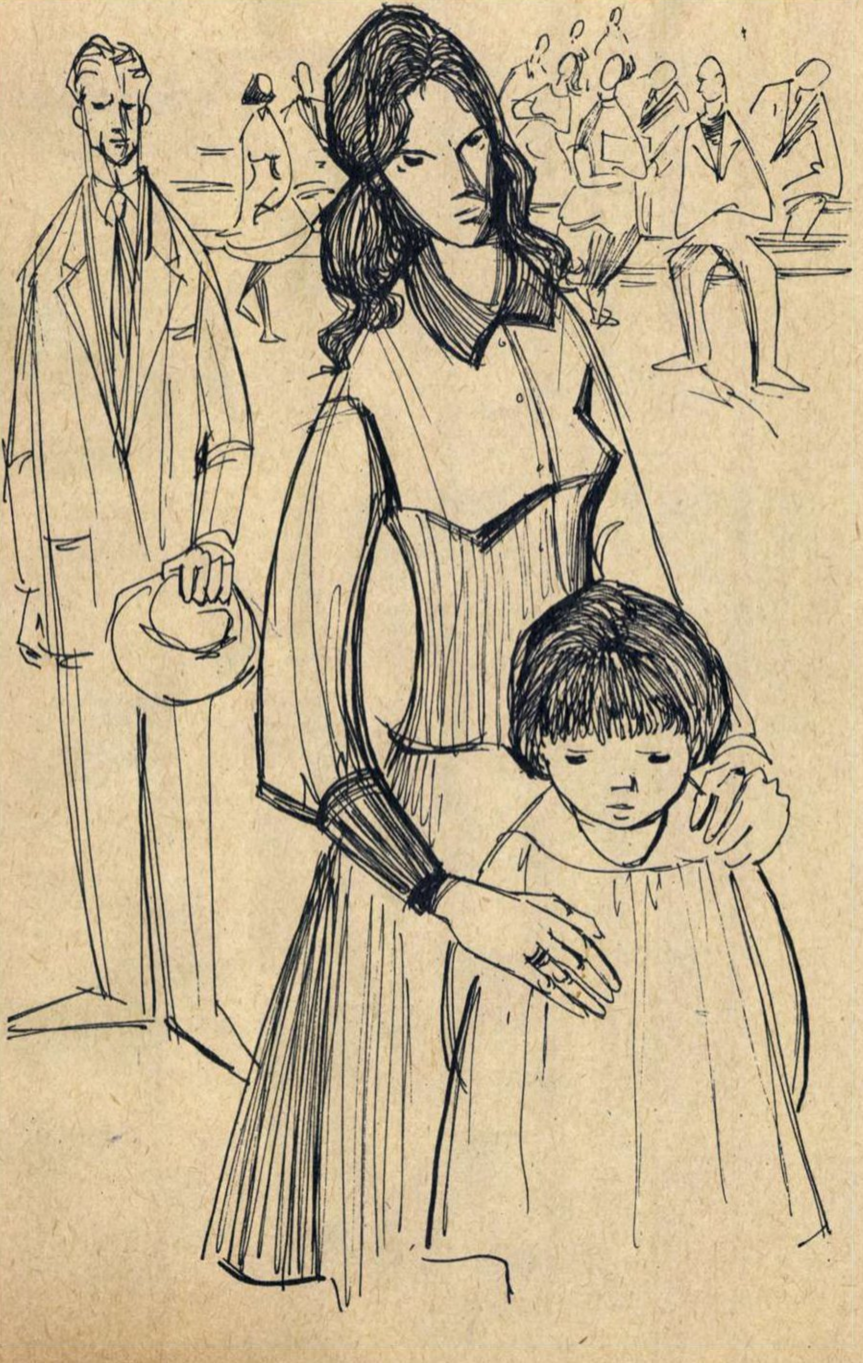

Grefierul alese dosarul următor, se ridică în picioare şi citi cu o voce piţigăiată, oficială:

— Dosar 93, Comşa împotriva Comşa, divorţ — cea de-a treia înfăţişare.

Cu un gest puţin teatral, împinse dosarul în faţa judecătorului, un bărbat mai în vîrstă, cu faţa obosită şi cu ochii spălăciţi, protejaţi de nişte ochelari cu ramă neagră de baga.

Judecătorul duse dosarul pînă aproape de ochi, gestul acesta trăda miopie, îl răsfoi, apoi privi cercetător sala. Rumoarea se potolise: cei din sală, implicaţi, martori şi spectatori de ocazie, căutau cu privirile pe cei consemnaţi în dosarul 93.

Un bărbat, o femeie şi o fetiţă de vreo şase ani se apropiară de bară. Bărbatul, bine legat, îmbrăcat în negru, pieptănat cu grijă, totuşi cu un smoc rebel în creştetul capului, ca o antenă, voia să pară nepăsător. Femeia, subţirică, cu mers legănat, ţinea fetiţa de mînă, parcă s-ar fi temut să nu i-o ia cineva.

Judecătorul se uită un timp, tăcut, la ei, îi măsură din priviri, apoi citi o formulă simplă, ştiută pe de rost:

— Cererea de divorţ se respinge.

Mihai Comşa îşi netezi smocul rebel, aşteptă ca nevastă-sa să se îndepărteze de lîngă bară, auzi vag sau i se păru că aude glasul fetiţei: „Tăticu' nu vine?" şi căută privirile judecătorului. Acesta părea nerăbdător, bătea cu degetele în tăblia mesei, aşteptînd ca grefierul să-i prezinte dosarul următor. Grefierul rosti cu voce piţigăiată:

— Dosar 94, Vasilian, abuz de putere, recurs.

Mihai Comşa îşi dădu seama că nu mai avea ce căuta în sală. Porni spre ieşire cu mers greoi, obosit, ca după o beţie.

În stradă, Mihai Comşa se opri în faţa unei vitrine, descoperi smocul rebel din creştetul capului, îl netezi cu palma şi se simţi cam caraghios. Era caraghios nu din cauza smocului rebel, ci în general: îi invitase pe cei din secţia sculărie la „Macul roşu", la un şpriţ, „între băieţi", dăduse sfoară în ţară prin cunoscuţi după o nouă locuinţă, o cameră oriunde, şi acum... Acum sentinţa asta stupidă. E drept că şi avocatul avusese unele rezerve în ceea ce priveşte divorţul: motivele nu i se păreau tocmai întemeiate... Şi mai era ceva...

Se întreba cum o să locuiască mai departe, sub acelaşi acoperiş cu Iulia, dacă se vor mai putea privi vreodată în ochi sau dacă vor mai putea sta, în serile de după salariu, în pat, cu lumina aprinsă, cu creionul şi hîrtia în mînă:

— Nu, nu dulap cu două uşi... O să fie prea mic. Unde o să punem lucrurile ei? „Ea" era fetiţa care dormea sub fereastră, pe o dormeză cumpărată cînd nu a mai putut să se întindă în pătucul ei cu apărători.

Oare ce-o fi discutat Iulia cu fetiţa în cele două nopţi cît n-a dormit acasă? Asta îl frămînta cel mai mult. Oare a vorbit urît de mine?... În orice caz, problema asta va trebui s-o discute cu ea. Poate încă azi. E bine s-o ia „tare", să nu creadă că a cedat cîtuşi de puţin. Ar trebui să ia un taxi ca să ajungă înaintea ei acasă. Cel care intră mai tîrziu trebuie să salute întîi. Nu, dacă ia taxi, l-ar certa şi Iulia. „Ei, şi ce dacă mă ceartă? Să încerce numai!" Totuşi nu luă taxiul, o porni pe jos.

Intră în casă morocănos, mormăi un fel de salut neinteligibil şi se simţi prost cînd fetiţa îl rugă să nu se dezbrace de hainele lui noi că aşa e frumos, ca ăla cu părul vîlvoi pe care l-a văzut la cinema. Intră în camera de dormit, îşi scoase haina, rămase în cămaşa albă şi se întoarse în bucătărie. Iulia stătea cu faţa spre plită, îşi căuta, evident, de lucru.

— Vreau să stăm de vorbă, Iulia...

Iulia se apropie de masă, îşi trase un scaun şi se aşeză.

— Iulica, tu du-te în camera mare şi joacă-te... Vreau să vorbesc cu mama.

Fetiţa privi spre maică-sa, ea încuviinţă din cap, şi Iulica, bosumflată, intră în camera mare.

Mihai tocmai căuta cuvîntul cu care să înceapă, cînd uşa se deschise şi Barbu cu nevastă-sa intrară în bucătărie. Barbu lucra în aceeaşi secţie cu Mihai, erau prieteni din copilărie. Luni de zile nu mai fusese la ei; ce dracu' i-a apucat să vină tocmai astăzi?...

Explicaţia o dădu nevasta lui Barbu, o femeie durdulie, cu buze mari, cărnoase, şi cu ochi mici, iuţi.

— Am fost pe la Matache... Nu e piaţă bună... Uite ce verdeţuri...

Puse sacoşa pe masă şi Mihai, cu gîndul aiurea, privi verdeţurile din sacoşa nevestei lui Barbu. Niciodată nu putuse deosebi verdeţurile bune de verdeţurile proaste. Uneori şi Iulia îi arăta cumpărăturile: „Uite ce ţelină am găsit!" Mihai se întreba dacă ţelina trebuia lăudată sau ba. Apoi, cînd ghicea calitatea ei, aproba maşinal: „Frumoasă ţelină!"... şi încerca să memoreze ţelina frumoasă, s-o poată deosebi altă dată de cea urîtă sau proastă.

— Cu asta – continuă nevasta lui Barbu – faci o supă atît de slabă, de nu mai e supă, ci apă fiartă... Nu-i dă nici culoarea trebuincioasă... Tu, Iulia, ce faci cu verdeţurile?... Le arunci?... Lui Barbu nu-i plac... (Îi spunea soțului ei pe numele de familie...) Nu-i plac nici cartofii fierți, iar eu țin cură de slăbire.

Mihai se minună de cîte poate înșira o nevastă — ca aceea a lui Barbu. Femeii nu-i mai tăcea gura. Povesti despre niște copii din vecini care au fost vaccinați pentru că au fost zgîriați de niște pisici, apoi acuză sfatul popular pentru că nu ia măsuri împotriva pisicilor, care miaună toată noaptea de nu poți dormi. La cuvîntul *dormi* își aduse aminte că a auzit de la cineva că au ieșit niște noi somnifere romînești, e drept, ea nu are nevoie, slavă domnului, n-are atîta timp cît ar vrea să stea sub plapumă, dar „orișicît, e bine că scoatem și noi mereu alte soiuri de somnifere. Trebuie să fie groaznic să fii obosit și să nu poți dormi".

— În bloc la noi, la etajul doi, s-au mutat niște noi căsătoriți... Slabi și pipernicițí... El abia își terminase facultatea... A stat atît de mult în biblioteci, încît a devenit pămîntiu... N-ai da doi lei pe el... Știi cît cîștigă?... 1.800 lei... Lucrează la niște cleiuri cu care se poate lipi și nylonul...

— E inginer chimist! — o ajută Barbu.

— Așa?... Chimist... Da, chiar așa, chimist... Iar ea nu știu ce... Dansează în Ansamblul Armatei... Am văzut-o și la televizor... Auzi: chimist și dansatoare... Amîndoi mici și slabi de ți-e mai mare mila... Spunea cineva că ăștia n-o să aibă trai bun... De ce?... Voi cît păreați de necăjiți la început!... Ți-aduci aminte, Iulia? Și doctorii se întrebau dacă ai să poți rezista la sarcină... Și cît are Iulica?... Cum? Șase ani?... Vai, cum trece timpul!... Șase!... E bine de voi... Locuiți singuri, sînteți numai voi... Azi, mîine, împliniți zece ani de căsătorie... Ce frumos! Nu ca alții care se ceartă mereu!...

Barbu îi făcu un semn discret, atît de discret încît era gata-gata să o răstoarne de pe scaun...

— Nu-mi fă tu observații: știu eu ce vorbesc... Doar și noi ne certăm, că așa se întîmplă în viață... Te mai cerți, te mai împaci... Ultima dată cînd ne-am certat, două zile n-am vorbit cu el... Mi-a venit acasă beat, beat după ce a jurat că n-o să mai bea niciodată... Așa sînteți toți...

Brusc, schimbă discuția:

— Iulia, știi, vreau să-mi arăți pardesiul verde... Am auzit că e cel mai frumos pardesiu din oraș. Unde l-ai lucrat?...

— La „Victoria"...

— Sigur că da... Și cînd îi spun lui Barbu că „Victoria" e cel mai bun magazin, nu vrea să creadă... El e învățat numai pe Lipscani...

O luă pe Iulia de umeri și intrară în camera mare să admire pardesiul verde.

Barbu, rămas singur cu Mihai, își lăsă privirile în pămînt, ca și cum s-ar fi simțit vinovat de ceva.

— Mă, voi ați venit anume... Tu știai?...

— Da.

— De aceea ai venit?...

— De aia, Mihai... Știi, și eu era să fac prostia asta odată și m-am căit... Mi-a fost foarte greu... Mai ales în primele zile... Trebuie spartă gheața... Ce bine ar fi fost să nimerească și peste noi atunci, așa, ca din întîmplare, cineva ca nevastă-mea... Ia ascultă... Știi ce fată bună e nevastă-mea?... Și turuie, turuie din gură... O plăcere...

— Știu, Barbule... Dar spune-mi, de unde ai știut că ai să ne găsești acasă?

— Am trecut pe la tribunal...

— La tribunal?...

— Da. M-am ascuns să nu mă vezi... Dar nu știi ce spaimă am tras... Azi dimineață, pe la șase, m-am dus acasă la judecătorul care trebuia să vă despartă. I-am sunat la ușă și am cerut să mă primească... El nu, că e grăbit, că nu primește persoane cu probleme de serviciu, acasă... I-am spus că am venit într-o chestiune particulară și să mă asculte, că altfel fac urît... Știi cum sînt eu... Am insistat atît încît n-a mai avut încotro. I-am spus că la șapte trebuie să intru în schimb. Era supărat. „Ai venit să-mi comunici asta?" „Nu, i-am răspuns eu, am venit în legătură cu cazul prietenului meu Mihai Comșa. E vorba de soarta lui și eu nu pot sta pe de lături. S-ar putea foarte bine ca dumneavoastră să fiți un birocrat — și știți cum sînt birocrații... Puteam eu sta deoparte, indiferent?"

— L-ai făcut birocrat?

— Da. Și a sărit ca ars... „Ce, ai venit să mă insulți?" „...Nu, vai de mine?!—i-am răspuns eu. Dimpotrivă... Vreau să vă rog să nu fiți birocrat, știți, în legătură cu Mihai Comșa. Azi îi judecați procesul..." „Vrei să mă influențezi?... Chem miliția!..." Era tare supărat... L-am rugat să se liniștească, că... i-am spus că e vorba de un divorț, să se gîndească bine înainte de a judeca... E vorba doar de viața a trei oameni... și de Iulica era vorba... L-am rugat să fie drept și mi-a răspuns că nu era nevoie să mă deranjez pentru asta. Meseria lui e să fie drept. Am plecat... Ce era să fac?... Hei, dar să vezi ce spaimă am tras. Vin cu nevastă-mea la tribunal, caut sala, intrăm, vă vedem pe voi în primele rînduri, apoi intră completul de judecată... Judecătorul era altul... Nu ăla la care am fost eu...

A fost primul!

S-a sărbătorit nu demult, în întreaga lume, centenarul nașterii lui Georges Méliès, personaj de geniu, părintele spectacolului cinematografic, încîntător prin dezinvoltura sa în invenția artistică. Marele realizator de filme franceze a avut totdeauna nevoia să se exprime în imagine: dacă unul din ultimele documente din viața sa este un desen fantastic (decorul pentru un film pe care nu l-a mai putut realiza), prima mărturie privitoare la activitatea sa artistică este tot din domeniul graficii. Elev fiind la faimosul liceu parizian „Louis le Grand", în timpul unei ore Méliès face odată caricatura profesorului de matematici. Acesta, văzînd că elevul nu este atent la lecție, se repede la el și, furios, îi smulge hîrtia. Dar în locul pedepsei la care se aștepta, Méliès primește laudele profesorului, care rămîne atît de încîntat de desen încît îl atîrnă apoi în sufrageria sa. Așa se explică faptul că, după bacalaureat, Méliès se înscrie la Școala superioară de arte plastice, pe care va trebui însă s-o părăsească deoarece părinții săi doresc cu orice preț să-l vadă dedicîndu-se fabricii de încălțăminte ai cărei proprietari erau. Mai tîrziu, Méliès devine însă profesionist al iluzionismului și, cu partea sa de moștenire, achiziționează teatrul „Robert Houdin". Aici el nu este un simplu proprietar de sală, ci practică chiar — așa cum o va face și mai tîrziu — iluzionismul și prestidigitația.

Primul contact al lui Méliès cu cinematografia are loc în decembrie 1895, cînd este invitat la prima proiecție a fraților Lumière. În aceeași zi, Méliès își dă seama de posibilitățile pe care i le oferă noul aparat și tratează pe loc, cu tatăl inventatorilor, cumpărarea unui

În filmul „Cucerirea polului", realizat în anul 1912, Méliès a înscenat, printr-un trucaj ingenios, imaginea unei fantome uriașe care apărea din ghețuri și-i devora pe exploratori. În desenul de jos se poate vedea mecanismul conceput de Méliès pentru realizarea acestei apariții, a cărei transpunere pe ecran a stîrnit pe vremuri mare senzație.

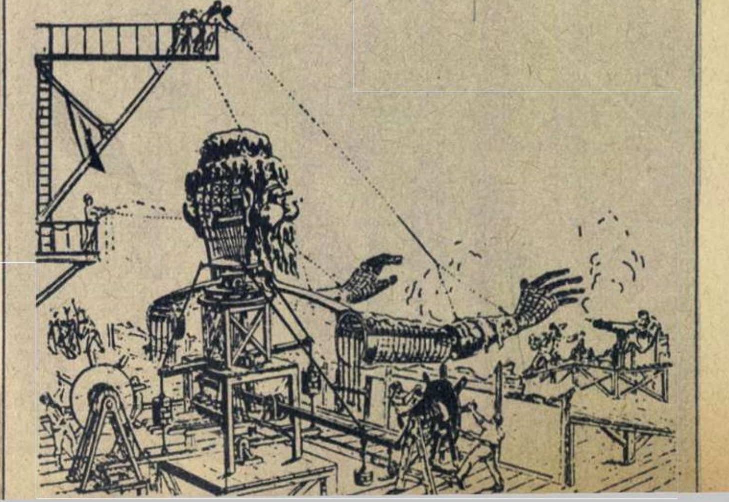

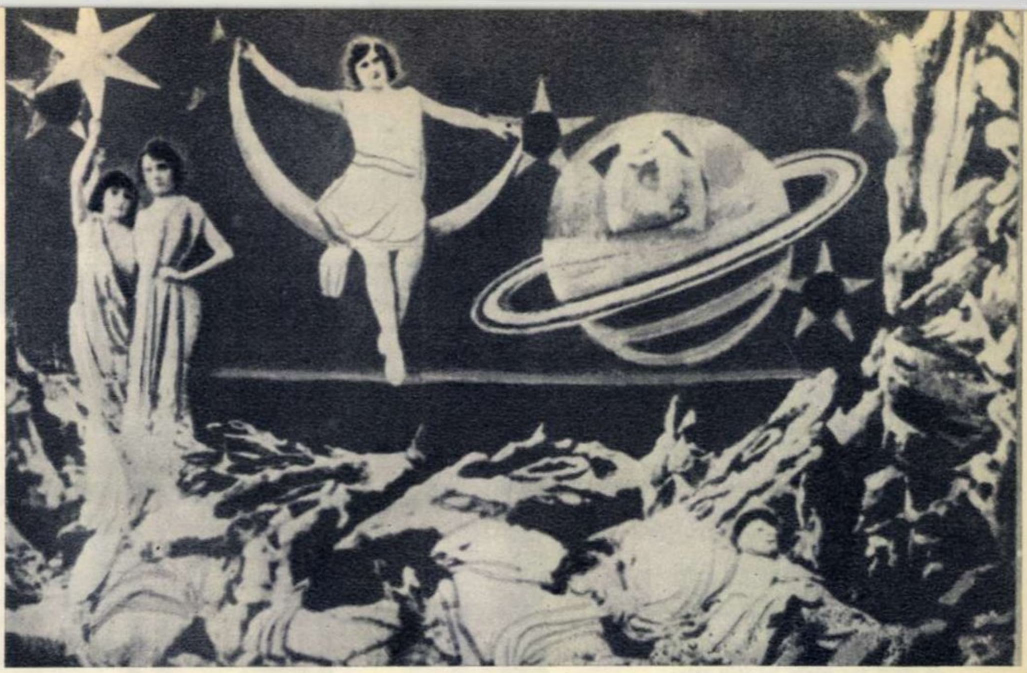

„Călătorie în Lună“ (Méliès — 1902)

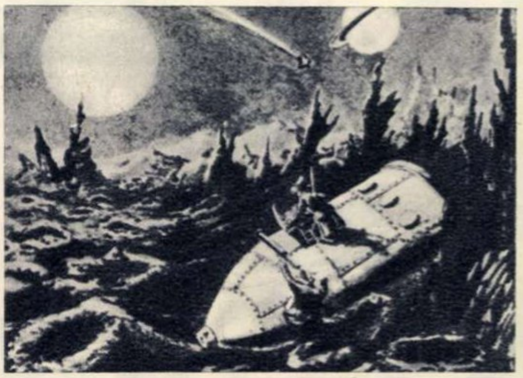

Stînga: Sosirea unei rachete pe Lună, aşa cum a conceput-o Méliès pentru unul din filmele sale. **Dreapta:** Georges Méliès dînd indicaţii interpreţilor săi pentru o scenă din filmul istoric „Turnul Londrei“, realizat în anul 1905.

aparat al lui Lumière. Se loveşte însă de un refuz. Perseverent, Méliès cumpără puţin după aceasta aparatul în Anglia. Şi-l foloseşte, bineînţeles, pentru efectele sale fantastice, ca iluzionist specialist în trucaje, apariţii ciudate etc. (de altfel lui Méliès i se atribuie paternitatea expresiei „apare în carne şi oase“). Ceea ce face Méliès pe peliculă este atît de nou, încît se loveşte de fiecare dată de neîncrederea publicului. Întîmplarea relatată chiar de el — privitoare la celebrul său film „Călătorie în Lună“, care i-a adus ulterior consacrarea şi gloria mondială — dovedeşte modul în care erau privite, în urmă cu 60 de ani, inovaţiile artistice ale lui Méliès. Nici unul din clienţii săi, proprietari ai unor barăci din bîlciuri (deoarece aici se practicau proiecţiile de filme), nu a vrut să cumpere filmul: „Este o nebunie. Nu o să vindeţi nici o copie. Ne-am ruina cu un asemenea film“ — exclamau ei. Méliès îi făcu atunci unuia oferta de a-i da gratuit filmul pentru o zi, numai cu scopul de a cunoaşte reacţia publicului la proiecţie. Iată cum descrie Méliès prima prezentare a filmului său, care avea 30 de „tablouri“ cum le numea el: „La primul tablou publicul privi în tăcere. La al doilea începu să fie interesat; la al treilea izbucniră rîsete; la al patrulea, al cincilea, al şaselea rîsetele se accentuară din ce în ce mai mult. La tablourile următoare începură aplauze puternice care nu se mai opriră pînă la sfîrşit. La ultimele tablouri era delir. Niciodată nu mai fusese văzut un asemenea film, era primul de acest gen, ceea ce explică efectul lui... Din acel moment publicul a început să se îmbulzească într-o aglomeraţie de neînchipuit, sala a fost plină pînă la miezul nopţii...“ Bineînţeles că filmul lui Méliès a fost îndată cumpărat, începîndu-şi astfel cariera mondială. Pentru a arăta întreaga importanţă istorică a operei lui Georges Méliès ar fi necesară o lungă enumerare a tuturor domeniilor în care realizatorul francez a fost, incontestabil, un deschizător de drumuri. Era de altminteri un om în perpetuă căutare, voia să-şi uluiască mereu contemporanii cu noutăţi.

De curînd publicul nostru a rămas încîntat de trucajele din „Tom degeţelul“. Dar puţini ştiau că Méliès, descoperitorul trucajului cinematografic, a făcut aceleaşi trucuri în „Dansatoarea microscopică“ (1901) sau „Guliver în ţara uriaşilor“ (1902), realizate cu o tehnică folosită de el încă din 1898. Méliès utiliza trucajele nu cu scopul de a găsi noi mijloace de expresie artistică, ci numai pentru a uimi. Dar el a fost cel care, din primii ani ai istoriei cinematografului, a descoperit şi utilizat majoritatea trucajelor cunoscute şi azi. Iată cîteva extrase din subiectele filmelor sale (Méliès a realizat aproape 500 de filme) publicate într-un catalog al epocii: „... Un chimist... îşi aşază propriul cap pe o masă. Fixîndu-i un tub de cauciuc legat de o pompă, el începe să o manevreze. Îndată capul său începe să se umfle, devenind colosal. Chimistul, speriat, îl dezumflă, deschizînd supapa tubului...“ („Omul cu capul de cauciuc“). Sau: „... Doi negri aduc un tort care se sparge în bucăţi, făcînd să apară un dansator grotesc care începe de îndată să danseze *Cake walk* , în timp ce braţele şi picioarele sale se detaşează de corp şi încep să danseze separat...“ („Cake walk infernal“) etc. etc.

Méliès a fost în acelaşi timp primul care a realizat filme cu subiect, întîmplări realiste înscenate în vederea filmării lor. Astfel, el a produs (era propriul său scenarist, decorator, regizor şi producător, fiind adesea şi principalul interpret) între altele: „Afacerea Dreyfus“, „Jeanne D'Arc“ — realizat cu participarea a 500 de persoane — „Incendiatorii“ — mare dramă realistă — etc. A fost în acelaşi timp primul care a folosit actori în film, teoretizînd într-un foarte interesant studiu activitatea sa şi în acest domeniu. La început, cînd actorii profesionişti dispreţuiau cinematografia, Méliès foloseşte în filmele sale ca interpreţi pe soţia sa, pe copiii săi, pe portar, grădinar, femeia de serviciu, vecinii... Mai tîrziu, realizează spectacole mai pretenţioase („Benvenuto Cellini“, „Faust“, „Bărbierul din Sevilla“, „Hamlet“ ş.a.) în care apar şi actori cunoscuţi.

Georges Méliès a conceput primul studio cinematografic din istorie, a fost primul care a folosit pentru filmare lumina artificială, primul care a realizat filme cu imagini subacvatice.

Méliès a avut — şi faptul este cît se poate de interesant şi semnificativ — o preocupare majoră pentru arta realistă, consacrîndu-se, în afara filmelor fantastice şi a feeriilor, şi unor filme realiste. După ce, în prefaţa scenariului său pentru filmul „Robinson Crusoe“, precizează că „versiunea noastră nu este o pantomimă sau o serie de scene fantastice, ci o piesă care reia toate elementele romanului“, Méliès vorbeşte despre ceea ce „contribuie la crearea în acest film a minunatului său realism“. Această preocupare a lui Méliès se leagă de poziţia lui vădit progresistă: pe lîngă „Afacerea Dreyfus“, în care realizatorul lasă să se vadă simpatia sa pentru condamnatul nevinovat, el este autorul filmului „Civilizaţie de-a lungul erelor“, de care a fost mîndru pînă la sfîrşitul vieţii. Se fac aici, în 11 scene, istoricul marilor crime ale umanităţii şi o caldă pledoarie în favoarea păcii, una din scene incriminînd de pildă inchiziţia, iar ultima făcînd apologia unui mult dorit „triumf al congresului păcii“.

Probitatea artistică, umanismul lui Méliès l-au făcut să privească totdeauna cinematografia nu ca pe un izvor de cîştig, ci ca pe o artă, ceea ce i-a adus nenumărate prejudicii materiale şi, în ultimă instanţă, chiar falimentul. Lovind în afaceriştii cinematografiei — primele monopoluri se şi creaseră — Méliès visa în 1909 cu amărăciune ca „profesiunea noastră să devină ceea ce niciodată nu ar fi trebuit să înceteze a fi: o profesiune artistică care îţi permite să trăieşti şi să faci binele“.

Curînd însă Méliès a fost uitat. Dispărut din viaţa publică, nimeni nu-l mai recunoaşte în mizera prăvălioară de bomboane şi jucării pe care şi-o deschisese în gangul insalubru al unei gări pariziene, după ce creditorii obţinuseră scoaterea la licitaţie a tuturor bunurilor sale. Abia prin 1929 un gazetar îi află întîmplător existenţa şi astfel, redescoperit, Méliès mai poate trăi cîţiva ani în linişte, într-un azil al artiştilor, la Orly, pînă cînd, în 1938, îl răpune cancerul. Ultimii ani ai acestui genial precursor al artei cinematografice au fost înfrumuseţaţi de noi planuri — neîmplinite din cauza bolii — cînd Méliès, stimulat de propunerea realizării unui film şi de alte oferte hollywoodiene, speră inutil să-şi reia activitatea. Şi, ca o împlinire a tragicului sfîrşit al vieţii lui, în timpul războiului pe care nu l-a mai trăit, gorilele hitleriste au devastat castelul din Orly, distrugînd toată moştenirea lui Méliès: cărţile, desenele, scrisorile... Păstrat însă în memoria oamenilor, numele lui Méliès a fost celebrat acum pe întreg globul.

Ion BARNA

Indrăgostiți

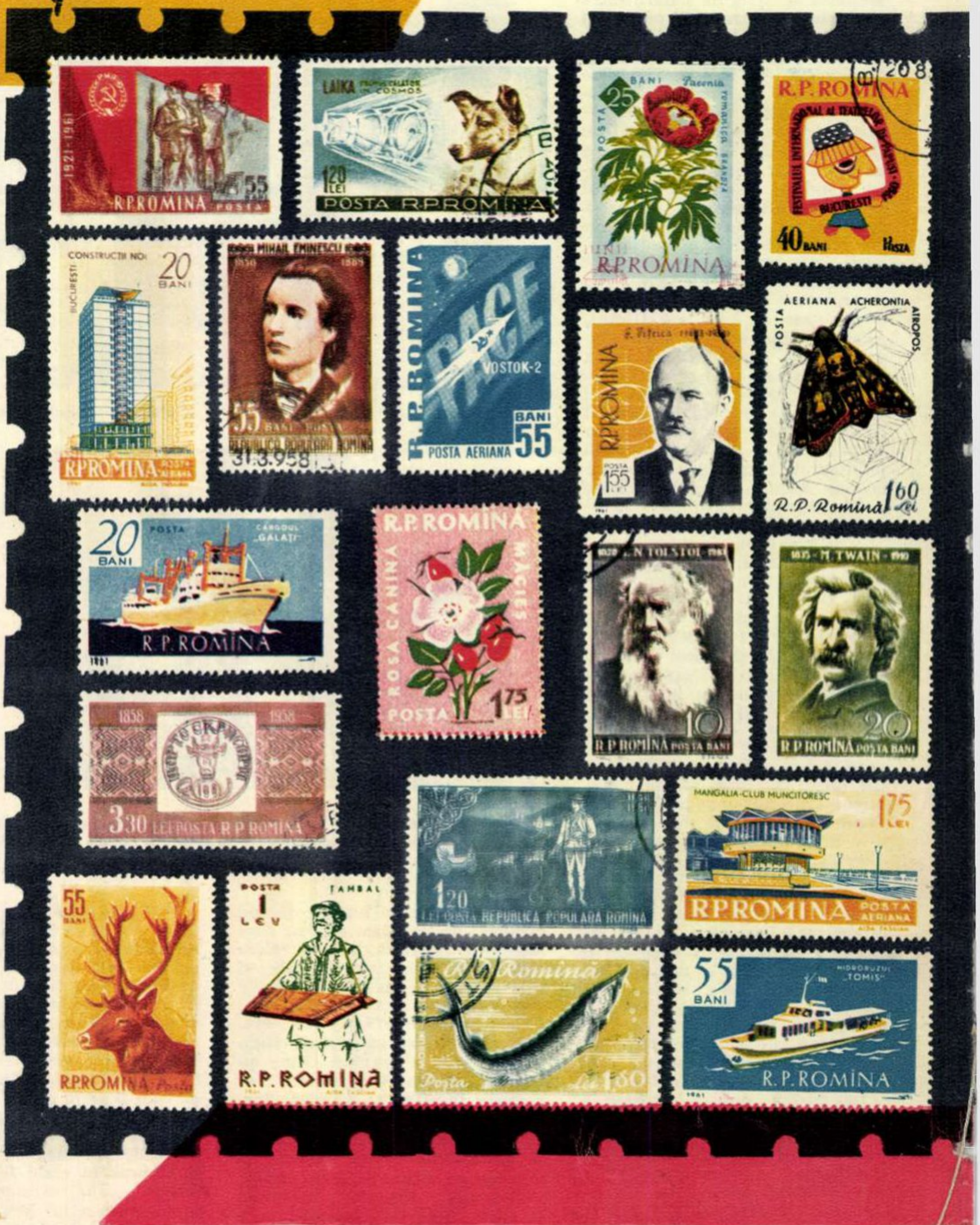
1921-1961
R.P.ROMINA POSTA
LAIKA PRIMUL CĂLĂTOR ÎN COSMOS
POSTA R.P.ROMINA
BANI Paeonia
R.P.ROMINA
FESTIVALUL INTERNAȚIONAL AL TEATRELOR DE PĂPUȘI
BUCUREȘTI 1960
40 BANI POSTA
CONSTRUCȚII NOI BUCUREȘTI
20 BANI
R.P.ROMINA POSTA AERIANA
MIHAIL EMINESCU 1850 1889
55 BANI
PACE
VOSTOK-2
R.P.ROMINA POSTA AERIANA 55 BANI
AERIANA ACHERONTIA ATROPOS
R.P.ROMINA
1,55
R.P.Romînă 1,60 lei
20 BANI POSTA CARGOUL „GALAȚI"
R.P.ROMINA
ROSA CANINA MĂCIEȘ
POSTA 1,75 LEI
N.TOLSTOI
R.P.ROMINA POSTA BANI
M.TWAIN
1858 1958
3,30 LEI POSTA R.P.ROMINA
1,20 LEI POSTA REPUBLICA POPULARA ROMINA
MANGALIA-CLUB MUNCITORESC
1,75
R.P.ROMINA POSTA AERIANA
55 BANI
R.P.ROMINA
POSTA 1 LEU ȚAMBAL
R.P.ROMINA
R.P.Romînă
Posta Lei 1,60
55 BANI HIDROBUZUL „TOMIS"
R.P.ROMINA

Cînd excelentul spirit practic al lui sir Rowland Hill a născut ideea mărcii poștale, se vede treaba că ursitoarele i-au sortit acesteia să fie prilejul unui lung șir de paradoxuri. Un exemplu: timbrul (și reforma poștală concepută o dată cu el) îi vor aduce lui Hill celebritatea dar, pînă una alta, i-au provocat mai sus-citatului sir destituirea pe vreo 12 ani din înalta funcțiune de stat ce o ocupase. Sau altul: miniaturala expresie a graficii, care-și măsoară modestele proporții în milimetri, urma să stîrnească una din cele mai mari pasiuni ale omenirii; doi ani după apariția sa pe lume, în 1841, marca poștală își etala prima colecție în salonul unei doamne londoneze, pentru ca în 1852 să aibă loc la Bruxelles vernisajul oficial al celei dintîi expoziții filatelice de pe glob. Secolul al XX-lea pășea în viață aducînd cu el un milion de filateliști; șase decenii mai tîrziu, „timbromania" contaminase o sută de milioane!

Și pentru că vorbeam de paradoxuri: avînd o rațiune de existență cît se poate de prozaică, marca a devenit cu timpul o operă de artă a cărei culoare, compoziție și format sînt studiate prin lupă cu mai multă meticulozitate și de infinit mai mulți oameni decît a fost poate studiată vreodată cine știe ce frescă celebră. Iată însă că aceste tablouri liliputane, care au fost îndrăgite tocmai pentru că izbuteau să condenseze frumosul și să instruiască — dînd adevărate lecții de geografie, științe naturale sau istorie — au ajuns cu vremea să formeze obiectul unor mari speculații. Anul trecut, cînd se rotunjea suta de milioane de colecționari, negutătorii Shanahan și Singer din Dublin puneau la cale o uriașă escrocherie filatelică, ce avea să le aducă peste un milion de lire sterline, dar și... 14 ani de închisoare (pentru principalul inculpat).

Așadar, marca poștală — acest călător fără pașaport peste toate granițele lumii — începe prin a costa cîteva parale și termină prin a reprezenta uneori sume impresionante. Se știe doar că celebra „Cap de bour", prima emisiune romînească, pe care a desenat-o, se pare, un oarecare Besaignet în 1859, avea înscrisă pe una din valorile ei modestul preț de 27 de parale, pentru ca astăzi să fie apreciată la valoarea unei pînze de Grigorescu.

Marca își poartă cu ea virtuțile artistice și însemnele utilitare, francheazǎ — cinstit — scrisoarea și pleacă apoi în lume. Dar, o dată cu mesajul pe care îl transportă în plic, ea mai duce, prin însăși prezența ei, încă unul. Acel ce știe să citească o marcă, îl deslușește ușor...

Marca poate și să falsifice istoria

Mărcile poștale ale unei țări pot să transcrie fidel istoria sau, dimpotrivă, s-o falsifice. Priviți vechiul catalog al mărcilor poștale romînești și veți vedea cum paginile sale, prin simpla alăturare a mărcilor apărute de-a lungul vremii, aduc o imagine falsificată a istoriei țării noastre. Ani, zeci de ani, Hohenzollernii și-au tipărit obsedant mutrele pe toate timbrele. Filotime și iubitoare de neam, regina Elisabeta torcea (pe hîrtie) pînză pentru popor, în timp ce miloasa Maria, îmbrăcată în imaculate văluri de soră de caritate, dădea ajutor răniților. Cît despre Carol II, acesta nu s-a lăsat pînă nu s-a văzut, din față sau profil, pe toate mărcile țării: cînd era civil se prețuia — modest — la 50 de bani, dar urca prețul la 4 lei cînd se îmbrăca în costum de ofițer, iar cînd își mai punea și impozantul coif cu pompon, merita fără ezitare 6 lei. Strașnică afacere a mai fost filatelia pentru dumnealui! Nu se tipărea în țara romînească nici o marcă fără viza personală a lui Carol II, care cerea să i se facă cîte 20-30 variante în diferite culori, oprindu-și apoi colile de eseuri și alcătuindu-și astfel o colecție de rarități ce aveau să cunoască, la bursele filatelice, cote foarte ridicate.

Lăfăindu-se pe mai toate emisiunile poștale romînești, Hohenzollernii nu au mai lăsat loc popularizării acelor figuri care au adus cu adevărat o contribuție dezvoltării țării și culturii noastre. În 86 de ani — din 1858 pînă la eliberare — doar opt emisiuni au fost dedicate personalităților culturale ale țării și nici una personalităților culturale din alte țări; în schimb, din 1944 pînă în prezent, într-un răstimp de cinci ori mai scurt, au apărut 37 de emisiuni dedicate oamenilor noștri de cultură și încă alte 23 emisiuni dedicate personalităților culturale din alte țări.

Nu-i nevoie să fii poliglot

Colecționarului din Lisabona, din Melbourne, din Ottawa sau Tokio, căruia ziarele nu-i aduc întotdeauna știri concludente despre cele ce se petrec în țara noastră, albumul său de mărci îi poate oferi astăzi o compensație. Zecile de emisiuni, sutele de valori scoase la noi în anii de după eliberare au o bogăție și varietate tematică ce caută să țină pasul cu noile realități pe care le trăim. Marca a francat mai departe plicul, cartea poștală sau ilustrata, dar a început să răspundă, prin conținutul ei, evenimentului politic și social la zi, să consemneze manifestările culturale și sportive mai importante, să celebreze mari personalități ale lumii, să informeze asupra florei și faunei țării. A devenit astfel un propagandist activ, cu eficiență educativă. Marca romînească a vorbit prima în lume — în limbajul filatelic — despre lansarea celui dintîi sputnik, ea și-a cucerit elogiile colecționarilor pentru frumusețea cu care a răspîndit imaginea cățelușii cosmonaute Laika și tot ea a consemnat cu promptitudine zborul primului om în Cosmos. În anii trecuți au apărut o emisiune poștală închinată Olimpiadei și o nouă serie de valori consacrate unor mari aniversări culturale, a fost recomandată lumii frumusețea litoralului și savoarea vinurilor romînești, au fost tipărite timbre cu pești, păsări și fluturi etc., etc. De

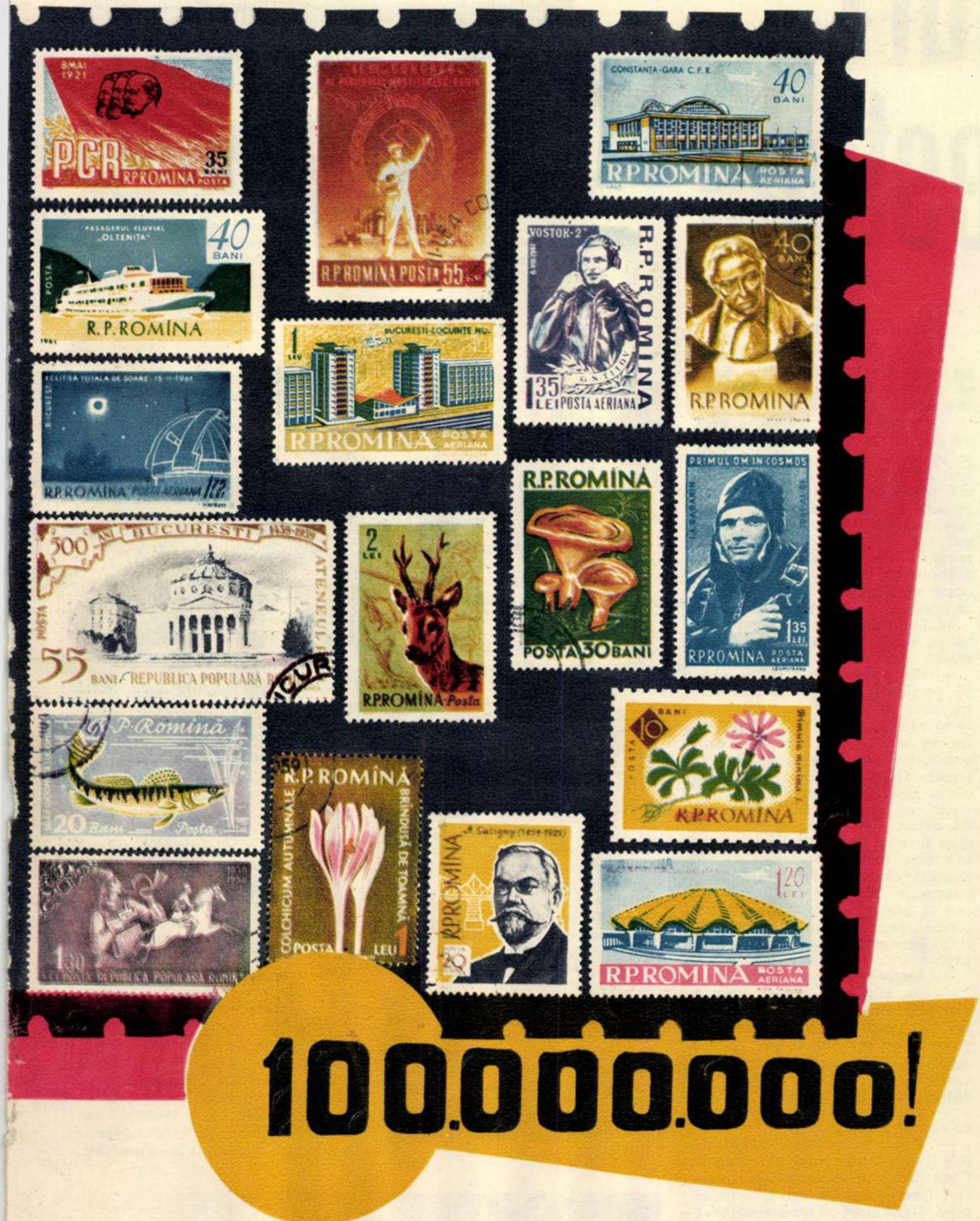

100.000.000!

fiecare dată, maniera desenului, culoarea, compoziția s-au schimbat în funcție de ceea ce voiau mărcile să exprime. Și astăzi timbrul romînesc place tot mai mult. Pretutindeni. Este cumpărat și premiat la expoziții internaționale.

De 230 de ori mai mic!

S-ar părea că marca apare pe lume după legile obișnuite ale graficii. Într-adevăr, machetatorul — cum i se spune oarecum impropriu creatorului de mărci — își construiește compoziția la dimensiunile unei file de carte, îi precizează planurile, armonia policromă și, după ce a găsit locul nimerit pentru inscripțiile utilitare, desenul e gata să-și reducă proporțiile pentru a se metamorfoza în marcă.

E așa și nu prea. Pentru că tocmai reducerea e piatra de încercare a însușirilor artistice ale timbrului. Dintr-o dată, ceea ce pe machetă părea clar, aerisit și suplu, se îmbîcsește și încarcă inutil compoziția — devenită marcă printr-o reducere de 3-4 sau 5 ori. Darmite o marcă ce reproduce vreun tablou celebru și îl micșorează — cum s-a întîmplat în cazul picturii lui Grigorescu „Lupta de la Smîrdan" — de 230 de ori?! Așadar: sintetizarea ideii, linii simple, precise, desen stilizat, planul doi estompat. Cu atît mai mult cu cît tiparul — fie că e vorba de tipar adînc, plan sau înalt — își spune și el cuvîntul, reducînd în mod fatal unele subtilități de desen sau de culoare.

Dar pentru că veni vorba de sistemele de tipărire a mărcilor: întreaga emisiune a Centenarului mărcii romînești, cea a Marilor aniversări culturale din 1955 și încă altele au fost realizate în sistemul foarte pretențios al gravurii: macheta, mai întîi desenată în mare, este apoi transpusă pe o fărîmă de cupru de dimensiunea timbrului, cu o daltă minusculă ale cărei mișcări sînt urmărite prin lupă. Și treaba aceasta durează de obicei săptămîni întregi! Cele mai frumoase mărci gravate, apreciate mult și peste hotare, ni le-a dat machetatorul Șerban Zainea. Dar gravura a mai practicat-o și Ion Dumitrana care — din muncitor heliogravor la Fabrica de timbre — a devenit cu anii unul din cei mai prolifici autori de timbre. Lui i se datorează succesele obținute cu mărcile Laika, Gagarin (gîndiți-vă: a treia zi după primul zbor cosmic al omului, marca romînească ce i-a fost închinată apărea pe piață!), Vînătoarea, Eclipsa etc.

Marca își cucerește tot mai mulți adepți. Și, fără a se molipsi — după cîte ne-au spus — de virusul filatelic, unii dintre artiștii noștri plastici au început în anii din urmă să aducă tot mai des pe masa de lucru — alături de afișe sau ilustrații de carte — și machete de timbre. Constituiți într-un colectiv, P. Grant, A. Alexe și I. Drugă au dat cîteva emisiuni interesante, în care sînt vizibile eforturile lor de a aduce în grafica timbrului o linie modernă, stilizată. În clasoarele filateliștilor, emisiunile create de ei — „Viticultura", „Frumuseți turistice la mare", „Sculptura romînească" — și-au ocupat degrabă locul cuvenit. Un vechi creator de machete, Dimitrie Știubei, care a dat, cu exact 30 de ani în urmă, prima sa serie de mărci (firește, marine — peisajul marin fiind marea pasiune a acestui artist), a continuat de-a lungul anilor să creeze timbre, mai ales cu tematica marină. Alături de începători în arta timbrului — cum ar fi Aida Tașgian care a dat anul trecut, printre altele, și frumoasa serie „Fluturi" — iată artiști cunoscuți ca I. Cova, I. Molnar, H. Meschendörfer, V. Grigorescu...

Totuși, încă e insuficient numărul graficienilor care creează mărci; iar porțile către abordarea de cîți mai mulți artiști ai acestui compartiment interesant al plasticii sînt larg deschise. Nu de alta, dar — precum semnala încă din 1881 „Timbrophilul, jurnal philatelisticu romîn", prima publicație filatelică de la noi — „acel gust care se manifestase la început între junii studenți, au început a fi cultivat de cîtăva timp și de oameni serioși".

Așadar, pentru „oamenii serioși" de toate vîrstele (să nu uităm că filatelia trezește pasiuni de la vîrste fragede), cît mai multe emisiuni de înaltă calitate artistică!

Sanda FAUR-DIMA

Din istoricul filateliei

- În 1862 apare la Liverpool primul ziar filatelic din lume — „The Monthly Avertiser"; în același an, la Bruxelles, J.B. Moens publică un studiu asupra falsurilor în mărci, iar negustorul E. de Laland scoate un prim catalog filatelic.
- Prima societate filatelică de schimburi din lume se pare că a fost creată în 1865, la Nevers. În țara noastră se constituie în 1891, la București, Societatea filatelică romînă care — după informațiile publicate în „Timbrophilul" — ar fi numărat circa 5.000 de colecționari.
- Pînă în 1872 apăreau în lume 11 publicații filatelice: la începutul secolului al XX-lea, cele 164 de Societăți filatelice de pe glob scoteau 49 de publicații în 19 limbi.
- La prima expoziție filatelică din țara noastră, care a avut loc în 1894, au fost expuse și colecțiile — considerate ca bogate și reprezentative — ale pensionarului I. Brăneanu din București, D.C. Butculescu, președintele Societății filatelice romîne, Scarlat Vasilescu, funcționar din Pitești, pensionarul Spiridon Niculescu din București, N. Roiu, funcționar din Iași și ale altora.
- Printre pasionații filateliști din țara noastră s-a aflat și marele George Enescu. De asemenea, este bine știut interesul pentru colecțiile de mărci poștale ale scriitorului Mihail Sadoveanu. Filateliști cunoscuți în zilele noastre sînt și regizorul Sică Alexandrescu, scriitorul Francisc Munteanu, compozitorul Elly Roman (care a și închinat un cîntec acestei pasiuni).

Interviuri budapestane

În desfăşurarea revoluţiei culturale a poporului maghiar eliberat, viaţa artistică a căpătat noi şi impresionante dimensiuni. Scenele teatrelor muzicale şi de proză, răspîndite cu generozitate prin oraşele Ungariei, sînt înconjurate de preţuirea şi dragostea unui public nou, în rîndurile căruia se numără cu milioanele muncitorii şi ţăranii. Iar miile de ansambluri artistice de amatori fac, la rîndul lor, să crească dragostea pentru cuvîntul cizelat, pentru transparenţa melodiei şi gestul suplu al dansatorului.

Eficient mijloc de educare a gustului pentru frumos, arta ţării prietene, care înfloreşte sub semnul înnoitor al realismului socialist, e totodată un puternic instrument de făurire a conştiinţei înaintate. Pe scenele teatrelor maghiare, alături de capodoperele literaturii dramatice universale, se aude puternic cuvîntul actualei dramaturgii originale. Piesele unor autori ca Mesterhazi Lajos sau Darvas Jozsef dezbat problemele unei stringente actualităţi.

În toate genurile artistice ale scenei se simte din plin suflul proaspăt şi creator. Astfel, tradiţiile operetei atît de iubite de spectatorii maghiari se bucură acum de o substanţială revalorificare; opereta îşi extrage melodia şi acţiunea din realitatea imediată. Ne gîndim, de pildă, la frumoasa operetă a lui Ranki György care militează, cu mijloacele specifice genului, pentru dezvoltarea eticii socialiste în lumea satelor.

Eliberarea a deschis artei Ungariei drumul unei permanente înnoiri, prilejuindu-i pătrunderea în cele mai largi mase populare.

Cu prilejul unei vizite în R.P. Ungară, am stat de vorbă cu cîţiva slujitori ai scenei, dintre care unii au apărut numai de curînd în lumina reflectoarelor.

Nu e vorba de un paradox, dar actorii care se bucură de o mare popularitate sînt uneori de-a dreptul inaccesibili. O întrevedere cu vreunul dintre ei se obţine nu cu puţine eforturi, datorită faptului că preţuirea şi dragostea cu care îi înconjoară spectatorii îi solicită aproape în permanenţă pe scenă. În atari condiţii nu e de mirare că pe atît de îndrăgitul actor de către publicul maghiar —Latabár Kálmán — l-am întîlnit, în afara scenei, după repetate şi insistente apeluri telefonice.

Această întîlnire s-a petrecut în cabina sa de la Teatrul de Operetă budapestan, unde mai întîi ne-a ieşit în întîmpinare zîmbetul... zîmbetul atît de personal şi contagios al actorului, în faţa căruia au dispărut stingherelile şi emoţiile inerente unui prim contact. Şi astfel s-a făcut că s-a aşternut, dintr-o dată, o atmosferă caldă, propice unei convorbiri directe, amicale.

— Vă stau bucuros la dispoziţie — ni se adresă, de la bun început, interlocutorul nostru. Numai că vă rog să nu rămîneţi surprins dacă în timpul convorbirii noastre va apare, în locul simplului cetăţean al Budapestei care stă în faţa dumneavoastră şi care răspunde la numele de Latabár Kálmán, un altul — şi anume un oarecare Pietro, de meserie principe şi trăitor în Florenţa prin anul 1331. De această substituire, încă o dată vă rog să mă credeţi că nu eu sînt vinovatul, ci regizorul care m-a distribuit în rolul acestui cam nătîng şi caraghios principe din opereta lui Suppé, „Boccaccio". Şi fără îndoială că vina o mai poartă şi direcţia teatrului, care a programat în această seară spectacolul cu opereta respectivă.

Zicînd aceasta, se aşeză la masa cu dresuri şi vopsele, unde îşi începu machiajul, nu fără a ni se adresa din nou:

— Să inversăm pentru un moment rolurile. Deci, o întrebare: vă plac incursiunile în istorie?

— N-am nimic împotriva lor.

— În genere, nici eu. Totuşi prefer să mă menţin în actualitate. E un leac grozav împotriva îmbătrînirii...

— Cred că am înţeles... N-am să vă răscolesc amintirile... Nici nu e timp pentru aşa ceva. Ştiu că peste cîteva minute intraţi în scenă.

— Asta-i una... De altfel nici nu ştiu în ce măsură ar interesa amintirile mele. Am trăit şi trăiesc ca toţi semenii mei. În ce mă priveşte, consider că şi noi actorii nu ne deosebim de ceilalţi oameni. Fiecare cu meşteşugul, cu profesia lui... Şi noi muncim, ne odihnim, umblăm aidoma ca toţi ceilalţi. Uite şi acum stau pe acest scaun destul de normal...

— Da, observ asta. Totuşi parcă pe scenă umblaţi şi staţi pe scaun mai altfel.

— Nu tăgăduiesc. Dacă în viaţă gesturile mele ar fi identice cu cele de pe scenă, nu prea m-aş simţi bine. Nici în tramvai nu aş mai putea merge. Rîsul semenilor mei m-ar urmări la tot pasul. Dacă însă pe scenă prezenţa mea nu ar stîrni rîsul, fiţi sigur că mi-ar veni tare greu. Ca artist, pe scenă, într-adevăr stau într-un anumit fel pe scaun, mă mişc, umblu, vorbesc într-un anumit chip; gesturile nu sînt anormale, dar le imprim, de la caz la caz, o anumită exagerare tocmai pentru a sublinia caracterul personajului pe care-l interpretez.

— Improvizaţi pe scenă?

— Da, sînt unul dintre actorii care improvizează în faţa publicului. Desigur că nu întotdeauna şi cu orice preţ, ci numai ca interpret, fără a aduce prejudicii textului. Caut deci să-mi îmbogăţesc rolul pe parcurs.

— Şi regizorii sînt de acord cu aceste improvizaţii?

— Publicul rezolvă eventualele litigii dintre mine şi regizori. Cînd publicul reacţionează pozitiv, improvizaţiile intră în jocul meu. Dacă simt că nu am obţinut aprobarea sălii... atunci îi dau cîştig de cauză regizorului.

Între timp, substituirea se efectuase; sulemenit şi purtînd veşmintele epocii, principele Pietro se afla gata de intrare în scenă.

— Transmiteţi cititorilor „Flăcării" sentimentele mele de prietenie. Aştept cu plăcere să mai joc într-o operetă romînească. Îmi aduc aminte cu bucurie de rolul păpuşarului pe care l-am interpretat în opereta „N-a fost nuntă mai frumoasă" de Niculae Kirculescu.

De multe ori, spectatorii budapestani îşi întîmpină actorii preferaţi cu aplauze anticipate. Aşa se întîmplă, de pildă, cu Honthy Hanna, actriţa care întinereşte seară de seară tradiţiile operetei, cu Latabár Kálmán, actorul în permanentă şi inventivă căutare de noi mijloace de expresie artistică, cu Rátonyi Róbert, posesorul unei verve inepuizabile, care primesc girul aplauzelor înainte de a-şi spune sau cînta rolul; aşa se întîmplă şi cu Zentai Anna care şi-a cucerit preţuirea publicului spectator datorită jocului ei pe cît de firesc, pe atît de spumos.

— Vedeţi — ne confirmă gîndurile Zentai Anna — opereta poate împinge jocul unui actor spre convenţional şi dulcegărie. Am căutat să nu mă las prinsă de aceste primejdii. Nota romantică a operetei cere actorului un joc, fără îndoială, plin de poezie, dar nicidecum pelteaua şi siropul. Pînă la operetă am interpretat şi roluri în teatrul de proză. De asemenea am cîntat şi în opere. Spun acest amănunt autobiografic nu întîmplător. Ucenicia într-un teatru de proză mi-a folosit pentru o înţelegere mai realistă a interpretării, iar zăbovirea mea lîngă operele marilor maeştri mi-a fost de un substanţial ajutor şi îndemn pentru a mă strădui să exprim cît mai nuanţat muzica. Îmi îndrept eforturile spre o armonie firească a interpretării dramatice cu muzica. În operetă actorul trebuie să trăiască în bună vecinătate cu cîntăreţul, fără dominarea unuia în dauna celuilalt.

Felföldi Anikó, tînăra actriţă de la Teatrul Vesel (în fotografie, în rolul unei cosmonaute), nu e de fel taciturnă; totuşi la întrebările noastre răspunsurile nu veneau prea uşor. Şi aceasta nu din cauza vreunei sfieli în faţa creionului şi hîrtiei noastre, ci pentru că actriţa voia să-şi înceapă convorbirea cu mărturisirea unui eveniment pe care ea îl considera esenţial în cariera sa artistică. Înţelegînd aceasta, am lăsat-o să evadeze din canonul întrebărilor. Schimbîndu-şi ritmul debitului verbal, ne comunică:

— Mă va stăpîni încă mult timp amintirea unei emoţionante satisfacţii artistice. Am jucat la televiziune într-un spectacol-ghicitoare, desfăşurat cu regularitate, de-a lungul mai multor săptămîni. Interpretam rolul unei fete, Kati, căutate de iubitul ei. Scopul acestui ciclu de emisiuni era cunoaşterea patriei şi a realizărilor din satele şi oraşele maghiare. Pentru a-şi afla iubita, băiatul era ajutat de corespondenţa telespectatorilor. Ciclul acesta a fost urmărit cu mult interes, iar figura Katiei a devenit foarte populară; de ziua ei, eu am primit o sumedenie de felicitări, dar nu pe numele meu real, ci pe acela al fetei pe care o interpretam. M-au bucurat mult aceste felicitări, deoarece cred că dorinţa oricărui actor este să fie confundat cu personajul interpretat. Această confundare e o garanţie a reuşitei interpretării.

Szeretettel és üdvözlettel
a Flacara olvasóinak
Zentai Anna

Latabár Kálmán în postura de fotograf amator.

Așteptînd începerea repetiției cu noua comedie muzicală de la *Tarka Szinpad*, actrița Máthe Eta era pradă unei duble emoții. Mai întîi, emoția pe care o încearcă un actor atunci cînd caută să intre în pielea unui nou personaj, apoi emoția... Dar despre aceasta ne-a vorbit chiar Máthe Eta:

— Joc la un teatru din orașul Győr. Am fost chemată la Budapesta pentru realizarea unui rol din noua premieră ce o pregătește *Tarka Szinpad*. E un rol de comedie; vorbesc, cînt, dansez. E pentru prima oară cînd apar pe scena unui teatru budapestan, cînd mă voi întîlni cu spectatorii capitalei. Și gîndul la această primă întîlnire îmi dă o deosebită emoție. Voi căuta să-mi îndeplinesc cu bine această misiune artistică a deplasării mele în Budapesta.

— Și după îndeplinirea acestei misiuni?

— Mă voi întoarce la Győr... și voi căuta să-mi realizez o secretă dorință: să interpretez și roluri de dramă. Adică, mai precis: să mai interpretez, deoarece am jucat un astfel de rol într-o puternică piesă a lui Ostrovski — rolul unei actrițe care luptă dramatic pentru a-și menține puritatea în mediul corupt al unui oraș în timpul țarismului. Cred că mă întorc în orașul unde lucrez mai îmbogățită artistic. Faptul că repet și joc pe o scenă din Budapesta constituie pentru mine un util schimb de experiență.

Faragó Vera, de la Teatrul de Literatură, a interpretat roluri principale în piese clasice și contemporane; de asemenea, e solicitată și pentru film.

— Pentru mine filmul e o bună școală — ne mărturisește actrița. Îmi concentrează atenția asupra celui mai mic gest, asupra celei mai infime expresii a feței. În rolul pe care-l pregătesc într-un nou film interpretez o semenă de-a mea care mai mult vorbește decît face treabă. Pentru satirizarea atitudinii superficiale în viață, îmi e necesară o mare mobilitate a figurii.

Faragó Vera ne dezvăluie și o altă latură interesantă a activității ei artistice:

— Teatrul de Literatură unde lucrez pregătește spectacole-monografii despre poeți clasici și moderni. S-au prezentat astfel François Villon, Vladimir Maiakovski, Jozsef Attila. Țin să menționez că aici nu e vorba de conferințe ilustrate prin diferite fragmente lirice declamate, ci avem de-a face cu adevărate spectacole, închegate pe baza unui scenariu din viața și opera poetului respectiv. De asemenea, teatrul realizează astfel de spectacole cu poezia noastră actuală; cu acestea mergem în turneu prin sate și orașe. Îmi place să joc în asemenea spectacole; prin ele poezia pătrunde și mai adînc, într-o formă originală, în mase tot mai largi de spectatori.

Traian STOICA

---

4 Aprilie – marea sărbătoare a poporului ungar: aniversarea a 17 ani de la eliberarea Ungariei de sub jugul fascist. Ani în care poporul ungar, pășind umăr la umăr cu celelalte popoare ale puternicului lagăr socialist, a obținut realizări de seamă pe drumul construcției socialiste.

Una din cele mai noi și moderne construcții ale capitalei R.P.Ungare; acest bloc cu 10 etaje, cu fațada construită din panouri de aluminiu, va adăposti Institutul de cercetări medicale din Budapesta.

Realizările muncitorilor de la „Ikarus" sînt cunoscute în numeroase țări ale lumii. Iată un nou lot de 200 de autobuze care au ieșit nu demult pe porțile uzinei.

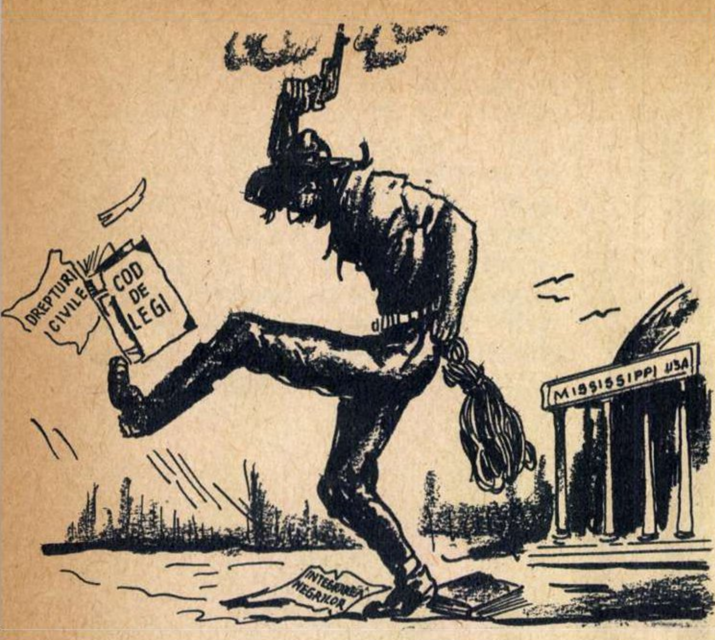

Legea și fărădelegea în sudul Statelor Unite.
(Desen din ziarul „The Worker")

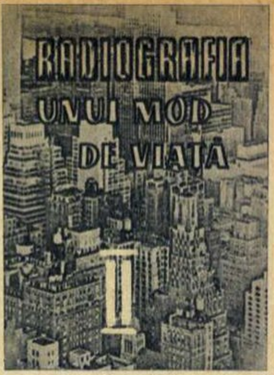

Legea fericitului Chandler
Pentru cine? Contra cui?

de Nicolae MINEI

Într-un număr trecut, am radiografiat unele aspecte ale felului cum se desfășoară alegerile în Statele Unite. Astăzi, ne propunem să examinăm ceea ce se întîmplă după ce cetățenii și-au dat votul. Sau, mai precis, ceea ce se întîmplă după ce unii cetățeni și-au dat votul, alții s-au abținut din prudență, alții nu au avut cu ce să-și plătească acest lux, alții au votat *post-mortem* sau de cîteva ori, altora li s-au falsificat prin alte mijloace buletinele de vot ș.a.m.d.

Trece acum, în spatele ecranului fluorescent, un organ deosebit de delicat al d-lui Mod-de-viață-american, un organ care se numește, cu un incontestabil — dar și involuntar — umor, „alesul națiunii". Acesta poate fi senator sau primar, guvernator sau membru în Camera reprezentanților. Dar indiferent ce post ocupă, preocupările lui sînt în general aceleași și procedeele utilizate dovedesc că politica e și ea un „business" — și nu dintre cele mai neglijabile.

„Politica în S.U.A. este o profesie de la care cei mai mulți politicieni așteaptă un singur lucru: să facă bani"

(John Gunther)

Dl. Mod-de-viață-american are o logică proprie și caracteristică. O logică în care ceea ce *pretinde* el că este și ceea ce este el *în realitate* se amestecă în așa fel, încît iau naștere silogisme de tipul celui de mai jos:

Premisa I: Orice alegeri care s-au dovedit a fi trucate sînt imediat invalidate.(așa glăsuiesc legile S.U.A.).

Premisa a II-a: Alegerea ca senator a lui Albert Benjamin Chandler a fost trucată (și încă în mod atît de grosolan, încît o seamă din agenții lui electorali au înfundat pușcăria).

Concluzie: Albert Benjamin Chandler a devenit senator al Statelor Unite.

În aceste condiții, nu este de mirare că, în întreaga presă americană, Chandler este cunoscut sub porecla de „Happy" („Fericitul"). Întrebat de un ziarist de la „Courier-Journal" ce părere are despre felul cum s-a desfășurat alegerea sa, Fericitul Chandler nu s-a mirat, nu s-a jenat, nu s-a indignat, ci a răspuns calm și concis: „Ce să-i faci, așa e politica!"

Colegii săi din Senat sînt desigur de aceeași opinie, ca dovadă că l-au desemnat pe Chandler ca membru al Comisiei pentru afacerile militare. În această calitate el a făcut din afacerile militare afacerile sale personale, înfruptîndu-se din plin din acea mană modernă pe care o reprezintă contractele statului american cu fabricanții de arme și muniții. Atîta vreme cît a încasat mita respectivă în dolari, nimeni nu a avut nimic de obiectat. Dar Fericitul Chandler a avut nefericirea să accepte ca un producător de explozibili din Louisville, pe nume Ben Collings, să-i construiască în vila sa particulară o piscină în valoare de 8.000 dolari. În loc să se bucure că fabricantul de armament și-a neglijat explozivele sale ocupații pentru a se dedica unor instalații care favorizează pașnicul sport al înotului, un ziarist de la „Saturday Evening Post" a publicat un reportaj pe această temă, sub titlul „Corupție și contracte de armament".

Articolul a făcut vîlvă. Fericitul Chandler a răspuns mai întîi că nu are în vila sa nici o piscină, în al doilea rînd că și-a construit-o singur, în al treilea rînd că i-a construit-o Collings, dar nu costă 8.000 de dolari, în al patrulea rînd că, desigur, costă 8.000 de dolari dar că asta e un fleac[1]), în al cincilea rînd că el nu l-a protejat cîtuși de puțin pe Collings, în al șaselea rînd că l-a protejat dar în mod dezinteresat, în al șaptelea și ultimul rînd că afacerile militare constituie un secret de stat și că nu are de dat nici o explicație.

Totuși Senatul s-a cam emoționat și a organizat o anchetă care a stabilit vinovăția lui Chandler. Ancheta imediat următoare a ajuns însă la concluzia că Chandler e nu numai fericit, ci și nevinovat. Anchetele s-au succedat, cu rezultate care se băteau cap în cap, pînă ce o supracomisie a decis, în ciuda recunoașterilor lui Chandler însuși, că acesta este inocența personificată. Pentru Happy Chandler s-a găsit astfel un „happy-end" demn de Hollywood.

Mai puțin noroc a avut Andrew J. May. Ca membru al Camerei reprezentanților, el a prezidat Comisia pentru afacerile militare aparținînd acestui corp legislativ și a primit de la uzinele de armament Garsson un șperțuleț de 53.000 de dolari[2]). Adversarii săi politici au reușit să-l aducă pe May în fața unui tribunal federal, care a avut o singură rectificare de făcut: mita fusese de 104.000 de dolari. May a încetat să mai fie membru al Camerei reprezentanților, dar să nu vă imaginați că a devenit membru al unei camere cu gratii din vreo închisoare americană.

Pentru precizarea diagnosticului, clișeul nostru radiografic ne oferă și alte pete. Senatorul Glenn Taylor — care a devenit celebru pentru faptul că a ținut prima sa conferință de presă pe scările Capitoliului din Washington, răspunzînd în versuri întrebărilor ziariștilor și autoacompaniindu-se la banjo — se bucură de o reputație binemeritată și pentru sinceritatea lui, care frizează candoarea. El a definit politica în S.U.A. ca „un teatru de revistă, la care singurul lucru ce contează este publicitatea". Taylor a solicitat să facă parte (nu ne întrebați de ce!) din Comisia senatorială pentru afacerile bancare, arătînd că are o vastă experiență în acest domeniu. Cînd i s-a cerut să precizeze în ce constă această experiență, Taylor a recunoscut că nu a lucrat niciodată într-o bancă, dar că a avut întotdeauna bani depuși în asemenea instituții. Este inutil să adăugăm că, dovedind o asemenea înaltă calificare, el a fost numit în Comisia pentru afacerile bancare.

Taylor și-a dovedit sinceritatea sa și cu un alt prilej. El a povestit că, venind la Washington, a căutat o locuință. Pentru cea mai ieftină pe care a găsit-o, avînd două camere și un hol, a trebuit să plătească o chirie de 250 de dolari pe lună, ceea ce i s-a părut mult, deși el personal nu intra în categoria celor cu un salariu sub 122 de dolari lunar. Și atunci, pentru a-și scoate cheltuielile, Taylor a trecut-o pe soția sa pe statul de salarii al personalului la care are dreptul orice senator american. Evident, sarcina doamnei Taylor era nu de a munci efectiv, ci de a contribui cu salariul ei la rotunjirea veniturilor familiare. „Și așa, și așa—

---

[1]) Presupunem că cititorii noștri nu au uitat din partea întîi că peste 50 la sută din americani au salarii sub 122 dolari pe lună.

[2]) Ceea ce dovedește că pentru unii e mai rentabil să joace la cursa înarmărilor, decît la cursele de cai.

a explicat el — nevastă-mea își petrece o grămadă de timp la mine în birou... Știți, ne iubim foarte mult!“

Taylor nu este unicul caz de „ales al națiunii“ cu un dezvoltat spirit de familie. Bernard N. Feeley a fost primarul orașului Hoboken timp de 23 de ani. În legătură cu el, revista „*Time*“ scria că pe statele de salarii ale primăriei figurează 65 de rude apropiate ale lui Feeley și că acesta l-a uns pe propriul său frate ca șef al poliției. „*Time*“ face de altfel un portret destul de complet al acestei proeminente figuri a vieții publice americane. „Feeley este brutal, lacom de bani, semianalfabet și răzbunător... Toți funcționarii primăriei trebuie să-i plătească 3 la sută din salarii. Averea sa mărturisită se cifrează la 3 milioane de dolari... Nu a ținut nici un discurs în viața lui (se teme de ridicol, atît de negramatical vorbește) și umblă într-un Cadillac special construit ca să nu-l poată perfora nici un glonte“.

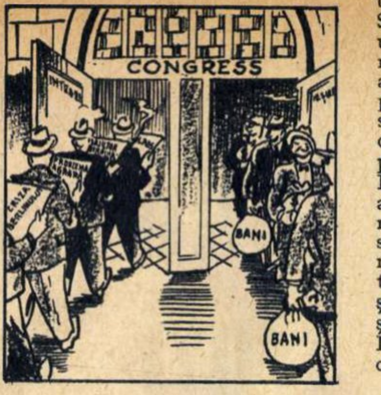

„Toate problemele au aceeași soluție?“

(Caricatura lui Alexander, publicată în „Bulletin“ din Philadelphia subliniază cu ironie că, indiferent de problema cu care intră „reprezentanții națiunii“ în Congresul S.U.A., ei le rezolvă într-un unic fel, ieșind cu pungile pline de bani).

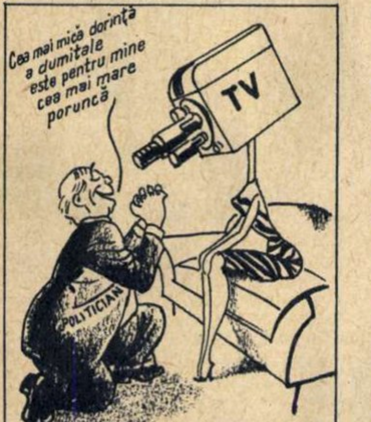
Cea mai mică dorință a dumitale este pentru mine cea mai mare poruncă
TV
POLITICIAN

Politicianul, înainte de alegeri.

(În desenul lui Warren King, publicat de ziarul „New York Daily News“, camera de televiziune simbolizează opinia publică).

„Statul sînt eu“

(Ludovic al XIV-lea)

Tot în categoria „familiștilor“ trebuie trecut și Frank J. Hague, care, după ce a fost timp de 32 de ani primarul orașului Jersey, și-a transmis această funcție, ca orice monarh care se respectă, nepotului său Frank Hague-Eggers, în timp ce pe fiul său, Joseph Hague, l-a făcut membru în Curtea Supremă a statului New-Jersey (deși Hague-junior, mare amator de whisky bătrîn și de fete tinere, nu a fost în stare să-și termine nici măcar școala medie).

Despre Frank J. Hague, profesorul Mc. Kean a scris o carte întreagă, pe care a intitulat-o semnificativ „The Boss“. Răsfoind-o, aflăm că, parafrazîndu-l pe Ludovic al XIV-lea, Hague afirma categoric: „Legea sînt eu!“ În ce constă legea lui Hague? Iată cîteva mostre: după ce judecătorul Bryan Roberts a îndrăznit să condamne pe un gangster, prieten personal al lui Hague, el (judecătorul) a fost dat afară din post *la patru ore de la pronunțarea sentinței*. Pentru a-și servi unul din susținătorii săi, Hague l-a numit măturător, cu un salariu de... 980 de dolari pe lună. Pentru a fi pe placul lui „Standard Oil of New-Jersey“, care îi dăduse concursul în alegeri, Hague a redus cu 92 la sută impozitele pe care trebuia să le plătească sucursala acestui trust din orașul Jersey.

„Hague manevrează după voia sa toate organismele oficiale din Jersey — scrie prof. Mc. Kean. Judecătorii, procurorii, curțile cu jurați, polițiștii, perceptorii, agenții sanitari etc. sînt toți oamenii lui. Oricine îndrăznește să-l critice pe Hague riscă să aibă de-a face cu autoritățile: el poate fi amendat pentru că a aruncat o hîrtie pe stradă (deși nu a aruncat-o), sau arestat pentru că a jucat poker (deși în viața lui nu a ținut în mînă o carte de joc)“.

Care au fost rezultatele domniei lui Hague pentru orașul Jersey? Ne putem documenta în această privință, adresîndu-ne săptămînalului „Newsweek“ care scrie că acolo condițiile de locuit sînt atît de rele, încît în cel puțin 13 la sută din case n-ar putea fi adăpostite nici măcar animale. Străzile gem de gunoaie, iar cea mai nouă clădire de școală a fost construită cu cincizeci și trei de ani în urmă. În schimb, orașul se „bucură“ de cel mai mare număr de polițiști pe cap de locuitor din America.

Care au fost rezultatele domniei lui Hague pentru Hague însuși? Salariul său oficial era de 10.000 de dolari pe an. Ceea ce nu l-a împiedicat să agonisească o avere de minimum patru milioane de dolari, *plus* un bloc cu două sute de apartamente în Jersey, o vilă în Florida, un yacht, un grajd cu cai de curse, o fermă în Virginia, un restaurant la New York etc., etc., etc.

Spre deosebire de Franța, care a avut un singur Ludovic al XIV-lea, Statele Unite se pot făli cu un număr mult mai mare de asemenea monarhi, cu atît mai absoluți cu cît au fost „aleși“ prin vot democratic. Exemplele sînt atît de multe, încît cronicarul este pus în încurcătură: pe care să-l citeze? Poate pe Huey Long, care a fost timp de 26 de ani guvernatorul statului Louisiana și despre care John Gunther scrie: „În toate privințele, cariera lui este similară cu cea a tiranilor moderni din Europa și în primul rînd cu a lui Hitler și Mussolini. Dacă n-ar fi murit, Long ar fi instaurat în mod oficial fascismul în America“.

Huey Long a murit, dar fratele său Earl K. Long (care în cursul unei campanii electorale și-a mușcat adversarul de gît) a devenit guvernator al Louisianei, iar fiul său, Russell B. Long este senator al Statelor Unite. Exact ca pe vremea Bourbonilor: „Le roi est mort, vive le roi!“ 3)

„Primar ca ăsta nu s-a mai pomenit“

(„Revizorul“ de Gogol)

Sau poate ar fi cazul să pomenim de William O'Dwyer, pe care l-a readus în actualitate recenta moarte a gangsterului Lucky Luciano. O'Dwyer a fost timp de șase ani primarul New Yorkului, post care, după aprecierea generală, urmează numaidecît ca importanță celui de președinte al Statelor Unite. Asemenea celor mai mulți dintre colegii săi, a fost stăpînul necontestat al marelui oraș. Ceea ce însă îl distinge de ceilalți este faptul că în loc să-i plătească el pe gangsteri, l-au plătit gangsterii pe el. Nume ilustre ale lumii interlope newyorkeze, ca Frank Costello, Joe Adonis, William Moretti și de curînd decedatul Lucky Luciano, se cotizau între ei pentru a strînge în fiecare an o mită de 20-25 de milioane de dolari 4). Conform regulilor jocului „de-a hoții și vardiștii“ în stil american, gangsterii înmînau această fantastică sumă... polițiștilor, care la rîndul lor o transmiteau (aproape) intactă lui O'Dwyer. Cînd i s-au pus întrebări în legătură cu aceasta de către comisia condusă de Kefauver, primarul a răspuns că „nu își amintește dacă a primit sau nu banii“.

Memoria lui deficitară nu l-a împiedicat pe O'Dwyer să fie de folos generoșilor săi binefăcători ori de cîte ori a avut prilejul. Lui i se datorește — așa cum scria „New York Times“ — „creșterea în mod organizat a crimei și gangsterismului în New York“. Lui i se datorește moartea „accidentală“ a lui Abe Reles, martor principal al acuzării împotriva bandei lui Frank Costello (Reles a „căzut“ de la etajul 20 al sediului poliției din New York, unde se refugiase ca să nu fie ucis de gangsteri). Și tot lui O'Dwyer îi datorește Lucky Luciano faptul că a răposat onorabil de infarct anul acesta, în loc să fie executat pe scaunul electric în 1945.

Ce a pățit gangsterul-primar pentru sprijinul nelimitat pe care l-a acordat gangsterilor-gangsteri? După ce toate probele au fost adunate, după ce s-a dovedit în mod limpede în ce constă vinovăția lui, după ce el însuși a recunoscut practic toate învinuirile ce i se aduceau, William O'Dwyer a fost aspru sancționat de dl. Mod-de-viață-american. El nu a mai fost reales primar al New Yorkului, fiind trimis ca ambasador al S.U.A. în Mexic...

P.S. În activitatea sa diplomatică, O'Dwyer și-a păstrat moravurile gangsterești. Ceea ce a determinat ziarul mexican „El Popular“ să scrie: „Cine l-a autorizat pe dl. O'Dwyer să controleze drepturile cetățenești garantate de Constituția țării noastre? Ce norme diplomatice îi permit să ducă în Mexic politica cu care s-a obișnuit la New York? Mexicul nu este un district al New Yorkului și mexicanii nu au nevoie de tutela lui O'Dwyer“.

„La noi, legea o face fărădelegea“

(Mark Twain)

Și pentru că am ajuns aci, să încercăm să vedem la aparatul nostru radiografic dacă gangsterita, de care suferă dl. Mod-de-viață-american, este o afecțiune localizată sau una generală, care i-a cuprins întregul organism.

Chicago și-a cîștigat o tristă celebritate, încă de pe timpul

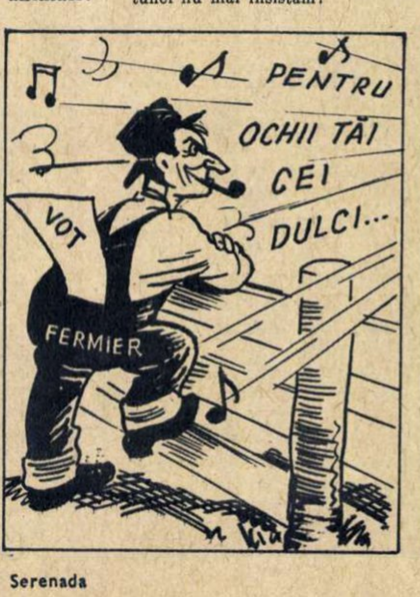

Serenada

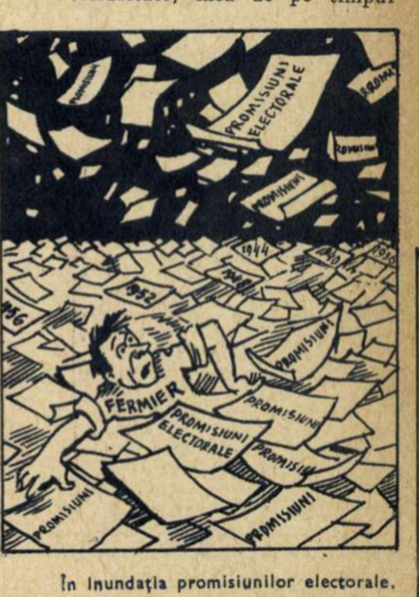

În inundația promisiunilor electorale.

Desene de Justus din „Star“ (Minneapolis)

---

3) Regele a murit, trăiască regele!

4) Mai țineți minte cît e salariul a peste 50 la sută din americani? Da? Atunci nu mai insistăm!

lui Al. Capone, regele neîncoronat al oraşului în perioada prohibiţiei. Deoarece epopeea lui Capone aparţine unui trecut mai îndepărtat — înainte de cel de-al doilea război mondial — poate că unii cititori au uitat (sau n-au ştiut niciodată) că:

1) „marele Al“ are pe conştiinţă 1.047 de asasinate *dovedite*[5]), iar în casa de fier 400 de milioane de dolari, în a căror posesiune a intrat pe căile cele mai violente cu putinţă;

2) arestarea lui nu s-a produs ca urmare a crimelor comise, ci pentru că... nu şi-a plătit impozitul pe venituri;

3) după ieşirea din închisoare, Capone a abandonat ilegala îndeletnicire a banditismului şi a adoptat-o pe cea foarte legală a anticomunismului. El este autorul cîtorva broşuri în care cheamă pe americanii oneşti să facă front împotriva „pericolului roşu“. Este adevărat că s-au găsit sceptici care s-au întrebat ce înţelege Capone prin *americani oneşti*.

Prohibiţia a fost abolită. Al. Capone s-a pensionat, dar la Chicago gangsterii proliferează în continuare. Într-un articol apărut în „Harper's Magazine“ este publicat un adevărat tarif al crimei: „Un asasinat la Chicago costă de la 50 de dolari în sus. Cu cît e mai importantă victima, cu atît e mai mare preţul. Uciderea unui gazetar costă 1.000 de dolari, a unui businessman 5.000, a unei personalităţi oficiale 10.000, a preşedintelui unui trust — pînă la 50.000“.

După cum se vede, nu oricine îşi poate permite să trimită pe lumea cealaltă pe preşedintele unui trust. În schimb, exterminarea unui american de rînd este la îndemîna oricărei pungi, ceea ce dovedeşte că nu toate mărfurile de larg consum sînt scumpe în S. U. A.

Ciuperca gangsterismului creşte pe acelaşi gunoi al corupţiei. Cifra de afaceri a lui Capone era de 100 milioane de dolari pe an, din care aproape jumătate era cheltuită pentru mituirea oficialităţilor (guvernator, primar, judecători, poliţie etc.). La un banchet pe care l-a oferit vestitul gangster Genna, au participat un membru al Curţii Supreme a S.U.A. şi procurorul general al statului Illinois, care a ţinut... nu, nu un rechizitoriu, ci un toast în sănătatea lui Genna.

În Kansas City, Charles Binnaggio, care avea la activul său 83 de asasinate prin împuşcare şi şase prin otrăvire, era prietenul personal al guvernatorului statului Missouri, Carl Axtell. La înmormîntarea lui Binnaggio, care a pierit în floarea vîrstei, ucis de un rival mai iute de...pistol decît dînsul, guvernatorul, în mare ţinută de doliu, a urmat pe jos carul mortuar.

Gangsterul Frank Costello, prietenul primarului şi ambasadorului O'Dwyer, a fost recent eliberat din închisoare unde petrecuse 3 ani şi jumătate pentru că... nu-şi plătise impozitele pe venit. Zgîrietura de pe frunte nu se datoreşte brutalităţii poliţiei, ci unei ciocniri dintre capul lui Costello şi o cameră de televiziune. Căci, bineînţeles, la ieşirea din puşcărie gangsterului i s-au luat nenumărate interviuri de către reprezentanţii presei, radioului şi televiziunii americane.

La Nashville (în statul Tennessee), primarul E.C. Lewis a păstrat prietenului său John A. Murrell o amintire atît de tandră, încît i-a ridicat o statuie în centrul oraşului. Murrell a fost un tîlhar de drumul mare, care, printre alte isprăvi, a spintecat un copil de doi ani sub ochii mamei sale.

Oraşul Charlotte (în statul Carolina de nord) se remarcă prin două trăsături caracteristice: locuitorii săi frecventează bisericile într-o proporţie mai mare decît în oricare alt oraş de pe glob şi este considerat capitala crimei din Statele Unite. Deşi e o aşezare relativ mică (100.000 de locuitori), în Charlotte se comit anual peste 1.000 de crime *nepedepsite* [6]). Explicaţia este cunoscută de toată lumea: şeful bandei locale de gangsteri cumulează şi funcţia de şef al poliţiei orăşeneşti.

Exemple similare există încă cu sutele, cu miile, cu zecile de mii. Dar a sosit momentul să părăsim zonele periferice ale organismului d-lui Mod-de-viaţă-american şi să ne îndreptăm atenţia spre cîteva din suferinţele sale principale. Este ceea ce vom face într-un număr viitor.

---

5) Celelalte s-ar ridica, după unii, la peste cinci mii.

6) Într-un singur an, 47 de asasinate au avut loc în acelaşi colţ de stradă.

Cinci fraţi pornesc la drum...

Natalia.

Mergeam prin curtea Uzinelor de tractoare din Braşov, cufundat într-o discuţie cu un tovarăş, cînd din urmă clopoţelul unui electrocar ne făcu să tresărim. O fată cu faţa îmbujorată de frig privea la noi rîzînd văzîndu-ne speriaţi, apoi trecu mai departe şi se pierdu pe alei.

— E Maria, nepoata lui Braga... — mă informează însoţitorul meu.

Acest nume l-am uitat pe loc. Doar zîmbetul acela a persistat în memorie.

Trecînd prin secţia şasiu, nu ştiu cum se face că mi se pare că o văd pe fată la un strung. Privesc mai atent şi-mi dau seama că mă înşel. Totuşi, acelaşi zîmbet de adineauri lumina faţa altei tinere.

— E Eugenia, nepoata lui Braga... — îmi risipeşte nedumerirea tovarăşul meu.

Preocupaţi de calitatea pieselor, ne îndreptăm spre bancul de control. În faţa noastră o fată măsoară cu atenţie cotele unor piese.

— Victoria, nepoata lui Braga...—mi-o prezintă însoţitorul meu.

„Asta e culmea! — mormăi în sinea mea. Pe unde mă învîrt, dau numai de nepoatele acestui Braga!“ Dar cum aveam alte lucruri de aflat, uit totul pînă cînd, mergînd pe linia de şasiuri, întîmplarea făcu să mă opresc în faţa unor fuzete. Un tînăr, întors cu spatele spre noi, lucra fără să ne bage în seamă. Cînd să plecăm mai departe pe flux, însoţitorul îmi spune:

— Ştii cine e tovarăşul?

— Habar n-am!

— Dumitru, nepotul lui Braga...

Intrigat, m-am oprit pe loc.

— Ascultă — zic — Braga ăsta al dumitale mai are mulţi nepoţi?

— Pe tovarăşa Natalia de la planificarea secţiei. Dar de ce mă întrebi?

:.. Din această întrebare s-a născut povestirea despre drumul orfanilor crescuţi de maistrul Constantin Braga.

Primul zbor

Pe tata, plecat la război, copiii abia îl cunoşteau. Cei mici îşi aminteau de el ca în vis. Într-o zi răsări în bătătură un soldat sleit de puteri şi neras de multă vreme. Cei mici, aflînd că e tatăl lor, îl priviră cu uimire şi sfioşenie. Vasăzică aşa arată tata! Soldatul Gheorghe Curecheru venise într-un scurt concediu. Dar nu mai avea să plece niciodată din sat: după cîteva săptămîni muri de tifos. Şase copii umplură bătătura cu plînsul lor.

În acei ani de după război, asupra Moldovei se abătură zile

Maria.

Victoria.

Eugenia.

Dumitru.

de restrişte. Seceta, la braţ cu foametea şi molimele, cutreierau satele secerînd oameni şi dobitoace. Nici prapurii scoşi pe ţarină, nici rugile şi nici măcar lacrimile nu înduplecară cerul. Şi copiii cereau mămăligă...

Dar mămăligă nu era. Şi oamenii începură să părăsească satele moldovene, căutînd de mîncare prin alte colţuri de ţară.

Cu unul din „trenurile foametei", în care în nopţile lungi oamenii visau ploaie şi mămăligă, plecă şi Natalia la Braşov. Avea şapte ani şi nici nu bănuia că drumul acela era începutul spre o altă viaţă.

Fata cu ochi sperioşi era prima din familie care căuta să evadeze dintr-o lume a mizeriei. Ajunsă la Braşov, ea a găsit căldura unui cămin în familia muncitorului Constantin Lungu. În casa cea nouă de la oraş, Natalia a simţit o dragoste la fel de caldă ca şi cea părintească. Îi lipseau doar cîmpurile pe unde copilărise. Aşa se face că deseori dispărea prin livezi şi nu se întorcea pînă seara tîrziu. Şi, curios, nimeni nu-i zicea nimic. Fetiţa ahtiată după cîmpurile natale nu ştia că muncitorul Lungu, toropit de somn şi oboseală, o aştepta după o zi grea de muncă ca să-şi facă lecţiile. Şi împreună silabiseau la citire, făceau socotelile la aritmetică şi deseori seara se încheia cu o poveste. Numai cîteodată tutorele — care îşi petrecea multe ceasuri din timpul liber cu dînsa — se supăra. Nu-i plăcea să vadă cărţile rupte, cu filele îndoite sau pătate. Şi-o probozea. Dojenile au fost folositoare. Fetiţa a devenit o elevă ordonată, care învăţa din ce în ce mai bine. Cînd a terminat cursurile secundare, Lungu se sfătui cu maistrul Braga şi hotărîră s-o aducă în uzină să se califice. Ea este „Natalia de la planificare", despre care ni se spusese că e nepoata lui Braga. Oamenii îi spun astăzi aşa, pentru că maistrul a fost acela care a îndrumat-o ani de-a rîndul.

— Dacă ai şti cum o iubesc oamenii! — îmi spune nu fără mîndrie tovarăşul Braga. Au ales-o chiar în comitetul U.T.M. pe uzină...

Trei copii privesc pe geam în noapte

Copiii se înghesuie la geam şi privesc în noapte. Toată lumea doarme, numai ei, fără somn, îşi lipesc nasurile de geam şi aşteaptă să răsară zorii. Copiii au pornit în călătoria asta după o mare nenorocire: moartea mamei. Cel din mijloc, mai răsărit, e Dumitru, sau, cum îi zice toată lumea: Mitică. În stînga, Victoria, în dreapta, Eugenia.

— Ce vezi, Mitică?

— Hî... Nu văd ni'c...

Mitică îşi plimbă degetul pe geamul aburit.

— Ce vrei să scrii Mitică?

Cele două surori rîd.

Ce-ar putea să scrie Mitică? Are 13 ani şi e analfabet. Tace ruşinat. Dar cînd era să înveţe carte? Cît era ziulica de lungă şi-o petrecea pe cîmp, cu vacile. Vacile altora. Acum mergea la Braşov, pe urmele Nataliei. Acolo o să înveţe cu siguranţă carte.

Şi au ajuns la Braşov. Aci cei trei orfani au fost luaţi de cumnatul lui Lungu: maistrul Braga. Alături de Dragomir, fiul lui Braga, aveau să crească şi cei trei fraţi ai Nataliei.

„O să mă dea nenea Braga la şcoală!" — îşi spunea Mitică.

Dar primul drum l-a făcut la spital. La un consult medical i se descoperise o cavernă la plămîni. Slugărind ici, colo, băiatul trăise la voia întîmplării. Dormise pe cîmp în zile de toamnă ploioase, răbdase de foame. Îngrijit cu dragoste, băiatul s-a însănătoşit şi cei din juru-i începură să-l îndrume spre o meserie. Dar ca să intre în uzină, aşa cum era şi dorinţa lui, şi intenţia maistrului Braga, trebuia musai să aibă măcar patru clase elementare. Iată însă că în clasa întîi toţi colegii lui erau nişte prichindei, care se învîrteau în jurul lui ca nişte sfîrleze şi rîdeau că e atît de mare. Pe Mitică îl prinse ruşinea. Şi, dacă ar fi fost după el, şi-ar fi luat lumea în cap. Pînă cînd să mai rabde bătaia asta de joc din partea unor mucoşi?

Maistrului i-a trebuit mult tact şi răbdare timp de patru ani pentru ca băiatul să termine cele patru clase. Dar, după cum vom vedea, nărăvaşul Mitică avea să-i mai dea de furcă. Maistrul Braga dorea cu ardoare să facă din cei trei copii oameni adevăraţi. A renunţat la toate pentru dînşii. Dintr-un singur salariu el hrănea acum trei guri în plus şi îmbrăca trei fiinţe. Visa ca aceşti copii, care nu erau ai nimănui, să ajungă oameni întregi, folositori societăţii şi cu care odată şi odată să se poată mîndri.

Şi iată-l pe Mitică. Toţi strungarii de categoria lui cîştigă cel puţin opt, nouă sute, dar salariul lui nu atinge niciodată aceste sume. Deseori, cînd îl căuta în secţie, vedea că lipseşte.

— Unde-ai fost, băiete?

— Nu mai ţin minte...

— Mă faci de rîs. O să zică tovarăşii că te cresc prost.

— Ei şi!...

Maistrul Braga nu mai dormea nici noaptea. A fost oare prea indulgent cu băiatul? N-a ştiut cum să-l ia? Unde-i greşeala? Hotărît lucru că trebuie să mai stea temeinic de vorbă cu dînsul. Şi a stat. Dar în zadar.

— Mergi la nepotul dumitale să vezi ce treabă bună ţi-a făcut

— îi strigară într-o zi nişte muncitori rîzînd.

Lîngă strungul lui Mitică, o mulţime de role rebutate.

Maistrul Braga se frămînta. Băiatul are îndemînare şi pricepere, dar îi lipsesc atenţia şi dramul acela de conştiinţă profesională. El ştie că toate se sfîrşesc cu o morală aspră, dar că niciodată omul care îl creşte nu-şi va călca pe inimă ca să-l sancţioneze. Asta e greşeala. Ea trebuie curmată chiar dacă va stîrni proteste, lacrimi sau rugăminţi. Şi, ca primă măsură, cere mutarea lui la oţelărie unde va lucra sub îndrumarea altui maistru.

Maistrul Braga se interesează de comportarea lui Dumitru la noul loc de muncă fără ca acesta să ştie şi, din cînd în cînd, se sfătuieşte cu maistrul de la oţelărie. Lucrurile prind să meargă mai bine. Noul colectiv este exigent şi influenţa lui e binefăcătoare şi se răsfrînge din plin asupra tînărului recalcitrant. Acum pare mai serios. Cîteodată, seara, acasă, îi spune, mai în glumă, mai în serios: „Matale erai un maistru tare bun...“ Dar Braga se face că nu înţelege aluzia. Îl bucura în sinea lui faptul că tactica sa dă roade.

... De la aceste întîmplări au trecut ani. Dumitru lucrează azi tot la secţia şasiu, cu maistrul Braga.

— Mitică al meu e acum fruntaş — ne spune maistrul. Mi se pare chiar prea serios, tovarăşe. Auzi dumneata: să nu facă curte nici unei fete! Îl întreb şi eu cîteodată: „De ce, Mitică?“ Şi ştiţi ce-mi răspunde? „Sînt foarte ocupat cu şcoala“. Credeţi că este un motiv serios? Eu nu cred.

Trei imagini

Prima şi cea mai pregnantă amintire e următoarea: cele două fetiţe, Victoria şi Eugenia, cu picioarele încă zgîriate de spinii cîmpurilor, îmbrăcate în rochiţe înflorate, stau în mijlocul camerei şi privesc ca vrăjite pantofii cei noi care strălucesc de lustruiţi ce sînt. Nu îndrăznesc nici să se mişte, nici să vorbească. Sînt primii pantofi cu adevărat frumoşi pe care i-au încălţat vreodată...

Consiliul de familie a hotărît ca cele două surori să fie trimise la o şcoală agricolă: la Dumbrăveni. Fetiţele sînt silitoare şi familia maistrului Braga vede cu satisfacţie că eforturile băneşti pe care le face sînt îndreptăţite. Dar socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea... de la şcoală: fetele învaţă bine, dar pe ele le atrage uzina.

Şi iată cea de-a doua imagine de neuitat pentru maistrul Braga: o dimineaţă cu soare cald. Trei fete şi un băiat sporovăiesc veseli pe aleea ce duce la uzină. El tace şi-i priveşte cu bucurie reţinută.

Cea de-a treia imagine de neuitat: pe Eugenia o repartizase la o maşină de găurit. Dar într-o zi o vede pe fată că vine plîngînd la dînsul:

— Să ştii că plec dacă mă mai ţii la maşinile astea.

— Şterge-ţi lacrimile—o ia el domol. De ce vrei să pleci?

— Păi toată ziua fac acelaşi lucru: găuresc, găuresc. Vreau să mă pui la un strung. Acolo îmi place mie să lucrez...

Au trecut de atunci cinci ani. Eugenia e strungăriţă fruntaşă.

— Fata asta are o voinţă cum n-am văzut — ne explică tovarăşul Braga.O să ajungă departe. Ca să-ţi spun drept, sînt foarte mîndru de dînsa...

Maria

Maria a venit la Braşov să-şi vadă fratele şi surorile şi, pur şi simplu, n-a mai vrut să se reîntoarcă în sat unde din întreaga ei familie nu mai era nimeni altcineva decît o singură soră: sora cea mai mare. Maistrul Braga s-a uitat la fata aceea de şaptesprezece ani, cu cozi lungi şi privirile domoale, şi a zis că unde au trăit şi crescut pînă acum patru copii, o să crească şi al cincilea. Se născuse de-acum în el o tainică pasiune de pedagog. Îi făcea plăcere să modeleze sufletele acestea, să le urmărească dezvoltarea, să le găsească un drum în viaţă. Şi de fiecare dată se bucura cînd descoperea în caracterul copiilor trăsături demne să fie dezvoltate. S-o luăm de exemplu pe Maria.

Maria s-a calificat la o maşină automată de găurit şi muncea cu tragere de inimă. Deseori în pauza de prînz, trecea să stea de vorbă cu dînsa. I se păru nefiresc că în repetate rînduri a găsit-o lucrînd.

— Nu mergi să mănînci?

— Dar am mîncat...

— Aşa pe fugă? Doar nu te zoreşte nimeni.

— Nu, dar decît să stau de vorbă cu fetele...

De fiecare dată invoca un motiv. Abia mai tîrziu îi mărturisi taina acelor zile: nu era mulţumită de ea însăşi, i se părea că lucrează prea încet şi prea puţin, voia să se perfecţioneze, să fie la fel ca cel mai îndemînatic muncitor din secţie. Este această dorinţă, la vîrsta ei, semnul unui orgoliu? — se întrebă maistrul Braga. Sau conştiinciozitate?

Timpul a dovedit că a fost conştiinciozitate.

★

Iată pe scurt povestea celor cinci orfani. Şi te întrebi: care ar fi fost destinul lor altădată? Dacă ar fi găsit, să presupunem, înţelegerea unei asemenea familii ca aceea a maistrului Braga, ar fi avut acesta posibilitate materială să-i crească şi să-i educe? Fără îndoială că nu. Ei au avut fericirea să trăiască într-o epocă nouă, socialistă, în care nimeni nu este lăsat pradă nenorocirii şi întîmplării. Iată explicaţia afecţiunii pe care au întîlnit-o în familia maistrului şi a grijii şi sprijinului colectivului de muncitori din uzină.

C. BOZBICI
Fotografii de S. STEINER

Totdeauna un sfat e folositor. Mai ales dacă vine de la omul care ţi-a fost nu numai maistru, dar şi părinte!...

Un ajutor frăţesc... Dragomir fiul maistrului Braga, student în anul II la cursurile serale ale Institutului politehnic din Braşov, îl ajută deseori la întocmirea temelor pe Dumitru, care este încă elev.

O familie într-adevăr numeroasă...

CĂRŢI

Ioan GRIGORESCU:

„Unde vîntul miroase a petrol"

Cu recentul său volum „Unde vîntul miroase a petrol", Ioan Grigorescu revine la o temă favorită sub semnul căreia a şi debutat acum cîţiva ani. Este vorba de lumea petrolului de ieri şi de azi.

Istoria petrolului este însîngerată de dramele multor oameni simpli răpuşi de pofta neostoită de bani a afaceriştilor („Comoara lui Montezuma", „Cinema Madagascar").

Peste peisajul insalubru al cartierelor periferice de altădată plana spectrul mizeriei. Găzari, tinichigii, cărbunari la calea ferată, lăutari şi hamali — cu alte cuvinte, populaţia periferiei prahovene — se zbăteau în ghearele traiului de înfometare la care îi condamna exploatarea capitalistă. Războiul sporeşte dificultăţile lor. La greutăţile materiale se adaugă crime îngrozitoare. Ţiganii sînt deportaţi de autorităţile fasciste în Transnistria („Ţiganiada 1942"), perceptorii îşi fac „datoria" cu prisosinţă („Strada Luciana").

Petrolul, izvor de suferinţă pentru cei mulţi, îi îmbogăţeşte pe afacerişti, pe rechinii marilor combinaţii, ai căror agenţi şi avocaţi pun la bătaie totul (oameni, morală etc.) spre a-şi atinge ţelurile mercantile („Febră", „Columbina").

Despre forţa care, în numele unor idealuri înaintate, se opune acestei lumi descompuse, Ioan Grigorescu vorbeşte în impresionanta naraţiune „Tizul", în care descrie sacrificiul eroic al mecanicului de locomotivă Fane Grădinaru, ce refuză să conducă garnitura cu soldaţi împotriva ceferiştilor în grevă.

Reflectarea actualităţii este întreprinsă în nuvela ce-şi împrumută titlul volumului „Unde vîntul miroase a petrol", precum şi în alte cîteva schiţe, ca „Neastîmpăr" şi „Ochii lupului". Eroul nuvelei amintite, inginerul Andrei, doreşte să redea producţiei sondele de la Runcu părăsite ca secătuite, dar ascunzînd în fapt resurse considerabile. Zugrăvit ca un entuziast, el personifică pasiunea muncii libere, avîntul cutezător. Păcat că datele psihologice ale personajului sînt sumar dezvăluite, iar mobilurile gesturilor sale enunţate exterior, nesemnificativ. Mai bine realizată, schiţa „Ochii lupului" vorbeşte antrenant despre munca pasionată a petroliştilor din zilele noastre.

Dar ca şi în povestirile despre trecut, lucrările închinate peisajului petrolier contemporan se resimt de pe urma unei preferinţe abuzive pentru episodicul spectacular — în dauna, uneori, a reliefării caracterelor.

Constructor talentat de medii variate, observator atent şi sensibil, Ioan Grigorescu tinde spre deplina valorificare a aptitudinii sale fundamentale: dinamismul epic. Cu rezervele menţionate, rezultatele sînt, cert, meritorii.

H. ZALIS

SPORT

DA! BALONUL E ROTUND!

de Constantin CHIRIŢĂ

În prima etapă a returului, Steaua învinsese în deplasare Petrolul. Studenţii clujeni pierduseră la ei acasă întîlnirea cu Steagul roşu. În cea de-a doua etapă, Steaua pierde la Bucureşti în faţa Ştiinţei Cluj! Este oare fotbalul chiar atît de supus hazardului? Oare vorba aceasta care circulă atît de frecvent „balonul e rotund" tinde să înlocuiască datele (cîtuşi de puţin) obiective ale unei dispute fotbalistice?

Accidente, surprize se ivesc destul de des în sport. Am asistat la partide în care echipa învinsă la un scor categoric ar fi meritat să iasă ea învingătoare la un scor dublu. De fiecare dată însă a intervenit „ceva" care a dat lucrurile peste cap. Nu „bare", nu şuturi deviate în ultimă instanţă sau trecînd la cîţiva milimetri pe lîngă poartă, nu apărători în formă excepţională, nu ezitări sau lufturi în faţa porţii goale, nu, nu, nu! Toate acestea au existat, dar toate acestea au fost determinate de „ceva". Toate acestea au fost efectul, urmarea unei cauze precise. Cînd zece sau douăzeci de „bombe" sînt apărate sau greşesc cu cîţiva centimetri ţinta, cînd zece sau douăzeci de şuturi posibile devin lufturi sau ezitări, nu se poate explica aceasta numai prin „ghinion", neşansă sau apărare de netrecut. Nu! Explicaţia, cauza, se află, credem, în starea psihică a jucătorilor. E adevărat, balonul e rotund, dar dacă e lovit cum, cînd şi unde trebuie, rotunjimea lui se transformă într-o sinteză, într-un simbol al armoniei, preciziei, siguranţei. În această situaţie balonul nu contrazice legea, ci-i corespunde. Cum e firesc de altfel.

Studenţii clujeni i-au învins pe militari pentru că au jucat ei mingea şi nu s-au lăsat jucaţi de minge. Pentru că au reuşit să se autocontroleze, să se stăpînească, să rămînă lucizi şi calmi tot timpul întrecerii. Şi dacă cineva a întruchipat la superlativ starea lor psihică, atunci acesta a fost Popescu, inteligent, inepuizabil, creator, destructiv şi mai ales calm, şi mai ales calmant în sînul echipei. Studenţii clujeni i-au învins pe militari în ciuda unui Voinescu în formă excepţională, în ciuda unor momente extrem de dificile.

Întîlnirea lor cu aceste momente şi reacţia faţă de ele au clădit victoria Ştiinţei.

Aproape toată repriza întîi studenţii au fost în ofensivă. Voinescu apără totul dar la un şut puternic, pe sus, nu mai are ce face. Surprinzător, arbitrul de margine semnalează ofsaid. Şi mai surprinzător arbitrul de centru stabileşte infracţiunea. N-a fost pasă, n-a fost centrare, ci şut clar la poartă. Studenţii depăşesc momentul şi-şi continuă ofensiva. Spre mijlocul reprizei, o pasă la semiînălţime e barată de braţul întins al lui Hălmăgeanu şi normal ia altă direcţie. Aceasta în mijlocul careului de pedeapsă. Arbitrul se piteşte, se lasă pe vine parcă pentru a vedea mai bine faza trecută (de fapt un gest de teamă, de lipsă de răspundere, de ezitare, o încercare instinctivă de a se ascunde, pentru că nu-mi închipui că a vrut să intre în pămînt de ruşine). Studenţii, publicul, reclamă „11" metri. Militarii nici măcar nu încearcă să protesteze. Nu se întîmplă însă nimic. Prestigios, ferm şi ameninţător, arbitrul îşi definitivează lipsa de răspundere (nu putem folosi cuvîntul „hotărîre", pentru că aceeaşi lipsă de răspundere o va manifesta şi mai tîrziu, cînd, probabil, printr-o încercare de „autocritică" — preferăm să o numim „compensaţie" — închide ochii la o incorectitudine a apărătorilor Ştiinţei în careul de pedeapsă).

Acesta a fost momentul cheie al meciului. Militarii au răsuflat pesemne uşuraţi că au fost scutiţi de un moment greu. În clipa aceea studenţii au înţeles însă că trebuie să lupte şi mai energic pentru victorie. În loc să se resemneze şi-au ascuţit eforturile.

Aici s-a cîştigat partida. Pentru că flamura victoriei n-a fost agăţată de cuiul nesigur al unui „11" metri, ci a fost încredinţată echipei, puterii sale, capacităţii sale. Cu acest atu moral studenţii au rezistat cînd au fost conduşi, au reuşit să egaleze; după ce au pierdut centrul terenului au reuşit să-l cucerească şi după ce au înscris golul victoriei, cînd mai erau cîteva minute de joc (amintindu-şi probabil de minutul în care au primit două goluri de la Steagul roşu), au fost capabili de o ultimă descărcare de energie. În loc să „ţină" mingea, au dus-o mereu înainte spre poarta adversă.

Studenţii au învins pentru că au văzut în rotunjimea balonului nu hazard, ci o calitate, chiar dacă e uneori negată de fluierul unui arbitru. Au învins într-o luptă sportivă, corectă, în care jucătorii ambelor tabere au reuşit pe alocuri chiar să se respecte.

AGENDA

● „Vin oaspeţii, vin..." se intitulează noua comedie poloneză la a cărei punere în scenă au contribuit trei tineri regizori: Romuald Drobaczynsky, Jan Rutkevyczy şi Gerard Zalewsky. Filmul este alcătuit din trei nuvele cinematografice în care peripeţiile diverşilor turişti sosiţi în Polonia Populară constituie sîmburele anecdotic. În fotografie: artista Wanda Koczewska într-un episod al filmului.

● Pentru filmul „Noaptea de ajun" (ecranizarea povestirii cu acelaşi nume din ciclul „Serile în cătun, lîngă Dikanka" de Gogol) a fost nevoie ca grupul de creatori să străbată toată Ucraina pentru a găsi un peisaj demn de a evoca Malorusia gogoliană. Din pricina radio şi tele-antenelor şi a stîlpilor de înaltă tensiune a fost necesar ca minunata noapte ucraineană să fie filmată... în peninsula Kola, lîngă cercul polar.

● În noiembrie 1962 se vor aniversa o sută de ani de la naşterea marelui dramaturg german Gerhardt Hauptmann. De pe acum presa începe să se ocupe de viaţa şi opera scriitorului. Printre altele, în ziarele vest-germane au început să apară ştiri contradictorii în legătură cu lucrările nepublicate ale lui Hauptmann. Astfel, se vorbeşte de o arhivă cuprinzînd peste treisprezece lăzi cu manuscrise, fragmente, jurnale şi notaţii, pe care Benvenuto Hauptmann, fiul dramaturgului, ar fi vîndut-o în Elveţia. Ştirea a provocat puternice resentimente în rîndurile oamenilor de cultură germani.

● Autoarea lucrării „O fată neobişnuită", volum care s-a bucurat de succes în R.D.G., Ruth Werner, şi-a închinat noua sa carte activităţii şi vieţii unei eminente comuniste germane, Olga Benario, fosta soţie şi tovarăşă de muncă a lui Luis Carlos Prestes, preşedintele Conducerii Naţionale a Partidului Comunist din Brazilia.

METALO-CASNICA
Reparaţiuni ireproşabile numai la

Vi s-a defectat aragazul?
Telefonaţi cu încredere cooperativei
METALO-CASNICA

Cooperativa execută în bune condiţiuni reparaţii de maşini aragaz, reşouri, radiatoare, maşini de călcat, revizuiri şi transformări, lăcătuşerie, chei, broaşte.

Sigur şi la timp vă repară

Cooperativa METALO-CASNICA

Notaţi-vă adresele unităţilor special amenajate:
Calea Văcăreşti 11, telefon 21.33.72, bd. Dimitrov 124, telefon 11.49.69, Calea Griviţei 102, Calea Moşilor 362, telefon 11.09.98, strada Mendeleev 12, telefon 16.32.61, strada Mihail Eminescu 168, strada dr. Felix 51, strada Th. Speranţa 176, strada 30 Decembrie 27, Calea Dudeşti 80, strada Smîrdan 30, Şoseaua Armatei Sovietice 120, Calea Moşilor 166, Şoseaua Pantelimon 42-44, strada Aviator Ştîlpeanu 4.

CUVINTE ÎNCRUCIŞATE

POEŢII CÎNTĂ PRIMĂVARA

1	2 B	3	4 M	5 A	6	7 A	8	9 I	■	11	12 A	13 B	14
2	R		A	N	■	M	A	R	T	I	S	O	R
3 I	U	B	I	■	M	A		I	■	A	C	R	U
4	M		■	B	A	N	A	G	O	■	H	I	C
5	A		U	I	T	■		A			I	C	■
■	T	O	M	A	■	M	A	R	T	I	E	■	
7 C	■		E	R		A	■	E			■	V	U
8 O	V	I	D	■	A	R	S	■				E	
9 S	A		■			T	A			■		R	
10 B	E	U	V	A	T	■	H	A	■			D	
11 U	A	■	O			Z	I	■	G			E	
12 C	■	A	L	E	C	S	A	N	D	R	I	■	

ORIZONTAL: 1) „Se-nalţă abur moale din grădină /Pe jos pornesc furnicile la drum/ Acoperişuri veştede-n lumină/ Întind spre cer ogeacuri fără fum“ (Topîrceanu) — Autorul tabloului „Odihnă pe cîmp“. 2) A compus „Valsul primăverii“ (din opereta „Povestea anotimpurilor“) — Numele popular al lunii martie. 3) A îndrăgi — Fata bunicii — Ca fructul necopt (fem.). 4) Oraş în Mexic — Autorul poeziei „Ţarina“, despre care spune astfel în ultima strofă: „Şi îţi şade-atît de bine / cînd se-ngemănează-n zori/ braţe de ţărani, unite-n /cîntec de privighetori“ — Interjecţia cetăţeanului turmentat. 5) Uns cu răbuială — Cîmpenesc. 6) Nume masculin — Luna ghioceilor şi a mărţişoarelor. 7) Autorul versurilor: „Ah, ce dulce e povara /Mugurilor noi !/ Primăvara, primăvara/ A sosit la noi“ („Cîntec de martie“) — Poezie de Maria Banuş din ciclul „S-arată lumea“ — Victor Ursu. 8) Poet latin exilat la Tomis — Carbonizat — Compozitor francez, autorul lucrărilor „Bolero“, „Pavană pentru o infantă moartă“ etc. 9) Se află în toiul muncilor agricole de primăvară — Se plantează primăvara (pl.) —Nepăsător (fig.). 10) Sfidat — Hectar — Compozitor romîn, autorul piesei corale „Cîntec de primăvară“. 11) Unu şi una! — Fluturaşi în devenire — Ferăstrău mecanic. 12) Autorul versurilor: „Un fir de iarbă verde, o rază-ncălzitoare/ Un gîndăcel, un flutur, un clopoţel în floare /După o iarnă lungă şi-un dor nemărginit,/ Aprind un soare dulce în sufletul uimit“ („Sfîrşitul iernii“).

VERTICAL: 1) Miel născut primăvara, foarte de timpuriu — Poet clasic romîn, autorul poeziei „Concertul primăverii“. 2) Umezit de lacrima dimineţii de primăvară — Succesoarea primăverii. 3) Primăvara în floare (fem.). 4) Lună a primăverii cu „pelin“ şi iarbă verde — Jilav — Volum (abr.). 5) Din primăvară în primăvară — Localitate în Algeria — Plantă leguminoasă (pl.). 6) Termen şahist — Sport pe apă. 7) Autorul tablourilor „Ghioceii“, „Buchet de liliac“, „Cireşe“ etc. — Lună de primăvară (pop.) — Zaharia Şerban. 8) Înmugureşte şi înfloreşte primăvara — Autorul nuvelei „Execuţia din primăvară“. 9) Lucrare agricolă de primăvară — Harnaşament. 10) Vechi locuitori din nordul Spaniei — Grigoraş Dinicu. 11) Leliţă, surată (Olt.) — Un pic — Se foloseşte primăvara la curăţenia... generală. 12) Nu sare departe de butuc — Făcut după voie (pl.). 13) Acid al borului — „La iarbă...“, tablou de Verona. 14) Primăvara a „plantat“ în vie — Autorul versurilor: „Cineva c-o furcă năzdrăvană,/ soarele l-a azvîrlit pe cer /şi-au pornit tractoarele în goană, / glas prinzînd de păcură şi fier“ („Primăvara“).

Cuvinte rare: ORO, BIAR.

Colţul cosmeticienei

Efectul diferitelor băi

În general o baie călduţă (aproximativ 37° C) înlătură oboseala. Iată cîteva reţete de diferite băi:

Baia sărată *este foarte întăritoare. În apa de baie dizolvaţi 250 gr sare (de preferinţă grunjoasă).*

Baia de foi şi flori de tei *se remarcă prin proprietăţile ei calmante. Faceţi o infuzie de 5 kg apă fierbinte cu 500 gr foi şi flori de tei, pe care o vărsaţi în baie. Mai adăugaţi 2 gr bromură de potasiu şi 1 cmc esenţă de brad.*

Baia numită de Vichy *este de asemenea calmantă. Dizolvaţi în apa de baie 400 gr bicarbonat de sodiu.*

Baia pentru piele uscată. *200 gr glicerină în apa de baie au un efect minunat pentru această categorie de piele.*

Georgeta MĂLIN

E bine să ştim

PUŢINĂ GEOGRAFIE FILOLOGICĂ

În vorbirea curentă folosim deseori cuvinte care se leagă de nume de ţări, de regiuni, de localităţi. Adică facem geografie fără să ne dăm seama.

Desigur nu e greu să recunoaştem numele Olandei cînd cerem vînzătorului cîţiva metri de *olandă* sau de *olandină*. *Valsul boston* ne aminteşte de oraşul Boston din America, iar *havaiana* ne sugerează insulele Hawai, unde europenii au întîlnit pentru prima oară instrumentul muzical cu un timbru atît de plăcut. Nu e pentru nimeni o taină că blana de *astrahan* ascunde în denumirea ei localitatea şi regiunea Astrahan din U.R.S.S., de unde iau de multă vreme calea comerţului renumitele piei şi blănuri.

Vă mai amintiţi poate, de la geografie sau din ziare, de oraşul african Fez, din Maroc. Din portul naţional al localnicilor face parte o bonetă caracteristică, prevăzută cu un ciucure. Aţi ghicit: e vorba de *fes*. Şi fiindcă sîntem în Maroc, e cazul să pomenim de articolele de *marochinărie*. Meşteşugarii marocani au devenit, acum multe secole, celebri pentru arta de prelucrare a pieilor şi numele lor a ajuns în Europa occidentală o dată cu produsele fabricate de ei.

Pentru a încheia cu un cuvînt poetic scurta noastră listă, ne vom referi la *meandre* (şerpuiri, cotituri ale unui rîu). Cuvîntul acesta ne trimite cu gîndul departe, în Asia Mică, unde curge rîul Meandru, caracterizat tocmai prin drumul său foarte întortocheat. Prin intermediul limbii greceşti (grecii au cunoscut denumirea aceasta încă din antichitate), cuvîntul a pătruns în numeroase limbi europene.

Sorin STATI

O CONDAMNARE LA MOARTE PENTRU „NIMIC“

Nu este vorba despre o butadă, ci despre o condamnare la moarte literalmente pentru „nimic“.

În 1544, la Facultatea de teologie din Paris, s-a primit o scrisoare care cuprindea un denunţ împotriva tipografului Etienne Dolet din Lyon, în care se arăta că acesta imprimă cărţi ce propagă ateismul. Drept dovadă, denunţătorii se refereau la o carte unde era tipărită următoarea frază: „După moartea ta, te vei preface în nimic“. Tocmai cuvîntul „nimic“ a format obiectul acuzaţiei împotriva lui Dolet. El a fost învinuit că neagă... nemurirea sufletului.

Judecarea sa a fost scurtă. Dolet a fost condamnat la moarte şi ars, împreună cu cărţile, absolut pentru „nimic“.

De fapt însă denunţul nu fusese făcut din cauza acestui cuvînt. Cu cinci ani mai înainte, în oraşul Lyon, muncitorii tipografi, care munceau din greu cîte 15 ore pe zi şi erau prost plătiţi, intraseră în conflict cu patronii. În această luptă Dolet luă parte muncitorilor. Patronii nu i-au iertat acest lucru şi drept răzbunare i-au făcut denunţul în care au folosit pretextul de la care i s-a tras moartea.

MATEMATICA PUSĂ LA INDEX

Ca şi alţi oameni de ştiinţă, matematicienii au fost în trecut obiectul unor crunte persecuţii.

Împăratul Teodosie decretase în sec. al V-lea: „Nimeni să nu ceară sfaturi de la vreun ghicitor sau matematician“.

În codul de legi din anul 529 al împăratului Justinian, există un capitol intitulat „Despre răufăcători, matematicieni şi alţii de acest fel“.

În timpul Renaşterii, călugărul dominican Cacini din Florenţa cerea ca în întreaga lume creştină matematicienii să fie arşi pe rug. Şeful inchiziţiei din Spania, Torquemada, l-a trimis pe rug, în 1486, pe matematicianul spaniol Valmes, pentru că acesta afirmase că a găsit rezolvarea ecuaţiei de gradul al patrulea, ceea ce, după cum se spunea, ar fi „din voinţa lui dumnezeu“ inaccesibil minţii omeneşti.

De altminteri, duşmanii progresului au răspîndit întotdeauna ideea greşită că matematica nu poate fi înţeleasă decît de un număr foarte restrîns de oameni.

De vorbă cu medicul

PALPITAŢIILE

Palpitaţiile constituie un fenomen anormal al funcţiei cardiace — deşi ele nu trădează totdeauna o stare de boală. Se manifestă ca nişte bătăi ale inimii percepute de acei cărora în mod subiectiv li se pare că simt fie o durere în piept, fie o simplă jenă. În ambele cazuri senzaţia este incomodă. Persoanele care resimt palpitaţii au manifestări diverse faţă de acestea. Faţa li se înroşeşte sau li se îngălbeneşte şi apar transpiraţii reci; unii bolnavi stau nemişcaţi reţinîndu-şi respiraţia, alţii, dimpotrivă, devin agitaţi, neliniştea ţinînd pînă la dispariţia fenomenului.

Palpitaţiile se pot ivi şi la persoane cu o inimă perfect sănătoasă, în diferite împrejurări, cum sînt: emoţiile, eforturile mari, trezirea din somn după coşmaruri. De asemenea, pot apare la persoane care fac abuz de tutun, alcool, cafea. În mod deosebit de frecvent palpitaţiile se întîlnesc la persoanele nervoase. Indiferent însă de circumstanţe, apariţia palpitaţiilor trebuie să constituie un semnal care să ne determine a consulta medicul.

Există o serie de boli de inimă în care palpitaţiile apar fie ca un semn precoce al acestora, fie ca un semn de suferinţă deosebită a unei inimi cunoscută ca bolnavă. În primul caz medicul va constata dacă este vorba sau nu de o maladie cardiacă care generează palpitaţiile, iar în al doilea caz medicul va pune în gardă bolnavul pentru a evita agravarea bolii. La bolnavii cu stenoză mitrală, palpitaţiile apar de obicei noaptea şi numai în stadiul bolii compensate, la vechii cardiaci ele reprezintă de cele mai multe ori începutul unei insuficienţe cardiace cronice.

Palpitaţiile atît în stare de repaus cît şi la eforturi pot dezvălui, la consultarea medicului, instalarea unei hipertensiuni arteriale.

Există însă şi o serie de cauze ale palpitaţiilor care nu se datoresc vreunei boli de inimă. Dintre cele mai importante amintim: hipertiroidia, unele tulburări digestive, ca aerofagia şi colita cronică (unde palpitaţiile apar după prînz), anemia, vechile tuse cu emfizem pulmonar, tulburările ovariene şi tulburările în viaţa sexuală.

Foarte importantă este apariţia palpitaţiilor la persoanele cu diverse nevroze vegetative. Caracteristică este în asemenea cazuri apariţia palpitaţiilor la un efort minim sau chiar în stare de complet repaus, ele fiind însoţite de dureri precordiale. Apariţia lor este cauzată adesea de factori psihici, iar durata palpitaţiilor se poate prelungi mai multe ore. La aceşti bolnavi nervoşi palpitaţiile dispar de multe ori la eforturi foarte mari, cum li se întîmplă persoanelor care practică sporturi, spre deosebire de cei cu insuficienţe cardiace, la care palpitaţiile se intensifică la cel mai mic efort.

Dacă după aprecierile medicului nu e vorba de o boală de inimă propriu-zisă, tratamentul se va face diferenţiat, potrivit cauzei care produce palpitaţiile. La cei nervoşi Bromovalul sau Valenalul (trei tablete pe zi) duc de multe ori la dispariţia palpitaţiilor. Se poate folosi de asemenea Belergon sau Belafit, cîte trei tablete pe zi.

Dacă medicul a exclus vreo boală a inimii, persoanele care suferă de palpitaţii pot practica sporturi uşoare. Băile de acid carbonic la 29-32° aduc o mare uşurare. Persoanelor nervoase li se indică băile reci sau călduţe, urmate de frecarea pielii cu un prosop aspru.

Dr. Silviu GHEREA

Mustăţile şi secolele

Frizerul budapestan Laszlo Marcus este autorul unei originale lucrări ce se ocupă, pe parcursul a trei sute de pagini, de istoria seculară a ... mustăţilor şi bărbii. Autorul consideră că ţara în care acestea s-au bucurat de cea mai mare diversitate de forme este Franţa.

Dezlegarea jocului „LILIAC“, apărut în nr. 12

ORIZONTAL: 1) MILIUTIN — CUC. 2) AMAN — IMITA. 3) LILIAC — NOPAL. 4) I — EMINESCU — C. 5) NILA — ANIMALE. 6) SE — P — E — I — I. 7) GA — AER — A — ALB. 8) ANOD — ESCU — IE. 9) TOPÎRCEANU — N. 10) ESTE — RANETTI. 11) L — ARBUST — IEU. 12) ISTEAŢĂ — ILIC.

FLACĂRA
Revistă social-politică
şi literar-artistică

Anul XI — Nr. 13 (357)
31 martie 1962

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII
Căsuţa poştală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10. int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

UMOR

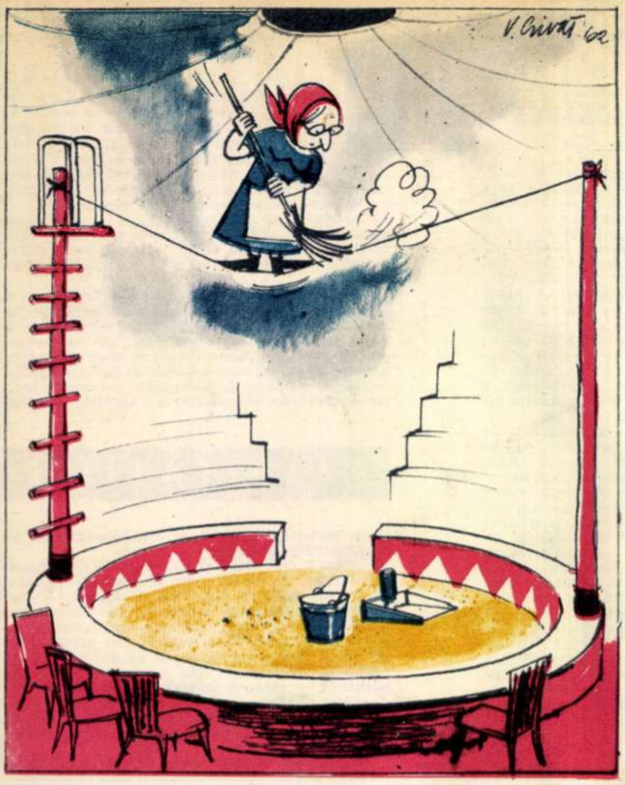

După spectacol... Desen de V. CRIVĂȚ

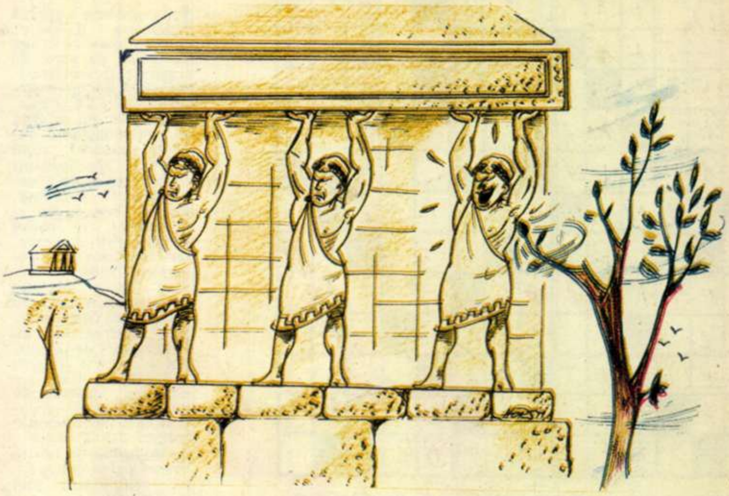

Fără cuvinte

Desen de Horia ȘTEFĂNESCU

Bibl. Reg.

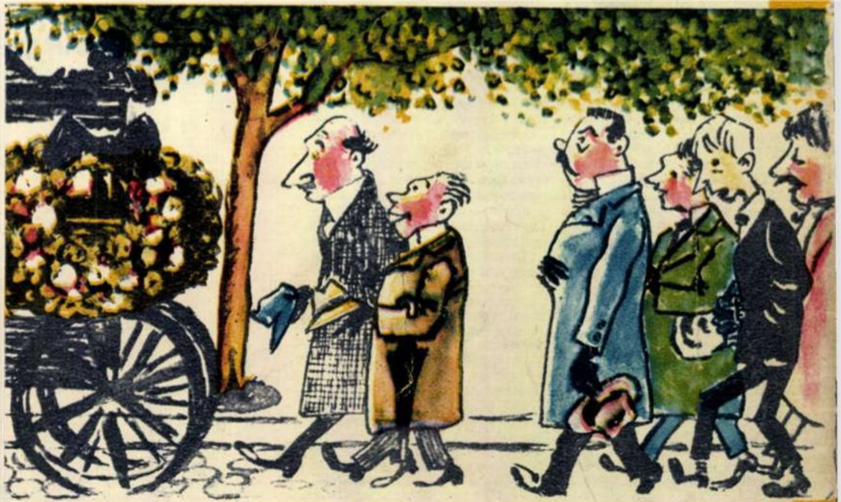

— Și acum, domnule director, că bietul Smith s-a prăpădit, v-aș ruga să-mi dați mie locul lui.

— Personal nu am nimic împotrivă, numai să accepte și administratorul cimitirului.

Desen de DARLY

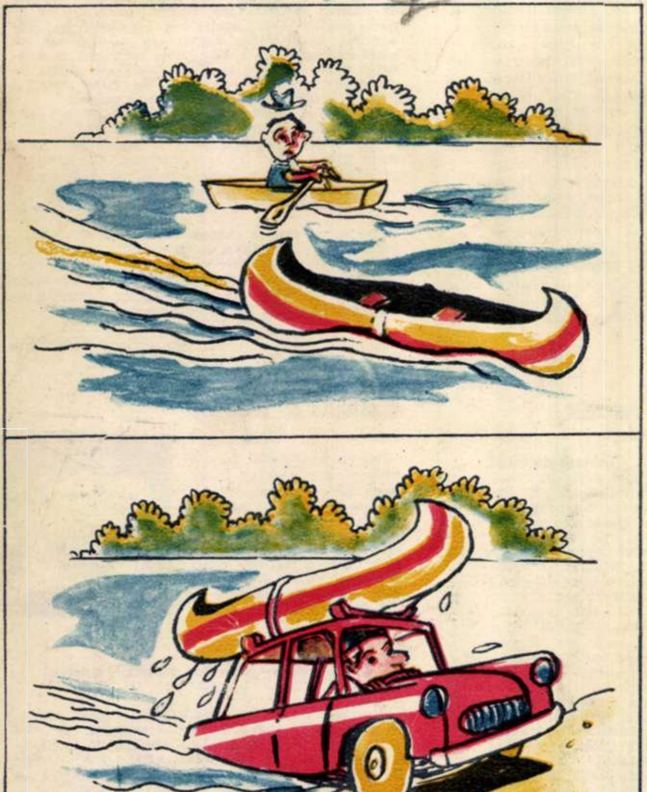

Fără cuvinte

(„Zeit im Bild“ — R.D.G.)

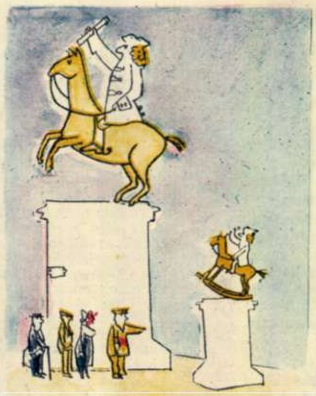

...iar acesta este prințul moștenitor.

(„Bunte Illustrierte“ — R.F.G.)

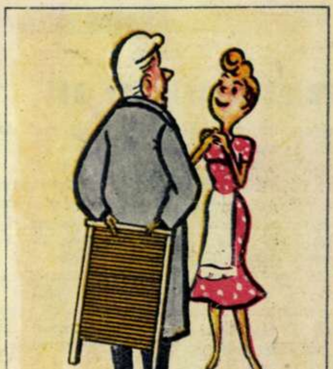

— Poate că nu tocmai acest model de mașină de spălat ți l-ai dorit...

(„Schweitzer Illustrierte“ — Elveția)